

Эрүүл мэндийн
хөгжлийн төв

World Health
Organization

Representative Office
for Mongolia

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ 2024

Энэхүү эмхэтгэлийн талаарх саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв

Шуудангийн хаяг: С.Зоригийн гудамж
Улаанбаатар -210648

Факс: 976-11-320633
Утас: 70111485

Э-шуудан: admin@hdc.gov.mn
www.hdc.gov.mn

Эрхэлсэн: Б.Нарантуяа, ЭМХТ-ийн захирал
Хянасан: Ч.Мичидмаа, ИӨСА-ны дарга
Эмхэтгэсэн: С.Даваажаргал, ИӨСА-ны ахлах мэргэжилтэн
Д.Сумъяа, ИӨСА-ны мэргэжилтэн
Г.Ган-Эрдэнэ, ИӨСА-ны мэргэжилтэн
Х.Дэлгэрмаа, ИӨСА-ны мэргэжилтэн
Ж.Ундрал, ИӨСА-ны мэргэжилтэн
Д.Уранчимэг, ИӨСА-ны мэдээллийн ажилтан
Б.Алтантулга, ЭШСҮАЗА-ны дарга
Б.Алтангэрэл, ЭШСҮАЗА-ны мэргэжилтэн
Ц.Болормаа, СА-ны ахлах мэргэжилтэн
И.Ариунаа, УХТЭ, АЗО-ны ахлах мэргэжилтэн
Б.Түмэн-Өлзий, ГССҮТ, СТСА-ны дарга
Т.Ундармаа, ХСҮТ, СТСА-ны дарга
Л.Өнөрбаяр, ЦССҮТ, эдийн засагч, статистикч
Ж.Нэргүй, ЭСҮТ, Эс судлаач

ГАРЧИГ

ГАРЧИГ	3
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	7
ХҮСНЭГГИЙН ЖАГСААЛТ	15
ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР	18
ӨМНӨХ ҮГ	19
БҮЛЭГ 1. ХҮН АМ	22
1.1 ХҮН АМЫН НАС ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ	22
1.2 ХҮН АМ ЗҮЙН АЧААЛАЛ	24
1.3 ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ	24
1.5 ХҮН АМЫН ДУНДАЖ НАСЛАЛТ	26
БҮЛЭГ 2. ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТ БА БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ	29
2.1 БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГҮҮД	29
2.2 ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ИНДЕКС	30
2.3 ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	33
2.3.1 ЭХИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ХАРЬЦАА (ТХЗ 3.1.1)	33
2.3.2 ЭМНЭЛГИЙН АЖИЛТАН ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТ (ТХЗ 3.1.2)	34
2.3.3 ӨСВӨР НАСНЫ ОХИДЫН ТӨРӨЛТИЙН ТҮВШИН (ТХЗ 3.7.2)	35
2.3.4 ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.1)	37
2.3.5 НЯРАЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.2)	40
2.4 ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	42
2.4.1 ХДХВ-ИЙН ХАЛДВАРЛААГҮЙ 1000 ХҮН АМД НОГДОХ ХДХВ-ИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДЛЫН ТОО ТХЗ 3.3.1	42
2.4.2 СҮРЬЕЭГИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТОХИОЛДОЛ (ТХЗ 3.3.2)	44
2.5 ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН	46
2.5.1 30-70 НАСНЫ ХҮН АМЫН ДУНДАХ ЗҮРХ СУДАС, ХАВДАР, ЧИХРИЙН ШИЖИН, АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН АРХАГ ӨВЧНӨӨР НАС БАРАХ МАГАДЛАЛ (ТХЗ 3.4.1)	46
2.5.2 АМИА ХОРЛОЖ НАС БАРСАН ТОХИОЛДЛЫН ТҮВШИН (ТХЗ 3.4.2)	48
2.5.2 ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ (ТХЗ 3.6.1)	50
2.6 БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ	51
2.6.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХАМРАЛТЫН ХУВЬ (ТХЗ-ЫН 3.8.1)	51
2.7 ОРЧНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДТЭЙ ХОЛБООТОЙ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	52
2.7.1 ДОТООД БОЛОН ГАДААД ОРЧНЫ АГААРЫН БОХИРДЛООС ШАЛТГААЛСАН НАС БАРАЛТЫН ТҮВШИН (ТХЗ-ЫН 3.9.1)	53
2.8 БАТАЛГААГҮЙ УНДНЫ УС, ЭРҮҮЛ АХУЙН ШААРДЛАГА ХАНГААГҮЙ АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР НӨХЦӨЛДСӨН НАС БАРАЛТЫН ТҮВШИН (ТХЗ-ЫН 3.9.2)	55
2.8.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН УС, АРИУН ЦЭВЭР, ЭРҮҮЛ АХУЙН ҮНЭЛГЭЭ	56
2.9 САНАМСАРГҮЙ ХОРДОХ, ХОРТ БОДИСТ ӨРТСӨНӨӨС ШАЛТГААЛСАН НАС БАРАЛТЫН ТҮВШИН (ТХЗ-ЫН 3.9.3)	59
БҮЛЭГ 3. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	62
3.1 ЭХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	62
3.1.1 ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ БА ТӨРӨХИЙН ӨМНӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	62
3.1.2 ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	63

3.1.3 ЖИРЭМСЭН, ТӨРӨЛТ, ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕИЙН ХҮНДРЭЛ	67
3.1.4 ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ	69
3.2 ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	71
3.2.1 ТӨРӨЛТ	71
3.2.2 ХҮҮХДИЙН ӨВЧЛӨЛ	72
3.2.3 НЯЛХАС БОЛОН ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ	74
3.3 ҮР ХӨНДӨЛТ	76
3.4 ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА ХЭРЭГСЭЛ (ЖСАХ)	77
БҮЛЭГ 4. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	79
4.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА	79
4.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХЭВТҮҮЛЭН ЭМЧЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРНЫ ХҮРТЭЭМЖ	80
4.3 ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	83
4.4 СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	86
4.5 НЭГДСЭН ЭМНЭЛЭГ, НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	90
4.6 БҮСИЙН ОНОШИЛГОО ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	95
4.7 ТӨРӨЛЖСӨН МЭРГЭШЛИЙН ЭМНЭЛЭГ, ТУСГАЙ МЭРГЭЖЛИЙН ТӨВҮҮДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	99
4.8 ХУВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	103
БҮЛЭГ 5. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ	106
5.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН НИЙТ АЖИЛЛАГЧИД	106
5.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧИД БАЙРШЛААР	107
5.3 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧДЫН ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨН	109
5.4 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧ	110
5.5 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧИЙН ХАРЬЦАА	114
БҮЛЭГ 6. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	112
6.1 БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ	112
6.2 ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	112
6.2 АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	113
6.2.1 САЛХИН ЦЭЦЭГ	115
6.2.2 МЕНИНГОКОККТ ХАЛДВАР	116
6.2.4 СҮРЬЕЭ	117
6.2.5 ХҮҮХДИЙН СҮРЬЕЭ	118
6.3 ГЭДЭСНИЙ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	119
6.3.1 ЦУСАН СУУЛГА ӨВЧИН	120
6.3.2 ГЕПАТИТ ВИРУС	122
6.4 БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	123
6.4.1 ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАР	123
6.4.2 ХДХВ/ДОХ-ЫН ХАЛДВАР	125
6.5 ЗООНОЗЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	126
БҮЛЭГ 7. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН	128
7.1. ХҮН АМЫН АМБУЛАТОРИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	128
7.1.1.АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН	131
7.1.2 ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН	134
7.1.3 ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН	136
7.1.4 ШЭЭС БЭЛГИЙН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН	141
7.2 ХОРТ ХАВДАР	143

7.2.1. ХОРТ ХАВДРЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	144
7.2.2 ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДАР	146
7.2.3 ХОРТ ХАВДРЫН ХЯНАЛТ	146
7.3 ОСОЛ ГЭМТЭЛ БА ЗАРИМ ГАДНЫ ШАЛТГААНЫ ҮР ДАГАВАР	148
7.3.2. УНАЛТЫН ШАЛТГААНТ ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДОЛ /W00-W19/	155
7.3.3. ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ /V01-V99/	159
7.4 ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧДИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	163
7.4.1 ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧДИЙН ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ	165
7.6 МЭС ЗАСЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	167
БҮЛЭГ 8. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ	170
8.1 ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	170
8.2 ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	174
8.3 ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТОД ТУСГАГДСАН ЗҮРХ СУДАСНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	178
8.4 ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	180
8.4 ОСОЛ ГЭМТЭЛ, ГАДНЫ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	181
8.4.1 ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	182
8.4.2 АМИА ХОРЛОЛТ	184
8.4.3 БУСАД ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	184
8.5 ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	185
8.6 АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	186
БҮЛЭГ 9. ЦУС СЭЛБЭЛТ СУДЛАЛЫН САЛБАРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	188
9.1 ЦУСНЫ ДОНОР ЭЛСҮҮЛЭЛТ, УРАМШУУЛАЛ, АЛДАРШУУЛАЛТ	189
9.2 ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ХАНГАЛТ	190
9.3 ЦУС СЭЛБЭЛТ СУДЛАЛЫН САЛБАРЫН ЛАБОРАТОРИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	192
9.4 ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ХЭРЭГЛЭЭ	192
9.5 ЦУСНЫ САЛБАР ТӨВҮҮДИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	194
БҮЛЭГ 10. ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	197
10.1 ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	197
10.2 ТАРХИНЫ ҮХЭЛТЭЙ ДОНОРООС ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	198
10.4 ГАДААД УЛСАД ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	201
10.5 ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ОРОЛЦОЖ БУЙ ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТНИЙ СУРГАЛТ	202
БҮЛЭГ 11. ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ЗАХИАЛГЫН “1800-0119” ДУУДЛАГЫН ТӨВИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	203
11.1 НИЙТ ХҮЛЭЭН АВСАН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ	205
11.1. ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ТОВЛОСОН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ:	206
БҮЛЭГ 12. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ	209
12.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДЛЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	209
12.1.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН НИЙТ ЗАРДАЛ	209
12.1.2 ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНД ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ	210
12.1.3 НЭГ ХҮНД НОГДОХ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДАЛ	211
12.1.4 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДАЛД ХУВИЙН ТӨЛБӨРИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ	212
12.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДЛЫН АНГИЛАЛ	213

12.2.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ОРЛОГЫН ЭХ ҮҮСВЭР	213
12.2.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ОРЛОГЫН АНГИЛАЛ	214
12.2.3 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ САНХҮҮЖИЛТИЙН АНГИЛАЛ	215
12.2.4 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН ТӨРЛӨӨР	216
12.2.5 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АНГИЛЛААР	217
12.2.6 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН ХӨРӨНГИЙН ЗАРДЛЫН АНГИЛАЛ	217
12.2.7 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДАЛ ГАЗАР ЗҮЙН БАЙРШЛААР	219
БҮЛЭГ 13. ЭМГЭГ СУДЛАЛЫН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ	221
13.1 АМЬД СОРЬЦЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ	221
13.1.1 АМЬД СОРЬЦЫН ШИНЖИЛГЭЭГЭЭР ХОРТ ХАВДАР ОНОШЛОГДСОН ТОХИОЛДОЛ	222
13.1.2 АМЬД СОРЬЦЫН ШИНЖИЛГЭЭГЭЭР ХОРГҮЙ ХАВДАР ОНОШЛОГДСОН ТОХИОЛДОЛ	222
13.2 ЭСИЙН ЭМГЭГ СУДЛАЛЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ	223
13.3 ЭМГЭГ СУДЛАЛЫН ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ	224
13.4 ҮНДСЭН ОНОШИЙН ЗӨРҮҮ	224
БҮЛЭГ 14. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, СҮҮЛИЙН 10 ЖИЛЭЭР	228
БҮЛЭГ 15. СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	240
БҮЛЭГ 16. ХАВСРАЛТ ХҮСНЭГТҮҮД	288

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. 1 Хүн амын тоо, жилийн дундаж өсөлтийн хувь, сонгосон онуудаар	22
Зураг 1. 2 Хүн амын нас хүйсийн суварга, 2000, 2024 он	23
Зураг 1. 3 Хүн амын насны бүтэц, сонгосон оноор	23
Зураг 1. 4 Хүн ам зүйн ачаалал, сонгосон оноор	24
Зураг 1. 5 Хүн амын нягтрал, аймаг, нийслэлээр, 2024 он	25
Зураг 1. 6 Хүн амын дундаж наслалт, 2015-2024 он	26
Зураг 2. 1 Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хэрэгжилтийн индекс, 2024 он	30
Зураг 2.2 Төрөлтөөс тооцсон хүн амын дундаж наслалт, дэлхийн дундаж, бүс нутгийн дундажтай харьцуулахад, 2021 он	32
Зураг 2.3 Дундаж наслалт, хүйсээр, сонгосон онуудаар	32
Зураг 2.4 ТХЗ 3.1.1 Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100 000 амьд төрөлтөд)	33
Зураг 2. 5 Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд, ДЭМБ-ын тооцооллоор, 2020 он	33
Зураг 2.6 Эхийн эндэгдлийн түвшин, 100 000 амьд төрөлтөд, сонгосон онуудаар	34
Зураг 2.7 ТХЗ: 3.1.2 Эрүүл мэндийн мэргэжлийн ажилтан эх барьсан төрөлтийн хувь	34
Зураг 2.8 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, 15-19 насны 1000 охидод	35
Зураг 2. 9 ТХЗ 3.7.2 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад	35
Зураг 2.10 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, 15-19 насны 1000 охидод, 2015-2024 он	36
Зураг 2.11 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2024 он	36
Зураг 2.12 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад	37
Зураг 2.13 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад, 1000 амьд төрөлтөд (ТХЗ: 3.2.1)	37
Зураг 2.14 Нялхсын эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2015-2024 он	38
Зураг 2.15 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2015-2024 он	39
Зураг 2. 16 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд, сүүлийн 10 жилийн дундаж, аймгаар	39
Зураг 2. 17 Нярайн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд	40
Зураг 2. 18 ТХЗ: 3.2.2 Нярайн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад	40
Зураг 2. 19 Нярайн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд, сүүлийн 10 жилийн дундаж, аймгаар	41
Зураг 2. 20 ТХЗ 3.3.1 ХДХВ-ийн халдварлаагүй 1000 хүн амд ногдох ХДХВ-ийн шинэ тохиолдлын тоо	42
Зураг 2. 21 ХДХВ-ийн шинэ тохиолдол, нас баралтын тоо, бүртгэгдсэн оноор	43
Зураг 2. 22 Бүртгэгдсэн ХДХВ-ийн шинэ тохиолдол, хүйс, насны бүлгээр	43
Зураг 2. 23 ТХЗ 3.3.2 Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин /100 000 хүн амд/	44
Зураг 2. 24 Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин, 100 000 хүн амд, 2015-2024 он	45
Зураг 2. 25 Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин, 100 000 хүн амд, сүүлийн 10 жилийн дунджаар	45
Зураг 2. 26 ТХЗ 3.4.1 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барах магадлал, 2021 он	46
Зураг 2. 27 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд, 2015-2024 он	47
Зураг 2.28 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо)	48
Зураг 2. 29 ТХЗ 3.4.2 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо)	49

Зураг 2. 30 ТХЗ 3.4.2 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100,000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо), 2015-2024 он	49
Зураг 2. 31 ТХЗ 3.6.1 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин (100 000 хүнд ногдох зам тээврийн ослоор нас барсан хүний тоо	50
Зураг 2. 32 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024 он	50
Зураг 2. 33 ТХЗ 3.8.1 Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувь	51
Зураг 2. 34 ТХЗ 3.9.1 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшин	52
Зураг 2. 35 Баталгаагүй ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага хангаагүй ариун цэврийн байгууламжаар нөхцөлдсөн нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд, ДЭМБ-ын тооцооллоор	55
Зураг 2. 36 Баталгаагүй ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага хангаагүй ариун цэврийн байгууламжаар нөхцөлдсөн нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд	55
Зураг 2. 37 Монгол болон Зүүн өмнөд Азийн зарим орнуудын эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээний түвшин	59
Зураг 2. 38 Санамсаргүй хордох, хордлогын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд харьцуулахад	60
Зураг 2. 39 Санамсаргүй хордох, хорт бодисын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд	60
Зураг 3.1 Цус багадалттай жирэмсэн эхчүүдийн эзлэх хувь, 2024 он	62
Зураг 3.2 Жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, аймгаар, 2024 он	63
Зураг 3.3 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2024 он	64
Зураг 3.4 Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн хувь, аймгаар, 2024 он	65
Зураг 3. 5 Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувь, бүсээр 2024 он	65
Зураг 3.6 Улаанбаатарт орон нутгаас ирж амаржсан эхчүүд, бодит тоо, 2024	66
Зураг 3. 7 Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент, 2024	66
Зураг 3. 8 Төрөлт, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2024 он	67
Зураг 3.9 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, байршлаар, хувь, 2024	67
Зураг 3.10 Жирэмсний хүндрэлд манас таталт ба манас таталтын урьдлын эзлэх хувь, аймгаар 2024 он	68
Зураг 3.11 Төрөх үеийн хүндрэлд төрөх хүчний сулралын эзлэх хувь, аймгаар 2024 он	68
Зураг 3.12 Төрсний дараах хүндрэлд цус алдалтын эзлэх хувь, аймгаар 2024	69
Зураг 3.13 Эхийн эндэгдлийн тохиолдол, аймгаар 2024 он	70
Зураг 3.14 Эхийн эндэгдэл бүсээр, 100 000 амьд төрөлтөд, 2024 он	70
Зураг 3.15 Амьгүй төрөлтийн түвшин 1000 нийт төрөлтөд, аймгаар 2024 он	71
Зураг 3.16 Нярай хүүхдийн өвчлөл амьд төрсөн хүүхдэд эзлэх хувиар, аймгаар 2024 он	72
Зураг 3. 17 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, 2024 он	75
Зураг 4. 1 Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний эмнэлгийн орны тоо, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он	80
Зураг 4. 2 Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, аймгаар, 2024 он	80
Зураг 4. 3 Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, тасгаар, 2024 он	82
Зураг 4. 4 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дундаж ор хоног, аймгаар, 2024 он	82
Зураг 4. 5 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоо, 2015-2024 он	83
Зураг 4. 6 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн их эмчийн тоо, 2015-2024 он	83
Зураг 4. 7 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн сувилагчийн тоо, 2015-2024 он	84
Зураг 4. 8 Өрхийн хүн амын эрүүл мэндийн байдал, хувиар, 2024 он	84
Зураг 4. 9 Нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэг, нэг иргэний үзүүлсэн тоо, 2015-2024 он	84

Зураг 4. 10 Өрхийн эрүүл мэндийн төвд хийгдсэн эмчийн үзлэгийн тоо /мян.үзлэг/	85
Зураг 4. 11 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн жирэмсний эрт хяналтын хувь, 2015-2024 он	85
Зураг 4. 12 Хүн амын эрүүл мэндийн байдал, 2024 он	86
Зураг 4. 13 Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмч, сувилагчийн тоо, 2015-2024 он	87
Зураг 4. 14 Стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2015-2024 он.....	87
Зураг 4. 15 Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2024 он	88
Зураг 4. 16 Сумын эрүүл мэндийн төвийн жирэмсний эрт хяналтын хувь, 2015-2024 он	88
Зураг 4. 17 Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмчийн үзлэг, 2015-2024 он	89
Зураг 4. 18 Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он	89
Зураг 4. 19 Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн их эмчийн тоо, 2015-2024 он.....	90
Зураг 4. 20 Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн сувилагчийн тоо, 2015-2024 он.....	90
Зураг 4. 21 Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо, 2015-2024 он	91
Зураг 4. 22 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь, 2015-2024 он	91
Зураг 4. 23 Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он	92
Зураг 4. 24 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2015-2024 он	92
Зураг 4. 25 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2015-2024 он	92
Зураг 4. 26 Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн орны ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2024 он	93
Зураг 4. 27 Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2015-2024 он	94
Зураг 4. 28 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2024 он	94
Зураг 4. 29 Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2024 он	95
Зураг 4. 30 БОЭТ-ийн хүний нөөцийн үзүүлэлт, 2015-2024 он	95
Зураг 4. 31 БОЭТ-ийн их эмч мэргэшлийн төрөл, хувиар, 2024 он	96
Зураг 4. 32 БОЭТ-ийн сувилагч мэргэшлийн төрөл, хувиар, 2024 он	96
Зураг 4. 33 БОЭТ-ийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2015-2024 он.....	97
Зураг 4. 34 БОЭТ-д хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь, дундаж ор хоног, тасгаар, 2024 он.....	97
Зураг 4. 35 БОЭТ-ийн хоног болоогүй нас баралтын хувь, дундаж ор хоног, 2015-2024 он	98
Зураг 4. 36 Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2015-2024 он	98
Зураг 4. 37 Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он	99
Зураг 4. 38 Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүдийн их эмч, сувилагчийн тоо, 2015-2024 он	100
Зураг 4. 39 Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо, (мянга), хөдөө орон нутгаас ирж эмчлүүлэгчдийн эзлэх хувь, 2015-2024 он	100
Зураг 4. 40 Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн дундаж ор хоног, 2015-2024 он	101
Зураг 4. 41 Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2015-2024 он	101
Зураг 4. 42 Амбулаторид үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүнээр 2015-2024 он.....	101
Зураг 4. 43 Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тоо, 2015-2024 он	103
Зураг 4. 44 Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх орны тоо, 2015-2024 он	103
Зураг 4. 45 Хувийн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2015-2024 он	103
Зураг 4. 46 Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2015-2024 он	104
Зураг 5.1 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүнд ногдох, 2015-2024 он.....	106
Зураг 5.2 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлгээр, хүйсээр, 2024 он	106
Зураг 5.3 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлгээр, мэргэшлийн төрлөөр, 2024 он	107
Зураг 5.4 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2024 он.....	108
Зураг 5.5 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, аймгаар, 2024 он.....	108
Зураг 5.6 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, эмнэлгийн төрлөөр, 2024 он	109
Зураг 5. 7 Их эмч, насны бүлэгт эзлэх хувь, хүйсээр, 2024 он	110

Зураг 5.8 10 000 хүнд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, 2015-2024 он	110
Зураг 5.9 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, сонгосон онуудаар	111
Зураг 5.10 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, сонгосон онуудаар	111
Зураг 5.11 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2024 он.....	112
Зураг 5.12 10 000 хүн амд ногдох их эмч, бүс нутгаар, 2017-2024 он.....	113
Зураг 5.13 10 000 хүн амд ногдох сувилагч, бүс нутгаар, 2017-2024 он.....	113
Зураг 5.14 Эмч, сувилагчийн харьцаа, Ази-Номхон далайн бүсийн орнуудаар харьцуулснаар	114
Зураг 5.15 Эмч, сувилагчийн харьцаа, бүс нутгаар, 2024 он	114
Зураг 6.1 Халдварт өвчний бүтэц (хувиар), төрлөөр, 2024 он	112
Зураг 6.2 Халдварт өвчин, 10 000 хүнд, төрлөөр, 2015-2024 он	113
Зураг 6.3 Амьсгалын замын халдварт өвчин, 10 000 хүнд, 2015-2024 он.....	113
Зураг 6.4 Амьсгалын замын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2024 он	114
Зураг 6.5 Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүнд), бүсээр, 2019-2024 он.....	115
Зураг 6.6 Салхин цэцэг (бодит тоо, 10 000 хүнд), 2015-2024 он	115
Зураг 6.7 Салхинцэцэг өвчин бүртгээгдсэн сараар (бодит тоо), 2024 он	116
Зураг 6.8 Менингококкт халдварын түвшин (10 000 хүнд), 2015-2024 он	116
Зураг 6.9 Сүрьеэ өвчний түвшин (бодит тоо, 10 000 хүнд), 2015-2024 он	117
Зураг 6.10 Сүрьеэгийн өвчний түвшин (10 000 хүнд), бүсээр, 2015-2024 он	118
Зураг 6.11 Нийт сүрьеэ (бодит тоо), Хүүхдийн сүрьеэгийн бүртгээгдсэн тохиолдол (бодит тоо, хувиар), 2015-2024 он	118
Зураг 6.12 Гэдэсний халдварт өвчний тохиолдол, 10 000 хүнд), 2015-2024 он.....	119
Зураг 6.13 Гэдэсний халдварт өвчин (10 000 хүнд), бүсээр, 2015-2024 он.....	120
Зураг 6.14 Цусан суулга халдварын тохиолдол, 10 000 хүнд, 2015-2024 он.....	120
Зураг 6.15 Цусан суулга халдварын тохиолдол (бодит тоо), сараар, 2024 он	121
Зураг 6.16 Гепатит вирусийн бүртгээгдсэн тохиолдол, төрлөөр, 2015-2024 он	122
Зураг 6.17 Гепатит вирусийн бүтэц (хувиар), 2024 он	122
Зураг 6.18 Бэлгийн замаар дамжих халдварын тохиолдол (10 000 хүнд), 2015-2024 он	123
Зураг 6.19 Бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин (10 000 хүнд), төрлөөр, 2015-2024 он	123
Зураг 6.20 Бэлгийн замаар дамжих халдвар (10 000 хүнд), бүсээр, 2015-2024 он	124
Зураг 6.21 Нийт халдварт өвчинд бэлгийн замаар дамжих халдварын эзлэх хувь, 2015-2024 он	124
Зураг 6.22 Бэлгийн замын халдварт өвчин (хувиар), төрлөөр, 2015-2024 он.....	125
Зураг 6.23 ХДХВ/ДОХ-ын халдварын тохиолдол (бодит тоо, 100 000 хүнд), 2015-2024 он	125
Зураг 6.24 Зоонозын халдварт өвчний тохиолдол, 10 000 хүнд, 2015-2024 он.....	126
Зураг 6.25 Зоонозын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2024 он	126
Зураг 7.1 Хүн амын өвчлөлийн тохиолдол, мянган хүн амд	128
Зураг 7.2 Амбулаторид бүртгээгдсэн хүн амын өвчлөл, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он	128
Зураг 7.3 Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2015-2024 он	129
Зураг 7.4 Амьсгалын тогтолцооны өвчин, 10000 хүн амд, байршлаар, 2015 -2024 он.....	131
Зураг 7.5 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024 он.....	132
Зураг 7.6 Амьсгалын тогтолцооны өвчин, бүсээр, 10000 хүн амд ногдох, 2015, 2024 он	132
Зураг 7.7 Амьсгалын тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, тухайн насны 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он	132
Зураг 7.8 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он	133
Зураг 7.9 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он	134
Зураг 7.10 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он	134

Зураг 7. 11 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, улс, хот, бүсээр, 10 000 хүн амд, 2015, 2024 он	135
Зураг 7.12 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он	135
Зураг 7. 13 Зүрх, судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10 000 хүн амд, байршлаар, 2015 -2024 он	137
Зураг 7. 14 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүн амд, хүйсээр, 2014-2023 он.....	137
Зураг 7. 15 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн бүтэц, 2024 он	138
Зураг 7. 16 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, насны ангиалалд эзлэх хувь, 2024 он	139
Зураг 7. 17 Зүрх судасны өвчлөл, 10000 хүн амд ногдохоор, бүсээр, 2015, 2024 он	139
Зураг 7. 18 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он	140
Зураг 7. 19 Цусны даралт ихсэх өвчин, 10 000 хүн амд, 2015 -2024 он	141
Зураг 7. 20 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он	141
Зураг 7. 21 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, бүсээр, 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он	142
Зураг 7. 22 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он	142
Зураг 7. 23 Хорт хавдрын өвчлөлийн бүтэц, 2024 он	144
Зураг 7. 24 Зонхилон тохиолдох 10 байрлалын хорт хавдар, өвчлөлийн түвшин, хүйсээр, 100 000 хүн амд, 2024 он	145
Зураг 7. 25 Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар, 0-19 нас	146
Зураг 7. 26 Хорт хавдрын хяналт, 2024 он	147
Зураг 7. 27 Хорт хавдрын хяналт, амьдарч буй хугацаагаар, 2024 он	147
Зураг 7. 28 Хорт хавдрын хяналтанд байгаа хүмүүсийн 5-аас дээш жил амьдарч байгаа хувь, зонхилох байрлалаар	147
Зураг 7. 29 Осол гэмтлийн шинэ тохиолдол, 10 000 хүн амд, 2020-2024 он	148
Зураг 7. 30 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, хүйсээр, 2024 он	148
Зураг 7. 31 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, насны бүлэг, хүйсээр, 2024 он	148
Зураг 7. 32 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, насны бүлгээр, 10 0000 хүн амд 2024 он	149
Зураг 7. 33 Осол гэмтлийн шалтгаан, хүйсээр 2024 он	150
Зураг 7. 34 Осол гэмтлийн шалтгаан өвчлөл бүртгээгдсэн улирал, сараар, хувиар 2024 он	152
Зураг 7. 35 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, бүртгээгдсэн харъяаллаар	152
Зураг 7. 36 Осол гэмтлийн тохиолдлын түвшин, аймгаар 2024 он	152
Зураг 7. 37 Осол гарах үеийн байршил, 2024 он	154
Зураг 7. 38 Эмнэлгийн тусламж хэрхэн ирж авсан байдал 2024 он	154
Зураг 7. 39 Уналтын шалтгаант шинэ тохиолдол, 10 000 хүн амд	155
Зураг 7. 40 Уналтын шалтгаант осол гэмтэл, хүйсээр 2024 он	155
Зураг 7. 41 Уналтын шалтгаант шинэ тохиолдол, насны бүлгээр, 2024 он	156
Зураг 7. 42 Уналтын шалтгаан, хувиар 2024 он	156
Зураг 7. 43 Уналтын шалтгаант шинэ тохиолдол, харъяаллаар 2024 он	158
Зураг 7. 44 Осол гарах үеийн байршил, хувиар, 2024 он	159
Зураг 7. 45 Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл, тохиолдлын түвшин 2024 он	159
Зураг 7. 46 Зам тээврийн ослын шалтгаант тохиолдол хүйсээр, 2024 он	159
Зураг 7. 47 Зам тээврийн ослын шинэ тохиолдол, тохиолдлын түвшин насны бүлгээр, 2024 он	160
Зураг 7. 48 Суудлын бүс хэрэглэсэн байдал, тээврийн хэрэгслийн төрөл, хувиар 2024 он	160
Зураг 7. 49 Хамгаалах малгай хэрэглэсэн байдал, тээврийн хэрэгслийн төрөл, хувиар 2024 он	161
Зураг 7. 50 Согтууруулах ундаа хэрэглэсэн байдал, хувиар 2024 он	161

Зураг 7. 51 Зам тээврийн ослын шинэ тохиолдол бүртгээгдсэн улирал, хувиар, 2024 он	161
Зураг 7. 52 Зам тээврийн ослын шинэ тохиолдлын бэртгээгдсэн сар, хувиар 2024 он	161
Зураг 7. 53 Зам тээврийн осолд өртсөн шалтгаан бүртгээгдсэн гараг, хувиар 2024 он	162
Зураг 7. 54 Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл харъяаллаар, 2024 он	162
Зураг 7. 55 Зүрх, судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10 000 хүнд амд, эзлэх хувь, 2015-2024 он	165
Зураг 7. 56 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дунд бүртгээгдсэн зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн бүтэц, 2024 он	166
Зураг 7. 57 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дунд бүртгээгдсэн тархинд цус харвалт (цус алдалттай, I60-I62), 10 000 хүнд амд, 2015-2024 он	167
Зураг 8.1 Нас баралтын ерөнхий коэффициент, хүйсээр, 2015-2024 он	170
Зураг 8.2 Насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициент, хүйсээр, 2024 он	170
Зураг 8.3 Нас баралтын түвшний хүйсийн харьцаа, насны бүлгээр 2024 он	171
Зураг 8.4 Насны бүлэг дэх нас баралтын хувь, хүйсээр, 2024 он	171
Зураг 8. 5 Нийт нас баралтын түвшин, 1000 хүнд, аймгаар, 2024 он	172
Зураг 8.6 Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он	172
Зураг 8.7 Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн нас баралтын хувь, насны бүлгээр, 2024	173
Зураг 8. 8 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин, нийт нас баралтад эзлэх хувь, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2015-2024 он	174
Зураг 8. 9 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, бүсээр, 2024 он	174
Зураг 8. 10 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, аймгаар, 2024 он	175
Зураг 8. 11 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, хувь, 2024 он	175
Зураг 8. 12 Зүрхний шигдээсээр нас баралтын түвшин, 10 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024 он	176
Зураг 8. 13 Сэргийлж болох зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, хувь, 2024 он	176
Зураг 8. 14 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судасны өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд, 2015-2024 он	179
Зураг 8. 15 30-70 насны хүн амын дундах зүрхний ишеми өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин, тухайн насны 100 000 хүн амд, 2015-2024 он	179
Зураг 8. 16 30-70 насны хүн амын дундах тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралтын түвшин, тухайн насны 100 000 хүн амд, 2015-2024 он	180
Зураг 8. 17 Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин, 10 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024 он	180
Зураг 8. 18 Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024	181
Зураг 8. 20 Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд амд, 2015-2024 он	182
Зураг 8. 21 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд амд, 2015-2024 он	182
Зураг 8.22 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, 2024 он	183
Зураг 8. 23 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, шалтгаанаар, хувь, 2015-2024 он	183
Зураг 8.24 Амиа хорлож нас барсан тохиолдол, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он	184
Зураг 8.25 Архи, спиртэнд санамсаргүй хордож нас барсан тохиолдол, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он	184
Зураг 8. 26 Нас баралтын бусад ослын шалтгаан, хувь, 2024 он	185
Зураг 8.27 Хоол боловсруулах өвчний шалтгаант нас баралт, хувь, 2015-2024 он	185

Зураг 8.28 Хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он	185
Зураг 8.29 Элэгний циррозын шалтгаант нас баралт, хувь, хүйсээр, 2015-2024 он	186
Зураг 8.30 Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он	186
Зураг 9. 1 Цусны салбар төвийн байршил	188
Зураг 9. 2 Цус сэлбэлт судлалын салбарын цус цуглуулалт 2014-2024, 2030 он хүртэлх төлөв	190
Зураг 9. 3 Цусны донорын төрөл, 2014-2024	191
Зураг 9. 4 Цус цуглуулалтын хэлбэр, 2014-2024	191
Зураг 9. 5 ЦСДХ илрүүлэх шинжилгээгээр хасагдалт 2014-2024	192
Зураг 9. 6 Цус сэлбэлт судлалын салбарын ЦЦБ-ий үйлдвэрлэл 2014-2024, 2030 он хүртэлх төлөв	193
Зураг 9. 7 Цус сэлбэлт судлалын салбарын ЦЦБ-ий хэрэглээ 2014-2024, 2030 он хүртэлх төлөв /нэгжээр/	193
Зураг 9. 8 ЦСТ-үүдийн бүтэц, зохион байгуулалт	195
Зураг 9. 9 ЦСТ-үүдийн нийт цус цуглуулалт, 2014-2024	195
Зураг 9. 10 ЦСТ-үүдийн нийт цус, цусан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, 2014-2024	195
Зураг 10. 1 Монгол улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох баг	198
Зураг 10. 2 Нийт тархины үхэлтэй донор илрүүлэх үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох багийн тоо, 2018-2024 он	199
Зураг 10. 3 Амьд болон тархины үхэлтэй донороос хийгдсэн эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс заслын тоо, 2006-2024 он	199
Зураг 10. 4 Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2024 он	200
Зураг 10. 5 Элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2024 он, хувиар	201
Зураг 10. 6 Гадаадад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд орохоор бүртгэн, тодорхойлолт авсан иргэдийн тоо, 2019-2024 он	201
Зураг 10. 7 Гадаадад эрхтэн шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд явсан иргэдийн тоо, 2019-2024 он	202
Зураг 11. 1 Дуудлагын чанарын үзүүлэлт, 2024 он	204
Зураг 11. 2 Нийт хандсан дуудлага 2020-2024 он	205
Зураг 11. 3 Нийт үйлчилсэн дуудлага 2020-2024 он	205
Зураг 11. 4 Эмчийн үзлэгийн цаг товлолын дуудлагын бүтэц 2020-2024 он	206
Зураг 11. 5 Эмчийн үзлэгийн цаг товлол, Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэшлийн төв тус бүрээр 2020-2024 он	206
Зураг 11. 6 Эмчийн үзлэгийн цаг товлол /Дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүдээр 2020-2024 он	207
Зураг 11. 7 Эмчийн үзлэгийн цаг товлол, аймгаар 2021-2024 он	207
Зураг 12. 1 Эрүүл мэндийн нийт зардал (тэрбум төгрөг)	209
Зураг 12. 2 Эрүүл мэндийн нийт зардлын бүтэц хувиар, 2023 он	210
Зураг 12. 3 Эрүүл мэндийн зардал, Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эрүүл мэндийн зардлын эзлэх хувь	210
Зураг 12. 5 Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн ба эрүүл мэндийн зардал, оны үнээр	211
Зураг 12. 6 Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардалд хувийн төлбөрийн эзлэх хувь	212
Зураг 12. 7 Эрүүл мэндийн зардалд орлогын эх үүсвэрийн эзлэх хувь	213

Зураг 12. 8 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг санхүүжүүлэх орлогын ангилал (хувиар)	214
Зураг 12. 9 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний санхүүжилтийн бүтэц хувиар	215
Зураг 12. 10 Эрүүл мэндийн зардал, тусламж, үйлчилгээ эрхлэгч байгууллагаар	216
Зураг 12. 11 Эрүүл мэндийн зардал, тусламж, үйлчилгээний ангиллаар, (хувиар)	217
Зураг 12. 12 Хөрөнгийн зардал дэд ангиллаар (хувиар)	217
Зураг 12. 13 Хөрөнгийн зардал дэд ангиллаар (тэрбум төгрөгөөр)	218
Зураг 12. 14 Эрүүл мэндийн зардал газар зүйн байршлаар (хувиар)	219
Зураг 13. 2 Амьд сорьцын шинжилгээ, 2024 он	221
Зураг 13. 3 Эсийн эмгэг судлалын шинжилгээ, оношийн төрлөөр, 2024 он	223
Зураг 13. 4 Эмгэг судлалын задлан шинжилгээ, Улсаар, 2015-2024 он	224
Зураг 13. 5 Үндсэн оношийн зөрөө, зөрөөний хувь, аймгаар, 2024 он	224

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. 1 Хүн амын тоо, хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд, аймаг, нийслэлээр, 2024 он....	25
Хүснэгт 1. 2 Хүн амын дундаж наслалт, бүс, аймгаар, 2024 он	27
Хүснэгт 2. 1 ТХЗ-ын эрүүл мэндийн үзүүлэлтийн үнэлгээ, чиг хандлага, 2024.....	31
Хүснэгт 2. 2 Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, сонгосон онуудаар	38
Хүснэгт 2. 3 Нярайн болон перинаталь эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он	41
Хүснэгт 2. 4 Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин, 100 000 хүн амд, сонгосон онуудаар.....	44
Хүснэгт 2.5 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд, 2014-2023 он.....	47
Хүснэгт 2. 6 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хүчин чадал, хүртээмжийн үзүүлэлт, сонгосон онуудаар	51
Хүснэгт 2. 7 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшин, ДЭМБ-ын тооцооллоор	53
Хүснэгт 2. 8 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалах нас баралтын түвшин, Эрүүл мэндийн статистикаар	54
Хүснэгт 2. 9 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалах өвчлөлийн шалтгаант баралтын түвшин, тухайн насны 100 000 хүнд, 2015-2024 он	54
Хүснэгт 2. 10 Эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээний түвшингийн ангиллын тодорхойлолт	56
Хүснэгт 2. 11 ЭМБ-ын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээний түвшин, хувиар, 2023 он	58
Хүснэгт 3. 1 Эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд, насны ангиллаар, 2024.....	70
Хүснэгт 3. 2 Төрсөн хүүхдийн тоо, бүсээр, 2024 он	71
Хүснэгт 3. 3 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, (Амбулатори) 2024 он	73
Хүснэгт 3. 4 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, (Стационари) 2024 он	73
Хүснэгт 3. 5 Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2024 он (Амбулатори)	74
Хүснэгт 3. 6 Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2024 он (Стационари)	74
Хүснэгт 3. 7 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл нас, хүйсээр, 2024 он	75
Хүснэгт 3. 8 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, хувь, 2024 он	76
Хүснэгт 3. 9 Үр хөндөлт, эмнэлгийн төрлөөр, хувь 2024 он	77
Хүснэгт 3. 10 ЖСАХ хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүд, хувь, байршлаар, 2024 он.....	77
Хүснэгт 4. 1 Эрүүл мэндийн байгууллагын тоо, 2024 он	79
Хүснэгт 4.2 Эрүүл мэндийн байгууллагын хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны эзлэх хувь, тасгаар, 2024 он	81
Хүснэгт 4. 3 Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2024 он	102
Хүснэгт 4. 4 Хувийн эмнэлгийн орны хүчин чадлын үзүүлэлт, 2024 он	104
Хүснэгт 5. 1 Их эмч, сувилагчийн хүртээмжийн үзүүлэлт, бүс, аймаг, нийслэлээр 2018-2024 он	108
Хүснэгт 5. 2 Их эмч, сувилагчийн харьцаа	109
Хүснэгт 5. 3 10 000 хүн амд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, аймаг, бүсээр, 2018-2024 он	110
Хүснэгт 6. 1 Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүнд), төрлөөр, 2015-2024 он.....	114

Хүснэгт 7. 1 Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, байршлаар, дүнд эзлэх хувиар, сонгосон онуудаар	129
Хүснэгт 7. 2 Хүн амын амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, нас, хүйс, байршлаар, 10 000 хүн амд, 2024 он	130
Хүснэгт 7. 3 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлд эзлэх хувь, хүйсээр, 2015, 2024 он	133
Хүснэгт 7. 4 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл эзлэх хувь, хүйсээр, 2015, 2024 он	136
Хүснэгт 7. 5 Зүрх судасны тогтолцооны өвчин, тэргүүлэх шалтгаанаар, 10 000 хүнд, 2015-2024 он	138
Хүснэгт 7. 6 Зүрх судасны тогтолцооны өвчнүүд, дүнд эзлэх хувиар, 2015, 2024 он	140
Хүснэгт 7. 7 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, дүнд эзлэх хувиар, 2015, 2024 он	143
Хүснэгт 7. 8 Зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөл, хүйсээр 2024 он	144
Хүснэгт 7. 9 Хорт хавдрын оношлогдох үеийн үе шат (TNM ангилал), 2024 он, хувиар	146
Хүснэгт 7. 10 Согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ гэмтсэн хувиар, 2022-2024 он	149
Хүснэгт 7. 11 Осол гэмтлийн шалтгаан, хувиар 2020-2024 он	150
Хүснэгт 7. 12 Гэмтсэн эрхтний байршил, хувиар 2024 он	151
Хүснэгт 7. 13 Осол гэмтлийн шалтгаан, оношоор 2024 он	151
Хүснэгт 7. 14 Осол гэмтлийн тэргүүлэх шалтгаан, аймгаар, 2024 он	153
Хүснэгт 7. 15 Уналтын шалтгаант өвчлөл, насны бүлгээр, 2024 он	157
Хүснэгт 7. 16 Гэмтлийн байршил, хувиар 2024 он	158
Хүснэгт 7. 17 Зам тээврийн ослын тохиолдлын бүртгэгдсэн газар, тохиолдлын түвшин 2024 он	162
Хүснэгт 7. 18 Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд, 2015-2024 он	163
Хүснэгт 7. 19 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2024 он	164
Хүснэгт 7. 20 Зонхилон тохиолдох хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн бүтэц, хувиар, 2015-2024 он	164
Хүснэгт 7. 21 Хэвтэн эмчлүүлэгчдэд бүртгэгдсэн зүрх судасны тогтолцооны өвчин, тэргүүлэх шалтгаанаар, 10 000 хүнд, 2015-2024 он	166
Хүснэгт 7. 22 Улаанбаатар хотын эмнэлгүүдэд хийгдсэн мэс заслын тоо хувиар, 2024 он	167
Хүснэгт 7. 23 Зонхилон хийгдсэн мэс засал, төрөл хувиар, 2024 он	168
Хүснэгт 8.1 Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан 10 000 хүн амд, 2024 он	173
Хүснэгт 8. 2 Тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2018-2024 он	177
Хүснэгт 8. 3 Артерийн даралт ихсэх өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2018-2024 он	177
Хүснэгт 8. 4 Зүрхний ишеми өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2018-2024 он	178
Хүснэгт 8. 6 Хүн амын нас баралтын хэлбэр, хувь, сонгосон оноор	181
Хүснэгт 10. 1 Шилжүүлэн суулгасан бөөр, элэг, ясны чөмөгний үүдэл эсийн мэс засал, 1996-2024 он, хувиар	197
Хүснэгт 10. 2 Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний амьдрах чадварын үр дүн, 1996-2024 он, хувиар	198
Хүснэгт 10. 3Тархины үхэлтэй донорын үйл ажиллагааны тоон үзүүлэлт, 2018-2020он	200
Хүснэгт 10. 4 Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах чиглэлээр сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтний тоо, 2018-2024 он	202
Хүснэгт 11. 1 Дуудлагын чанарын үзүүлэлт, 2023 он	204
Хүснэгт 11. 2 Дуудлагын бүтцээр, 2020-2024 он	205

Хүснэгт 12. 1 Эрүүл мэндийн зардал ба дотоодын нийт бүтээгдэхүүн, тэдгээрийн жилийн өсөлт	211
Хүснэгт 12. 2 Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал	212
Хүснэгт 12. 3 ЭМТҮ-г санхүүжүүлэх орлогын эх үүсвэрээр	213
Хүснэгт 12. 4 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг санхүүжүүлэх орлогын ангилал (хувиар)	214
Хүснэгт 12. 5 Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний санхүүжилтийн ангилал (тэрбум төгрөг)	215
Хүснэгт 13. 1 Амьд сорьцын шинжилгээгээр зонхилон тохиолдох хорт хавдар оношлогдсон тохиолдол, 2024 он	222
Хүснэгт 13. 2 Амьд сорьцын шинжилгээгээр зонхилон тохиолдох хоргүй хавдар оношлогдсон тохиолдол, улсаар, 2024 он	222
Хүснэгт 13. 3 Умайн хүзүүний эсийн эмгэг судлалын шинжилгээ, улсаар 2015-2024 он.....	223

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

ДЭМБ	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага
ҮСХ	Үндэсний статистикийн хороо
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМХТ	Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв
СЭМТ	Сумын эрүүл мэндийн төв
ӨЭМТ	Өрхийн эрүүл мэндийн төв
ХХЭМБ	Хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага
ТЕК	Төрөлтийн ерөнхий коэффициент
НБТК	Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент
ТНК	Төрөлтийн нийлбэр коэффициент
ТТК	Төрөлтийн тусгай коэффициент
НБЕК	Нас баралтын ерөнхий коэффициент
ДОХ	Дархлалын олдмол хомсдол
ХДХВ	Хүний дархлал, хомсдлын вирус
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
ӨОУА	Өвчний олон улсын ангилал
ҮОУА	Үйлдлийн олон улсын ангилал
ДОТС	Богино хугацааны шууд хяналттай эмчилгээ
БЦЖ	Сүрьеэгийн эсрэг вакцин
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
ТХЗ	Тогтвортой хөгжлийн зорилго
БНЭМХ	Бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралт
ЭМҮТ	Эрүүл мэндийн үндэсний тооцоо
ЭМЗ	Эрүүл мэндийн зардал
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ЭМТҮ	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ
ААНБ	Аж ахуйн нэгж байгууллага
ТББ	Төрийн бус байгууллага
ЦССҮТ	Цус сэлбэлт судлалын үндэсний төв
ЦЦБ	Цус, цусан бүтээгдэхүүн

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын эрүүл мэндийн салбарын албан ёсны статистик мэдээнд үндэслэн “Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2024” эмхэтгэлийг эрхлэн боловсруулж, олон улсын аргачлалд нийцүүлэн тооцоо, дүгнэлт хийж мэдээлэл хэрэглэгч танд хүргэж байна. Уг эмхэтгэл нь жил бүр салбарын гол үзүүлэлтүүд, Тогтвортой хөгжлийн зорилт (ТХЗ), мөн “Алсын хараа–2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын шалгуур үзүүлэлтүүдийг нэгтгэн танилцуулж, эрүүл мэндийн бодлого боловсруулахад үнэтэй эх сурвалж болдог билээ.

Сүүлийн жилүүдэд Монгол Улсын эрүүл мэндийн салбарын статистик мэдээлэл илүү боловсронгуй, хүртээмжтэй, цахим хэлбэрт шилжих үйл явц эрчимтэй өрнөж байна. Бидний зүгээс эрүүл мэндийн салбарын Их өгөгдөл үүсгэх, судалгаа шинжилгээний хэрэглээнд нэвтрүүлэх зорилгоор бид бүтэц, орон тоондоо өөрчлөлт оруулан, цаашдын хөгжлийг төлөвлөн ажиллаж байна.

2024 оны байдлаар эрүүл мэндийн салбарт ашиглагдах бүртгэлийн маягт, мэдээллийн журмыг шинэчлэн, мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоонд нийцүүлэн боловсруулж, чанартай, бодит мэдээлэл цуглуулах үндэс суурийг бүрдүүлсэн. Мөн салбарын мэдээлэл боловсруулах, дамжуулах, хянах үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангаж, шаардлагатай дэд бүтэц болон эрхзүйн орчныг бүрдүүлсэн нь салбарын мэдээллийн тогтолцооны хөгжилд ахиц авчирсан онцлох үйл явдал боллоо.

Эрүүл мэндийн гол үзүүлэлтүүдээс дурдвал, 2024 оны байдлаар Монгол хүний дундаж наслалт 71.8 жилд хүрсэн бөгөөд энэ нь өмнөх оноос өссөн үзүүлэлт юм. Эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 77.1 жил, эрэгтэйчүүдийнх 67.9 жил байгаа бөгөөд тэдний хоорондын зөрүү 9.2 жил байна. Энэ нь эрүүл мэндийн үйлчилгээний тэгш бус байдлыг илэрхийлж, анхаарал татах асуудал болоод байна

“Алсын хараа–2050” бодлогын хүрээнд нялхсын эндэгдлийн түвшинг 2025 он гэхэд 1000 амьд төрөлтөд 9.0, эхийн эндэгдлийн түвшинг 100 000 амьд төрөлтөд 20.0 болгохоор зорьсон. 2024 оны байдлаар нялхсын эндэгдэл 12.2, эхийн эндэгдэл 22.5 байгаа нь зорилтот түвшинд хүрэхэд үлдсэн хугацаанд оновчтой арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шаардлагатайг илтгэнэ. Харин тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 2014 онд 18.4 байсан бол 2024 онд 15.2 болж буурсан эерэг хандлага ажиглагдаж байна.

Монгол Улсад 1990-ээд оноос хойш халдварт бус өвчнүүд зонхилох болсон ба жилээс жилд нэмэгдэх хандлагатай байна. ДЭМБ-ын аргачлалаар зүрх судасны өвчин, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчний улмаас 30-70 насны хүн амын нас баралтыг хэмждэг үзүүлэлт нь дэлхийн дунджаас хоёр дахин өндөр байгаа нь анхаарал татахуйц үзүүлэлт юм.

Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмж, хамралтын үзүүлэлтүүд сүүлийн жилүүдэд тогтвортой өссөн. Тухайлбал, нэг эмнэлгийн оронд ногдох хүн амын тоо 113, нэг их эмчид ногдох тоо 214 байна. 10 000 хүн тутмын 3040 хүн давхардсан тоогоор хэвтэн эмчлүүлж, жилд нэг иргэн дунджаар 7.2 удаа амбулаторийн тусламж авсан нь үйлчилгээний эрэлт, хамралт нэмэгдэж буйг харуулж байна.

Энэхүү “Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2024” эмхэтгэлд Монгол Улсын хүн амын эрүүл мэндийн байдал, салбарын голлох үзүүлэлтүүдийг нэгтгэн дүгнэж, бодлого боловсруулахад дэмжлэг болохуйц үнэн зөв мэдээллийг багтаахыг зорьсон болно. Салбарын бодлого боловсруулагчид, судлаачид, шийдвэр гаргагчид болон мэдээлэл хэрэглэгчид энэхүү эмхэтгэлийг нотолгоонд тулгуурласан оновчтой шийдвэр гаргахад өргөнөөр ашиглана гэдэгт итгэж байна.

Мөн бид мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор цахим системийг хөгжүүлж, орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран хэрэглэгчдэд мэдээллийг хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллаж байна. Та бүхнийг санал, зөвлөмжөө ирүүлэн хамтран ажиллахыг урьж байна.

Мэдээлэлд тулгуурлан оновчтой шийдвэр гаргаж буй Та бүхэнд талархал илэрхийлж, цаашдын эрүүл мэндийн салбарын цахим хөгжил, шинэлэг шийдэл бүхий хамтын үйлсэд тань амжилт хүсье.

ХҮНДЭТГЭСЭН,

ЗАХИРАЛ

Б.НАРАНТУЯА

БҮЛЭГ 1

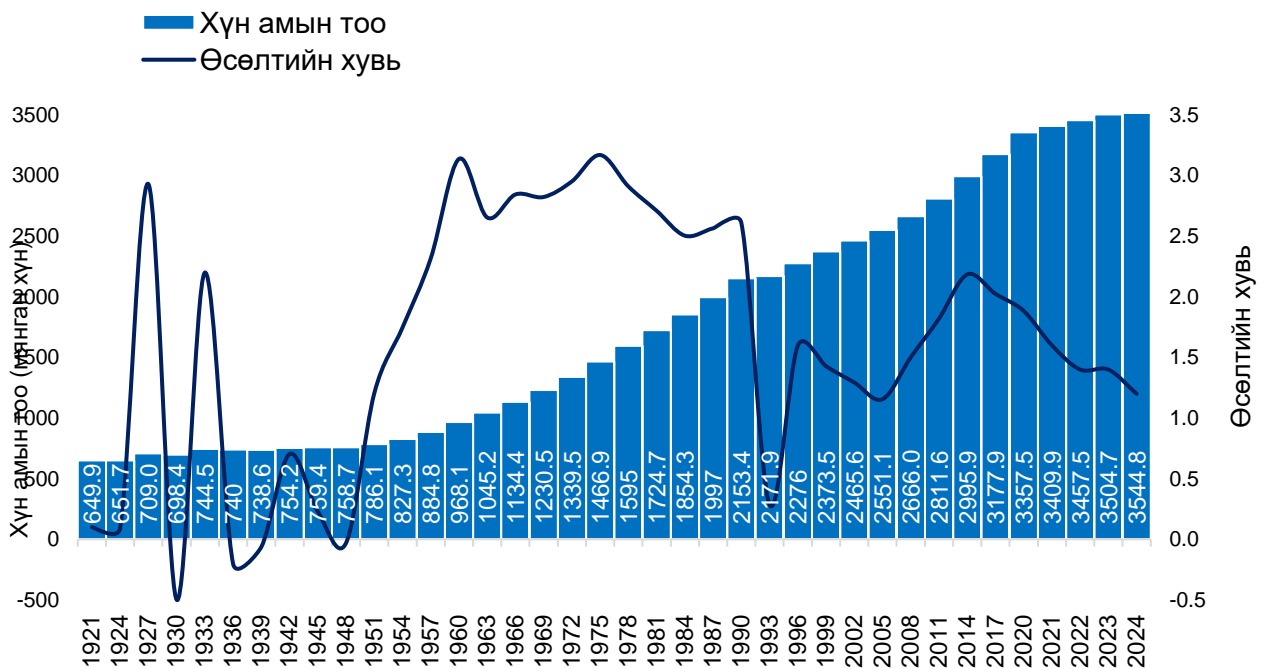
МОНГОЛ УЛСЫН
ХҮН АМ

БҮЛЭГ 1. ХҮН АМ

Монгол улсын хүн ам 2024 онд 3 сая 544.8 мянга болж, өмнөх оныхоос 40.1 мянган хүн буюу 1.2 хувиар өссөн байна. Монгол улсад оршин суугаа хүн амын 71.2 хувь нь хот суурин газар, 28.8 хувь нь хөдөө амьдарч байна. Улаанбаатар хотод 1768.2 мянган хүн буюу нийт хүн амын 49.9 хувь нь харьяалагдан оршин сууж байна. Хүн амын 49.3 хувь нь эрэгтэйчүүд, 50.7 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа ба хүйсийн харьцаа буюу 100 эмэгтэйд ногдох эрэгтэйчүүдийн тоо 97 байна. Насны бүтцээр авч үзвэл 15 хүртэлх насны хүүхэд 31.6 хувийг, 15-64 насны хүн ам 62.9 хувийг, 65-аас дээш насны хүн ам 5.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

Өрхийн тоо 2024 оны байдлаар 997.0 мянга болж, 69.3 хувь нь хот сууринд, 30.7 хувь нь хөдөөд байна. Улаанбаатар хотод 475.1 мянган өрх, хангайн бүсэд 180.1, төвийн бүсэд 158.3, баруун бүсэд 112.1, зүүн бүсэд 71.4 мянган өрх байгаа бөгөөд улсын дунджаар нэг өрхөд 3.6 хүн ногдож байна.

Зураг 1. 1 Хүн амын тоо, жилийн дундаж өсөлтийн хувь, сонгосон онуудаар

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

Хүн амын өсөлтийн хувь 1927, 1960, 1975 онуудад хамгийн өндөр байсан ба сүүлийн жилүүдэд 2008 оноос 2014 онуудад хойш жигд өсөх хандлагатай байсан. Харин 2015 оноос буурч байгаа бөгөөд 2024 оны байдлаар 1.2 байгаа нь өмнөх оноос 0.2-иар буурсан байна.

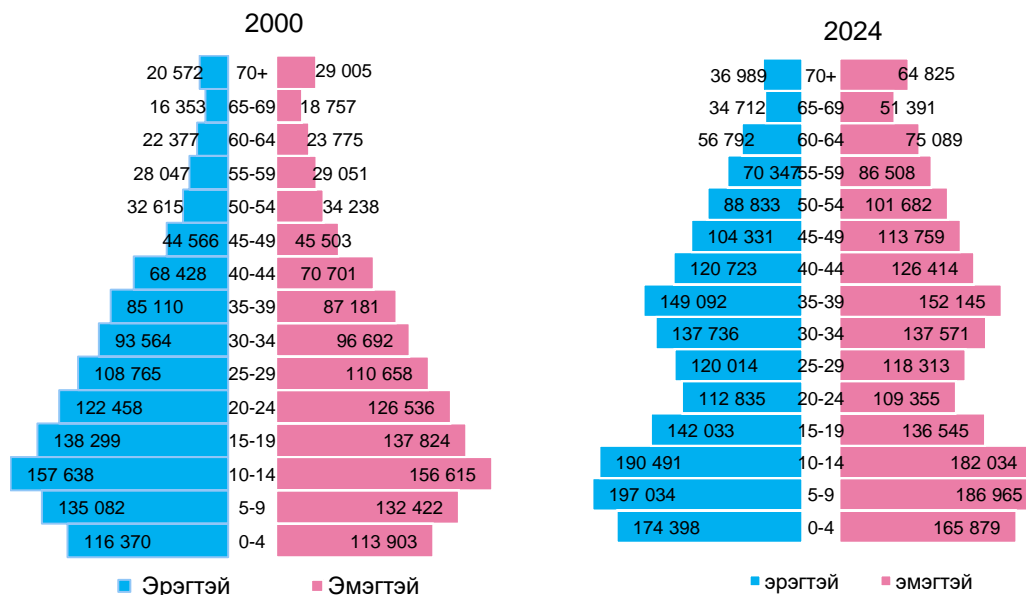
1.1 ХҮН АМЫН НАС ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ

Нас, хүйсийн бүтэц нь хүн ам зүйн хамгийн чухал үзүүлэлтүүдийн нэг юм. Улс орнуудын хүн амын нас, хүйсийн бүтэц өөр хоорондоо харилцан адилгүй байдаг ба нийгэм, эдийн засгийн өнөөгийн болон ирээдүйн асуудалд ихээхэн хэмжээний нөлөө үзүүлдэг.

Хүн амын насны бүтцийг судлах нь тухайн улсын хүн ам зүйн түүхэн замналыг харах, одоогийн үйл явцыг үнэлж дүгнэх, цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлох бололцоо олгодгоороо ихээхэн

ач холбогдолтой юм. Ингэснээрээ хүн амын нас, хүйсийн бүтцийн өөрчлөлтийн чиг хандлагыг харгалзан улс орныхоо нийгэм, эдийн засгийн урт, богино хугацааны бодлого хөтөлбөр боловсруулах үндэслэл болдог. Хүн амын төрөлт, нас баралтын түвшнээс хамааран тухайн улсын хүн амын насны бүтэц өөрчлөгдөж байдаг. Хүн амын хэдэн хувь нь хүүхэд залуучууд, идэр насныхан, эсвэл хөгшчүүд байгаагаас хамааран үе үеийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн хандлагад нөлөөлдөг.

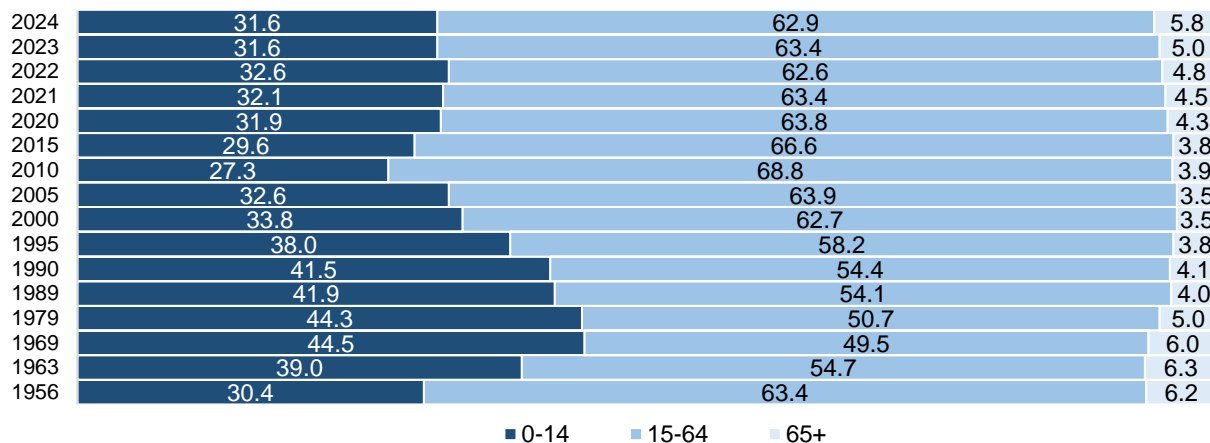
Зураг 1. 2 Хүн амын нас хүйсийн суварга, 2000, 2024 он

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

2024 оны хүн амын нас, хүйсийн суваргаас харахад 20-29 насны бүлгийн хүн амын хэсгээр нарийссан байгаа нь 1990 оноос хойш төрөлтийн түвшин эрс буурч байсныг харуулж байгаа ба хөдөлмөрийн насны хүн ам буюу 30-39 насны бүлгийн хүн ам харьцангуй их харагдаж байгаа хэдий ч цаашид хөдөлмөрийн насны хүн амын эзлэх хувь буурах хандлагатай байгааг харж болно. 1960 аад оны дунд, сүүл үед 15 хүртэлх насны хүүхэд хүн амын бараг тэн хагасыг эзэлж байсан бөгөөд 1969 онд нийт хүн амын 44.5 хувийг 15 хүртэлх насны хүүхдүүд эзэлж байсан бол 2024 оны байдлаар 31.6 хувийг эзэлж байна.

Зураг 1. 3 Хүн амын насны бүтэц, сонгосон оноор

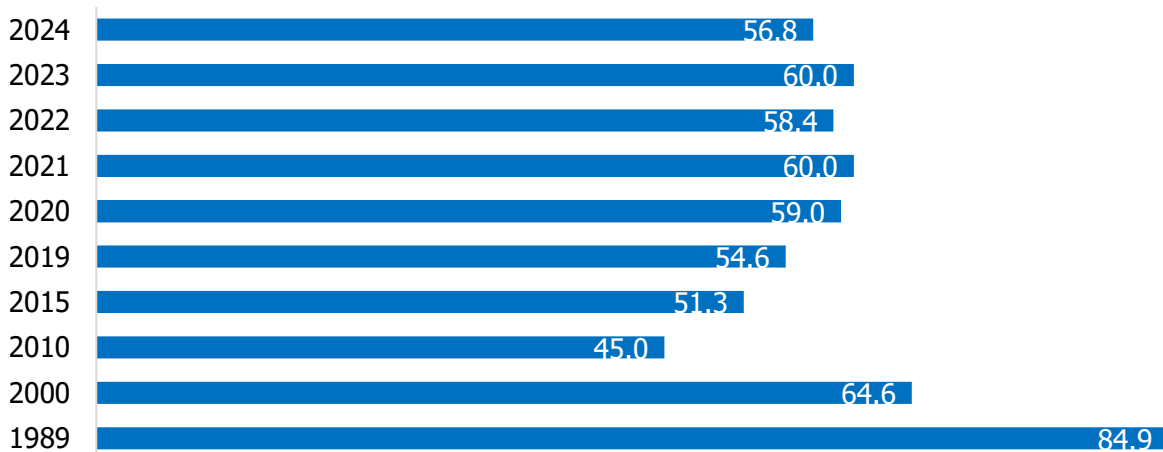
Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

1.2 ХҮН АМ ЗҮЙН АЧААЛАЛ

Монгол Улсын хүн ам зүйн ачаалал 1990-ээд оны эхээр хөдөлмөрийн насны 100 хүнд тэжээлгэгч 85 ногдож байсан бол 2000 оноос буурах хандлагатай харагдаж байна.

Хүн ам зүйн ачаалал 2024 онд хөдөлмөрийн насны 100 хүнд тэжээлгэгч 56.8 хүн ногдож байна. Хөгшрөлтийн индекс буюу 0-15 насны 100 хүүхдэд ногдох 65 ба түүнээс дээш настай хүний тоо 17.1 байна. (Зураг 1.4)

Зураг 1. 4 Хүн ам зүйн ачаалал, сонгосон оноор

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

Хүн амын хүйсийн харьцаа Төв (108.7), Өмнөговь (107.0), Дорнод (102.4), Хэнтий (103.3), Булган (103.9), Дундговь (101.6), Дорноговь (103.8), Сэлэнгэ (103.2), Сүхбаатар (101.8), Увс (101.2), Архангай (101.6), Ховд (101.0), Өмнөговь (107.0), Хэнтий (103.3) аймагт 100 эмэгтэйд 100-аас дээш эрэгтэй ногдож байгаа бол Улаанбаатар хот болон бусад аймгуудад 100 эмэгтэйд 100-аас цөөн эрэгтэй ногдож байна.

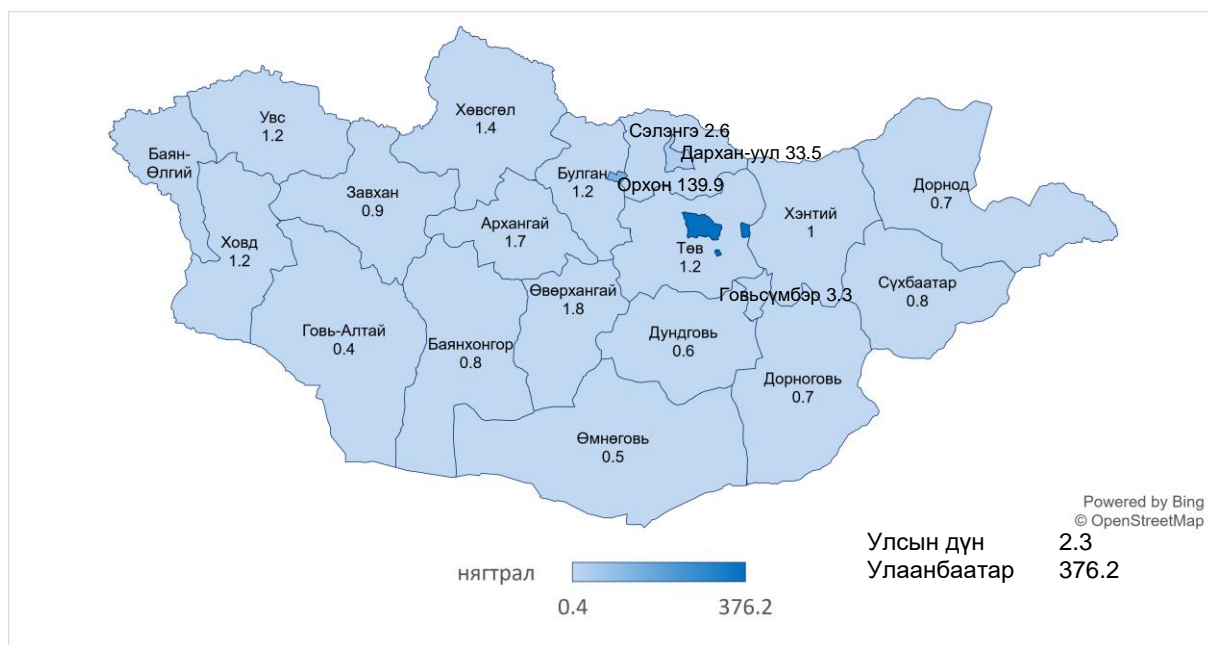
1.3 ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ

Манай улс хүн амын нягтралаараа дэлхийн бусад улс оронтой харьцуулахад хамгийн сийрэг суурьшилтай орнуудын тоонд ордог бөгөөд 2024 онд нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт 2.3 хүн ногдож байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад 0.8 хүнээр нэмэгдсэн байна.

Монгол улсын хэмжээнд нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт ногдох хүн ам буюу хүн амын нягтрал хамгийн өндөр нь Улаанбаатар, Орхон аймгууд байгаа бөгөөд 2024 онд Улаанбаатар хотод 376.2 байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад 2 дахин нэмэгдсэн ба өмнөх онтой харьцуулахад 7.1 хүнээр нэмэгдсэн байна. Орхон аймагт хүн амын нягтрал 2000 онд 95.6 байсан бол 2024 оны байдлаар 139.9 болж 44.3 хүнээр, өмнөх оноос 1.8 хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна.

Аймаг, нийслэлээр авч үзвэл Улаанбаатар хот нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн дөнгөж 0.3 хувийг эзэлдэг бол хүн амын нягтралаар хамгийн өндөр 376.2 байна. Аймгуудын хүн амын нягтрал газар нутгийн хэмжээ, хүн амын тооноос шалтгаалан харилцан адилгүй, тухайлбал Орхон, Дархан-Уул аймаг нь бусад аймгуудаас өндөр 33.5-139.9, Говь-Алтай, Өмнөговь, Дорноговь, Дундговь, Дорнод, Баянхонгор, Сүхбаатар, Завхан аймгуудад хамгийн бага 0.4-0.9 буюу нэг хүрэхгүй хүн ногдож байна. Бусад аймагт 1.0-3.3 байна.

Зураг 1. 5 Хүн амын нягтрал, аймаг, нийслэлээр, 2024 он

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

Хүснэгт 1. 1 Хүн амын тоо, хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд, аймаг, нийслэлээр, 2024 он

Аймаг, нийслэл	Монгол улсад оршин суугаа хүн амын тоо	Хүн ам зүйн ачаалал	Үүнээс:		Хөгшрөлтийн индекс	Хүйсийн харьцаа
			Хүүхэд	Хөгшид		
Улсын дүн	3544835	56.8	48.5	8.3	17.1	96.0
Баруун бүс	422845	59.5	51.9	7.6	14.7	100.4
Баян-Өлгий	118275	65.5	58.8	6.7	11.5	99.7
Говь-Алтай	56523	53.4	45.3	8.1	17.9	100.9
Завхан	70719	53.6	44.5	9.1	20.5	99.2
Увс	84911	59.7	52.7	7.1	13.5	101.2
Ховд	92417	61.0	53.4	7.7	14.3	101.0
Хангайн бүс	602597	56.4	47.6	8.8	18.4	99.1
Архангай	91559	56.4	47.3	9.0	19.0	101.6
Баянхонгор	88029	57.9	50.2	7.8	15.5	97.4
Булган	60332	54.2	43.4	10.9	25.0	103.9
Орхон	111890	57.2	48.5	8.7	18.0	96.2
Өвөрхангай	114351	56.5	47.7	8.9	18.6	99.1
Хөвсгөл	136436	55.6	47.3	8.3	17.6	98.8
Төвийн бүс	521667	57.1	47.9	9.2	19.2	102.9
Говьсүмбэр	18159	62.5	54.8	7.7	14.0	100.1
Дархан-Уул	110544	60.1	50.2	9.9	19.7	95.6
Дорноговь	72097	55.4	47.6	7.8	16.3	103.8
Дундговь	45900	56.6	45.9	10.7	23.3	101.6
Өмнөговь	77370	56.8	50.0	6.8	13.6	107.0
Сэлэнгэ	106042	54.6	45.3	9.3	20.6	103.2
Төв	91555	57.3	46.4	10.9	23.5	108.7
Зүүн бүс	229575	59.4	50.3	9.1	18.1	102.5
Дорнод	84604	60.4	51.3	9.0	17.6	102.4
Сүхбаатар	65791	60.0	51.4	8.6	16.7	101.8
Хэнтий	79180	57.8	48.3	9.5	19.7	103.3
Улаанбаатар	1768151	61.4	53.1	8.3	15.5	93.6

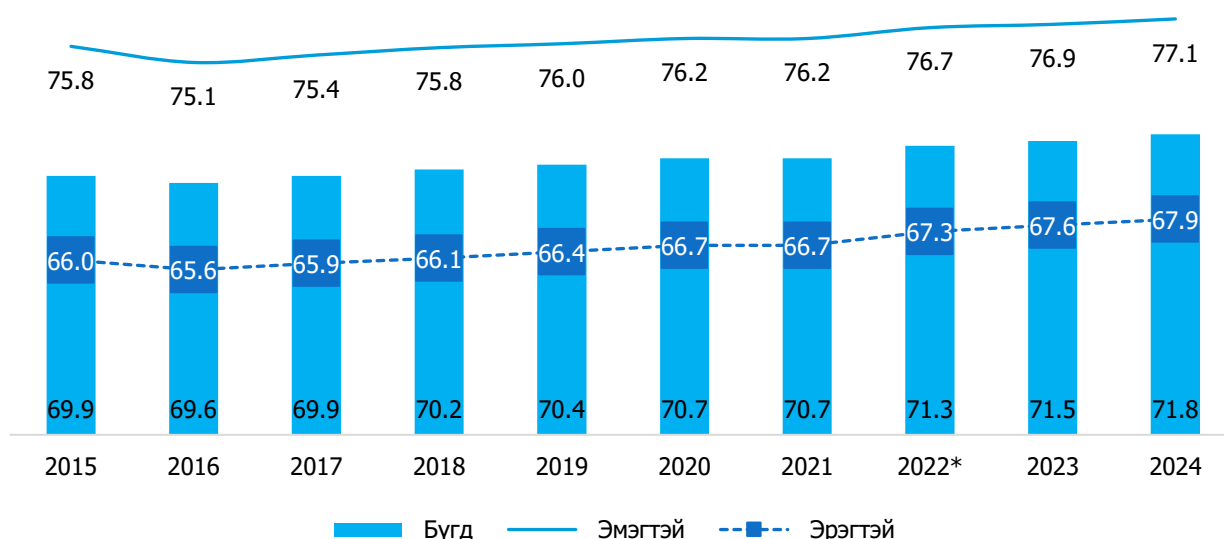
Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

1.5 ХҮН АМЫН ДУНДАЖ НАСЛАЛТ

Хүний амьдрах хугацааг тодорхойлох гол хэмжүүр нь “ДУНДАЖ НАСЛАЛТ” юм. Төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалт 2024 онд улсын хэмжээнд 71.8 болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.2, өмнөх оноос 0.3 жилээр тус тус нэмэгдсэн байна. Хүйсээр харуулбал эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 77.1, эрэгтэйчүүдийнх 67.9 жил байгаа бөгөөд эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 9.2 жил байна.

Дундаж наслалт нь таамаглах хэмжигдэхүүн бөгөөд насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициентийг үндэслэн тооцсон тухайн хүний цаашид амьдрах дундаж хугацаагаар тодорхойлогддог. Дундаж наслалт нь хүйс, одоогийн нас, амьдралын хэв маяг зэргээс шалтгаалан ялгаатай байдаг. Монгол хүний дундаж наслалт 1965 онд 65.5 байсан бол 2024 онд 71.8 болж сүүлийн 50 жилийн хугацаанд 6.3 жилээр нэмэгдсэн байна.

Зураг 1. 6 Хүн амын дундаж наслалт, 2015-2024 он

*2022 оны дундаж наслалтын тооцоололд Үндэсний статистикийн хорооноос өөрчлөлт оруулсан.

Хүн амын төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалтыг аймгуудаар авч үзвэл Баян-Өлгий 76.0, Сүхбаатар 75.9, Дундговь 75.8, Булган аймагт 75.0, Хэнтий 74.1 байгаа нь хамгийн өндөр дундаж наслалттай 5 аймаг байна. Харин Увс, Дорнод, Хөвсгөл, Дархан-Уул аймагт улсын дунджаас 0.1-3.2 жилээр бага байна.

Эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс илүү урт наслах хандлага аль ч улсад байсаар ирсэн бөгөөд энэ нь эрүүл мэнд, нас баралт, нийгэм, эдийн засаг, тэгш бус байдал, эрүүл мэндийн систем, улс төр, байгаль орчин, газарзүйн байршил зэрэг олон хүчин нөлөөлдөг байна.

Монгол хүний эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 1965 онд 2.3 байсан бол 2024 онд 9.2 жил болж тухайн хугацаанд 6.9 жилээр нэмэгдсэн байна.

2024 оны байдлаар хүн амын дундаж наслалт аймаг, бүсүүдээр ялгаатай байгаа ба Баруун бүсийн аймгуудаас Увс (71.7), Төвийн бүсийн аймгуудаас Дархан-Уул (68.6), Сэлэнгэ (71.7) Зүүн бүсийн аймгуудаас Дорнод (71.3) аймгууд дундаж наслалтаараа улсын дундаж үзүүлэлтээс доогуур байна.

Хүснэгт 1. 2 Хүн амын дундаж наслалт, бүс, аймгаар, 2024 он

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн зөрүү
Бүгд	71.77	67.92	77.10	9.2
Баруун бүс				
Баян-Өлгий	76.00	72.94	78.42	5.5
Говь-Алтай	73.14	68.38	77.30	8.9
Завхан	73.07	70.69	75.50	4.8
Увс	71.70	67.41	74.99	7.6
Ховд	75.04	72.30	76.76	4.5
Хангайн бүс				
Архангай	73.22	71.09	74.18	3.1
Баянхонгор	72.32	69.09	74.38	5.3
Булган	75.01	70.42	77.42	7.0
Орхон	73.66	72.92	83.70	10.8
Өвөрхангай	72.67	70.73	74.93	4.2
Хөвсгөл	69.70	66.49	74.55	8.1
Төвийн бүс				
Говьсүмбэр	74.11	72.17	77.30	5.1
Дархан-Уул	68.60	64.23	74.44	10.2
Дорноговь	73.11	68.65	78.76	10.1
Дундговь	75.78	72.52	80.50	8.0
Өмнөговь	73.72	69.66	78.36	8.7
Сэлэнгэ	71.68	67.17	78.06	10.9
Төв	72.97	70.74	75.68	4.9
Зүүн бүс				
Дорнод	71.27	67.34	75.54	8.2
Сүхбаатар	75.89	70.69	80.82	10.1
Хэнтий	74.13	71.63	77.35	5.7
Улаанбаатар	72.45	67.72	75.78	8.1

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

БҮЛЭГ 2

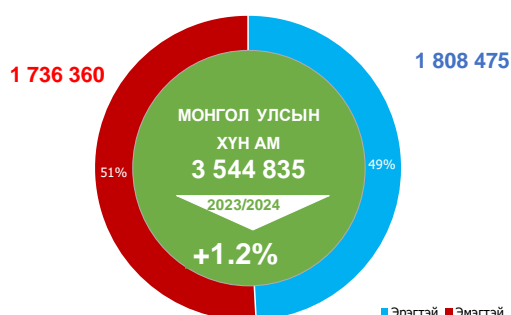
ТОГТВОРТОЙ
ХӨГЖЛИЙН
ЗОРИЛТЫН
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

БҮЛЭГ 2. ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТ БА БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ

2.1 БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГҮҮД

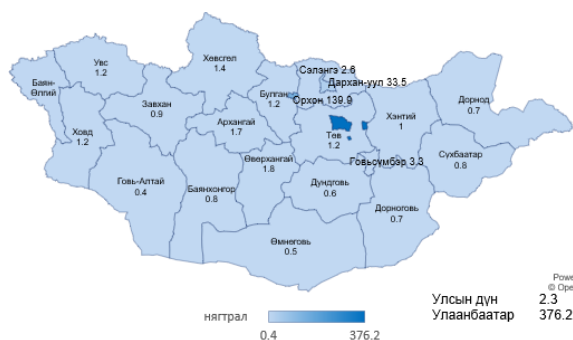
Газар нутгийн хэмжээ (1 000 км²) **1.567**

Хүн амын тоо

Хүн амын нягтрал

Нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт ногдох хүний тоо **-2.3**

Төрөлтийн ерөнхий коэффициент **16.9**

Нас баралтын нийлбэр коэффициент **5.2**

Төрөлтийн нийлбэр коэффициент **2.5**

1. Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого (Монгол Улсын Их хурлын 2020 оны 52-р тогтоол)

Зорилт 2.2 Эрүүл дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшүүлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлнэ.

Урт хугацааны хөгжлийн бодлогын I үе шат нь 2020-2030 онд хэрэгжүүлэхээр “Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй тогтолцооны шинэчлэлийн үе” гэж нэрлэн дараах үндсэн 4 чиглэлийг баталсан байна.

- Иргэн, гэр бүл, ажил олгогчийн оролцоонд тулгуурласан нийгмийн эрүүл мэндийн/нийтийн эрүүл мэнд/ тусламж үйлчилгээний үндэсний тогтолцоо бүрдүүлэх
- Нотолгоонд суурилсан орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний техник, технологийн дэвшлийг нэвтрүүлж, Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, гүйцэтгэлд тулгуурласан санхүүжилт, даатгалын тогтолцоо бүрдүүлэх
- Эрүүл мэндийн салбарт цахим үйлчилгээг өргөжүүлэн үндэсний эрүүл мэндийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх
- Эрүүл мэндийн хүний нөөцийн хангалт, ур чадвар нийгмийн хамгааллыг сайжруулах

2. “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл” (Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолоор)

Зорилт 2.2 Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй, үр дүнтэй тогтолцооны шинэчлэл хийнэ.

3. “Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого” (Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 24 дүгээр тогтоол)

Зорилго: Хүн амд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тэдний эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурлан аливаа өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, нотолгоонд суурилсан оношилгоо, эмчилгээний шинэ технологийг нэвтрүүлэх, эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийн зохистой тогтолцоог бүрдүүлэх замаар тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулан монгол хүний дундаж наслалтыг уртасгахад оршино.

2.2 ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ИНДЕКС

Нэгдсэн үндэстний байгууллага болон Дэлхийн банкнаас гишүүн орнуудын Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хэрэгжилтийг жил бүр үнэлж, үнэлгээний индексийг тооцон гаргадаг.

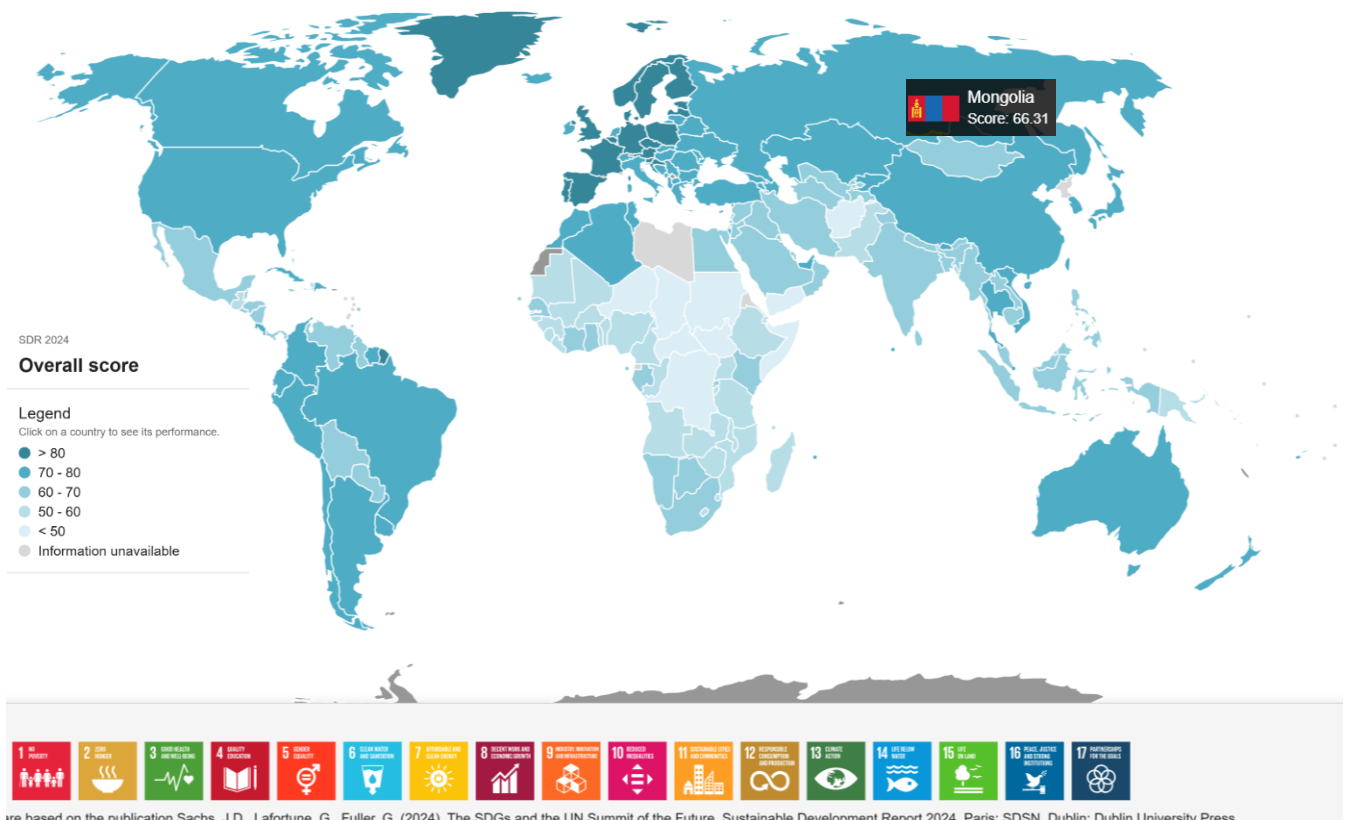
2024 онд ТХЗ-ын индекс нь нийт 125 үзүүлэлтийг багтаасан ба үүнээс 98 нь дэлхийн нийтлэг үзүүлэлт байсан. НҮБ-ын гишүүн 193 орноос Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хэрэгжилтийн индексийг 167 улсын гүйцэтгэлийн оноог тооцоолж мэдээлсэн ба Финланд 86.4 оноотойгоор тэргүүлж байгаа бол Швед улс 85.7, Дани 85.0 оноотойгоор удаах байруудад орж, Гвиней-Бисау улс анх удаа индекст багтаж эрэмбэлэгдсэн байна.

Дэлхийн дундаж оноо 66.1 байгаа нь хэрэгжилтэд дунд түвшний ахиц гарч байгааг илтгэж буй хэдий ч олон улс оронд ТХЗ-ын хэрэгжилт хангалтгүй байгааг харуулж байна гэж дүгнэжээ.

Монгол улс ТХЗ-ын гүйцэтгэлийн индекс 66.3 оноотойгоор 99 дүгээрт жагссан ба өмнөх оноос 7 байраар урагшилсан ба дэлхийн дунджаас 2.0 оноотой адил түвшинд байна.

Уг гүйцэтгэлтийн индекс ТХЗ-ын үзүүлэлт тус бүрийн зорилтыг амжилттай биелүүлсэн, гүйцэтгэл дунд зэрэг ч сайжирч байгаа, хэрэгжилт зогсонги байдалд байгаа, зорилтын хэрэгжилт буурч байгаа, мэдээлэл байхгүй гэж ангилж үздэг бөгөөд Монгол Улсын эрүүл мэндийн зорилтын хэрэгжилтийн гүйцэтгэл дунд зэрэг ч сайжирч байгаа гэсэн үнэлгээтэй байна.

Зураг 2. 1 Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хэрэгжилтийн индекс, 2024 он

Эх үүсвэр: www.sdqindex.org

Хүснэгт 2. 1 ТХЗ-ын эрүүл мэндийн үзүүлэлтийн үнэлгээ, чиг хандлага, 2024

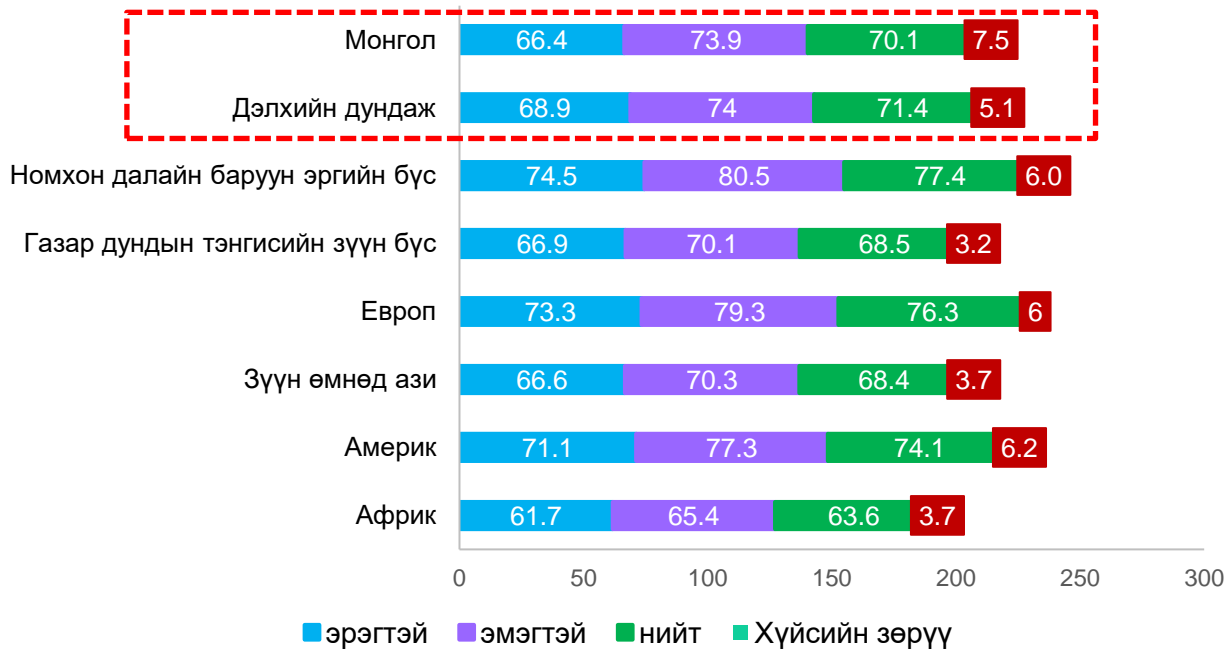
SDG	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд	Дэлхийн дундаж	Бүсийн дундаж	ДЭМБ-ын тооцоолол Монгол	Хугацаа	Үнэлгээ	Чиг хандлага	Улсын дүн 2024 он
SDG	Хүн амын дундаж наслалт	73.3	77.4	70.1	2021	●	➡	71.8
3.1.1	Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100 000 амьд төрөлтөд)	223	44	39	2020	●	⬆	22.5
3.2.2	Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	18	6	8	2022	●	⬆	7.5
3.2.1	Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	38	12	13	2022	●	⬆	15.2
3.3.2	Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин (100 000 хүнд ногдох)	134	96	452	2022	●	⬇	65.3
3.3.1	Халдваргүй 1000 хүнд ногдох тухайн жилд ХДХВ-ийн халдвар авсан хүний тоо	0.19	0.07	0.01	2022	●	⬆	0.005
3.4.1	30-70 насны Зүрх судасны өвчин, хорт хавдар, чихрийн шижин болон амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барах магадлал (%)	17.8	15.9	28.7	2019	●	➡	(тухайн насны 10 000 хүнд) 41.3
3.4.2	Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100 000 хүнд ногдох)	9.2	9.4	18.5	2021	●	⬇	15.5
3.6.1	Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин (10 000 хүнд ногдох)	16.7	15.2	12.4	2021	●	⬆	15.6
3.7.2	Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин (15-19 насны 1000 охидод)	41.3	16.9	21.1	2023	●	➡	15.5
3.1.2	Эмнэлгийн мэргэжилтний эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь	86	98	99.3	2023	●	⬆	99.9
3.8.1	Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувь	68	79	65	2021	●	➡	-

Эх үүсвэр: www.sdgindex.org

Тайлбар: Чиг хандлагыг дараах байдлаар тодорхойлсон.

⬇	Оноо буурч байгаа, сайжруулах шаардлагатай
➡	2030 он гэхэд ТХЗ-д хүрэхэд шаардагдах өсөлтийн хурд 50%-иас бага байна.
➡	Оноо 50%-иас дээш өсөлттэй байгаа хэдий ч 2030 он гэхэд ТХЗ-д хүрэхэд хангалтгүй байна.
⬆	2030 он гэхэд ТХЗ-д хүрэхэд хангалттай хүрэх боломжтой

Зураг 2.2 Төрөлтөөс тооцсон хүн амын дундаж наслалт, дэлхийн дундаж, бүс нутгийн дундажтай харьцуулахад, 2021 он

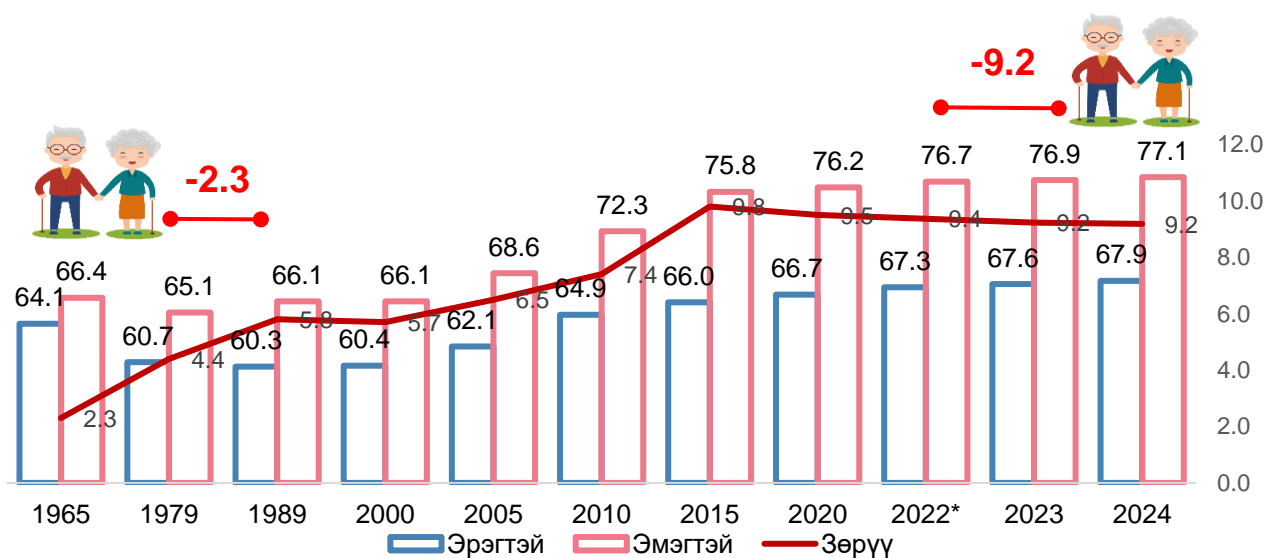

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 2021 оны байдлаар дэлхийн дундаж 5.1 байхад манай улс дэлхийн дунджаас 1.4 дахин өндөр байгаа нь зөрүү хамгийн их орнуудын тоонд орж байна.

Үндэсний статистикийн хорооны тооцоолсноор Монгол хүний эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 1965 онд 2.3 байсан бол 2024 онд 9.2 жил болж тухайн хугацаанд 6.9 жилээр нэмэгдсэн байна.

Зураг 2.3 Дундаж наслалт, хүйсээр, сонгосон онуудаар

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

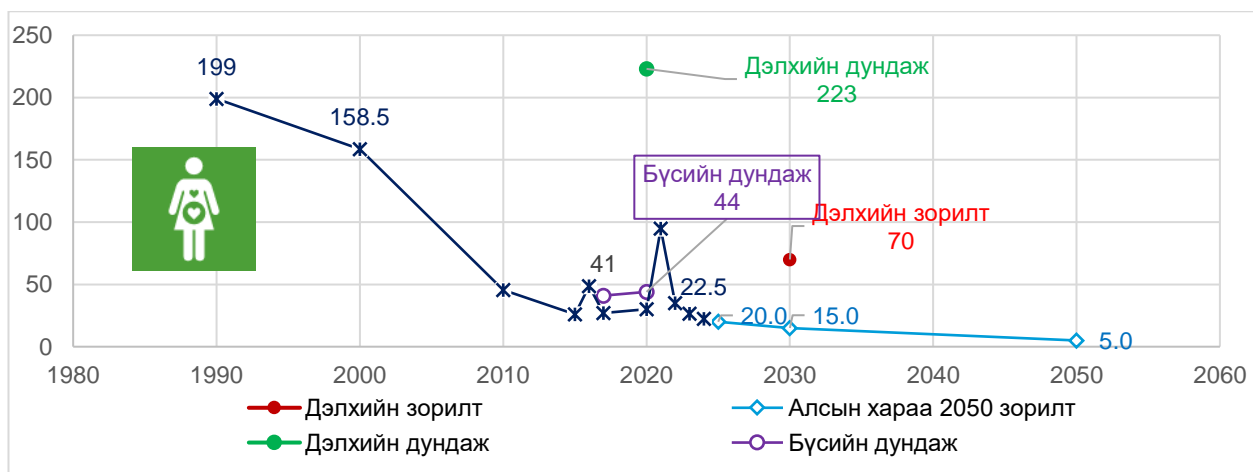
2.3 ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

2.3.1 ЭХИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ХАРЬЦАА (ТХЗ 3.1.1)

Тогтвортой хөгжлийн зорилтын 3.1.1 -д “2030 онд 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 70 болгох” зорилт тавьсан. Монгол Улсын “Алсын хараа-2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшинд тодорхойлсноор 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 2025 онд 20.0, 2030 онд 15.0, 2050 онд 5.0 болгон бууруулах зорилтыг дэвшүүлсэн.

Эхийн эндэгдлийн түвшин 2013 онд 100 000 амьд төрөлтөд 42.6 байсан бол сүүлийн жилүүдэд тууштай буурч 2015 онд 26.0 болж хамгийн бага түвшинд хүрсэн хэдий ч 2021 онд Коронавирусүст халдварын дэгдэлтийн улмаас 94.9 болж нэмэгдсэн.

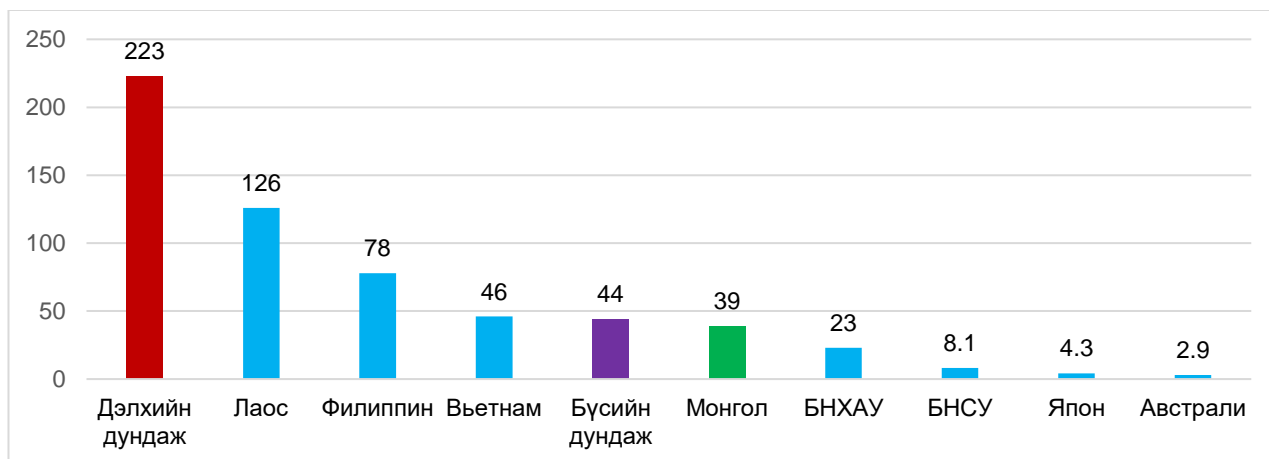
Зураг 2.4 ТХЗ 3.1.1 Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100 000 амьд төрөлтөд)

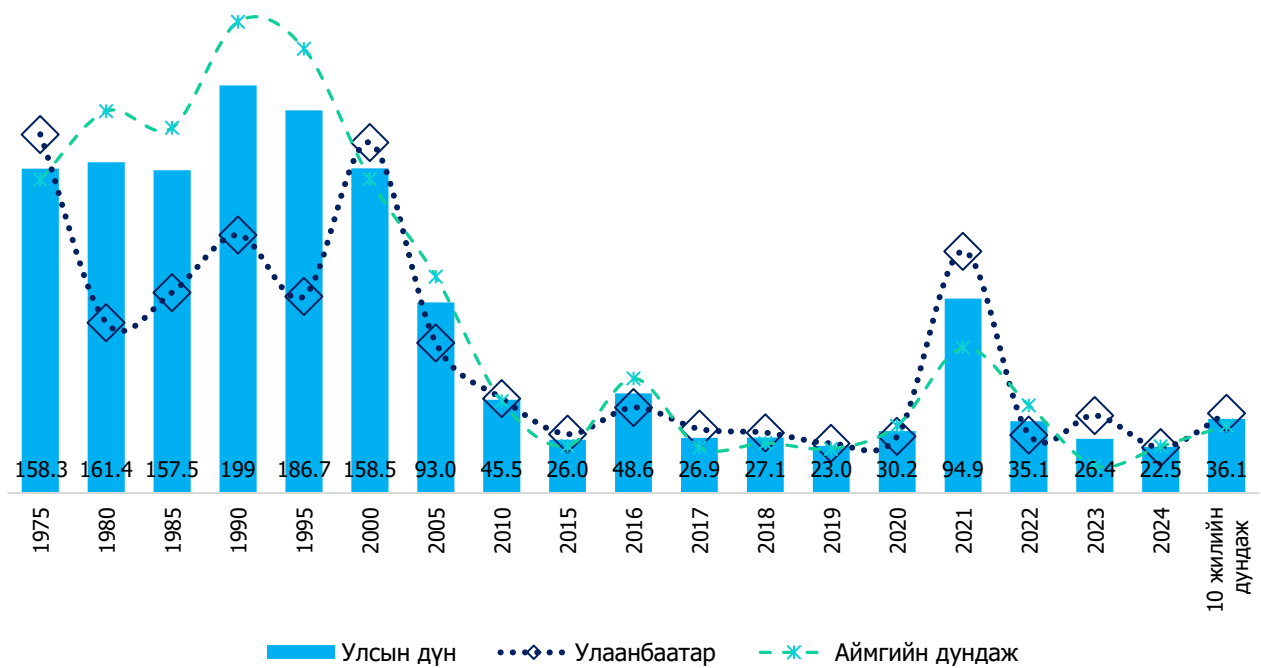
Эх үүсвэр: World Health Statistics 2023: Annex 2-1

2024 онд эхийн эндэгдлийн 13 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 100 000 амьд төрөлтөд харьцуулахад 22.5 болж сүүлийн 10 жилийн дундажаас 13.6, өмнөх онтой харьцуулахад 3.9-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтийг өмнөх 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 44.9-оор буурсан үзүүлэлттэй байна. Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж үзүүлэлттэй харьцуулахад бага байгаа хэдий ч 2025 онд хүрэх түвшинг тодорхойлсон зорилтоос 2.5-оор өндөр байна.

Зураг 2.5 Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд, ДЭМБ-ын тооцооллоор, 2020 он

Зураг 2.6 Эхийн эндэгдлийн түвшин, 100 000 амьд төрөлтөд, сонгосон онуудаар

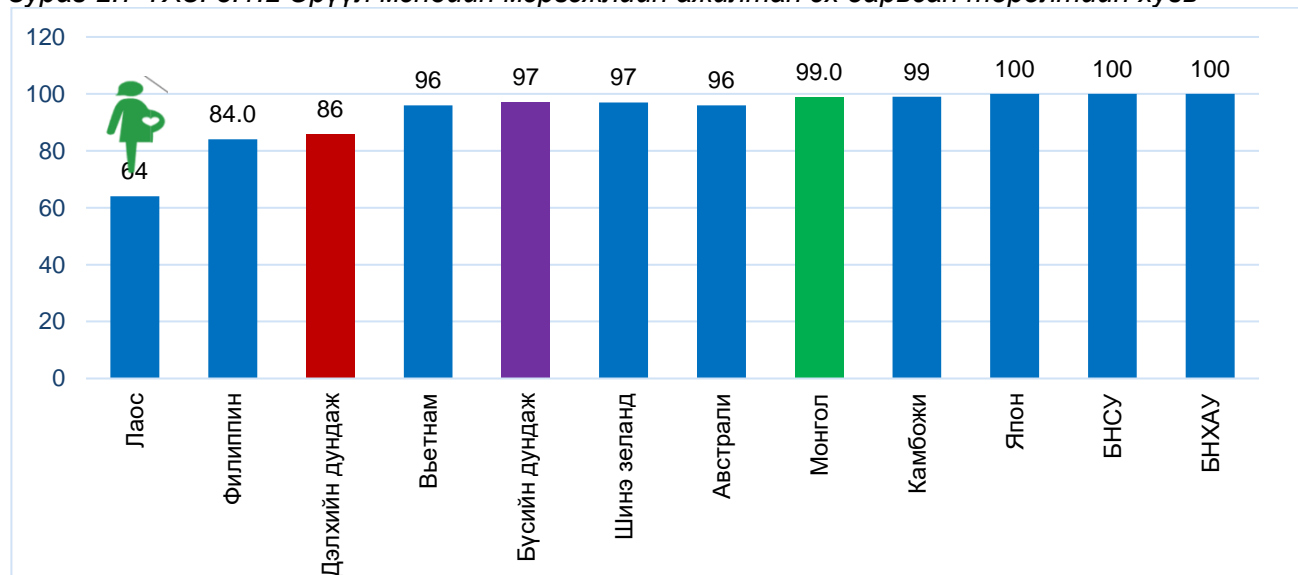

2.3.2 ЭМНЭЛГИЙН АЖИЛТАН ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТ (ТХЗ 3.1.2)

Эмнэлгийн мэргэжлийн ажилтан эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь 2024 онд 99.9 байгаа ба энэ үзүүлэлт сүүлийн 10 жилийн хугацаанд тогтвортой байна. Дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад дээгүүр үзүүлэлттэй байна.

2024 онд төрсөн эхчүүдийн 99.7 хувь нь эмнэлэгт, 0.3 хувь нь гэртээ төрсөн байна. Гэртээ төрсөн 154 тохиолдлын 39 нь эмнэлгийн тусламжгүй буюу эмчлэх, сувилах, эх барих эмнэлгийн зөвшөөрөл бүхий эмнэлгийн мэргэжилтэн төрөх үед байгаагүй бөгөөд энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 7 тохиолдлоор буюу 15.2 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна

Зураг 2.7 ТХЗ: 3.1.2 Эрүүл мэндийн мэргэжлийн ажилтан эх барьсан төрөлтийн хувь

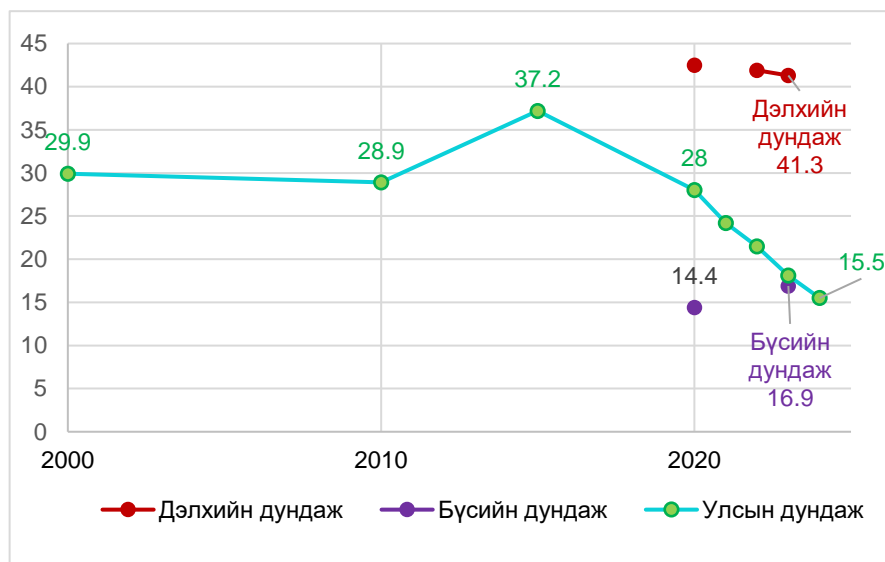

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

2.3.3 ӨСВӨР НАСНЫ ОХИДЫН ТӨРӨЛТИЙН ТҮВШИН (ТХЗ 3.7.2)

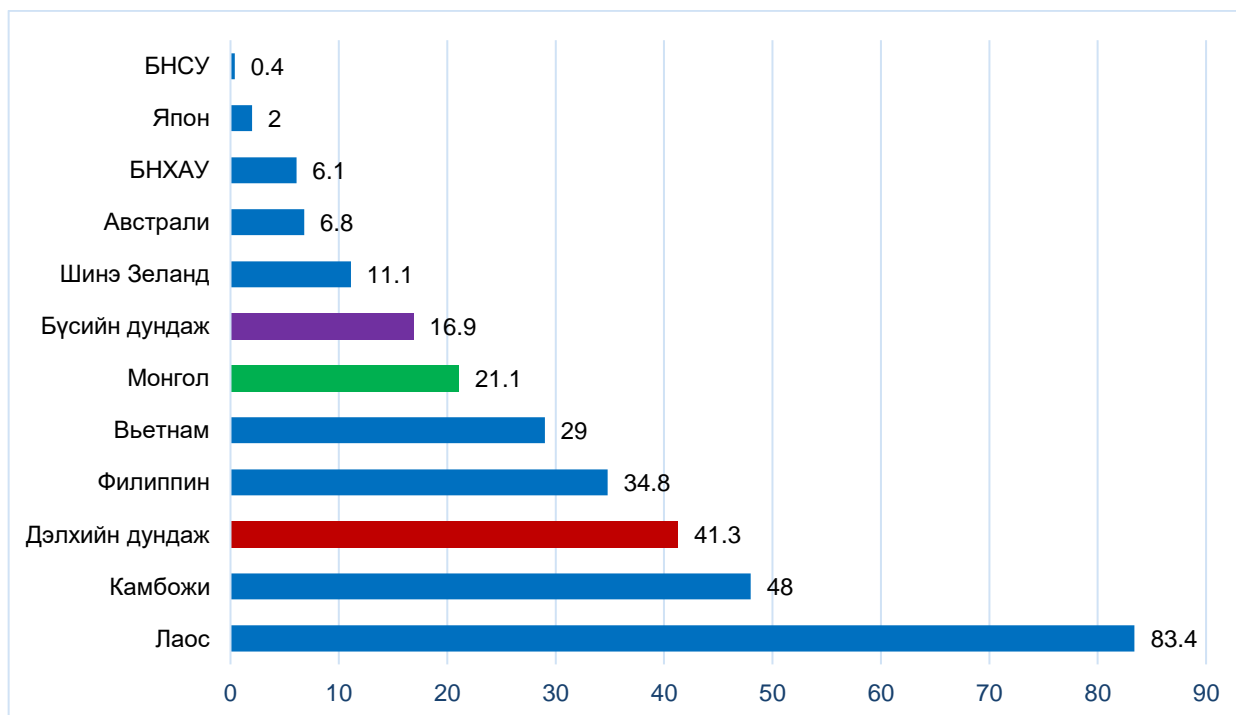
Дэлхийн хэмжээнд өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин 2000 онд 64.5 байсан 2023 оны байдлаар 1000 охид тутамд 41.3 байгаа нь дэлхий даяар өсвөр насны жирэмслэлт буурч байгааг харуулж байгаа хэдий ч бүс нутаг тус бүрээр ялгаатай байна. Тухайлбал 2023 онд Африкийн бүсэд энэ үзүүлэлт хамгийн өндөр буюу 97.9, харин Европын бүсэд хамгийн бага буюу өсвөр насны 1000 охидод 13.1 төрөлт байна.

Зураг 2.8 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, 15-19 насны 1000 охидод

Монгол улсын өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин 2023 оны ДЭМБ-ын статистикаар тухайн насны 1000 охидод харьцуулахад 21.1 байгаа нь дэлхийн дундаж (41.3)-аас 20.2-оор доогуур байгаа хэдий ч Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (16.9)-аас 4.2-оор өндөр үзүүлэлттэй байна.

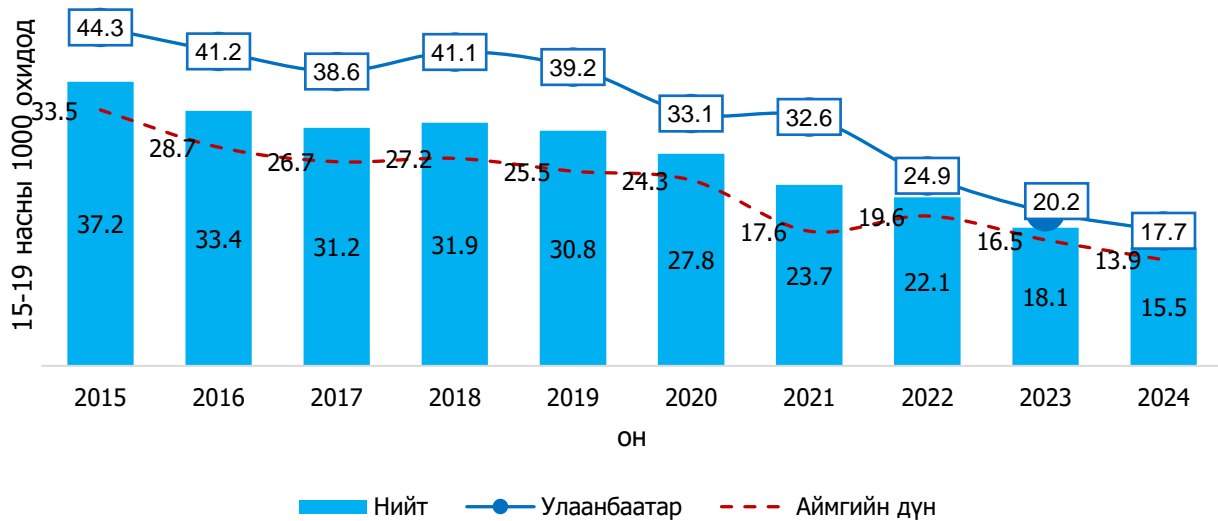
Зураг 2.9 ТХЗ 3.7.2 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад

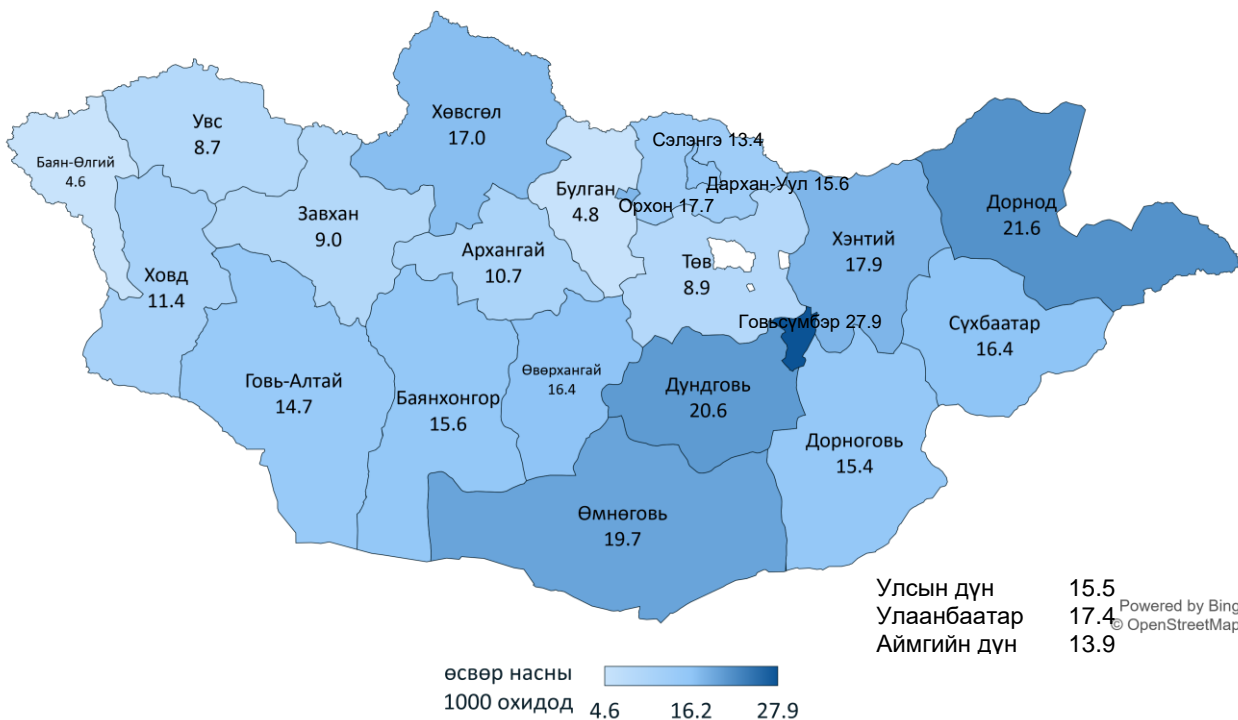
Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Эрүүл мэндийн статистикаар өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин 2024 онд тухайн насны 1000 эмэгтэйд харьцуулахад 15.5 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 12, өмнөх онтой харьцуулахад 2.6-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. 2015 оны байдлаар нийт төрсөн эхчүүдийн 5.5 хувийг өсвөр насны охидын төрөлт эзэлж байсан бол 2024 онд 3.4 хувь болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.9 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2.10 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, 15-19 насны 1000 охидод, 2015-2024 он

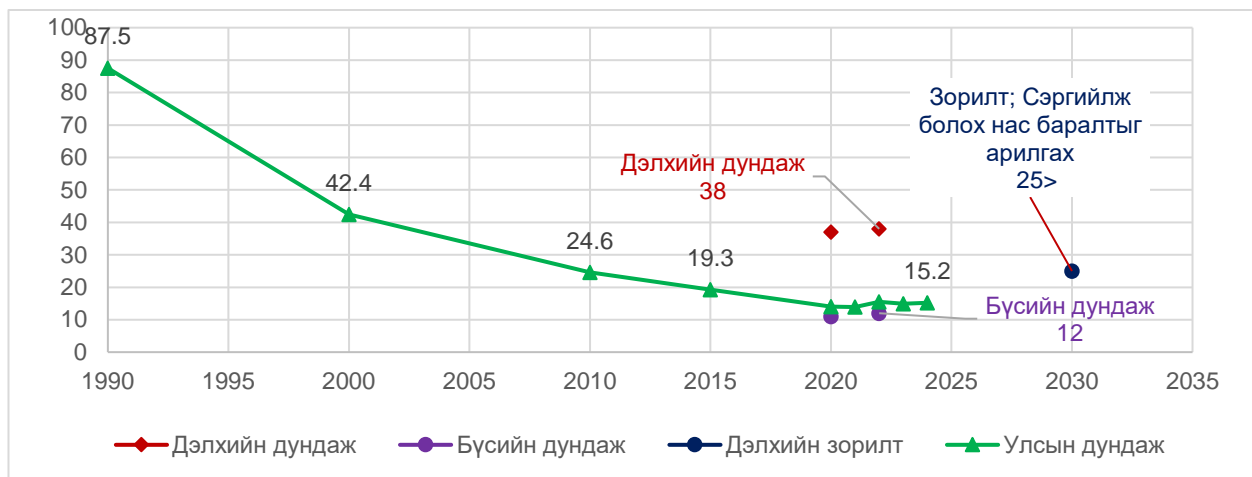
Зураг 2.11 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2024 он

2.3.4 ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.1)

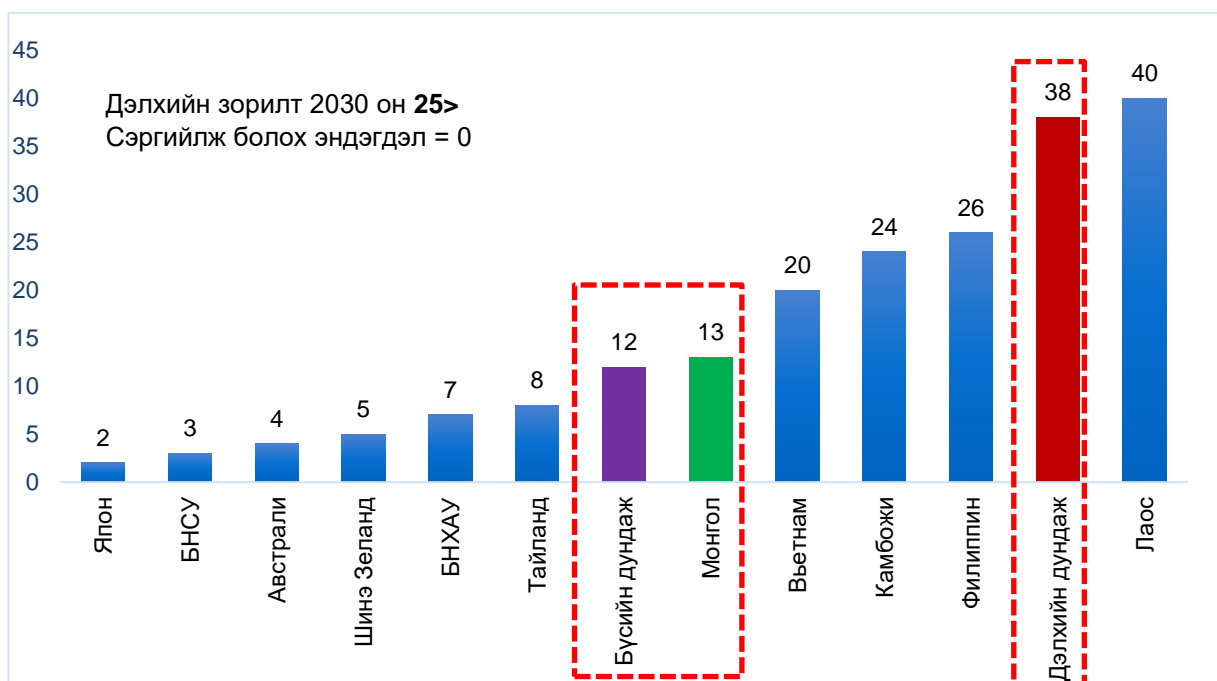
Тогтвортой хөгжлийн зорилтын 3.2-д “2030 он гэхэд нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн сэргийлж болох эндэгдлийг зогсоох, бүх улс орнууд нярайн эндэгдлийг 1000 амьд төрөлтөд 12-оос доош, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшинг 1000 амьд төрөлтөд 25-аас доош” болгон бууруулах зорилтыг дэвшүүлсэн.

Зураг 2.12 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад

ДЭМБ-ын 2022 оны статистикаар тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 1000 амьд төрөлтөд 13 байгаа нь дэлхийн дундаж (38)-аас 25-оор бага, номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (12.0)-аас 1.0-оор өндөр байна.

Зураг 2.13 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад, 1000 амьд төрөлтөд (ТХЗ: 3.2.1)

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Монгол Улсын “Алсын хараа-2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшинд “1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшинг 2025 онд 9.0, 2030 онд 8.0, 2050 онд 2.3” болгон бууруулах зорилтыг дэвшүүлсэн.

Хүснэгт 2. 2 Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, сонгосон онуудаар

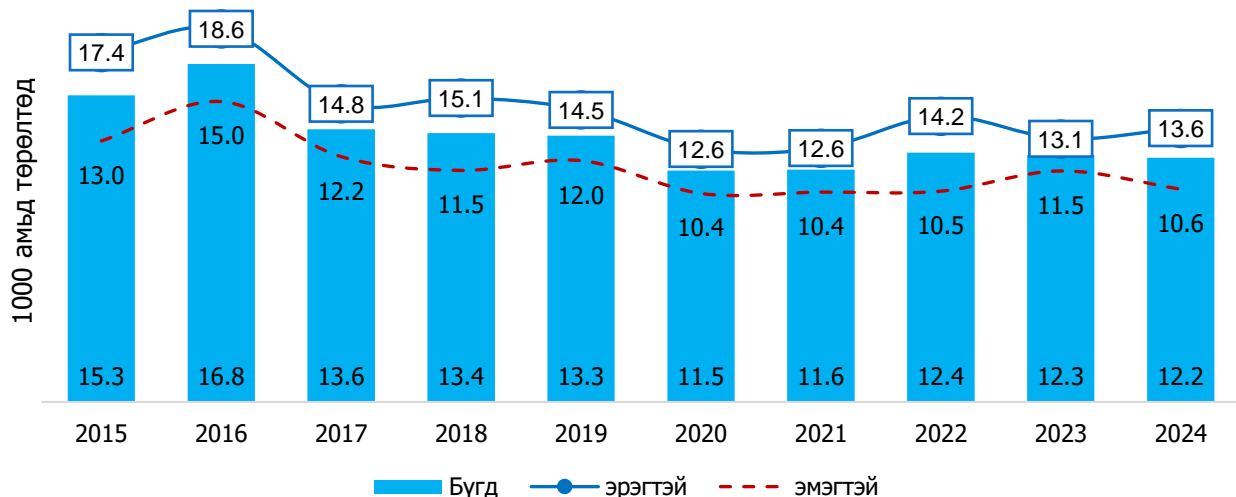
Үзүүлэлт	1990	2000	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2030*
Нялхсын эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/										
Хүйс										
Эрэгтэй	-	-	21.3	17.4	12.6	12.6	14.2	13.1	13.6	
Эмэгтэй	-	-	17.3	13.0	10.4	10.4	10.5	11.5	10.6	
Байршил										
Улсын дундаж	63.4	31.23	19.4	15.3	13.7	11.6	12.4	12.3	12.2	9.0^a
УБ хот	70.3	32.8	16.1	14.7	13.2	11.1	12.5	13.7	12.4	-
Аймгийн дундаж	62.5	30.8	22.1	15.9	14.3	12.0	12.3	10.8	11.9	-
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/										
Хүйс										
Эрэгтэй	-	-	26.4	20.7	17.7	15.0	18.1	16.1	16.8	
Эмэгтэй	-	-	22.7	15.7	14.5	12.7	12.9	13.6	13.4	
Байршил										
Улсын дундаж	87.5	42.4	24.6	18.3	14.0	13.9	15.5	14.9	15.2	-
УБ хот	99.9	42.4	20.6	17.3	13.4	13.1	14.9	15.7	14.9	-
Аймгийн дундаж	94.4	42.5	28.0	19.2	14.6	14.7	16.2	14.1	15.5	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоол, “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшин

Эрүүл мэндийн статистикаар 2024 онд нялхсын эндэгдэл 702 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 12.2 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундажаас 1.1-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 0.1-оор тус тус буурсан байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлт (13.3)-ийг өмнөх 10 жилийн дундаж (17.9) тай харьцуулахад 4.6-оор буурсан үзүүлэлттэй байна.

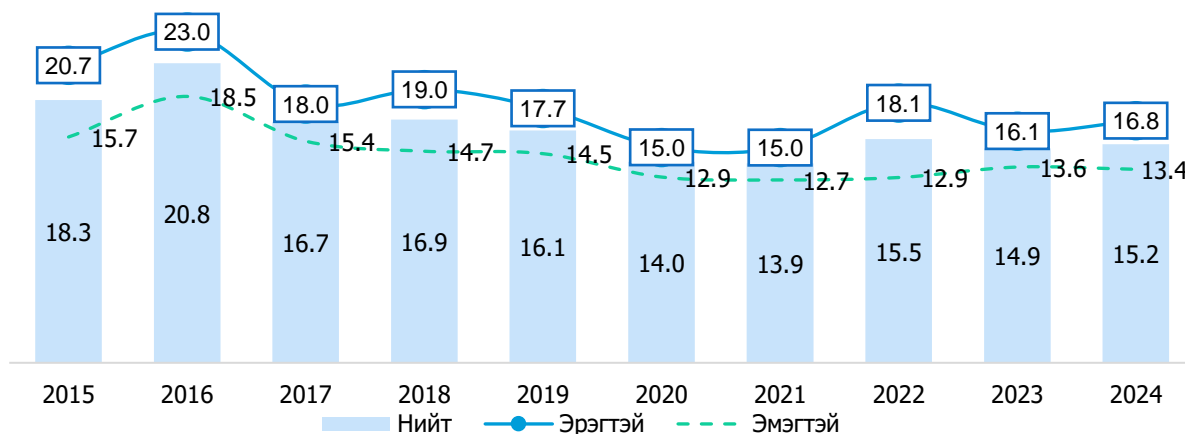
Нялхсын эндэгдлийн 61.4 хувийг нярайн эндэгдэл эзэлж байгаа бөгөөд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нярайн эндэгдэл 7.5 байна.

Зураг 2. 14 Нялхсын эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2015-2024 он

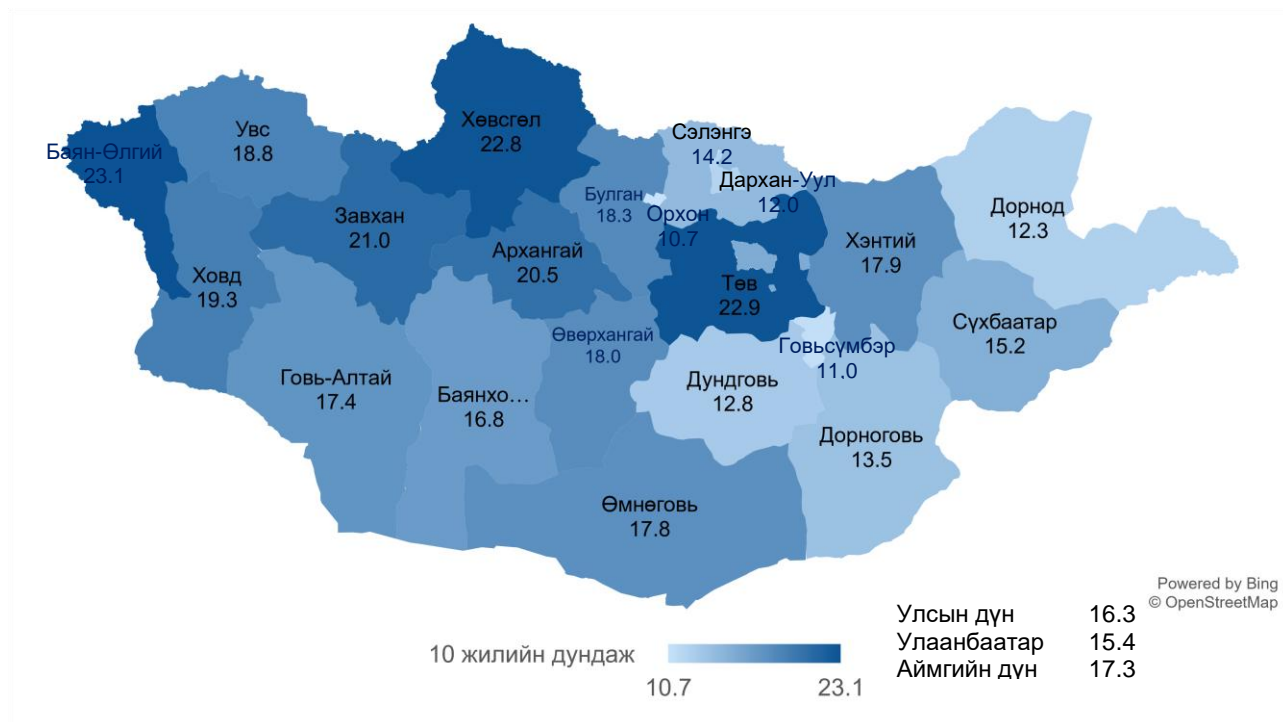
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 877 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 15.2 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.1-оор буурсан хэдий ч өмнөх оноос 0.2-оор нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлт (16.3)-ийг өмнөх 10 жилийн дундаж (21.5) тай харьцуулахад 5.2-оор буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2.15 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2015-2024 он

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлт (16.3)-ийг аймгаар харьцуулан харуулбал Баян-Өлгий аймагт 23.1 байгаа нь хамгийн өндөр үзүүлэлт буюу улсын дунджаас 6.7, аймгийн дунджаас 5.8-оор тус тус өндөр байна. Мөн Хөвсгөл, Төв, Завхан, Архангай, Ховд, Увс, Өвөрхангай, Говь-Алтай, Өмнөговь, Хэнтий аймгуудад улсын дундаас өндөр үзүүлэлттэй байна.

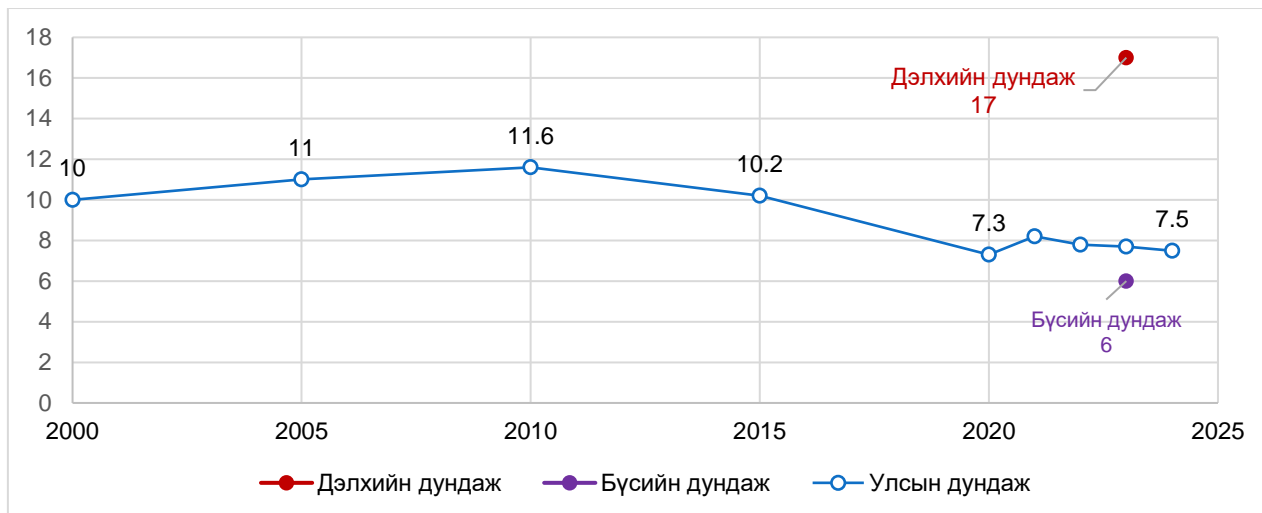
Зураг 2.16 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд, сүүлийн 10 жилийн дундаж, аймгаар

2.3.5 НЯРАЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.2)

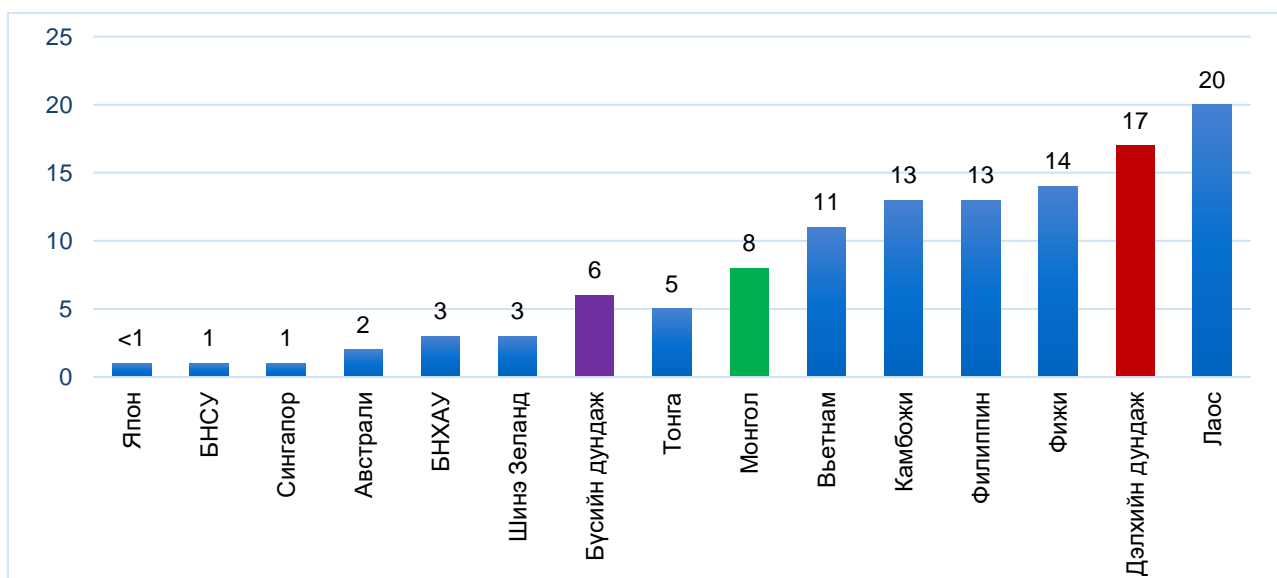
Тогтвортой хөгжлийн зорилтод 2030 он гэхэд бүх улс орнууд нярайн эндэгдлийг 1000 амьд төрөлтөд 12-оос доош болгон бууруулах зорилт тавьсан. Нярайн эндэгдлийн түвшин Дэлхийн хэмжээнд 1990 онд 1000 амьд төрөлт тутамд 37 байсан бол 2023 оны байдлаар 17 болж 53 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Гэсэн хэдий ч бүс нутгийн ялгаа их хэвээр байна.

Зураг 2. 17 Нярайн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд

Нярайн эндэгдлийн түвшин 2022 оны ДЭМБ-ын статистикаар 1000 амьд төрөлтөд харьцуулахад 8 байгаа нь дэлхийн дундаж (17)-аас 9.0-оор бага, харин номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (6)-аас 2.0-оор өндөр байна.

Зураг 2. 18 ТХЗ: 3.2.2 Нярайн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

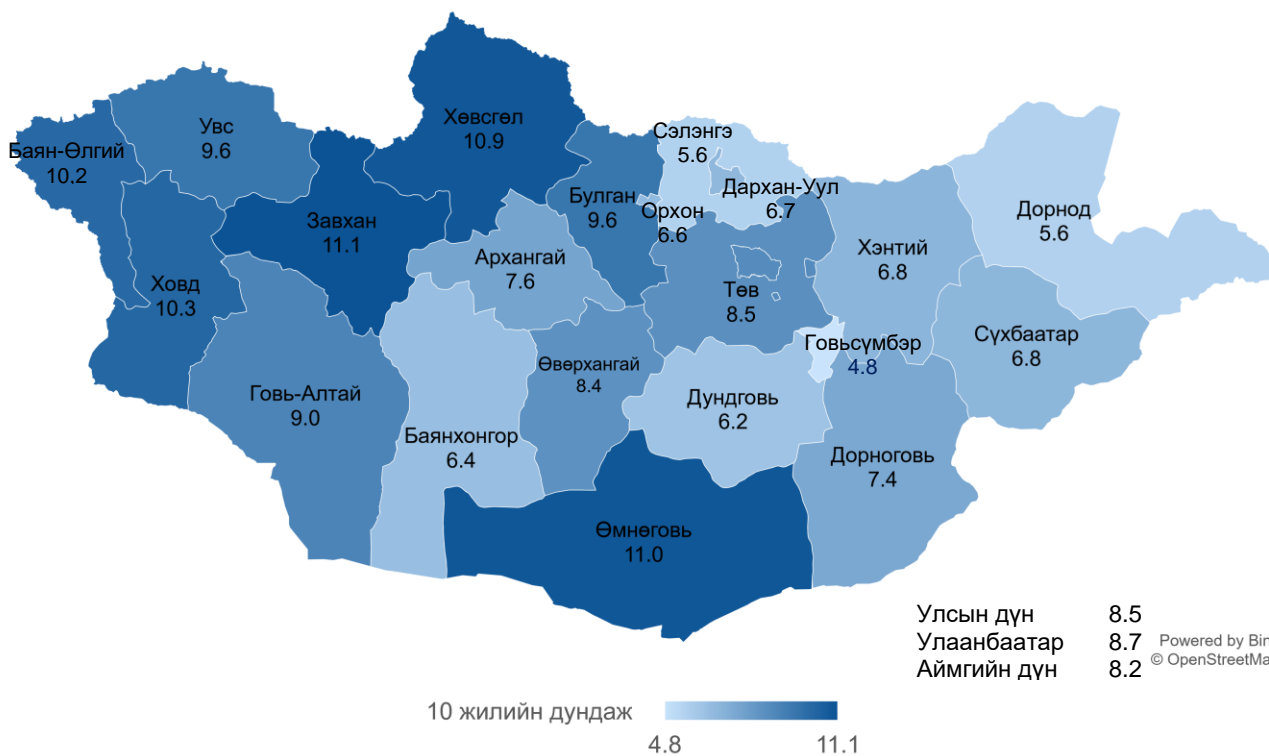
Монгол улсын хувьд 2015 онд нярайн эндэгдлийн түвшин 10.2 байсан бол 2024 онд 7.5 болж 2.7-оор буурсан байна. Нярайн эндэгдэл дотор эрт нярайн эндэгдлийн эзлэх хувь хамгийн өндөр 65.2 хувийг эзэлж байгаа нь 2015 онтой харьцуулахад 15.3 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 2. 3 Нярайн болон перинаталь эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он

Үзүүлэлт	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Нярайн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/										
Аймгийн дундаж	9.9	9.1	8.5	8.1	8.3	7.8	8.6	7.7	6.6	7.3
Улаанбаатар хот	10.4	9.3	8.9	9.2	8.0	8.3	7.9	7.8	8.8	7.6
Улсын дундаж	10.2	9.2	8.7	8.7	8.6	7.3	8.2	7.8	7.7	7.5
Эрэгтэй	11.6	10.5	9.8	9.9	9.4	8.7	8.9	9.3	8.9	8.7
Эмэгтэй	8.7	7.8	7.6	7.3	7.1	6.9	7.5	6.2	6.5	6.1
Амьгүй төрөлт /1000 нийт төрөлтөд/										
Аймгийн дундаж	5.8	5.9	5.5	4.7	4.4	5.3	5.1	4.8	4.2	4.0
Улаанбаатар хот	7.8	6.5	6.6	6.4	5.9	5.5	5.9	5.7	6.3	5.8
Улсын дундаж	6.8	6.2	6.0	5.6	5.2	5.4	5.5	5.3	5.3	5.0
Перинаталь эндэгдэл /1000 нийт төрөлтөд/										
Аймгийн дундаж	13.5	12.6	11.9	10.8	10.6	10.4	11.3	10.2	8.3	9.0
Улаанбаатар хот	15.6	13.2	12.9	12.8	11.4	11.6	12.2	11.4	12.4	10.6
Улсын дундаж	14.6	12.9	12.4	11.9	11.0	11.1	11.8	10.8	10.4	9.8

Нярайн эндэгдлийн сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлт (8.5)-ийг аймгаар харьцуулан харуулбал Завхан аймагт 11.1 байгаа нь хамгийн өндөр үзүүлэлт буюу улсын дунджаас 2.7, аймгийн дунджаас 2.9-оор тус тус өндөр байна. Мөн Өмнөговь, Хөвсгөл, Баян-Өлгий, Ховд, Увс, Булган, Өвөрхангай, Говь-Алтай аймгуудад улсын дундаас өндөр үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2. 19 Нярайн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд, сүүлийн 10 жилийн дундаж, аймгаар

2.4 ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Халдварт өвчин гэдэг нь өвөрмөц үүсгэгчээр үүсэж, цаашаа халдвар тараадаг, үечилсэн явцтай, өвөрмөц дархлал тогтдог өргөн хүрээний бүлэг өвчин юм. Халдварт өвчнүүдийн гаралтад хотжилт, хүн амын хурдацтай өсөлт, антибиотикийн буруу хэрэглээ, нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ хангалтгүй байх, хүний буруутай үйл ажиллагаа, хүрээлэн буй орчны тэнцэл алдагдах, уур амьсгалын өөрчлөлт, зэрэг олон хүчин зүйлс нөлөөлнө. Халдварт өвчнийг хянах, урьдчилан сэргийлэх, бүр мөсөн устгах зэрэгт нянгийн эсрэг эм, вакциныг боловсруулж эрүүл ахуй, ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах зэргээр томоохон дэвшил гарсан.

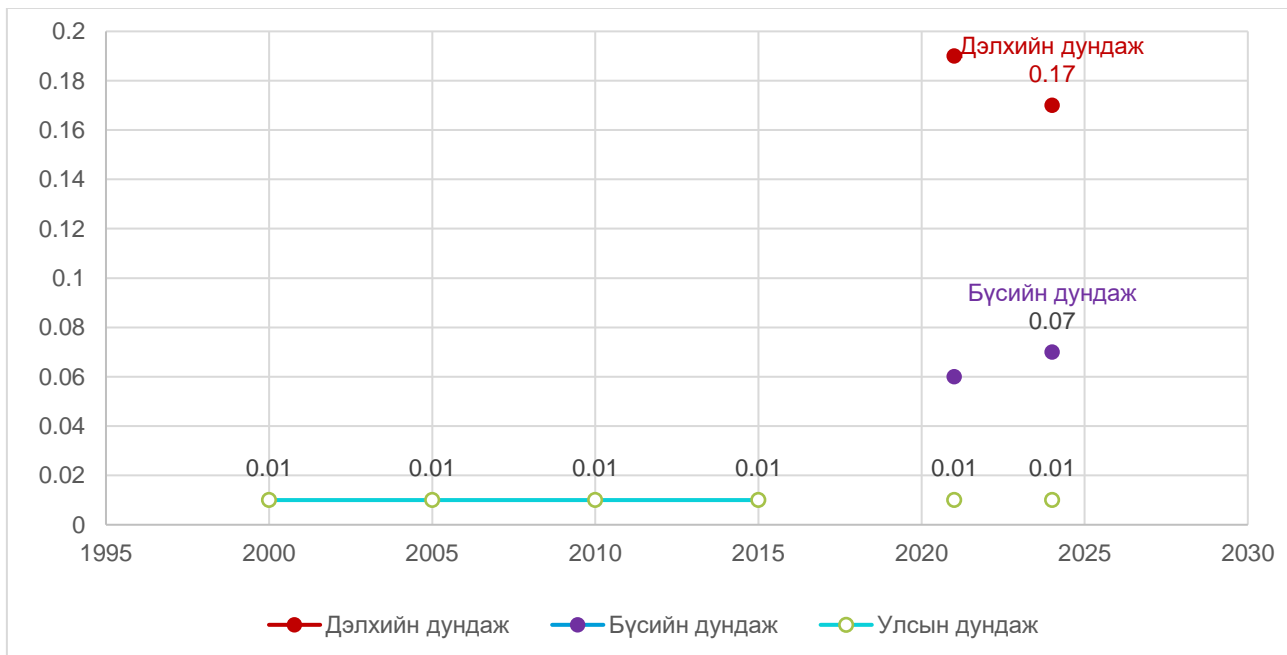
2.4.1 ХДХВ-ИЙН ХАЛДВАРЛААГҮЙ 1000 ХҮН АМД НОГДОХ ХДХВ-ИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДЛЫН ТОО ТХЗ 3.3.1

Манай улсын хувьд ХДХВ/ДОХ бага тархалттай орны тоонд ордог хэдий ч БЗДХ-ын тархалт өндөр, эрсдэлт бүлэг болон нийт хүн амын дунд бэлгэвчийн хэрэглээ бага, ХДХВ-ийн халдвар хамгийн хурдацтай тархаж буй хоёр том гүрний дунд оршдог, хилээр зорчих хөдөлгөөн ихтэй зэрэг шалтгаануудын улмаас ХДХВ-ийн халдвар тархах эрсдэл өндөртэй оронд тооцогддог байна

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын 2022 оны тооцооллоор дэлхий даяар 39.0 сая ХДХВ-ийн халдвартай хүн амьдарч байсан бөгөөд үүний дотор 1.5 сая нь 15-аас доош насны хүүхдүүд байна.

ХДХВ-ийн халдварлаагүй 1000 хүнд ногдох өвчлөлийн түшингээр Номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дундаж түвшин 0.07 байгаа нь дэлхийн дунджаас 0.1-оор доогуур байгаа бөгөөд Монгол улсын хүн амын халдварлаагүй 1000 хүн амд ногдох өвчлөлийн түвшин 0.01 буюу дэлхийн дундажтай харьцуулахад 0.16, бүсийн дунджаас 0.06-оор тус тус бага байна.

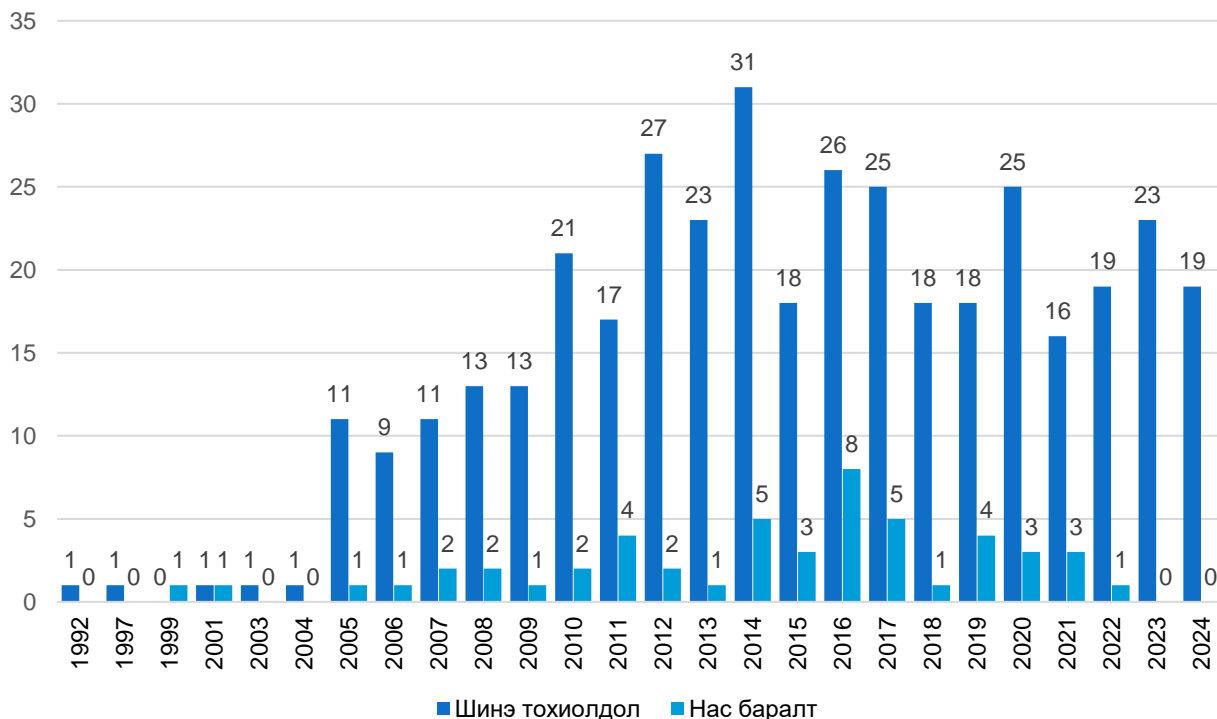
Зураг 2. 20 ТХЗ 3.3.1 ХДХВ-ийн халдварлаагүй 1000 хүн амд ногдох ХДХВ-ийн шинэ тохиолдлын тоо

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

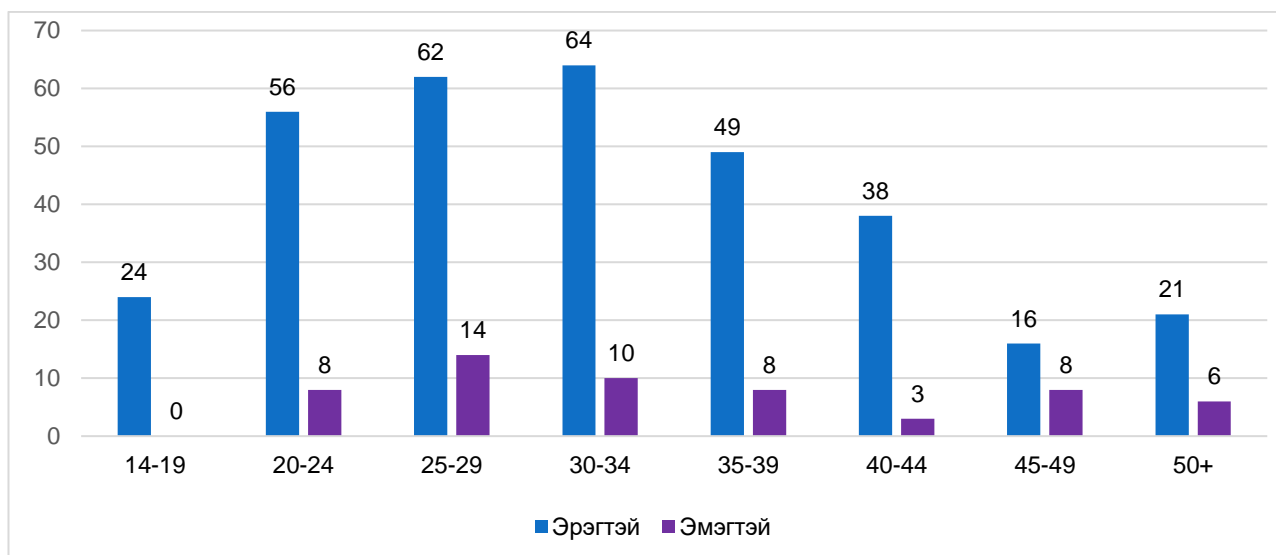
1992 онд Монгол улсад ХДХВ/ДОХ-ын анхны тохиолдол бүртгэгдсэнээс хойш 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 388 тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 19 тохиолдол нь шинээр бүртгэгдсэн байна. Бүртгэгдсэн 388-аас 51 тохиолдол нь нас барсан байна.

Зураг 2. 21 ХДХВ-ийн шинэ тохиолдол, нас баралтын тоо, бүртгэгдсэн оноор

Нийт тохиолдлын 85.1% нь (330) эрэгтэйчүүд, 14.7% нь (57) эмэгтэйчүүд, 1 тохиолдол (0.3%) хүйс тодорхойгүй хүн байна. ХДХВ/ДОХ-ийн бүртгэгдсэн нийт тохиолдлууд бэлгийн замаар дамжсан ба цус цусан бүтээгдэхүүн, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ, эхээс хүүхдэд цусаар дамжсан халдварын тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

Зураг 2. 22 Бүртгэгдсэн ХДХВ-ийн шинэ тохиолдол, хүйс, насны бүлгээр

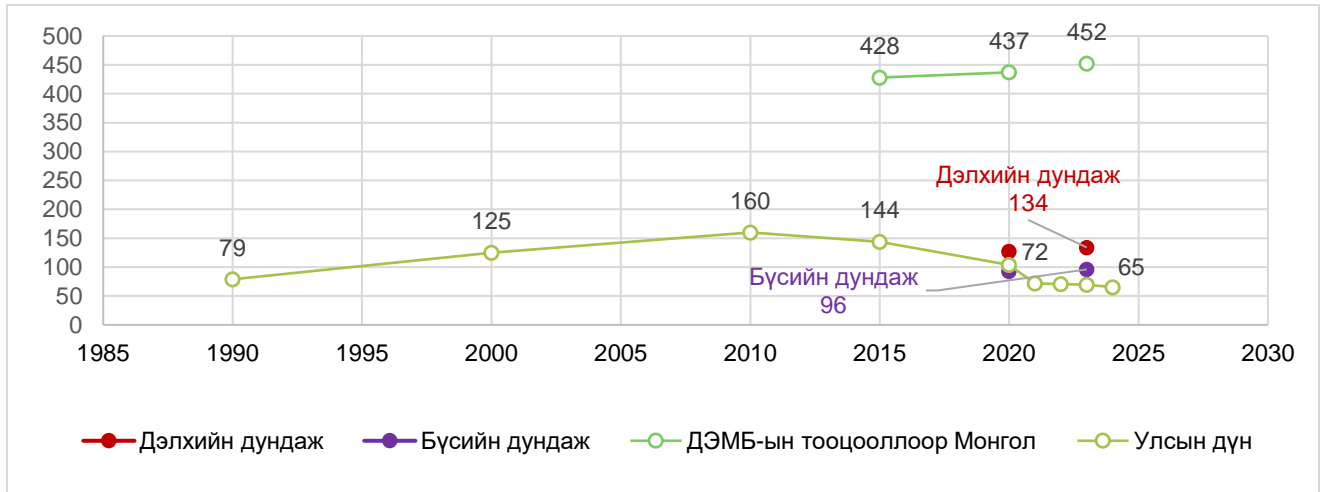

2.4.2 СҮРЬЕЭГИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТОХИОЛДОЛ (ТХЗ 3.3.2)

2023 онд дэлхийн хэмжээнд сүрьеэгийн өвчлөл 100 000 хүнд дунджаар 134 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд энэ нь өмнөх онтой ижил түвшинд байна. Энэхүү үзүүлэлт нь 2015 оноос хойш 8.3%-иар буурсан ч, ДЭМБ-ын “Сүрьеэг устгах стратеги”-ийн 2025 он хүртэлх зорилт болох 50%-ийн бууралтад хүрэхэд хангалтгүй байна.

Монгол улсын хүн амын дундах сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин 2023 оны ДЭМБ-ын тооцооллоор номхон далайн баруун эргийн бүсийн орнуудтай харьцуулахад тархалтын түвшингээр гуравдугаарт орж байгаа ба 100 000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин 452 байгаа нь дэлхийн дундаж (134)-аас 318, бүсийн дундаж (96)-аас 356-оор тус тус өндөр байна.

Зураг 2. 23 ТХЗ 3.3.2 Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин /100 000 хүн амд/

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

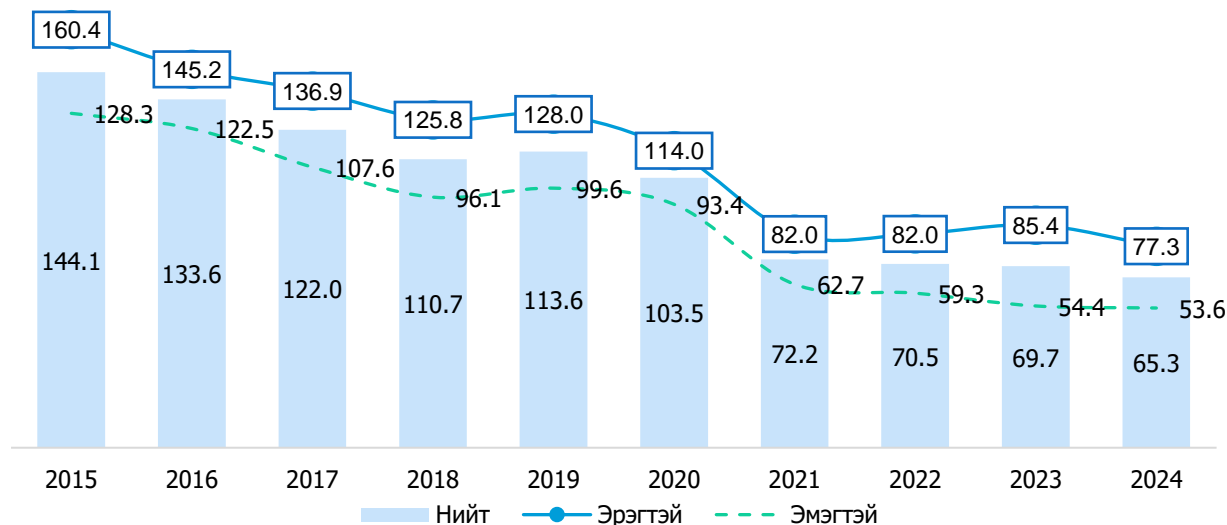
Монгол улс нь сүрьеэгийн халдварын тархалт өндөрт тооцогддог ба сүүлийн 10 жилийн дунджаар 3183 тохиолдол бүртгэгдэж, 2024 оны байдлаар 70.1 хувь нь уушгины сүрьеэ эзэлж байна.

Хүснэгт 2. 4 Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин, 100 000 хүн амд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2010	2015	2020	2022	2023	2024
Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин*									
Улсын дундаж	79.0	125.0	178.0	154.0	144.1	103.5	70.5	69.7	65.3
УБ хот	84.0	155.0	244.0	189.0	183.7	138.8	88.4	89.9	78.1
Аймгийн дундаж	63.0	99.0	123.0	136.0	105.4	73.5	54.7	53.4	53.2
Хүйс									
Эрэгтэй				174.5	160.4	114.0	82.0	85.4	77.3
Эмэгтэй				145.5	128.3	93.4	59.3	54.4	53.6
Сүрьеэгийн нас баралтын түвшин*									
Улсын дундаж	4.8	3.2	4.0	3.3	3.6	3.0	2.0	2.7	1.9
УБ хот	5.4	2.5	3.3	4.4	5.4	4.0	2.6	4.0	2.3
Аймгийн дундаж	3.9	2.0	4.3	2.5	2.0	2.1	1.4	1.6	1.5
ДОТС-ын хүрээнд эмчилсэн сүрьеэгийн тохиолдлын хувь*									
Улсын дундаж	-	100/80	100/79	100/84.5	100/79.5	100/76.4	100/76.5	100/75.0	100/77.4
УБ хот	-	100/84	100/74	100/81.7	100/74.3	100/67.7	100/71.2	100/69.2	100/74.1
Аймгийн дундаж	-	100/81	100/84	100/87.5	100/87.8	100/87.1	100/86.1	100/83.4	100/86.8

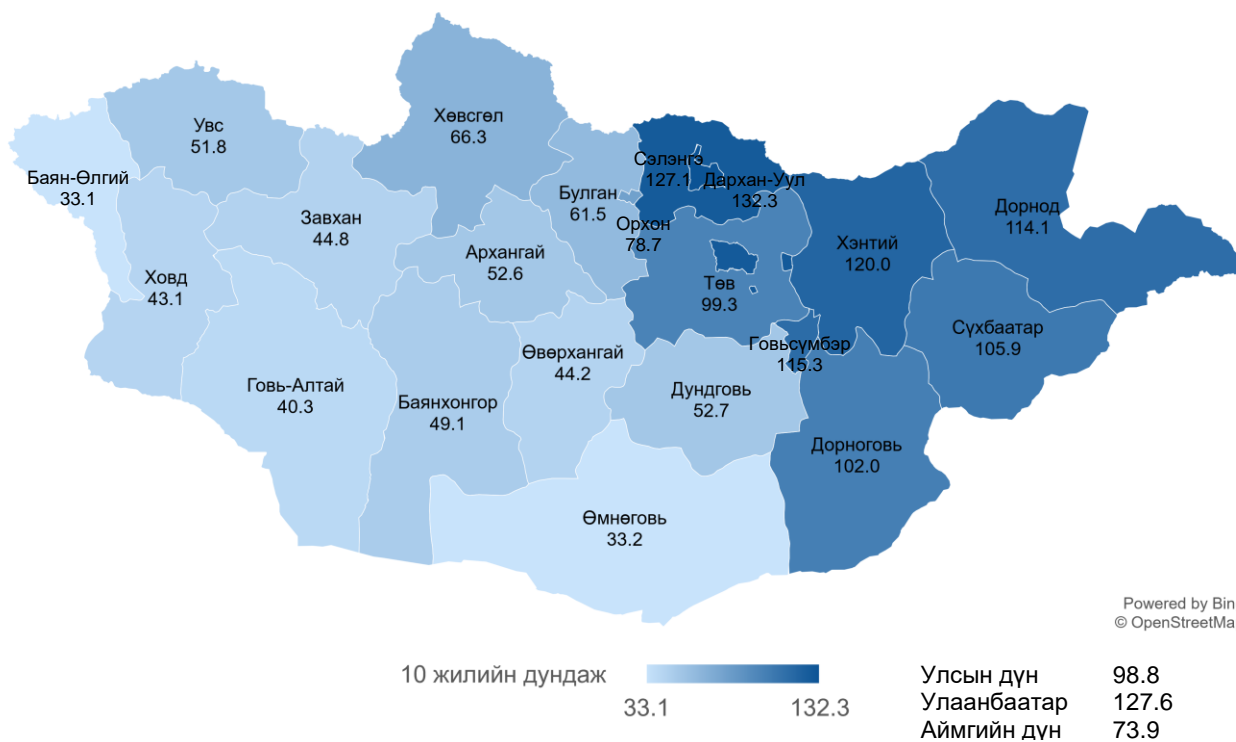
Эрүүл мэндийн статистикаар 2024 онд 100 000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшинг тооцоход 65.3 байна. Сүүлийн 10 жилийн дунджаас 100 000 хүн ам тутамд 34.7, өмнөх онтой харьцуулахад 4.4-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2. 24 Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин, 100 000 хүн амд, 2015-2024 он

Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлт (98.8)-ийг аймгаар харьцуулан харуулбал төвийн болон зүүн бүсийн аймгуудад харьцангуй өндөр бүртгэгдсэн байна. Дархан-Уул аймагт 132.3 байгаа нь хамгийн өндөр үзүүлэлт буюу улсын дунджаас 33.5, аймгийн дунджаас 58.4-оор тус тус өндөр байна. Мөн Улаанбаатар, Сэлэнгэ, Хэнтий, Говьсүмбэр, Дорнод, Сүхбаатар, Дорноговь, Төв аймгуудад улсын дундаас 0.5-28.8-оор өндөр үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2. 25 Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин, 100 000 хүн амд, сүүлийн 10 жилийн дунджаар

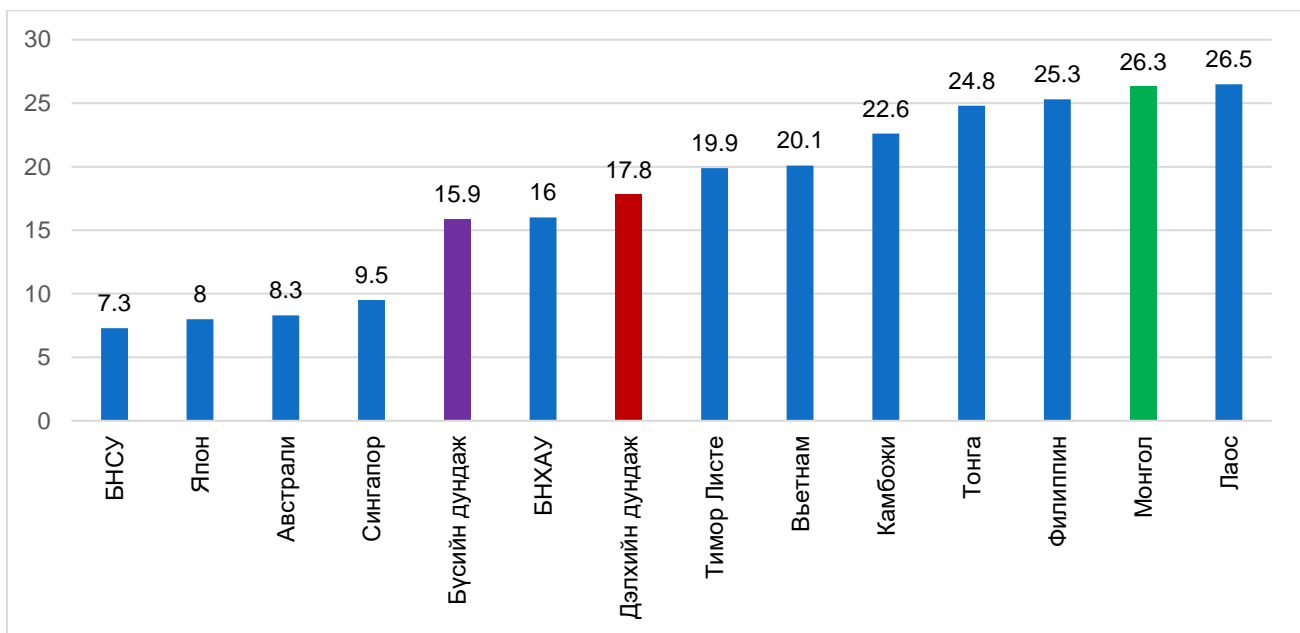
2.5 ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН

2.5.1 30-70 НАСНЫ ХҮН АМЫН ДУНДАХ ЗҮРХ СУДАС, ХАВДАР, ЧИХРИЙН ШИЖИН, АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН АРХАГ ӨВЧНӨӨР НАС БАРАХ МАГАДЛАЛ (ТХЗ 3.4.1)

Дэлхий дахинд халдварт бус өвчнүүд нь нийт нас баралтын 74 хувийг эзэлж, жил бүр 41 сая хүний амь насыг авч байна. Эдгээрийн дотор зүрх судасны өвчин (19 сая), хорт хавдар (10 сая), амьсгалын замын архаг өвчин (4 сая), чихрийн шижин (1.6 сая) зэрэг дөрвөн гол өвчин нийт халдварт бус өвчний нас баралтын 80 гаруй хувийг бүрдүүлж байна. Жил бүр 15 сая гаруй хүн 30-69 насандаа нас барж байгаа бөгөөд эдгээрийн 85 хувь нь бага болон дунд орлоготой орнуудад тохиолдож байна.

Энэхүү нөхцөл байдал нь дэлхийн улс орнуудын эрүүл мэндийн тогтолцоонд томоохон сорилт болж, ТХЗ 3.4-ийн зорилтыг биелүүлэхэд онцгой анхаарал шаардлагатайг харуулж байна.

Зураг 2. 26 ТХЗ 3.4.1 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барах магадлал, 2021 он

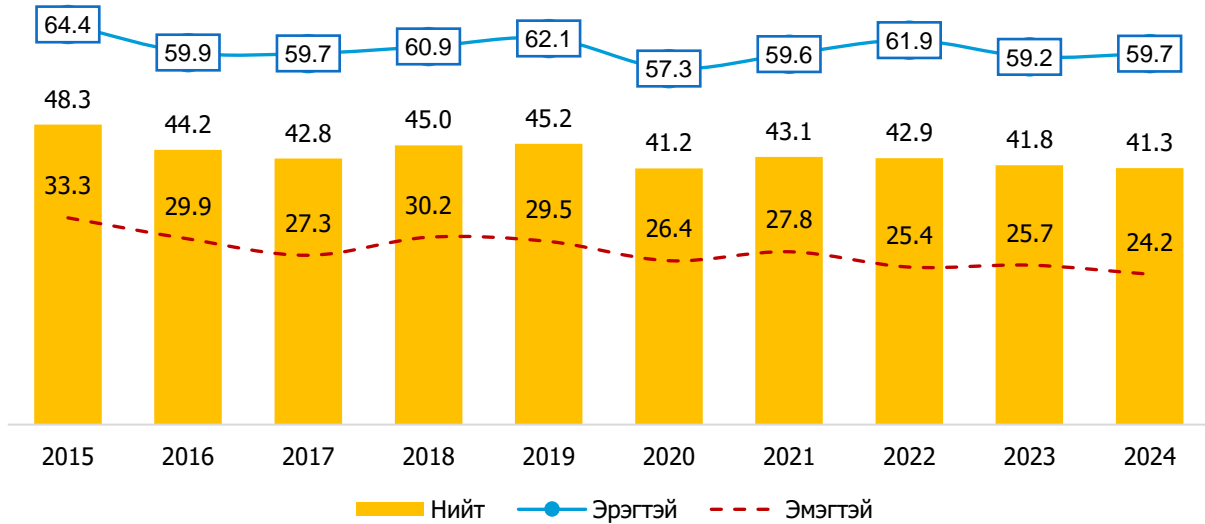

ДЭМБ-ын тооцооллоор Монгол улсын 30-70 насны хүн амын дундах халдварт бус өвчний дөрвөн гол өвчнөөр нас барах магадлал 26.3 байгаа нь дэлхийн дундаж (17.8)-аас 8.5, бүсийн дундаж (15.9)-аас 10.4-оор тус тус өндөр байна.

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Эрүүл мэндийн статистикаар 2024 онд зүрх судасны өвчин, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барсан 30-70 насны шалтгаант нас баралтын 6405 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт нас баралтын 35.4 хувийг эзэлж байна. Эдгээр өвчлөлийн шалтгаант нас баралтын түвшин 2024 оны байдлаар тухайн насны 10 000 эрэгтэйд 59.7, эмэгтэйд 24.2 байна.

Зураг 2. 27 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд, 2015-2024 он

Хүснэгт 2.5 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд, 2015-2024 он

Үзүүлэлт	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Зүрх судасны өвчин, хорт хавдар, чихрийн шижин болон амьсгалын замын архаг өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин, тухайн насны 10 000 хүн амд								
Бүгд	48.3	45.0	45.2	41.2	43.1	42.9	41.8	41.3
эрэгтэй	64.4	60.9	62.1	57.3	59.6	61.9	59.2	59.7
эмэгтэй	33.3	30.2	29.5	26.4	27.8	25.4	25.7	24.2
Зүрх судасны өвчний нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
Бүгд	24.8	22.8	21.1	19.5	21.3	21.4	20.6	20.3
эрэгтэй	34.9	33.0	31.4	29.3	31.6	32.9	31.1	31.8
эмэгтэй	15.3	13.4	11.5	10.5	11.8	10.8	10.9	9.5
Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
Бүгд	21.3	19.9	21.5	19.4	18.7	18.4	18.4	17.9
эрэгтэй	26.7	24.9	27.1	25.0	24.2	24.7	24.2	23.5
эмэгтэй	16.4	15.3	16.3	14.2	13.6	12.5	13.1	12.7
Чихрийн шижин өвчний шалтгаант нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
Бүгд	1.1	0.9	1.4	1.3	1.8	1.5	1.2	1.6
эрэгтэй	1.3	1.1	1.7	1.6	2.0	1.8	1.6	2.0
эмэгтэй	1.0	0.8	1.0	1.1	1.6	1.2	1.0	1.3
Амьсгалын замын архаг өвчний шалтгаант нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
Бүгд	1.1	1.3	1.3	1.0	1.3	1.6	1.5	1.5
эрэгтэй	1.5	1.9	2.0	1.4	1.9	2.4	2.3	2.4
эмэгтэй	0.6	0.7	0.6	0.6	0.8	0.8	0.7	0.8

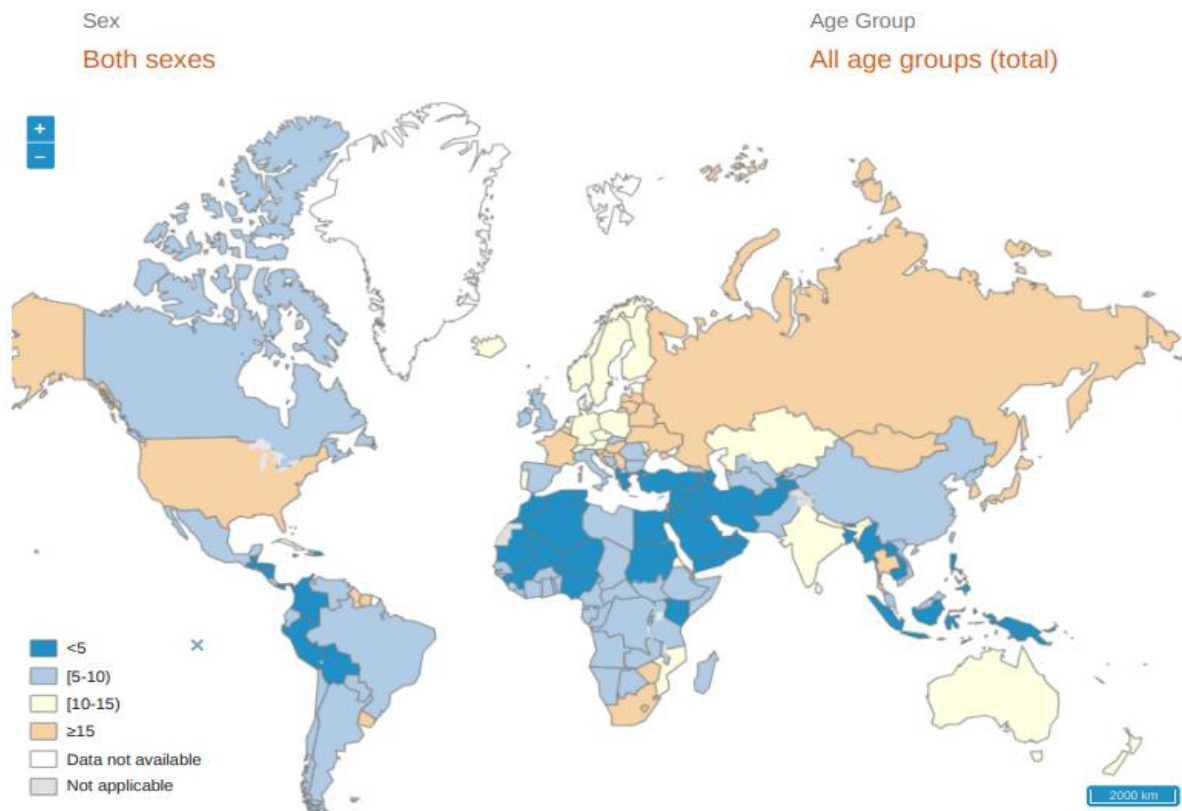
2.5.2 АМИА ХОРЛОЖ НАС БАРСАН ТОХИОЛДЛЫН ТҮВШИН (ТХЗ 3.4.2)

Дэлхий даяар жил бүр 720 000 гаруй хүн амиа хорлож нас барж байгаа ба нэг амиа хорлож нас барсан тохиолдол бүрд дунджаар 20 удаагийн оролдлого тохиолдож байгаа нь сэтгэцийн эрүүл мэндийн асуудал дэлхийн хэмжээнд анхаарах асуудлын нэг байгааг харуулж байна. Амиа хорлолт нь амьдралын аль ч үе шатанд, бүх бүс нутгуудад тохиолддог бөгөөд 2021 оны байдлаар 15–29 насны залуучуудын дунд гурав дахь гол нас баралтын шалтгаан болсон байна. Мөн нийт амиа хорлолтын 73 хувь нь бага болон дунд орлоготой орнуудад бүртгэгджээ.

Амиа хорлолтын шалтгаан нь олон хүчин зүйлтэй холбоотой бөгөөд эдгээрийн дотор сэтгэл гутрал, архины хэт хэрэглээ, өмнө нь амиа хорлох оролдлого хийж байсан түүх голлох эрсдэлт хүчин зүйлүүдийн нэг болдог. Үүнээс гадна сэтгэл хямралын үеийн гэнэтийн шийдвэр, ойр дотны хүнээ алдах, ганцаардал, ялгаварлан гадуурхалт, харилцааны зөрчил, санхүүгийн хүнд байдал, архаг өвчин, хүчирхийлэл, зөрчил мөргөлдөөн зэрэг нөхцөл байдал нь амиа хорлох эрсдэлийг нэмэгдүүлдэг.

Сэтгэцийн эрүүл мэндийн асуудал болон амиа хорлолттой холбоотой нийгмийн гутаан доромжлол, гадуурхалт нь тусламж хүсэх, авах боломжид саад учруулдаг бөгөөд амиа хорлолт, оролдлого нь зөвхөн тухайн хувь хүнд бус гэр бүл, хамт олон, нийгэмд өргөн хүрээтэй нөлөөлөл үзүүлдэг. Иймд сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, нийгмийн ойлголт, хандлагыг сайжруулах нь чухал асуудлын нэг хэвээр байна.

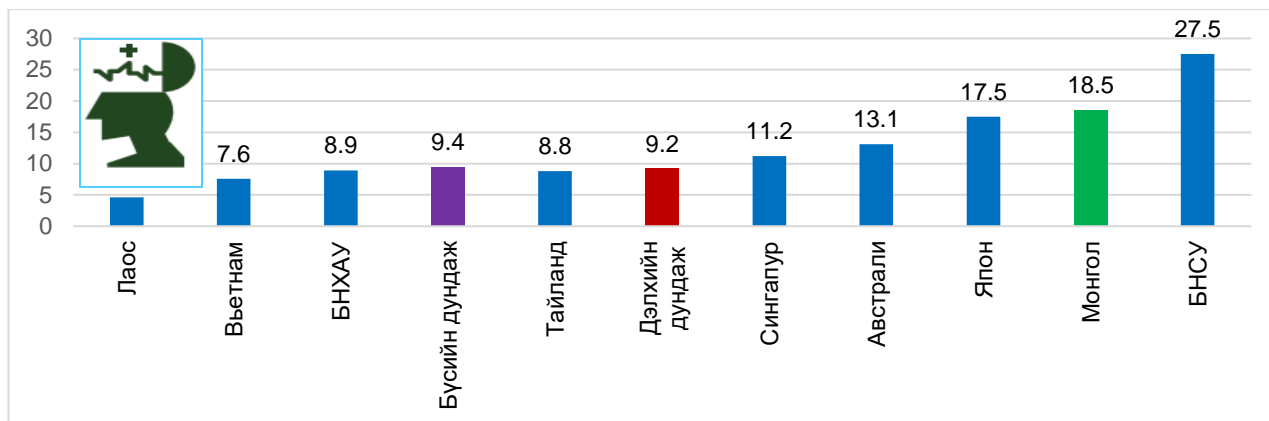
Зураг 2.28 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо)

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Монгол улсын хүн амын дундах амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин 100 000 хүн амд 2021 оны ДЭМБ-ын статистикаар 18.5 байгаа нь дэлхийн дундаж (9.2)-аас 9.3, Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (9.4)-аас 9.1-оор тус тус өндөр байна. 2021 оны байдлаар амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунд 2 дахь өндөр тархалттай орон болж байна.

Зураг 2. 29 ТХЗ 3.4.2 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо)

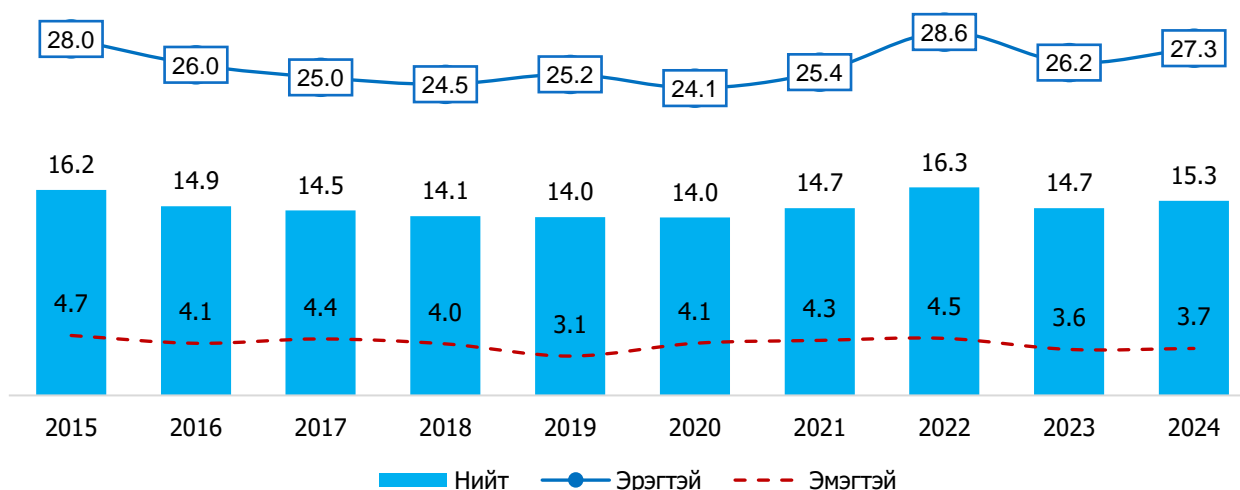

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

2024 оны эрүүл мэндийн статистикаар Монгол улсын хүн амын дундах амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин 100 000 хүн амд 15.3 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.5-оор, өмнөх оноос 0.6-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Нийт нас баралтад эзлэх амиа хорлогчдын хувь бага хэдий ч насны бүлэгт эзлэх хувь харьцангуй ялгаатай байна. Тухайлбал, 2024 онд нас барсан 20-24 насны залуучуудын 27.4 хувь, 25-29 насны залуучуудын 27.3 хувь, 15-19 насныхны 23.4 хувь буюу тухайн насны залуучуудын 4 хүн тутмын 1 нь амиа хорлож нас барсан байна.

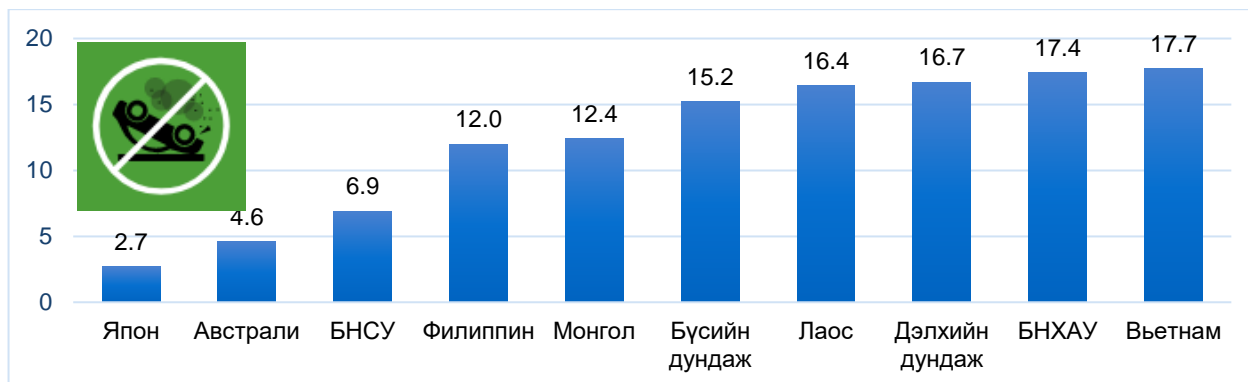
Зураг 2. 30 ТХЗ 3.4.2 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100,000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо), 2015-2024 он

2.5.2 ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ (ТХЗ 3.6.1)

Монгол улсын хүн амын дундах зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд 2019 оны ДЭМБ-ын статистикаар 21.0 байгаа нь дэлхийн дундаж (16.7)-аас 4.3, Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (16.4)-аас 4.6-оор тус тус өндөр байна.

Зураг 2. 31 ТХЗ 3.6.1 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин (100 000 хүнд ногдох зам тээврийн ослоор нас барсан хүний тоо

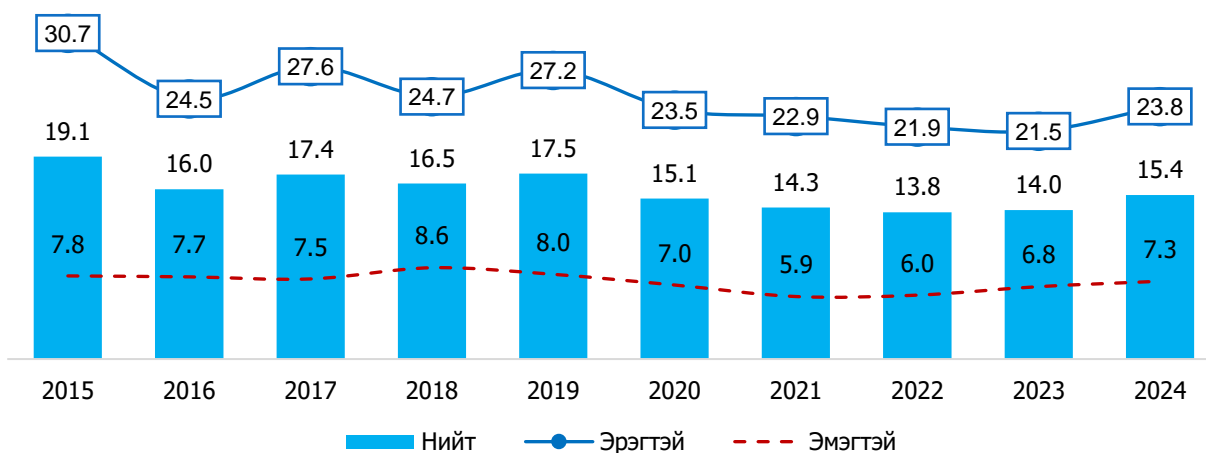

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Эрүүл мэндийн статистикаар 2024 онд 528 хүн зам тээврийн ослын нас баралтын тохиолдол бүртгэгдэж, 100 000 хүн амд ногдох баралтын түвшин 15.4 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.4-оор буурч, өмнөх онтой харьцуулахад 1.4-оор нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Ослын шалтгаанаар харуулбал, бусад тээврийн осол 52.4%, мотоциклтой зорчигч зам тээврийн осолд орсон 20.2%, явган зорчигч зам тээврийн осолд орсон 26.7%-ийг тус тус эзэлж байна.

Хүйсийн хувьд бусад тээврийн ослын улмаас нас барсан эрчүүд эмэгтэйчүүдээс 2 дахин их, явган зорчигч нас барсан тохиолдол 2.9 дахин их байгаа бол мотоциклтой зорчигч нас барсан тохиолдолд эрэгтэйчүүд 31 дахин илүү байна. 2024 онд зам тээврийн ослоор нас барсан тохиолдлыг насны ангиллаар харуулбал: 15 хүртэлх насны хүүхэд 10.5 хувь, 15-29 насныхан 13.3 хувийг эзэлж байгаа ба 30-39 насныхан 20.0 хувь, 40-49 насныхан 20.8 хувь, 50-59 насныхан 20.0 хувийг эзэлж байгаа нь насны ангилал дотроо өндөр үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2. 32 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024 он

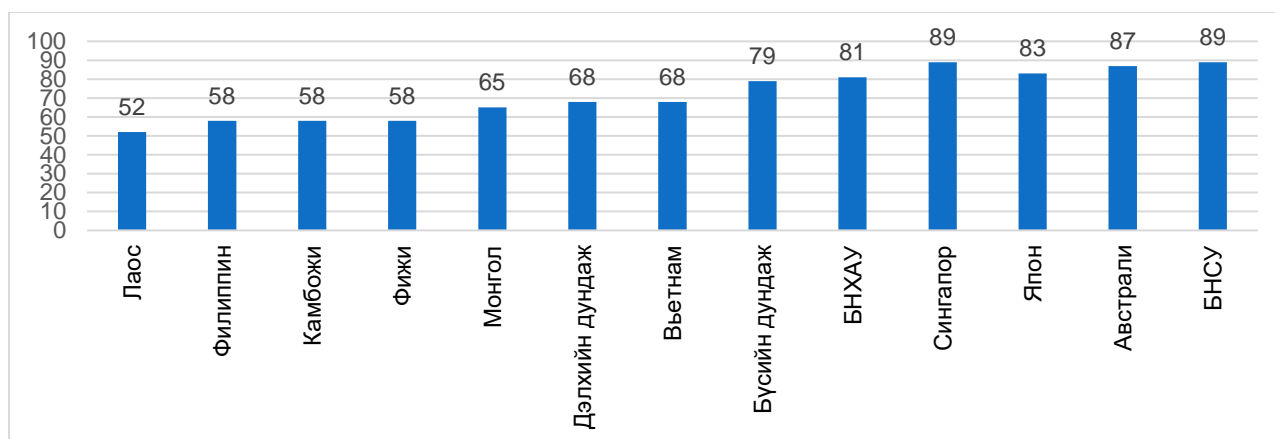

2.6 БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ

2.6.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХАМРАЛТЫН ХУВЬ (ТХЗ-ЫН 3.8.1)

Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувийг нөхөн үржихүйн, эх, нярайн болон хүүхдийн эрүүл мэнд, халдварт өвчин, халдварт бус өвчин, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чадавх, хүртээмжийн 14 үндсэн үзүүлэлтийн геометр дунджаар тооцоолж гаргадаг. Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувийг 2021 онд 65 хувь байгаа нь дэлхийн дундаж (68)-аас 3, бүсийн дундаж (79)-аас 11 хувиар тус тус бага байна.

Зураг 2. 33 ТХЗ 3.8.1 Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувь

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Монгол улсын хувьд эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний үзүүлэлтээс эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хүчин чадал, хүртээмжийн үзүүлэлт, нөхөн үржихүйн, эх, нярайн болон хүүхдийн эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд харьцангуй өндөр хувийг эзэлж байна.

Хүснэгт 2. 6 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хүчин чадал, хүртээмжийн үзүүлэлт, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт		2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Хэвтүүлэн эмчлэх ор*	тоо	16283	16653	16317	25249	25249	33501	27811	27570	28260
	10 000 хүн амд	67.5	65.4	59.2	78.3	78.3	102.1	83.3	81.5	82.7
Их эмч	тоо	6498	6788	7497	12431	12431	12970	13983	14978	15973
	1000 хүн амд	2.8	2.8	2.8	3.9	3.9	3.8518	4.2	4.4	4.7
Сэтгэцийн эмч	тоо	98	129	130	171	171	174	184	184	197
	100 000 хүн амд	4.1	5.2	4.9	5.3	5.3	5.3	5.5	5.0	6.0
Мэс заслын эмч	тоо	279	312	372	591	591	588	676	691	737
	100 000 хүн амд	11.6	12.2	13.5	18.3	18.3	17.9	20.2	20.4	21.6

*Хэвтүүлэн эмчлэх орны тоонд төрөх тасгийн орны тоог хасаж тооцсон.

2.7 ОРЧНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДТЭЙ ХОЛБООТОЙ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Бүх түвшинд эрүүл амьдралыг хангаж, сайн сайхан аж байдлыг хөхүүлэн дэмжих зорилгын хүрээнд дэвшүүлсэн зорилтын 3.9-д 2030 он гэхэд аюултай химийн бодис, агаар, ус, хөрсний бохирдол, халдвараас болж нас барсан, өвдсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулах зорилт тавьсан.

Дэлхийн хүн амын 99% нь нарийн ширхэглэгт тоосонцрын (PM 2.5) агууламж нь ДЭМБ-ын зөвлөмж хэмжээнээс давсан агаараар амьсгалж байна.

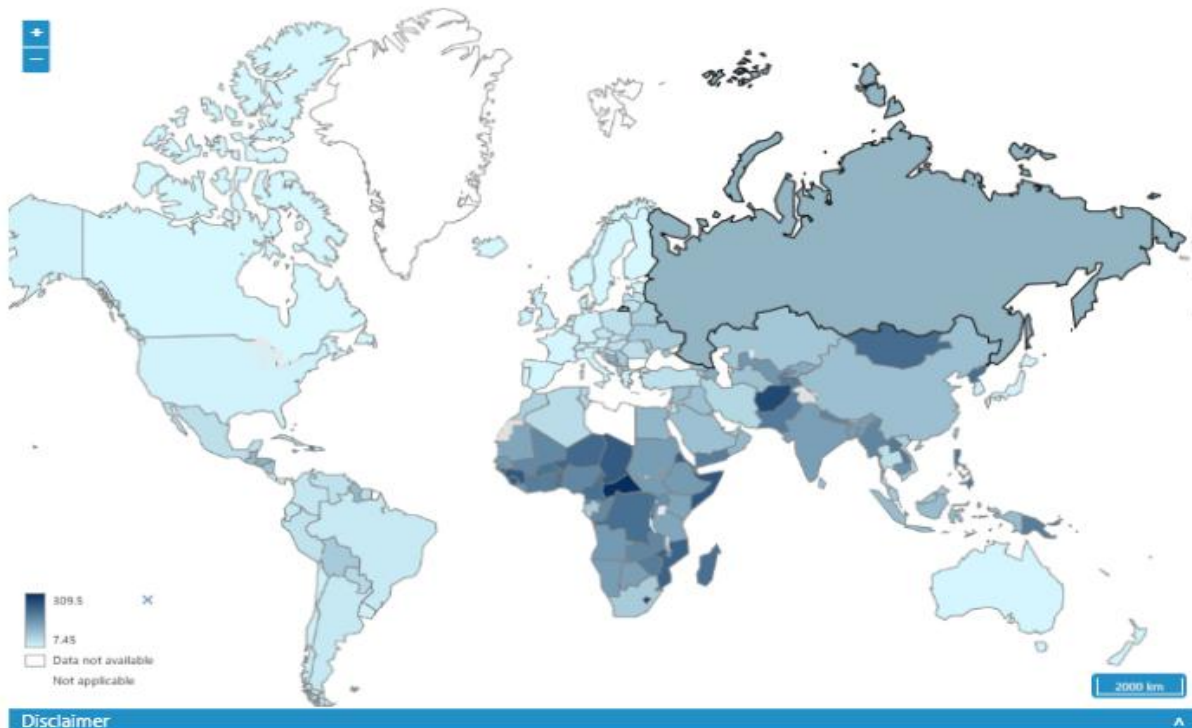
2021 оны байдлаар, агаарын бохирдол нь дэлхий даяар 8.1 сая хүний нас баралтад хүргэсэн бөгөөд энэ нь дэлхийн хоёр дахь том эрүүл мэндийн эрсдэлт хүчин зүйл болж байна. Нас баралтын шалтгааны дийлэнх хувь нь (85%) халдварт бус өвчин түүний дотроос тархинд цус харвалт, зүрхний ишеми өвчин, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин гуурсан хоолойн багтраа, уушгины хорт хавдар шалтгаантай байгаа ба тав хүртэлх насны хүүхдийн дунд амьсгалын замын халдварт өвчний нас баралт мөн өндөр байна.

Улаанбаатар хотын агаар дахь PM 2.5-ийн жилийн дундаж агууламж сүүлийн 10 жилд 2.5 дахин буурсан боловч энэ нь ДЭМБ-ын зөвлөмж хэмжээнээс 8 дахин их, үндэсний агаарын чанарын стандартаас 1.6 дахин их байна.

Монгол Улсад гадаад ба дотоод орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд 215 байгаа нь дэлхийн дунджаас 2 дахин өндөр байна. Тархины цус харвалт, зүрхний шигдээс өвчний шалтгаант нас баралтын 39% нь агаарын бохирдлоос шалтгаалж байна.

Эх үүсвэр: Дэлхийн эрүүл мэндийн статистик. ДЭМБ. 2024

Зураг 2. 34 ТХЗ 3.9.1 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшин

2.7.1 ДОТООД БОЛОН ГАДААД ОРЧНЫ АГААРЫН БОХИРДЛООС ШАЛТГААЛСАН НАС БАРАЛТЫН ТҮВШИН (ТХЗ-ЫН 3.9.1)

Монгол улсын хүн амын дундах дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд 2019 оны ДЭМБ-ын статистик тооцооллоор 215 байгаа нь дэлхийн дундаж (103.6)-аас 111.1, Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (94.0)-аас 120.7-оор тус тус өндөр байна. 2019 оны байдлаар дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшин номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунд хамгийн өндөр тархалттай орон болж байна.

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Хүснэгт 2. 7 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшин, ДЭМБ-ын тооцооллоор

Хүйс	Бүгд	Амьсгалын доод замын халдвар	Уушгины хавдар	Зүрхний ишеми	Тархинд цус харвалт	Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин
100 000 нийт хүн амд тооцоолсноор						
Эрэгтэй	161	6	6	96	48	5
Эмэгтэй	89	3	1	51	31	3
Бүгд	120	4	3	70	38	4
Тухайн насны 100 000 хүнд тооцоолсноор						
Эрэгтэй	285	10	15	159	90	10
Эмэгтэй	164	6	3	88	61	6
Бүгд	215	8	8	118	73	8

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшинг тооцож харуулахдаа эрүүл мэндийн албан ёсны статистикаар бүртгэгдсэн хүн амын нас баралтын мэдээллийн сангаас Тогтвортой хөгжлийн зорилгын 3.9.1 зорилтын тооцох аргачлалын дагуу өвчний олон улсын 10-р ангиллын дагуу 25 ба түүнээс дээш насны хүн амын дунд бүртгэгдсэн нас баралтын тоог тухайн насны 100 000 хүнд харьцуулан харуулсан болно.

2024 оны эрүүл мэндийн статистикаар Монгол улсын хүн амын дундах дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралт буюу тухайн кодоор бүртгэгдсэн нас баралтын түвшин тухайн насны 100 000 хүнд 285.4 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 27.7-оор, өмнөх оноос 8.5-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Хүснэгт 2. 8 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалах нас баралтын түвшин, Эрүүл мэндийн статистикаар

Хүйс	Бүгд	Амьсгалын доод замын халдвар	Уушгины хавдар	Зүрхний ишеми	Тархинд цус харвалт	Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин
100 000 нийт хүн амд тооцоолсноор						
Эрэгтэй	205.77	17.91	23.19	89.57	65.31	9.79
Эмэгтэй	108.58	8.02	6.52	50.08	40.04	3.92
Бүгд	156.50	12.90	14.74	69.55	52.50	6.81
Тухайн насны 100 000 хүнд тооцоолсноор						
Эрэгтэй	387.3	33.7	43.6	168.6	122.9	18.4
Эмэгтэй	192.2	14.2	11.5	88.6	70.9	6.9
Бүгд	285.4	23.5	26.9	126.8	95.7	12.4

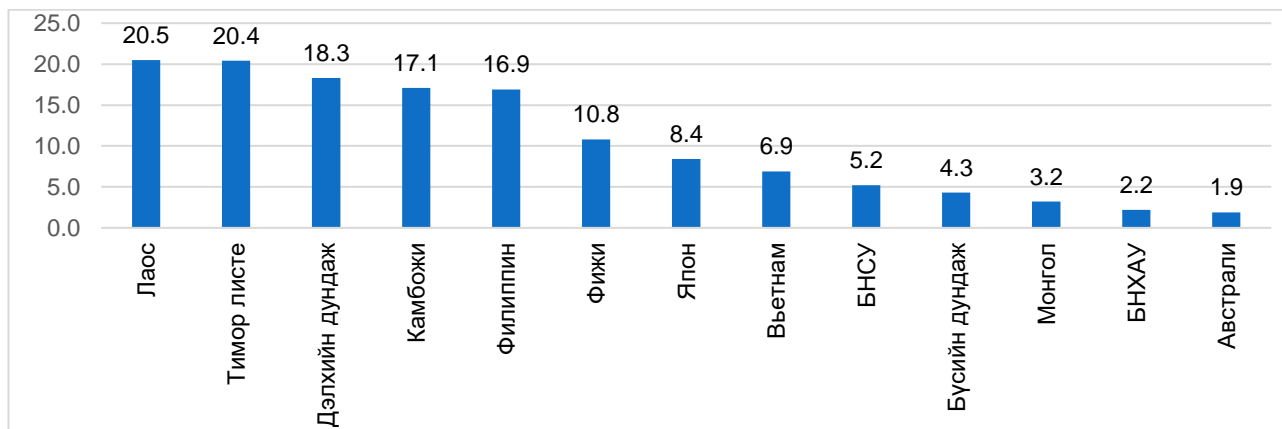
Хүснэгт 2. 9 Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалах өвчлөлийн шалтгаант баралтын түвшин, тухайн насны 100 000 хүнд, 2015-2024 он

Үзүүлэлт	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалах өвчлөлийн шалтгаант баралтын түвшин, тухайн насны 100 000 хүнд										
Бүгд	341.9	327.3	305.8	328.0	313.1	277.5	344.0	311.4	293.9	285.4
эрэгтэй	424.3	411.3	398.1	413.4	402.1	359.5	433.7	406.1	385.1	387.3
эмэгтэй	265.8	251.0	221.9	249.5	231.1	202.4	262.0	224.7	210.4	192.2
Уушгины хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, тухайн насны 100 000 хүнд харьцуулахад (25 ба дээш нас)										
Бүгд	22.5	21.3	23.1	23.4	26.2	24.2	25.2	26.7	22.4	26.9
эрэгтэй	37.3	36.2	39.2	38.3	42.3	40.2	42.6	45.2	36.6	43.6
эмэгтэй	8.8	7.7	8.5	9.8	11.3	9.5	9.2	9.8	9.5	11.5
Зүрхний ишеми өвчний шалтгаант нас баралт, тухайн насны 100 000 хүн амд (25 ба дээш нас)										
Бүгд	160.3	147.9	142.3	153.6	142.2	123.6	162.1	140.8	135.2	126.8
эрэгтэй	197.8	187.2	187.7	192.2	180.5	159.7	197.3	174.7	173.2	168.6
эмэгтэй	125.7	112.0	100.9	118.1	106.9	90.6	130.0	109.9	100.4	88.6
Тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралт, тухайн насны 100 000 хүн амд харьцуулахад (25 ба дээш нас)										
Бүгд	127.1	119.3	112.9	120.7	110.4	104.4	113.3	108.4	100.7	95.7
эрэгтэй	148.9	139.7	136.7	144.3	134.8	128.2	142.2	139.2	125.9	122.9
эмэгтэй	107.1	100.7	91.2	99.0	88.0	82.6	87.0	80.2	77.6	70.9
Уушгины архаг бөглөрөлт өвчний шалтгаант нас баралт, тухайн насны 100 000 хүн амд харьцуулахад(25 ба дээш нас)										
Бүгд	9.5	10.7	8.9	7.1	8.1	7.5	9.0	9.4	11.6	12.4
эрэгтэй	11.7	13.7	13.2	9.8	10.3	9.0	11.6	13.2	17.5	18.4
эмэгтэй	7.3	8.0	5.0	4.7	6.1	6.1	6.6	5.9	6.1	6.9

2.8 БАТАЛГААГҮЙ УНДНЫ УС, ЭРҮҮЛ АХУЙН ШААРДЛАГА ХАНГААГҮЙ АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР НӨХЦӨЛДСӨН НАС БАРАЛТЫН ТҮВШИН (ТХЗ-ЫН 3.9.2)

Монгол улсын хүн амын дундах баталгаагүй ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага хангаагүй ариун цэврийн байгууламжаар нөхцөлдсөн нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд 2019 оны ДЭМБ-ын статистик тооцооллоор 3.2 байгаа нь дэлхийн дундаж (18.3)-аас 15.1, Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (4.3)-аас 1.1-оор тус тус доогуур байна.

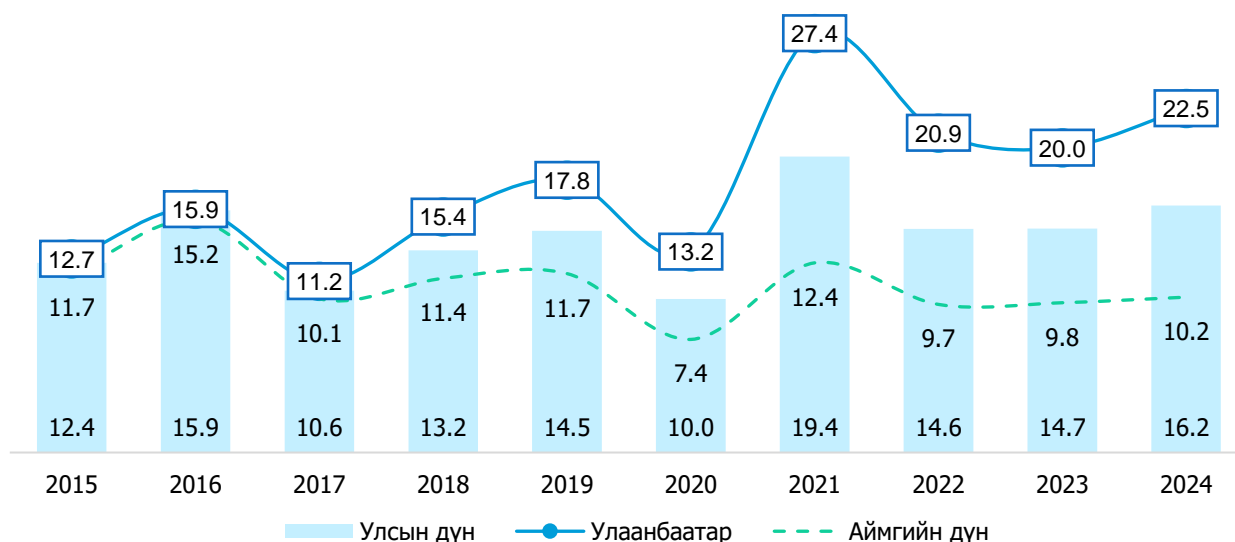
Зураг 2. 35 Баталгаагүй ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага хангаагүй ариун цэврийн байгууламжаар нөхцөлдсөн нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд, ДЭМБ-ын тооцооллоор

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2023: Annex 2-2

Эрүүл мэндийн статистикаар баталгаагүй ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага хангаагүй ариун цэврийн байгууламжаас шалтгаалсан нас баралтын түвшинг олон улсын аргачлалын дагуу Өвчний олон улсын ангилал-10 (ӨОУА-10)-д заасан суулгалттай холбоотой A00, A01, A03, A04, A06-A09 кодтой өвчлөл, гэдэсний халдварт B76-B77, B79, хоол, тэжээлийн дутагдалтай холбоотой E40-E46 кодтой өвчлөл, амьсгалын замын цочмог халдварууд J00-J22, нярайн халдвар P23 өвчлөлийг хамруулан тооцоолон гаргалаа.

Зураг 2. 36 Баталгаагүй ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага хангаагүй ариун цэврийн байгууламжаар нөхцөлдсөн нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд

2.8.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН УС, АРИУН ЦЭВЭР, ЭРҮҮЛ АХУЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТҮВШИН

Эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээ (УАЦЭА) нь халдвараас сэргийлэх, хянах үйл ажиллагааны чухал хэсэг бөгөөд үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдал, тусламж үйлчилгээний чанарыг тодорхойлдог. Тогтвортой хөгжлийн хөтөлбөрийн 6 дугаар зорилгын хүрээнд эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээнд гарч буй ахиц дэвшлийг Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага болон НҮБ-ын Хүүхдийн Сангийн ус хангамж, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн хамтарсан хяналтын хөтөлбөр мэдээлдэг.

2023 онд Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын дэмжлэгтэйгээр Эрүүл мэндийн яам, Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар хамтран ДЭМБ болон НҮБ-ын Хүүхдийн Сангийн ус хангамж, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн хамтарсан хяналтын хөтөлбөрөөс гаргасан 2018 оны аргачлалын дагуу Монгол улсын 21 аймаг, 9 дүүргийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн болон хувийн хэвшлийн 319 эрүүл мэндийн байгууллагын ус хангамж, ариун цэврийн байгууламж, эрүүл ахуй, хог хаягдлын менежмент, орчны цэвэрлэгээний үйлчилгээний түвшинг үнэлсэн.

Хүснэгт 2. 10 Эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээний түвшингийн ангиллын тодорхойлолт

	СУУРЬ	ХЯЗГААРЛАГДМАЛ	ҮЙЛЧИЛГЭЭ ХАНГАГДААГҮЙ
УС ХАНГАМЖ	Сайжруулсан буюу ундны усны шаардлага хангасан эх үүсвэрээс ус дамжуулах шугам хоолойд холбогдсон, байнга устай байдаг.	Сайжруулсан усны эх үүсвэр нь байгууламжаас 500 метрийн зайд байрладаг боловч үндсэн үйлчилгээний бүх шаардлагыг хангаагүй.	Хамгаалаагүй гар худаг, булаг, гадаргын усны эх үүсвэртэй; эсвэл байгууламжаас 500 метрээс дээш зайд байрлах сайжруулсан эх үүсвэрээс усаа авдаг; эсвэл усны эх үүсвэргүй
АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖ	Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай ба ажилчдад зориулсан дор хаяж нэг бие засах газар, сарын тэмдгийн үеийн эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн, хүйсээр тусгаарлагдсан, тусгай хэрэгцээт үйлчлүүлэгчдэд зориулсан багадаа нэг ариун цэврийн өрөө/бие засах газартай	Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай хэдий ч суурь үйлчилгээний шаардлагыг бүрэн хангаагүй (ажилтанд зориулсан, сарын тэмдгийн үеийн эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн, хүйсээр тусгаарлагдсан, тусгай хэрэгцээт үйлчлүүлэгчдэд зориулсан ариун цэврийн өрөөгүй).	Сайжруулаагүй ариун цэврийн байгууламжтай (Гишгүүргүй, бүхээгүй, хөрсний доторлогоогүй энгийн нүхэн жорлон)
ГАРЫН ЭРҮҮЛ АХУЙ	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний өрөө тасалгаа болон ариун цэврийн өрөөнөөс 5 метрийн зайд гарын эрүүл ахуй хангах цэг (угаалтуур, ус, саван, халдваргүйжүүлэгч)-тэй	Гарын эрүүл ахуй сахиx цэг нь эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний цэг болон ариун цэврийн өрөөний аль нэгэнд нь байдаг	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний цэг болон ариун цэврийн өрөөний аль аль нь гарын эрүүл ахуй сахиx цэггүй
ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ	Хог хаягдлыг гурваас доошгүй төрлийн шошготой хогийн саванд ангилж цуглуулдаг бөгөөд халдвартай болон хурц үзүүртэй хог хаягдлыг эрүүл ахуйн шаардлагад нийцүүлэн боловсруулж, устгадаг.	Хурц болон халдвартай хог хаягдлыг зөв ялган ангилдаг хэдий ч халдваргүйжүүлэх, устгах үйл ажиллагаа хязгаарлагдмал ба суурь үйлчилгээний шаардлагыг бүрэн хангаагүй	Хурц болон халдвартай хог хаягдлыг зөв ангилан ялгадаггүй, хурц үзүүртэй болон халдвартай хог хаягдалд боловсруулалт хийдэггүй, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцээгүй аргаар устгадаг.
ОРЧНЫ ЦЭВЭРЛЭГЭЭ	Цэвэрлэгээний заавар, журамтай бөгөөд цэвэрлэгээ үйлчилгээний ажилтнууд зохих сургалтад хамрагдсан.	Цэвэрлэгээний журам, заавартай хэдий ч цэвэрлэгээ үйлчилгээ хариуцсан ажилтны зарим нь сургалтад хамрагдсан.	Цэвэрлэгээний журам, зааваргүй бөгөөд үйлчилгээ хариуцсан бүх ажилтан сургалтад хамрагдаагүй.

Хамтарсан хяналтын хөтөлбөрөөс жил бүр гаргадаг Эрүүл мэндийн байгууллагын УАЦЭА тайланд энэхүү үнэлгээний үр дүнг оруулсан болно.

https://cdn.who.int/media/docs/default-source/wash-documents/wash-coverage/jmp/jmp-2023_hcf_launch.pdf?sfvrsn=5281a01a_3&download=true

Үнэлгээг тухайн эрүүл мэндийн байгууллага ус хангамж, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн суурь үйлчилгээтэй, хязгаарлагдмал үйлчилгээтэй болон үйлчилгээ хангагдаагүй гэсэн 3 ангиллын дагуу хийсэн.

Үнэлгээнд хамрагдсан эрүүл мэндийн байгууллагуудын УАЦЭА-н суурь үйлчилгээний түвшинг тоймлоход:

- 88.1% нь сайжруулсан усны эх үүсвэртэй, ус дамжуулах шугам хоолойд холбогдсон, байнгын устай;
- 40% нь ашиглах боломжтой, сарын тэмдгийн эрүүл ахуйг сахих нөхцөлийг хангасан, хүйсээр тусгаарласан, өвчтөн болон ажилчдын хувьд тусдаа, хөдөлгөөний хязгаарлалттай хүмүүст хүртээмжтэй, сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай;
- 72.4% нь тусламж үйлчилгээний цэгт ус, савантай, эсвэл спиртэн суурьтай гар халдваргүйжүүлэгч бүхий гарын эрүүл ахуй сахих цэг болон ариун цэврийн өрөөнөөс 5 метрийн дотор зайд ус, савантай гар угаалтууртай;
- 83.7% нь хог хаягдлыг гурваас доошгүй төрлийн ангиллаар хогийн саванд ангилж цуглуулдаг, халдвартай болон хурц үзүүртэй хог хаягдлыг аюулгүй боловсруулж, устгадаг;
- 49.2% нь цэвэрлэгээний журам, хуваарьтай бөгөөд цэвэрлэгээ хийх үүрэгтэй бүх ажилтнууд сургалтад хамрагдсан буюу суурь үйлчилгээний түвшнийг хангаж байна.

Үнэлгээнд хамрагдсан эрүүл мэндийн байгууллагуудын УАЦЭА-н үйлчилгээний ерөнхий түвшинг авч үзэхэд 66.6% нь суурь үйлчилгээтэй, 29.7% нь хязгаарлагдмал үйлчилгээтэй байна. Энэ үзүүлэлт нь газар зүйн байршлын хувьд ялгаатай байгаа бөгөөд хот, аймгийн төвийн эрүүл мэндийн байгууллагын 71% нь УАЦЭА-н суурь үйлчилгээтэй байхад, хөдөөгийн буюу сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн 49% нь л суурь үйлчилгээтэй, 40.9% нь хязгаарлагдмал үйлчилгээтэй, 12.5% үйлчилгээгүй гэж үнэлэгдсэн байна

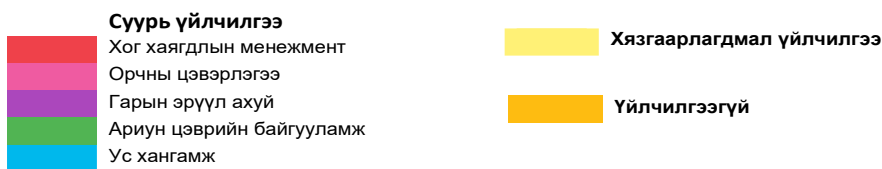
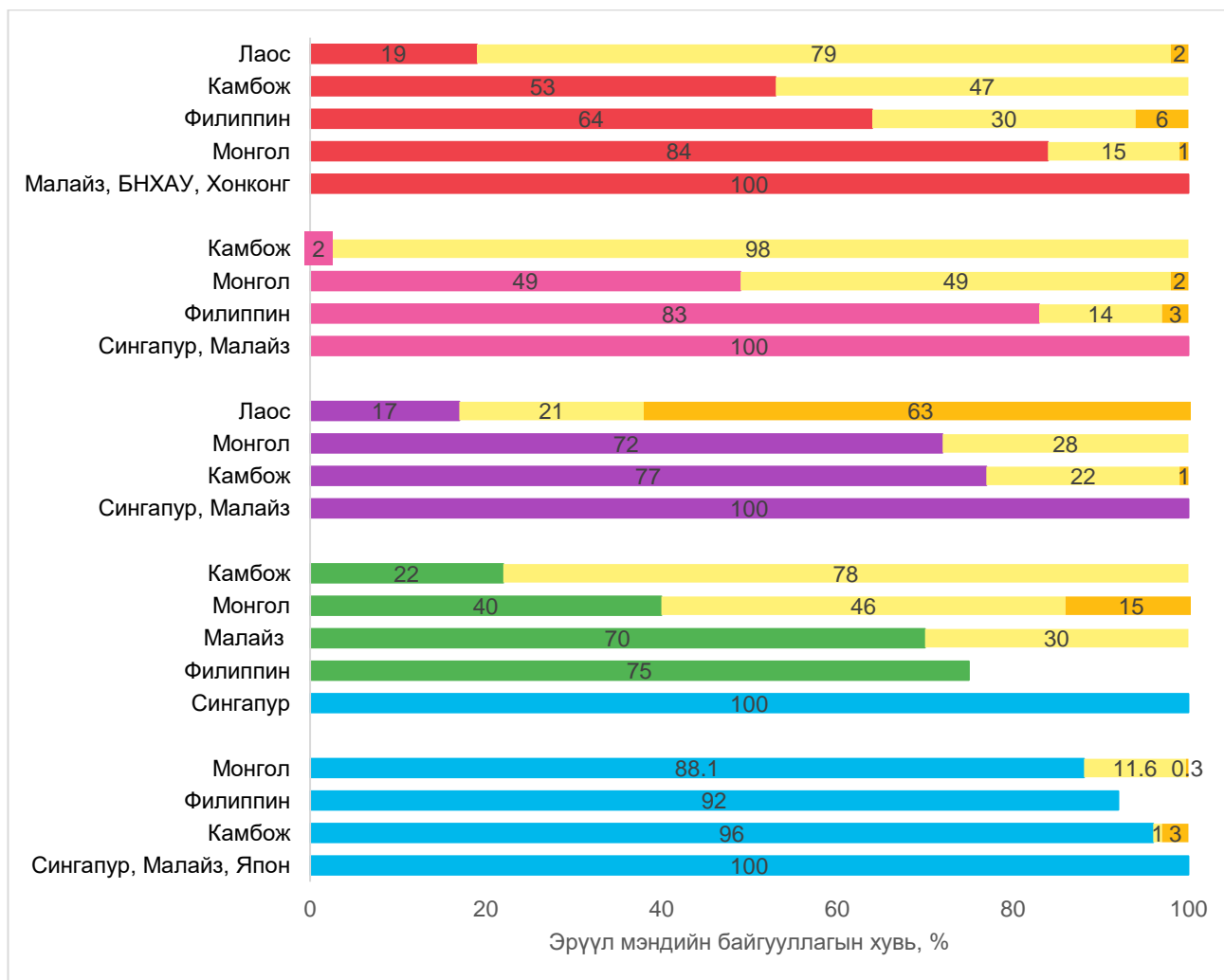
Хүснэгт 2. 11 ЭМБ-ын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээний түвшин, хувиар, 2023 он

Эрүүл мэндийн байгууллагын эзлэх хувь		Үндэсний түвшинд	Хот	Хөдөө	Эмнэлгийн	Эмнэлгийн бус	Төрийн	Хувийн
БҮГД		319	255	64	319	-	194	125
УС ХАНГ АМЖ	Суурь үйлчилгээ	88.1	93.3	67.2	99.7	-	83.0	96.0
	Хязгаарлагдмал үйлчилгээ	11.6	6.7	31.3	11.6	-	16.5	4.0
	Үйлчилгээгүй	0.3	0	1.6	0.3	-	0.5	0
АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖ	Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай	85.4	92.4	57.8	85.4	-	78.6	96.0
	Ашиглах боломжтой сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай	85.4	92.4	57.8	85.4	-	78.6	96.0
	Суурь үйлчилгээ	39.8	41.2	34.4	39.8	-	46.4	29.6
	Хязгаарлагдмал үйлчилгээ	45.6	52.1	23.4	45.6	-	32.2	66.4
	Үйлчилгээгүй	14.6	7.6	42.2	14.6	-	21.4	4.0
ГАРЫН ЭРҮҮЛ АХУЙ	Тусламж үйлчилгээний цэгт ус, савантай, эсвэл спирттэй гар халдваргүйжүүлэгч бүхий гарын эрүүл ахуй сахих цэгтэй	93.4	95.3	85.9	93.4	-	91.8	96.0
	Ариун цэврийн ерөөнөөс 5 метрийн зайд ус, савантай гар угаалтууртай	75.5	83.5	43.8	75.5	-	69.6	84.8
	Суурь үйлчилгээ	72.4	79.6	43.8	72.4	-	66.0	82.4
	Хязгаарлагдмал үйлчилгээтэй	27.6	20.4	56.3	27.6	-	34.0	17.6
ХОГ ХАЯГДАЛ	Үзлэг эмчилгээний өрөөнд хог хаягдлыг зөв ангилдаг	87.1	90.2	75.0	87.1	-	85.6	89.6
	Халдвартай/хурц үзүүртэй хог хаягдлыг аюулгүй боловсруулж/зайлуулдаг	94.4	98.8	76.6	94.4	-	92.8	96.8
	Суурь үйлчилгээ	83.7	89.4	60.9	83.7	-	80.9	88.0
	Хязгаарлагдмал үйлчилгээ	15.0	10.6	32.8	15.0	-	17.5	11.2
	Үйлчилгээгүй	1.3	-	6.3	1.3	-	1.5	0.8
ОРЧНЫ ЦЭВЭРЛЭГЭЭ	Цэвэрлэгээний журам, заавартай	70.2	71.4	65.6	70.2	-	75.3	62.4
	Цэвэрлэгээ үйлчилгээний ажилтнууд сургалтад хамрагдсан	58.6	59.6	54.7	58.6	-	69.6	41.6
	Суурь үйлчилгээ	49.2	51.8	39.1	49.2	-	58.8	34.4
	Хязгаарлагдмал үйлчилгээ	48.9	45.9	60.9	48.9	-	40.7	61.6
	Үйлчилгээгүй	1.9	2.4	0	1.9	-	0.5	4.0
БҮГД	Суурь үйлчилгээ	66.6	71.1	49.1	69.0		67.0	66.1
	Хязгаарлагдмал үйлчилгээ	29.7	27.1	40.9	29.7		28.2	32.2
	Үйлчилгээгүй	4.5	3.3	12.5	4.5		6.0	2.2

Эх үүсвэр: ЭМЯ, НЭМҮТ, ДЭМБ

Доорх зурагт эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуй, хог хаягдлын менежмент, орчны цэвэрлэгээний үйлчилгээний түвшинг Зүүн өмнөд Азийн орнууд харьцуулан харуулав. Монгол Улсын хувьд эрүүл мэндийн байгууллагын ариун цэврийн байгууламж болон орчны цэвэрлэгээний суурь үзүүлэлт маш доогуур түвшинд байна.

Зураг 2. 37 Монгол болон Зүүн өмнөд Азийн зарим орнуудын эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээний түвшин

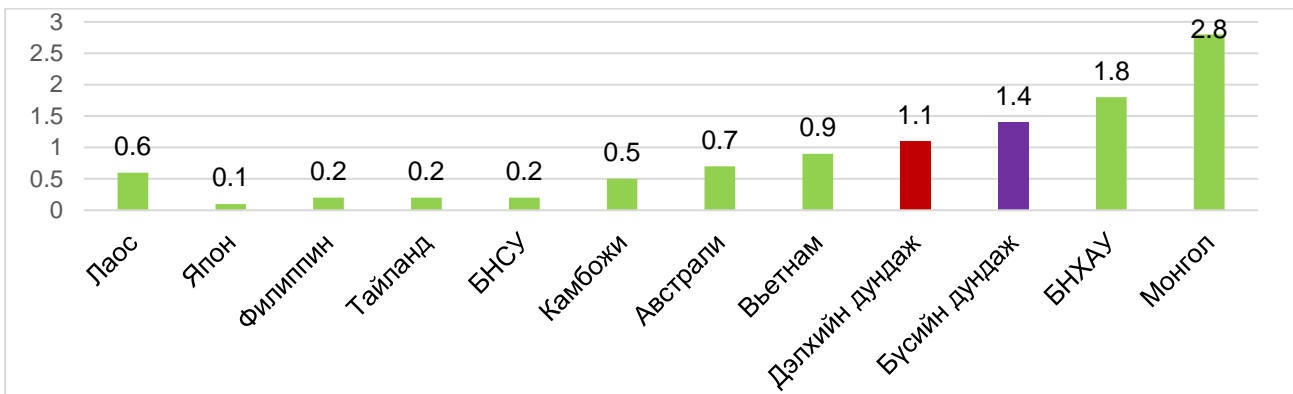

Цаашид эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн үйлчилгээний түвшинг тодорхойлох эдгээр үзүүлэлтүүдийг жил бүр тооцож, эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлт болгон тайлагнах нь эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулах буюу бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралтад хүрэх Тогтвортой хөгжлийн зорилтод хүрэхэд чухал ач холбогдолтой юм.

2.9 САНАМСАРГҮЙ ХОРДОХ, ХОРТ БОДИСТ ӨРТСӨНӨӨС ШАЛТГААЛСАН НАС БАРАЛТЫН ТҮВШИН (ТХЗ-ЫН 3.9.3)

Монгол улсын хүн амын дундах санамсаргүй хордох, хордлогын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд харьцуулахад ДЭМБ-ын судалгаагаар 2.8 байгаа нь дэлхийн дундаж (1.1)-аас 1.7, Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (1.4)-аас 1.4-оор тус тус өндөр байна. 2019 оны байдлаар санамсаргүй хордох, хордлогын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд харьцуулахад номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунд хамгийн өндөр тархалттай орон болж байна.

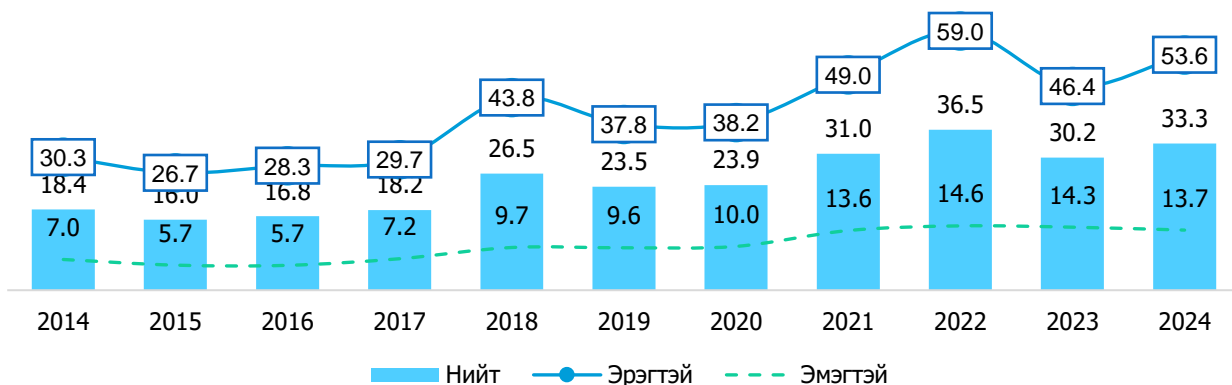
Зураг 2. 38 Санамсаргүй хордох, хордлогын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд харьцуулахад

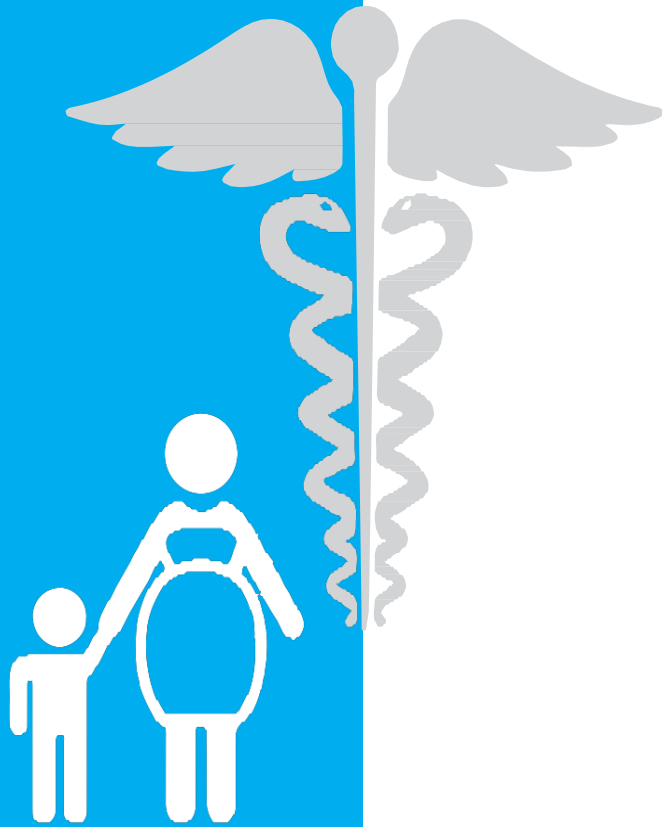

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2024

Эрүүл мэндийн статистикаар санамсаргүй хордох, хорт бодист өртсөнөөс шалтгаалсан нас баралтыг ӨОУА-10-р ангиллын дагуу Х40-Х49 кодтой өвчний шалтгаант нас баралтыг түүвэрлэн тооцоолсон бөгөөд 2024 онд санамсаргүй хордох, хорт бодист өртсөнөөс шалтгаалсан нас баралтын 1140 тохиолдол бүртгэгдэж, 100 000 хүн амд ногдох нас баралтын түвшин 33.3 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 7.5-оор, өмнөх оноос 3.0-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Ослын шалтгаанаар харуулбал, архи, спиртын төрлийн бодист хордож нас барсан тохиолдол 85.3 хувийг эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр тохиолдол байна. Хий, ууранд санамсаргүй хордох, өртөх 14.3%, эмийн бодист санамсаргүй хордох тохиолдол 0.4%-ийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 2. 39 Санамсаргүй хордох, хорт бодисын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүнд

БҮЛЭГ 3

ЭХ ХҮҮХДИЙН
ЭРҮҮЛ МЭНД

БҮЛЭГ 3. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

3.1 ЭХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

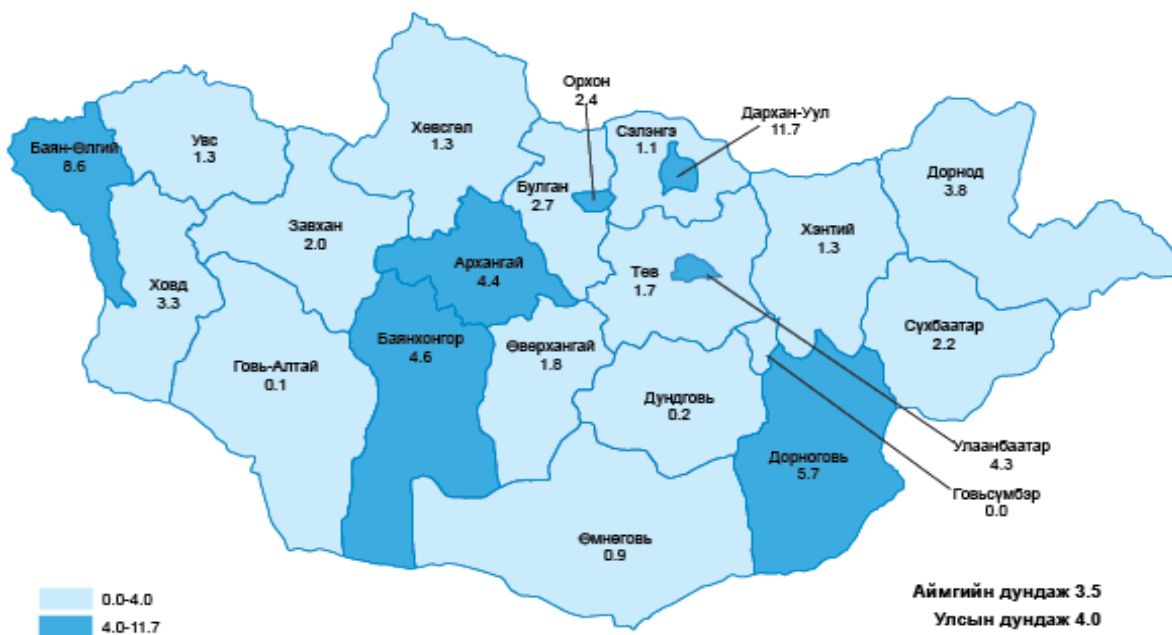
Монгол Улсын Эрүүл Мэндийн сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 09-ны өдрийн А/760 дугаар тушаалаар “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээний төлөвлөгөөг баталсан. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх 2021-2024 онуудад Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг дэмжих, тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах замаар эх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг тогтвортой бууруулах зорилго тавьсан.

3.1.1 ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ БА ТӨРӨХИЙН ӨМНӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар 57050 жирэмсэн эмэгтэйчүүд шинээр хяналтад хамрагдсан бөгөөд 93.1 хувь нь жирэмсний эрт үедээ буюу эхний 3 сартайдаа, 6.3 хувь нь 4-6 сартайдаа, 0.7 хувь нь хожуу буюу 7 ба түүнээс дээш сартайдаа хяналтад хамрагджээ. Жирэмсний эрт үеийн хяналт Улаанбаатарт 92.6%, орон нутагт 93.6% байна. Өмнөх онтой харьцуулахад Улаанбаатарт 1.0 хувиар буурч, орон нутагт 0.6 хувиар өссөн байна.

Шинээр хяналтад хамрагдсан нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 97.7 хувь нь цусны ерөнхий шинжилгээнд хамрагдсанаас 4.0 хувь нь цус багадалттай байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 0.1 хувиар нэмэгдсэн байна. Шинжилгээгээр Архангай, Баян-Өлгий, Баянхонгор, Дархан-Уул, Дорноговь, Дорнод аймагт цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь улсын дүнгээс 0.4-7.7 хувиар их байна.

Зураг 3.1 Цус багадалттай жирэмсэн эхчүүдийн эзлэх хувь, 2024 он

Шинээр хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дунд тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд 99.0% хамрагдсанаас 1.3 хувьд нь тэмбүү өвчин илэрсэн ба энэ

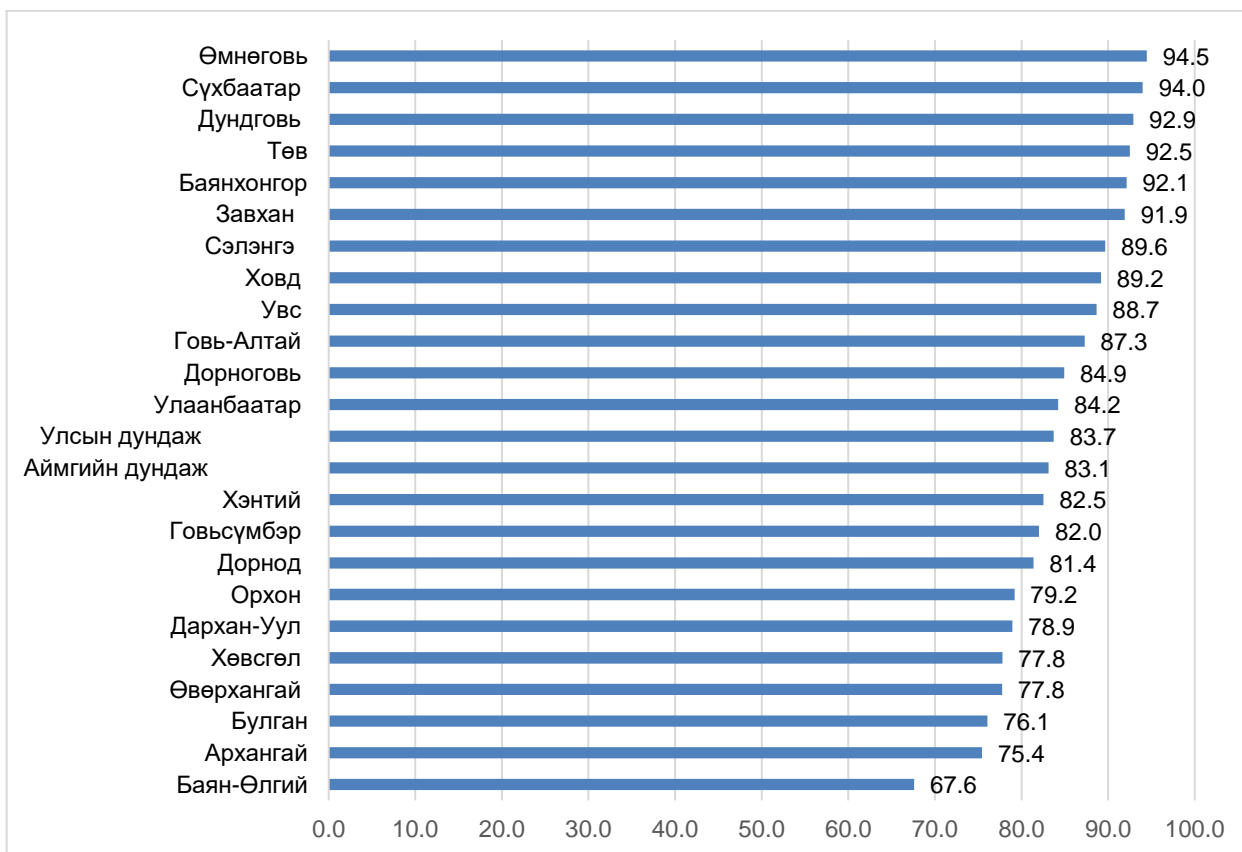
үзүүлэлт Дорнод 2.8, Архангай 2.3, Хөвсгөл 2.2, Баянхонгор 1.8, Төв 1.7, Улаанбаатар 1.6 хувьтай байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 0.4-1.6 хувиар их байна.

Заг хүйтэн илрүүлэх шинжилгээнд жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 92.5 хувь нь хамрагдсан нь өмнөх оноос 0.1 хувиар буурсан байна. Шинжилгээнд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 0.1 хувьд нь заг хүйтэн өвчин илэрчээ. Хөвсгөл 1, Булган 0.8 ,Баянхонгор, Дорнод, Өмнөговь ,Увс аймгуудад 0.4, Сэлэнгэ 0.3, Орхон 0.2, , хувийг тус тус эзэлж байгаа нь улсын дүнгээс 0.1-0.9 хувиар их байна.

Трихомониаз илрүүлэх шинжилгээнд жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 92.6 хувь нь хамрагдсанаас 1.2 хувьд нь эерэг байна. Баянхонгор 5.2, Сүхбаатар 2.3, Сэлэнгэ 2.2 ,Төв 1.9, Дархан-Уул 1.8, Орхон 1.9, Өмнөговь 1.6, Дорнод 1.4, Говьсүмбэр 1.2 хувийг тус тус эзэлж байгаа нь улсын дунджаас 0.2-4.0 хувиар их байна. Хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 246 тохиолдол буюу 0.4 хувь нь идэвхтэй сүрьеэтэй байна.

Улсын хэмжээнд 2024 онд эхчүүдийн амрах байр 322 ажиллаж байгаагаас сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 298, аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 18, БОЭТ-д 6 тус тус байна.Эхчүүдийн амрах байрны 99 буюу 30.7 хувь нь зориулалтын байранд, 223 буюу 69.3 хувь нь эмнэлэг дотор байрлаж нийт 43 804 ор хоног ашигласан ба дундаж ор хоног 6.2 байна. 2024 онд 7 байр шинээр баригдаж, 37 байранд засвар үйлчилгээ, 56 байранд тохижилт хийгдсэн байна. Нийт амарвал зохих эхчүүдийн 70.0 хувь нь амрах байранд амарсан байна.

Зураг 3.2 Жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, аймгаар, 2024 он

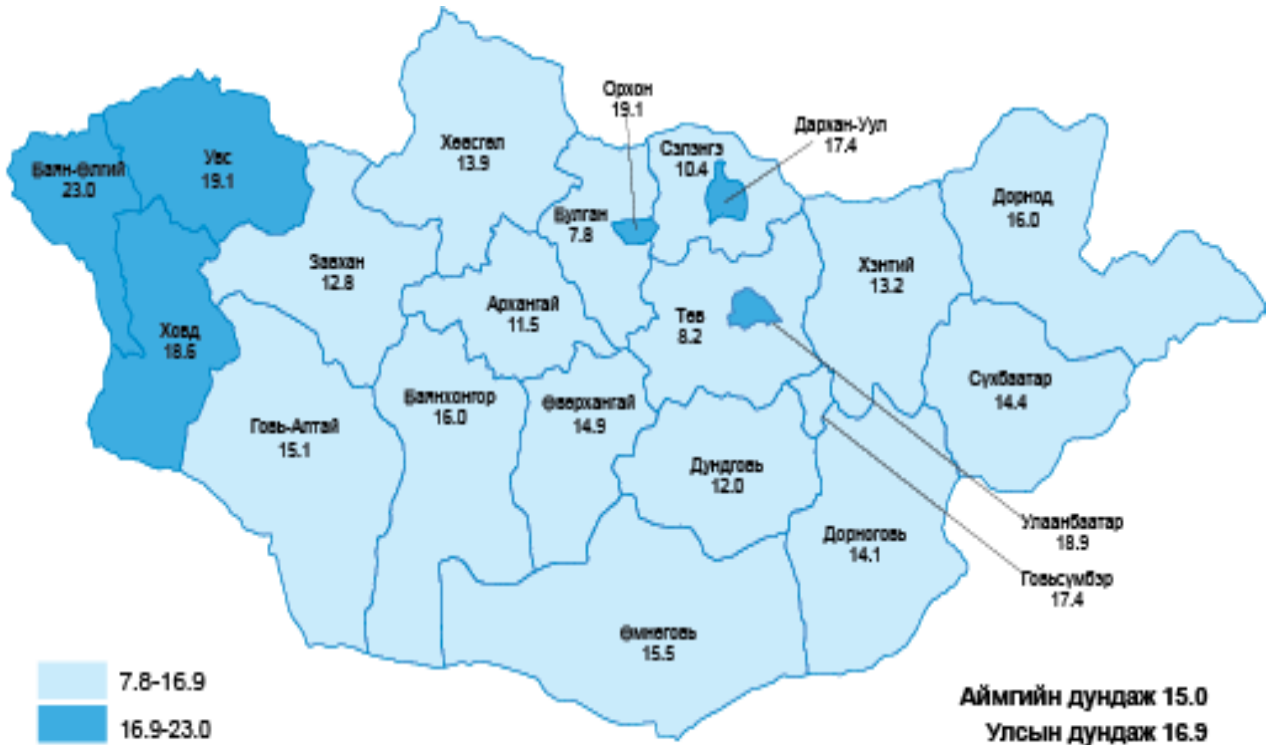

Нийт амаржсан эхчүүдийн 83.7 хувь нь жирэмсний хугацаанд эмчийн хяналтын үзлэгт 6 ба түүнээс дээш удаа хамрагдсан нь өмнөх оноос 3.2 хувиар нэмэгдсэн байна.

3.1.2 ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Улсын хэмжээнд 2024 онд 57 319 эх амаржсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 6596 тохиолдлоор буюу 10.3 хувиар буурсан байна. Төрөлт Улаанбаатар болон бусад аймгуудад 24-269 тохиолдлоор жигд буурсан байна. 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин улсын дүнгээр (16.9) байгаа бол энэ үзүүлэлт Баян-Өлгий (23.0), Орхон (19.1), Увс (19.1.), Улаанбаатар (18.9), Ховд (18.6), Дархан-Уул (17.5), Говь-Сүмбэр (17.4) аймгуудад улсын дунджаас өндөр байна.

Зураг 3.3 1000 хүнд ногдох төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2024 он

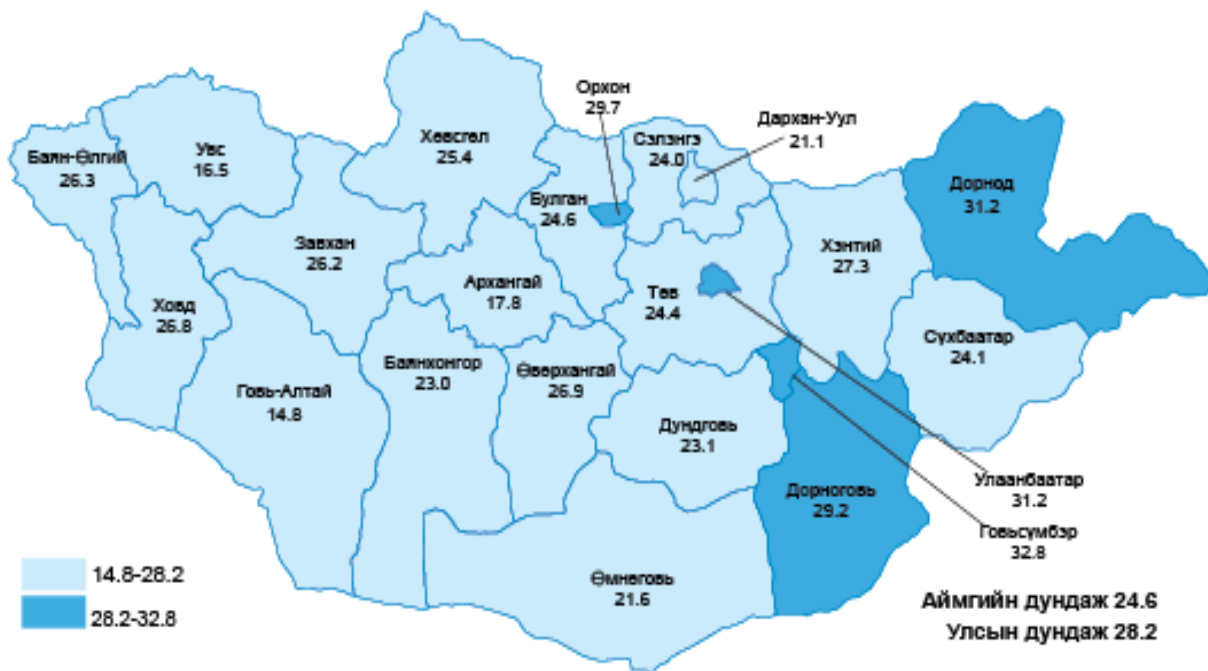

Нийт төрөлтийн 40.6 хувь нь Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв болон амаржих газруудад, 27.9 хувь нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 12.7 хувь нь Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд, 5.0 хувь нь сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд, 1.6 хувь нь дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төвд, 3.6 хувь нь хувийн эмнэлэгт, 8.4 хувь нь бусад эмнэлэгт, 0.3 хувь нь гэрт байна.

Төрсөн эхчүүдийн 24.2 хувь нь анхны төрөгч, 73.5 хувь нь 2-5 удаа төрсөн, 2.3 хувь нь 6 ба түүнээс дээш удаа төрсөн байна. Төрөлт хоорондын зай 6.9 хувь нь 1 жил, 16.5 хувь нь 2 жил, 52.4 хувь нь 3 ба түүнээс дээш жил байна.

Нийт төрөлтийн 99.9 хувийг эмнэлгийн мэргэжилтэн удирдан явуулсан байна. Насны хувьд 3.4 хувь нь 20 хүртэлх насны, 24.3 хувь нь 35-аас дээш насны төрөлт эзэлж байна. Төрөлтийн тусгай коэффициентийг тооцоход 2024 онд нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэй тутмын 71.2 нь хүүхэд төрүүлсэн байна.

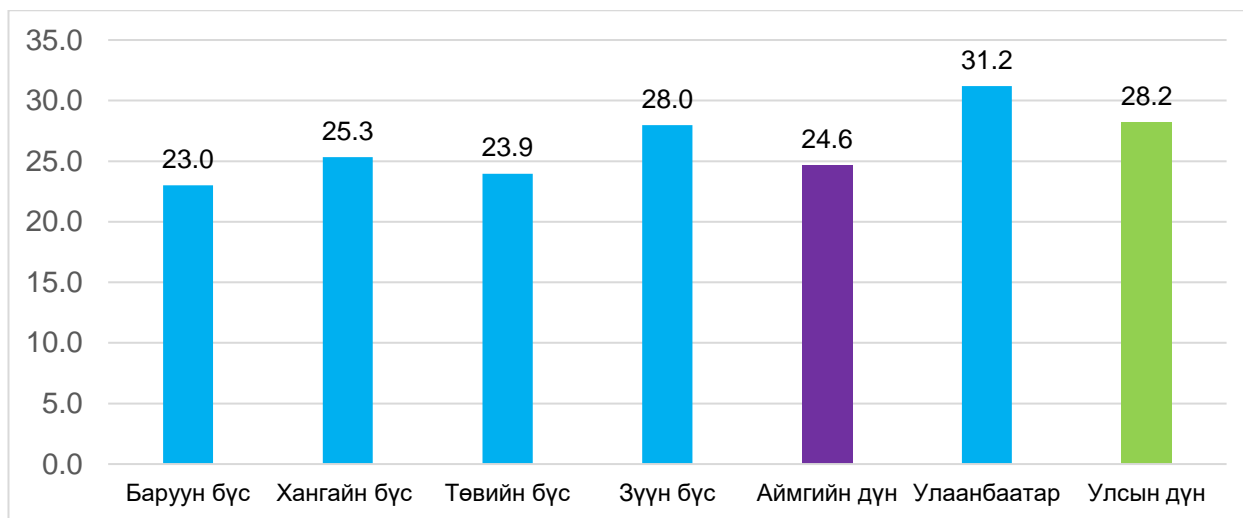
Зураг 3.4 Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн хувь, аймгаар, 2024 он

ДЭМБ-аас нийт төрөлтийн 15 хүртэлх хувийг мэс заслын аргаар төрүүлж болно гэж зөвлөдөг. Монгол улсад 2024 оны байдлаар 28.2 хувь байгаа нь тоог өмнөх онтой харьцуулахад 0.3 хувиар өссөн байна.

Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувийг аймгийн дундажтай харьцуулахад Төвийн ба Баруун бүсэд 0.7-1.6 хувиар бага, Хангай болон Зүүн бүсэд 0.7-3.3 хувиар их байна. Улаанбаатарт улсын дундажаас 3.0 хувиар их байна.

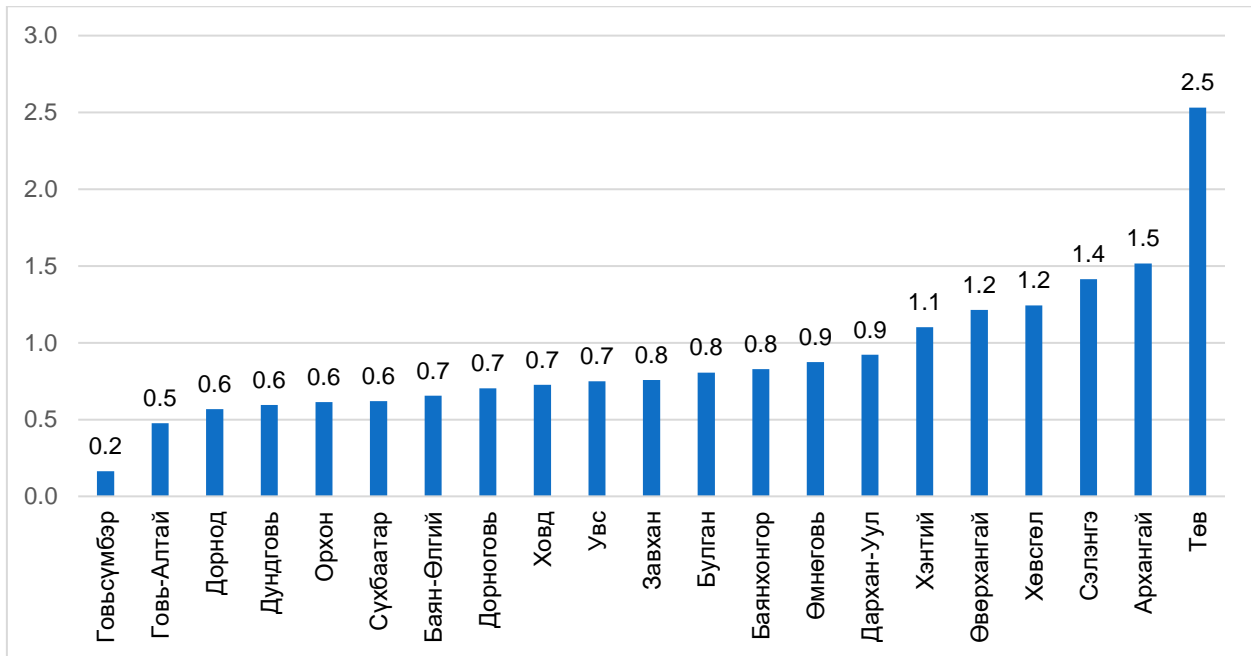
Зураг 3.5 Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувь, бүсээр 2024 он

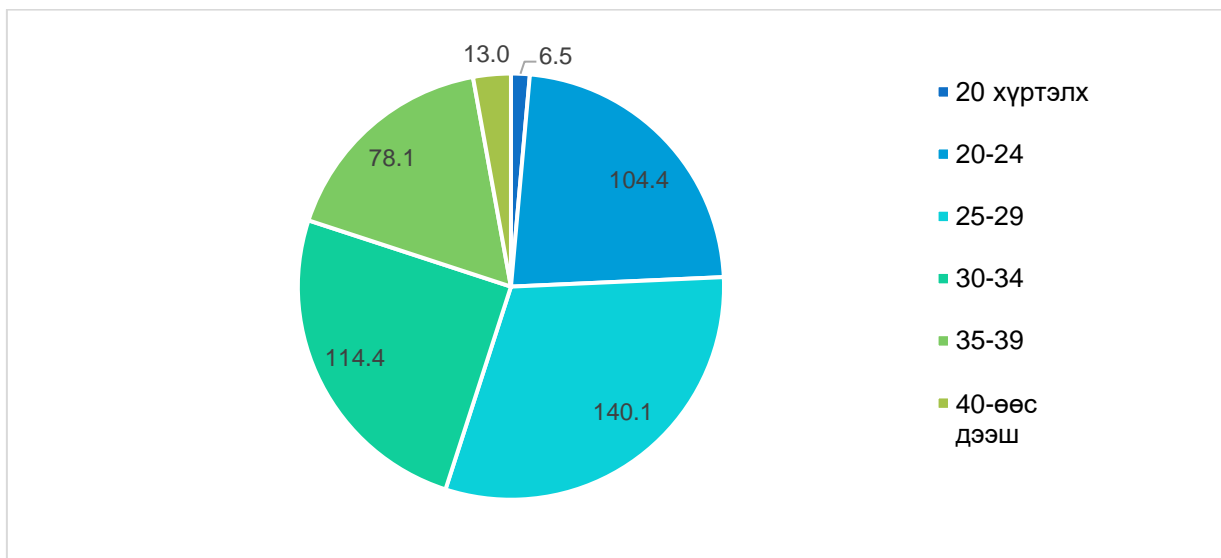
Гэрийн төрөлтийн 154 тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх онтой харьцуулахад 41 тохиолдлоор буюу 21.0 хувиар буурсан байна. Гэрийн төрөлтийн 57.8 хувь нь Улаанбаатарт бүртгэгдсэн ба өмнөх оноос 4.2 хувиар буурсан байна.

Эмнэлгийн тусламжгүй төрөлт 39 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 7 тохиолдлоор буюу 15.2 хувиар буурсан байна. Улаанбаатар хотын эмнэлгүүдэд орон нутгийн харьяат 5939 эх амаржсан нь өмнөх оноос 30 тохиолдлоор буурсан ба Улаанбаатарт бүртгэгдсэн төрөлтийн 19.1 хувийг эзэлж байна.

Зураг 3.6 Улаанбаатарт орон нутгаас ирж амаржсан эхчүүд, бодит тоо, 2024

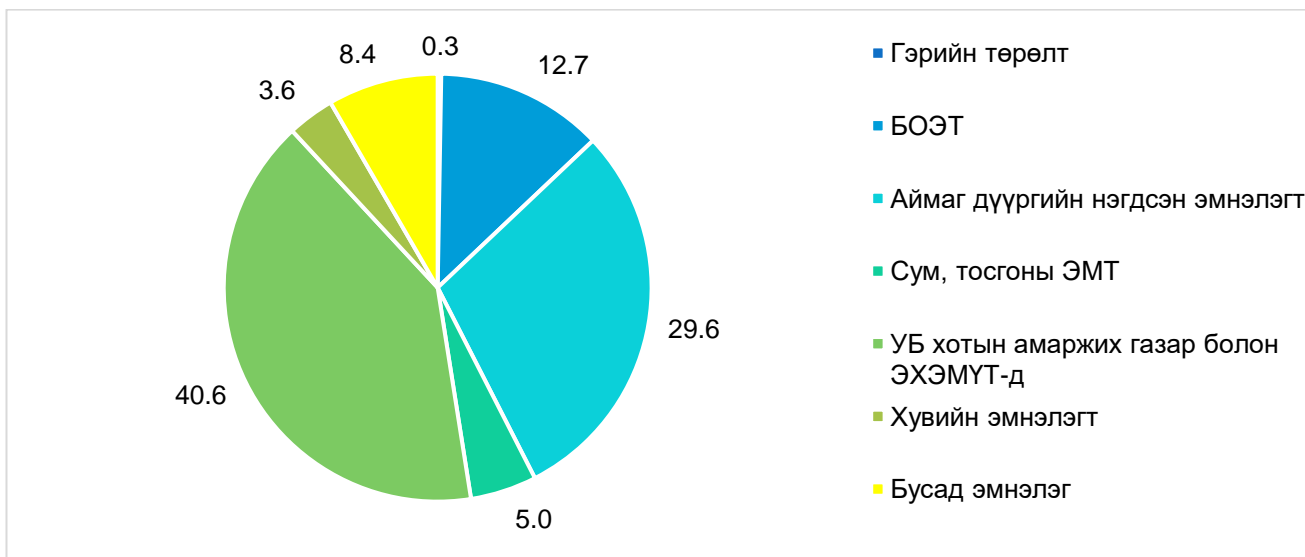

Зураг 3. 7 Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент, 2024

Төрөлтийн нийлбэр коэффициент 2.5 байгаа ба 20-24 насны 1000 эмэгтэй тутмын 104.4 нь, 25-29 насны 1000 эмэгтэй тутмын 140.1 нь, 30-34 насны 1000 эмэгтэй тутмын 114.4 нь хүүхэд төрүүлж байна.

Зураг 3. 8 Төрөлт, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2024 он

2024 онд нийт амаржсан эхчүүдийн 85.4 хувь нь төрсний дараах өрхийн эмчийн хяналтад товллын дагуу үзүүлсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 4.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

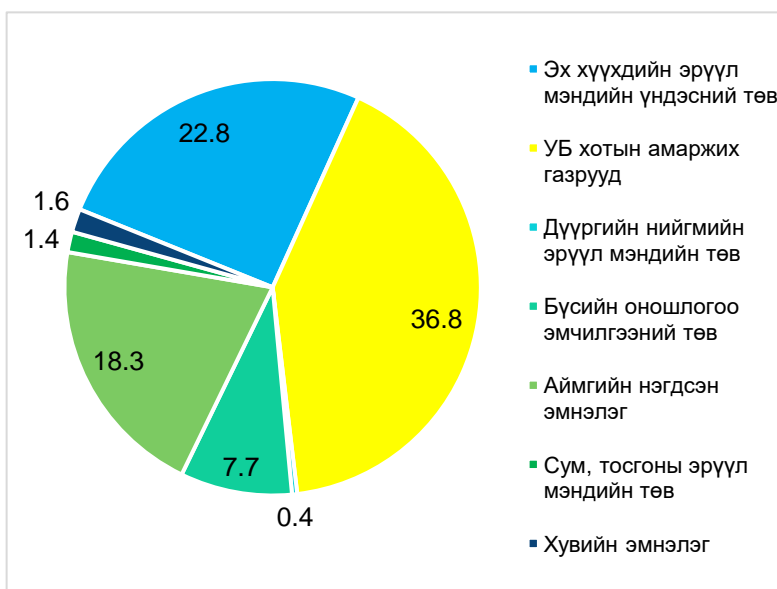
3.1.3 ЖИРЭМСЭН, ТӨРӨЛТ, ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕИЙН ХҮНДРЭЛ

2024 оны байдлаар жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэлийн 47818 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 828.0 ногдож байна.

Нийт хүндрэлд :

- Жирэмсэн үеийн хүндрэл 48.0 хувь
- Төрөх үеийн хүндрэл 41.2 хувь
- Төрсний дараах үеийн хүндрэл 2.5 хувь
- Жирэмсэн, төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл 8.3 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 3.9 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, байршлаар, хувь, 2024

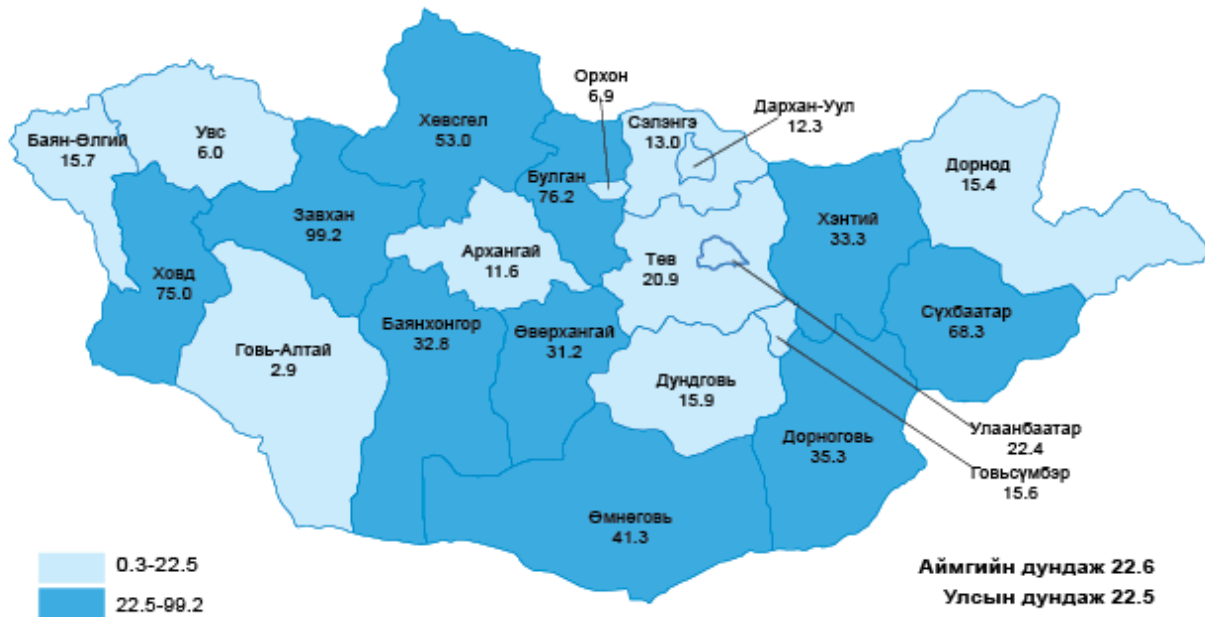

Төрөлхийн тэмбүүгийн нийт 13 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 18 тохиолдлоор буурсан байна.

Улаанбаатар хотод 10, Сүхбаатар 1, Говь-Алтай 1, Дорнод аймагт 1 тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

Жирэмсэн эмэгтэйчүүдэд БЗДХ болон тэмбүүгийн тохиолдол буурч байгаа нь жирэмсэн эмэгтэйн тэмбүү өвчнийг эрт оношлох, эмчлэх, тусламж үйлчилгээний чанар сайжирч байгаатай холбоотой байна.

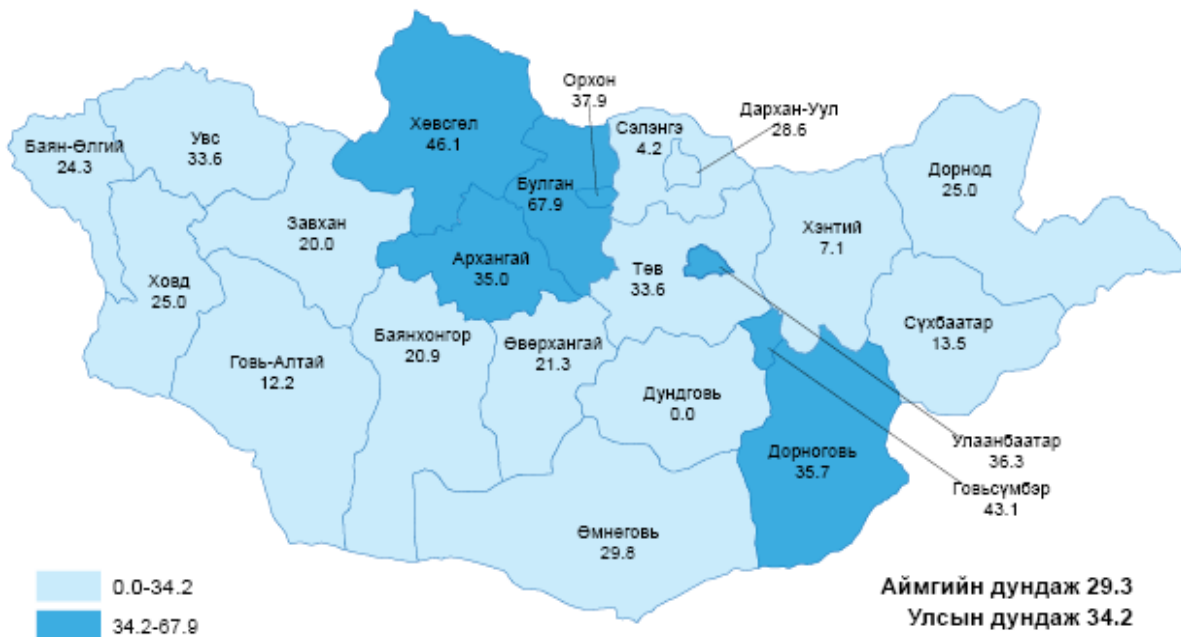
Зураг 3.10 Жирэмсний хүндрэлд манас таталт ба манас таталтын урьдлын эзлэх хувь, аймгаар 2024 он

Жирэмсний хүндрэлд манас таталтын урьдал болон манас таталтын эзлэх хувь Завхан 99.2, Булган 76.2, Ховд 75.0, Сүхбаатар 68.3, Хөвсгөл 53.0, Өмнөговь 41.3, Дорноговь 35.3, Хэнтий 33.3, Баянхонгор 32.8, Өвөрхангай 31.2 байгаа нь улсын дунджаас 8.7-76.7 хувиар их бусад аймгуудад 1.6-19.6 хувиар бага байна.

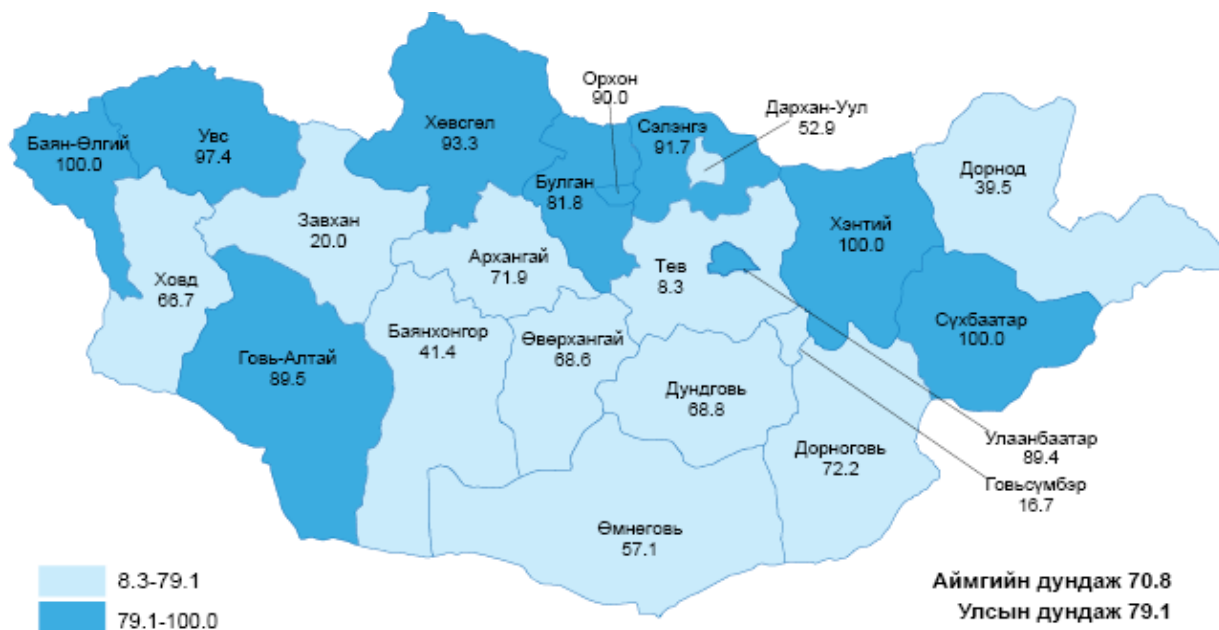
Жирэмсэн үеийн хүндрэлүүдээс манас таталтын урьтал 22.3 хувь, манас таталт 0.2 хувь, төрөх үеийн хүндрэлээс төрөх хүчний анхдагч болон хоёрдогч сулралт 34.2 хувь, төрсний дараах хүндрэлээс төрсний дараах үеийн цус алдалт 79.1 хувьтай тэргүүлж байна.

Зураг 3.11 Төрөх үеийн хүндрэлд төрөх хүчний сулралын эзлэх хувь, аймгаар 2024 он

Төрөх үеийн хүндрэлд төрөх хүчний сулралын эзлэх хувь хамгийн өндөр нь Булган 67.9, хамгийн бага нь Сэлэнгэ аймаг 4.2 хувь тус тус байна.

Зураг 3.12 Төрсний дараах хүндрэлд цус алдалтын эзлэх хувь, аймгаар 2024

Архангай, Хэнтий, Увс, Хөвсгөл, Орхон, Говь-Алтай, Баян-Өлгий, Сэлэнгэ, Сүхбаатар аймгуудад төрсний дараах хүндрэлд цус алдалтын тохиолдол өндөр бүртгэгдсэн байна.

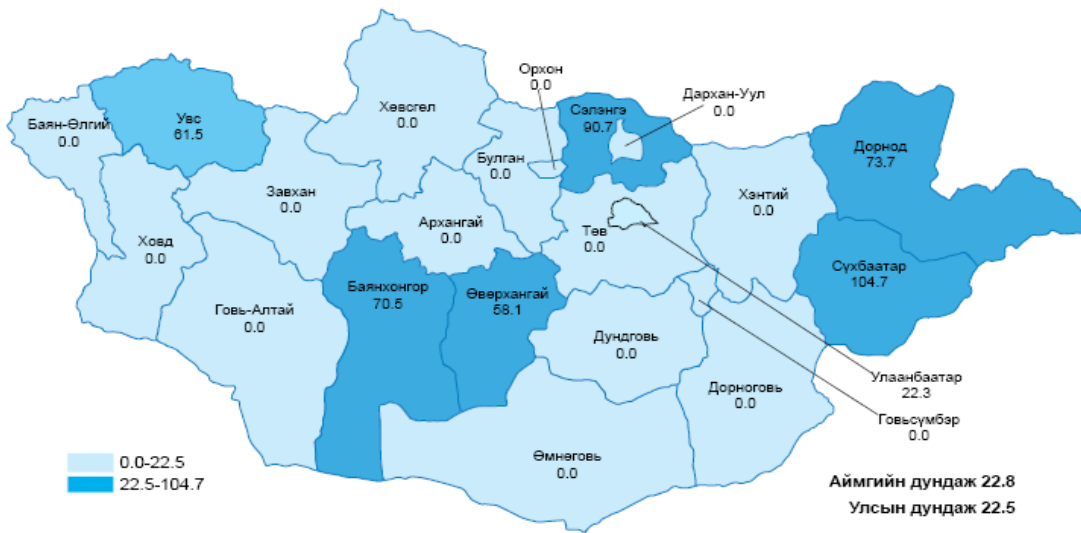
3.1.4 ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ

Тогтвортой хөгжлийн зорилтод 2030 онд 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 70 болгох зорилт тавьсан. Монгол Улсын хувьд “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшнийг тодорхойлсноор 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 2025 онд 20.0, 2030 онд 15.0, 2050 онд 5.0 болгохоор тодорхойлсон.

Эхийн эндэгдэл 2024 онд 13 тохиолдол бүртгэгдэж, 100 000 амьд төрөлтөд 22.5 байна. Өмнөх оноос 4 тохиолдлоор, 100 000 амьд төрөлт тутамд 3.9 эндэгдлээр буурсан байна. Баянхонгор, Дорнод, Өвөрхангай, Сэлэнгэ, Увс, Сүхбаатар зэрэг аймгуудад эхийн эндэгдлийн тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Эхийн эндэгдлийн 84.6 хувь нь эмнэлэгт, 15.4 хувь нь гэртээ эндсэн байна. 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 2015 онтой харьцуулахад 2024 онд 3.6-оор буурсан байна.

Эндсэн эхчүүдийг боловсролоор нь авч үзэхэд 30.8 хувь нь дипломын болон бакалаврын, 38.4 хувь нь бүрэн дунд, 7.7 хувь нь мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой, 23.1 хувь нь бага боловсролтой байжээ. Түүнчлэн 53.8 хувь нь ажил эрхэлдэг, 23.2 хувь нь малчин, 23.0 хувь нь ажил эрхэлдэггүй байсан байна. Эхийн эндэгдэл бүртгэгдсэн эмнэлгийн төрлөөр нь авч үзвэл ЭХЭМҮТ-д 15.3, амаржих газарт 7.7, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд 15.3, аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт-30.8, бусад эмнэлэгт 30.8 хувь тус тус бүртгэгдсэн байна.

Зураг 3.13 Эхийн эндэгдлийн тохиолдол, аймгаар 2024 он

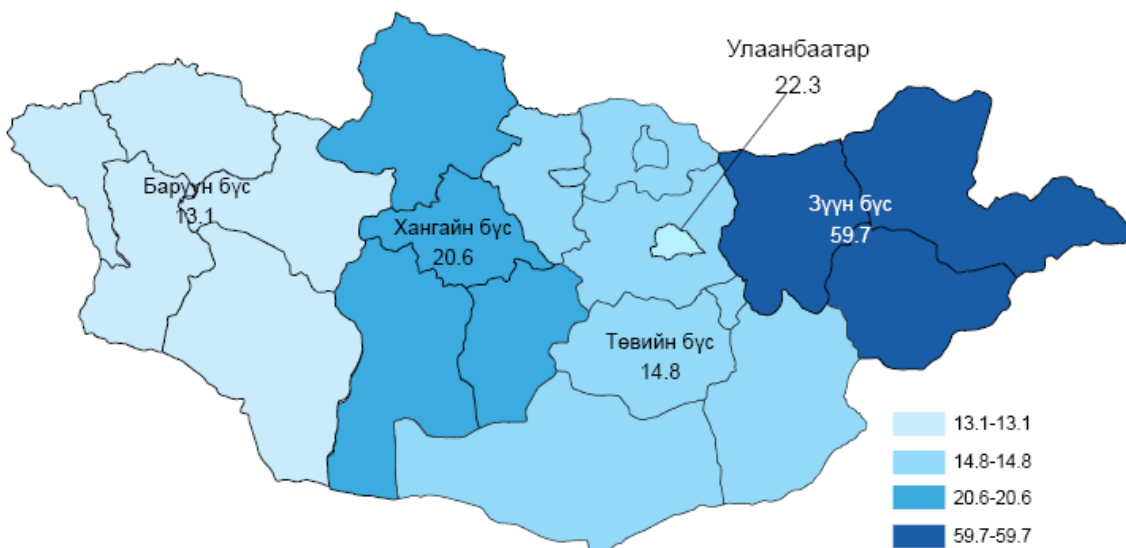

Хүснэгт 3. 1 Эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд, насны ангиллаар, 2024

Насны бүлэг	Эзлэх хувь	100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин /насны бүлгээр/
20 хүртэлх	15	102.4
20-24	23	27.8
25-29	23	19.3
30-34	23	19.8
35-39	15	18.2
40-өөс дээш	0	0.0

Эхийн эндэгдлийн түвшинг 100 000 амьд төрөлтөд насны бүлгээр авч үзэхэд 20 хүртэлх насанд 102.4, 20-24 насанд 27.8 байгаа нь улсын дүнгээс 5.3-79.9-оор их байна.

Зураг 3.14 Эхийн эндэгдэл бүсээр, 100 000 амьд төрөлтөд, 2024 он

Эхийн эндэгдлийн түвшинг 100 000 амьд төрөлтөд бүс нутгаар авч үзвэл Баруун, Төвийн бүсэд улсын дунджаас 1.9 -9.4 тохиолдлоор бага, харин Зүүн бүсэд улсын дунджаас 37.2 - оор их байна.

3.2 ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

3.2.1 ТӨРӨЛТ

Шинээр төрсөн хүүхдийг нярай үед нь буюу төрсний дараах нэг сар хүртэлх хугацаанд нь хамрагдвал зохих эрүүл мэнд, нийгмийн үйлчилгээнд хамруулснаар амьдрах боломжийг нэмэгдүүлж, хэвийн өсөлт хөгжилтэй, эрүүл саруул өсөж торних үндэс болдог.

Улсын хэмжээнд 2024 онд төрөөд нэг цагийн дотор хөхөө амласан хүүхдийн хувь 96.3 байна. Энэ үзүүлэлт Улаанбаатарт улсын дунджаас 1.5 хувиар бага үзүүлэлттэй байна.

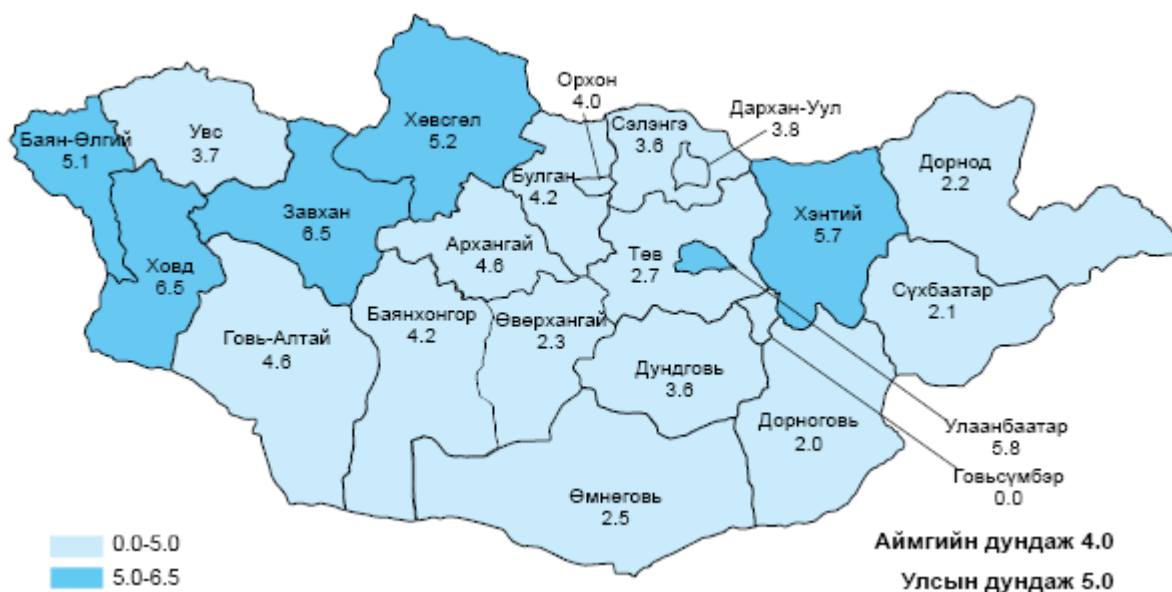
Хүснэгт 3. 2 Төрсөн хүүхдийн тоо, бүсээр, 2024 он

Бүсээр	Амьд төрсөн хүүхэд					Амьгүй төрөлтийн түвшин /1000 нийт төрөлтөд/
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа /100-д/	Бага жинтэй хүүхдийн эзлэх хувь	
Баруун бүс	7635	3920	3715	105.5	4.0	6.2
Төвийн бүс	6747	3506	3241	108.2	3.2	4.9
Хангайн бүс	8602	4388	4214	104.1	4.3	4.2
Зүүн бүс	3352	1720	1632	105.4	3.4	5.7
Аймгийн дүн	26336	13534	12802	105.7	3.8	4.0
Улаанбаатар	31420	16181	15239	106.2	5.2	5.8
Улсын дүн	57756	29715	28041	106.0	4.6	5.0

Улсын хэмжээнд 57 756 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 6550 хүүхдээр буюу 10.2 хувиар буурсан байна. Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 4.6 хувь нь 2500 граммаас доош жинтэй төржээ. Амьд төрсөн хүүхдийн 1402 нь хоёр ихэр, 18 нь гурван ихэр хүүхэд байна.

Амьгүй төрөлтийн 290 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 1000 нийт төрөлтөд 5.0 байгаа ба өмнөх онтой харьцуулахад 54 тохиолдлоор буюу 15.7 хувиар буурсан байна.

Зураг 3.15 Амьгүй төрөлтийн түвшин 1000 нийт төрөлтөд, аймгаар 2024 он

Амьгүй төрөлтийн түвшин Баян-Өлгий, Завхан, Ховд, Хөвсгөл, Хэнтий аймагт 1000 нийт төрөлтөд 5.1-6.5 байгаа нь улсын дунджаас 0.1-1.5 тохиолдлоор өндөр байна. Баруун бүсэд

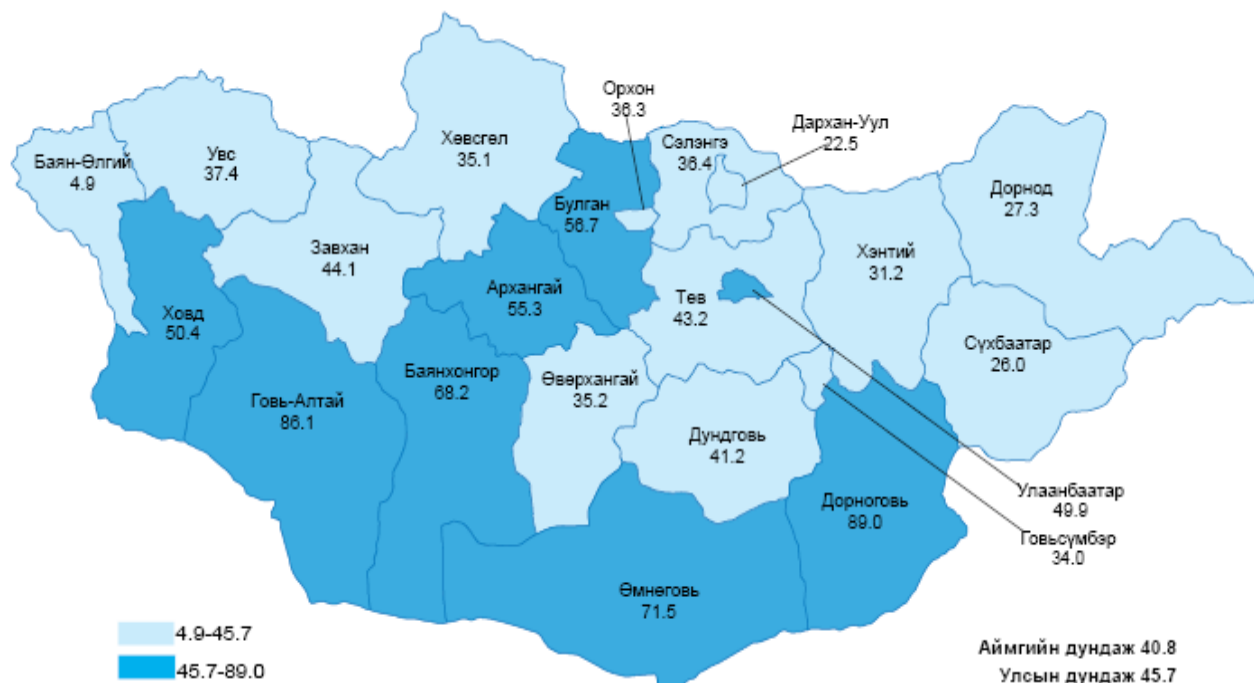
амьгүй төрөлтийн түвшин Завхан аймагт 6.5 байгаа нь бүсийн дунджаас 0.3 тохиолдлоор өндөр үзүүлэлттэй байна. Хангай болон Төвийн бүсийн амьгүй төрөлтийн түвшин улсын дунджаас бага үзүүлэлттэй байна.

Амьгүй төрөлтөд эрэгтэй хүүхдийн эзлэх хувь 57.9 байна. Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа 137.7 байна. Нийт амьд төрөлтийн 0.6 хувьд нь төрөлхийн гажгийн тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

3.2.2 ХҮҮХДИЙН ӨВЧЛӨЛ

Нярай хүүхдийн өвчлөлийн 27 157 тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд энэ нь амьд төрсөн хүүхдийн 47.0 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд өнгөрсөн оноос өвчлөл 12.2 хувиар буурсан байна.

Зураг 3.16 Нярай хүүхдийн өвчлөл амьд төрсөн хүүхдэд эзлэх хувиар, аймгаар 2024 он

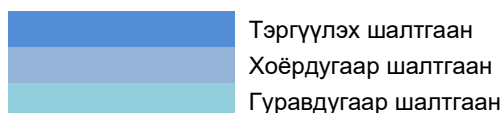
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг дотор төрөхөд ураг бүтэх 1.9 хувь, нярайн шарлалт 48.6 хувийг эзэлж байна. Амбулаторид бүртгэгдсэн нэг хүртэлх насны хүүхдэд төрөлхийн гажгийн 8693 тохиолдлоос зүрхний таславчийн төрөлхийн гажиг 38.5 хувь, түнхний төрөлхийн гажиг 36.3, сэтэрхий уруул ба тагнай 2.0 хувь, шээс ялгаруулах тогтолцооны төрөлхийн гажиг 7.5 хувь, цусны эргэлтийн тогтолцооны төрөлхийн гажиг 3.7 хувьтай тэргүүлж байна.

Амбулаторид нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл Улаанбаатарт амьсгалын тогтолцооны өвчин, перинаталь үеийн эмгэг, гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант өвчин, мэдрэлийн тогтолцооны өвчин харин орон нутагт амьсгалын тогтолцооны өвчин, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн дунд тохиолдох амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөс гүйлсэн булчирхайн үрэвсэл 12.4, цочмог бронхит 22.4, уушгины хатгалгаа 12.1 хувийг тус тус эзэлж байна. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн дийлэнх буюу 27.9 хувийг халдварт бус суулгалт өвчин эзэлж байна.

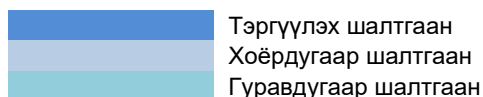
Хүснэгт 3. 3 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, (Амбулатори) 2024 он

Үзүүлэлт	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Улаанбаатар	Орон нутаг	Улаанбаатар	Орон нутаг
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	22.2	59.7	34.8	60.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	6.2	7.9	17.1	16.6
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	16.8	5.6	0.0	0.0
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	3.5	0.6	13.4	2.1
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	6.8	5.6	8.1	6.7
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	5.1	6.0	3.3	4.7
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	18.6	5.5	3.3	0.7

Хүснэгт 3. 4 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, (Стационари) 2024 он

Үзүүлэлт	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Улаанбаатар	Орон нутаг	Улаанбаатар	Орон нутаг
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	51.2	65.0	66.0	74.7
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	12.9	8.9	11.4	7.0
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	24.7	17.2	0.0	0.0
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	1.0	0.9	3.0	3.2
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	0.8	1.2	2.4	3.7
Төрөлхийн гажиг	1.7	0.1	1.7	0.2
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	2.0	3.7	2.0	1.8

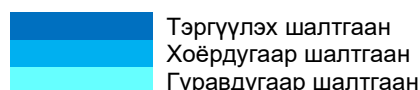

Стационарт нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл Улаанбаатар болон орон нутагт амьсгалын тогтолцооны өвчин, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин, перинаталь үеийн эмгэг тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн дунд тохиолдох амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөс уушгины хатгалгаа 78.5, цочмог бронхит 12.5, цочмог төвөнхийн болон цагаан мөгөөрсөн хоолойн үрэвсэл 1.8 хувийг тус тус эзэлж байна. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн 21.8 хувийг халдварт бус суулгалт өвчин эзэлж байна.

Хүснэгт 3. 5 Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2024 он (Амбулатори)

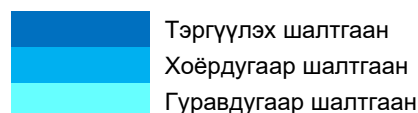
Тэргүүлэх шалтгаан	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	5287.8	2444.2	1799.4	1401.0
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1815.6	2281.4	1762.0	1719.8
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	333.8	166.5	80.1	128.2
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	777.3	573.3	892.3	957.1
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	439.1	305.1	230.2	167.9
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	794.4	500.2	588.0	735.6
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	260.7	268.4	296.0	579.1
Нүд ба түүний дайврын өвчин	312.3	328.7	317.1	281.2

Амбулаторид өсвөр насны хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байна. 1-4 насны 10 000 хүүхдэд ногдох өвчлөлд цочмог бронхит, 5-9, 10-14, 15-19 насны хүүхдийн өвчлөлд шүд цоорох, шүд ба дайврын эмгэг тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Хүснэгт 3. 6 Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2024 он (Стационари)

Тэргүүлэх шалтгаан	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	1799.2	492.3	393.1	279.7
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	257.0	94.8	99.4	125.0
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	151.2	58.7	40.1	49.4
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	80.1	58.2	79.5	95.0
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	49.5	39.9	61.2	95.3
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	76.0	47.5	71.0	90.7

Стационарт хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байна. 1-4 насны 10 000 хүүхдэд ногдох өвчлөлд халдварт бус суулгалт, уушгины хатгалгаа, 5-19 насанд мухар олгойн өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

3.2.3 НЯЛХАС БОЛОН ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ

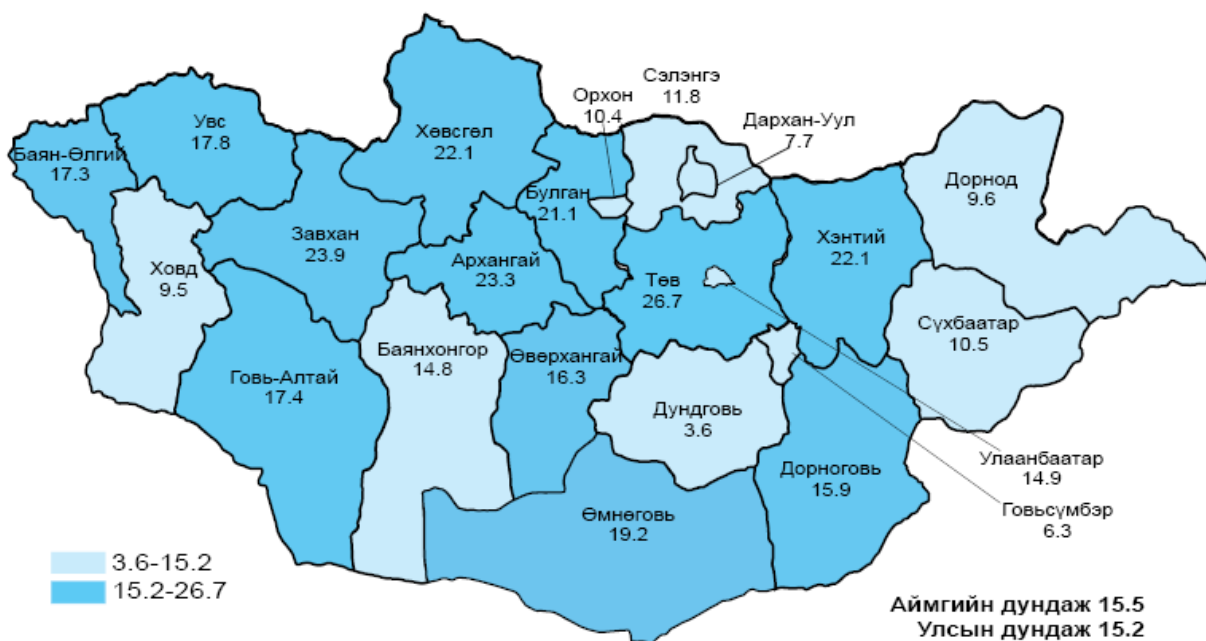
Улсын хэмжээнд 2024 онд нялхсын эндэгдэл 702 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 12.2 болж байгаа нь өмнөх оноос 0.1-оор буурсан байна. Нялхсын эндэгдлийн 61.4 хувийг нярайн эндэгдэл эзэлж байгаа бөгөөд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нярайн эндэгдэл 7.5 байна. Нярайн эндэгдлийн нийт 431 тохиолдол бүртгэгдсэний 281 буюу 65.2 хувь нь нярайн эрт үед

(амьдралын эхний 0-6 хоногт), 150 буюу 34.8 хувь нь нярайн хожуу үед (амьдралын эхний 7-28 хоногт) эндсэн байна. Нэг хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн 57.7 хувь нь эрэгтэй, 42.3 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна.

Харин тав хүртэлх насандаа 877 хүүхэд эндсэн бөгөөд амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох түвшин 15.2 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 84 тохиолдлоор буурч, амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох эндэгдэл 0.3 тохиолдлоор ихэссэн үзүүлэлттэй байна. 1000 амьд төрсөн эрэгтэй хүүхдэд 16.8, эмэгтэй хүүхдэд 13.4 байна.

Тав хүртэлх насны 1000 амьд төрөлтөд ногдох хүүхдийн эндэгдэл Төв(26.7), Завхан (23.9), Архангай(23.3), Хөвсгөл(22.1), Хэнтий(22.1), Булган(21.1), Өмнөговь (19.2) Баян-Өлгий (17.3), Говь-Алтай(17.4), Увс(17.8), Өвөрхангай (16.3), Дорноговь(15.9) аймгуудад улсын дунджаас 0.7-11.5 тохиолдлоор өндөр байна.

Зураг 3. 17 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, 2024 он

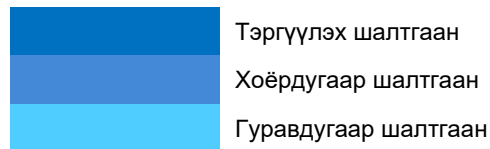
Хүснэгт 3. 7 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл нас, хүйсээр, 2024 он

Үзүүлэлт	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Нярайн эрт үеийн эндэгдэл	176	105	281
Нярайн хожуу үеийн эндэгдэл	83	67	150
Нярайн эндэгдэл	259	172	431
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	500	377	877
Амьд төрсөн хүүхдийн тоо	29715	28041	57756

Нялхсын эндэгдэлд хот болон хөдөөд перинаталь үед үүссэн эмгэгүүд тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Хүснэгт 3. 8 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, хувь, 2024 он

Тэргүүлэх шалтгаан	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Улаанбаатар	Орон нутаг	Улаанбаатар	Орон нутаг
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	1.3	2.6	3.2	4.2
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	6.7	12.5	10.5	8.6
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	59.9	52.7	35.3	57.0
Төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	21.9	11.8	9.0	23.0
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	3.1	12.1	19.9	8.6

Тав хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн 85.2 хувь нь өвчнөөр, 14.8 хувь нь осол, гэмтлийн улмаас эндсэн бөгөөд 75.1 хувь нь эмнэлэгт, 19.5 хувь нь гэртээ, 5.4 хувь нь бусад газар эндсэн байна.

3.3 ҮР ХӨНДӨЛТ

Ихэнх эмэгтэйчүүд хүсээгүй үедээ жирэмсэлснээс үр хөндүүлдэг. Хөгжиж буй орнуудад хүсээгүй жирэмслэлтийн 84 хувийг орчин үеийн ЖСАХ-ийн хангагдаагүй хэрэгцээтэй эмэгтэйчүүд эзэлдэг. Иймд үр хөндөлтийн хувь хэмжээ нь гэр бүл төлөвлөлтийн хөтөлбөрүүдийн үр ашгийг харуулах чухал үзүүлэлт болдог.

Үр хөндөлт 2024 онд 12 676 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 219.5, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд 15.1 үр хөндөлт ногдож байна. Үр хөндөлт өмнөх оноос 479 тохиолдлоор буюу 4.0 хувиар, 1000 амьд төрөлт тутамд 29.8 тохиолдлоор тус тус нэмэгдсэн байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох үр хөндөлт Өмнөговь (399.0), Дархан-Уул (225.6), Дорноговь (331.3) зэрэг аймгууд болон Улаанбаатарт (307.9) байгаа нь улсын дунджаас 6.2-179.5 тохиолдлоор өндөр байна. Мөн хувийн эмнэлэгт хийгдсэн үр хөндөлт өмнөх оноос 732 тохиолдлоор буюу 26.0 хувиар нэмэгдсэн байна. Хожуу үеийн үр хөндөлтийн түвшин 1000 амьд төрөлтөд 9.8 байна.

Үр хөндөлт хийлгэж буй эмэгтэйчүүдийг насны бүлгээр авч үзэхэд 20-иос доош насных 4.7 хувь, 20-34 насных 60.0 хувь, 35-аас дээш насны эмэгтэйчүүд 35.3 хувийг тус тус эзэлж байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 20-иос доош насны үр хөндөлтийн түвшин 0.3 хувиар буурсан байна. Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 14.4 хувь нь төрөөгүй ба анх удаа үр хөндүүлсэн тоо өмнөх оноос 345 тохиолдлоор буюу 19.9 хувиар буурсан байна.

Үр хөндөлтийн хүндрэл нийт 25 тохиолдол бүртгэгдсэн ба үүнээс 96.0 хувийг умайн агшилт суларч цус алдсан, 4.0 хувийг бусад хүндрэл тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 3. 9 Үр хөндөлт, эмнэлгийн төрлөөр, хувь 2024 он

№	Байршил	Бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	Эзлэх хувь
1	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	1306	10.3
2	Амаржих газрууд	4832	38.1
3	Дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв	80	0.6
5	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	675	5.3
6	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	1495	11.8
8	Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв	61	0.5
10	Хувийн эмнэлэг	3538	27.9
11	Бусад эмнэлэг	689	5.4
Бүгд		12676	100

3.4 ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА ХЭРЭГСЭЛ (ЖСАХ)

Жирэмслэхээс сэргийлэх арга, хэрэгслийг зөв зохистой хэрэглэх нь хэт эрт, хожуу жирэмслэхээс сэргийлэх, хэт ойрхон төрөхгүй, төрөлт хоорондын зайг төлөвлөх, нийт хүүхдийн тоог хязгаарлах зэрэг боломжийг олгодог учир эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эрүүл мэндэд нэн чухал юм.

ЖСАХ-ийг дотор нь орчин үеийн болон уламжлалт гэж ангилдаг ба орчин үеийн аргад умайн гуурсан хоолой, эрэгтэй үрийн суваг боох, ерөндөг, тариа, суулгац, эм, эрэгтэй/эмэгтэй бэлгэвч, диафрагм, лаа, царцмаг болон яаралтай ууж хамгаалах эмийг ууж хамгаалах аргууд хамаардаг. 2024 онд нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн 49.5 хувь нь ямар нэг жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг байна. Жирэмслэхээс сэргийлэх аргын хэрэглээг төрлөөр нь авч үзэхэд; ерөндөг 26.7, бэлдмэл (эм) 22.6, бэлгэвч 21.4, тариа 9.1 бусад 11.2, суулгац (норплант) 6.2, умайн гуурсан хоолойг боох 2.9 хувийг тус тус эзэлж байна. Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэж байсан эмэгтэйчүүдийн 20.5 хувь хэрэглэхээ больж 0.7 хувь нь жирэмсэлсэн байна.

Хүснэгт 3. 10 ЖСАХ хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүд, хувь, байршлаар, 2024 он

№	Байршил	ЖСАХ хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүдийн тоо	Эзлэх хувь
1	Өрхийн эрүүл мэндийн төв	294033	70.8
2	Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв	115234	27.8
3	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	2714	0.7
4	Хувийн эмнэлэг	459	0.1
5	Бусад	2813	0.7
Бүгд		415253	100

БҮЛЭГ 4

ЭМНЭЛГИЙН
ТУСЛАМЖ
ҮЙЛЧИЛГЭЭ

БҮЛЭГ 4. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

4.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Монгол Улсын эрүүл мэндийн байгууллагын тогтолцоо нь нийгмийн эрүүл мэнд, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ, эм хангамж, анагаах ухааны боловсрол, эрдэм шинжилгээ, сургалтын үйл ажиллагаа хариуцсан төрийн болон хувийн хэвшил, холимог өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас бүрдэнэ.

Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ нь төрийн онцгой ивээлд нэгдсэн зохицуулалттай байж, тусламж үйлчилгээг үзүүлэхдээ төр, иргэн, хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг харилцан ашигтай, шударга, үйлчлүүлэгчээ дээдэлсэн тэгш хүртээмжтэй байхад чиглэнэ.

Энэхүү бүлэгт эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний албан ёсны статистик мэдээллийг Эрүүл мэндийн байгууллагуудын шатлал тус бүрээр харьцуулан дүгнэсэн болно.

Хүснэгт 4. 1 Эрүүл мэндийн байгууллагын тоо, 2024 он

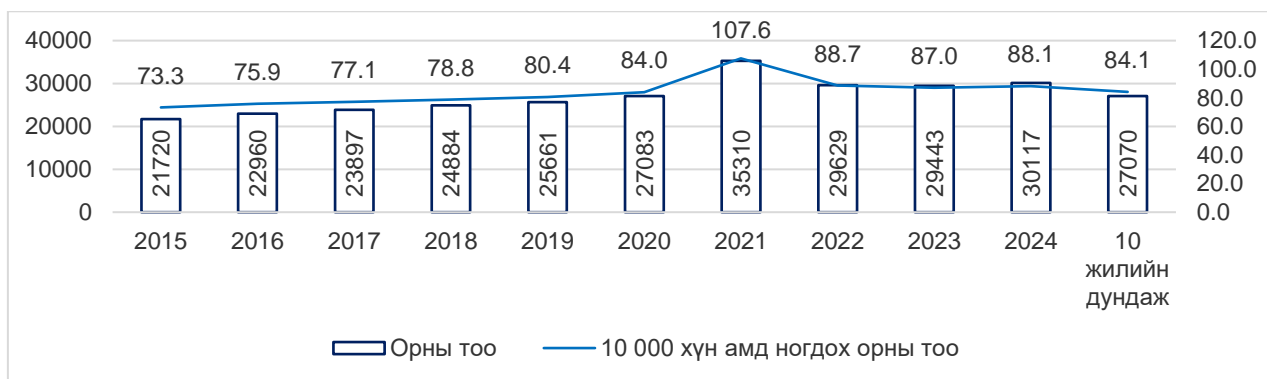
Эрүүл мэндийн байгууллагууд	Аймгийн дүн	Улаанбаатар	Улсын дүн
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	76	151	227
Тосгоны эрүүл мэндийн төв	16	4	20
Сумын эрүүл мэндийн төв	А зэрэглэл	-	53
	Б зэрэглэл	-	113
	В зэрэглэл	-	141
Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	6	-	6
Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	16	-	16
Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	-	4	4
Дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв, НЭМҮТ	-	10	10
Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	5	-	5
Тусгай мэргэжлийн төв	-	3	3
Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг	1	13	14
Амаржих газар	-	3	3
Түргэн тусламжийн төв	-	1	1
Клиник /хувийн/	508	1080	1588
Ортой хувийн эмнэлэг	103	126	229
Сувилал	47	44	91
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	82	60	142
Эмийн үйлдвэр	-	-	-
Эмийн сан	967	1150	2117
Тусгай эмнэлэг	21	6	27
Бусад	76	28	104
Нийт	2231	2683	4914

2024 онд статистик тайлан ирүүлсэн 4 914 эрүүл мэндийн байгууллагаас хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг 14, тусгай мэргэжлийн төв 3, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв 5, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг 16, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг 4, дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв 10, хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг 6, сумын эрүүл мэндийн төв 307, өрхийн эрүүл мэндийн төв 227, хувийн ортой эмнэлэг 229, хувийн клиник 1588 байна.

4.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХЭВТҮҮЛЭН ЭМЧЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРНЫ ХҮРТЭЭМЖ

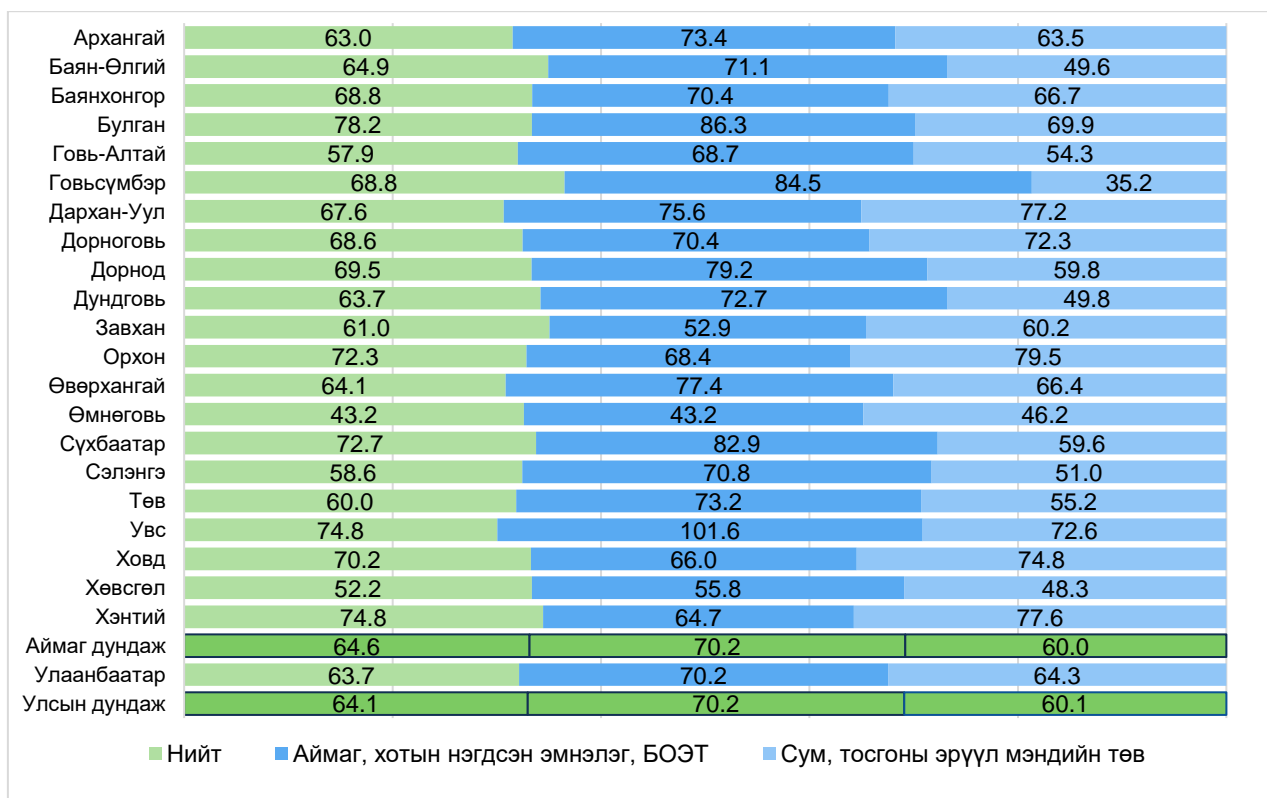
Улсын хэмжээнд 2024 онд хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний 30 117 эмнэлгийн ор ашигласан бөгөөд сүүлийн 10 жилийн дунджаас 3047 ороор нэмэгдсэн байна. Үүнээс 72.8 хувь нь төрийн өмчит эрүүл мэндийн байгууллагуудад, 27.2 хувь нь хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор байна.

Зураг 4. 1 Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний эмнэлгийн орны тоо, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он

Тайлант онд 10 000 хүн амд дунджаар 88.1 хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ногдож байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 4.0-оор нэмэгдсэн байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 1.1-оор нэмэгдсэн байна.

Зураг 4. 2 Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, аймгаар, 2024 он

Улсын хэмжээнд 2024 онд хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь улсын дундаж 64.1, эрүүл мэндийн байгууллагын төрлөөр авч үзвэл төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэгт 78.9, аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 71.9, Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд 66.3, Улаанбаатар хотын дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт 70.2, сум тосгоны эрүүл мэндийн төвүүдэд 60.1, хувийн эмнэлгүүдэд 48.0, бусад эмнэлгүүдэд 70.1 хувь тус тус байна.

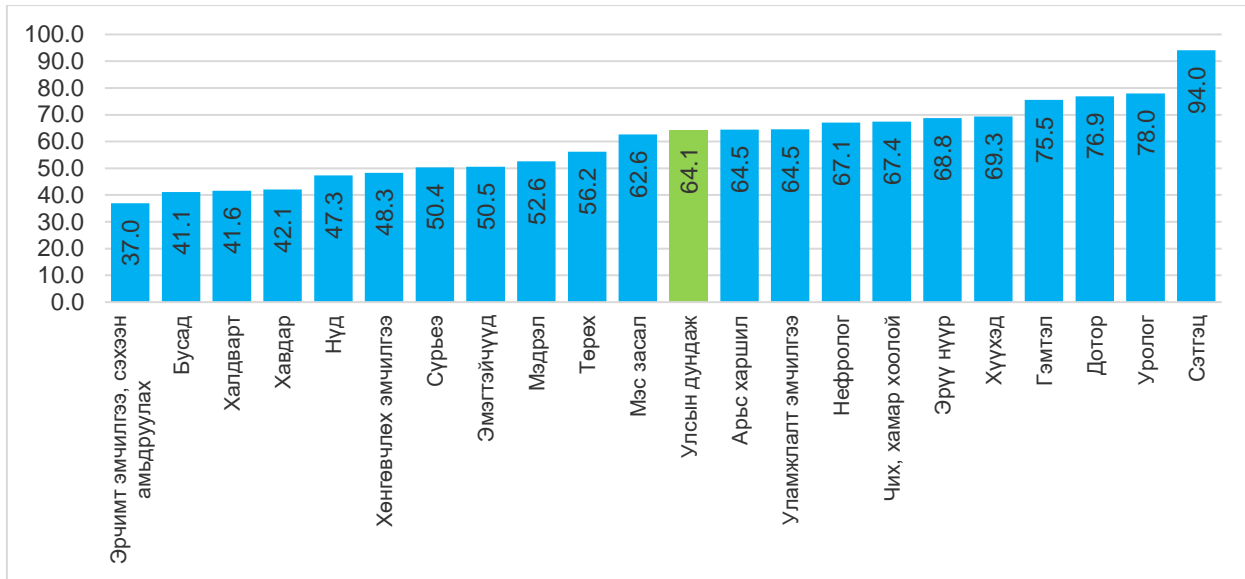
Хүснэгт 4.2 Эрүүл мэндийн байгууллагын хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны эзлэх хувь, тасгаар, 2024 он

№	Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор тасгаар	Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв	Сум, тосгоны эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг	Бусад эмнэлэг	Бүгд
1	Дотор	12.3	9.4	15.4	29.2	44.4	32.9	14.9	25.1
2	Мэс засал	9.0	6.6	8.0	8.5	3.2	9.3	6.6	7.6
3	Төрөх	11.7	9.6	9.8	1.5	10.8	1.0	0.7	6.2
4	Эмэгтэйчүүд	4.4	6.1	5.7	0.3	3.1	7.6	10.2	5.5
5	Хүүхэд	6.6	12.4	14.0	31.8	23.0	3.5	22.2	13.7
6	Халдварт	6.7	5.6	4.9	0.6	9.1	0.0	0.0	3.7
7	Арьс харшил	2.7	2.0	2.3	0.1	0.1	0.8	0.8	1.2
8	Сүрьеэ	4.9	3.3	4.2	0.2	0.1	0.0	0.0	1.7
9	Мэдрэл	3.2	5.8	7.8	11.7	0.8	23.2	6.0	10.2
10	Сэтгэц	12.2	5.9	4.8	0.3	0.1	0.4	0.0	3.3
11	Гэмтэл	10.9	6.1	4.2	1.3	0.1	1.5	4.0	3.8
12	Нефрологи	2.1	2.2	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	0.6
13	Урологи	1.6	0.4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3
14	Эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах	3.0	2.0	1.9	3.5	0.3	0.6	2.5	1.7
15	Нүд	1.4	0.8	0.7	0.0	0.0	0.8	0.1	0.6
16	Чих, хамар хоолой	2.0	2.1	1.2	0.0	0.0	1.0	0.2	1.0
17	Эрүү нүүр	0.9	0.4	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
18	Хавдар	2.1	1.5	1.5	0.2	0.0	0.5	0.0	0.8
19	Уламжлалт эмчилгээ	0.6	4.6	6.0	4.2	1.5	12.1	18.9	7.0
20	Хөнгөвчлөх эмчилгээ	1.0	2.7	2.1	4.2	0.2	1.9	0.2	1.6
21	Бусад	0.6	10.4	4.7	2.5	3.0	2.8	11.4	4.0
22	Бүгд	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Улсын хэмжээнд эрүүл мэндийн байгууллагуудын хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны эзлэх хувийг тасгаар авч үзэхэд дотрын ор 25.1 хувь хамгийн өндөр, эрүү нүүрний ор хамгийн бага 0.3 хувь байгаа бол төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлэгт дотор 12.3 хувь, төрөх 11.7 хувь, сэтгэц 12.2 хувь хамгийн өндөр, уламжлалт эмчилгээ 0.6 хувь хамгийн бага байна.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, сум тосгоны эмнэлэг, хувийн эмнэлэгт дотрын ор хамгийн өндөр 15.4-44.4 хувь байгаа нь нийт дотрын орны 72.0 хувийг эзэлж байна.

Зураг 4. 3 Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, тасгаар, 2024 он

Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь улсын дунджаас арьс харшил, уламжлалт эмчилгээ, нефрологи, чих хамар хоолой, эрүү нүүр, хүүхэд, гэмтэл, дотор, урологи, сэтгэцийн тасгуудад 0.4-29.9 хувиар өндөр байна.

Зураг 4. 4 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дундаж ор хоног, аймгаар, 2024 он

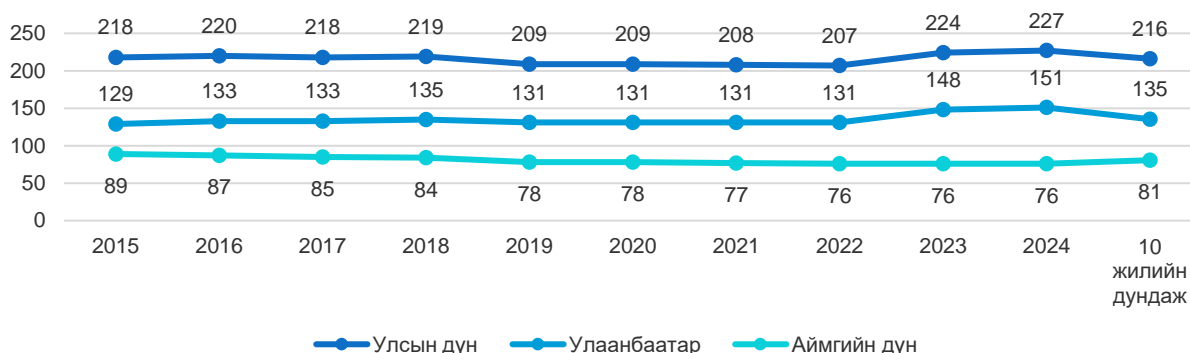
Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дундаж ор хоног улсын дундажаар 6.8, Улаанбаатарт 6.6, аймагт 7.0 байна.

4.3 ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Өрхийн эрүүл мэндийн төв нь хот, суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрээгээр гүйцэтгэх үндсэн чиг үүрэг бүхий сайн дурын үндсэн дээр бүртгүүлсэн хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага юм.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүд нь хүн амд чиг үүргийн дагуу нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, үйлчлүүлэгчийн эрүүл мэндийн байдалд үнэлгээ өгөх, хянах, эрүүл мэндийг дэмжих, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх, оношлох, эмчлэх, сувилах, хөнгөвчлөх, сэргээн засах үйл ажиллагааг орчин үеийн болон уламжлалт анагаах ухаанд тулгуурлан үзүүлэх эмнэлгийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээг үзүүлэн ажилладаг. Монгол орны цаг уурын эрс тэс уур амьсгалын улмаас өвөл, хаврын улиралд амьсгалын замын өвчлөл нэмэгддэг нь өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн ажлын ачааллыг нэмэгдүүлдэг байна.

Зураг 4. 5 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоо, 2015-2024 он

Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар 227 өрхийн эрүүл мэндийн төв үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас Улаанбаатар хотын 151 өрхийн эрүүл мэндийн төв, орон нутагт 76 өрхийн эрүүл мэндийн төв эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна.

Улсын хэмжээнд 2024 онд нийт 69702 эрүүл мэндийн ажиллагчид байгаагаас 3867 нь өрхийн эрүүл мэндийн төвд ажиллаж байна. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн нийт ажиллагчдын 1295 буюу 33.5 хувь нь их эмч, 1258 буюу 32.5 хувь нь сувилагч, 4.6 хувь нь нийгмийн эрүүл мэндийн мэргэжилтэн, 29.4 хувь нь бусад ажилчид байна. Их эмч сувилагчийн харьцаа өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд 1.0:1.0 байна.

Зураг 4. 6 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн их эмчийн тоо, 2015-2024 он

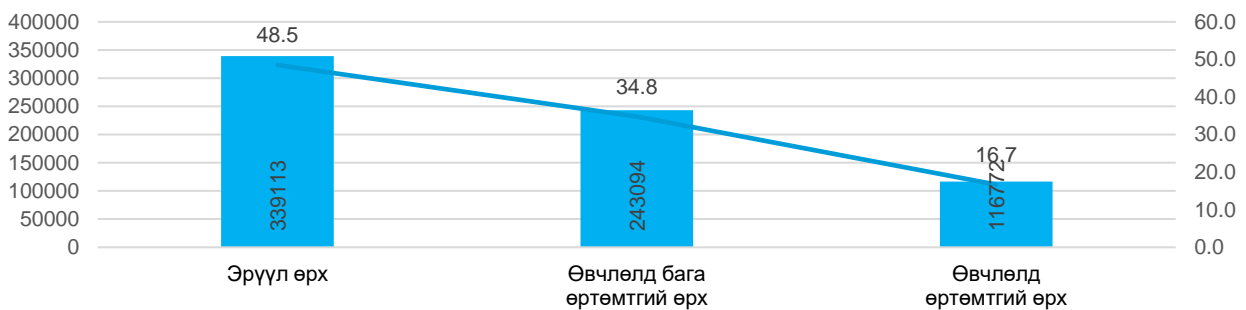
Өрхийн эрүүл мэндийн төвд ажиллаж байгаа их эмчийн тоо сүүлийн 10 жилийн дунджаас 198 эмчээр, өмнөх оноос 12 эмчээр тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 4. 7 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн сувилагчийн тоо, 2015-2024 он

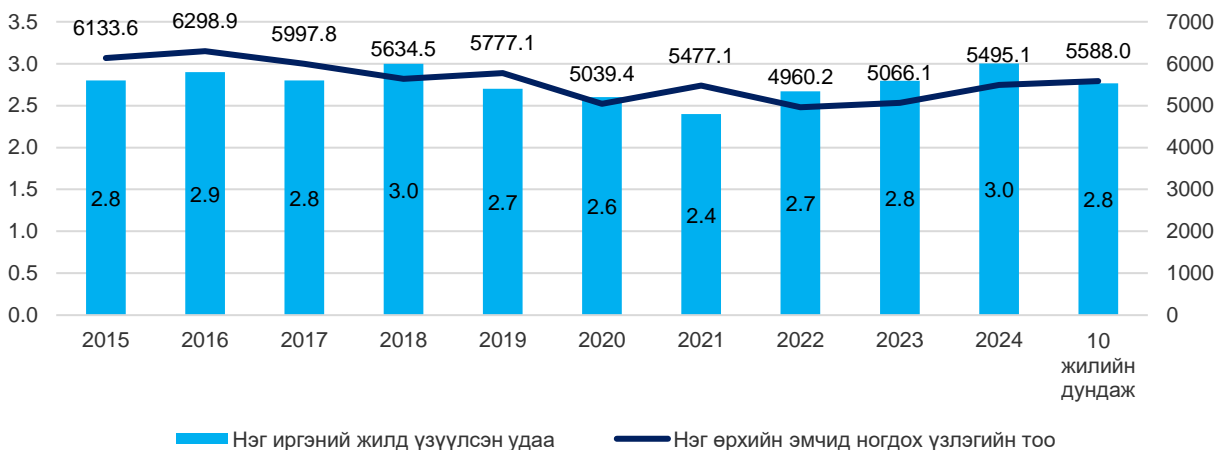
Өрхийн эрүүл мэндийн төвд ажиллаж байгаа сувилагчийн тоо сүүлийн 10 жилийн дунджаас 220 сувилагчаар, өмнөх оноос 7 сувилагчаар тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 4. 8 Өрхийн хүн амын эрүүл мэндийн байдал, хувиар, 2024 он

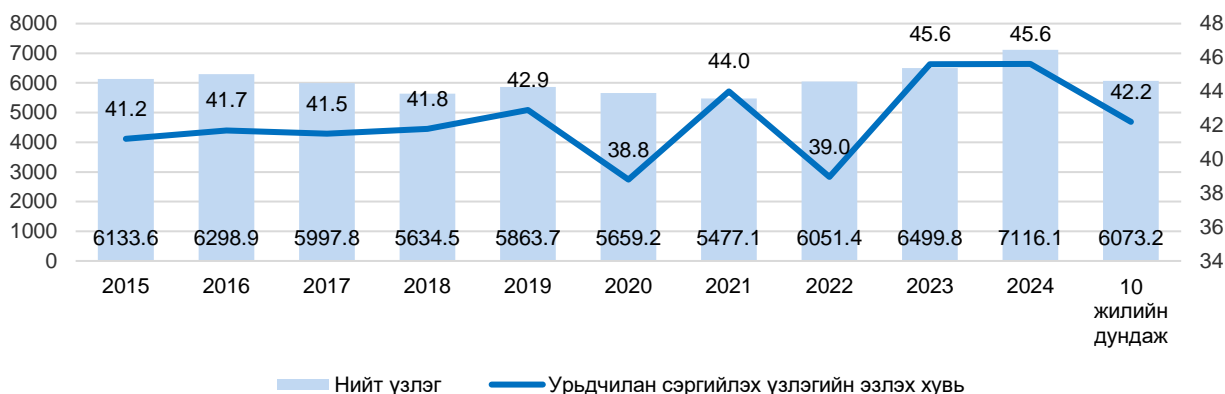
Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар 227 өрхийн эрүүл мэндийн төв, 698 979 өрхөд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаагаас 339 113 буюу 48.5 хувь нь эрүүл өрх, 243 094 буюу 34.8 хувь нь өвчлөлд бага өртөмтгий өрх, 116 772 буюу 16.7 хувь нь өвчлөлд өртөмтгий өрх байна.

Зураг 4. 9 Нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэг, нэг иргэний үзүүлсэн тоо, 2015-2024 он

Өрхийн эрүүл мэндийн төвд 2024 онд 7.1 сая үзлэг хийгдэж, нэг иргэн жилд дунджаар 3.0 удаа эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авсан байна. Нийт үзлэгийг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 1042.9 мянган үзлэгээр, өмнөх онтой харьцуулахад 616.3 мянгаар тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4. 10 Өрхийн эрүүл мэндийн төвд хийгдсэн эмчийн үзлэгийн тоо /мян.үзлэг/

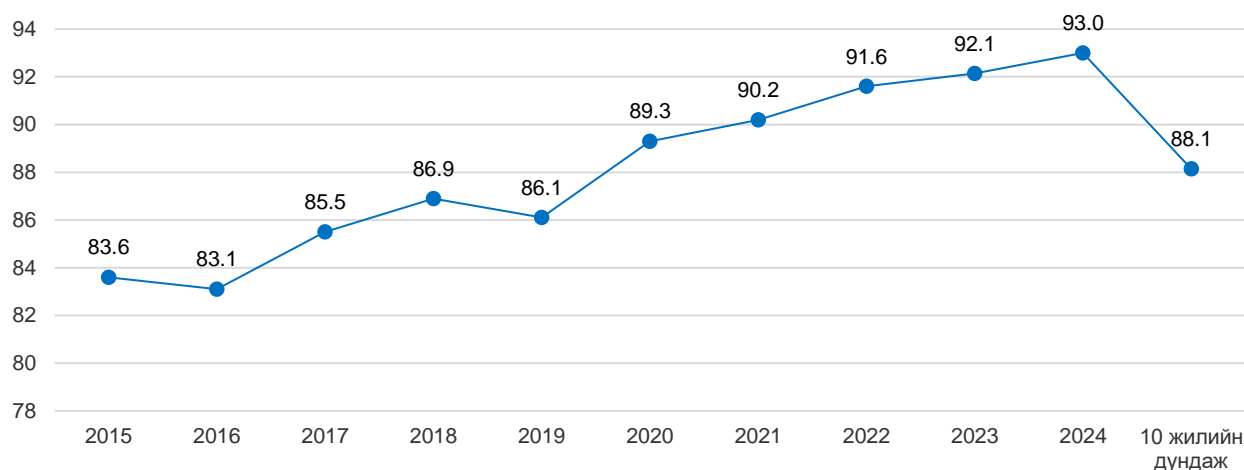
Өрхийн эмчийн нийт үзлэгийн 45.6 хувь нь урьдчилан сэргийлэх үзлэг эзэлж байгаа ба байршлаар нь авч үзвэл Улаанбаатарт 45.7 хувь, харин орон нутагт 45.4 хувь байна. Нийт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 3.4 хувиар нэмэгдэж, өмнөх оны мөн үетэй ижил байна.

2024 оны байдлаар нэг хүртэлх насны хүүхдийн идэвхтэй хяналтын хамралтын хувь 80.0 байгаа ба энэ үзүүлэлт Улаанбаатарт 72.6, орон нутагт 95.3 байна.

2024 онд өрхийн эрүүл мэндийн төвийн хяналтад хамрагдсан тав хүртэлх насны хүүхдийн 0.2 хувь нь туранхай, 0.1 хувь нь тураалтай, 0.1 хувь нь өсөлтийн хоцрогдолтой байсан ба өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан нь амьсгалын дээд замын цочмог халдвар 60.0 хувийг эзэлж байна.

2024 оны байдлаар өрхийн эрүүл мэндийн төвд жирэмсний хяналтад 42287 эмэгтэйчүүдийг шинээр хяналтад авсан ба үүнээс 93.0 хувь нь эрт үеийн хяналтад хамрагдсан байна. Жирэмсний хяналтад шинээр хамрагдсан эхчүүдийн тоо өмнөх оноос 2384 тохиолдлоор буурсан байна.

Зураг 4. 11 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн жирэмсний эрт хяналтын хувь, 2015-2024 он

4.4 СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь харьяа нутаг дэвсгэрийнхээ хүн амд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг орчин үеийн болон уламжлалт анагаах ухааны аргаар үзүүлэх бөгөөд сумын эрүүл мэндийн төв нь тухайн сумын хүн амын тоо, байршлаас хамааран багийн эмчийн салбартай байж болно.

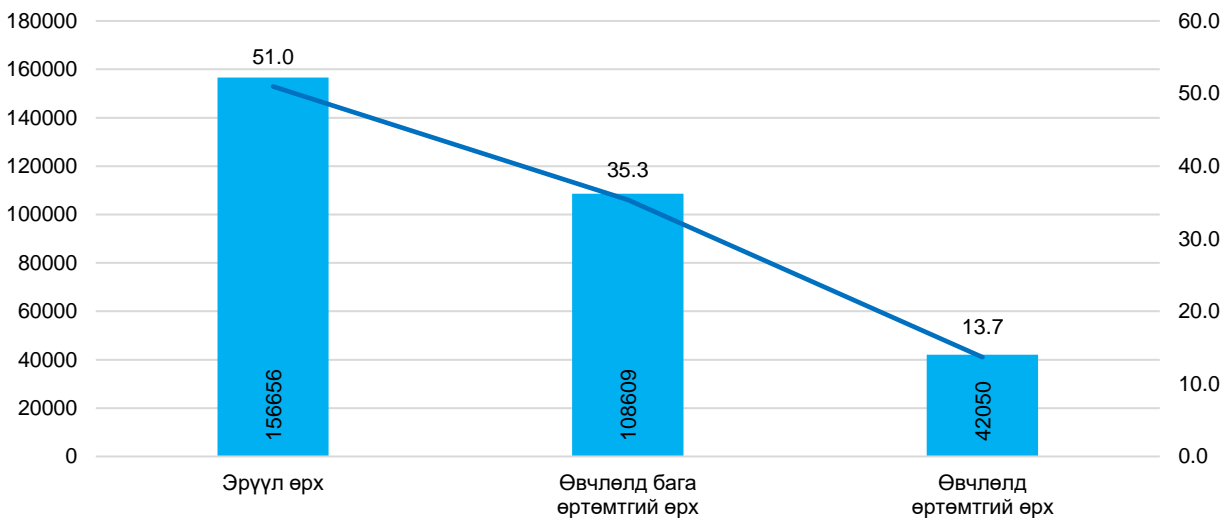
Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны А/540 дүгээр тушаалаар сумын эрүүл мэндийн төвүүдийг аймгийн төвөөс алслагдсан байдал, хүн амын тоо, аймгийн төв хүртэлх зорчих хугацаанаас хамааран А, Б, В гэсэн 3 зэрэглэлд ангилна.

Сумын эрүүл мэндийн төвийн А зэрэглэлд өөрийн сумын иргэдэд өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үзүүлэхээс гадна зэргэлдээх сумын хүн амд 4-өөс доошгүй үндсэн мэргэшлийн тусламж үйлчилгээг үзүүлэх чадавх бүхий сумын эрүүл мэндийн төвүүд хамаарна.

Сумын эрүүл мэндийн төвийн Б зэрэглэлд улсын хилийн дагуу болон улсын чанартай автозам, төмөр зам дагуу байрласан, осол гэмтлийн онцгой бүс, уул уурхай, үйлдвэрлэл, аялал жуулчлал хөгжсөн бүс нутгийн сумын эрүүл мэндийн төвүүд хамаарна. Сумын эрүүл мэндийн төвийн А болон Б зэрэглэлд ороогүй бусад бүх сумын эрүүл мэндийн төвүүд В зэрэглэлд хамаарагдана.

2024 оны байдлаар А зэрэглэлд хамаарах сумын эрүүл мэндийн төв 53, Б зэрэглэлийн 113, В зэрэглэлд хамрагдах сумын эрүүл мэндийн төв 141, сумын нэгдсэн эмнэлэг 6 байгаа бөгөөд тухайн оны үзүүлэлтэд сумын нэгдсэн эмнэлгийн үзүүлэлтийг оруулж тооцсон болно.

Зураг 4. 12 Хүн амын эрүүл мэндийн байдал, 2024 он

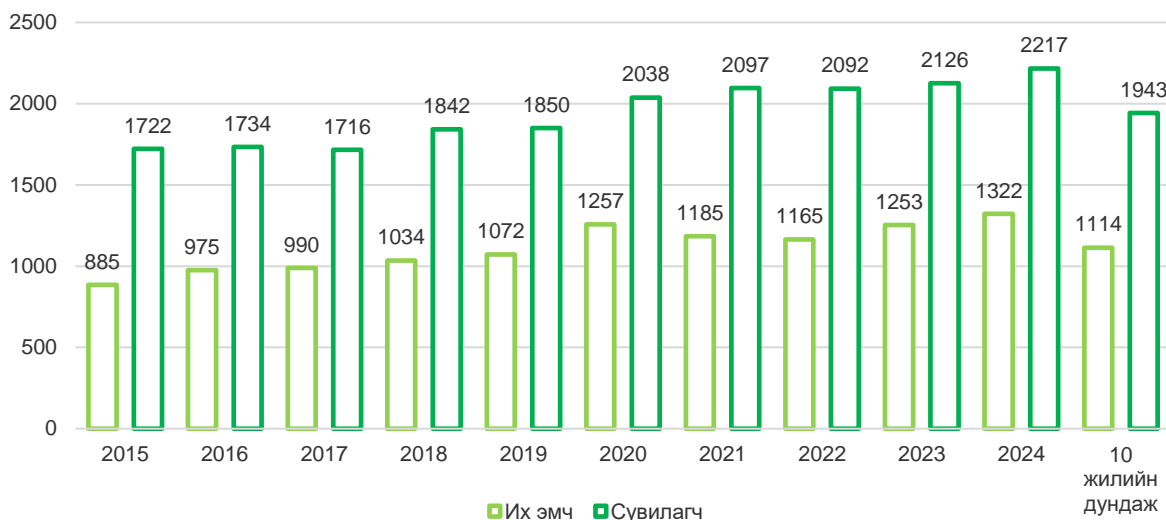

Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар 337 сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, 307 315 өрхөд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаагаас 156 656 буюу 51.0 хувь нь эрүүл өрх, 108 609 буюу 35.3 хувь нь өвчлөлд бага өртөмтгий өрх, 42 050 буюу 13.7 хувь нь өвчлөлд өртөмтгий өрх байна.

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүд, сумын нэгдсэн эмнэлэгт нийт 8443 ажиллагчид хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. Үүнээс А зэрэглэлд хамаарах сумын эрүүл мэндийн төвд 20.3 хувь, Б зэрэглэлийн сумын эрүүл мэндийн төвд 31.6 хувь, В зэрэглэлийн сумын эрүүл мэндийн төвд 34.4 хувь, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 4.8 хувь, сумын нэгдсэн эмнэлэгт 8.4 хувь, багийн эмчийн салбарт 0.5 хувь нь тус тус ажиллаж байна.

2024 оны байдлаар сум тосгоны эрүүл мэндийн төвүүдэд их эмч 1322 буюу нийт ажиллагчдын 15.7 хувийг эзэлж байгаа ба сувилагч 2217 /26.3 хувь/, бага эмч 802 /9.5 хувь/, эх баригч 360 /4.3 хувь/, эм найруулагч 136 /1.6 хувь/ тус тус ажиллаж байна.

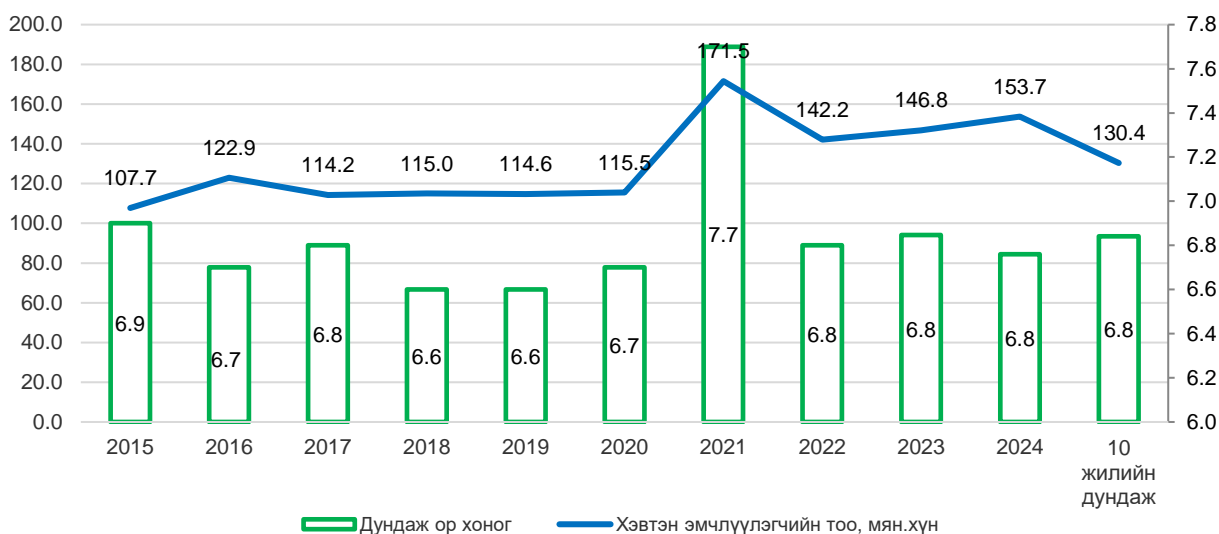
Зураг 4. 13 Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмч, сувилагчийн тоо, 2015-2024 он

2024 оны байдлаар эмнэлгийн нийт орны 15.7 хувь нь сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, сумын нэгдсэн эмнэлэгт ногдож байгаа өмнөх оноос 150 ороор нэмэгдсэн байна.

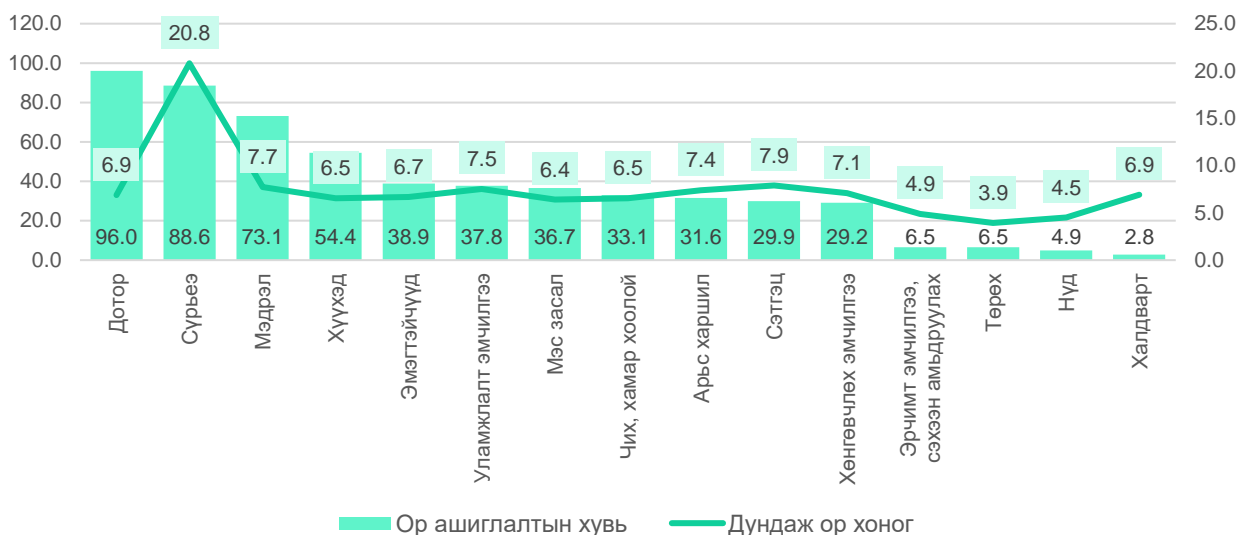
Сумын эрүүл мэндийн төв болон сум дундын эмнэлэгт жилд 153.7 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн байна. 2024 онд хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоог сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 23.3 мянгаар, өмнөх онтой харьцуулахад 6.8 мянгаар нэмэгдсэн байна.

Зураг 4. 14 Стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2015-2024 он

Ор ашиглалтын хувь дотор, сүрьеэ, мэдрэл, хүүхдийн тасагт 54.4-96.0 байна. Тус тасгуудад дундаж ор хоног 6.5-20.8 байна.

Зураг 4. 15 Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2024 он

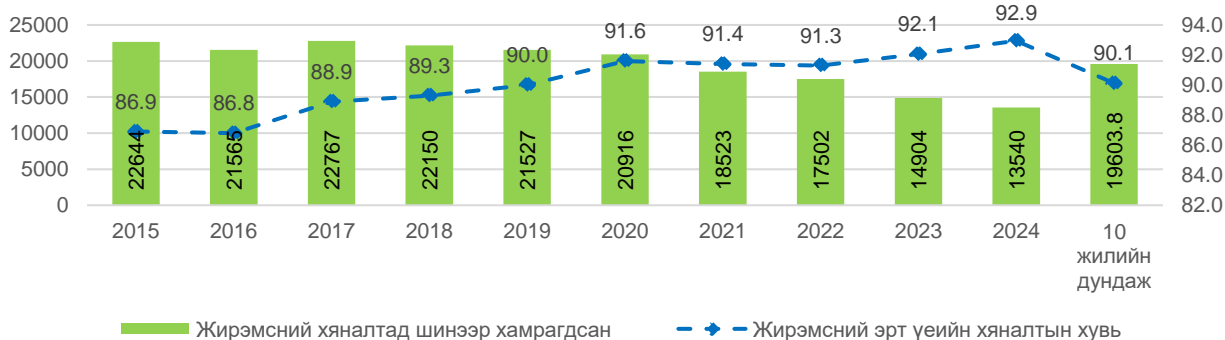

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүд нь хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулах чиглэлээр Бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралт, Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үзэл баримтлалыг хэрэгжүүлэхэд гол үүрэг гүйцэтгэдэг. Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний багц нь эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, халдварт болон халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, хянах, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хяналт, хөнгөвчлөх тусламж, яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээ зэргээс бүрдэнэ.

Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв нь Эрүүл мэндийн сайдын 1993 оны А/180 тоот тушаалын дагуу тав хүртэлх насны хүүхэд, жирэмсэн эмэгтэйчүүд, өндөр настан болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрийн эргэлтээр үзүүлдэг. Мөн Эрүүл мэндийн сайдын 2016 оны А/147 тоот тушаалын дагуу эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчид лавлагаа шатлалын нарийн мэргэжлийн эмч, ажилтнуудтай хамтран эрүүл мэндийн явуулын тусламж үйлчилгээг хүүхэд, насанд хүрэгчдийн дунд жилдээ нэг эсвэл хоёр жилдээ нэг удаа зохион байгуулан ажилладаг.

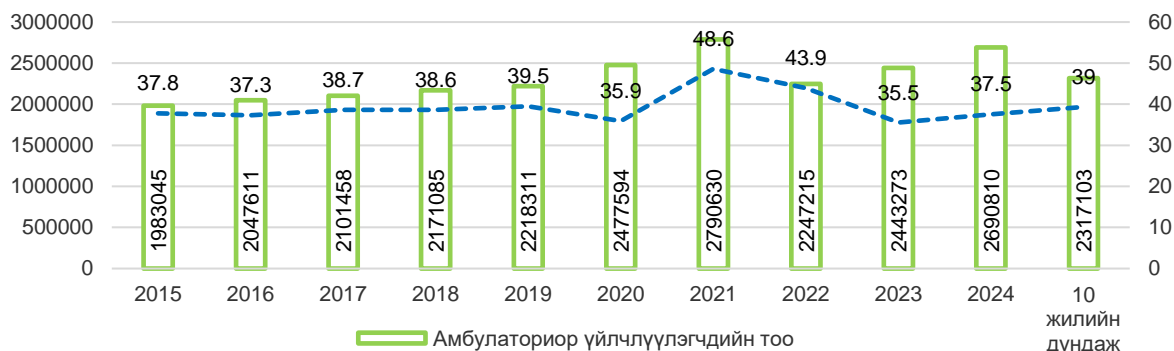
2024 онд сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн түвшинд жирэмсний эрт үеийн хяналт 92.9 хувь болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2.8 хувиар, өмнөх онтой харьцуулахад 0.9 хувиар нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4. 16 Сумын эрүүл мэндийн төвийн жирэмсний эрт хяналтын хувь, 2015-2024 он

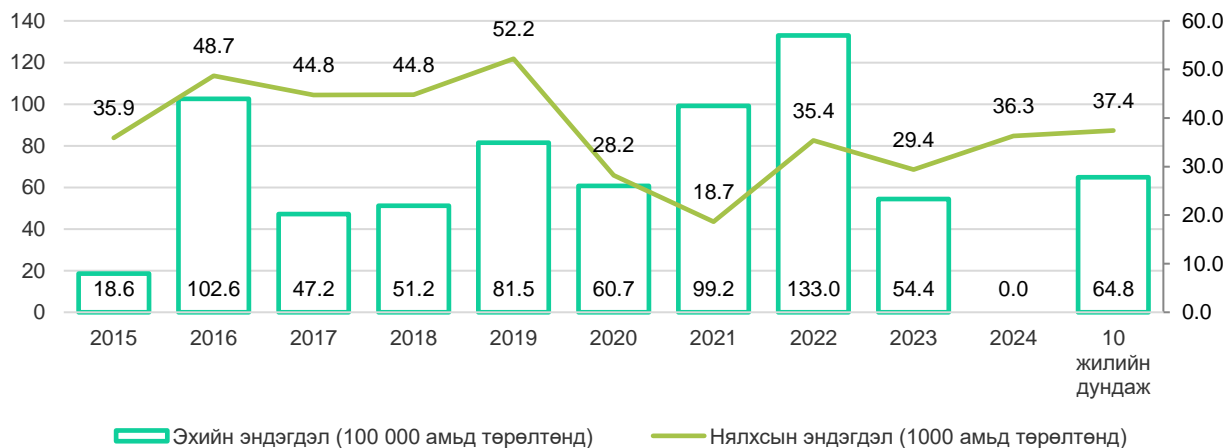
2024 оны байдлаар сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 2.7 сая үзлэг хийгдэж, нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо 2.5 байна. Эмчийн үзлэгийн тоо сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 373.7 мянгаар, өмнөх онтой харьцуулахад 247.5 мянгаар нэмэгдсэн байна. Нийт үзлэгийн 37.5 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 7.8 хувийг идэвхтэй хяналт, 41.7 хувийг өвчний учир амбулаторийн үзлэг, 13.0 хувийг гэрийн үзлэг эзэлж байна.

Зураг 4. 17 Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмчийн үзлэг, 2015-2024 он

2024 онд сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд эхийн эндэгдлийн тохиолдол бүртгэгдээгүй байна. Нялхсын эндэгдлийн 105 тохиолдол бүртгэгдэж 1000 амьд төрөлт тутамд 36.3 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 24.1-оор өндөр байгаа хэдий ч сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.1-оор буурч, өмнөх оноос 6.9-оор нэмэгдсэн байна.

Зураг 4. 18 Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он

2024 оны байдлаар сумын эрүүл мэндийн төв, сумын нэгдсэн эмнэлгийн хөгжлийн бэрхшээлийн хяналтад 42089 хүн /нийт хяналтад байгаа хүний 38.2%/ байна. Хөгжлийн бэрхшээлийн төрлөөр харуулбал 33.1 хувь нь төрөлхийн, 52.8 хувь нь ердийн өвчин, 1.4 хувь мэргэжлээс шалтгаалах өвчин, 3.5 хувь нь зам тээврийн осол, 0.4 хувь нь үйлдвэрийн осол, 6.0 хувь нь ахуйн осол, 2.8 хувь нь бусад ослоос шалтгаанаар хөгжлийн бэрхшээлтэй болсон байна. Насны бүлгээр харахад 0-17 насны хүүхэд 9.4 хувь, хөдөлмөрийн насны иргэд 72.2 хувь, 18.4 хувь нь тэтгэврийн насныхан эзэлж байна. 15 ба түүнээс дээш насны хяналтад байгаа хүний 24.9 хувь нь хөдөлмөр эрхэлдэг, 67.9 хувь нь хөдөлмөр эрхэлдэггүй байна.

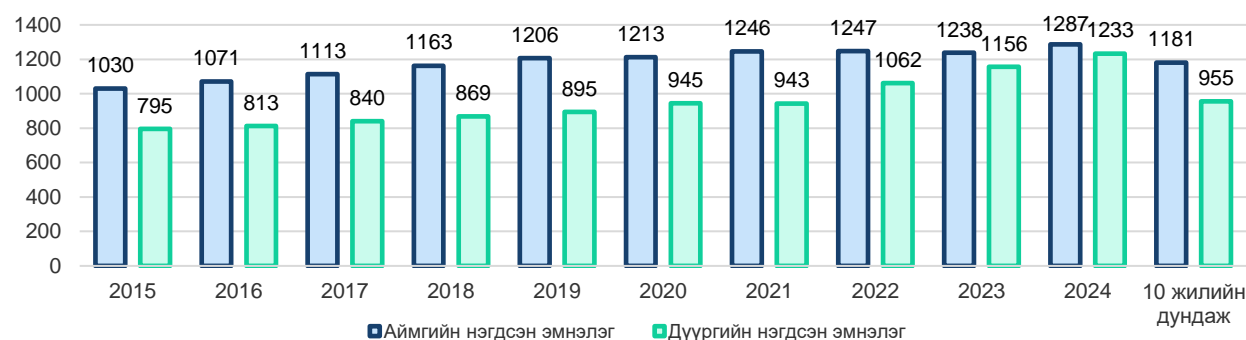
4.5 НЭГДСЭН ЭМНЭЛЭГ, НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Нэгдсэн эмнэлэг нь хүн амд 7-оос доошгүй чиглэл /дотор, хүүхэд, эх барих, эмэгтэйчүүд, ерөнхий мэс засал, шүд, мэдрэл, халдварт/-ээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх бөгөөд хүн амын байршил, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний эрэлт хэрэгцээг үндэслэн салбар амбулаторитой байж болно.

Нийгмийн эрүүл мэндийн төв нь нийгмийн эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлого, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, эрүүл мэндийг дэмжих орчин бүрдүүлэх үйл ажиллагааг аймаг, дүүргийн түвшинд зохион байгуулна.

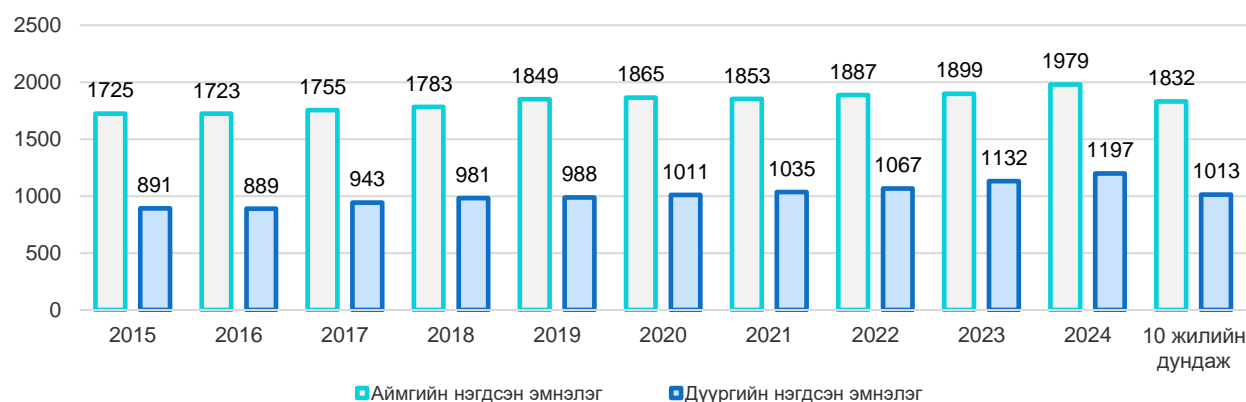
2024 оны байдлаар 16 аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 1287 их эмч, 1979 сувилагч, нийтдээ 5486 эмч, эмнэлгийн ажиллагчид, Улаанбаатар хотын 14 дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, нийгмийн эрүүл мэндийн төвүүдэд 1233 их эмч, 1197 сувилагч, нийтдээ 4270 эмч, эмнэлгийн ажиллагчид байна.

Зураг 4. 19 Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн их эмчийн тоо, 2015-2024 он

2024 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 1979 сувилагч ажиллаж байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 147 сувилагчаар, өмнөх оноос 80 сувилагчаар тус тус нэмэгдсэн байна. Эмч сувилагчийн харьцаа аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 1:1.5 байгаа бол дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 1:1.0 байна.

Зураг 4. 20 Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн сувилагчийн тоо, 2015-2024 он

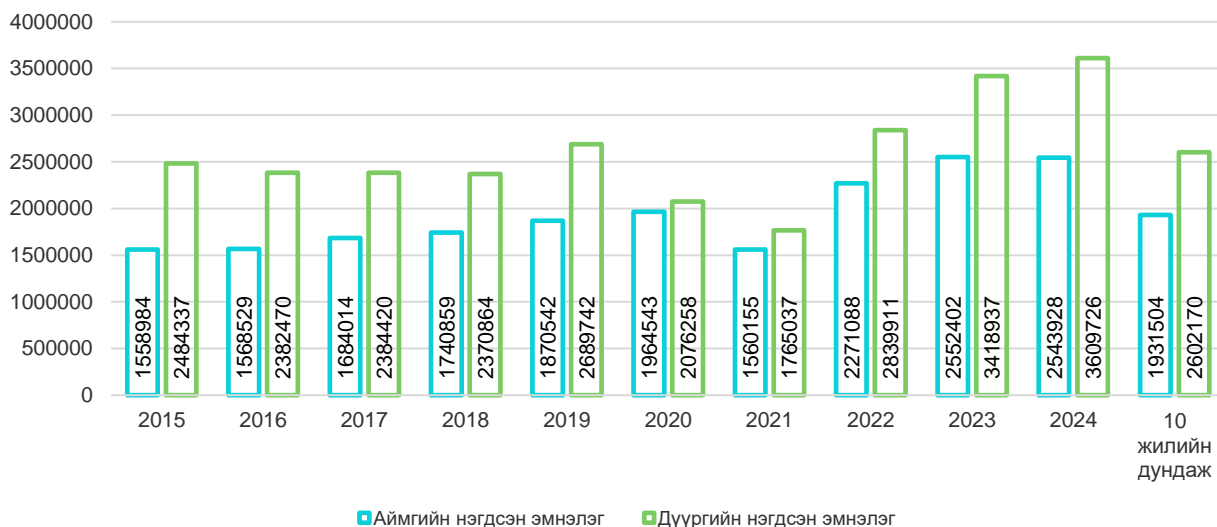

Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо 2024 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 2.5 сая байгаа ба нийт эмчийн үзлэгийн 10.4 хувийг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 3.6 сая буюу нийт үзлэгийн 14.7 хувийг тус тус эзэлж байна.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн дийлэнх нь буюу 76.7 хувь нь өвчний учир ирж үзүүлсэн, 8.6 хувь нь идэвхтэй хяналтын үзлэг эзэлж байна.

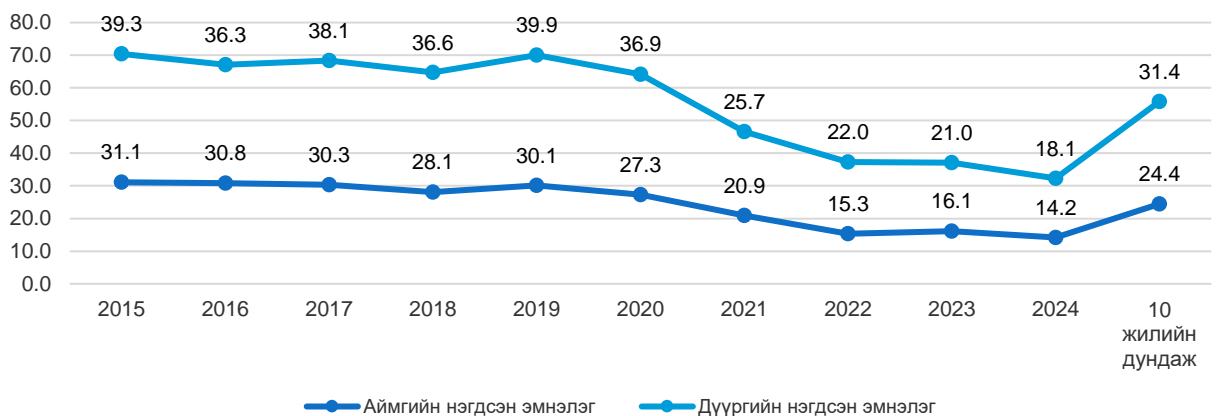
Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвийн амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн дийлэнх нь буюу 70.3 хувь нь өвчний учир ирж үзүүлсэн, 11.3 хувь нь идэвхтэй хяналтын үзлэг, 0.3 хувийг гэрийн үзлэг эзэлж байна.

Зураг 4. 21 Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо, 2015-2024 он

2024 оны байдлаар нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 14.2 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 10.2 хувиар, өмнөх оноос 1.9 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. Мөн дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 18.1 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 13.3 хувиар, өмнөх оноос 2.9 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

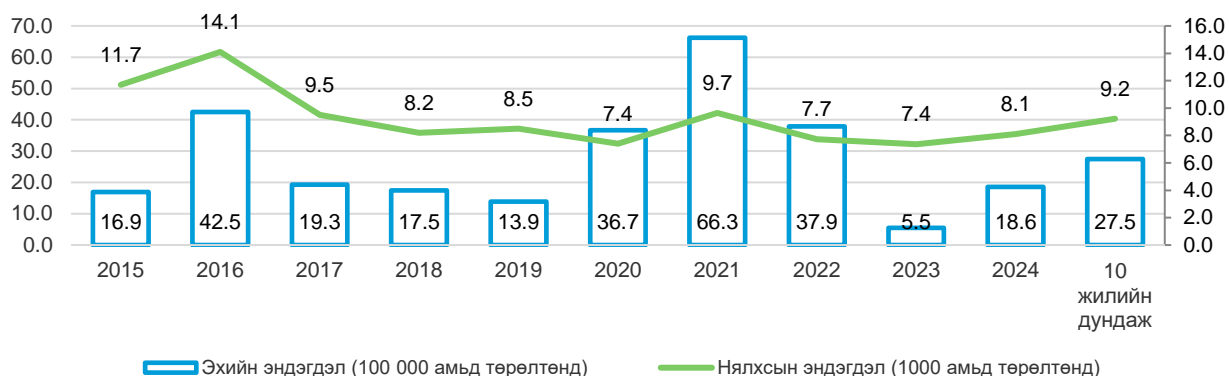
Зураг 4. 22 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь, 2015-2024 он

2024 оны байдлаар аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт эхийн эндэгдлийн 3 тохиолдол бүртгэгдэж, 100 000 амьд төрөлтөд 18.6 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 8.9 доогуур, өмнөх онтой харьцуулахад 13.1-оор нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлийн түвшин 2024 онд 8.1 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 0.7-оор нэмэгдсэн хэдий ч сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.1-оор доогуур үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4. 23 Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он

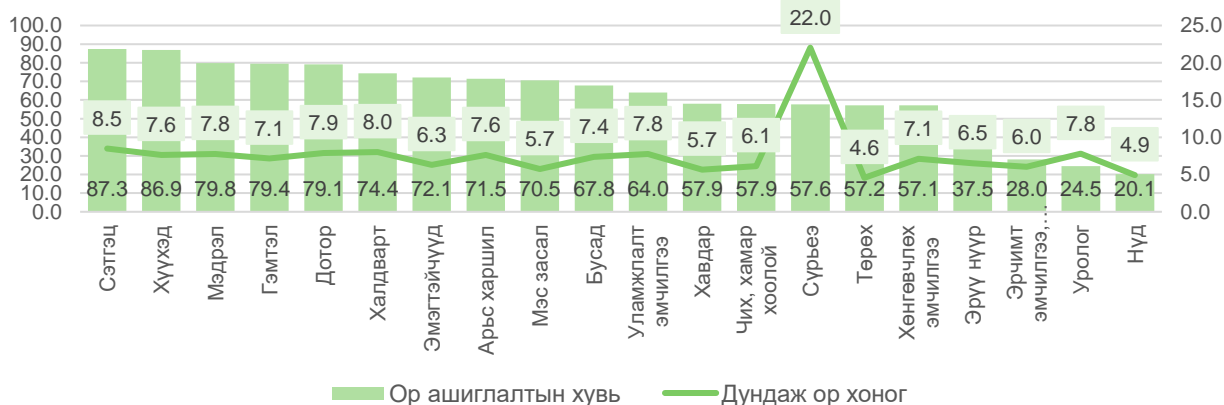
Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд эмнэлгийн нийт орны 15.2 хувь нь ногдож байгаа бөгөөд 2024 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн орны тоо 4582 байна.

2024 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт нийт 155.4 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн ба нийт эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 14.9 хувийг эзэлж байна. 2024 онд ор ашиглалтын хувь 66.2 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 2.1 хувиар дээгүүр байна. Дундаж ор хоног 7.1 байгаа ба өмнөх оны мөн үетэй ижил байна.

Зураг 4. 24 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2015-2024 он

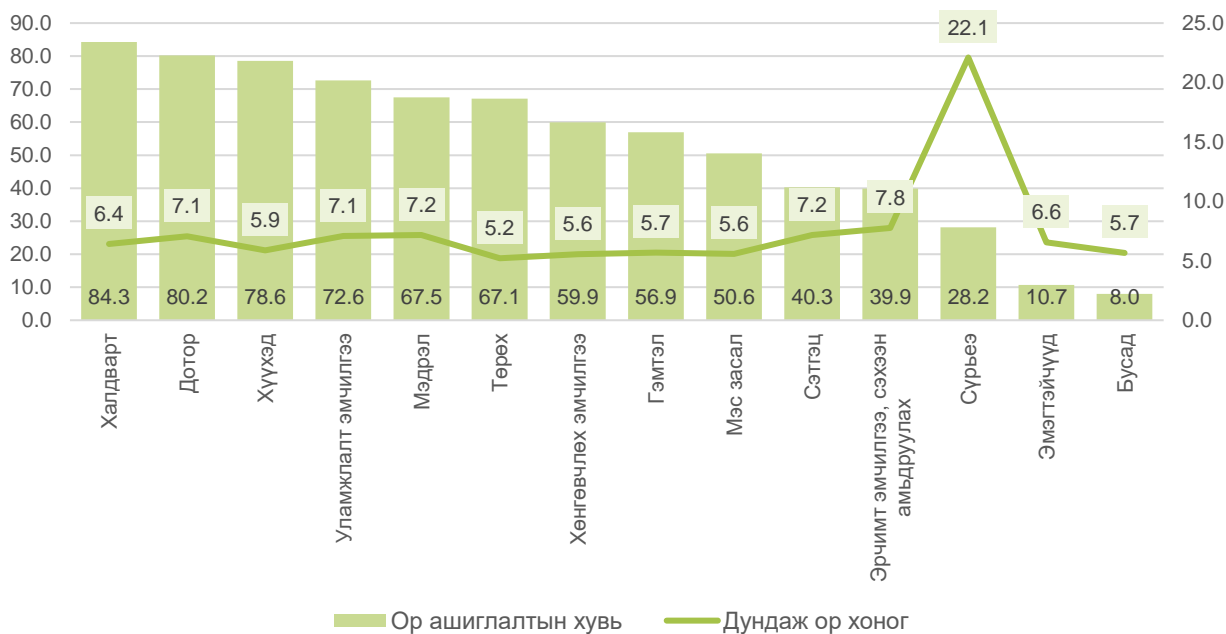
Зураг 4. 25 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2015-2024 он

2024 онд дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд эмнэлгийн нийт орны тоо 2585 болж, нийт эмнэлгийн орны 8.6 хувийг эзэлж байна.

2024 онд ор ашиглалтын хувь 80.1 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 16.0 хувиар дээгүүр байна. Дундаж ор хоног 6.4 байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.2-оор доогуур, өмнөх онтой мөн үетэй ижил байна.

Зураг 4. 26 Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн орны ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2024 он

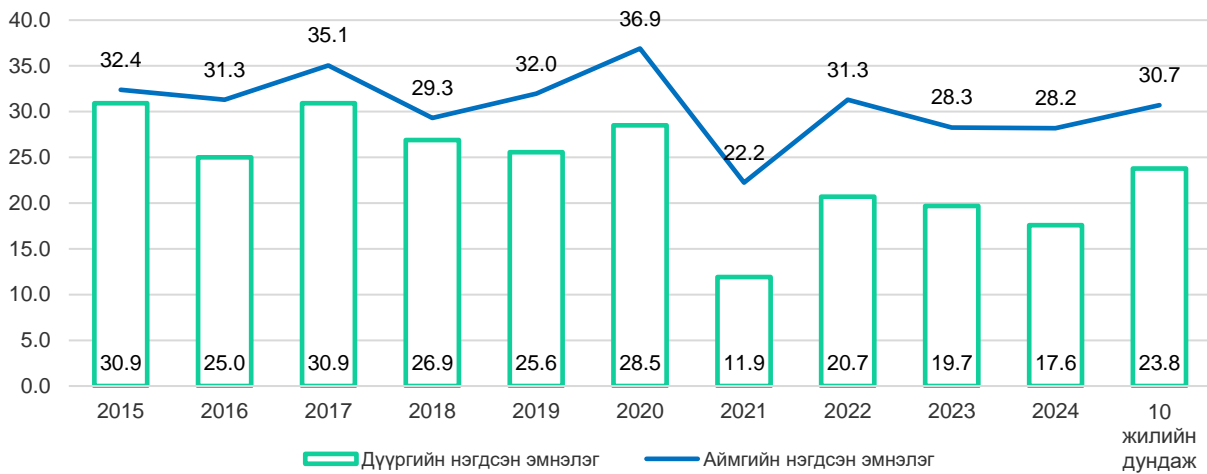
Зураг 4.27 Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2015-2024 он

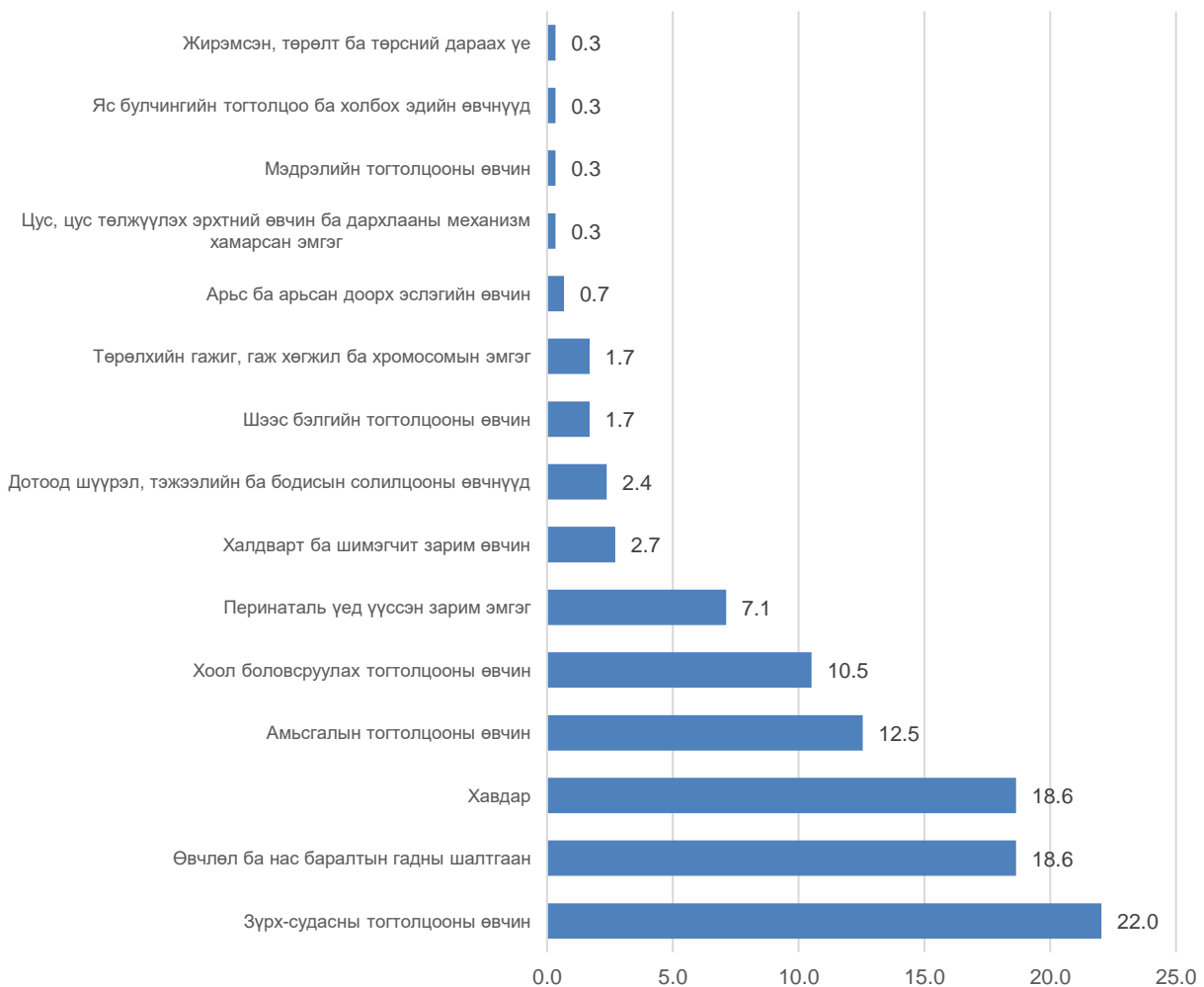
2024 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд нас баралтын 1045 тохиолдол бүртгэгдсэнээс хоног болоогүй нас баралтын эзлэх хувь 28.2 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтээс 2.5 хувиар доогуур, өмнөх онтой харьцуулахад 0.1 хувиар буурсан байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 984 нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэнээс 17.6 хувь нь эмнэлэгт хоног болоогүй нас барсан ба энэ үзүүлэлт өмнөх онтой харьцуулахад 2.1 хувиар буурч, сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтээс 6.2 хувиар доогуур үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4. 27 Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2015-2024 он

Зураг 4. 28 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2024 он

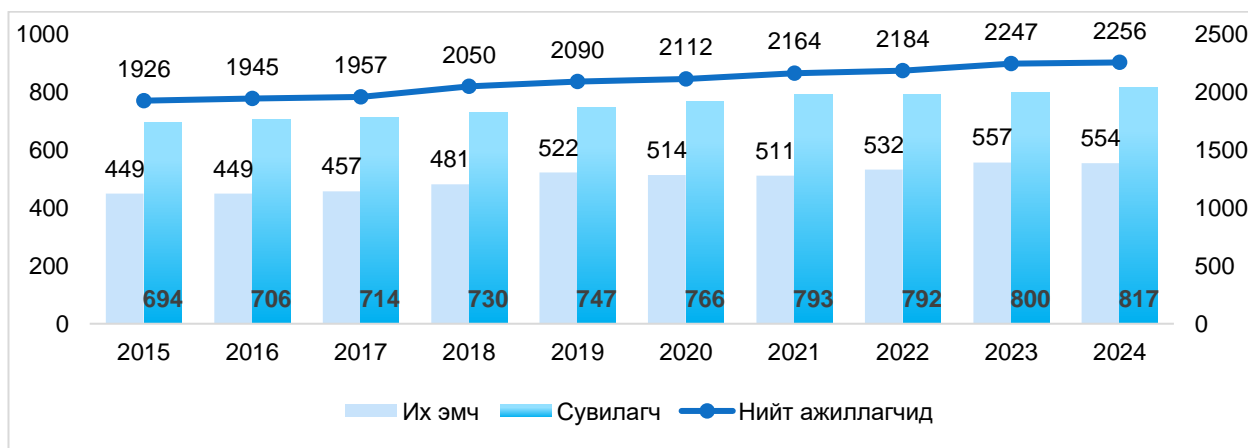
Зураг 4. 29 Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2024 он

4.6 БҮСИЙН ОНОШИЛГОО ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

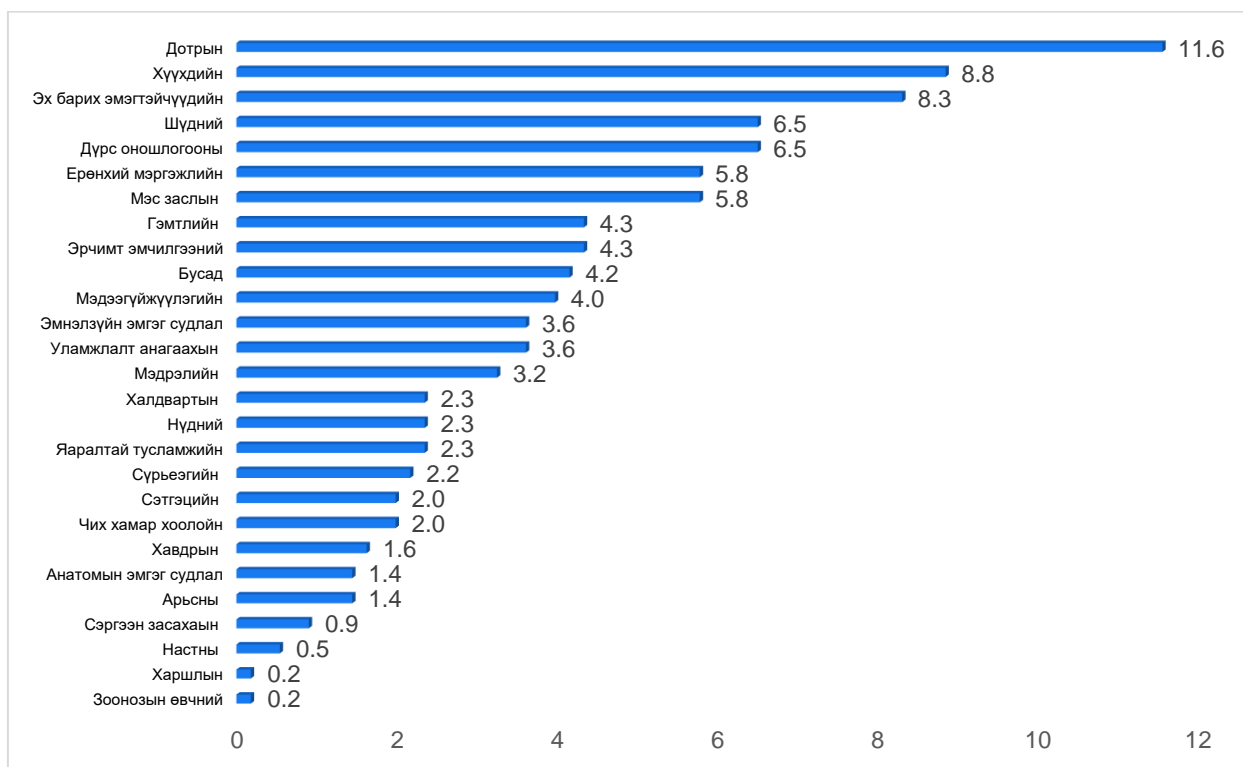
Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв нь бүс нутгийн хүн амд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, эрүүл мэндийн бусад байгууллагад мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх, сургалт зохион байгуулах чиг үүрэг бүхий эрүүл мэндийн байгууллага юм.

Зураг 4. 30 БОЭТ-ийн хүний нөөцийн үзүүлэлт, 2015-2024 он

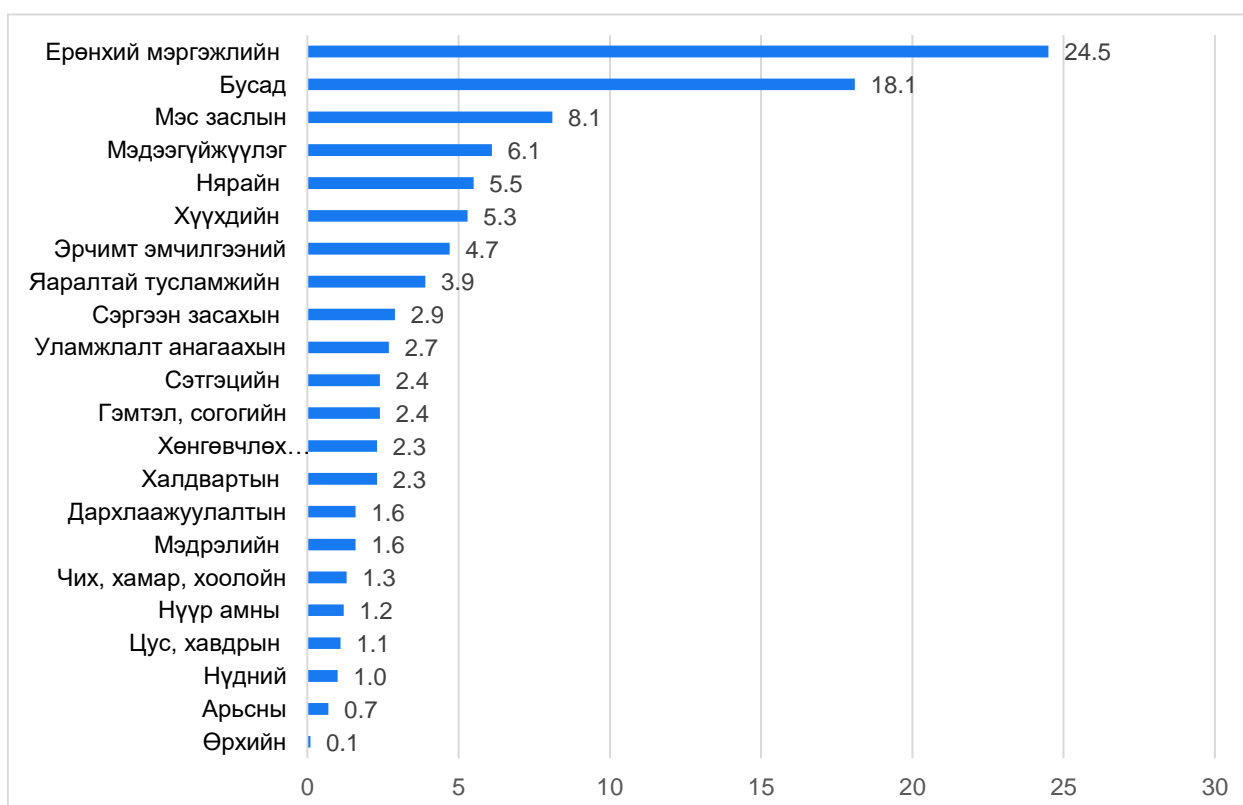
БОЭТ-д 2024 онд нийт 2 256 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байгаагаас их эмч 554 (24.6%), сувилагч 817 (36.2%), эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой ажилтан 304 (13.5%) тус тус ажиллаж байна. БОЭТ-ийн хүний нөөцийг 2015 онтой харьцуулбал нийт ажилчид 17.1, их эмч 23.4, сувилагч 17.7 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 4. 31 БОЭТ-ийн их эмч мэргэшлийн төрөл, хувиар, 2024 он

БОЭТ-ийн нийт эмч нарын 11.6 хувийг дотрын, 8.8 хувийг хүүхдийн, 8.3 хувийг эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч эзэлж байна.

Зураг 4. 32 БОЭТ-ийн сувилагч мэргэшлийн төрөл, хувиар, 2024 он

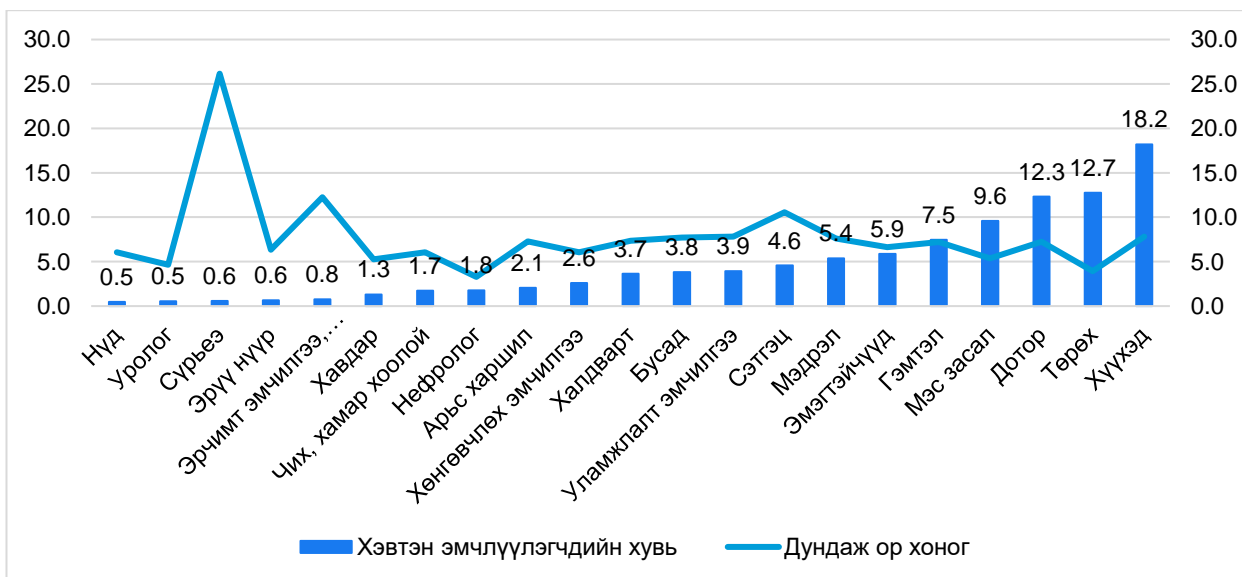

Зураг 4. 33 БОЭТ-ийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2015-2024 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2024 онд 1 801 (6.0%) ор ашиглаж, өмнөх онтой харьцуулахад 58 (3.1%) ороор буурсан байна. Тухайн онд 63.3 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн ба нийт эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 6.1 хувийг эзэлж байна. БОЭТ-ийн ор ашиглалтын хувь 66.3 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 2.2 хувиар өндөр байна.

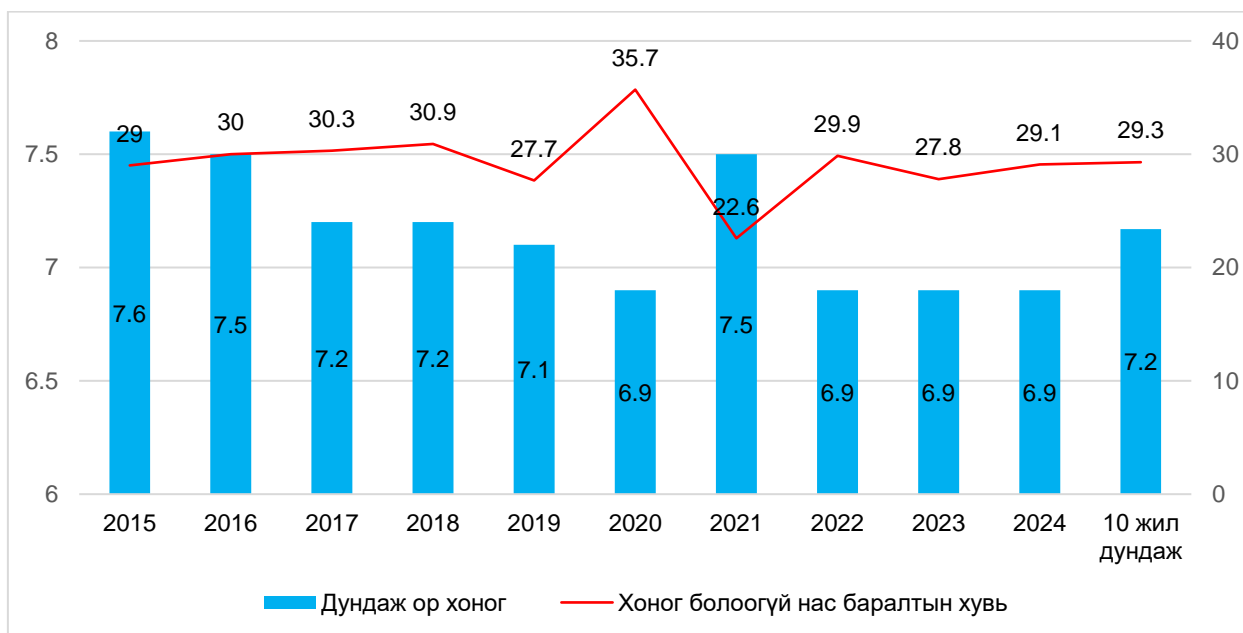
Зураг 4. 34 БОЭТ-д хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь, дундаж ор хоног, тасгаар, 2024 он

БОЭТ-д 2024 онд хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дийлэнх хувийг хүүхдийн тасаг 18.2, төрөх 12.7, дотор 12.3, мэс засал 9.6, гэмтлийн тасаг 7.5 хувийг эзэлж байна. 2024 оны БОЭТ-ийн дундаж ор хоног 6.9 байгаа ба сүрьеэ, эрчимт эмчилгээ сэхээн амьдруулах, сэтгэц, халдварт, мэдрэл, уламжлалт эмчилгээ, арьс харшил, дотор, гэмтэл, хүүхдийн тасгийн дундаж ор хоног 0.3-19.3-аар их байна.

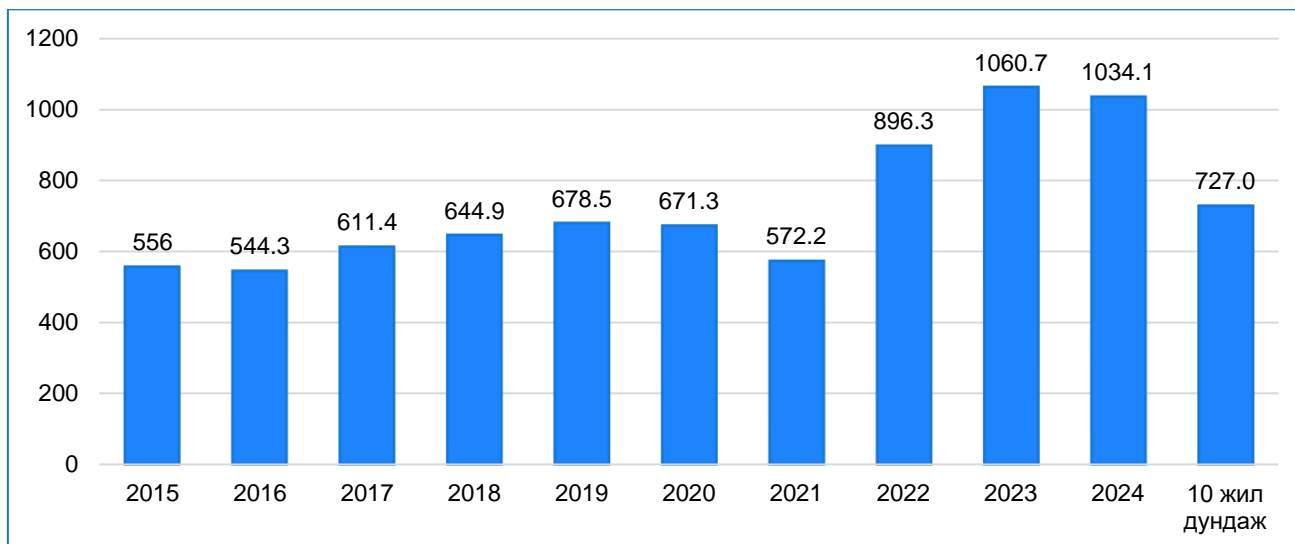
БОЭТ-үүдэд 11 547 (5.4%) мэс заслын тусламж үйлчилгээ үзүүлснээс 2 091 (18.1%) кесар хагалгаагаар төрүүлэх, 1343 (11.6%) мухар олгойн мэс засал, 1 336 (11.6%) арьс арьсан доорх эдийг зүсэх, 1 227 (10.6%) цэсний хүүдийн цэсний замд хийгдэх мэс заслууд, 1 223 (10.6%) хугарал мултралыг засах мэс заслууд тэргүүлж байна.

Зураг 4. 35 БОЭТ-ийн хоног болоогүй нас баралтын хувь, дундаж ор хоног, 2015-2024 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2024 онд нийт нас баралтын 381 (2.1%) тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд түүнээс 111 (29.1%) тохиолдол нь эмнэлэгт ирээд 24 цагийн дотор нас барсан байна. Үүнээс эмнэлгийн тусламж авснаас хойш 8-24 цагийн дотор 53 (47.7%) хувь нь нас барсан байна. Хоног болоогүй нас баралтын хувь 29.1 байгаа нь өмнөх оноос 1.3 хувиар өсөж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.2 хувиар бага байна.

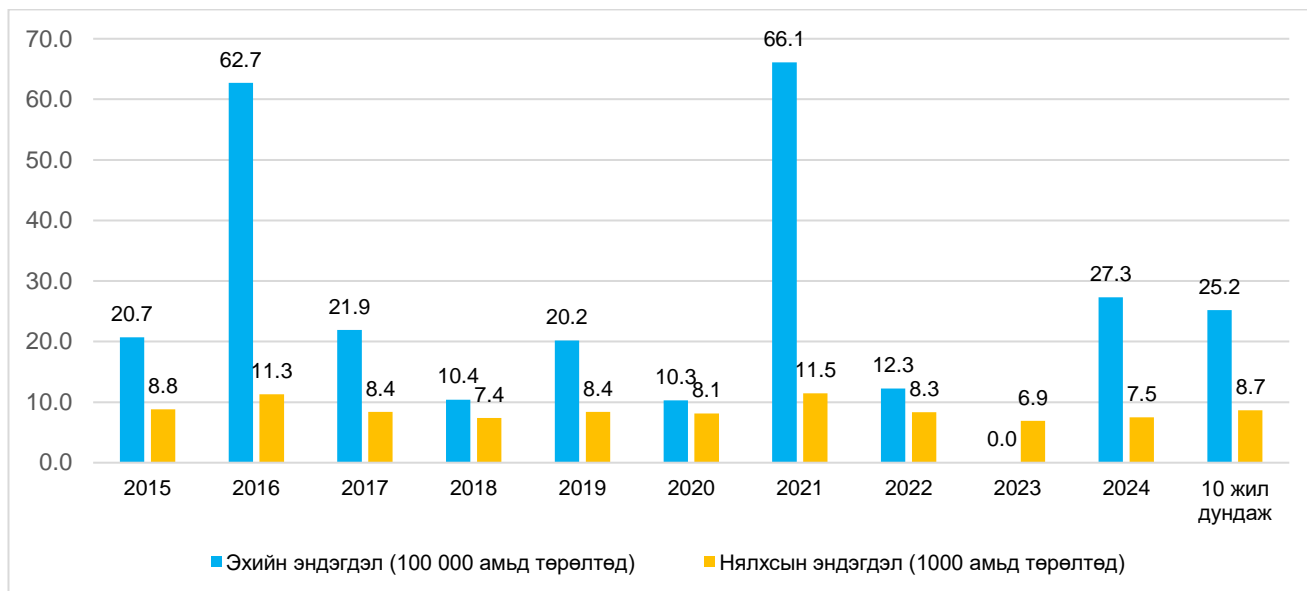
Зураг 4. 36 Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2015-2024 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2024 онд амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо 1034.1 (4.2%) мянга байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 307.1 мянгаар өссөн, өмнөх онтой харьцуулахад 26.6 мянгаар буурсан байна. Нийт үзлэгийн 76.8 хувийг амбулаторийн үзлэг, 14.0 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 8.6 хувийг идэвхтэй хяналтын үзлэг эзэлж байна. Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн 3.0 хувь нь бүсийн аймгуудаас буюу өвчтөн илгээх хуудсаар ирж үйлчлүүлсэн байна.

БОЭТ-ийн яаралтай тусламжийн тасгаар 87 442 хүн үйлчлүүлсний 66.5 хувь нь 16 ба түүнээс дээш насныхан, 17.7 хувь нь 0-5 насныхан, 15.7 хувь нь 5-16 насны хүүхдүүд эзэлж байна. Яаралтай түргэн тусламжийн тасгаар үйлчлүүлсэн иргэдийн 84.3 хувь нь өөрөө ирж үйлчлүүлсэн бол, 8.0 хувь нь түргэн тусламжаар, 5.9 хувь нь бусад эмнэлгээс, 1.8 хувь нь амбулаториос ирсэн байна. БОЭТ-үүдийн яаралтай тусламжийн тасгаар үйлчлүүлэгчдийн 58.2 хувийг 1-3 цаг, 19.6 хувийг 3-12 цаг, 22.2 хувийг 24 цагийн дотор эмчилгээ, оношилгоо шийдвэрлэсэн байна.

Зураг 4. 37 Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2015-2024 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2024 онд 7 329 нярай амьд төрсөн ба үүнээс 152 нь ихэр төрөлт, амьгүй төрөлтийн 24 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Амаржсан эхчүүдээс 2091 (28.8%) мэс заслын аргаар төрж, 6 тохиолдол нь эх барихын хавчуураар, 1422 тохиолдолд эхсийг гардаж авсан байна.

БОЭТ-д 2024 онд эхийн эндэгдлийн тохиолдол 2 бүртгэгдсэн 100 000 амьд төрөлтөд 27.3 байгаа нь 2015 оноос 6.6-аар их, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2.1-ээр өссөн байна. Мөн нялхсын эндэгдлийн 55 тохиолдол бүртгэгдэж 1 000 амьд төрөлтөд 7.5 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.2-оор бага, өмнөх оноос 0.6-оор өссөн үзүүлэлттэй байна.

4.7 ТӨРӨЛЖСӨН МЭРГЭШЛИЙН ЭМНЭЛЭГ, ТУСГАЙ МЭРГЭЖЛИЙН ТӨВҮҮДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг нь улсын хэмжээнд төрөлжсөн мэргэшлээр эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх, сургалт, судалгааны ажил эрхлэх, эрүүл мэндийн бусад байгууллагыг лавлагаа мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажиллаж байна.

Тусгай мэргэжлийн төв нь улсын хэмжээнд тухайн мэргэжлээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх, лавлагаа, сургалт, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэн эрүүл мэндийн бусад байгууллагыг мэргэжил, арга зүйгээр хангаж ажиллаж байна.

Зураг 4. 38 Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүдийн их эмч, сувилагчийн тоо, 2015-2024 он

Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүдэд 2024 онд нийт 7 523 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байгаагаас их эмч 1 713 (22.8%), сувилагч 2 372 (31.5%), эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой бусад ажилтан 762 (10.1%) тус тус ажиллаж байна.

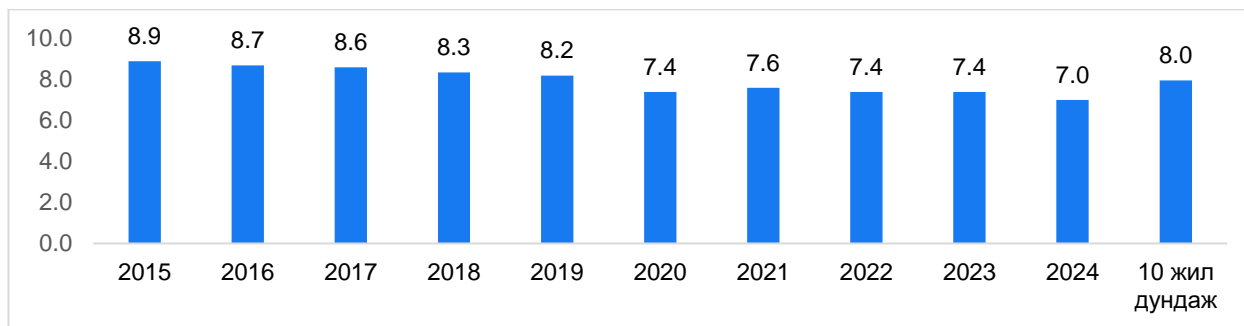
Зураг 4. 39 Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо, (мянга), хөдөө орон нутгаас ирж эмчлүүлэгчдийн эзлэх хувь, 2015-2024 он

Нийт эмнэлгийн орны 5 257 (17.5%) нь төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд ногдож тайланд онд 215.7 (20.7%) мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 44.1 мянган хүнээр их, өмнөх онтой харьцуулахад 19.0 мянган хүнээр өссөн байна.

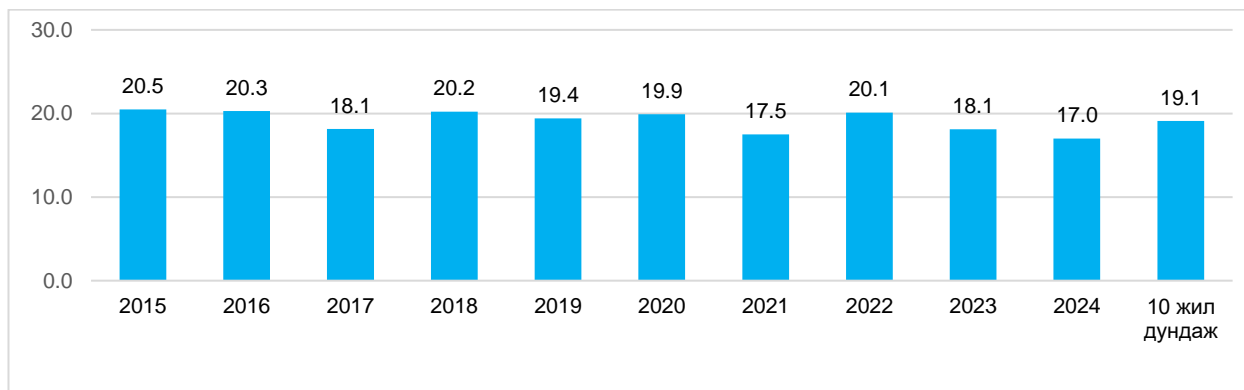
Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд сүүлийн 10 жилийн дунджаар 171.6 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсний 18.7 хувийг хөдөө орон нутгаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчид эзэлж байна. 2024 онд хөдөө орон нутгаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийг 2015 онтой харьцуулбал 2.3 дахин буурсан байна.

Зураг 4. 40 Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн дундаж ор хоног, 2015-2024 он

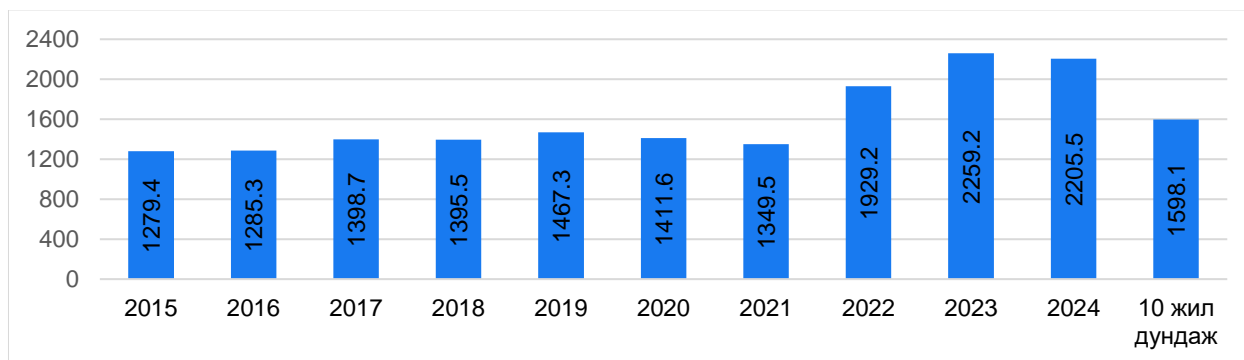
Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн ор ашиглалтын хувь 2024 онд 78.9 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 14.8 хувиар өндөр байна. Дундаж ор хоног 7.0 байгаа сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.0-ээр, өмнөх оноос 0.4-өөр тус тус бага байна. Дундаж ор хоног тасаг бүрээр ялгаатай байгаа ба эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах тасаг 26.3, сүрьеэгийн тасагт 21.6, сэтгэцийн тасагт 15.7, хүүхдийн тасагт 9.1, уламжлалт эмчилгээний тасагт 8.6, нефрологийн тасагт 8.6 байгаа нь улсын дунджаас 1.8-19.5-оор өндөр байна.

Зураг 4. 41 Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2015-2024 он

Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд 2024 онд нийт нас баралтын 1 980 (10.9%) тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд үүнээс 337 тохиолдол нь эмнэлэгт ирээд 24 цагийн дотор нас барж, 167 (49.6%) тохиолдол нь эмнэлгийн тусламж авснаас хойш 8-24 цагийн дотор нас барсан байна. Хоног болоогүй нас баралт 17.0 хувь байгаа нь өмнөх оноос 1.1 хувиар буурч, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2.1 хувиар бага байна.

Зураг 4. 42 Амбулаторид үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүнээр 2015-2024 он

Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд 2 205.5 мянган (9.0%) эмчийн үзлэг хийгдсэн нь 2015 онтой харьцуулахад 926.1 мянган хүнээр нэмэгдэж, өмнөх онтой харьцуулахад 53.7 мянган хүнээр буурсан байна. Нийт үзлэгийн 92.9 хувийг өвчний учир үзлэг, 3.4 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 3.8 хувийг идэвхтэй хяналт эзэлж байна. Нийт үйлчлүүлэгчдийн 1.4 хувь нь орон нутгаас илгээх хуудсаар ирж үйлчлүүлсэн байна.

Хүснэгт 4. 3 Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2024 он

Эмнэлгүүдийн нэр	Амбулаторийн үзлэгийн тоо	Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчид	Дундаж ор хоног	Хоног болоогүй нас баралтын хувь
Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг	323511	24068.5	5.7	12.8
Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг	190295	14808.0	6.3	24.1
Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг	243363	23098.0	6.5	15.6
Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	315538	34174.5	6.5	3.3
Хавдар судлалын үндэсний төв	149881	11364.0	5.8	20.0
Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв	106446	13624.0	9.4	5.3
Гэмтэл согог судлалын үндэсний төв	281795	22825.0	7.9	24.2
Арьсны өвчин судлалын үндэсний төв	92443	4846.0	7.7	0.0
Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	78824	10949.0	19.2	0.0
Хүүхдийн төв сувилал	851	2540.0	8.0	0.0
Уламжлалт анагаах ухаан технологийн хүрээлэн	13319	6339.0	7.0	0.0
Монгол-Японы эмнэлэг	171136	5631.5	4.9	13.3
Шүүхийн шинжилгээний ерөнхий газар	17814	0.0	0.0	0.0
Геронтологийн үндэсний төв	26747	0.0	0.0	0.0
Эх, нярай, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв-2	167332	30974.0	6.5	8.3
АШУҮИС-ийн төв эмнэлэг	35741	1599.0	6.2	0.0

4.8 ХУВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

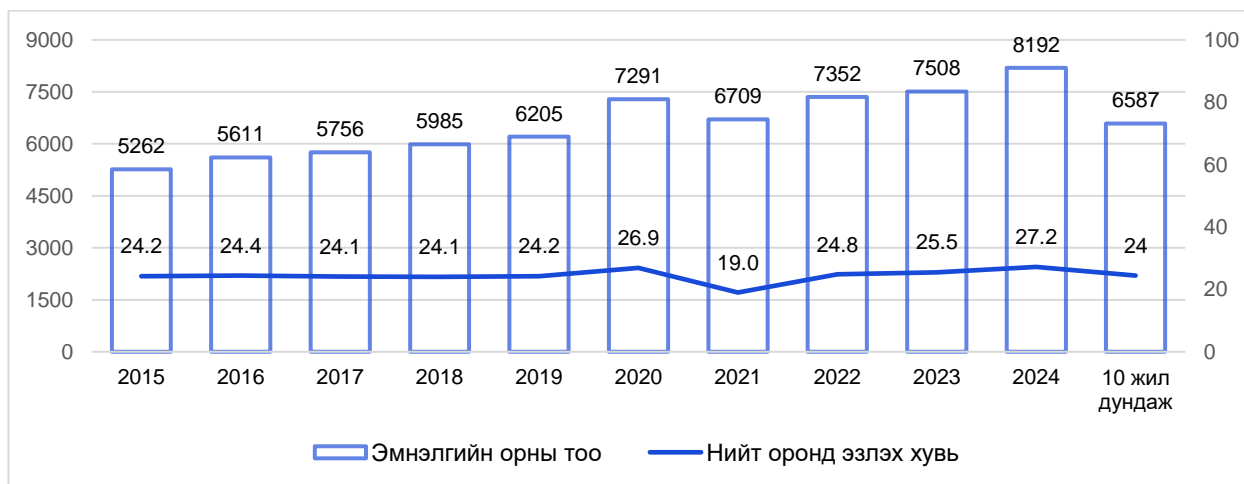
Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын 50.8 хувийг хувийн эмийн сан, 38.1 хувийг хувийн клиник, 3.4 хувийг эм ханган нийлүүлэх байгууллага, 5.5 хувийг ортой хувийн эмнэлэг, 2.3 хувийг сувилал, хөнгөвчлөх асаргаа сувилгааны төв эзэлж байна. Эдгээр хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад нийт 29.0 мянган ажиллагчид байгаагаас 32.9 хувь нь хувийн клиникт, 31.8 хувь нь хувийн эмийн сан, эм ханган нийлүүлэх байгууллагад, 26.8 хувь нь ортой хувийн эмнэлэгт, 8.5 хувь нь сувилал, хөнгөвчлөх асаргаа сувилгааны төвд тус тус ажиллаж байна.

Зураг 4. 43 Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тоо, 2015-2024 он

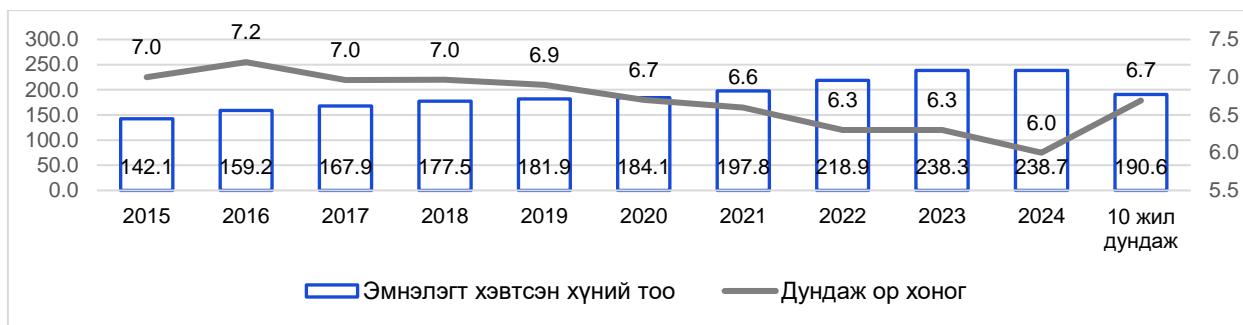
Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар 229 ортой хувийн эмнэлэг, 1 588 хувийн клиник үйл ажиллагаа явуулж хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. Ортой хувийн эмнэлгийн тоо сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2.8-аар буурч, хувийн клиник 223.7-оор нэмэгдсэн байна. Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийн 33.6 хувь нь хөдөө орон нутагт, 66.4 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж байна.

Зураг 4. 44 Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх орны тоо, 2015-2024 он

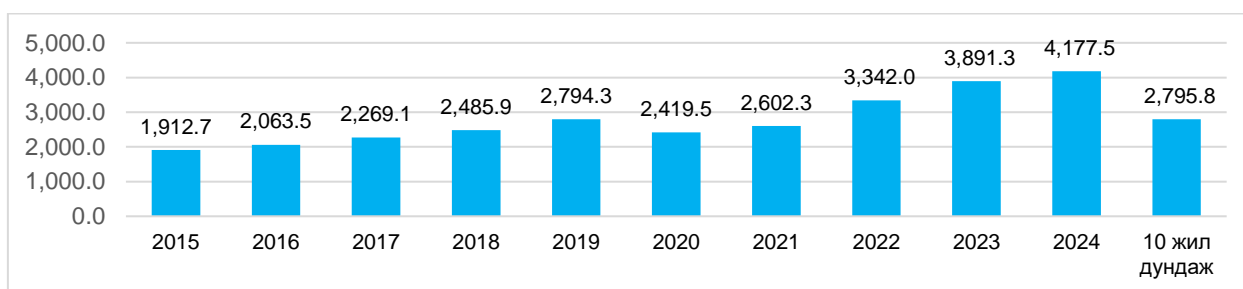
Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх орны тоо 2015 онд 5 262 байсан бол 2024 онд 8 192 болж 2.9 мянгаар нэмэгдсэн бөгөөд нийт эмнэлгийн орны 27.2 хувийг эзэлж байна.

Зураг 4. 45 Хувийн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2015-2024 он

Хувийн эмнэлгүүдэд 238.7 (22.9%) мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 48.1 мянга, 2015 онтой харьцуулахад 96.6 мянган хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна. Тухайн онд ор ашиглалтын хувь 48.0 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 16.1 хувиар бага буюу орны ачаалал харьцангуй бага байгаа ч эмнэлэг тус бүрээр ялгаатай байна. Дундаж ор хоног 2015 онд 7.0 байсан бол 2024 онд 6.0 болж буурсан байна. Орны эргэлт 29.1 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 5.6-аар бага байна.

Зураг 4. 46 Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2015-2024 он

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдэд 2024 онд амбулаториор үйлчлүүлсэн ий тоо 4 177.5 (17.0%) мянга байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 286.2, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1381.7 мянган хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна. Нийт үзлэгийн дийлэнх нь буюу 92.6 хувь нь өвчний учир ирж үйлчлүүлсэн байна.

Хүснэгт 4. 4 Хувийн эмнэлгийн орны хүчин чадлын үзүүлэлт, 2024 он

Үзүүлэлт	Эмнэлгийн тоо		Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
5-8 ортой	6	2.6	253.5	0.1
9-12 ортой	22	9.6	8620.5	3.6
13-19 ортой	52	22.7	24204.5	10.1
20-25 ортой	45	19.7	37099.5	15.5
26-39 ортой	43	18.8	42276	17.7
40-49 ортой	25	10.9	31858.5	13.3
50 ба түүнээс дээш ортой	36	15.7	94409.5	39.5
Нийт дүн	229	100.0	238722	100.0

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг орны хүчин чадлаар ангилж авч үзвэл тайлант онд 34.9 хувь нь 20-оос доош ортой, 38.4 хувь нь 20-40 ортой, 26.6 хувь нь 40-өөс дээш ортой эмнэлэг эзэлж байна. 2015 онтой харьцуулахад 20-оос доош ортой эмнэлгийн тоо 13.3 хувиар буурсан байна.

БҮЛЭГ 5

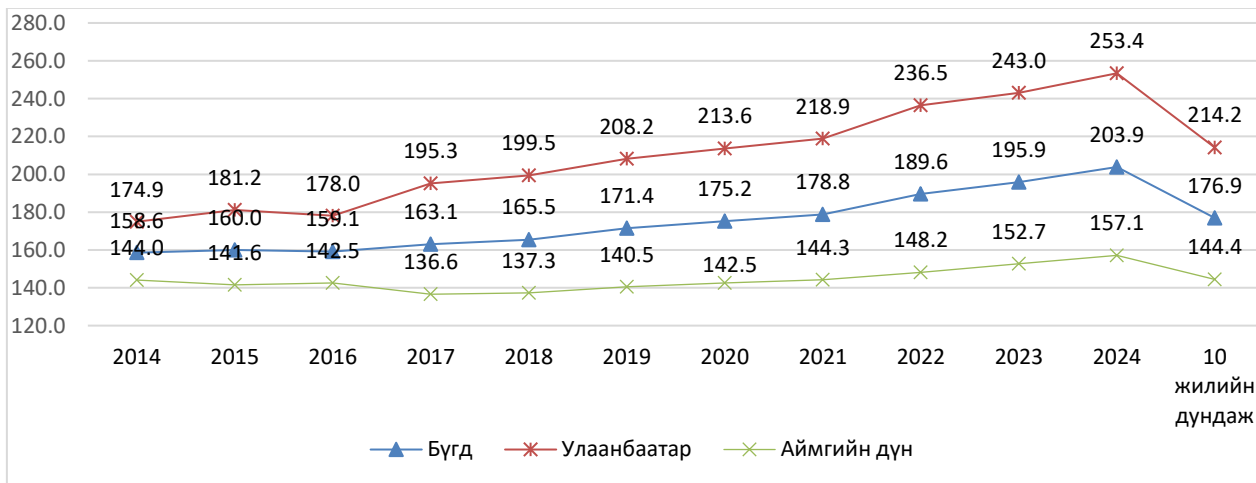
ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН
САЛБАРЫН
ХҮНИЙ НӨӨЦ

БҮЛЭГ 5. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ

5.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН НИЙТ АЖИЛЛАГЧИД

2024 оны байдлаар эрүүл мэндийн салбарт нийт 69.7 мянган ажиллагчид Монгол улсад оршин суугаа 3.441.6 мянган хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. Сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад нийт ажиллагчдын тоо 15.3 мянгаар буюу 10 000 хүн амд 27.0-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 8.0-оор тус тус нэмэгдсэн байна. Нийт ажиллагчдаас 92.5 хувь нь эрүүл мэндийн салбарын, 7.5 хувь нь бусад салбарын эрүүл мэндийн ажиллагчид эзэлж байна.

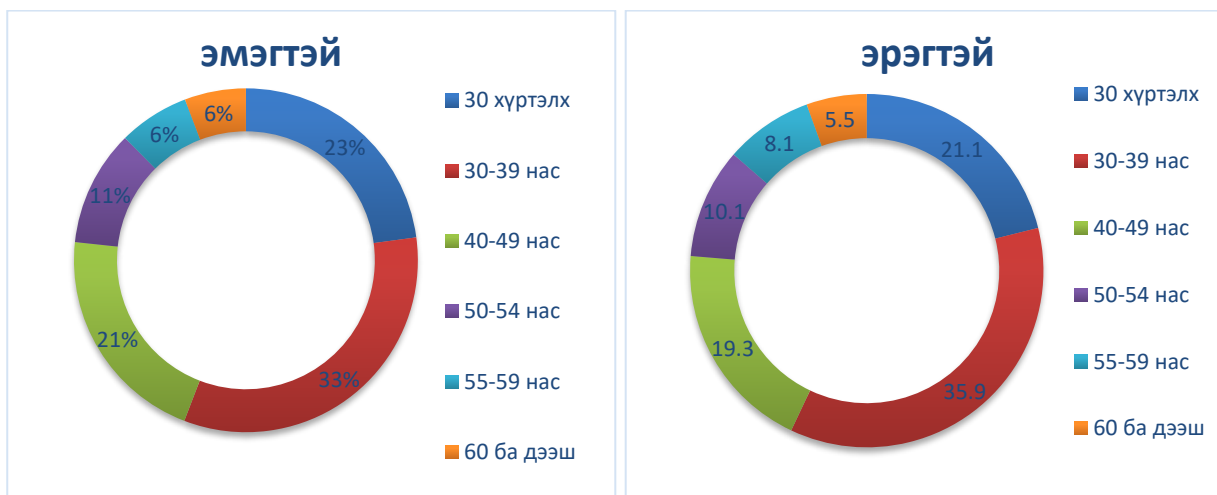
Зураг 5.1 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүнд ногдох, 2015-2024 он

Эрүүл мэндийн ажиллагчдын дийлэнх нь буюу 82.1% нь эмэгтэйчүүд 17.9% нь эрэгтэйчүүд байгаа ба 2024 онд эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 2015 онтой харьцуулахад 0.4 хувиар нэмэгдсэн байна. Эрүүл мэндийн ажиллагчдыг хүйсээр харьцуулбал баруун бүсийн аймгуудад эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь улсын дунджаас харьцангуй бага буюу 75-81 хувь байна. Төв, Хангайн бүсийн аймгуудад эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь хамгийн өндөр байна.

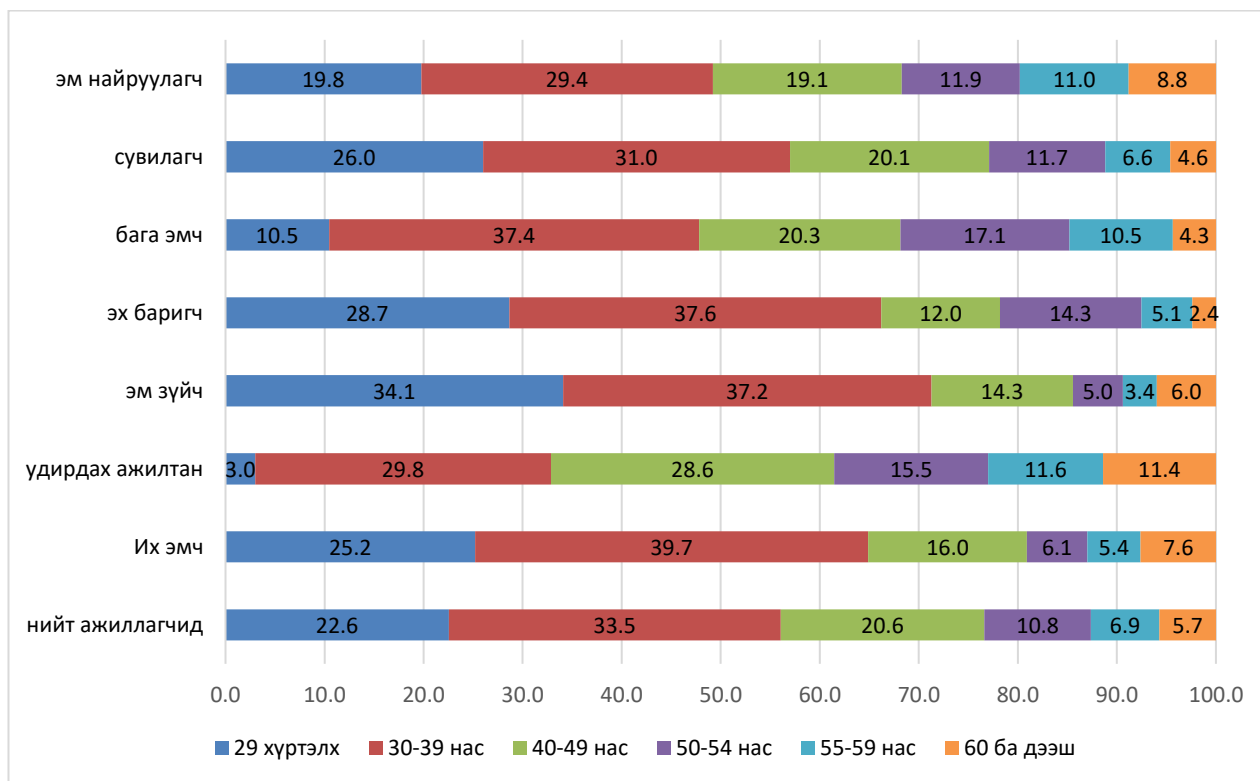
Насны бүлгээр авч үзвэл нийт ажиллагчдын 22.6 хувийг 30 хүртэлх насны, 33.5 хувийг 30-39 насны, 20.6 хувийг 40-49 насны, 10.8 хувийг 50-54 насны, 6.9 хувийг 55-59 насны, 5.7 хувийг 60-аас дээш насныхан эзэлж байна. Насны бүлгийг хүйсээр зураг 5.2-т харуулав.

Зураг 5.2 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлгээр, хүйсээр, 2024 он

Мэргэжлийн төрөл бүрээр насны ангилал харилцан адилгүй байгаа бөгөөд эх баригч нарын 28.7 хувь, эм зүйчид 34.1, сувилагч 26.0, их эмч нарын 25.2 хувь нь 30 хүртэлх насныхан эзэлж байна.

Зураг 5.3 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлгээр, мэргэшлийн төрлөөр, 2024 он

Эрүүл мэндийн салбарын удирдах ажилтан 1692 буюу нийт ажиллагчдын 2.4 хувийг эзэлж байгаа ба насны ангиллаар харуулбал, 3.0 хувийг 30 хүртэлх насны, 29.8 хувийг 30-39 насны, 28.6 хувийг 40-49 насны, 15.5 хувийг 50-54 насны, 11.6 хувийг 55-59 насны, 11.4 хувийг 60-аас дээш насныхан эзэлж байна. Удирдах ажилтнуудын 18.7 хувь магистрын зэрэгтэй ба үүнээс 8.8 хувь нь тухайн жилд зэрэг хамгаалсан ба 6.9 хувь нь докторын зэрэгтэй байна. Мөн мэргэжлийн зэргээр харуулбал 7.8 хувь нь ахлах, 5.0 хувь нь тэргүүлэх зэрэгтэй байна.

Эрүүл мэндийн ажиллагчдын 22.9 хувийг их эмч, 21.7 хувийг сувилагч, 6.4 хувийг эмч зүйч, 3.3 хувийг эм найруулагч, 2.3 хувийг бага эмч, 2.1 лабораторийн техникч эзэлж байна.

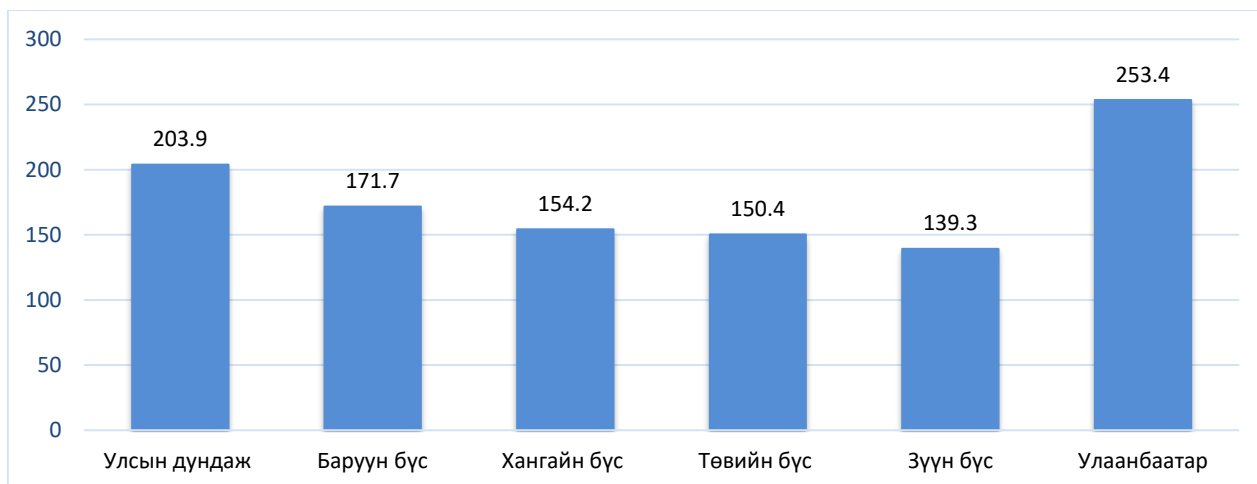
Эрүүл мэндийн салбарт ажиллаж буй эмнэлгийн бус дээд мэргэжилтэн нийт ажиллагчдын 8.6 хувийг эзэлж байгаа ба мэдээллийн технологийн мэргэжилтэн, эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн инженер тус тус 0.4 хувийг эзэлж байгаа ба нийт ажиллагчдын 18.7 хувь нь тогооч, жолооч, үйлчлэгч зэрэг бусад ажилтнууд байна.

5.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧИД БАЙРШЛААР

Эрүүл мэндийн ажиллагчдыг газарзүйн байршлаар харуулбал, нийт ажиллагчдын 60.3 хувь нь Улаанбаатар хотод байгаа ба Хангайн бүсийн аймгуудад 13.3 хувь, Төвийн бүсэд 11.6 хувь, Баруун бүсэд 10.2 хувь, Зүүн бүсийн аймгуудад 4.6 хувь нь тус тус ажиллаж байна. 2024 оны байдлаар 10 000 хүн амд ногдох эрүүл мэндийн ажиллагчид 203.9 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 27.0-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 8.0-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

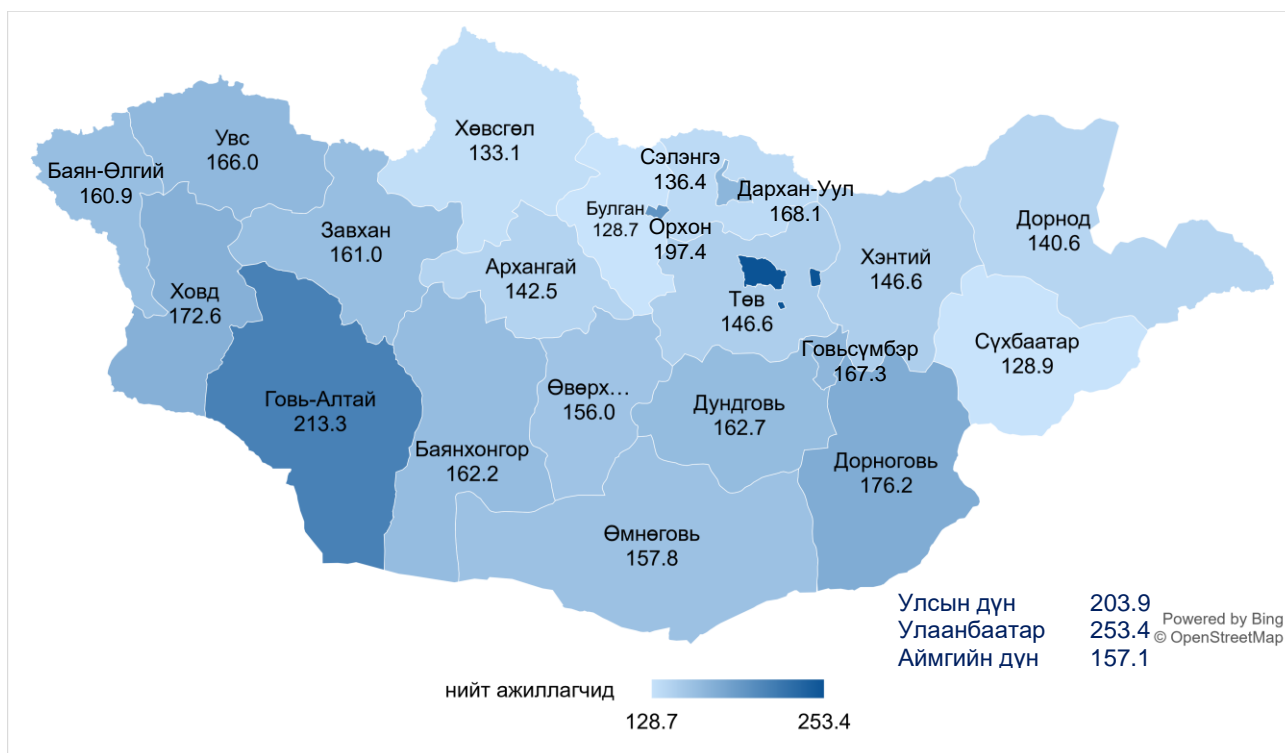
10 000 хүн амд ногдох эрүүл мэндийн ажиллагчдын тоо Улаанбаатар хотод улсын дунджаас 49.5-оор өндөр, бусад бүсүүдэд улсын дунджаас 32.2-64.6-оор бага байна. Нийт ажиллагчдын тоог бүсээр харьцуулбал, 10000 хүн амд ногдох ажиллагчид Баруун бүсэд хамгийн өндөр буюу 171.7, Төвийн бүсэд 150.4, Хангайн бүсэд 154.2 байгаа ба Зүүн бүсэд хамгийн бага буюу 139.3 байна.

Зураг 5.4 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2024 он

10 000 хүн амд ногдох эрүүл мэндийн ажиллагчдын тоог аймгуудаар харьцуулан харуулбал Говь-Алтай аймагт улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр, бусад аймгуудад 10 000 хүн ам тутамд 128-197 эрүүл мэндийн ажиллагчид ногдож байна. Булган, Сүхбаатар, Хөвсгөл, Сэлэнгэ, Дорнод, Архангай, Хэнтий, Төв аймгуудад хамгийн бага буюу эрүүл мэндийн ажиллагчдын ачаалал өндөр байгаа нь харагдаж байна.

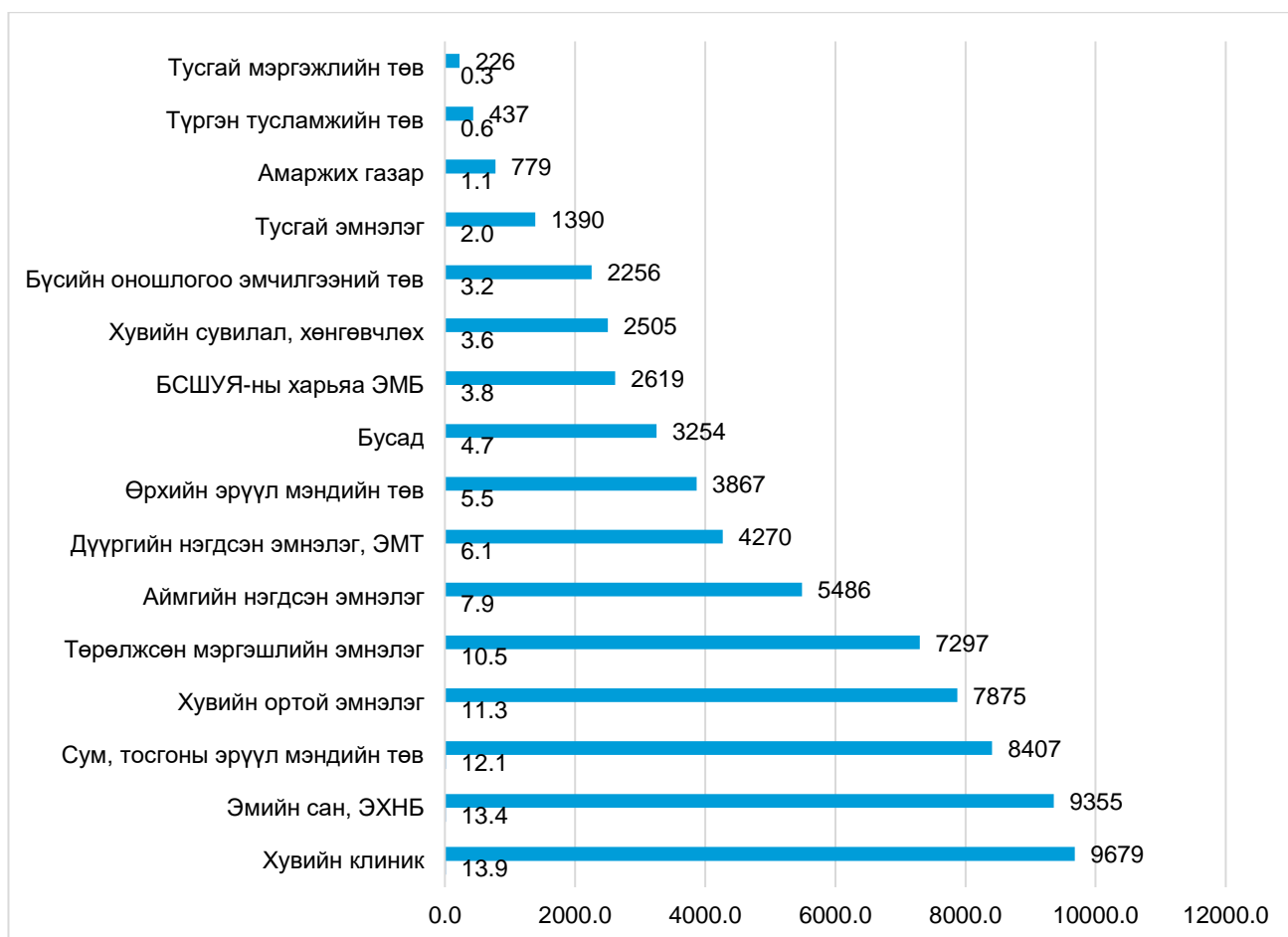
Зураг 5.5 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, аймгаар, 2024 он

Нийт ажиллагчдын 57.8 хувь нь төрийн өмчит эрүүл мэндийн байгууллагуудад, 42.2 хувь нь хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад ажиллаж байна.

Эмнэлгийн төрлөөр харуулбал нийт ажиллагчдын 13.9 хувь нь хувийн клиникт, 13.4 хувь нь хувийн эмийн сан, эм ханган нийлүүлэх байгууллага, 12.1 хувь нь сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд, 11.3 хувь нь ортой хувийн эмнэлэгт, 10.5 хувь нь Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэгт байгаа нь дийлэнх хувийг эзэлж байна.

Зураг 5.6 Эрүүл мэндийн ажиллагчид, эмнэлгийн төрлөөр, 2024 он

5.3 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧДЫН ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨН

2024 оны байдлаар эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчдын шилжилт хөдөлгөөний тайлангаас харахад 16974 хүн шинээр нэмэгдэж орж ирсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 465 хүнээр бага байгаа ба үүнээс 1849 буюу 10.9 хувь нь тухайн онд сургууль төгсөөд ажилд орсон хүн байна. Мөн 67.5 хувь нь шинээр ажилд орсон, 12.5 хувь нь эрүүл мэндийн байгууллага хооронд шилжиж ирсэн, 9.0 хувь нь жирэмсний болон хүүхэд асрах чөлөөнөөс ажилдаа орсон байна.

Тухайн онд 13538 хүн хасагдсан байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 45 хүнээр бага байна. Ажлаас чөлөөлөгдсөн шалтгаанаар нь харуулбал, 57.2 хувь өөрийн хүсэлтээр ажлаас чөлөөлөгдсөн, 14.6 хувь нь жирэмсний болон хүүхэд асрах чөлөө авсан, 13.5 хувь нь эрүүл мэндийн байгууллага хооронд шилжсэн байна. 2024 онд эрүүл мэндийн ажиллагчдаас 1096 хүн

өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон нь ажлаас чөлөөлөгдсөн хүний 8.1 хувийг эзэлж байна. Мөн 0.5 хувь нь нас барсан, 0.1 хувь нь хөдөлмөрийн чадвар алдалтын зэрэг тогтоолгосон ба 6.0 хувь нь бусад шалтгаанаар ажлаас чөлөөлөгдсөн байна.

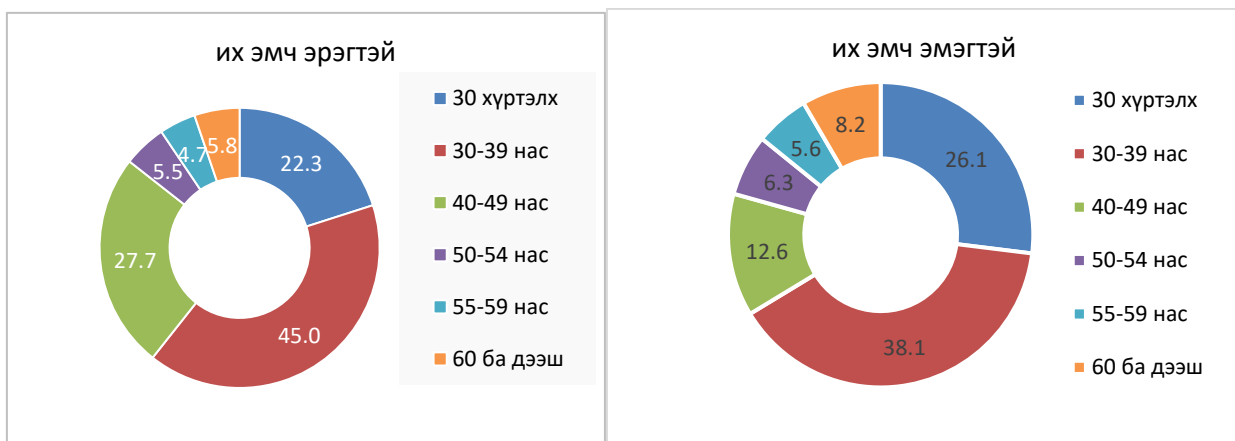
5.4 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧ

2024 оны байдлаар нийт 15 973 их эмч Монгол улсад оршин суугаа хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа ба 10 000 хүн ам тутамд 46.7 их эмч ногдож байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтэй харьцуулахад 3630 буюу 10 000 хүн амд 8.2, өмнөх онтой харьцуулахад 995 эмчээр буюу 10 000 хүн амд ногдох эмчийн тоо 2.4-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

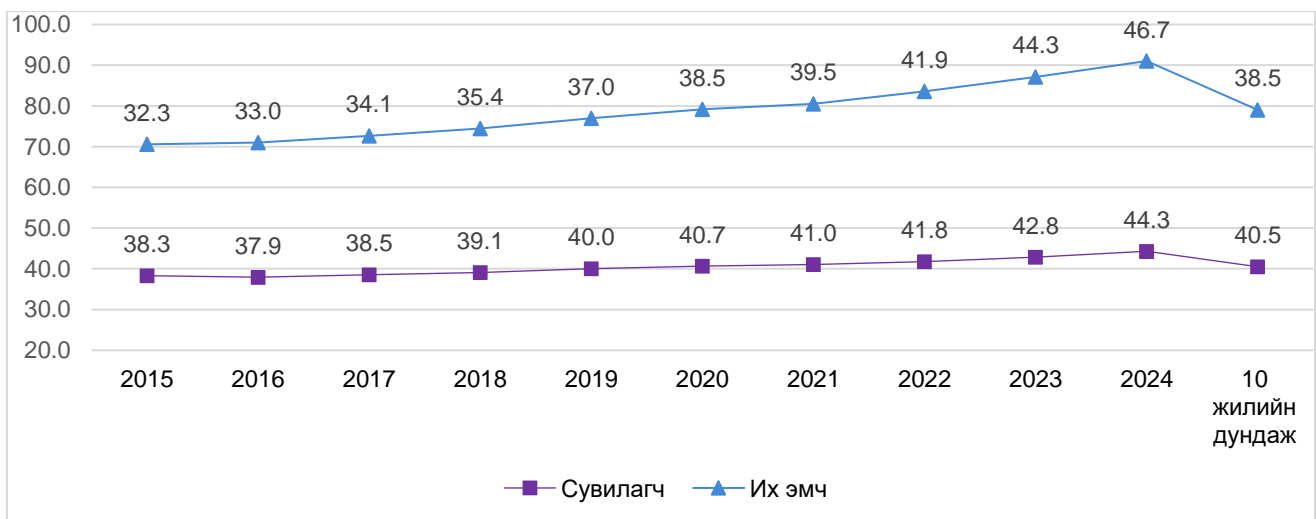
Үүнээс хүний их эмч 12 312 байгаагаас 80.6 хувь нь үндсэн ба төрөлжсөн мэргэжлийн чиглэлээр ажиллаж байна. Уламжлалт анагаахын эмч 1467, Нүүр амны эмч 2194 байна. Насны бүлгээр авч үзвэл нийт их эмчийн 25.2 хувийг 30 хүртэлх насны, 39.7 хувийг 30-39 насны, 16.0 хувийг 40-49 насны, 6.1 хувийг 50-54 насны, 5.4 хувийг 55-59 насны, 7.6 хувийг 60-аас дээш насны эмч нар эзэлж байна.

Их эмч нарын 2866 буюу 17.9 хувь магистрын зэрэгтэй ба үүнээс 366 нь тухайн жилд зэрэг хамгаалсан ба 2.8 хувь нь докторын зэрэгтэй байна. Мөн мэргэжлийн зэргээр харуулбал 12.7 хувь нь ахлах, 8.5 хувь нь тэргүүлэх, 2.3 хувь зөвлөх зэрэгтэй эмч байна.

Зураг 5. 7 Их эмч, насны бүлэгт эзлэх хувь, хүйсээр, 2024 он

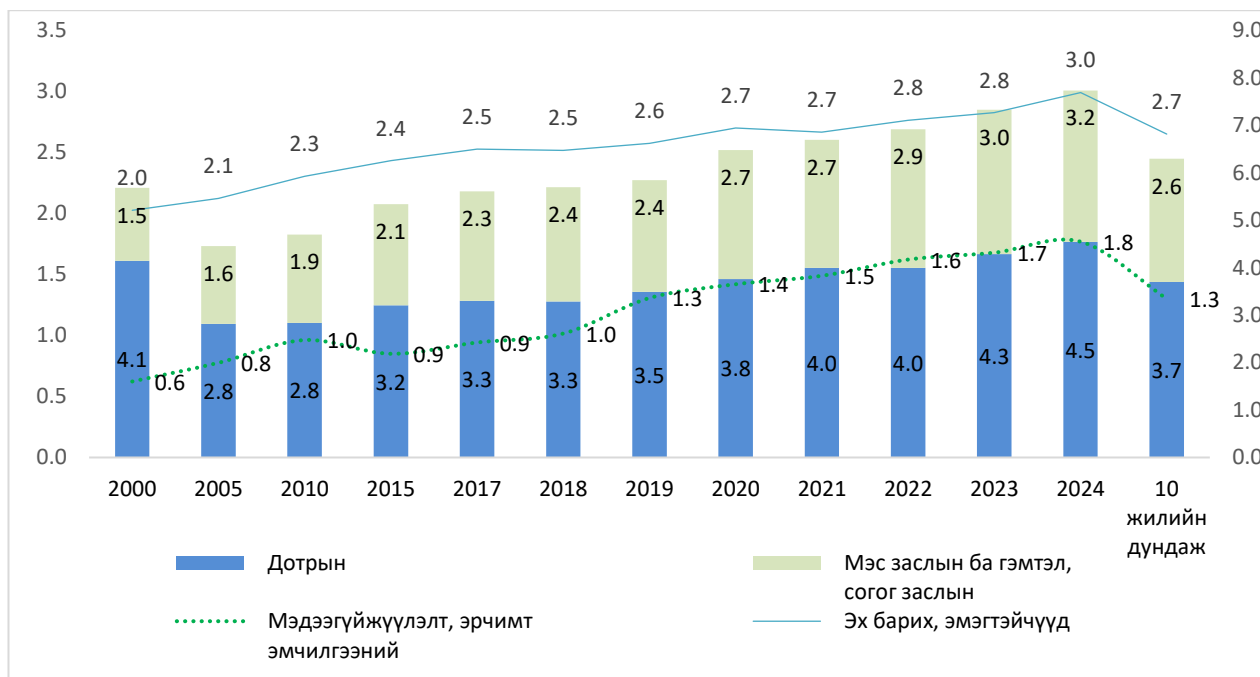
Зураг 5.8 10 000 хүнд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, 2015-2024 он

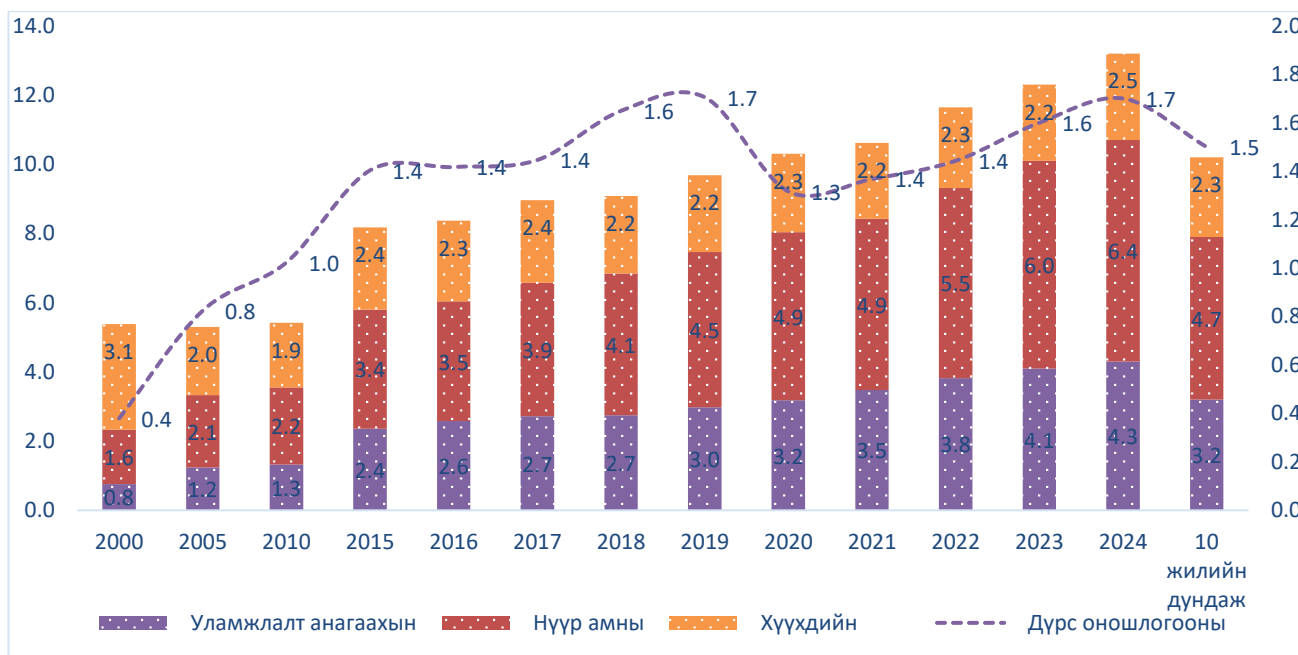
Их эмчийг мэргэшлийн төрлөөр нь харуулбал: 2000 онд 10 000 хүн амд ногдох дотрын эмч 4.1 байсан бол 2010 онд 2.8 болж буурсан хэдий ч сүүлийн жилүүдэд нэмэгдэж байгаа ба 2024 онд 4.3 болсон байна.

2024 онд 10 000 хүн амд ногдох мэс засал ба гэмтэл согог заслын эмч 3.2, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч 3.0 байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад 1.7 ба 1.0-оор тус тус нэмэгдсэн байна. Мэдээгүйжүүлэлт, эрчимт эмчилгээний эмч 1.8 байгаа нь 2000 оноос 1.2, 2010 оноос 0.8-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 5.9 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, сонгосон онуудаар

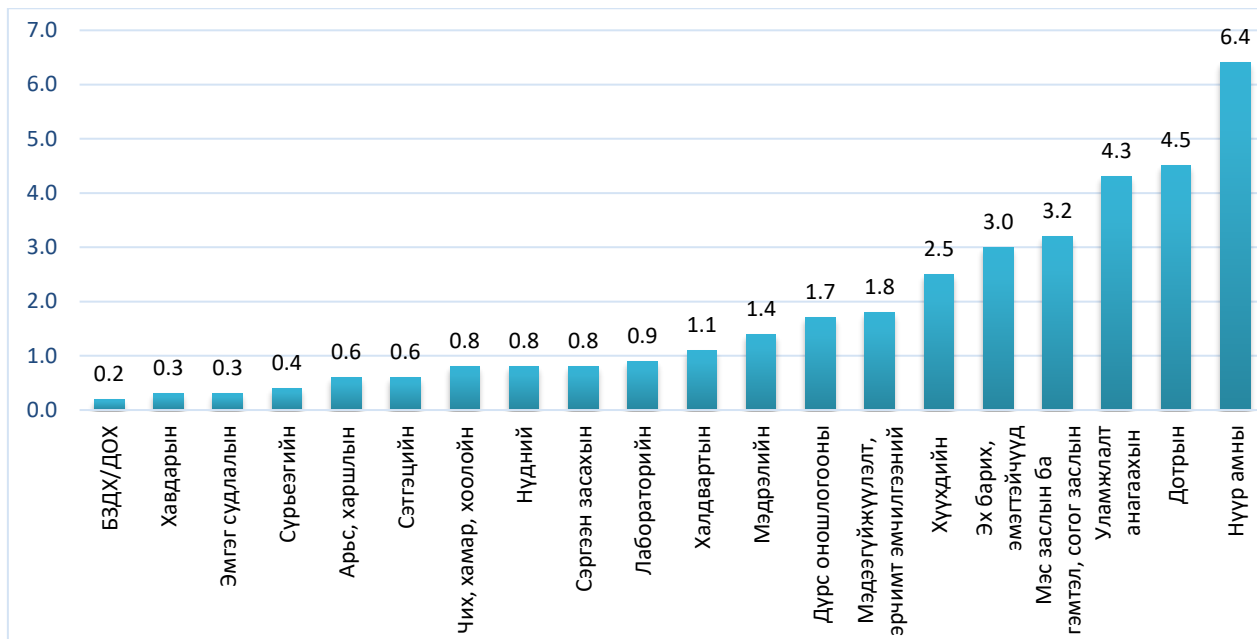

Зураг 5.10 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, сонгосон онуудаар

2024 оны байдлаар хүүхдийн эмч 866 ажиллаж байгаа нь 10 000 хүүхдэд 7.9 хүүхдийн эмч, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч 1023 байгаа нөхөн үржихүйн насны 10 000 эмэгтэйд тооцоолж үзэхэд 12.1 эмч ногдож байна.

Зураг 5. 11 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2024 он

Эмч, сувилагчийг байршлаар авч үзэхэд хөдөө орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох их эмч 30.4, сувилагч 38.8 байхад Улаанбаатар хотод эмч 64.0, сувилагч 50.2 байгаа нь хот суурин газар эмчийн нягтрал ихтэй байгаа нь харагдаж байна. Ялангуяа аймагт Улаанбаатар хоттой харьцуулахад мэс заслын эмч 3.4 дахин, гэмтэл, согог заслын эмч 2.9 дахин, дүрс оношилгоо, нүүр амны эмч 2.3-3.6 дахин тус тус бага байна.

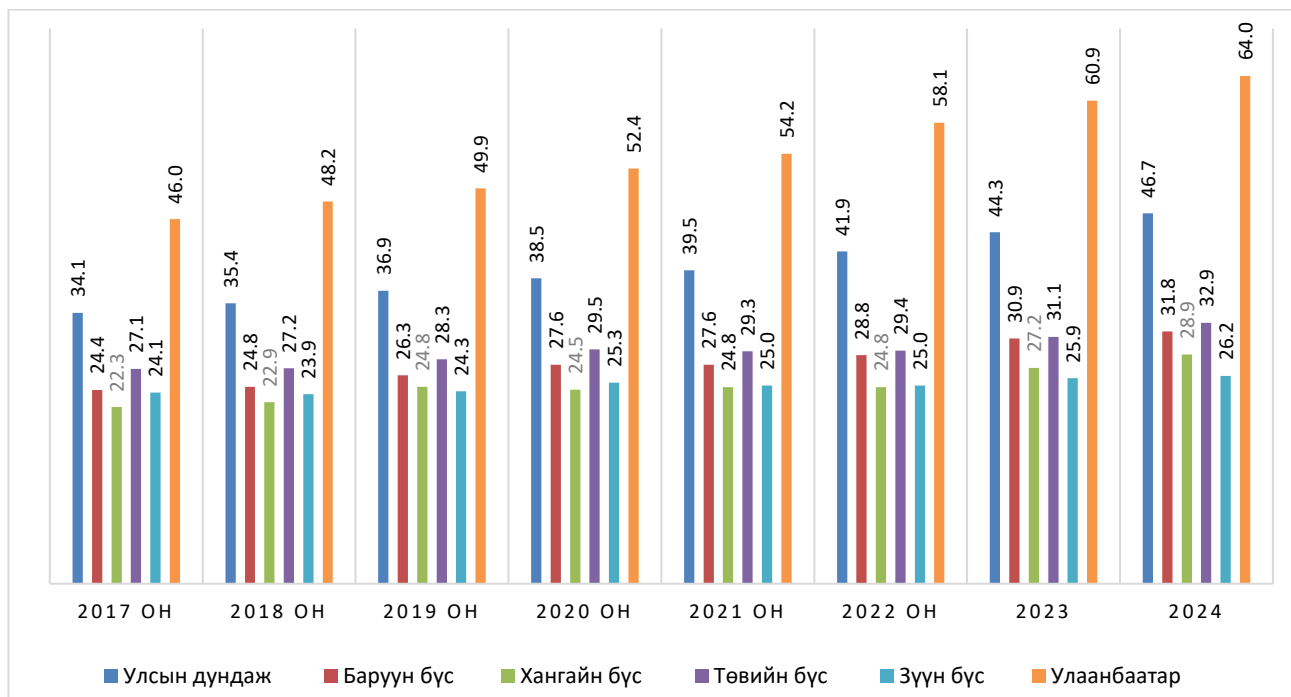
Нийт эмч нарын 66.5 хувь нь Улаанбаатар хотод, 33.5 хувь нь аймаг, орон нутагт ажиллаж байна. 10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо Улаанбаатар хотод 64.0 буюу улсын дунджаас 17.3-оор их байгаа ба харин баруун бүсэд 14.9, хангайн бүсэд 17.8, төвийн бүсэд 13.8, зүүн бүсэд 20.5-оор тус тус доогуур байна.

2024 оны байдлаар нийт 15152 сувилагч Монгол улсад оршин суугаа хүн амд сувилахуйн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа ба 10 000 хүн ам тутамд 44.3 сувилагч ногдож байна.

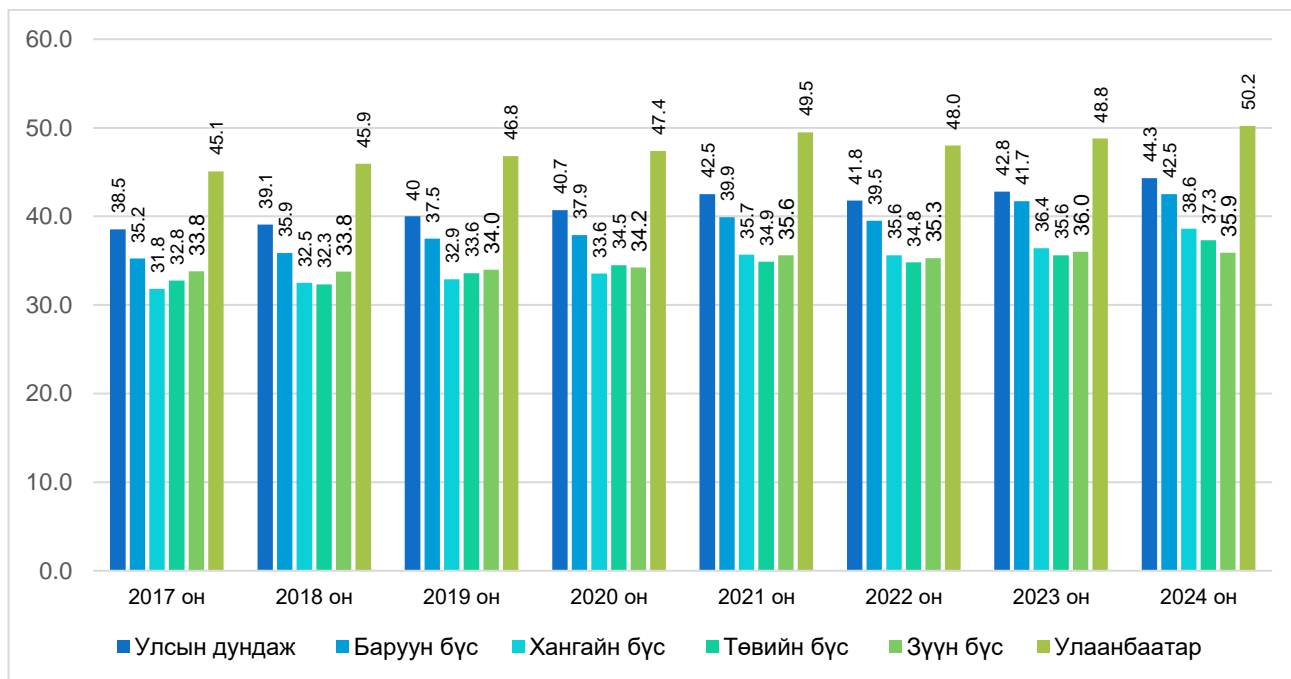
Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтэй харьцуулахад 2144 буюу 10 000 хүн амд 3.8, өмнөх онтой харьцуулахад 658 буюу 10 000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо 1.5-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Нийт сувилагчийн 52.6 хувь нь бакалаврын, 37.5 хувь нь дипломын боловсролтой ба 9.9 хувь нь туслах сувилагч эзэлж байгаа ба 15.3 хувь нь ахлах зэрэгтэй, 8.1 хувь нь тэргүүлэх зэрэгтэй байна. Насны бүлгээр авч үзвэл 26.0 хувийг 30 хүртэлх насны, 31 хувийг 30-39 насны, 20.1 хувийг 40-49 насны, 11.7 хувийг 50-54 насны, 6.6 хувийг 55-59 насны, 4.6 хувийг 60-аас дээш насны сувилагч эзэлж байна.

Зураг 5. 12 10 000 хүн амд ногдох их эмч, бүс нутгаар, 2017-2024 он

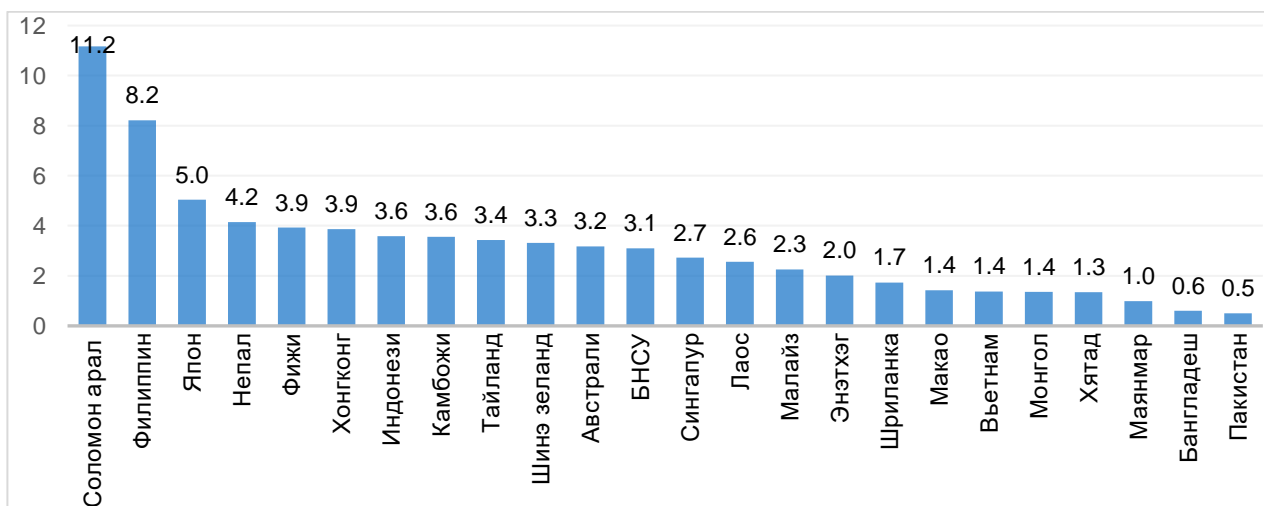
Зураг 5. 13 10 000 хүн амд ногдох сувилагч, бүс нутгаар, 2017-2024 он

5.5 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧИЙН ХАРЬЦАА

Ази-Номхон далайн бүсийн улс орнуудын хувьд 1000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо ихээхэн ялгаатай байгаа ба өндөр орлоготой орнуудад сувилагчийн тоо дунджаар 1000 хүн амд 10 сувилагч ногдож байгаа ба тухайлбал: Японд 12.2, Шинэ Зеландад 11.9, Австрали 11.7 байгаа ба Монгол улсын хувьд 2023 оны байдлаар 1000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо 4.3 байна. Эмч сувилагчийн харьцаа Ази номхон далайн бүс нутгуудын улс орнуудад 2020 оны байдлаар зураг 5.14-д харуулав.

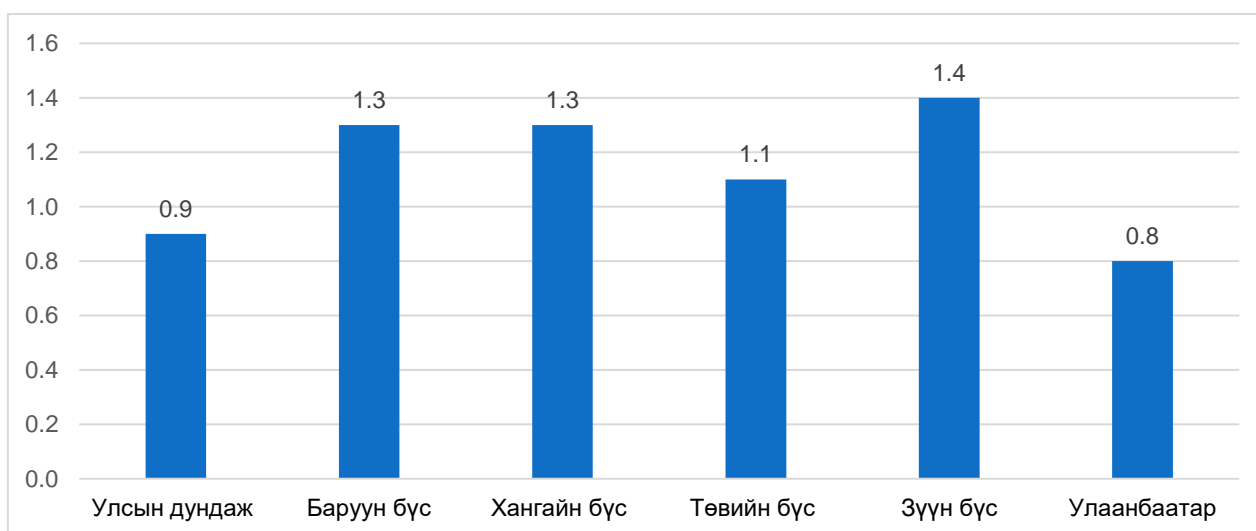
Зураг 5. 14 Эмч, сувилагчийн харьцаа, Ази-Номхон далайн бүсийн орнуудаар харьцуулснаар

Эх сурвалж: OECD Health Statistics 2020; WHO GHO, 2020; National Data Sources (see Annex A).

2024 оны байдлаар манай улсад эмч, сувилагчийн харьцаа улсын түвшинд 1:0.9, Улаанбаатар хотод 1:0.8, аймгийн түвшинд 1:1.3 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад улсын дүнгээр 0.1-ээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Эмч, сувилагчийн харьцаа аймаг бүсүүдээр ялгаатай байгаа ба хангай, баруун, зүүн бүсийн аймгуудад 1:1.3-1.4 байгаа бол төвийн бүсийн аймгуудад 1:1.1 байна.

Зураг 5. 15 Эмч, сувилагчийн харьцаа, бүс нутгаар, 2024 он

Хүснэгт 5. 1 Их эмч, сувилагчийн хүртээмжийн үзүүлэлт, бүс, аймаг, нийслэлээр 2018-2024 он

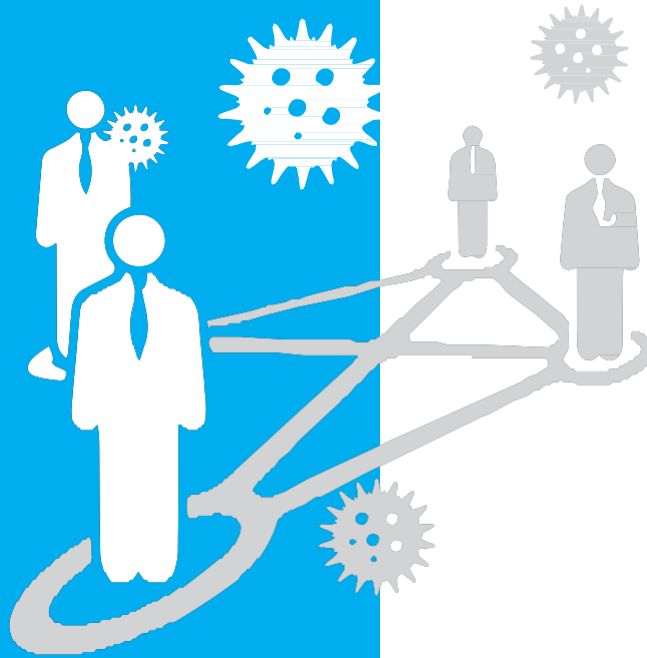
Аймаг, нийслэл	Нэг их эмчид ногдох хүний тоо							Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо						
	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он
Улсын дундаж	283	271	259	253	239	226	214	256	250	246	244	248	233	226
Баруун бүс	403	381	362	362	347	324	315	279	267	264	261	263	240	235
Баян-Өлгий	482	436	411	401	380	350	332	313	288	278	274	279	248	240
Говь-Алтай	300	313	282	284	277	269	265	227	217	227	219	219	224	216
Завхан	408	399	395	395	409	368	373	258	254	259	260	260	238	235
Увс	459	423	424	404	386	360	358	293	284	270	270	272	244	245
Ховд	368	334	311	327	298	281	268	292	280	276	272	274	238	234
Хангайн бүс	437	403	409	403	387	368	346	308	304	298	290	291	275	259
Архангай	516	464	455	470	462	439	403	334	318	337	336	336	336	310
Баянхонгор	435	414	437	462	426	392	380	295	288	304	297	297	277	260
Булган	558	459	418	451	542	477	486	324	299	271	290	290	295	287
Орхон	298	278	296	271	241	234	223	235	250	249	244	245	209	207
Өвөрхангай	438	406	393	399	384	347	320	350	332	307	283	283	287	264
Хөвсгөл	513	490	516	474	467	481	438	336	340	323	307	309	288	264
Төвийн бүс	368	353	339	341	340	322	304	309	297	290	294	295	281	268
Говьсүмбэр	277	264	311	251	266	255	260	268	300	341	306	307	296	285
Дархан - Уул	380	366	336	338	321	295	278	282	233	232	227	228	221	211
Дорноговь	285	280	259	268	278	265	248	276	295	260	286	287	283	254
Дундговь	340	305	292	316	336	315	288	303	299	297	286	285	313	300
Өмнөговь	342	306	300	293	301	293	284	358	366	344	376	383	332	312
Сэлэнгэ	434	437	468	468	428	403	393	334	328	331	343	342	289	278
Төв	437	437	382	395	405	389	355	326	315	307	301	301	306	307
Зүүн бүс	418	412	395	400	400	386	382	296	294	292	286	288	278	279
Дорнод	430	410	420	416	413	373	367	290	285	278	280	282	275	270
Сүхбаатар	395	430	388	407	415	431	408	279	284	278	268	271	279	284
Хэнтий	427	400	376	378	377	369	378	319	313	323	310	312	279	284
Улаанбаатар	208	201	191	184	172	164	156	218	214	211	210	216	205	199

Хүснэгт 5. 2 Их эмч, сувилагчийн харьцаа

Аймаг, нийслэл	2018 он		2019 он		2020 он		2021 он		2022 он		2023 он		2024 он	
	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч
Улсын дундаж	1.0	1.11	1.0	1.08	1.0	1.1	1.0	1.11	1.0	1.08	1.0	1.1	1.0	0.9
Баруун бүс	1.0	1.44	1.0	1.43	1.0	1.4	1.0	1.44	1.0	1.43	1.0	1.4	1.0	1.3
Баян-Өлгий	1.0	1.54	1.0	1.52	1.0	1.5	1.0	1.54	1.0	1.52	1.0	1.5	1.0	1.4
Говь-Алтай	1.0	1.32	1.0	1.44	1.0	1.2	1.0	1.32	1.0	1.44	1.0	1.2	1.0	1.2
Завхан	1.0	1.58	1.0	1.57	1.0	1.5	1.0	1.58	1.0	1.57	1.0	1.5	1.0	1.6
Увс	1.0	1.57	1.0	1.49	1.0	1.6	1.0	1.57	1.0	1.49	1.0	1.6	1.0	1.5
Ховд	1.0	1.26	1.0	1.19	1.0	1.1	1.0	1.26	1.0	1.19	1.0	1.1	1.0	1.1
Хангайн бүс	1.0	1.42	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.42	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.3
Архангай	1.0	1.55	1.0	1.46	1.0	1.4	1.0	1.55	1.0	1.46	1.0	1.4	1.0	1.3
Баянхонгор	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.4	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.4	1.0	1.5
Булган	1.0	1.72	1.0	1.53	1.0	1.5	1.0	1.72	1.0	1.53	1.0	1.5	1.0	1.7
Орхон	1.0	1.27	1.0	1.11	1.0	1.2	1.0	1.27	1.0	1.11	1.0	1.2	1.0	1.1
Өвөрхангай	1.0	1.25	1.0	1.22	1.0	1.3	1.0	1.25	1.0	1.22	1.0	1.3	1.0	1.2
Хөвсгөл	1.0	1.53	1.0	1.44	1.0	1.6	1.0	1.53	1.0	1.44	1.0	1.6	1.0	1.7
Төвийн бүс	1.0	1.19	1.0	1.19	1.0	1.2	1.0	1.19	1.0	1.19	1.0	1.2	1.0	1.1
Говьсүмбэр	1.0	1.03	1.0	0.88	1.0	0.9	1.0	1.03	1.0	0.88	1.0	0.9	1.0	0.9
Дархан - Уул	1.0	1.35	1.0	1.57	1.0	1.4	1.0	1.35	1.0	1.57	1.0	1.4	1.0	1.3
Дорноговь	1.0	1.03	1.0	0.95	1.0	1.0	1.0	1.03	1.0	0.95	1.0	1.0	1.0	1.0
Дундговь	1.0	1.12	1.0	1.02	1.0	1.0	1.0	1.12	1.0	1.02	1.0	1.0	1.0	1.0
Өмнөговь	1.0	0.95	1.0	0.84	1.0	0.9	1.0	0.95	1.0	0.84	1.0	0.9	1.0	0.9
Сэлэнгэ	1.0	1.30	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.30	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.4
Төв	1.0	1.34	1.0	1.39	1.0	1.2	1.0	1.34	1.0	1.39	1.0	1.2	1.0	1.2
Зүүн бүс	1.0	1.41	1.0	1.40	1.0	1.4	1.0	1.41	1.0	1.40	1.0	1.4	1.0	1.4
Дорнод	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.5	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.5	1.0	1.4
Сүхбаатар	1.0	1.41	1.0	1.51	1.0	1.4	1.0	1.41	1.0	1.51	1.0	1.4	1.0	1.4
Хэнтий	1.0	1.34	1.0	1.28	1.0	1.2	1.0	1.34	1.0	1.28	1.0	1.2	1.0	1.3
Улаанбаатар	1.0	0.95	1.0	0.94	1.0	0.9	1.0	0.95	1.0	0.94	1.0	0.9	1.0	0.8

Хүснэгт 5. 3 10 000 хүн амд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, аймаг, бүсээр, 2018-2024 он

Аймаг, нийслэл	10 000 хүн амд ногдох их эмч							10 000 хүн амд ногдох сувилагч						
	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он
Улсын дундаж	35.4	36.9	38.5	39.5	41.9	44.3	46.7	39.1	40.0	40.7	42.5	41.8	42.8	44.3
Баруун бүс	24.8	26.3	27.6	27.6	28.8	30.9	31.8	35.9	37.5	37.9	39.9	39.5	41.7	42.5
Баян-Өлгий	20.7	22.9	24.3	24.9	26.3	28.5	30.1	31.9	34.8	35.9	37.7	37.0	40.3	41.7
Говь-Алтай	33.4	32.0	35.4	35.2	36.1	37.2	37.8	44.1	46.1	44.0	46.3	46.3	44.6	46.4
Завхан	24.5	25.1	25.3	25.3	24.5	27.1	26.8	38.7	39.4	38.6	38.5	38.5	42.0	42.6
Увс	21.8	23.7	23.6	24.8	25.9	27.8	28.0	34.2	35.2	37.1	38.7	38.4	40.9	40.8
Ховд	27.2	29.9	32.2	30.6	33.6	35.6	37.4	34.2	35.7	36.3	40.5	40.1	42.0	42.8
Хангайн бүс	22.9	24.8	24.5	24.8	25.8	27.2	28.9	32.5	32.9	33.6	35.7	35.6	36.4	38.6
Архангай	19.4	21.6	22.0	21.3	21.7	22.8	24.8	30.0	31.5	29.7	30.8	30.8	29.8	32.2
Баянхонгор	23.0	24.2	22.9	21.6	23.5	25.5	26.3	33.9	34.7	32.9	33.7	33.6	36.0	38.4
Булган	17.9	21.8	23.9	22.2	18.4	21.0	20.6	30.9	33.4	37.0	33.2	33.2	33.9	34.8
Орхон	33.6	35.9	33.8	36.9	41.4	42.7	44.8	42.6	40.0	40.1	46.1	45.9	47.9	48.4
Өвөрхангай	22.8	24.6	25.5	25.0	26.0	28.8	31.3	28.6	30.2	32.6	33.8	33.8	34.9	37.9
Хөвсгөл	19.5	20.4	19.4	21.1	21.4	20.8	22.9	29.8	29.4	30.9	35.3	35.1	34.8	37.8
Төвийн бүс	27.2	28.3	29.5	29.3	29.4	31.1	32.9	32.3	33.6	34.5	34.9	34.8	35.6	37.3
Говьсүмбэр	36.1	37.9	32.2	39.8	37.6	39.3	38.4	37.3	33.3	29.3	32.1	32.0	33.7	35.1
Дархан - Уул	26.3	27.3	29.7	29.6	31.2	33.9	36.0	35.5	43.0	43.1	45.1	44.9	45.2	47.3
Дорноговь	35.1	35.7	38.6	37.3	36.0	37.7	40.3	36.3	33.9	38.4	36.4	36.3	35.3	39.3
Дундговь	29.4	32.8	34.3	31.6	29.8	31.7	34.7	33.0	33.5	33.6	29.3	29.3	31.9	33.4
Өмнөговь	29.2	32.7	33.3	34.1	33.2	34.1	35.2	27.9	27.3	29.1	27.6	27.1	30.1	32.0
Сэлэнгэ	23.0	22.9	21.4	21.4	23.3	24.8	25.4	29.9	30.4	30.2	32.9	32.9	34.6	35.9
Төв	22.9	22.9	26.2	25.3	24.7	25.7	28.2	30.7	31.8	32.6	33.7	33.8	32.7	32.5
Зүүн бүс	23.9	24.3	25.3	25.0	25.0	25.9	26.2	33.8	34.0	34.2	35.6	35.3	36.0	35.9
Дорнод	23.2	24.4	23.8	24.0	24.2	26.8	27.2	34.5	35.1	36.0	37.1	36.9	36.3	37.0
Сүхбаатар	25.3	23.3	25.8	24.5	24.1	23.2	24.5	35.8	35.2	36.0	36.9	36.5	35.8	35.2
Хэнтий	23.4	25.0	26.6	26.5	26.5	27.1	26.4	31.4	32.0	30.9	32.9	32.7	35.8	35.2
Улаанбаатар	48.2	49.9	52.4	54.2	58.1	60.9	64.0	45.9	46.8	47.4	49.5	48.0	48.8	50.2

БҮЛЭГ 6

ХАЛДВАРТ
ӨВЧИН

БҮЛЭГ 6. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

6.1 БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ

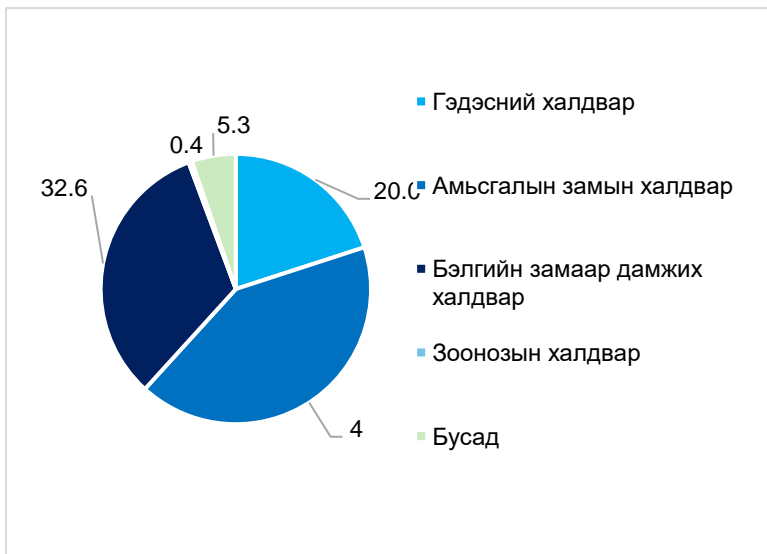
Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 11 дүгээр тогтоолоор халдварт өвчнийг тандах, сэргийлэх, дэгдэлтийн үеийн хариу арга хэмжээг уян хатан, чанартай, хүртээмжтэй, шуурхай зохион байгуулах чадавхыг бэхжүүлэхэд бусад салбарын оролцоог нэмэгдүүлэх, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах замаар халдварт өвчний тархалтыг бууруулах зорилгоор “Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах” үндэсний хөтөлбөрийг баталсан. Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/528 тушаалаар “Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх” арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлтэд 2024 онд цусан суулга өвчнийг 10 000 хүнд 6.0, сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдлыг 100 000 хүнд 130, төрөлхийн тэмбүүтэй төрсөн нярайн тоо (100 000 амьд төрөлтөнд) 50-с бага, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундах тэмбүү өвчний халдварын тархалтыг 1.5 хувиас бага болгох зорилт тавьсан байна.

Энэхүү зорилтыг 2024 оны байдлаар 100 000 хүнд сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдол 65.3, төрөлхийн тэмбүүтэй төрсөн нярайн тоо (100 000 амьд төрөлтөнд) 22.5, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундах тэмбүү өвчний халдварын тархалт 1.3 хувь буюу зорилтод түвшинг хангасан боловч 10 000 хүнд цусан суулга халдварт өвчин 8.7 байгаа нь зорилтод үзүүлэлтээс өндөр байна.

6.2 ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар 30 гаруй төрлийн 37.3 мянган халдварт өвчний тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10 000 хүн тутамд 109.1 байна. Нийт халдварт өвчний 41.7 хувь амьсгалын замын халдварт өвчин, 32.6 хувь бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин, 20.0 хувь гэдэсний халдварт өвчин, 0.4 хувь зоонозын халдварт өвчин, 5.3 хувь бусад халдварт өвчин тус тус эзэлж байна.

Зураг 6.1 Халдварт өвчний бүтэц (хувиар), төрлөөр, 2024 он

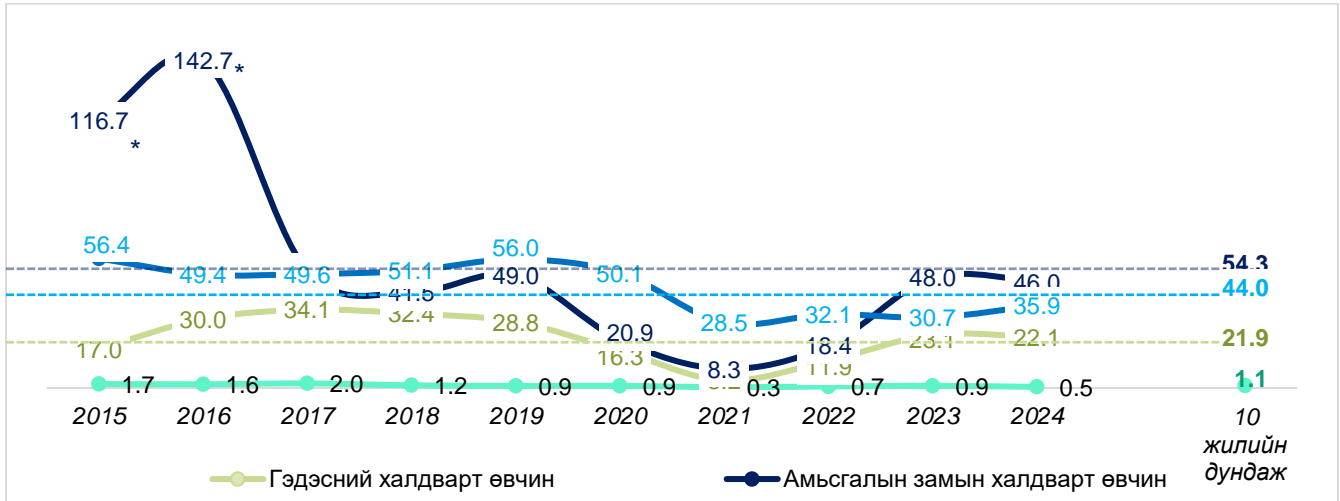

Өмнөх онтой харьцуулахад гэдэсний халдварт өвчин 3.6 хувь, амьсгалын замын халдварт өвчин 2.9 хувиар, зоонозын халдварт өвчин 1 дахин буурсан бол бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 15.7 хувиар нэмэгдсэн байна.

Халдварт өвчний төрлөөр сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулж үзэхэд 10 000 хүнд амьсгалын замын халдварт өвчин 8.6-оор, бэлгийн замын халдварт өвчин 8.4-оор, зоонозын халдварт өвчин 0.6-оор тус тус

буурсан, гэдэсний халдварт өвчин ижил түвшинд байна.

Зураг 6. 2 Халдварт өвчин, 10 000 хүнд, төрлөөр, 2015-2024 он

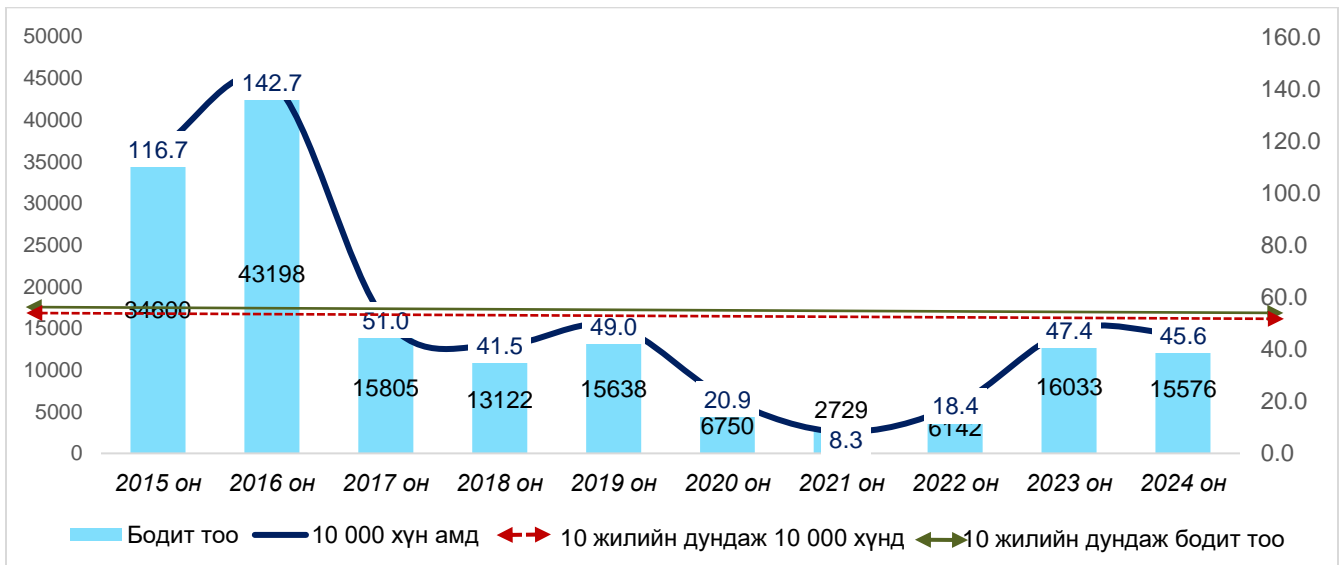

Өмнөх онтой харьцуулахад 10 000 хүнд амьсгалын замын халдварт өвчин 2.0-оор, гэдэсний халдварт өвчин 1.1-оор, зоозын халдварт өвчин 0.5-оор тус тус буурсан, бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 5.3-оор өссөн байна. 2015, 2016 онуудад улаан бурхан* өвчний дэгдэлтээр 53 737 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10 000 хүнд амьсгалын замын халдварт өвчний тохиолдлыг тухайн үед эрс нэмэгдүүлсэн байна.

6.2 АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

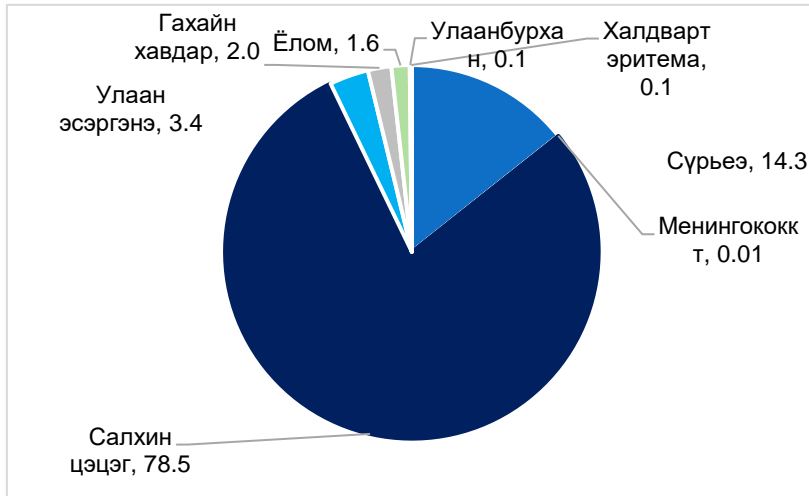
Амьсгалын замын халдварт өвчин 2024 онд сүрьеэ, салхин цэцэг, ёлом, улаан эсэргэнэ, гахайн хавдар, менингококкт халдвар, эритема, улаан бурхан зэрэг 8 төрлийн 15 576 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний 41.7 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6. 3 Амьсгалын замын халдварт өвчин, 10 000 хүнд, 2015-2024 он

Тайлант онд амьсгалын замын халдварт өвчин 10 000 хүнд 45.6 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 8.6-оор бага байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 10 000 хүнд 1.8-оор бага байна.

Зураг 6. 4 Амьсгалын замын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2024 он

Сүүлийн 10 жилийн байдлаар амьсгалын замаар дамжих халдварын дийлэнх хувийг улаан бурхан, салхин цэцэг, сүрьеэгийн тохиолдол эзэлж байна.

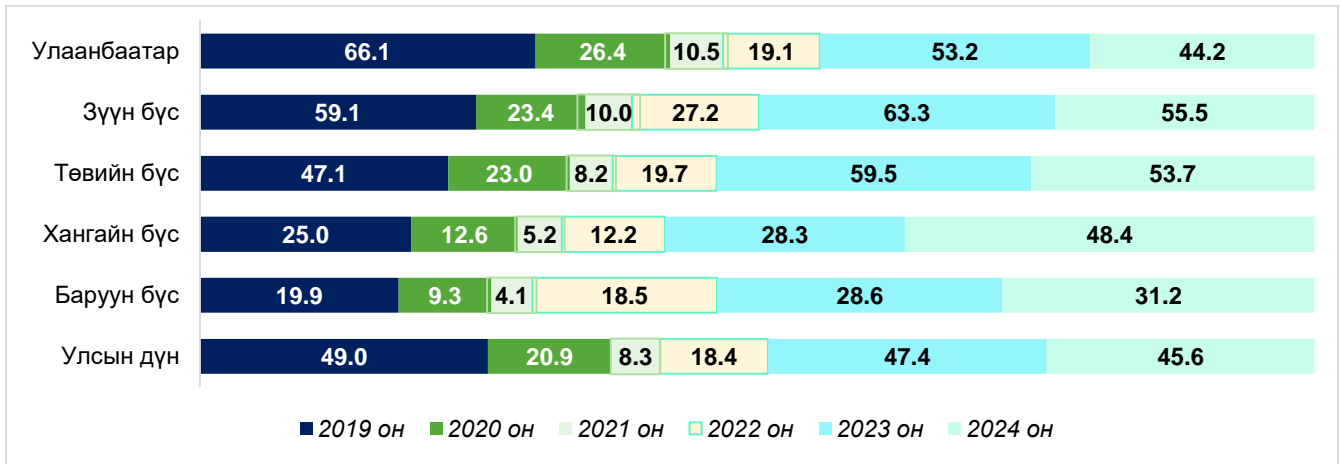
Тайлант онд амьсгалын замын халдварт өвчний 78.5 салхин цэцэг, 14.3 сүрьеэ, 3.4 улаан эсэргэнэ, 2.0 гахайн хавдар, 1.6 ёлом, 0.1 эритема, 0.1 улаан бурхан, 0.01 хувийг менингококкт халдвар тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 6. 1 Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүнд), төрлөөр, 2015-2024 он

Үзүүлэлт	2015он	2016он	2017он	2018он	2019он	2020он	2021он	2022он	2023он	2024он
Сүрьеэ	14.4	13.4	12.2	11.1	11.4	10.4	7.1	7.0	7.0	6.5
Менингококкт халдвар	0.04	0.03	0.04	0.04	0.06	0.02	0.01	0.01	0.02	0.01
Салхин цэцэг	19.0	22.6	31.1	25.7	33.4	8.9	0.9	10.4	35.1	35.8
Улаан бурхан	79.16	100.01	0.05	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04
Улаан эсэргэнэ	2.5	4.6	5.8	2.9	2.9	0.8	0.1	0.5	4.1	1.5
Гахайн хавдар	0.8	1.1	0.7	1.0	0.4	0.3	0.1	0.2	0.6	0.9
Ёлом	0.5	0.5	0.8	0.6	0.8	0.5	0.1	0.3	0.6	0.7
Халдварт эритема	0.14	0.34	0.29	0.15	0.11	0.02	0.00	0.01	0.03	0.05
Улаанууд	0.17	0.16	0.04	0.01	0.02	0.00	0.01	0.02	0.01	0.00
НИЙТ	116.7	142.7	51.0	41.5	49.0	20.9	8.3	18.4	47.4	45.6

2024 онд сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 10 000 хүнд салхин цэцэг 13.5-оор, гахайн хавдар 0.3-оор, ёлом 0.2-оор тус тус өссөн байна. Улаанбурхан 17.9-оор, сүрьеэ 3.5-оор, улаан эсэргэнэ 1.0-оор, халдварт эритема 0.1-оор, менингококкт халдвар 0.02-оор тус тус буурсан байна.

Зураг 6. 5 Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүнд), бүсээр, 2019-2024 он

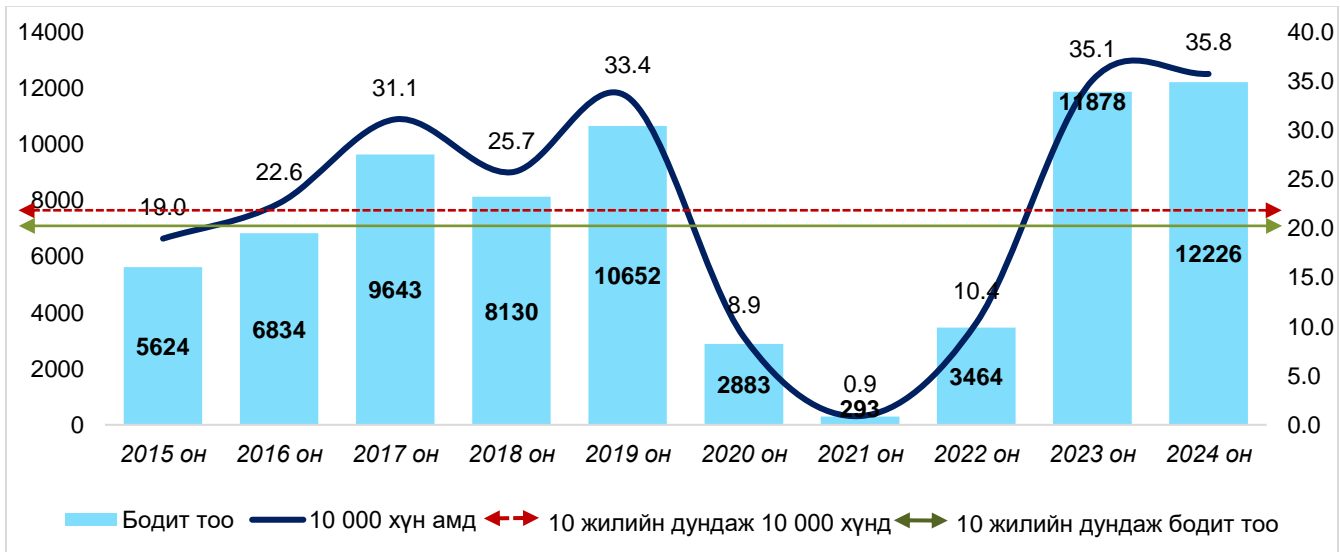

Сүүлийн 5 жилийн дунджаас (КОВИД-19-ын халдвар ороогүй) 2024 онд бүртгэгдсэн халдварт өвчин 10 000 хүнд улсын хэмжээнд 14.0-оор өссөн, өмнөх оноос 1.8-оор буурсан байна.

6.2.1 САЛХИН ЦЭЦЭГ

Тайлант онд салхин цэцэг халдварт өвчний 12 226 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүнд 35.8 байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дунджаас 5 063.3 тохиолдол, 10 000 хүнд 13.5-оор өссөн, өмнөх оноос 348 тохиолдол, 10 000 хүнд 0.6-оор тус тус өссөн байна.

Зураг 6. 6 Салхин цэцэг (бодит тоо, 10 000 хүнд), 2015-2024 он

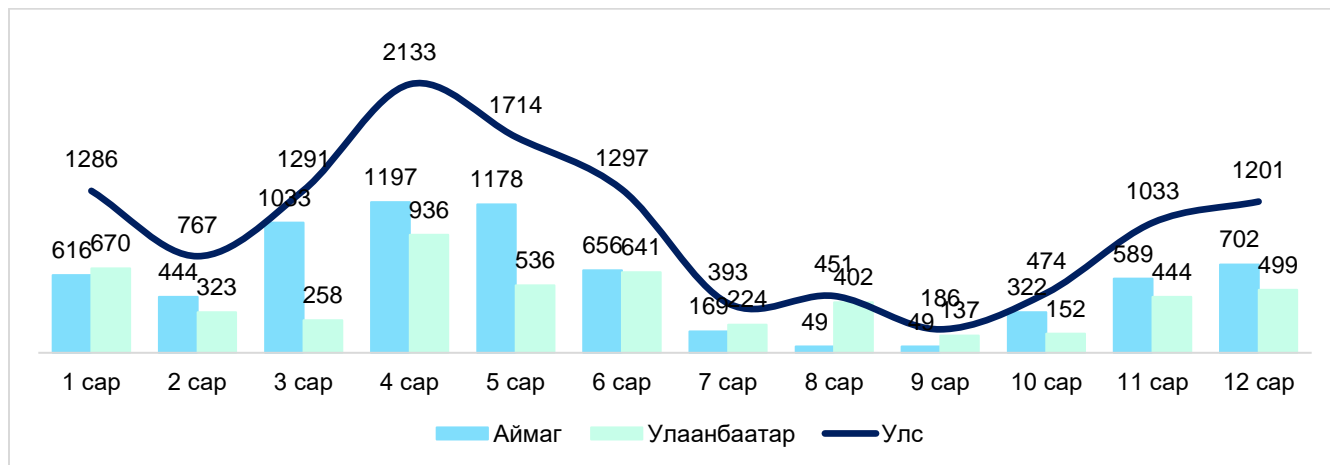

Салхин цэцэг халдварт өвчний 50.5 хувь нь эрэгтэй, 49.5 хувь эмэгтэй буюу хүйсийн хувьд ялгаагүй, насны ангиллаар авч үзвэл 33.0 хувь нь 5 хүртэлх насны, 34.3 хувь нь 5-9 насны, 15.2 хувь нь 10-14 насны хүүхдүүд эзэлж байгаа нь нийт салхин цэцэг тохиолдлын 82.5 хувийг эзэлж байна.

Халдварт өвчний онош тогтоогдсон байдлаас харахад 12 124 тохиолдлыг эмнэлзүйн шинж тэмдгээр оношилж, 102 тохиолдол нь тархвар судлал, лабораторийн шинжилгээгээр давхар баталсан байна.

Нийгмийн байдлаар нь авч үзвэл нийт өвчлөгчдийн 47.3 хувийг сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүд, 44.1 хувийг сургуулийн сурагчид, 1.4 хувийг оюутнууд тус тус байгаа нь нийт халдварын 92.7 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6. 7 Салхинцэцэг өвчин бүртгэгдсэн сараар (бодит тоо), 2024 он

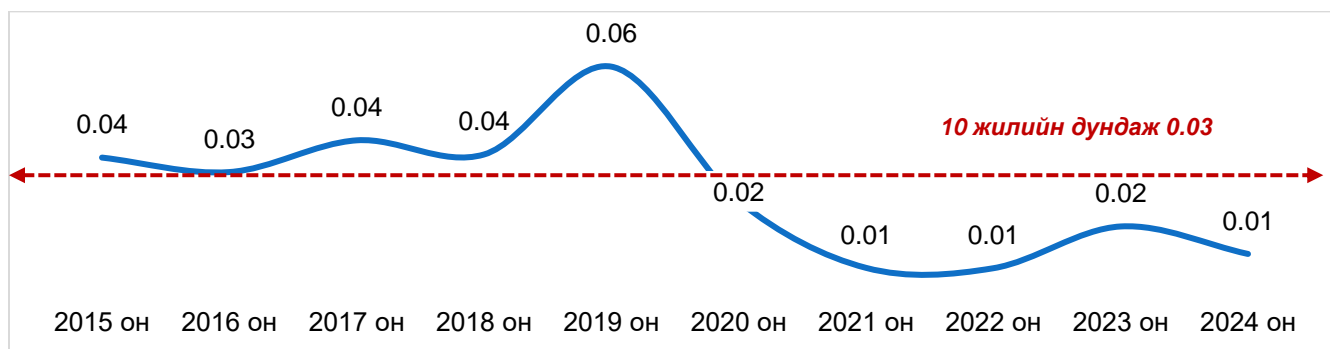

Улсын хэмжээнд сард дунджаар 1018.8 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 1, 3, 4, 5, 6, 11, 12 саруудад дунджаас өндөр бүртгэгдсэн байна. 3-6 сард халдварын тохиолдол өндөр бүртгэгдсэн. Салхин цэцгийн хүндрэлээр эндэгдэл бүртгэгдээгүй байна.

6.2.2 МЕНИНГОКОККТ ХАЛДВАР

Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн менингококкт халдварын хөдлөлзүйгээс харахад 1974, 1994 онд хүн амыг олноор хамарсан тахалт тархалт гарч 10 000 хүнд 14-с 19 тохиолдол бүртгэгдэж, 1995 оноос тууштай буурсан хэдий ч 2007 онд бага зэрэг нэмэгдэн 10 000 хүнд 0.6 тохиолдол бүртгэгдэж байсан. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар 9 тохиолдол бүртгэгдсэн нь энэ оноос 7 тохиолдлоор өндөр байна. Энэ онд 2 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 12 сард Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна.

Зураг 6. 8 Менингококкт халдварын түвшин (10 000 хүнд), 2015-2024 он

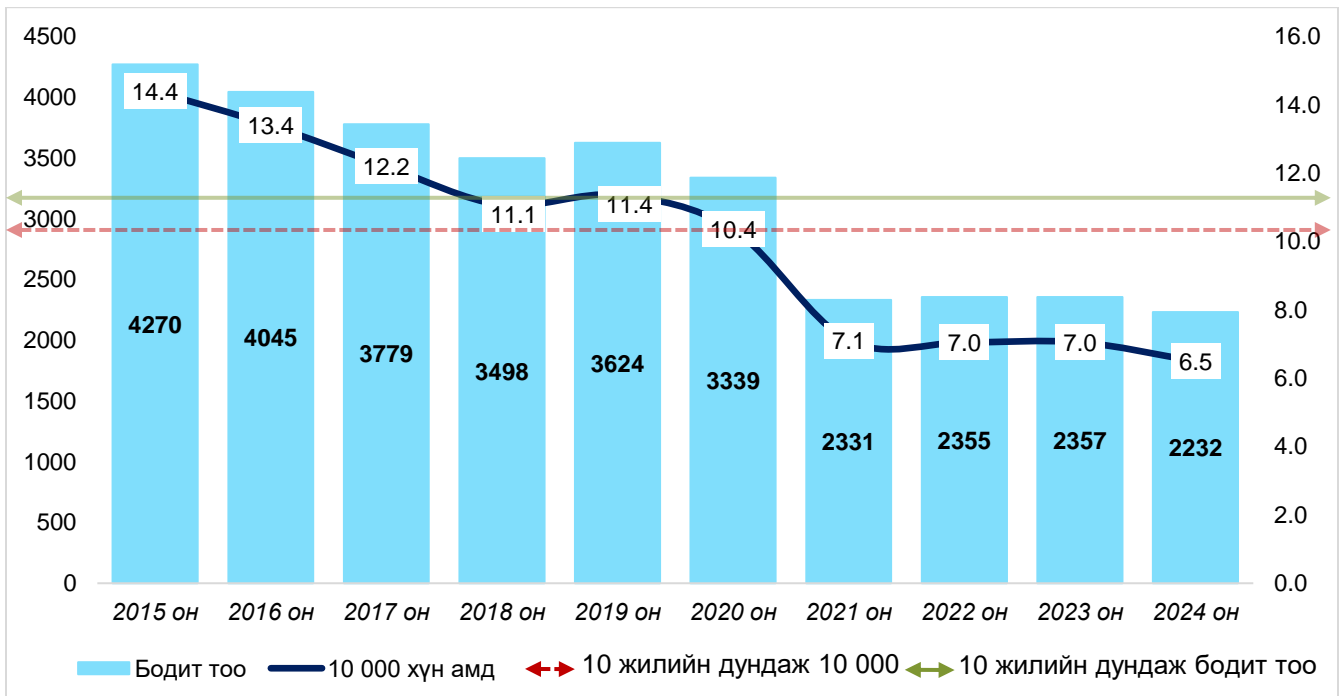

6.2.4 СҮРЬЕЭ

Монгол Улс нь ДЭМБ-ын Номхон далайн баруун эргийн бүсийн 37 орноос сүрьеэгийн халдвар өндөртэй орны тоонд ордог. Дэлхийн бусад улс орнуудын адил Монгол Улс 1996 оноос шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний стратеги (ДОТС)-ийг нэвтрүүлснээр сүрьеэгийн шинээр илэрсэн тохиолдол 1996 оноос хойш тасралтгүй нэмэгдээд 2007 оноос буурах хандлага ажиглагдаж байна. “Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх” арга хэмжээний төлөвлөгөөг 2024 онд баталж 100 000 хүнд шинэ болон дахилтат сүрьеэг 100 ба түүнээс доош болгох зорилт тавьсан ба энэ онд улсын хэмжээнд 65.3 болж 34.7-оор бага байна.

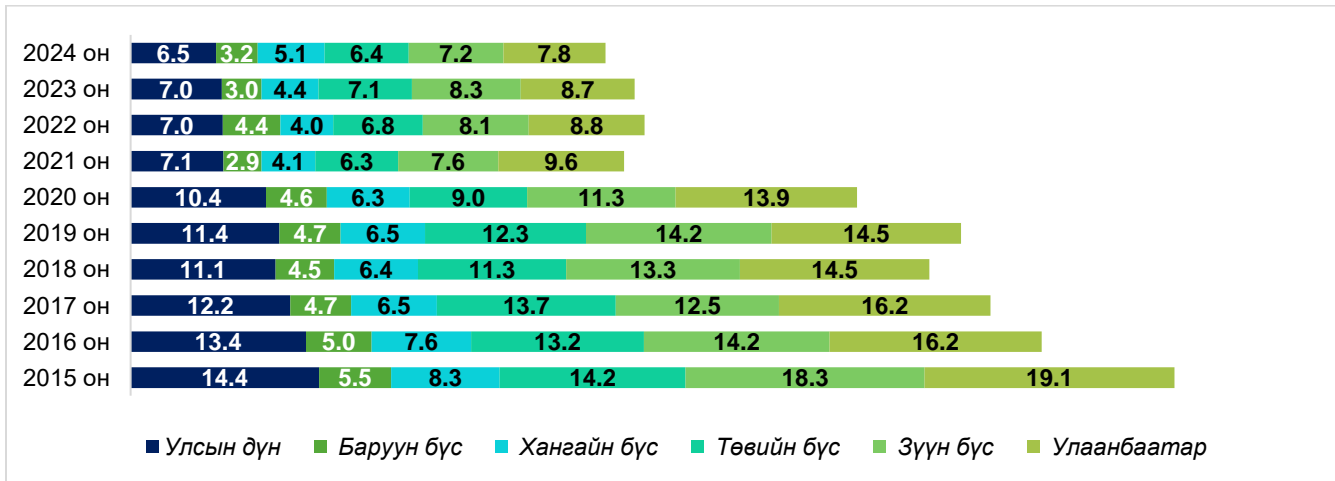
Энэ онд 2 232 тохиолдол бүртгэгдэж 10 000 хүнд 6.5 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 951 (10 000 хүнд 3.5) тохиолдлоор, өмнөх оноос 25 тохиолдлоор тус тус буурсан байна. Шинээр бүртгэгдсэн тохиолдлын 58.4 хувь нь эрэгтэй, 41.6 хувь эмэгтэй байгаа ба насны ангиллаар авч үзвэл 1.8 хувь нь 5 хүртэлх насны, 2.0 хувь нь 5-9 насны, 3.3 хувь нь 10-14 насны, 6.8 хувь нь 15-19 насны хүүхдүүд эзэлж байна. Ахмад настан 17.2 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6. 9 Сүрьеэ өвчний түвшин (бодит тоо, 10 000 хүнд), 2015-2024 он

Эмчилгээ хяналтын өвчтөнөөс сүрьеэгээр нас барсан нийт 115 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх онтой харьцуулахад 27 тохиолдлоор буурсан байна. Өвчний бүтцээр нь үзвэл: Амьсгалын эрхтний сүрьеэгээр 58 (50.4%), амьсгалын бус эрхтний сүрьеэгээр 6 (5.2%), бусад эрхтэн тогтолцооны өвчнөөр 51 (44.3%) нь тус тус нас барсан байна.

Зураг 6. 10 Сүрьеэгийн өвчний түвшин (10 000 хүнд), бүсээр, 2015-2024 он

Сүрьеэгийн өвчний тохиолдлыг байршлаар харуулбал Баруун бүс 3.3-оор, Хангай бүс 1.4-оор, Төвийн бүс 0.1 тус тус улсын дунджаас бага байна. Зүүн бүс 0.7, Улаанбаатар хотод 1.3-оор тус тус улсын дунджаас өндөр байна. 2015 оноос Улаанбаатар 11.3, Зүүн бүс 11.1, Төвийн бүс 7.0, Баруун бүс 3.3, Хангайн бүс 3.2-оор тус тус буурсан байна.

Сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын 1 296 (58.1%) нь Улаанбаатар хотод, 936 (41.9%) нь орон нутагт бүртгэгдсэн ба 70.1% нь уушгины сүрьеэ, 29.9% нь уушгины бус эрхтний сүрьеэ байна.

6.2.5 ХҮҮХДИЙН СҮРЬЕЭ

Сүүлийн 10 жилийн дунджаар 326.2 хүүхэд шинээр сүрьеэгээр өвчилсөн нь нийт сүрьеэгийн халдварын 10.3%-г эзэлж байна. Сүүлийн 10 жилийн хугацаанд 2016 онд хамгийн их буюу 516 хүүхэд бүртгэгдэж байсан бол 2024 онд 158 тохиолдол болж буурсаар байна.

Зураг 6. 11 Нийт сүрьеэ (бодит тоо), Хүүхдийн сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдол (бодит тоо, хувиар), 2015-2024 он

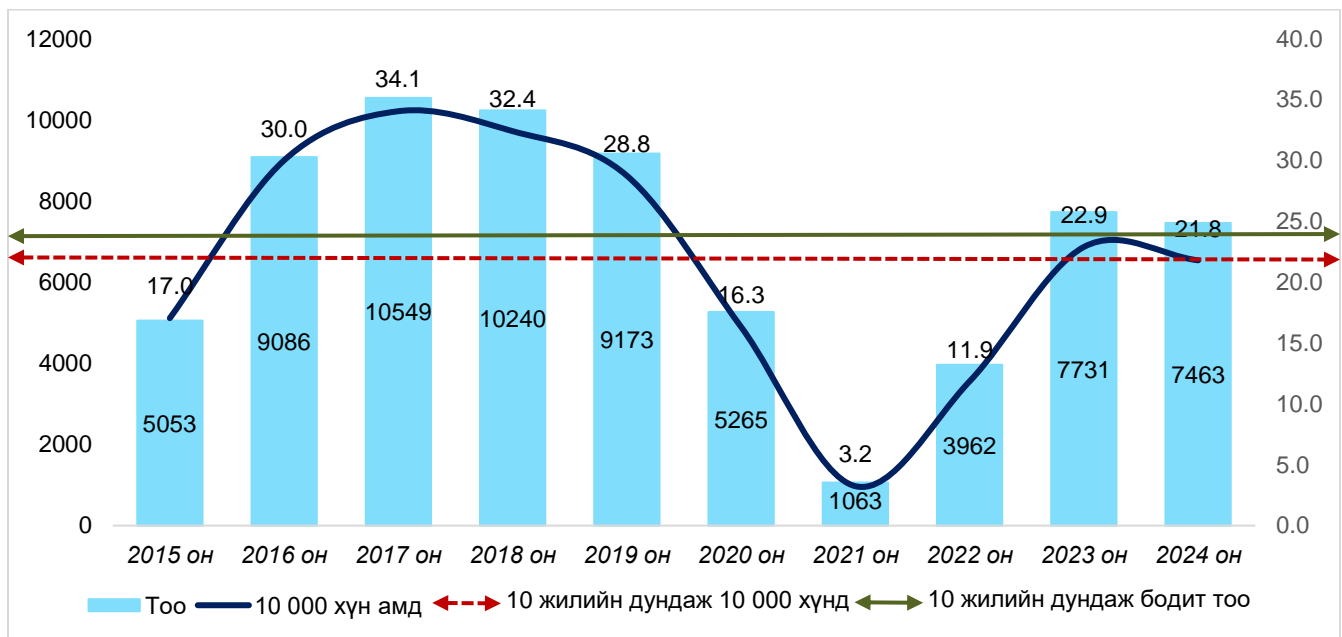

Энэ онд 15 хүртэлх насны 158 хүүхэд сүрьеэгээр өвчилсөн нь нийт тохиолдлын дотор 7.1%-г эзэлж байгаа ба өнгөрсөн оноос 3 тохиолдол (1.3 хувиар), сүүлийн 10 жилийн дунджаас 168 тохиолдлоор (1.2 дахин) тус тус буурсан байна. 77.8 хувь нь уушгины сүрьеэ өвчнөөр оношлогдсон байна.

6.3 ГЭДЭСНИЙ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд сүүлийн 10 жилийн дунджаар гэдэсний халдварт өвчний 6958.5 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүнд 21.8 байна. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар гэдэсний халдварын дийлэнх хувийг цусан суулга, гар хөл амны өвчин, бактерийн гаралтай бусад хоолны хордлогын тохиолдол эзэлж байна. 2024 онд бүртгэгдсэн 7 463 тохиолдлыг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 504.5 тохиолдлоор өссөн байна.

Зураг 6. 12 Гэдэсний халдварт өвчний тохиолдол, 10 000 хүнд), 2015-2024 он

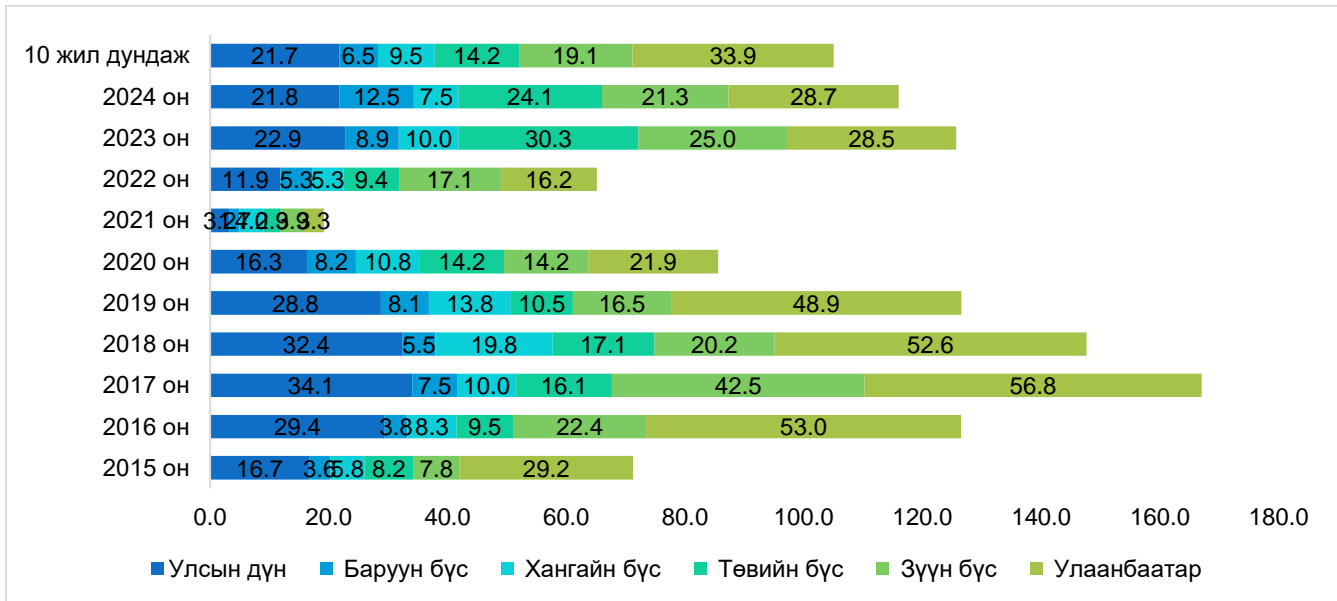

Улсын хэмжээнд 2024 онд гэдэсний халдварын 6 төрлийн (цусан суулга, хүнсний гаралтай бактерт хордлого, сальмонеллэзын халдвар, суулгалт халдвар, гар, хөл, амны өвчин, цочмог гепатит А) халдварт өвчин бүртгэгдэж, 10 000 хүн тутамд 21.8 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.1-оор буурсан үзүүлэлттэй байна. Гэдэсний халдварт өвчин нийт халдварт өвчний 20.0 хувийг эзэлж байна.

Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт гэдэсний халдварын 39.7 хувь нь цусан суулга, 36.0 хувь нь гар, хөл, амны өвчин, 11.0 хувь нь сальмонеллэз, 8.6 хувь нь бактерийн гаралтай хоолны хордлого, 4.7 суулгалт халдвар, 0.03 вируст гепатит А тус тус эзэлж байна.

Гэдэсний халдварт өвчнийг бүс нутгаар харьцуулан харахад 10 000 хүнд Улаанбаатар хот 5.2, Төвийн бүс 2.3 тохиолдлоор улсын дүнгээс тус тус өндөр байна. Зүүн бүс 0.5, Баруун бүс 9.3, Хангайн бүс 14.3 тохиолдлоор тус тус бага үзүүлэлттэй байна.

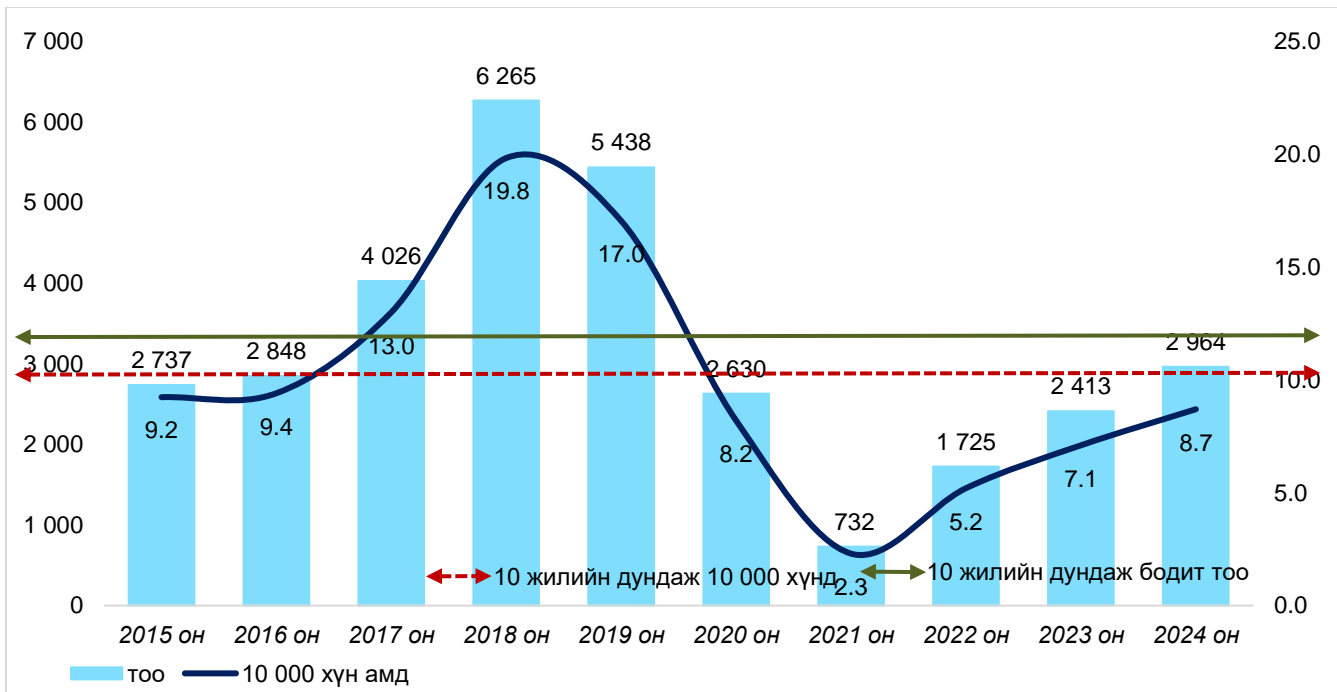
Зураг 6. 13 Гэдэсний халдварт өвчин (10 000 хүнд), бүсээр, 2015-2024 он

6.3.1 ЦУСАН СУУЛГА ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд 2024 онд цусан суулгын 2 964 тохиолдол бүртгэгдсэн 10 000 хүнд 8.7 байгаа ба гэдэсний халдварт өвчний 39.7 хувийг эзэлж байна. Сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 213.8 тохиолдол буюу 10 000 хүнд 1.3-оор бага үзүүлэлттэй боловч өмнөх онтой харьцуулахад 551 тохиолдол, 10 000 хүнд 1.6-оор өссөн байна.

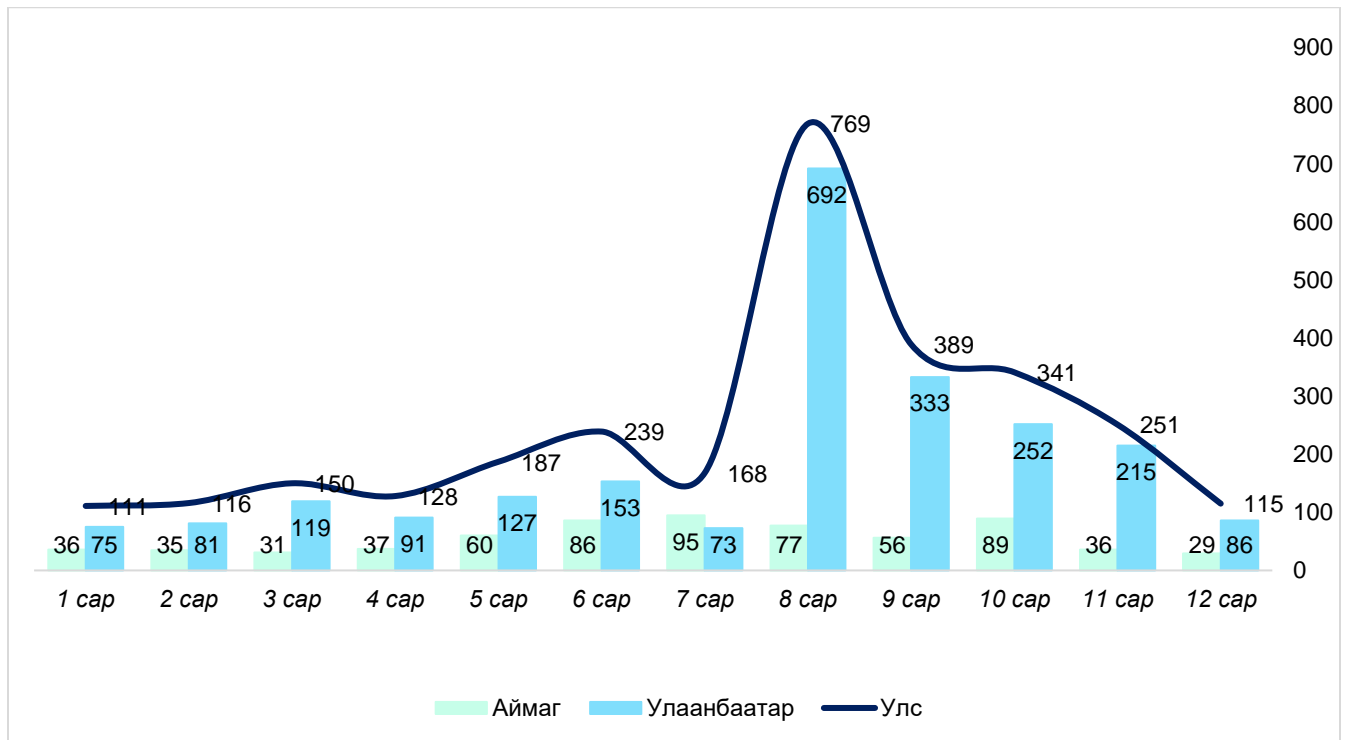
Зураг 6. 14 Цусан суулга халдварын тохиолдол, 10 000 хүнд, 2015-2024 он

Цусан суулга өвчний 50.9 хувь нь эрэгтэй, 49.1 хувь эмэгтэй байгаа ба насны ангиллаар авч үзвэл 48.4 хувь нь 5 хүртэлх насны, 21.6 хувь нь 5-9 насны, 6.0 хувь нь 10-14 насны хүүхдүүд эзэлж байна.

Цусан суулга өвчний онош тогтоогдсон байдлаас харахад 2 616 (88.3%) тохиолдлыг эмнэлзүйн шинж тэмдгээр оношилж, 348 (11.7%) тохиолдол нь эмнэлзүй лабораторийн шинжилгээгээр давхар баталсан байна. Нийгмийн байдлаар нь авч үзвэл нийт өвчлөгчдийн 17.9 хувь нь 1 хүртэлх насны буюу гэртээ байдаг хүүхдүүд, 38. хувийг цэцэрлэгийн хүүхдүүд, 22.2 хувийг сургуулийн сурагчид эзэлж байгаа дийлэнх буюу 78.7 хувийг эзэлж байна.

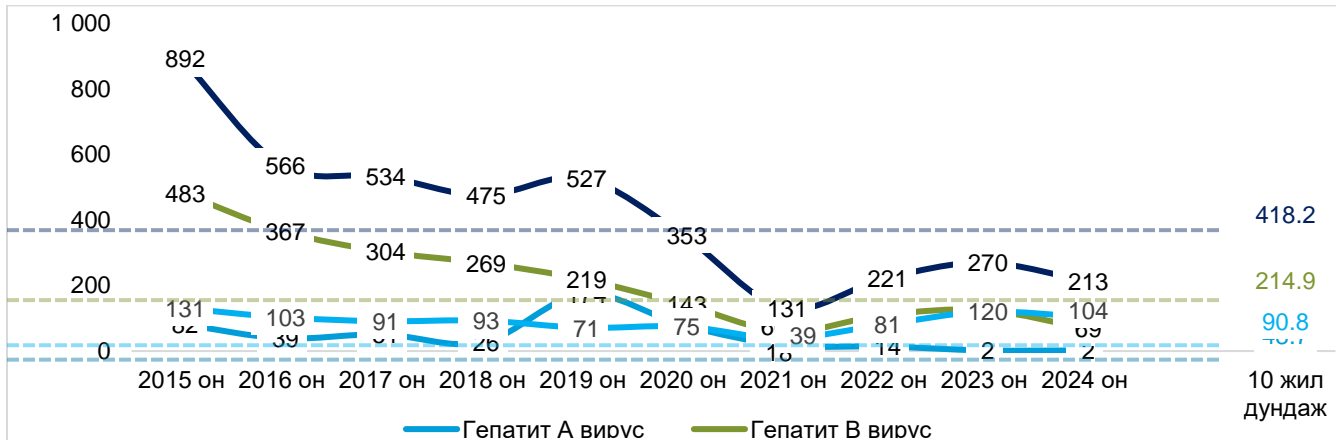
Зураг 6. 15 Цусан суулга халдварын тохиолдол (бодит тоо), сараар, 2024 он

6.3.2 ГЕПАТИТ ВИРУС

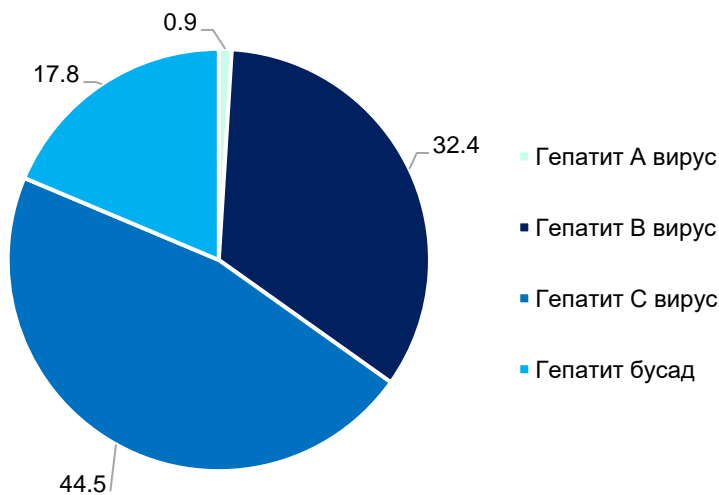
Улсын хэмжээнд 2024 оны байдлаар гепатит вирусийн цочмог халдварын 213 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүнд 0.6 байна. Өнгөрсөн онтой харьцуулахад 57 тохиолдол, 10 000 хүнд 0.2-оор буурсан байна.

Зураг 6. 16 Гепатит вирусийн бүртгэгдсэн тохиолдол, төрлөөр, 2015-2024 он

Улсын хэмжээнд сүүлийн 10 жилд бүртгэгдсэн гепатит вирусийн цочмог халдвар нь 2015 онд хамгийн их буюу 10 000 хүн ам тутамд 3.0 ногдож байсан бол 2016 оноос тууштай буурч байна. Энэ онд бүртгэгдсэн гепатит вирусийн халдварын 0.9 хувийг гепатит А вирусийн халдвар, 32.4 хувийг гепатит В вирусийн халдвар, 44.5 хувийг гепатит С вирусийн халдвар, 17.8 хувийг гепатит вирусийн бусад халдвар тус тус эзэлж байна.

Зураг 6. 17 Гепатит вирусийн бүтэц (хувиар), 2024 он

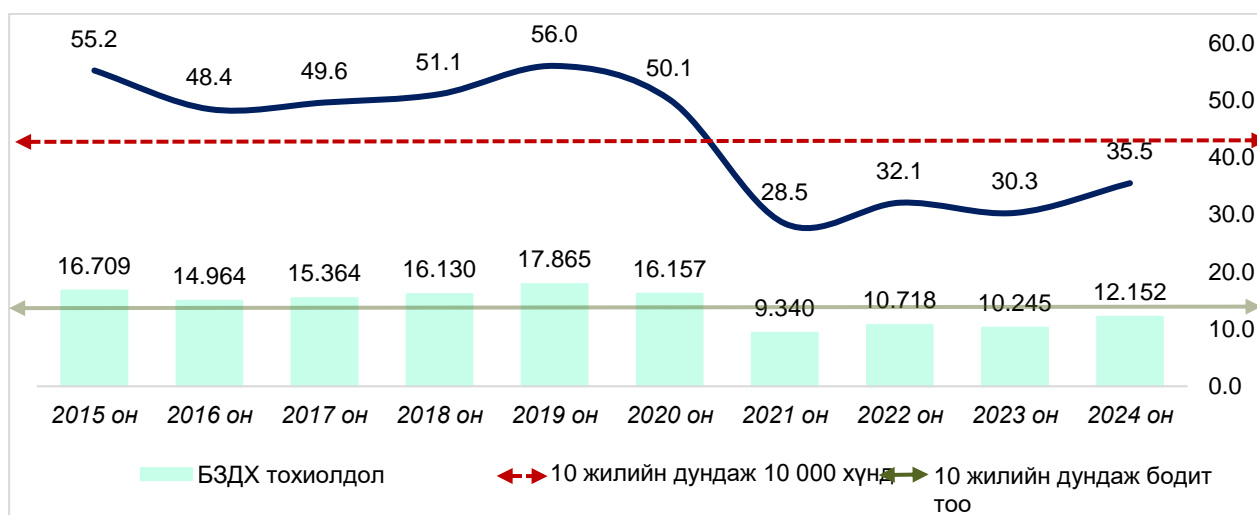
Тайлант онд бүртгэгдсэн тохиолдлын 52.6 хувь нь эрэгтэй, 47.4 хувь нь эмэгтэй, насны ангиллаар авч үзвэл 28.1 хувь нь 20-29 нас, 23.3 хувь нь 30-39 насныхан эзэлж байна. Нийт халдварын 95.3 хувь амбулаторит оношлогдсон байна. Гепатит вирусийн халдвараар 2 нас баралт бүртгэгдсэн байна.

Нийгмийн байдлаар авч үзвэл нийт тохиолдлын 30.5 хувийг ажил эрхэлдэг, 16.9 хувийг ажилгүй, 4.7 хувийг тэтгэврийн насныхан, 8.0 хувийг малчин, 8.5 хувийг оюутан залуус эзэлж байна

6.4 БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Бэлгийн замаар дамжих халдварын тохиолдол сүүлийн 10 жилийн дунджаар 13 964 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүнд харьцуулахад 43.7 байна. 2024 онд нийт 12 152 тохиолдол бүртгэгдсэн нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1 812 тохиолдол (10 000 хүнд 8.2-оор) бага, өмнөх онтой харьцуулахад 473 тохиолдол (10 000 хүнд 5.2-оор) өндөр үзүүлэлттэй байна.

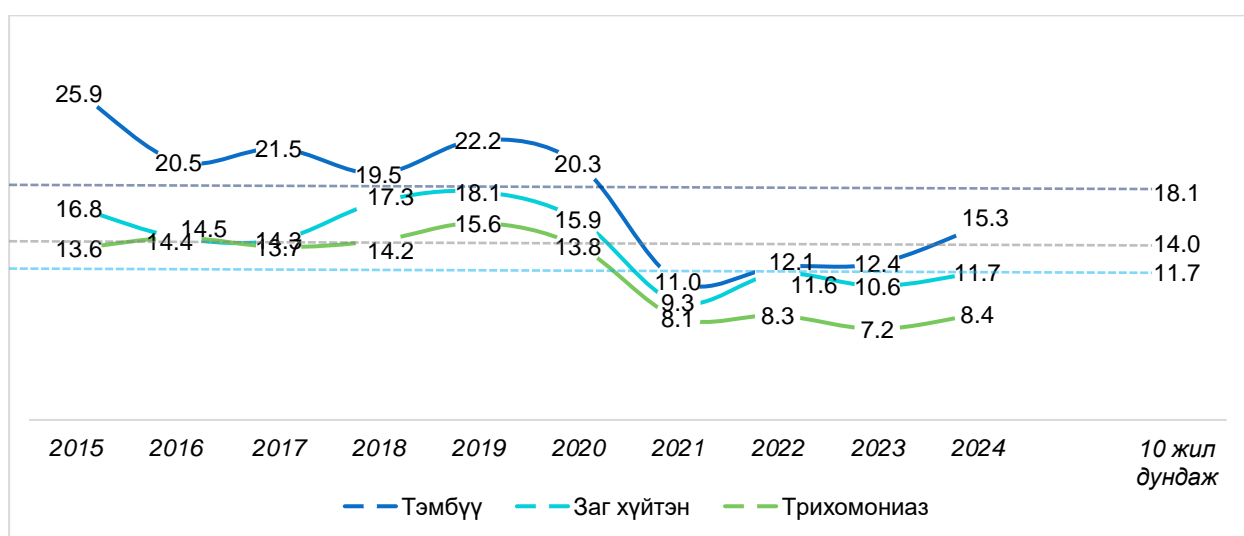
Зураг 6. 18 Бэлгийн замаар дамжих халдварын тохиолдол (10 000 хүнд), 2015-2024 он

6.4.1 ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАР

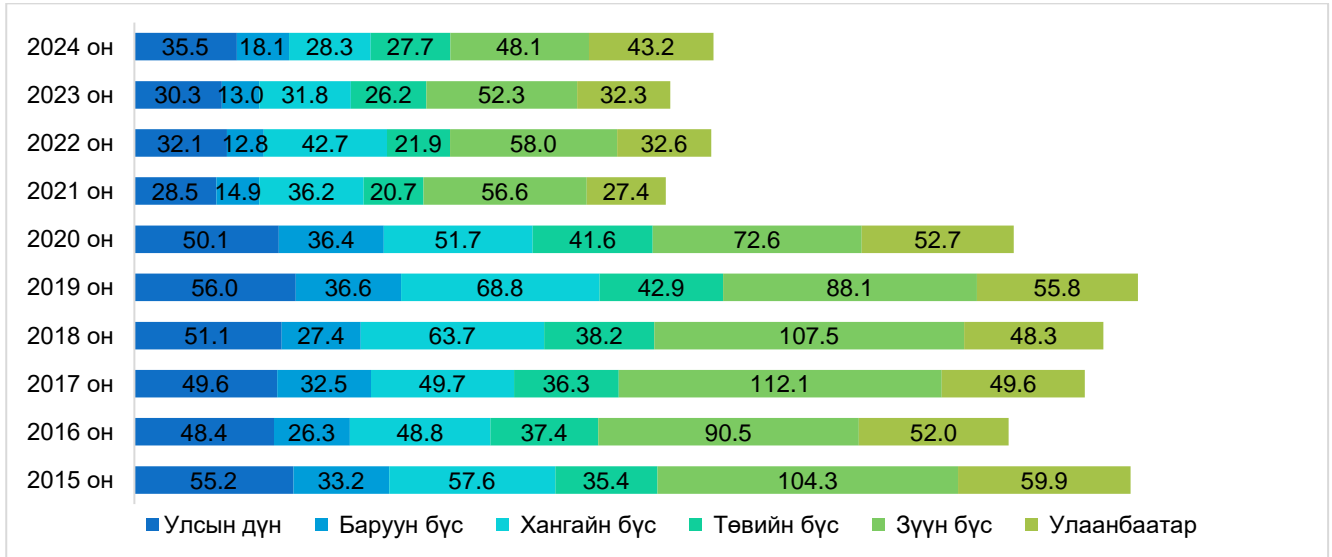
Тэмбүүгийн халдвар сүүлийн 10 жилийн дунджаар 5 748 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүнд 18.1 байна. Энэ онд тэмбүүгийн халдварын 5 247 тохиолдол бүртгэгдсэн нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 501-р буурсан боловч өмнөх оноос 1 041 тохиолдлоор өссөн үзүүлэлттэй байна. Энэ онд жирэмсний хяналтад шинээр 57 050 эмэгтэйчүүд хамрагдсанаас тэмбүү өвчний халдвар илрүүлэх шинжилгээг 99.0 хувьд нь хийсэн, үүнээс 1.3 хувьд нь тэмбүү өвчний халдвар илэрсэн байна. Энэ нь “Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх” арга хэмжээний хүрэх түвшнээс 0.2 пунктээр доогуур үзүүлэлттэй байна.

Зураг 6. 19 Бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин (10 000 хүнд), төрлөөр, 2015-2024 он

10 000 хүнд тутамд сүүлийн 10 жилийн дунджаас тэмбүү 2.8-оор, заг хүйтэн 2.3-оор, трихомониаз 3.3-оор тус тус бага үзүүлэлттэй байна. Өмнөх онтой харьцуулахад тэмбүү 2.9-оор, заг хүйтэн 1.1-оор, трихомониаз 2.2-оор тус тус өссөн байна.

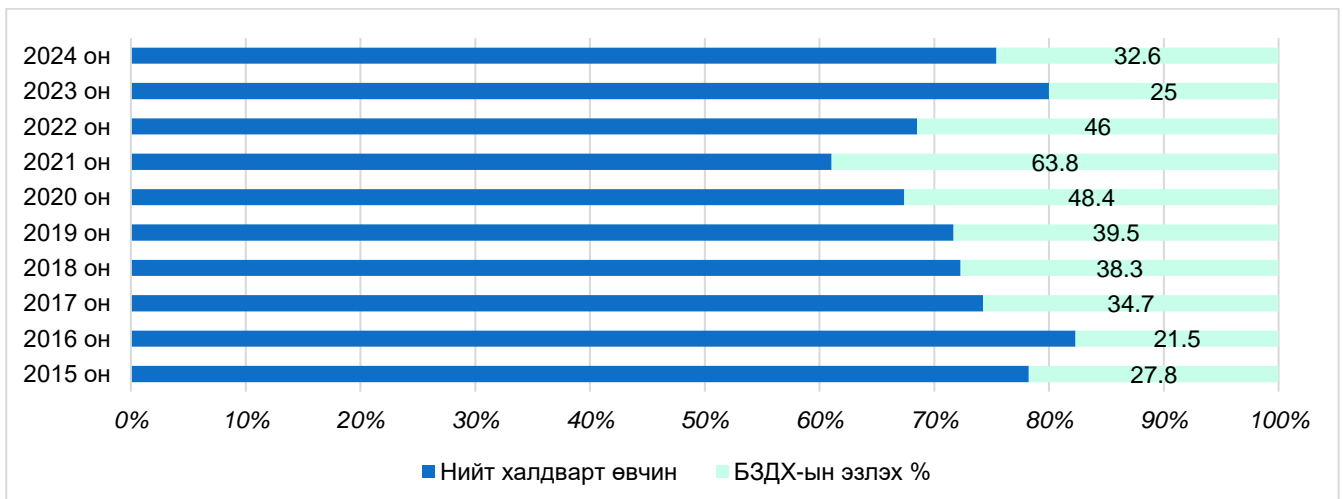
Зураг 6. 20 Бэлгийн замаар дамжих халдвар (10 000 хүнд), бүсээр, 2015-2024 он

Бүс нутгаар сүүлийн 10 жилийн байдлаар 10 000 хүнд Зүүн бүс 30.9-оор, Хангайн бүс 19.6-оор, Улаанбаатар 2.2, Баруун бүс 7.0-оор, Төвийн бүс 5.2-оор тус тус бага үзүүлэлттэй байна.

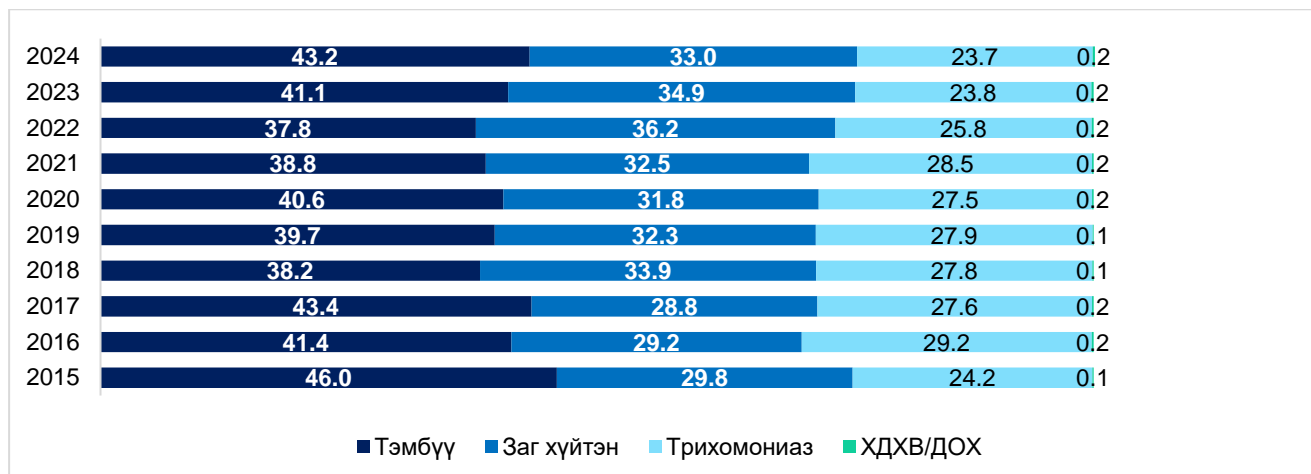
Сүүлийн 10 жилийн дунджаар нийт халдварт өвчинд бэлгийн замаар дамжих халдвар 37.8 хувь эзэлж байгаа ба 2024 онд бэлгийн замаар дамжих халдвар нь нийт халдварт өвчний 32.6 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6. 21 Нийт халдварт өвчинд бэлгийн замаар дамжих халдварын эзлэх хувь, 2015-2024 он

Бэлгийн замын халдварт өвчний төрлөөр, сүүлийн 10 жилийн байдлаар харвал 2011-2012 онд гонококкт халдвар нийт бэлгийн замаар дамжих халдварын 36.9-38.4 хувийг эзэлж тэргүүлдэг байсан бол 2015-2024 онд тэмбүүгийн халдварын тохиолдол 37.8-46.0 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6. 22 Бэлгийн замын халдварт өвчин (хувиар), төрлөөр, 2015-2024 он

Сүүлийн 10 жилийн дунджаас тэмбүүгийн тохиолдол 2.2, заг хүйтэн 0.8 пунктээр тус тус өссөн бол, трихомониаз 2.9 пунктээр буурсан.

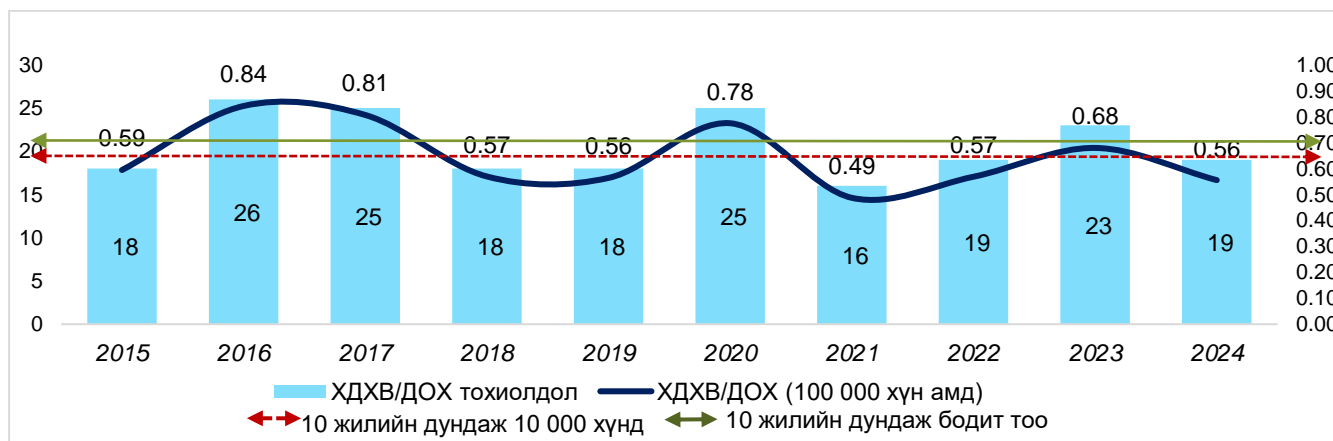
Улсын хэмжээнд 2024 онд төрөлхийн тэмбүүгийн 13 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 18 тохиолдлоор буурсан байна. Орон нутгаас Говь-Алтай, Дорнод, Сүхбаатар, Хөвсгөл аймгуудад тус бүр 1 тохиолдол, Улаанбаатар хотод 10 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

6.4.2 ХДХВ/ДОХ-ЫН ХАЛДВАР

Монгол Улсын нийт хүн амын дунд Хүний дархлал хомсдолын вирусийн халдварын тархалтын түвшин 0.1 хувиас бага, эрсдэлт бүлгийн хүн амын дунд 5.0 хувиас бага байгаа нь нийт хүн амын дунд бага, эрсдэлт бүлгийн хүн амын дунд төвлөрсөн тархалттай орны тоонд орж байна.

1992 онд Монгол Улсад ХДХВ/ДОХ-ын анхны тохиолдол бүртгэгдсэнээс хойш 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 388 тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 19 тохиолдол нь энэ онд шинээр бүртгэгдсэн байна. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар 20.7 (100 000 хүнд 0.6) тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Нийтдээ 51 нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэн байна (энэ онд нас бүргэгдээгүй).

Зураг 6. 23 ХДХВ/ДОХ-ын халдварын тохиолдол (бодит тоо, 100 000 хүнд), 2015-2024 он

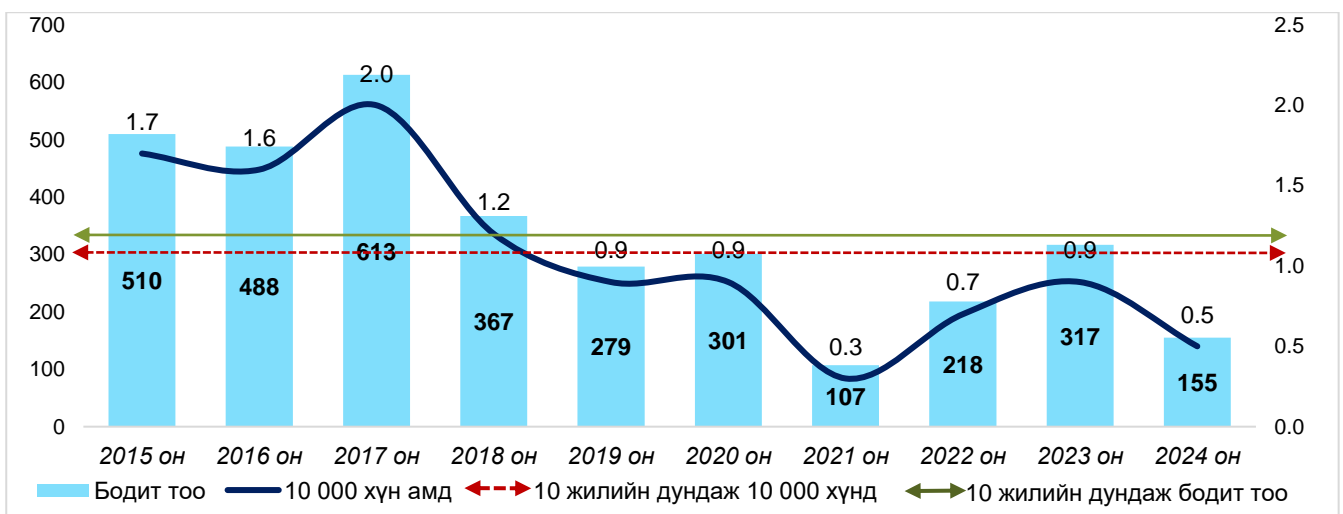
6.5 ЗООНОЗЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Сүүлийн 10 жилийн дунджаар зоонозын халдварт өвчний 335.5 (10 000 хүнд 1.1) тохиолдол бүртгэгдсэнээс 63.7%-ийг хачгаар дамжих халдварт өвчин эзэлж байна. Сүүлийн жилүүдэд тарваган тахал, боом, галзуугийн халдварын намжмал, хачгаар дамжих халдвар нэмэгдэж, хумхаа, эбола, зика, денге чичрэг зэрэг өвчин бусад улсаас зөөвөрлөгдөн орж ирэх эрсдэл өндөр байна.

Боомын хүний өвчний тохиолдол сүүлийн жилүүдэд буурч, жилд 1-3 тохиолдол бүртгэгдэж байгаа бол хумхаа өвчний зөөвөрлөгдөн ирсэн тохиолдлууд 6 бүртгэгдсэн байна.

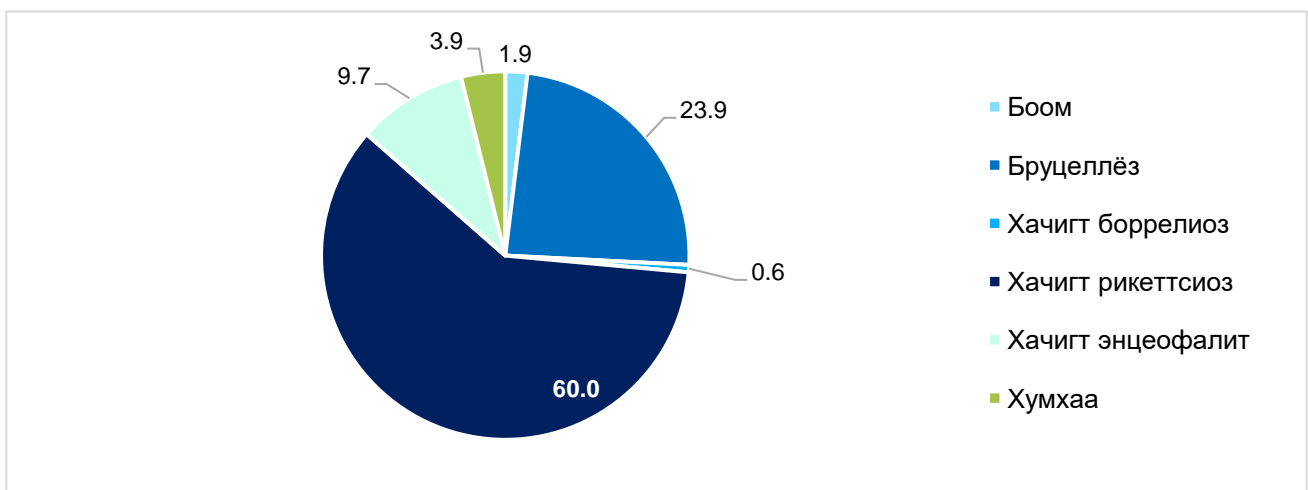
Улсын хэмжээнд 2024 онд зоонозын халдварт өвчний 155 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүнд 0.5 байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дунджаас 180.5 (10 000 хүнд 0.6) тохиолдлоор үзүүлэлттэй байна.

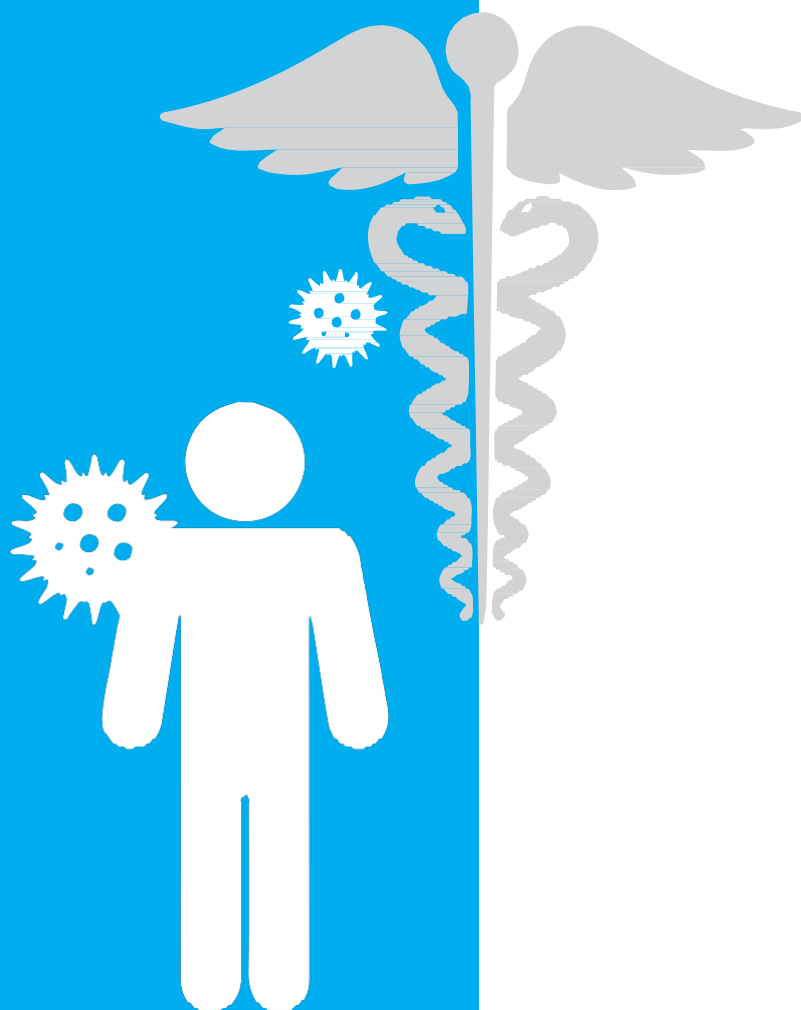
Зураг 6. 24 Зоонозын халдварт өвчний тохиолдол, 10 000 хүнд, 2015-2024 он

Улсын хэмжээнд 2024 онд бүртгэгдсэн зоонозын халдварт өвчний 60.0 хувь хачигт рикеттсиоз, 23.9 хувь бруцеллез, 9.7 хувь хачигт энцеофалит, 3.9 хувь хумхаа, 1.9 хувь боом, 0.6 хувь хачигт боррелиоз тус тус эзэлж байна.

Зураг 6. 25 Зоонозын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2024 он

БҮЛЭГ 7.

ХАЛДВАРТ
БУС
ӨВЧЛӨЛ

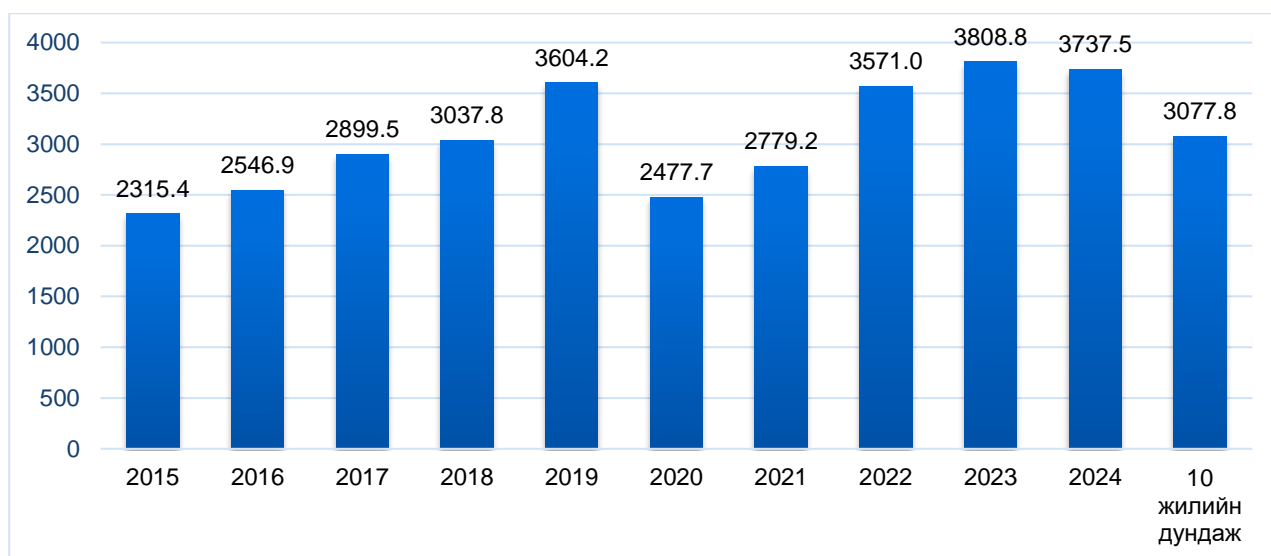
БҮЛЭГ 7. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН

Халдварт бус өвчлөл нь хүн амын зан үйл, нийгмийн хүчин зүйлээс ихээхэн шалтгаалдаг бөгөөд урьдчилан сэргийлж, эрт үед нь илрүүлж эмчлэх боломжтой байдаг.

Манай улсын хүн амын өвчлөлийн хэв маягт 1990 оноос өмнө халдварт өвчин давамгайлж байсан бол 1990-ээд оноос эхлэн тархвар зүйн өөрчлөлт орж, хүн амын дунд халдварт бус өвчлөл, үүнээс шалтгаалсан нас баралт нэмэгдсээр байна.

2024 онд улсын хэмжээнд хүн амын өвчлөлийн тохиолдол 3.7 саяд (давхардсан тоогоор) хүрч, 2015 оноос 1422.1 мянгаар нэмэгдэж, өмнөх оноос 71.3 мянгаар буурсан байна.

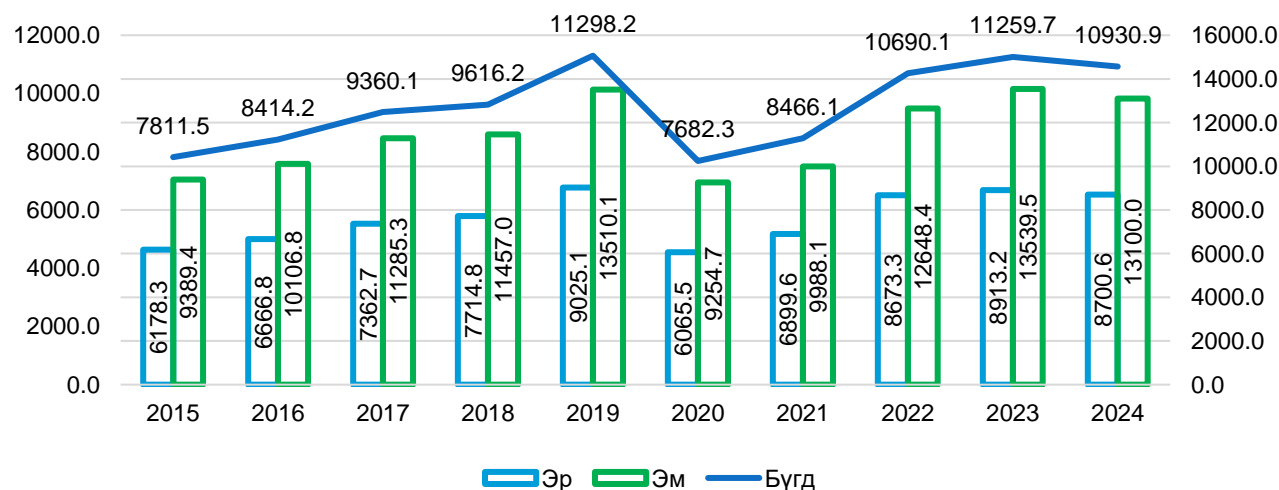
Зураг 7. 1 Хүн амын өвчлөлийн тохиолдол, мянган хүн амд

7.1. ХҮН АМЫН АМБУЛАТОРИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

Улсын хэмжээнд 2024 онд 10 000 хүнд ногдох амбулаторийн өвчлөлийн түвшин (давхардсан тоогоор) 10930.9 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1378.0 -оор нэмэгдэж өмнөх оноос 328.8 -оор буурсан байна. Тухайн онд 10 000 эрэгтэйд 8700.6, эмэгтэйд 13100.0 бүртгэгдсэн байна.

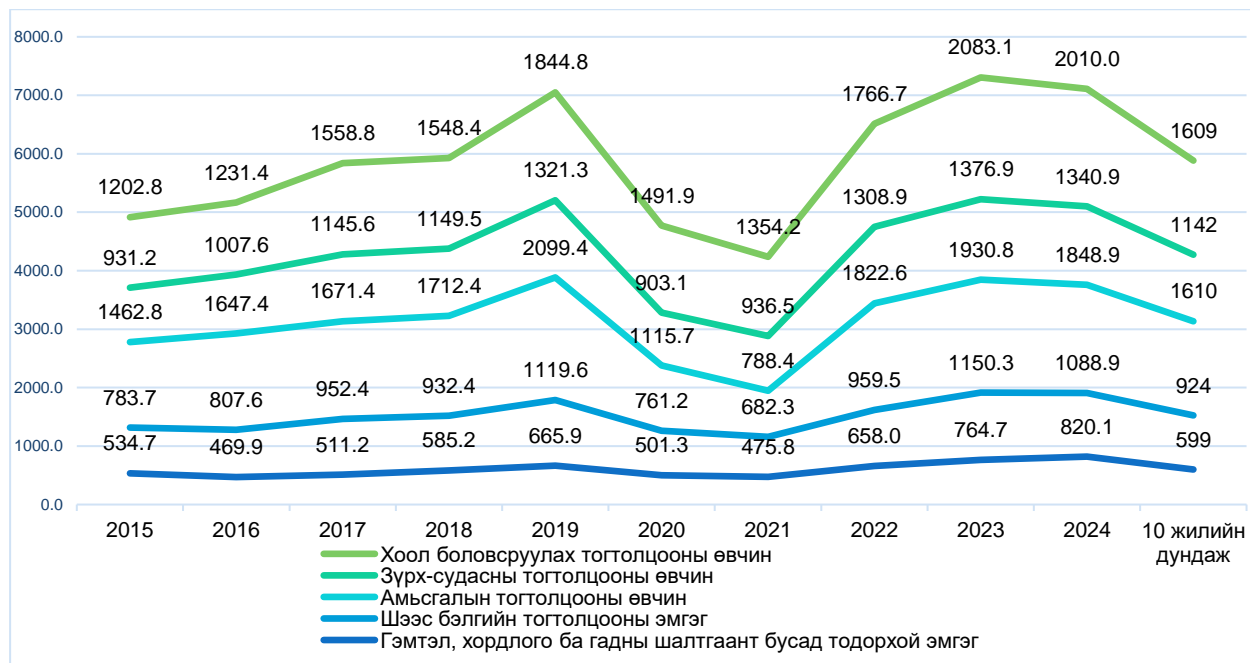
Зураг 7. 2 Амбулаторид бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он

2024 оны байдлаар хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд:

-Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	2010.0
-Амьсгалын тогтолцооны өвчин	1848.9
-Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	1340.9
-Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	1088.9
-Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	820.1

Зураг 7.3 Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2015-2024 он

Хүснэгт 7.1 Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, байршлаар, дүнд эзлэх хувиар, сонгосон онуудаар

Улсын дүн	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	19.1	20.0	17.9	17.8	18.6	13.8	9.3	17	17.1	16.9
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	15.7	14.9	16.7	16.1	16.3	17.8	16.0	16.5	18.5	18.4
Зүрх, судасны тогтолцооны өвчин	12.2	12.2	12.2	12.0	11.7	12.3	11.1	12.2	12.2	12.3
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	10.2	9.8	10.2	9.7	9.9	10.6	8.1	8.9	10.2	10.0
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	7.0	5.7	5.5	6.1	5.9	6.5	5.6	6.2	6.8	7.5
Бусад	36.5	36.9	36.8	37.9	36.9	38.1	50.3	40.1	35.1	35.0
Улаанбаатар	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	17.2	17.7	14.2	14.3	15.2	10.7	7.9	11.6	13.2	12.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	13.6	13.2	15.4	14.4	14.9	16.7	15.0	15.3	16.6	16.3
Зүрх, судасны тогтолцооны өвчин	10.6	10.8	10.8	10.0	10.4	10.6	9.8	10.5	11.2	10.7
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	8.9	8.6	9.3	8.7	9.3	9.8	7.4	8.8	10.1	10.4
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант	10.3	8.3	8.0	9.4	9.1	8.7	9.1	10	10.8	11.7
Бусад	39.4	41.4	42.3	43.2	41.2	43.5	50.8	43.7	38.0	38.3

Тайлант онд хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгааныг байршлаар авч үзвэл 10 000 хүн амд ногдох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин Улаанбаатарт 1870.0 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 88.1, орон нутагт 2141.5 байгаа нь 55.8 -оор тус тус буурсан.

Амьсгалын тогтолцооны өвчин Улаанбаатар 1445.0 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 115.9, орон нутагт 2229.6 байгаа нь 40.6-оор тус тус буурсан. Зүрх судасны тогтолцооны өвчин Улаанбаатарт 1226.6 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 99.4-оор буурч, харин орон нутагт 1448.6 байгаа нь өмнөх оноос 25.0 -оор нэмэгдсэн.

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин Улаанбаатарт 1194.2 , орон нутагт 989.7 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 1.0 ба 121.3-оор тус тус буурсан байна.

Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг Улаанбаатарт 1342.2, орон нутагт 327.9 ногдож байгаа ба нь өмнөх онтой харьцуулахад 68.4 ба 30.4-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. 10 000 эмэгтэй хүн амд ногдох амбулаторт бүртгэгдсэн өвчлөлийн түвшин эрэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 1.5 дахин их байна. Өвчлөлийн шалтгаанаар авч үзвэл осол гэмтэл эрэгтэйчүүдэд эмэгтэйчүүдээс 1.4 дахин их, бусад өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаанууд 0.7-2.9 дахин бага байна.

Хүснэгт 7. 2 Хүн амын амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, нас, хүйс, байршлаар, 10 000 хүн амд, 2024 он

Үзүүлэлт	Нийт өвчлөл	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант тодорхой эмгэг
Хүйс						
Эрэгтэй	8700.6	1577.6	1753.0	1003.6	548.9	971.4
Эмэгтэй	13100.0	2430.5	1942.1	1668.9	1614.2	673.0
Насны бүлэг						
Эрэгтэй						
20 хүртэлх	8725.8	1790.6	3078.3	72.3	356.7	1136.0
20-44	5852.5	1049.5	692.5	568.0	381.3	858.8
45-65	11429.0	1872.5	929.0	2705.2	875.8	879.4
65 ба түүнээс дээш	21025.4	2751.6	1604.2	6360.5	2441.7	740.9
Эмэгтэй						
20 хүртэлх	8602.2	2033.6	2954.3	76.3	361.0	566.3
20-44	12195.0	2210.8	1190.6	997.9	2509.1	652.6
45-65	19134.7	3229.7	1449.0	3926.9	2241.2	825.3
65 ба түүнээс дээш	25279.1	3407.1	1610.6	7496.1	2163.4	925.9
Байршил						
Хот	11481.1	1870.3	1445.0	1226.6	1194.2	1342.2
Хөдөө	10412.2	2141.7	2229.6	1448.6	989.7	327.9
Бүсээр						
Баруун	11972.4	2773.2	1942.4	1713.1	1300.7	364.2
Хангайн	8557.1	1792.8	1688.1	1443.8	878.8	295.9
Төв	11335.9	2100.8	2786.4	1378.9	932.1	402.1
Зүүн	10373.1	2005.1	2915.0	1140.1	847.2	179.6
Улсын дундаж	10930.9	2010.0	1848.9	1340.9	1088.9	820.1

Хүн амын өвчлөлийг бүс нутгаар тэргүүлэх 3 шалтгааныг авч үзвэл:

Баруун бүсэд

-хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	2773.2
-амьсгалын тогтолцооны өвчин	1942.4
-зүрх судасны тогтолцооны өвчин	1713.1

Хангайн бүсэд

-хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1792.8
-амьсгалын тогтолцооны өвчин	1688.1
-зүрх судасны тогтолцооны өвчин	1443.8

Төвийн болон зүүн бүсэд

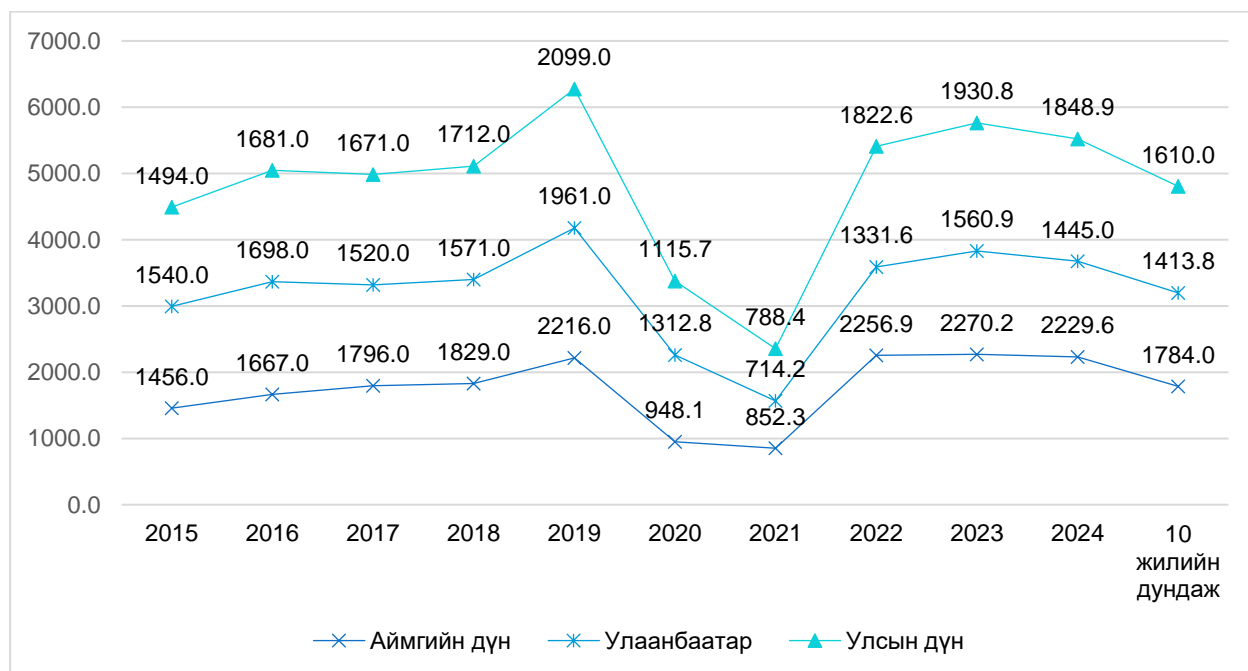
-амьсгалын тогтолцооны өвчин	2786.4 ба 2915.0
-хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	2100.8 ба 2005.1
-зүрх судасны тогтолцооны өвчин	1378.9 ба 1140.1 байна.

Мөн амьсгалын болон хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин Баруун, Төв, болон Зүүн бүсэд, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин Баруун бүсэд, зүрх судасны тогтолцооны өвчин Баруун болон Төв,Хангайн бүсэд улсын дундажтай харьцуулахад өндөр байна.

7.1.1.АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

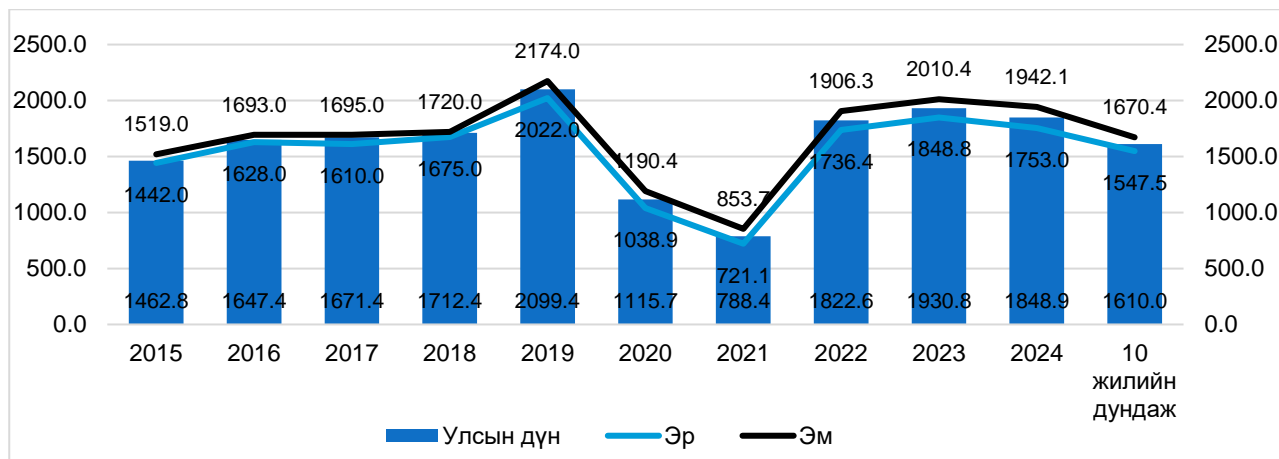
Улсын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 1848.9 болж, сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 238.9-оор нэмэгдсэн бөгөөд, өмнөх онтой харьцуулахад 81.9 -оор буурсан байна.

Зураг 7. 4 Амьсгалын тогтолцооны өвчин, 10000 хүн амд, байршлаар, 2015 -2024 он

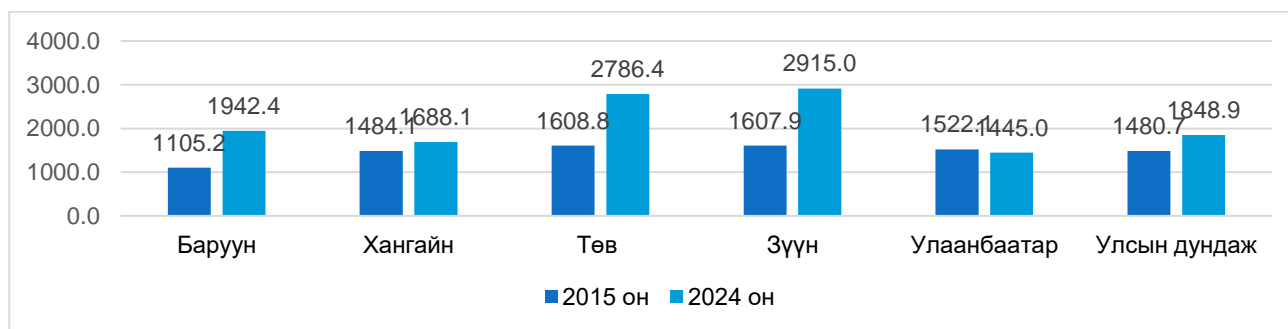
Байршлаар харуулбал орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох өвчлөл 2229.6 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 445.6-оор, харин Улаанбаатарт 1445.0 байгаа нь 31.3 -оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 7. 5 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүнд, хүйсээр, 2015-2024 он

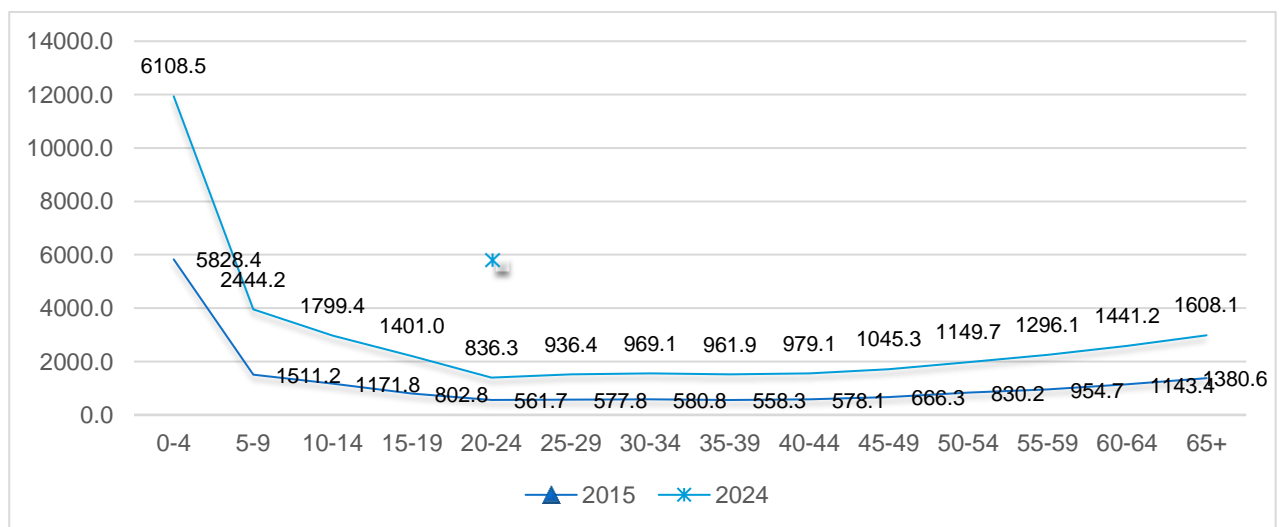
Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг хүйсээр харуулбал, 10 000 эрэгтэйд 1753.0 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 205.5-оор, эмэгтэйд 1942.1 болж, 10 жилийн дунджаас 271.7-оор тус тус өссөн байна.

Зураг 7. 6 Амьсгалын тогтолцооны өвчин, бүсээр, 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг газарзүйн байршлаар нь харуулбал, 2024 оны байдлаар 10 000 хүн амд ногдох өвчлөл Төвийн бүсэд хамгийн өндөр байна.

Зураг 7. 7 Амьсгалын тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, тухайн насны 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг 2015 онтой харьцуулахад бүх насанд 1.0-1.7 нэмэгдсэн байна. 2024 онд 5-9 хүртэлх насны хүүхдэд хамгийн өндөр буюу нийт өвчлөлийн 15.0 хувийг эзэлж байна. Насны бүлгээр өмнөх онтой /2023/ харьцуулахад өвчлөл 1.0-1.1 дахин жигд буурсан .

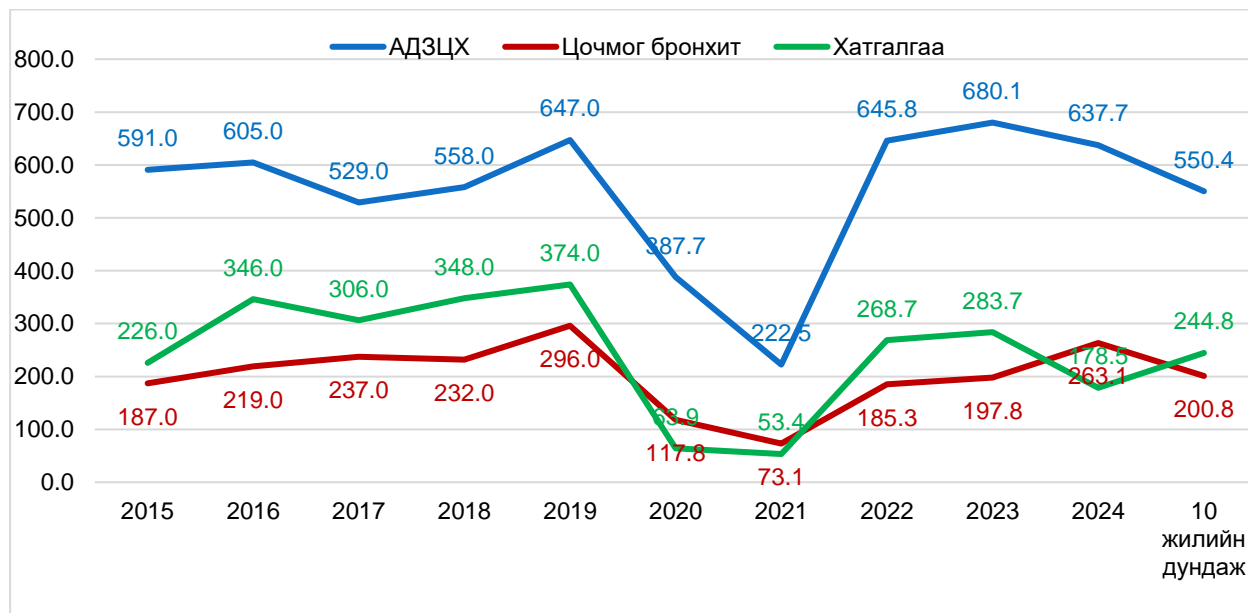
Хүснэгт 7. 3 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлд эзлэх хувь, хүйсээр, 2015, 2024 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2015 он			2024 он		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Амьсгалын дээд замын цочмог халдвар	35.9	33.3	34.5	39.8	39.3	39.5
Томуу, томуу төст	9.0	9.4	9.2	11.7	12.3	12.0
Уушгины хатгалгаа	9.9	9.5	9.7	16.4	13.9	15.1
Цочмог бронхит	15.7	13.0	14.2	13.7	11.5	12.5
Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин	7.7	9.3	8.5	5.6	6.6	6.1
Бусад	21.9	25.7	23.9	12.8	16.4	14.6

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлд амьсгалын дээд замын цочмог халдварууд 39.5 хувьтай тэргүүлж байгаа бөгөөд 2015 онтой харьцуулахад 5.0 хувиар нэмэгдсэн байна. 2024 оны байдлаар цочмог бронхит 12.5 хувь, уушгины хатгалгаа 15.1, томуу, томуу төст өвчин 12.0, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин 6.1 хувьтай тэргүүлж, бусад өвчлөл 14.6 хувийг эзэлж байна.

2015 онтой харьцуулбал, томуу ,томуу төст өвчин 2.8 хувиар, уушгины хатгалгаа 5.4 хувиар ихсэж, цочмог бронхит 1.7, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин 2.4 хувиар тус тус буурсан байна. 2024 онд амьсгалын дээд замын цочмог халдвар, уушгины хатгалгаа эрэгтэйчүүдэд илүү бүртгэгдсэн байна.

Зураг 7. 8 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүнд, 2015-2024 он

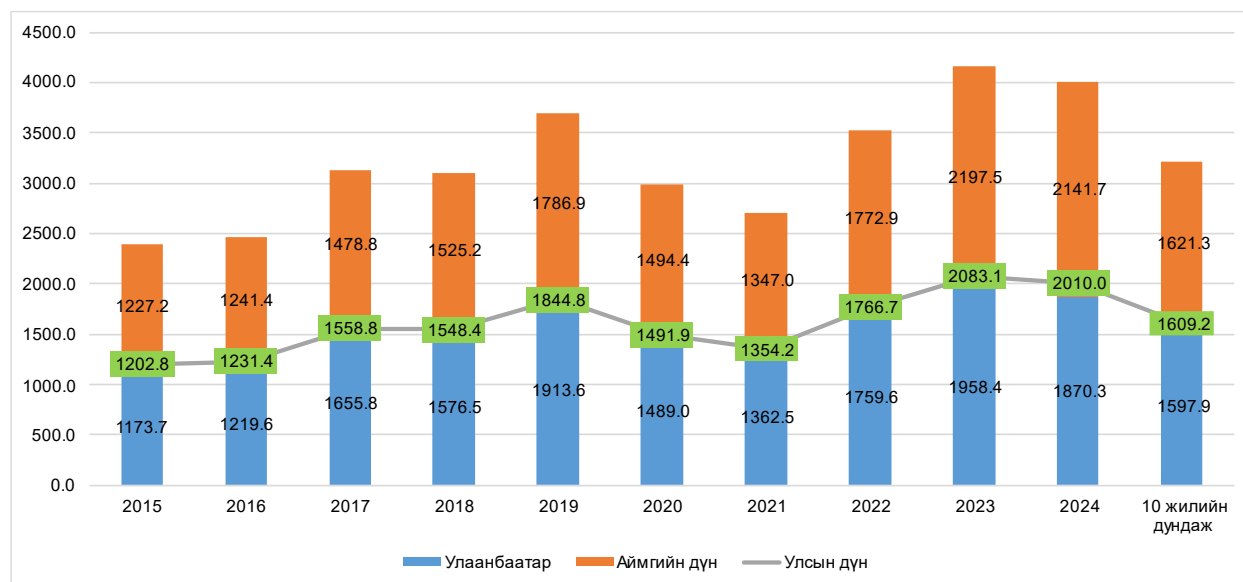

Амьсгалын дээд замын цочмог халдваруудыг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 10 000 хүн тутамд 87.3-оор, цочмог бронхит 62.3-оор тус тус нэмэгдэж, харин уушгины хатгалгаа өвчин 66.3-оор буурсан ба өмнөх оноос амьсгалын дээд замын цочмог халдварууд 42.4 -оор, уушгины хатгалгаа 105.2 -оор тус тус буурч, цочмог бронхит 65.3-оор нэмэгдсэн байна.

7.1.2 ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

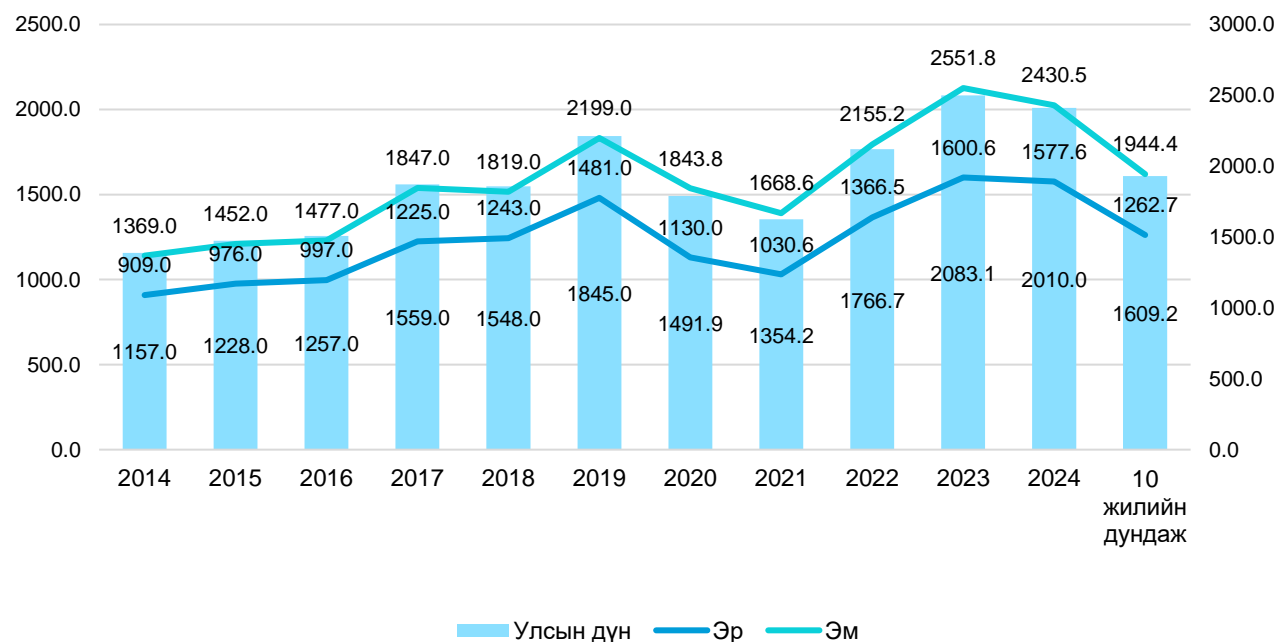
Улсын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 2010.0 болж, нийт өвчлөлийн 18.4 хувийг эзэлж байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 400.8 -оор нэмэгдэж, өмнөх онтой харьцуулахад 73.1-оор буурсан байна.

Зураг 7.9 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он

Байршлаар авч үзэхэд сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад Улаанбаатарт 414.0 - оор, орон нутагт 383.9 -оор тус тус буурсан байна.

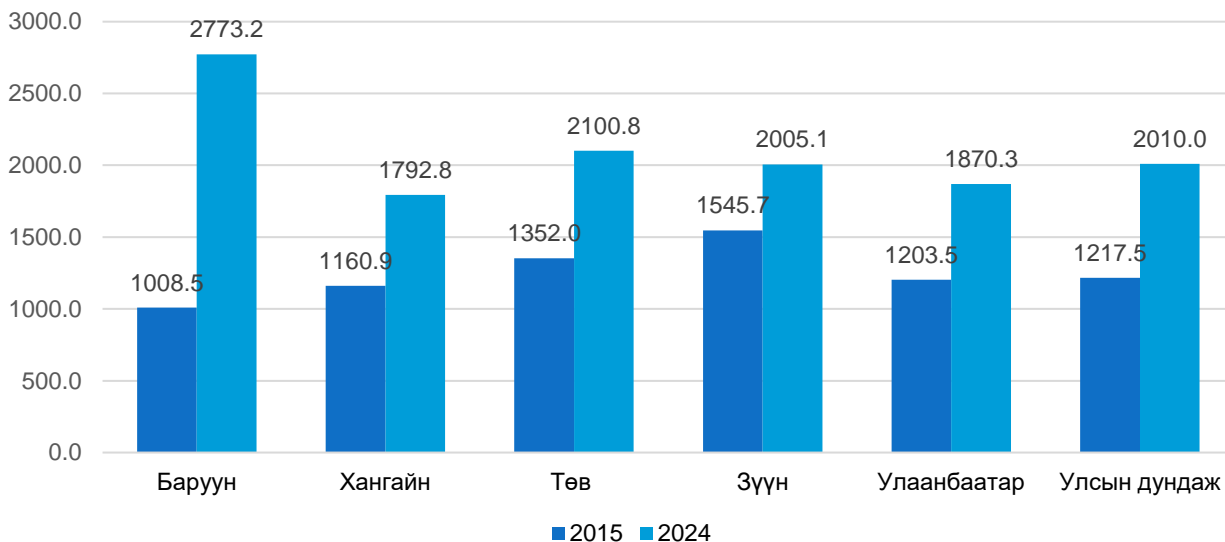
Зураг 7.10 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 1577.6 болж 10 жилийн дундажас 314.9-оор нэмэгдэж, өмнөх онтой харьцуулахад 23.0-оор буурсан

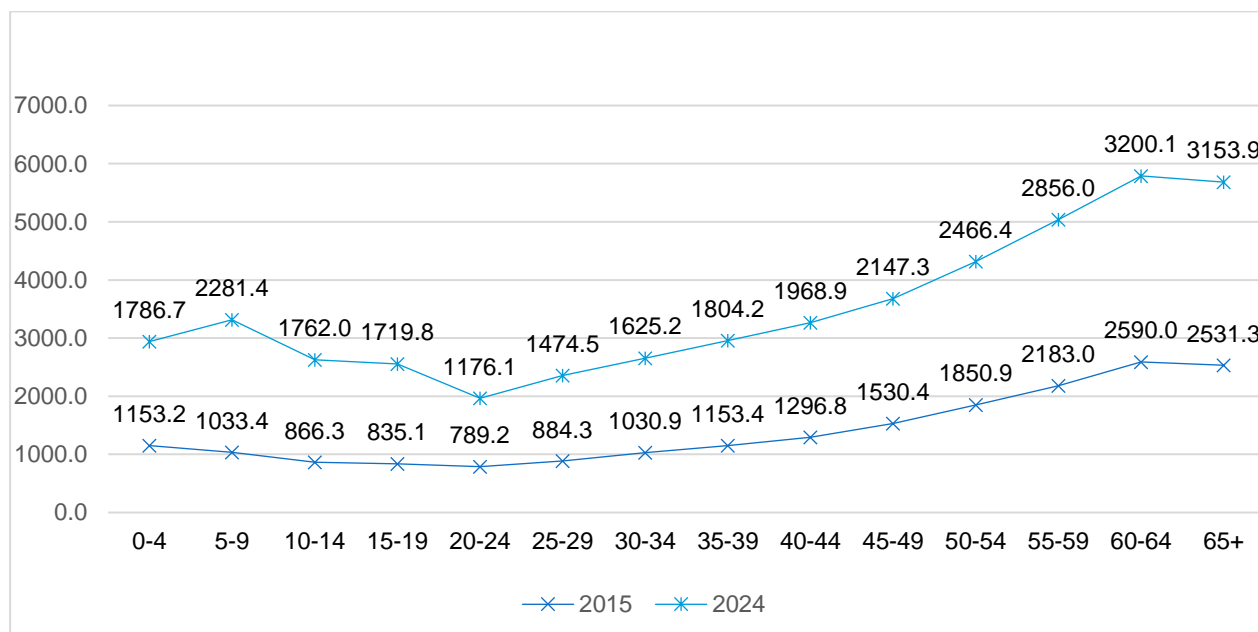
үзүүлэлттэй байна. Харин 10 000 эмэгтэй хүн амд 2430.5 болж 10 жилийн дунджаас 486.1-оор нэмэгдэж , өмнөх онтой харьцуулахад 121.4-оор буурсан байна.

Зураг 7. 11 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, улс, хот, бүсээр, 10 000 хүн амд, 2015, 2024 он

Баруун бүсийн аймгуудад 2024 оны байдлаар 10 000 хүн амд ногдох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл хамгийн өндөр 2773.2 ба 2015 онтой харьцуулахад 2.7 дахин өссөн бол Хангайн бүсийн аймгуудын өвчлөлийн түвшин 1.5 дахин өссөн нь хамгийн бага өсөлттэй байна.

Зураг 7.12 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг насны бүлгээр 2015 болон 2024 оныг харьцуулан харвал бүх насны бүлэг дэх өвчлөл нэмэгдсэн ба 2023 онд 60-64 насанд хамгийн их буюу 3200.1 болж, 2014 оноос 610.0 -оор нэмэгдэж , өмнөх онтой харьцуулахад 535.7-оор буурсан байна.

Хүснэгт 7. 4 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл эзлэх хувь, хүйсээр, 2015, 2024 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2015 он			2024 он		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Амны хөндий, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин	33.4	38.9	36.7	45.4	44.8	45.0
Улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин	15.9	17.7	17.0	16.9	20.3	19.0
Элэгний өвчин	14.8	13.2	13.8	7.6	6.5	6.9
Цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин	11.4	15.8	14.0	12.0	16.6	14.8
Халдварт бус энтерит ба колит	12.3	7.3	9.2	6.1	3.9	4.7
Мухар олгойн өвчин	5.7	4.3	4.9	1.2	1.1	0.7
Хоол боловсруулах тогтолцооны бусад өвчин	6.5	2.8	4.2	10.9	6.9	8.9

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2024 онд амны хөндий, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин 45.0 хувьтай тэргүүлж байгаа бөгөөд өмнөх оноос 2.0 хувиар буурсан байна. Улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин 19.0 хувь, цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин 14.8 хувь, элэгний өвчин 6.6 хувь, халдварт бус энтерит ба колит 4.7 хувь, мухар олгойн өвчин 0.7 хувийг тус тус эзэлж байна.

2024 оны байдлаар амны хөндий, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин 2015 оноос 8.3 хувиар, улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин 2.0 хувиар, цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин 0.8 хувиар тус тус нэмэгдэж, элэгний эмгэг 6.9, халдварт бус энтерит ба колит 4.5 хувиар тус тус буурсан байна. Хүйсээр харуулбал, 2024 онд мухар олгойн өвчин, халдварт бус энтерит ба колит, элэгний эмгэг эрэгтэйд илүү хувийг эзэлж байна.

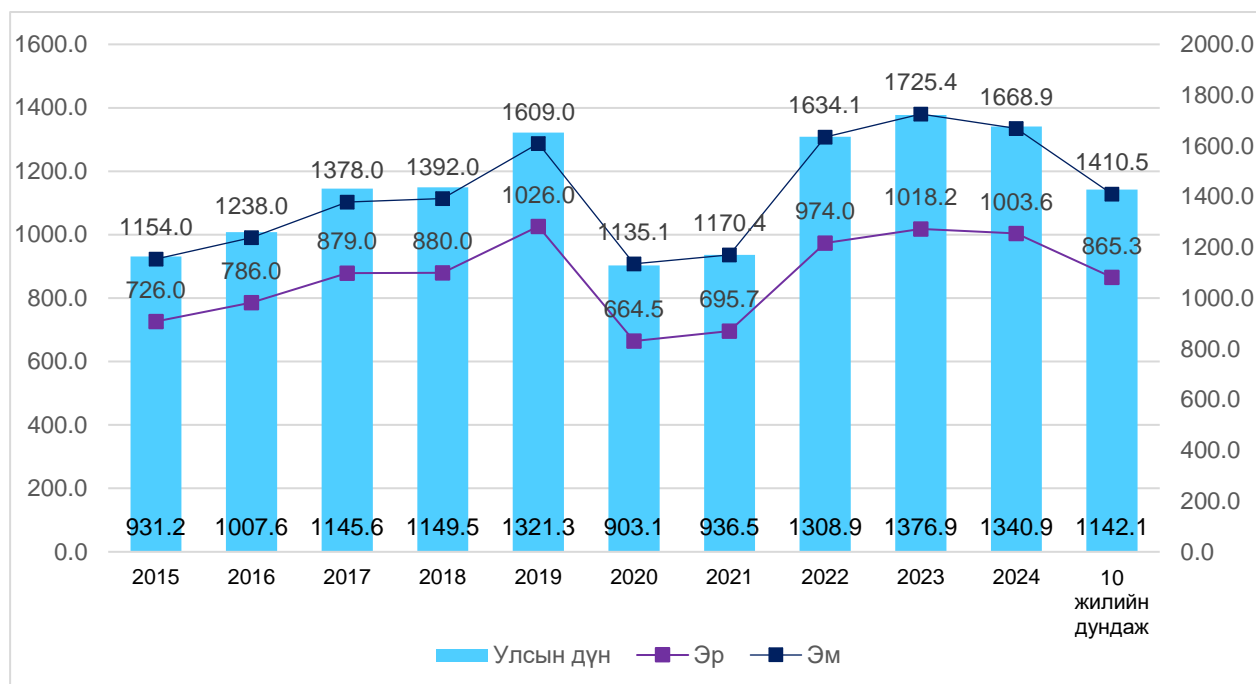
7.1.3 ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

Зүрх судасны тогтолцооны өвчин Монгол улсын хүн амын дунд сүүлийн 30 жилийн хугацаанд нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, өвчлөлийн 3 дахь шалтгаан болсоор байна.

Амбулаторт бүртгэгдсэн зүрх судасны тогтолцооны өвчин нийт хүн амын дунд бүртгэгдсэн өвчлөлийн 12.3 хувийг эзэлж байгаа нь 2015 онтой харьцуулахад 2.8 хувиар ихэссэн үзүүлэлттэй байна.

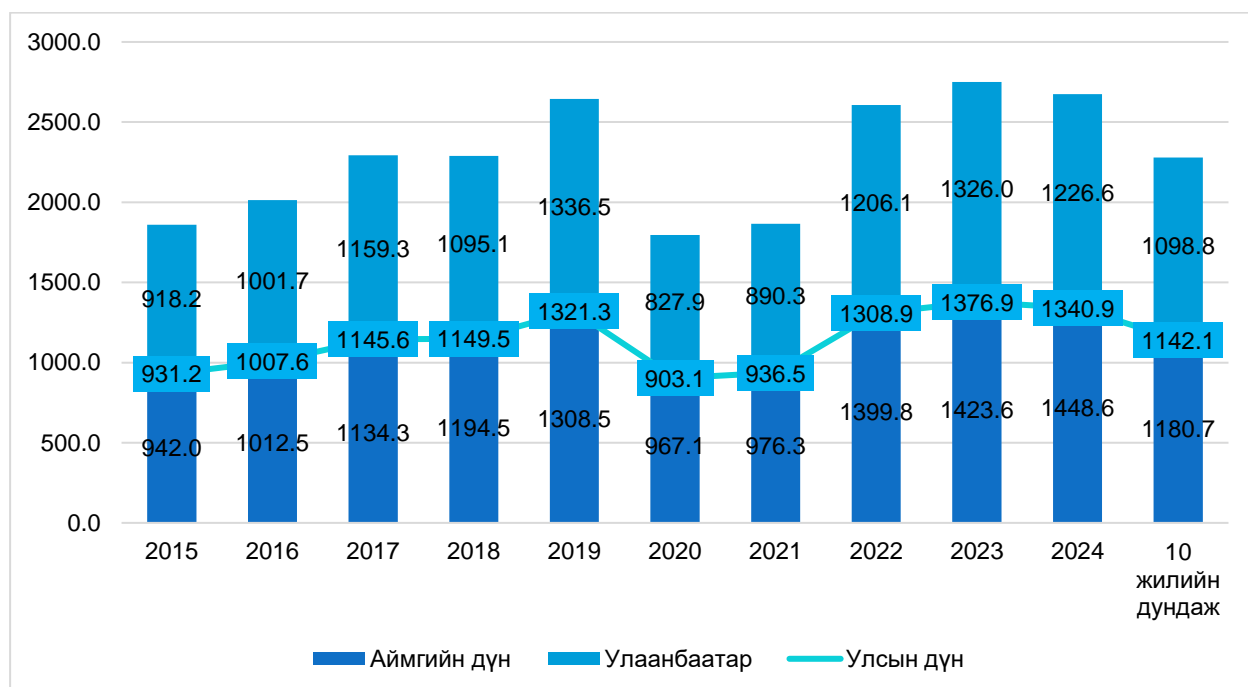
Сүүлийн 10 жилийн дунджаар 10 000 хүнд харьцуулахад 1142.1 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Зүрх судасны өвчлөл 2024 оны байдлаар 10 000 хүн амд 1340.9 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 198.7-оор, өмнөх оноос 36.0-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Байршлаар харуулбал орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох өвчлөл 1448.6 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 267.9-оор, Улаанбаатарт 1226.6 болж 127.8-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 7. 13 Зүрх, судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015 -2024 он

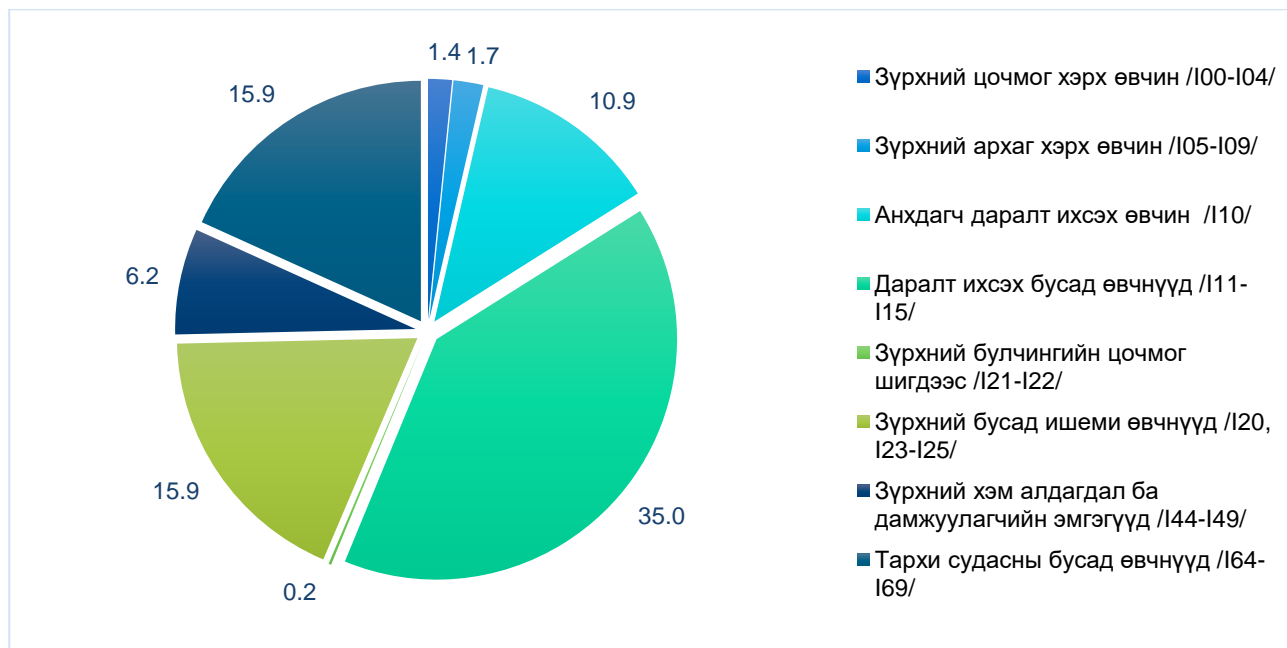

Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийг бүтцээр нь харуулбал: Артерийн даралт ихсэх өвчин хамгийн түгээмэл бүртгэгдсэн бөгөөд бөгөөд анхдагч даралт ихсэх өвчин 10.9 хувь, даралт ихсэх бусад өвчин 35.0 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд нийтдээ өвчлөлийн 45.9 хувийг эзэлж байна. Зүрхний ишеми өвчний тохиолдол нийт өвчлөлийн 15.9 хувийг эзэлж байна.

Зураг 7. 14 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүн амд, байршлаар, 2015-2025 он

Зураг 7. 15 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн бүтэц, 2024 он

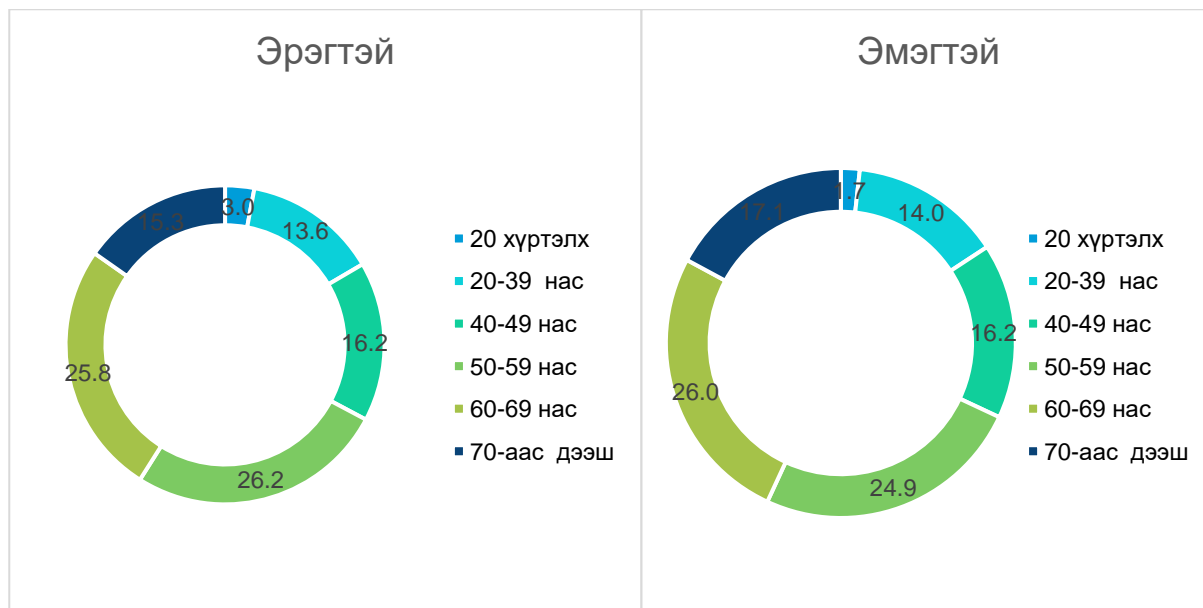

Хүснэгт 7. 5 Зүрх судасны тогтолцооны өвчин, тэргүүлэх шалтгаанаар, 10 000 хүнд, 2015 -2024 он

Үзүүлэлт	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Артерийн даралт ихсэх өвчний өвчлөлийн түвшин, (I11-I15) 10 000 хүнд										
Бүгд	121.1	153.8	213.3	267.3	299.4	251.6	285.2	415.7	403.6	469.6
эрэгтэй	245.0	257.0	249.2	219.9	254.1	155.1	133.9	162.7	147.5	322.7
эмэгтэй	437.5	460.5	448.9	399.3	458.8	293.3	259.8	313.8	283.8	612.4
Анхдагч даралт ихсэх өвчний өвчлөлийн түвшин, (I10) 10 000 хүнд										
Бүгд	342.9	360.4	350.9	311.1	357.8	225.2	197.8	239.3	216.6	145.6
эрэгтэй	245.0	257.0	249.2	219.9	254.1	155.1	133.9	162.7	147.5	104.6
эмэгтэй	437.5	460.5	448.9	399.3	458.8	293.3	259.8	313.8	283.8	185.4
Зүрхний бусад ишеми өвчнүүдийн өвчлөлийн түвшин (I20, I23-I25), 10 000 хүнд										
Бүгд	201.1	211.0	252.3	234.2	265.4	180.7	192.9	260.3	266.3	213.2
эрэгтэй	171.0	180.5	217.3	204.1	229.3	149.9	160.7	218.4	224.4	183.6
эмэгтэй	230.2	240.7	286.0	263.4	300.5	210.7	224.3	300.9	306.9	242.0
Тархи судасны бусад өвчнүүдийн өвчлөлийн түвшин (I64-I69), 10 000 хүнд										
Бүгд	93.5	110.1	103.6	124.7	151.5	87.2	89.6	142.1	197.3	213.2
эрэгтэй	79.3	90.5	88.7	102.0	122.0	65.7	68.5	107.1	136.5	150.5
эмэгтэй	107.2	129.0	117.9	146.7	180.2	108.2	110.1	176.1	256.4	274.2
Зүрхний хэм алдагдал ба дамжуулагчийн эмгэгүүд (I44-I49), 10 000 хүнд										
Бүгд	4.4	6.6	11.9	12.8	22.8	19.8	29.8	50.3	71.0	83.3
эрэгтэй	3.7	5.7	9.8	10.9	18.2	14.5	21.1	37.7	50.8	57.0
эмэгтэй	5.0	7.5	13.9	14.6	27.2	24.8	38.2	62.6	90.6	108.9

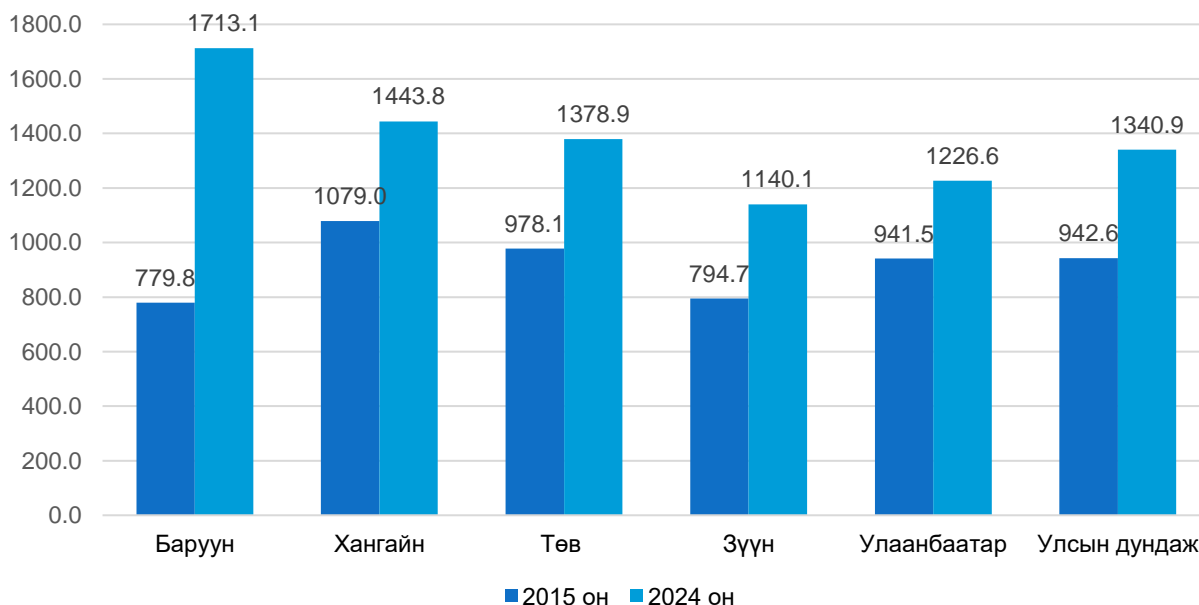
Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг хүйсээр харуулбал, эмэгтэйчүүдэд өвчлөлийн түвшин харьцангуй их байгаа ба 2024 оны байдлаар 10 000 эрэгтэйд 1003.6 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 138.3-оор, эмэгтэйд 1668.9 болж, 10 жилийн дунджаас 258.4-оор тус тус өссөн байна.

Зураг 7. 16 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, насны ангилалд эзлэх хувь, 2024 он

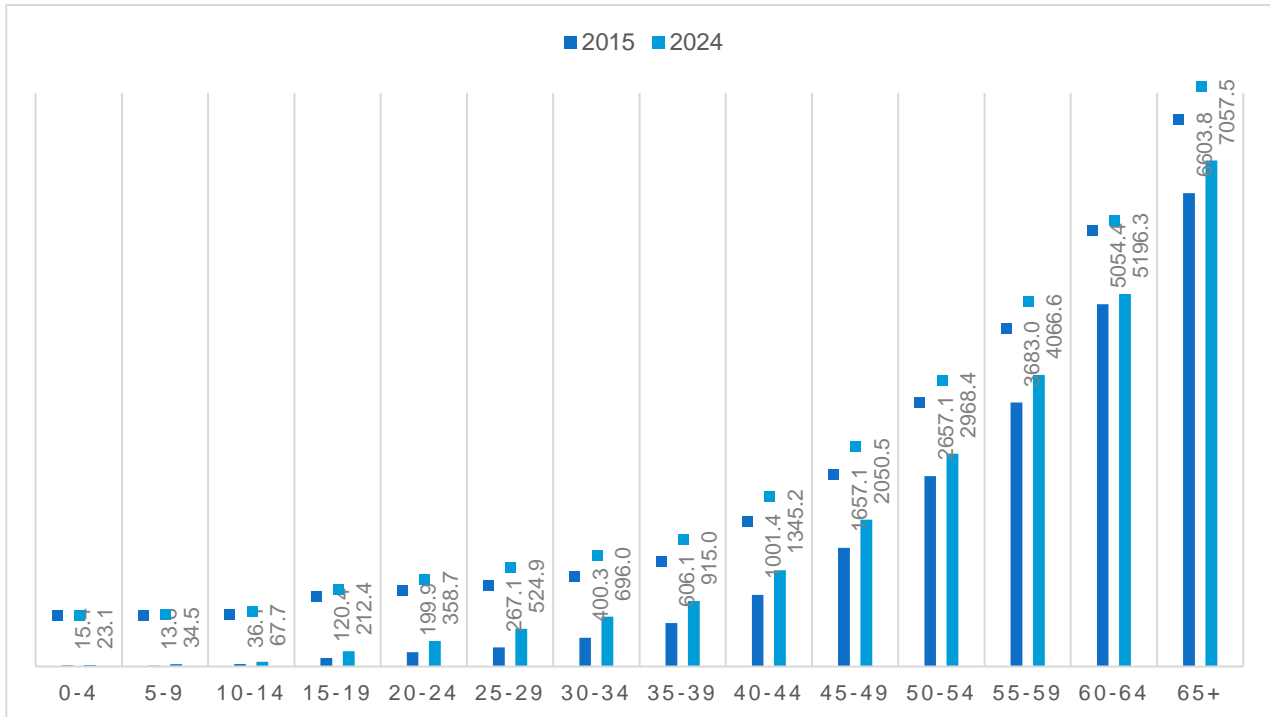
Зүрх судасны өвчлөлийг газарзүйн байршлаар нь харахад 2024 оны байдлаар 10 000 хүн амд улсын дундаж (1340.9)-аас Баруун бүсэд 372.3-оор, Хангайн бүсэд 103.0-оор, Төвийн бүсэд 38.0-оор тус тус өндөр ба Зүүн бүс нь 200.8-оор бага байна. Харин Улаанбаатарт 1226.6 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 99.4-оор буурсан байна.

Зураг 7. 17 Зүрх судасны өвчлөл, 10000 хүн амд ногдохоор, бүсээр, 2015, 2024 он

Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг насны бүлгээр 2015 болон 2024 оныг харьцуулан харвал бүх насны бүлэг дэх өвчлөл нэмэгдсэн ба 2024 онд 65-аас дээш насанд хамгийн их буюу 7057.5 болж, 2015 оноос 453.7-оор нэмэгдэж, өмнөх онтой харьцуулахад 742.8 -оор буурсан байна.

Зураг 7. 18 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он

Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн бүтцийг харахад 2024 онд цусны даралт ихсэх 45.9 хувь, зүрхний ишеми 15.9, тархины судасны өвчин 16.4, вен тунгалгийн судас ба зангилааны өвчин 6.2, хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчин 1.7, артери, артериол, хялгасан судасны өвчин 1.3, бусад өвчин 12.5 хувийг эзэлж байна.

Өвчлөлийн бүтцийг хүйсээр харвал хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчин, тархины судасны болон цусны даралт ихсэх өвчнүүд эмэгтэйд илүү, зүрхний ишемит өвчин, артери, артериол, хялгасан судасны өвчин, вен, тунгалгийн судас ба зангилааны өвчнүүд, зүрх судасны бусад өвчин эрэгтэйд илүү хувийг эзэлж байна

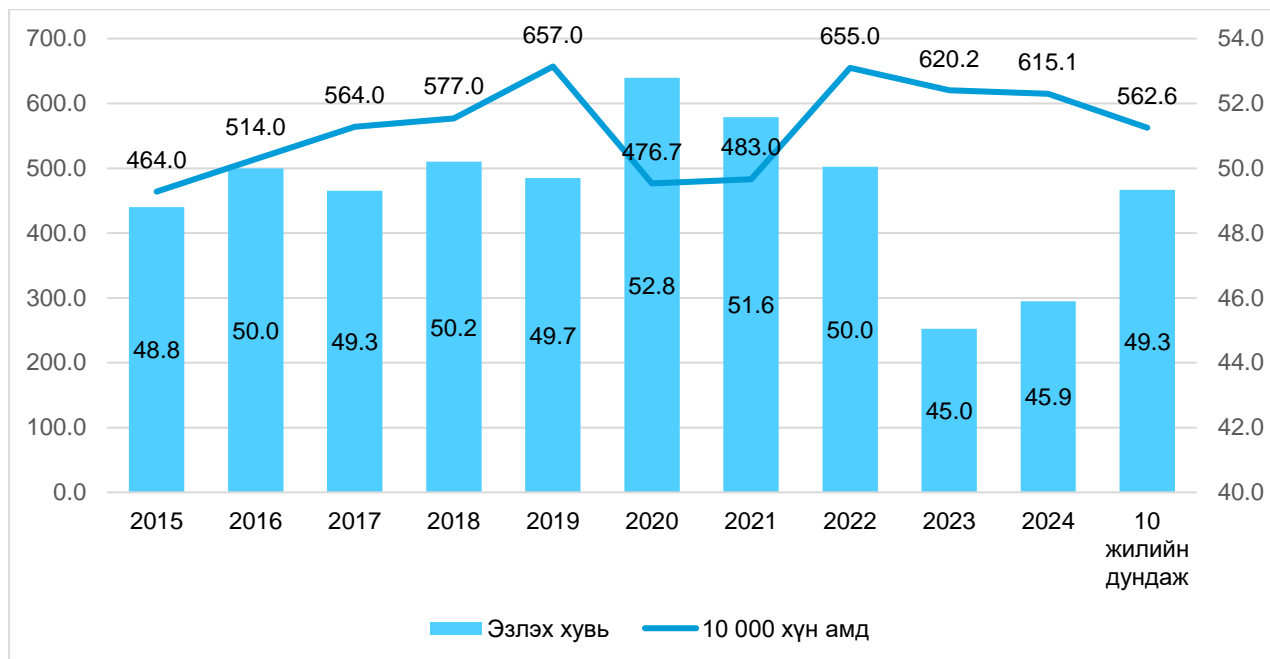
Хүснэгт 7. 6 Зүрх судасны тогтолцооны өвчнүүд, дүнд эзлэх хувиар, 2015, 2024 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2015 он			2024 он		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Цусны даралт ихсэх	44.5	51.5	48.8	42.6	47.8	45.9
Зүрхний ишемит өвчин	23.3	19.8	21.1	18.3	14.5	15.9
Тархины судасны өвчин	14.4	11.2	12.4	15.8	16.8	16.4
Вен, тунгалгийн судас ба зангилааны өвчнүүд	5.5	4.6	4.9	6.3	6.1	6.2
Хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчнүүд	2.7	3.8	3.4	1.3	2.0	1.7
Артери, артериол, хялгасан судасны өвчин	1.7	1.6	1.6	1.5	1.2	1.3
Зүрх судасны бусад	8.0	7.6	7.7	14.2	11.5	12.5

Артерийн даралт ихсэх өвчин зүрх судасны тогтолцооны өвчний 45.9 хувь, зүрхний ишеми 15.9, тархины судасны өвчин 15.9 хувийг эзэлж байгаа нь дийлэнх болж байна.

Артерийн даралт ихсэх өвчнийг насны ангиллаар харуулбал: 40 хүртэлх насныхан 11.8 хувь, 40-49 насныхан 18.8 хувийг, 50-59 насныхан 28.8 хувийг, 60-69 насныхан 26.2 хувийг, 70-аас дээш насныхан 14.8 хувийг эзэлж байна.

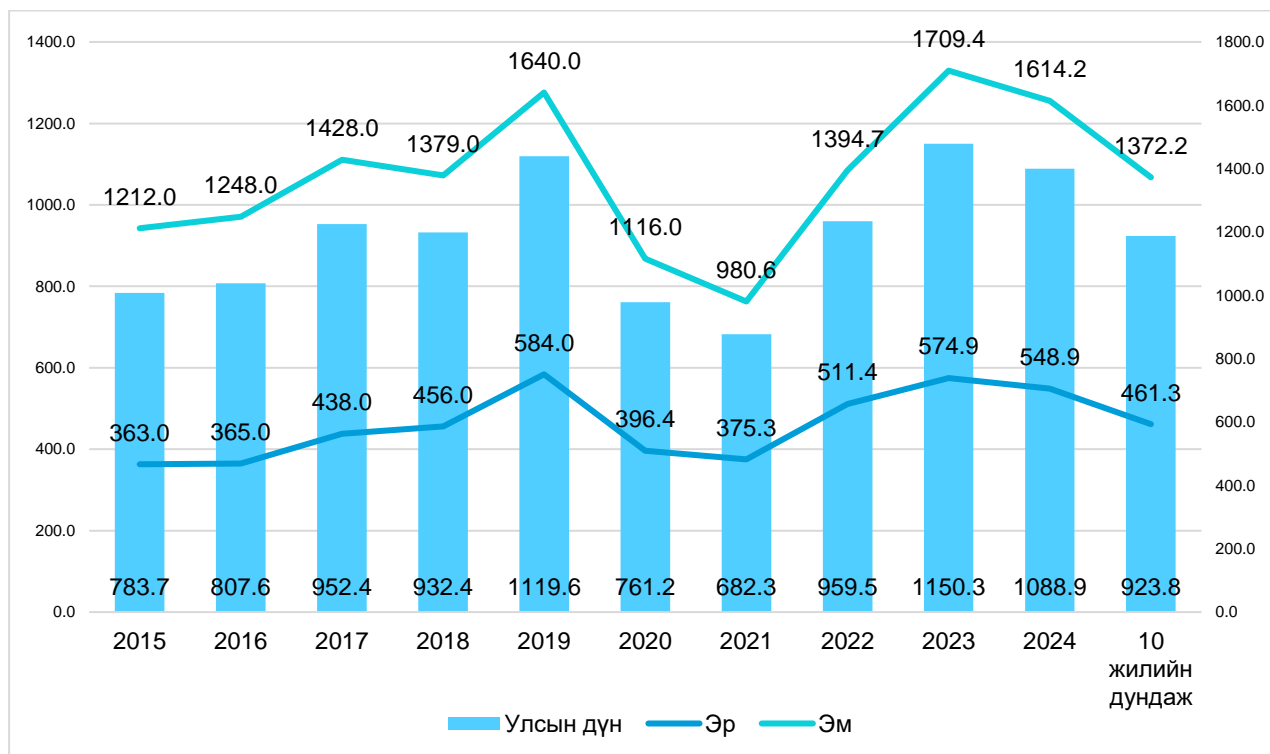
Зураг 7. 19 Цусны даралт ихсэх өвчин, 10 000 хүн амд, 2015 -2024 он

7.1.4 ШЭЭС БЭЛГИЙН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

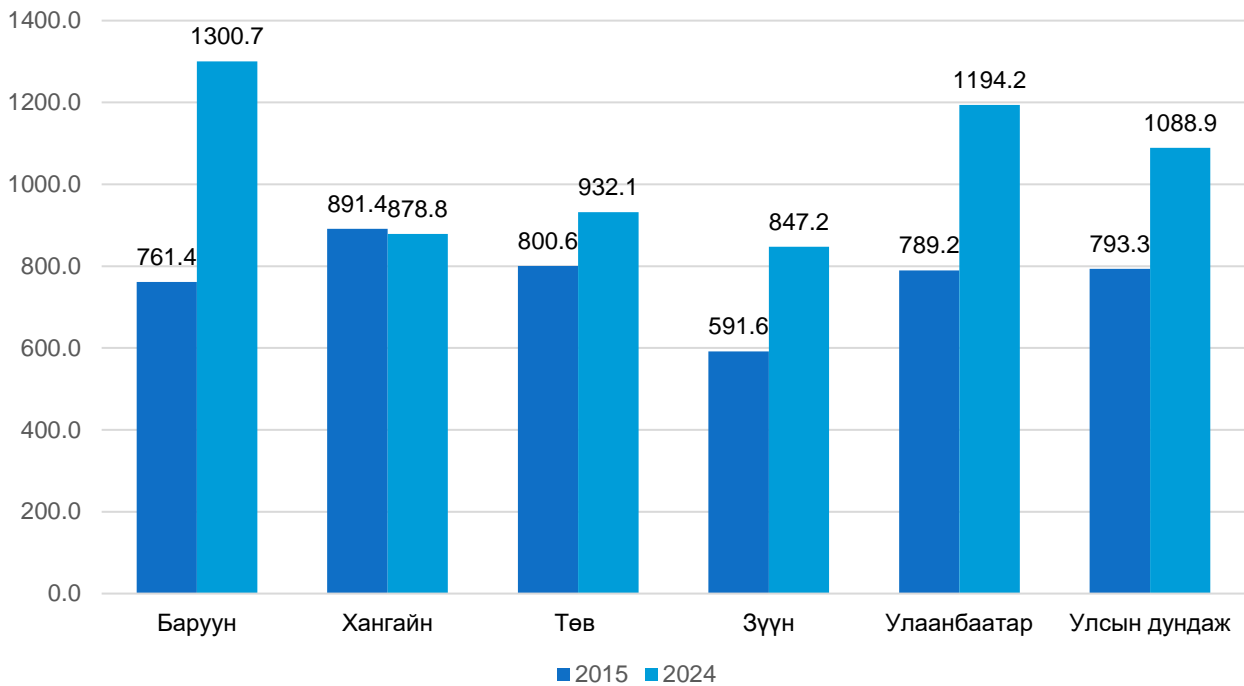
Улсын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл 1088.9 болж, сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 165.1-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 61.4-оор тус тус нэмэгдсэн байгаа бөгөөд хүн амын нийт өвчлөлийн 10.0 хувийг эзлэж байна.

Зураг 7. 20 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он

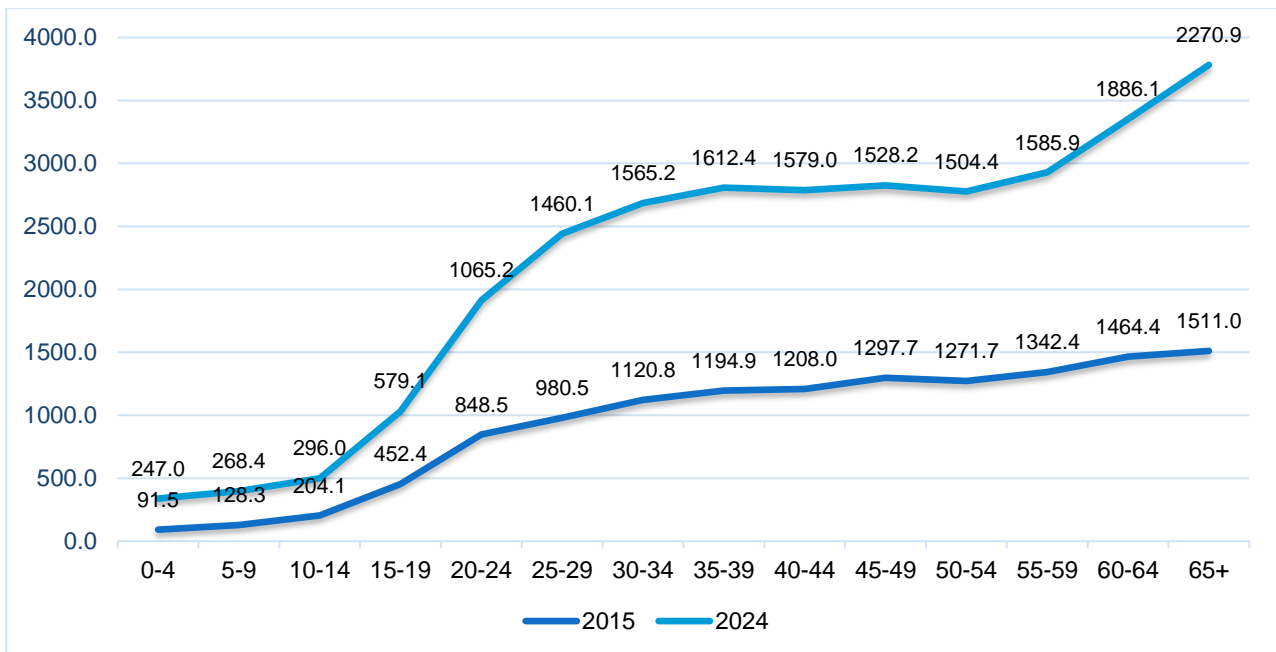
Эрэгтэйчүүдийн хувьд 10 000 хүн амд 548.9 болж, 10 жилийн дунджаас 87.7-оор, өмнөх оноос 25.9-оор нэмэгдсэн. Эмэгтэйчүүдийн хувьд 10 000 хүн амд 1614.2 болж, 10 жилийн дунджаас 242.0-оор, өмнөх оноос 95.3-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 7. 21 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, бүсээр, 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөлийг газарзүйн байршлаар нь харахад 2024 оны байдлаар 10 000 хүн амд, улсын дундаж (1088.9)-аас Баруун бүсэд 211.7-оор өндөр бөгөөд Хангай болон Төв, Зүүн бүсийн өвчлөл улсын дунджаас доогуур байгаа ба 10 000 хүн амд 2015 онтой харьцуулахад Төвийн 131.6-оор, Зүүн бүсэд 255.6-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 7. 22 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, 10000 хүнд ногдох, 2015, 2024 он

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний түвшинг насны бүлгээр 2015 онтой харьцуулахад 2024 онд бүх насанд нэмэгдсэн ба 65-аас дээш насанд хамгийн их буюу 2270.9 болж, 2015 оноос 759.9-оор нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 7. 7 Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, дүнд эзлэх хувиар, 2015, 2024 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2015 он			2024 он		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Бөөрний сувганцрын өвчнүүд	67.7	55.0	57.9	37.7	36.0	36.4
Эмэгтэйн аарцгийн эрхтний үрэвсэл		20.4	15.8		25.4	19.1
Эм бэлэг эрхтний үрэвсэлт бус		11.4	8.9		13.4	10.1
Түүдгэлцэхийн өвчнүүд	7.8	3.8	4.7	3.8	1.5	2.1
Хөхний өвчин	0.4	4.0	3.2	0.6	5.5	4.3
Цистит	1.5	2.7	2.4	2.3	4.2	3.7
Эр бэлэг эрхтний бусад	15.4	0.0	3.5	35.1	0.0	8.7
Шээс ялгаруулах бусад	2.4	1.2	1.5	11.5	10.9	11.0
Шээс чулуужих өвчин	1.6	0.5	0.8	3.4	1.3	1.9
Бөөрний дутмагшил	3.2	0.9	1.4	5.6	1.8	2.7

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2024 онд бөөрний сувганцрын өвчнүүд 36.4 хувьтай тэргүүлж байгаа ба эмэгтэйн аарцгийн эрхтний үрэвсэлт өвчин 19.1, эм бэлэг эрхтний үрэвсэлт бус өвчин 10.1, шээс ялгаруулах тогтолцооны бусад өвчин 11.0, эр бэлэг эрхтний өвчнүүд 8.7, хөхний өвчин 4.3, бөөрний түүдгэнцрийн өвчнүүд 2.1, бөөрний дутмагшил 2.7, шээс чулуужих өвчин 1.9, цистит 3.7 хувийг тус тус эзэлж байна.

2024 оны байдлаар бөөрний түүдгэнцрийн өвчнүүд 2015 онтой харьцуулахад 2.6 хувиар, бөөрний сувганцрын өвчнүүд 21.5 хувиар тус тус буурсан байна. Харин шээс чулуужих өвчин 0.8, бөөрний дутмагшил 1.3 хувиар, шээс ялгаруулах тогтолцооны бусад эмгэг 9.5 хувиар тус тус нэмэгдсэн ба хүйсийн хувьд түүдгэнцэрийн өвчин эрэгтэйчүүдэд 2015 оноос 4.0, бөөрний сувганцрын өвчин 30.0 хувиар тус тус буурсан байна. 2024 оны байдлаар түүдгэнцэрийн өвчин болон шээс чулуужих, бөөрний дутмагшил эрэгтэйчүүдэд илүү бүртгэгдсэн байна.

7.2 ХОРТ ХАВДАР

ДЭМБ-ын статистик мэдээллээр 2022 онд 19.9 сая гаруй хүн хорт хавдраар өвдөж, 9.7 сая хүн хорт хавдрын шалтгааны улмаас нас баржээ. Монгол Улс дэлхийд нийт хорт хавдрын нас баралт, элэгний хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтаараа тэргүүлж байна.

ДЭМБ-ын статистик мэдээлэлд зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөлд хөх, түрүү булчирхай, уушги, бүдүүн шулуун гэдэс, умайн хүзүүний хорт хавдрууд байна.

Монгол Улсын хүн амын дунд 2024 онд 8169 хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн ба зонхилон байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд элэгний хорт хавдар 28.9%, ходоодны хорт хавдар 16.2%, уушги гуурсан хоолой хорт хавдар 6.7%, умайн хүзүүний хорт хавдар 6.4%, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар 5.1% эзэлж байгаа ба нийт хорт хавдрын 63.3%-ийг дээрх хорт хавдрууд эзэлж байна.

Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушги гуурсан хоолой, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар, улаан хоолой, эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, умайн хүзүү, ходоод, хөх, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар зонхилон эхний 5 шалтгаан болж байна. Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин аль ч хүйсэд хамгийн өндөр буюу 100 000 эрэгтэй хүн амд 77.4 тохиолдол, эмэгтэй хүн амд 61.1 тохиолдол байна.

2024 онд бүртгэгдсэн хорт хавдрын оношлогдох үеийн(TNM stage) авч үзвэл 36.6% нь эрт үе шатандаа, 63.4% нь хожуу үе шатандаа оношлогджээ .Монгол Улсад 2024 онд 0-19 насны 148 хүүхдэд хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн байна. 0-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд лейкеми 37.8%, тархи мэдрэлийн 17.6%, яс мөгөөрсний 9.5%, бөөрний 4.1%, өндгөвчний 2.7% Ходжины бус лимфома 3.4%, бусад байрлал 25 хувийг тус тус эзэлж байна.

Монгол Улсад 2024 онд хорт хавдрын өвчлөлийн улмаас 32096 хяналтад байгаагийн 608 нь 0-19 (1.8 хувь) насны хүүхэд байна. Хорт хавдрын хяналтад байгаа хүмүүсийн 42.7 хувь нь 5 ба түүнээс дээш жил амьдарч байна.

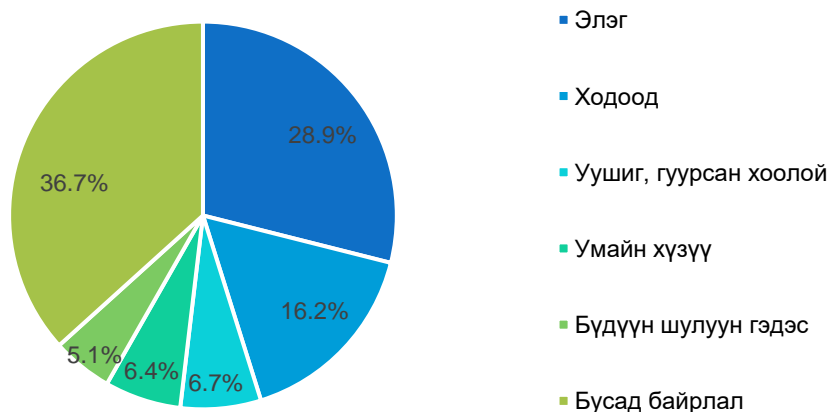
7.2.1. ХОРТ ХАВДРЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

2024 оны хорт хавдрын тайлангаар 8169 хорт хавдрын шинэ өвчлөл оношлогдсоны 4085 эрэгтэй, 4084 эмэгтэй байна. Үүнээс 53.9 хувь нь орон нутаг, 46.1 хувь нь Улаанбаатарынх байна. Элэгний хорт хавдраар 2364 тохиолдол шинээр оношлогдсоны 55.2 хувь нь эрэгтэй, 44.7 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа ба нийт хорт хавдрын 28.9%-ийг эзэлж байна

Хүснэгт 7. 8 Зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөл, хүйсээр 2024 он

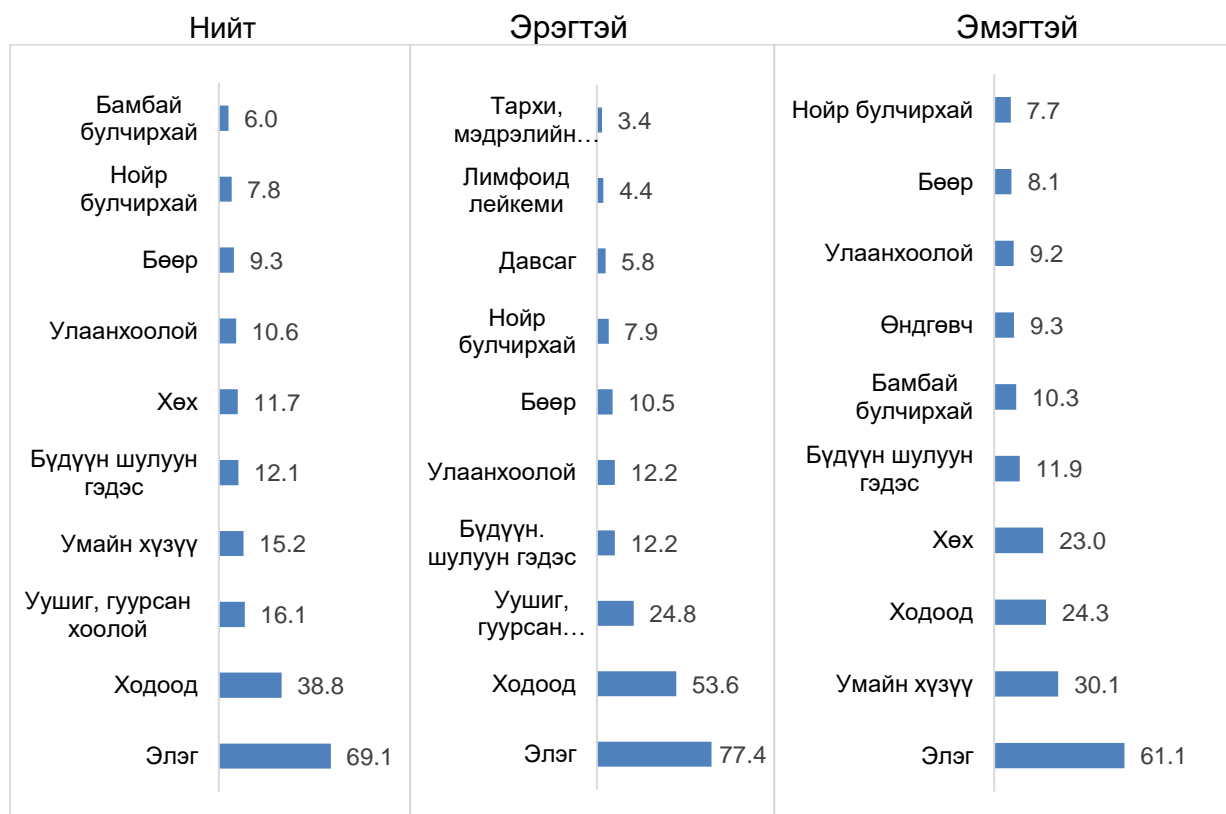
№	ХОРТ ХАВДАР, БҮГД			ЭРЭГТЭЙ			ЭМЭГТЭЙ		
	Хорт хавдрын байрлал	Т/ тоо*	%	Хорт хавдрын байрлал	Т/ тоо*	%	Хорт хавдрын байрлал	Т/ тоо*	%
1	Элэг	2364	28.9	Элэг	1305	32.0	Элэг	1059	25.9
2	Ходоод	1326	16.2	Ходоод	904	22.1	Умайн хүзүү	521	12.8
3	Уушги, гуурсан хоолой	549	6.7	Уушги, гуурсан хоолой	418	10.2	Ходоод	422	10.3
4	Улаанхоолой	521	6.4	Улаанхоолой	206	5.0	Хөх	399	9.8
5	Умайн хүзүү	413	5.1	Бөөр	205	5.0	Бүдүүн шулуун гэдэс	207	5.1
6	Бусад байрлал	2996	36.7	Бусад байрлал	1046	25.6	Бусад байрлал	1477	36.2
БҮГД		8169		4084(49.9)		4085(50.1)			

Зураг 7. 23 Хорт хавдрын өвчлөлийн бүтэц, 2024 он

Хорт хавдрын нийт өвчлөлийн түвшин 100 000 хүн амд 238.9 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт эрэгтэйчүүдэд 242.3, эмэгтэйчүүдэд 235.7 байна. Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин 100 000 эрэгтэй хүн амд 77.4 тохиолдол, 100 000 эмэгтэй хүн амд 61.1 тохиолдол ногдож байна

Зураг 7. 24 Зонхилон тохиолдох 10 байрлалын хорт хавдар, өвчлөлийн түвшин, хүйсээр, 100 000 хүн амд, 2024 он

100 000 эрэгтэй хүн амд ногдох ходоодны хорт хавдар 53.6, уушигны хорт хавдар 24.8, бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар 12.2, улаан хоолой хорт хавдар 12.2 тохиолдол тус тус байна. Харин эмэгтэй 100 000 хүн амд умайн хүзүүний хорт хавдар 30.1, ходоодны хорт хавдар 24.3, хөхний хорт хавдар 23.0, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар 11.9 тохиолдол ногдож байна.

Хорт хавдар оношлогдох үеийн TNM үе шатаар:

Олон улсад цусны, булчирхай, тархины хорт хавдраас бусад байрлалын хорт хавдрыг TNM ангилалыг баримтлан үе шатыг тогтоодог. TNM ангиллын дагуу байран өмөн болон 0- 2-р үе шатыг эрт үеийн хорт хавдар, 3 - 4 дүгээр үе шатыг хожуу үеийн хавдар гэж тооцсон.

2024 онд бүртгэгдсэн нийт хорт хавдрын 36.3% нь эрт үе шатандаа, 63.7% нь хожуу үе шатандаа оношлогджээ. Оношлогдсон хорт хавдруудаас уушиг гуурсан хоолой (88.5%), нойр булчирхай (79.5%), улаан хоолойн (78.6%) ихэвчлэн хожуу үе шатандаа оношлогдож байгаа бол бамбайн (70.7%), хөх (65.8%), умайн хүзүүний (60.1%), бөөр (61.0%) хорт хавдрууд харьцангуй эрт үе шатандаа оношлогджээ.

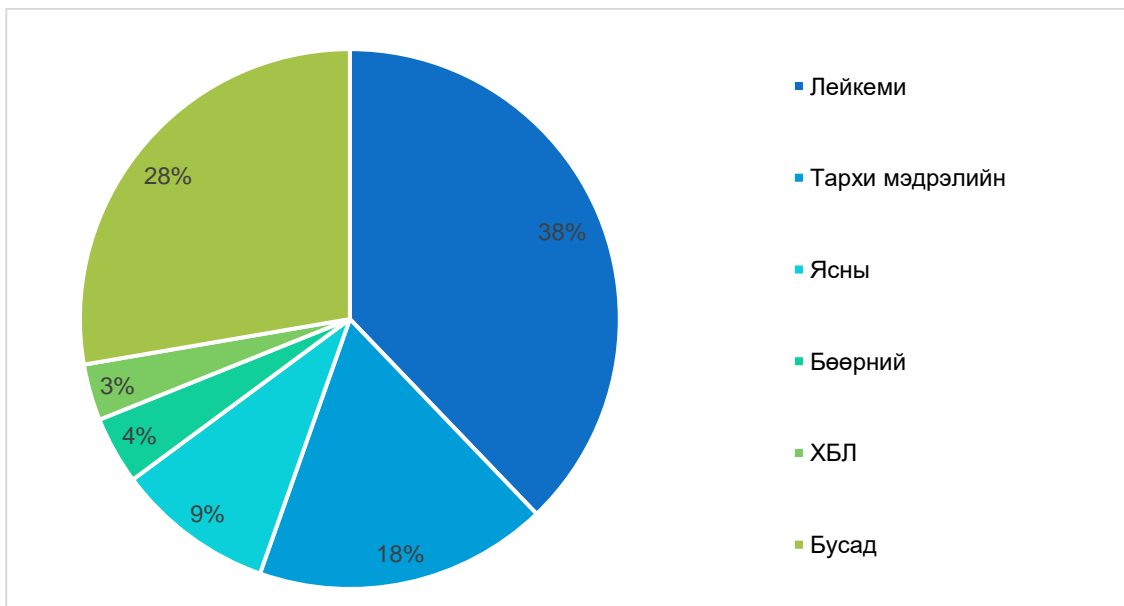
Хүснэгт 7. 9 Хорт хавдрын оношлогдох үеийн үе шат (TNM ангилал), 2024 он, хувиар

№	Хавдрын байрлал	Байран	I	II	III	IV
1	Элэг	0.0	6.7	23.0	33.8	36.5
2	Ходоод	0.8	14.0	21.0	34.8	29.6
3	Уушиг, гуурсан хоолой	0.0	2.6	8.9	39.5	49.0
4	Умайн хүзүү	14.0	17.7	28.4	32.6	7.3
5	БШГ	0.0	7.7	17.5	44.4	30.4
6	Хөх	4.7	18.7	42.4	23.7	10.5
7	Улаанхоолой	0.3	7.4	13.7	44.0	34.6
8	Бөөр	0.0	38.7	22.2	24.1	14.9
9	Нойр булчирхай	0.0	4.1	16.4	36.6	42.9
10	Бамбай булчирхай	0.0	39.5	31.2	21.5	7.8
	Нийт хавдар (TNM)	1.4	12.3	22.6	34.1	29.6

7.2.2 ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДАР

Монгол улсад 2024 онд 0-19 насанд 148 хорт хавдрын шинэ өвчлөл бүртгэгдсэн байна. Үүний 57.4%(85) хөвгүүд, 42.6%(63) охид байна. 0-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд лейкеми тэргүүлж байгаа ба тархи мэдрэлийн, яс мөгөөрсний, бөөр, Ходжкины бус лимфома хавдар удаалж байна.

Зураг 7. 25 Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар, 0-19 нас

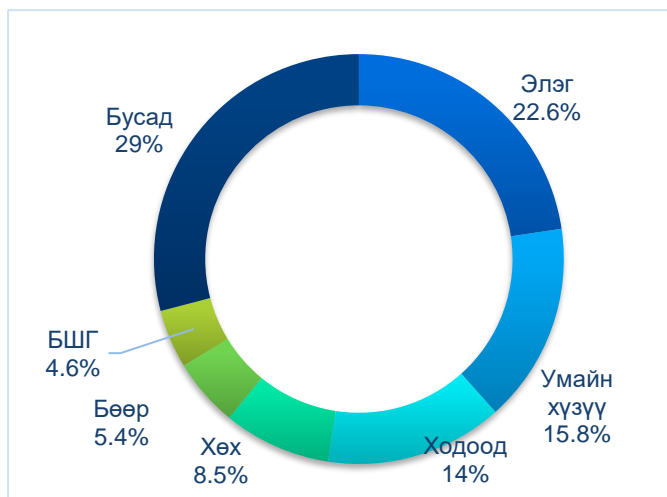

Эх үүсвэр: ХСҮТ

7.2.3 ХОРТ ХАВДРЫН ХЯНАЛТ

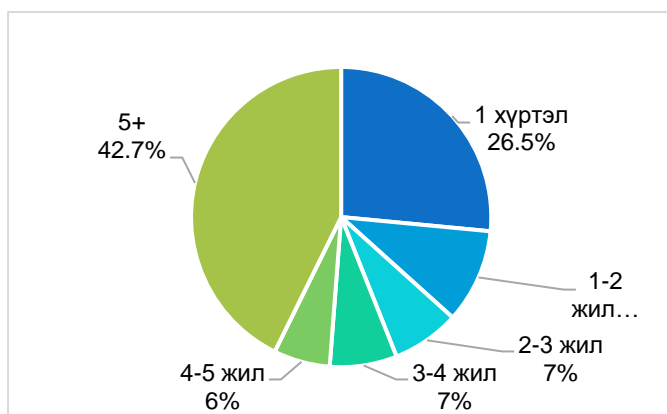
Монгол улсад 2024 оны байдлаар 32096 хүн хорт хавдрын улмаас эмчийн хяналтад байгаагийн 37.3% (10754) нь эрэгтэй, 62.7%(18101) нь эмэгтэйчүүд байна. 0-19 насны 608 хүүхэд хорт хавдрын улмаас хяналтад байгаагийн 352(57.8%) эрэгтэй, 256(42.2%) охидууд байна.

Зураг 7. 26 Хорт хавдрын хяналт, 2024 он

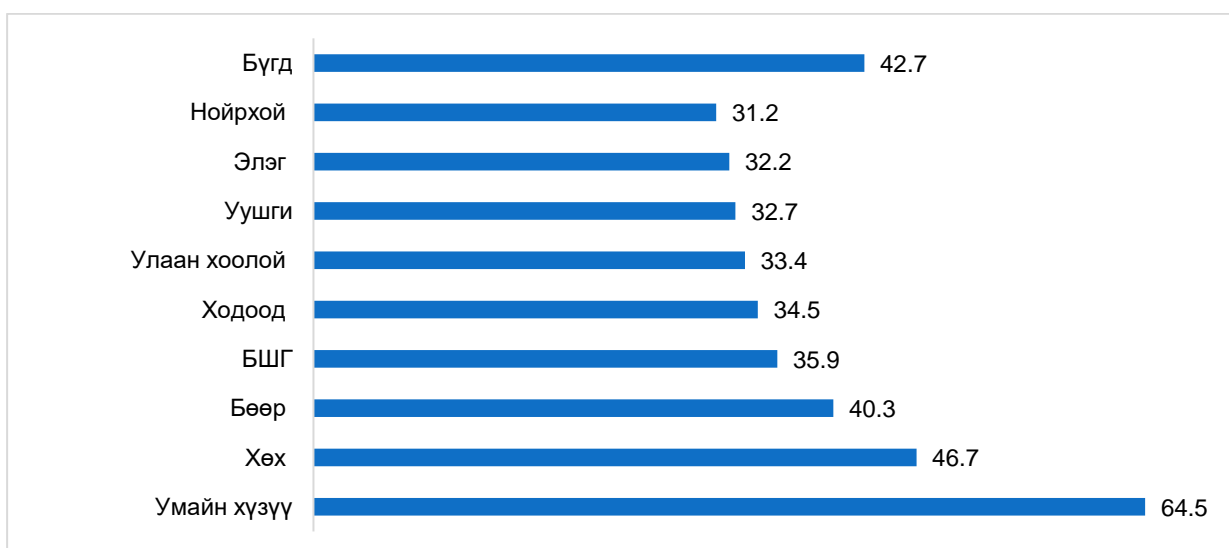
Хорт хавдар анх оношлогдож хяналтад орсон хугацааг амьдарч буй жилээр тооцоход 1 хүртэл жил дотроо 26.5%, 1-2 жил 10%, 2-3 жил 7%, 3-4 жил 7.2%, 4-5 жил 6.1%, 5-аас дээш жил 42.7%-ийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 7. 27 Хорт хавдрын хяналт, амьдарч буй хугацаагаар, 2024 он

Хорт хавдрын хяналтад орсноос хойш 5 ба түүнээс дээш жил амьдарсан хувийг зонхилох байрлалын хорт хавдруудаар тооцоход умайн хүзүүний хорт хавдар 64.5%-тай байгаа нь бусад байрлалын хорт хавдруудаас өндөр үзүүлэлттэй байна

Зураг 7. 28 Хорт хавдрын хяналтад байгаа хүмүүсийн 5-аас дээш жил амьдарч байгаа хувь, зонхилох байрлалаар

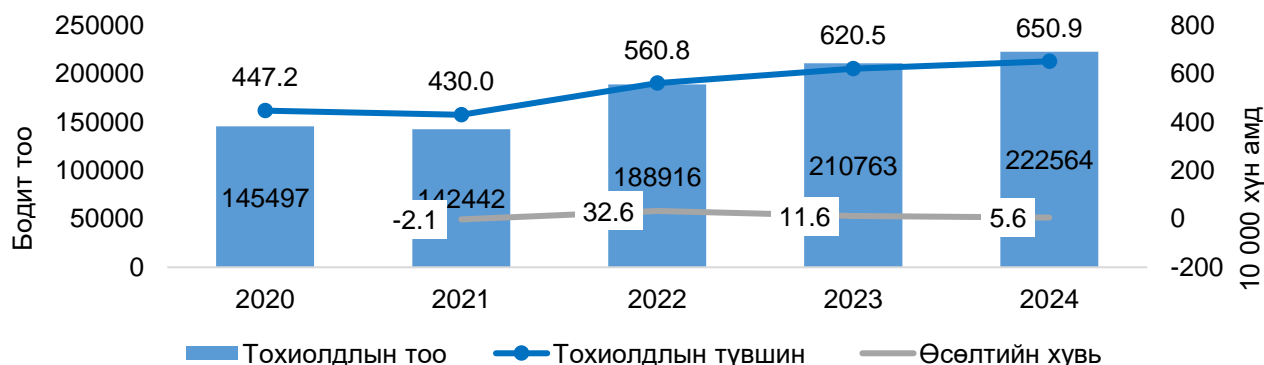

Эх үүсвэр: ХСҮТ

7.3 ОСОЛ ГЭМТЭЛ БА ЗАРИМ ГАДНЫ ШАЛТГААНЫ ҮР ДАГАВАР

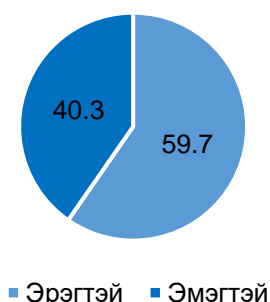
2024 онд Монгол улсын хэмжээнд 222 564 осол гэмтлийн шинэ тохиолдол бүртгэгдэж өмнөх оноос 5.6 хувиар өсөж хамгийн их тохиолдолтой жил болсон байна. Манай улсын 10 000 хүн тутамд ногдох тохиолдлын түвшин 650.9 байна.

Зураг 7. 29 Осол гэмтлийн шинэ тохиолдол, 10 000 хүн амд, 2020-2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Зураг 7. 30 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, хүйсээр, 2024 он

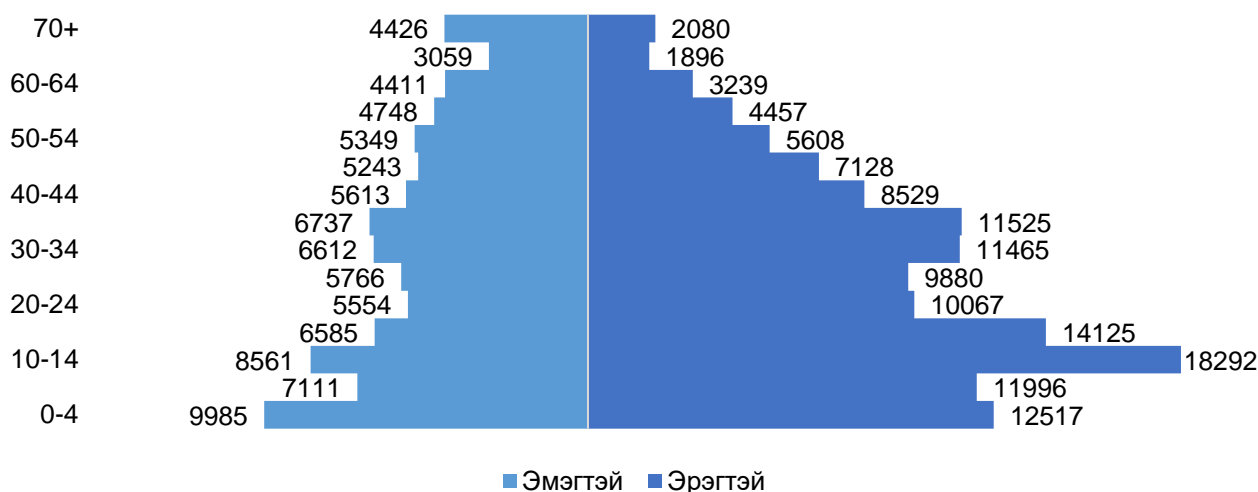

Нийт тохиолдлын 59.7% эрэгтэй, 40.3% эмэгтэй байна. Өөрөөр хэлбэл осол гэмтлийн шалтгаант 10 шинэ тохиолдол тутмын 6 нь эрэгтэй, 4 нь эмэгтэй байна.

2024 онд осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын тоо эрэгтэй 10-14 насанд, эмэгтэй 0-4 насанд хамгийн их байгаа бол 65-69 (2.0%) насанд хамгийн бага бүртгэгдсэн байна.

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Зураг 7. 31 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, насны бүлэг, хүйсээр, 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Хүснэгт 7. 10 Согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ гэмтсэн хувиар, 2022-2024 он

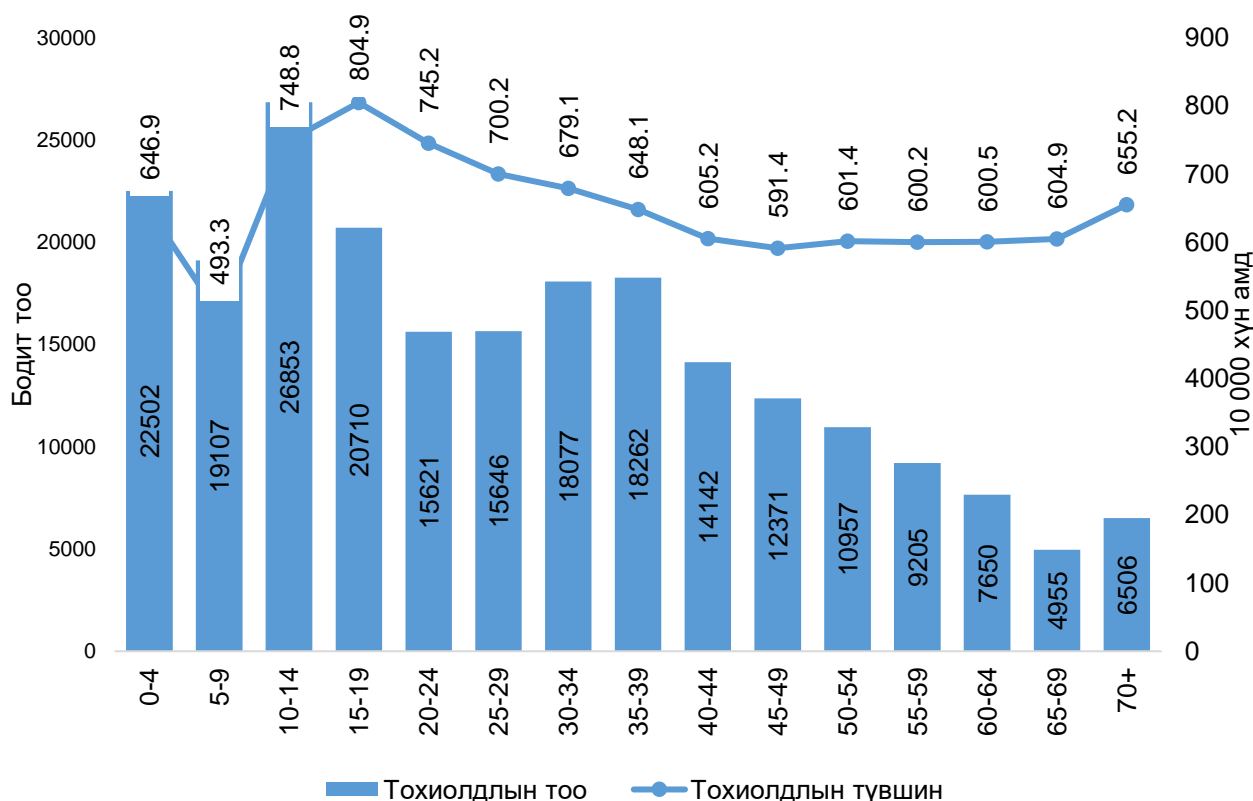
Үзүүлэлт	2022		2023		2024	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Нийт тохиолдлын тоо	188916		210763		222564	
Үүнээс согтууруулах ундаа хэрэглэсэн	21808	11.5	21808	11.5	21626	9.7

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Жилд дунджаар 22 000 гаруй хүн согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ гэмтэж, энэ нь тухайн жилийн 9-11 гаруй хувийг эзэлж байна.

Осол гэмтлийн шалтгаант шинэ тохиолдлын тоо 2024 онд 10-14 насанд их бол тухайн насны 10 000 хүн тутамд ногдох тохиолдлын түвшин 15-19 насныханд бусад насны бүлэгтэй харьцуулахад өндөр байна.

Зураг 7. 32 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, насны бүлгээр, 10 0000 хүн амд 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

2020-2024 онд бүртгэгдсэн осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын 43.3% нь унаж гэмтсэн байгаа бол удаах тэргүүлэх шалтгаануудад амьгүй механик хүчинд өртөх, зам тээврийн осол, хүчирхийлэл, амьд механик хүчинд өртөх болон түлэгдэлт багтсан байна.

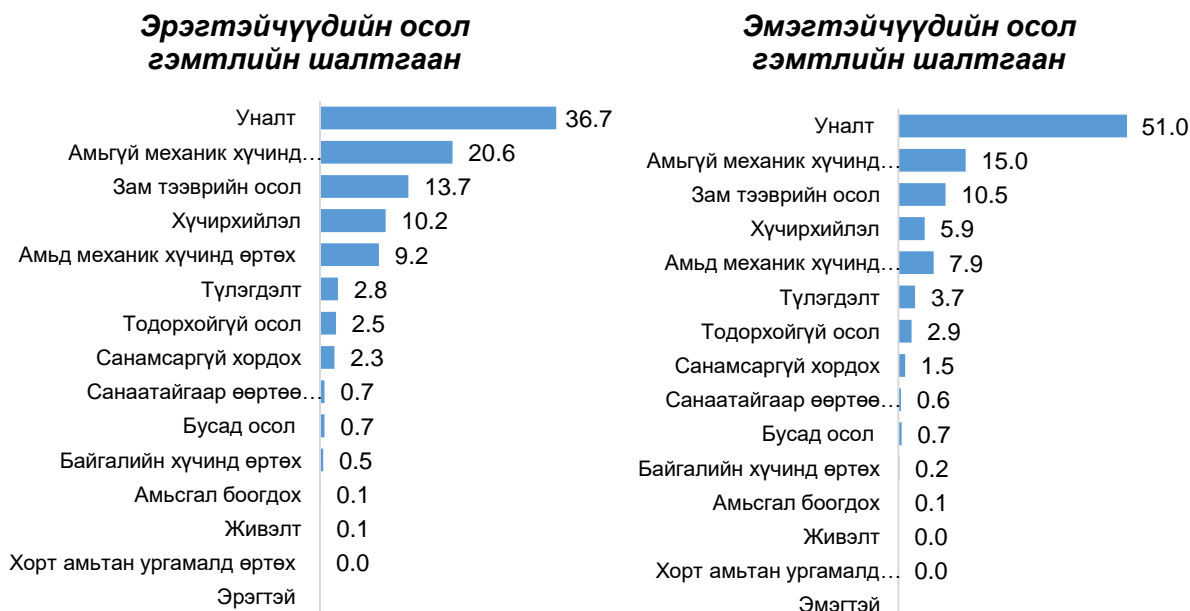
Хүснэгт 7. 11 Осол гэмтлийн шалтгаан, хувиар 2020-2024 он

Осол гэмтлийн шалтгаан		ТТ	Гэмтсэн он, хувиар					Дундаж %
ӨОУА-10	Санамсаргүй осол гэмтэл		2020	2021	2022	2023	2024	
W00-W19	Уналт	394 038	60 524	59,839	84,602	94,550	94,523	43.3
W20-W49	Амьгүй механик хүчинд өртөх	155,932	25,802	24,963	30,386	34,000	40,781	17.1
V01-V99	Зам тээврийн осол	106,599	18,306	15,957	21,128	23,548	27,660	11.7
W50-W64	Амьд механик хүчинд өртөх	73,587	10,297	10,945	15,455	17,675	19,215	8.1
W85-X19	Түлэгдэлт	32,829	6,764	5,637	6,333	7,004	7,091	3.6
Y10-Y34	Тодорхойгүй осол	29,660	4,952	5,051	6,455	7,301	5,901	3.3
X40-X49	Санамсаргүй хордох, хорт бодист өртөх	16,159	2,034	2,845	3,109	3,857	4,314	1.8
X50-X59	Бусад осол	5,943	606	1,002	1,310	1,446	1,579	0.7
X30-X39	Байгалийн хүчинд өртөх	4,214	532	701	999	1,132	850	0.5
W75-W84	Амьсгал боогдох	1,101	212	192	236	245	216	0.1
W65-W74	Усанд унаж живэх	649	150	147	112	106	134	0.1
X20-X29	Хорт амьтан ургамалд өртөх	550	73	112	115	180	70	0.1
ӨОУА-10	Санаатай үйлдлээс үүдсэн осол гэмтэл							
X85-Y09	Хүчирхийлэл	82 444	14 173	13,780	17,284	18,438	18,769	9.1
X60-X84	Санаатайгаар өөртөө гэмтэл учруулах	6 477	1,072	1,271	1,392	1,281	1,461	0.7

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Осол гэмтлийн шалтгааныг хүйсээр харвал дийлэнх шалтгаан эрэгтэйчүүдийн дунд эзлэх хувь их бол уналт, түлэгдэлт, гэмтлийн шалтгаан тодорхойгүй ослын эмэгтэйчүүдийн дунд эзлэх хувь эрэгтэйчүүдээс өндөр байна.

Зураг 7. 33 Осол гэмтлийн шалтгаан, хүйсээр 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Осол гэмтэлд өртсөн тохиолдлын 22.2% нь толгойн гэмтлийн оноштой бол 22.1% нь дээд мөчдийн гэмтэл, 12.0% нь доод мөчдийн гэмтлийн оноштой байна.

Хүснэгт 7. 12 Гэмтсэн эрхтний байршил, хувиар 2024 он

Гэмтсэн эрхтний байршил	Тоо	Хувь
Толгойн гэмтэл S00-S09	49461	22.2
Хүзүүний гэмтэл S10-S19	28647	12.9
Цээжний гэмтэл S20-S29	29461	13.2
Хэвлийн гэмтэл S30-S39	28737	12.9
Мөр ба бугалганы гэмтэл S40-S49	23734	10.7
Тохой ба шууны гэмтэл S50-S59	13048	5.9
Бугуй ба сарвууны гэмтэл S60-S69	12434	5.6
Түнх ба гуяны гэмтэл S70-S79	11993	5.4
Шагай ба тавхайн гэмтэл S90-S99	7571	3.4
Өвдөг ба шилбэний гэмтэл S80-S89	7125	3.2
Биеийн олон хэсгийн гэмтэл T00-T09	4130	1.9
Түлэгдэлт T20-T32	1825	0.8
Бусад болон тодорхойгүй хэсгийн гэмтэл T10-T14	1190	0.5
Биеийн сүвээр орсон гадны биет T15-T19	1139	0.5
Хүндрэл T90-T99	646	0.3
Эмийн бус бэлдмэлийн хордлого T51-T65	543	0.2
Бусад тодорхойгүй нөлөөлөл T66-T78	416	0.2
Хөлдөлт T33-T35	171	0.1
Эм, эмийн бэлдмэлийн хордлого T36-T50	293	0.1

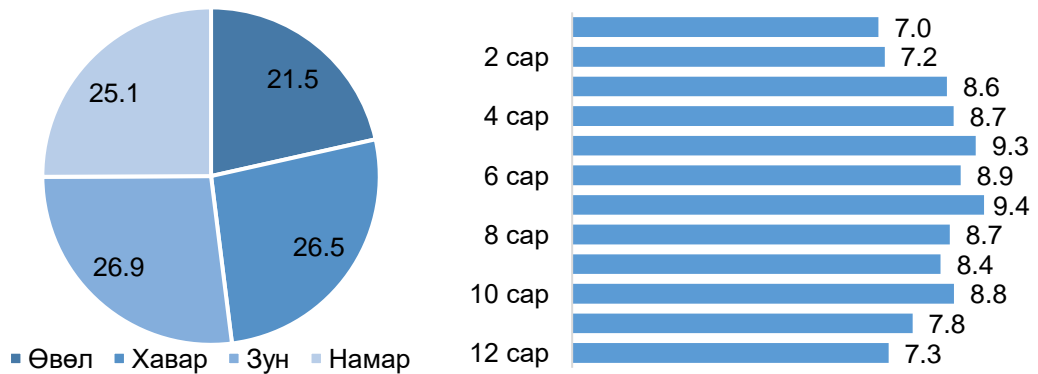
Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын 26.9% зун, 26.5% хавар, 25.1% намар, 21.5% өвлийн улиралд бүртгэгдсэн бол 2024 онд осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл 5, 6, 7 саруудад хамгийн их /27.6%/, 1, 2, /14.2%/, саруудад хамгийн бага бүртгэгдсэн байна.

Хүснэгт 7. 13 Осол гэмтлийн шалтгаан, оношоор 2024 он

Осол гэмтлийн шалтгаан	Гэмтлийн онош				
	I	II	III	IV	V
Зам тээврийн осол (V01-V99)	Зөөлөн эдийн гэмтэл 28.0%	Гавал доторх гэмтэл 25.9%	Хугарал 25.3%	Шарх 10.2%	Мултрал, суналт 5.4%
Уналт (W00-W19)	Зөөлөн эдийн гэмтэл 36.5%	Хугарал 30.7%	Мултрал, суналт 15.8%	Шарх 7.9%	Гавал доторх гэмтэл 7.5%
Амьгүй механик хүчинд өртөх (W20-W49)	Шарх 44.0%	Зөөлөн эдийн гэмтэл 25.2%	Хугарал 15.2%	Гавал доторх гэмтэл 6.0%	Мултрал, суналт 2.8%
Амьтай механик хүчинд өртөх (W50-W64)	Шарх 31.8%	Зөөлөн эдийн гэмтэл 27.9%	Мултрал, суналт 17.0%	Хугарал 16.7%	Гавал доторх гэмтэл 5.4%
Дайралт, халдлага /Хүчирхийлэл/ (X85-Y09)	Шарх 31.9%	Гавал доторх гэмтэл 26.2%	Хугарал 18.6%	Зөөлөн эдийн гэмтэл 18.6%	Мултрал, суналт 1.6%

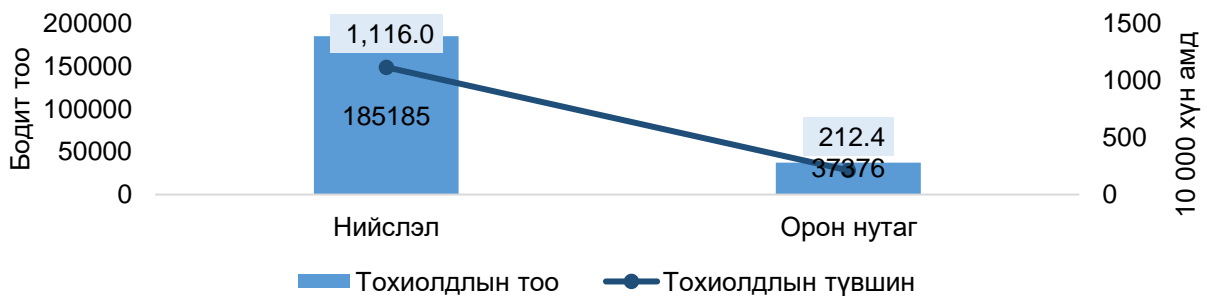
Зураг 7. 34 Осол гэмтлийн шалтгаан өвчлөл бүртгэгдсэн улирал, сараар, хувиар 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

2024 онд бүртгэгдсэн нийт осол гэмтлийн 83.2% нь нийслэлд, 16.8% нь орон нутагт бүртгэгдсэн байна. 10 000 хүн амд ногдох тохиолдлын түвшнээр авч үзэхэд нийслэлд 1116.0, орон нутагт 212.4 байна.

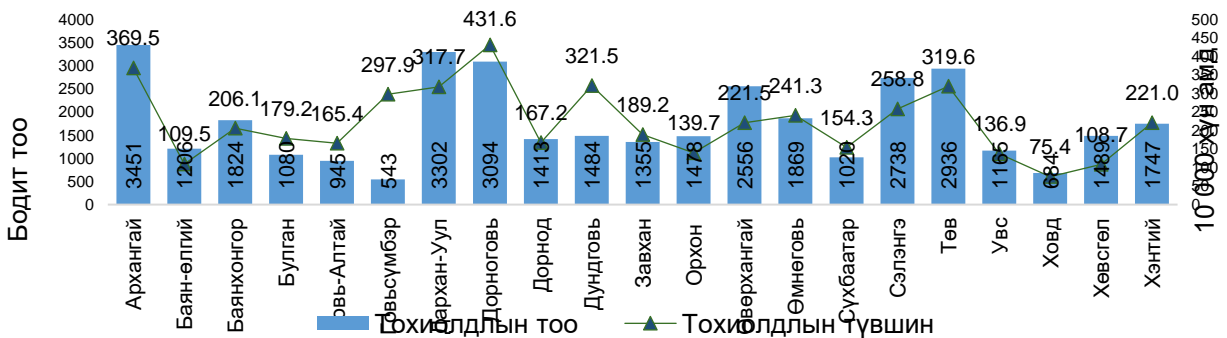
Зураг 7. 35 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, бүртгэгдсэн харьяаллаар

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

2024 онд осол гэмтлийн тохиолдлын тоогоор Архангай, Дархан-Уул, Дорноговь, Төв, Сэлэнгэ аймгууд тэргүүлсэн бол тухайн газар нутгийн 10000 хүн ам тутамд ногдох тохиолдлын түвшин Дорноговь, Архангай, Дархан-Уул, Төв, Дундговь аймгуудад өндөр, Ховд аймагт хамгийн бага байна.

Зураг 7. 36 Осол гэмтлийн тохиолдлын түвшин, аймгаар 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

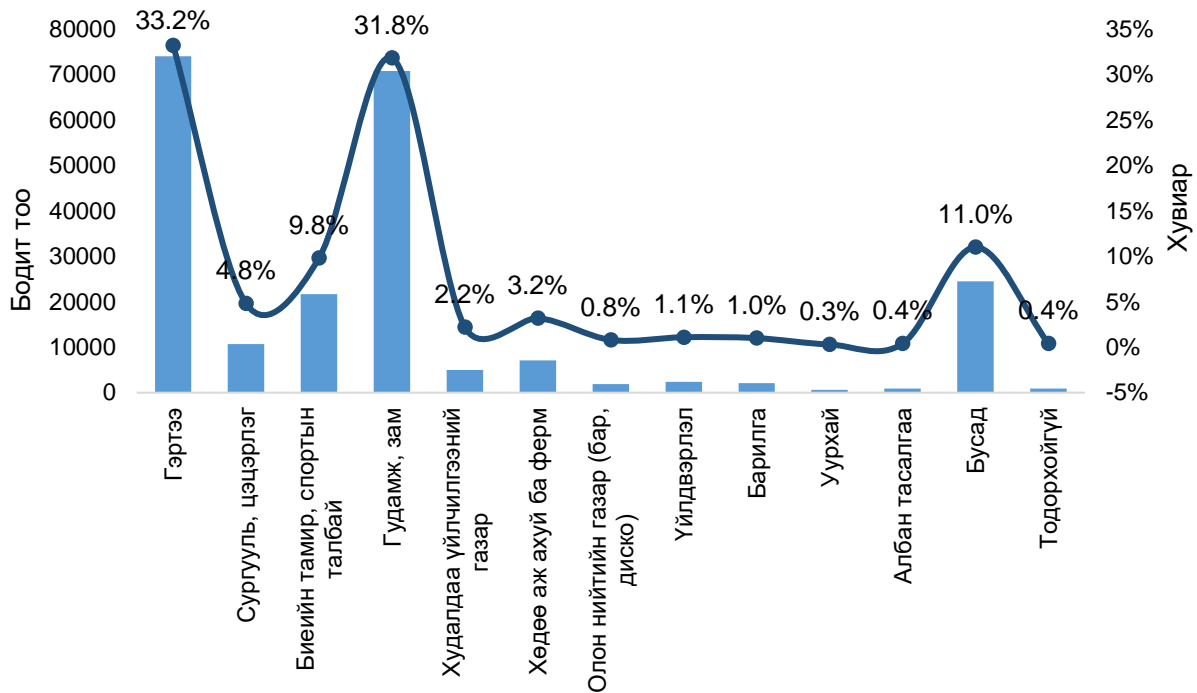
Өнгөрсөн онд зам тээврийн осол Булган, Говь-Алтай, Завхан, Төв, Ховд, Говьсүмбэр аймгуудад тэргүүлэх шалтгаан болсон бол үлдсэн аймгуудад уналтын шалтгаан харин Өмнөговь аймагт амьгүй механик хүчинд өртөх гэмтэл тэргүүлж байна.

Хүснэгт 7. 14 Осол гэмтлийн тэргүүлэх шалтгаан, аймгаар, 2024 он

Аймгийн нэр	Осол гэмтлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан				
	I	II	III	IV	V
Архангай	Уналт 25.4%	ЗТО 25.3%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 16.7%	Хүчирхийлэл 11.1%	Амьтай механик хүчинд өртөх 9.1%
Баян-Өлгий	Уналт 45.5%	ЗТО 19.7%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 15.8%	Түлэгдэлт 5.5%	Амьтай механик хүчинд өртөх 4.6%
Баянхонгор	Уналт 32.2%	ЗТО 20.0%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 13.5%	Санамсаргүй хордох 11.7%	Хүчирхийлэл 9.6%
Булган	ЗТО 28.5%	Уналт 28.4%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 14.9%	Хүчирхийлэл 9.1%	Амьтай механик хүчинд өртөх 8.5%
Говь-Алтай	ЗТО 26.1%	Уналт 24.3%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 20.8%	Хүчирхийлэл 14.2%	Амьтай механик хүчинд өртөх 5.8%
Дорноговь	Уналт 32.3%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 20.7%	ЗТО 18.6%	Хүчирхийлэл 15.1%	Түлэгдэлт 4.2%
Дорнод	Уналт 35.7%	ЗТО 17.9%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 17.3%	Хүчирхийлэл 8.5%	Амьтай механик хүчинд өртөх 8.1%
Дундговь	Уналт 32.1%	ЗТО 22.4%	Хүчирхийлэл 14.5%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 14.4%	Амьтай механик хүчинд өртөх 6.6%
Завхан	ЗТО 27.0%	Уналт 24.9%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 15.0%	Хүчирхийлэл 15.0%	Амьтай механик хүчинд өртөх 9.3%
Өвөрхангай	Уналт 33.1%	ЗТО 25.0%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 20.2%	Хүчирхийлэл 7.6%	Амьтай механик хүчинд өртөх 6.1%
Өмнөговь	Амьгүй механик хүчинд өртөх 28.9%	ЗТО 22.2%	Уналт 21.7%	Хүчирхийлэл 13.6%	Түлэгдэлт 5.6%
Сүхбаатар	Уналт 32.5%	ЗТО 27.2%	Хүчирхийлэл 11.6%	Санамсаргүй хордох 8.1%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 7.6%
Сэлэнгэ	Уналт 23.3%	ЗТО 21.5%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 18.1%	Хүчирхийлэл 18.1%	Амьтай механик хүчинд өртөх 5.9%
Төв	ЗТО 26.5%	Уналт 24.3%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 18.3%	Хүчирхийлэл 9.9%	Санамсаргүй хордох 7.7%
Увс	Уналт 32.6%	Уналт 22.2%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 17.9%	Амьтай механик хүчинд өртөх 6.4%	Хүчирхийлэл 6.2%
Ховд	ЗТО 33.3%	Уналт 30.4%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 11.1%	Хүчирхийлэл 6.7%	Амьтай механик хүчинд өртөх 6.6%
Хөвсгөл	Уналт 25.7%	ЗТО 25.3%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 16.6%	Хүчирхийлэл 13.6%	Амьтай механик хүчинд өртөх 5.9%
Хэнтий	Уналт 30.1%	ЗТО 22.2%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 20.7%	Хүчирхийлэл 11.5%	Амьтай механик хүчинд өртөх 6.0%
Дархан-Уул	Уналт 35.3%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 21.3%	ЗТО 17.1%	Хүчирхийлэл 16.4%	Амьтай механик хүчинд өртөх 5.2%
Орхон	Уналт 53.1%	ЗТО 18.2%	Амьгүй механик хүчинд өртөх 11.9%	Амьтай механик хүчинд өртөх 6.5%	Хүчирхийлэл 5.4%
Говьсүмбэр	ЗТО 38.9%	Уналт 20.8%	Амьтай механик хүчинд өртөх 14.9%	Хүчирхийлэл 10.5%	Амьтай механик хүчинд өртөх 7.6%

Осол гэмтэлд өртөх үеийн байршлаар харвал 33.2% гэртээ, 31.8% гудамж замд гэмтсэн байгаа бол үлдсэн хувийг биеийн тамир спортын талбай, тоглоомын талбай, сургууль, цэцэрлэг, хөдөө зэрэг газрууд эзэлж байна.

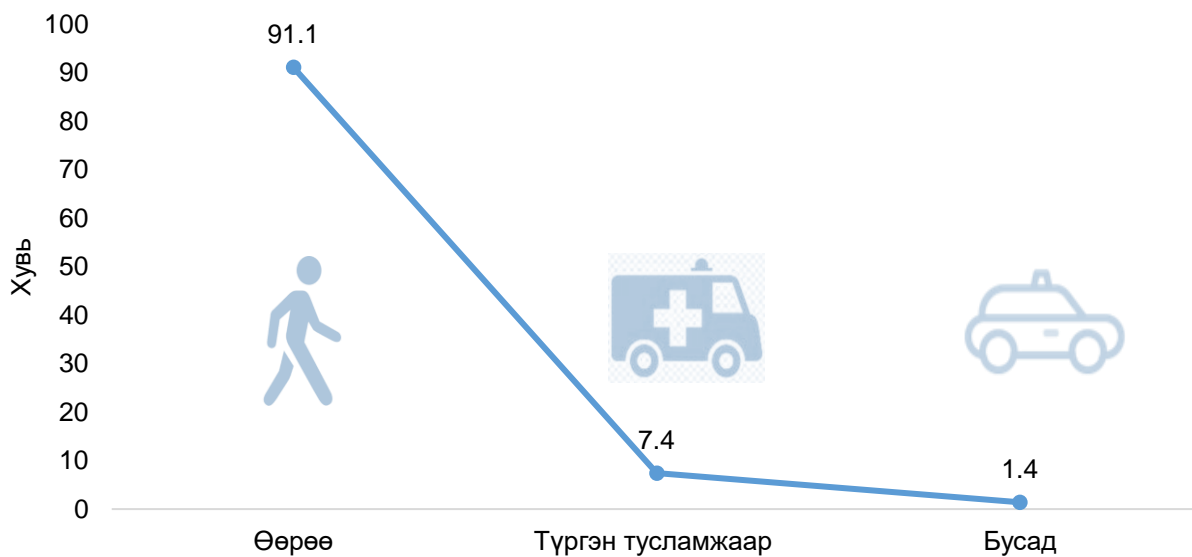
Зураг 7. 37 Осол гарах үеийн байршил, 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Нийт тохиолдлын 91.1% нь эрүүл мэндийн байгууллагад өөрөө, 7.4% нь түргэн тусламжаар, 1.4% нь такси болон бусад аргаар эмнэлэгт ирсэн байна.

Зураг 7. 38 Эмнэлгийн тусламж хэрхэн ирж авсан байдал 2024 он

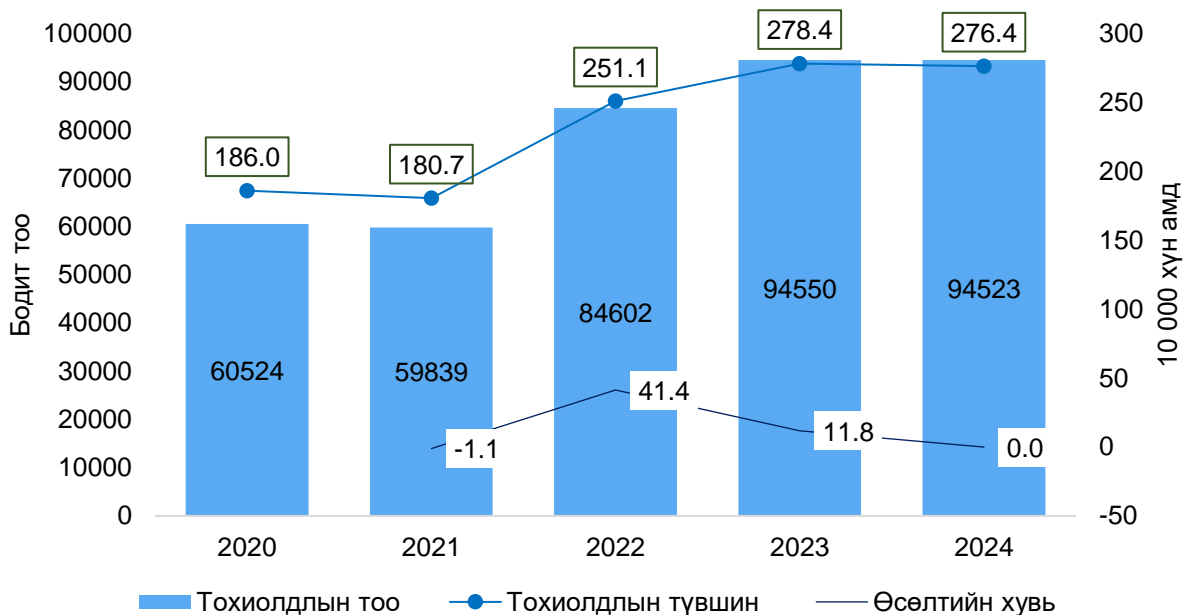

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

7.3.2. УНАЛТЫН ШАЛТГААНТ ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДОЛ /W00-W19/

2024 онд уналтын шалтгаанаар бэртэж гэмтэх 94523 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Тохиолдлын тоог хүн амын тоотой харьцуулан тооцоолоход 10 000 хүн тутмын 276.4 нь тухайн шалтгааны улмаас эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авсан байна.

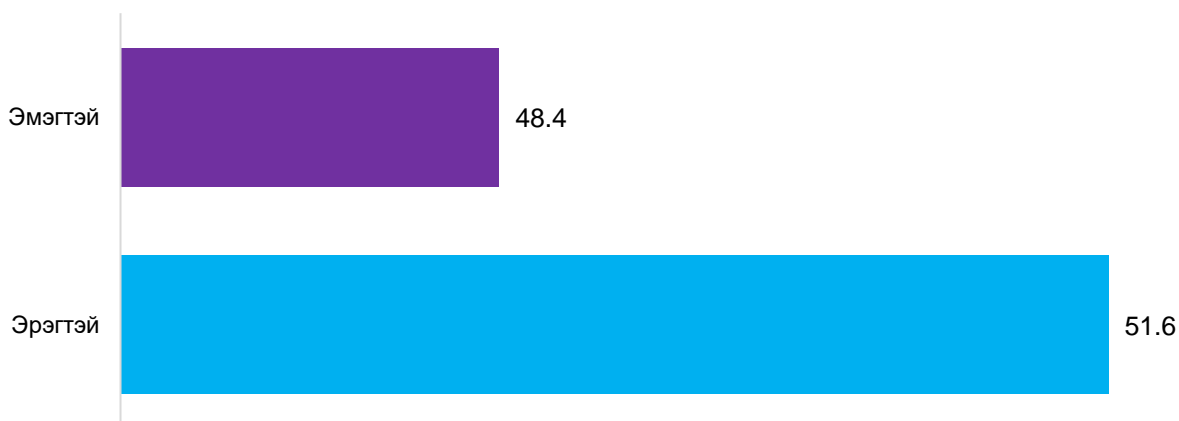
Зураг 7. 39 Уналтын шалтгаант шинэ тохиолдол, 10 000 хүн амд

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

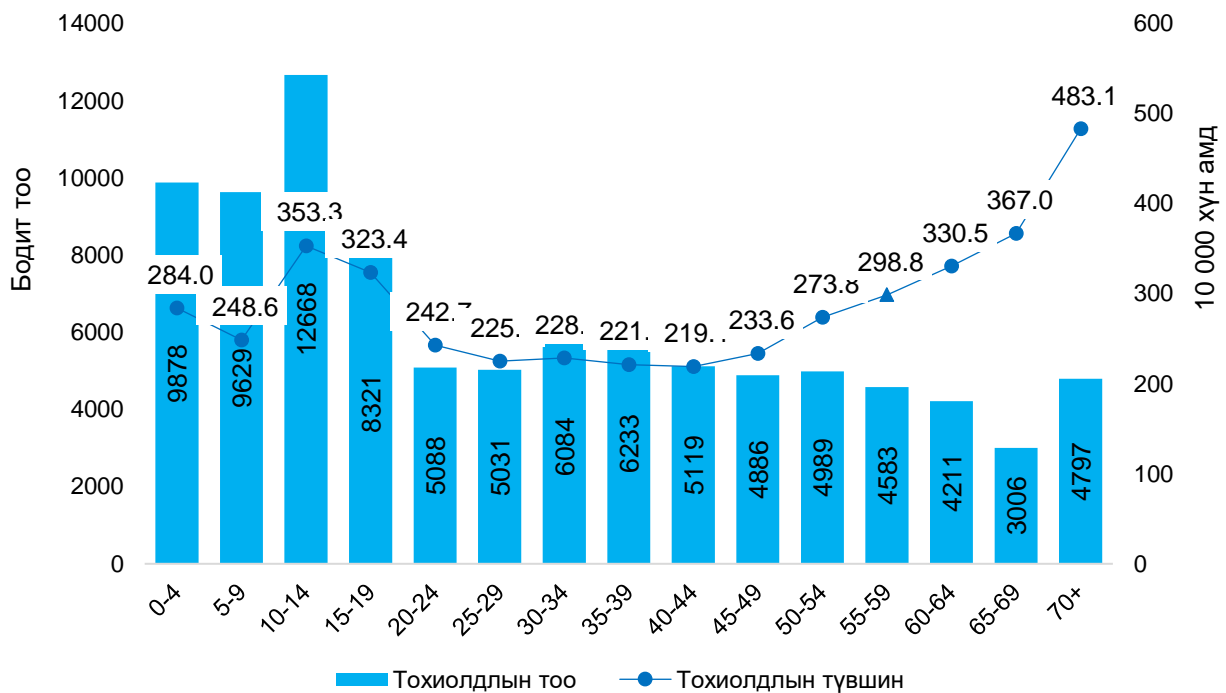
Уналтын шалтгаант осол гэмтлийг хүйсээр авч үзэхэд 51.6% нь эрэгтэй, 48.4% нь эмэгтэй байна.

Зураг 7. 40 Уналтын шалтгаант осол гэмтэл, хүйсээр 2024 он

Насны бүлгээр авч үзэхэд тохиолдлын тоогоор 10-14 насанд бусад насны бүлгээс өндөр /12,688/ үзүүлэлттэй байгаа бол 10 000 хүн амд тооцож үзэхэд 70-аас дээш насныханд хамгийн өндөр буюу тухайн насны 10 000 хүн тутамд 483.1 нь уналтын шалтгаанаар бэртэж гэмтсэн байна.

Зураг 7. 41 Уналтын шалтгаант шинэ тохиолдол, насны бүлгээр, 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

ӨОУА 10-ын дагуу уналтын шалтгааныг дотор нь ангилж үзвэл дараах 5 шалтгаан тэргүүлж байгаа ба W01 буюу нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах шалтгаан /55.3%/ түгээмэл тохиолдож байна.

Зураг 7. 42 Уналтын шалтгаан, хувиар 2024 он

Гэмтсэн он	Уналтын тэргүүлэх 5 шалтгаан				
	I	II	III	IV	V
2024	Нэг түвшин дээр хальтирч, тээглэж, бүдэрч унах 54.1%	Нэг түвшин дээр мөс, цасан дээр унах 11.8%	Шат, гишгүүрээс унах 11.4%	Нэг түвшинээс өөр түвшин рүү унах 5.1%	Тоглоомын талбай ба спортын хэрэгслээс унах 4.3%

Уналт дундаа хамгийн түгээмэл тохиолддог нэг түвшин дээр халтирч тээглэж, бүдэрч унах шалтгаан нь бүх насны бүлэгт тэргүүлж байгаа бол 0-4 насанд орноос унах тохиолдол цөөнгүй байна. Удаах шалтгаануудад шат гишгүүрээс унах болон цас мөсөн дээр халтирч унах багтаж байна.

Хүснэгт 7. 15 Уналтын шалтгаант өвчлөл, насны бүлгээр, 2024 он

Насны бүлэг	Уналтын шалтгаант өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан				
	I	II	III	IV	V
0-4	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 44.5%	Орноос ойчих 24.7%	Сандлаас унах 6.3%	Тоглоом ба спортын талбайн хэрэгслээс унах 6.1%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 5.4%
5-9	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 46.3%	Тоглоом ба спортын талбайн хэрэгслээс унах 20.6%	Шат гишгүүрээс ойчих 7.3%	Орноос ойчих 5.6%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 5.0%
10-14	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 59.9%	Шат гишгүүрээс ойчих 9.4%	Тоглоом ба спортын талбайн хэрэгслээс унах 8.2%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 8.0%	Хүнтэй мөргөлдөх 4.4%
15-19	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 66.1%	Шат гишгүүрээс ойчих 10.3%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 8.7%	Хүнтэй мөргөлдөх 3.5%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 3.2%
20-24	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 56.3%	Шат гишгүүрээс ойчих 16.0%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 11.4%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 4.4%	Хүнтэй мөргөлдөх 2.9%
25-29	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 54.8%	Шат гишгүүрээс ойчих 16.2%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 13.8%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 5.6%	Хүнтэй мөргөлдөх 2.0%
30-34	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 53.1%	Шат гишгүүрээс ойчих 15.7%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 15.3%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 6.3%	Барилга, байгууламжаас ойчих 1.8%
35-39	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 51.7%	Шат гишгүүрээс ойчих 15.7%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 15.6%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 7.9%	Барилга, байгууламжаас ойчих 1.8%
40-44	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 50.1%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 16.4%	Шат гишгүүрээс ойчих 15.8%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 8.4%	Барилга, байгууламжаас ойчих 2.4%
45-49	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 49.1%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 19.3%	Шат гишгүүрээс ойчих 14.7%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 8.3%	Барилга, байгууламжаас ойчих 2.1%
50-54	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 51.1%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 20.5%	Шат гишгүүрээс ойчих 13.8%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 7.1%	Сандлаас унах 2.1%
55-59	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 52.5%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 22.0%	Шат гишгүүрээс ойчих 13.0%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 5.6%	Сандлаас унах 2.3%
60-64	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 55.7%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 21.6%	Шат гишгүүрээс ойчих 11.4%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 4.2%	Сандлаас унах 3.0%
65-69	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 60.0%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 19.3%	Шат гишгүүрээс ойчих 10.9%	Сандлаас унах 3.8%	Нэг түвшнээс өөр түвшин рүү ойчих 2.5%
70+	Нэг түвшин дээр халтирч, тээглэж бүдэрч унах 64.7%	Нэг түвшин дээр цас мөсөн дээр унах 13.2%	Шат гишгүүрээс ойчих 9.8%	Орноос ойчих 4.9%	Сандлаас унах 3.9%

2024 онд унаж гэмтсэний улмаас тусламж үйлчилгээ авсан нийт тохиолдлыг гэмтлийн байршлаар авч үзэхэд шагай ба тавхайн гэмтэл 21.0% /19866/, тохой ба шууны гэмтэл 17.3% /16309/, өвдөг ба шилбэний гэмтэл 15.0% /14163/, толгойн гэмтэл 14.6% /13842/-р оношлогдох тохиолдол тус тус тэргүүлж байна.

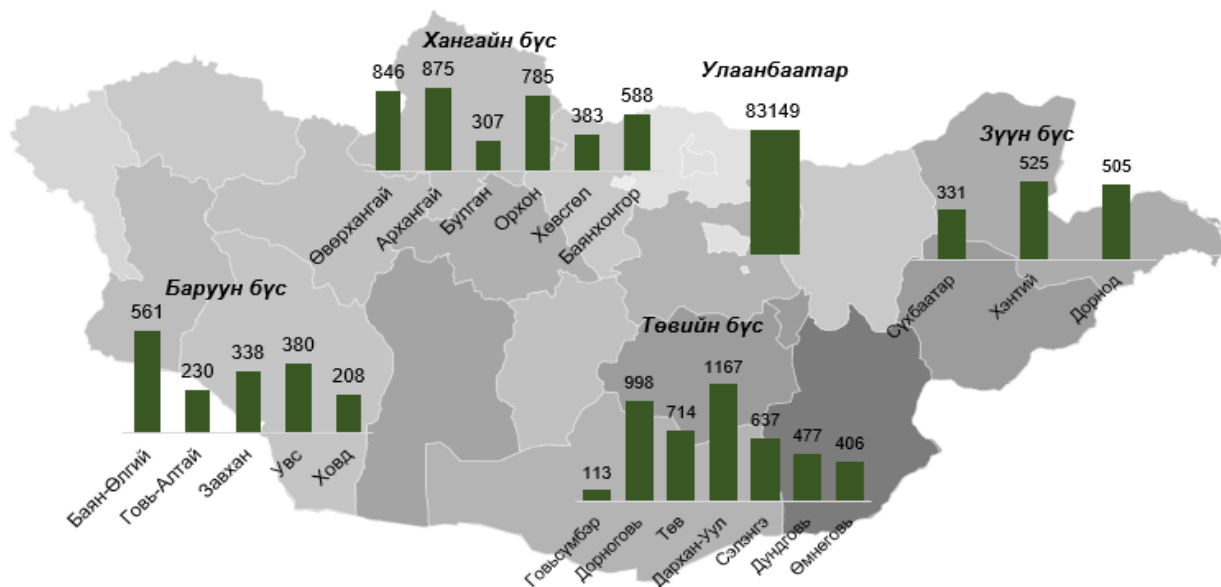
Хүснэгт 7. 16 Гэмтлийн байршил, хувиар 2024 он

Онош /Гэмтсэн эрхтний байршлаар/	2024	
	Тоо	Хувь
Толгойн гэмтэл	13842	14.6
Хүзүүний гэмтэл	490	0.5
Цээжний гэмтэл	5952	6.3
Хэвлийн гэмтэл	6474	6.8
Мөр ба бугалганы гэмтэл	6690	7.1
Тохой ба шууны гэмтэл	16309	17.3
Бугуй ба сарвууны гэмтэл	6618	7.0
Түнх ба гуяны гэмтэл	3811	4.0
Өвдөг ба шилбэний гэмтэл	14163	15.0
Шагай ба тавхайн гэмтэл	19866	21.0
Биеийн олон хэсгийн гэмтэл	87	0.1
Бусад тодорхойгүй хэсгийн гэмтэл	22	0.0
Бусад тодорхойгүй нөлөөлөл	6	0.0
Хүндрэл	193	0.2
Нийт	94523	100.0

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Уналтын шалтгаант шинэ тохиолдлын 88.0% нь нийслэлд бүртгэгдсэн байна. Өөрөөр хэлбэл уналтын шалтгаанаар бэртэж, тусламж үйлчилгээ авч буй 10 хүн тутмын 9 нь нийслэлд 1 нь орон нутагт бүртгэгджээ. Уналт төвийн бүс тэр дундаа Дорноговь аймагт өндөр байна.

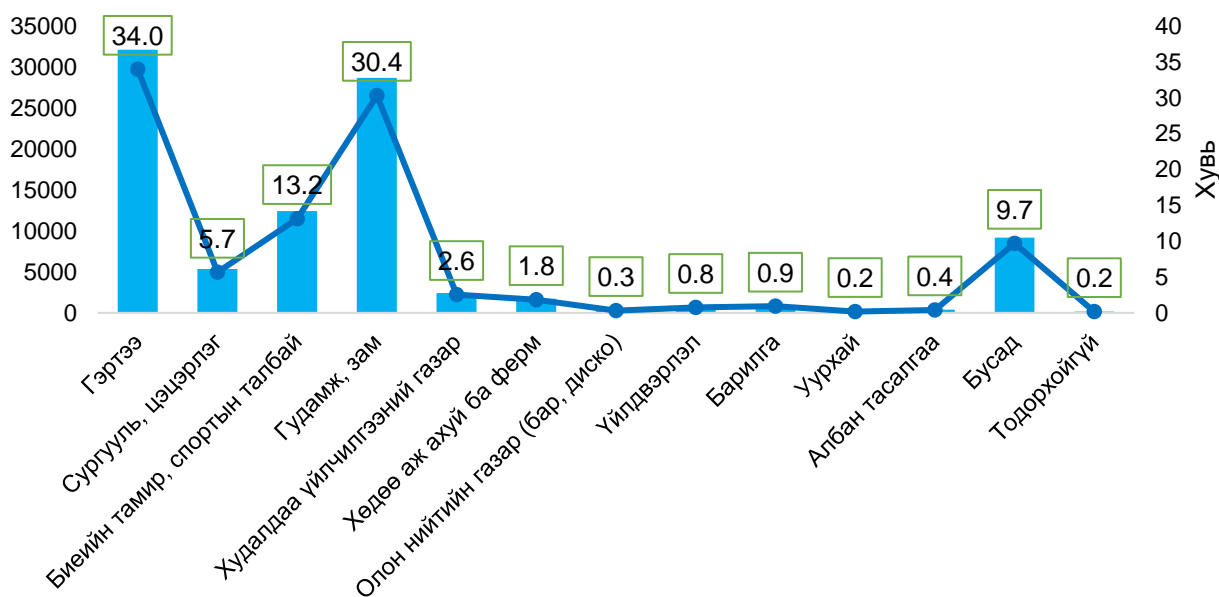
Зураг 7. 43 Уналтын шалтгаант шинэ тохиолдол, харьяаллаар 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Уналтын шалтгаант осол гэмтлийг гарсан байршлаар авч үзэхэд ихэвчлэн гэртээ /хашаандаа/ унаж бэртсэн гэсэн өгүүлэмжтэй байгаа ба гудамж зам, спорт заал, сургууль цэцэрлэг дээрээ унаж бэртэх тохиолдлууд мөн өндөр хувийг эзэлж байна.

Зураг 7. 44 Осол гарах үеийн байршил, хувиар, 2024 он

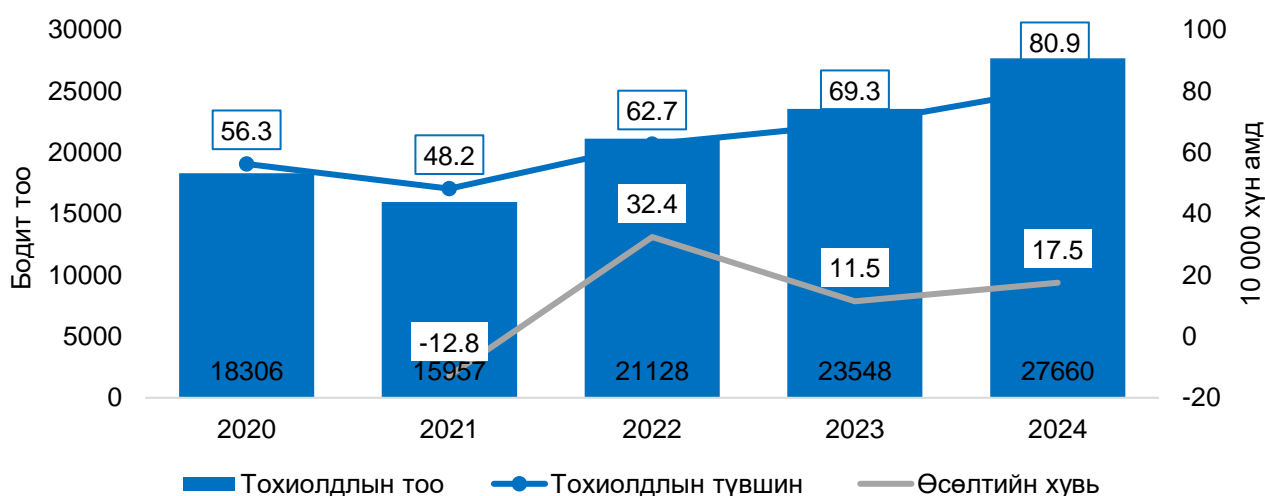

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

7.3.3. ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ /V01-V99/

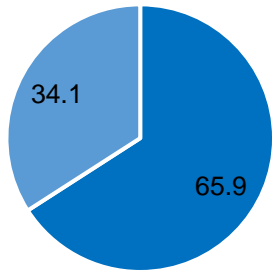
2024 онд зам тээврийн ослын шалтгаант 27660 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 17.5%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна. Зам тээврийн осол нь осол гэмтлийн тэргүүлэх шалтгааны нэг ба сүүлийн оны байдлаар манай улсын 10 000 хүн тутмын 80.9 нь энэхүү осолд өртөж байна.

Зураг 7. 45 Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл, тохиолдлын түвшин 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Зураг 7. 46 Зам тээврийн ослын шалтгаант тохиолдол хүйсээр, 2024 он

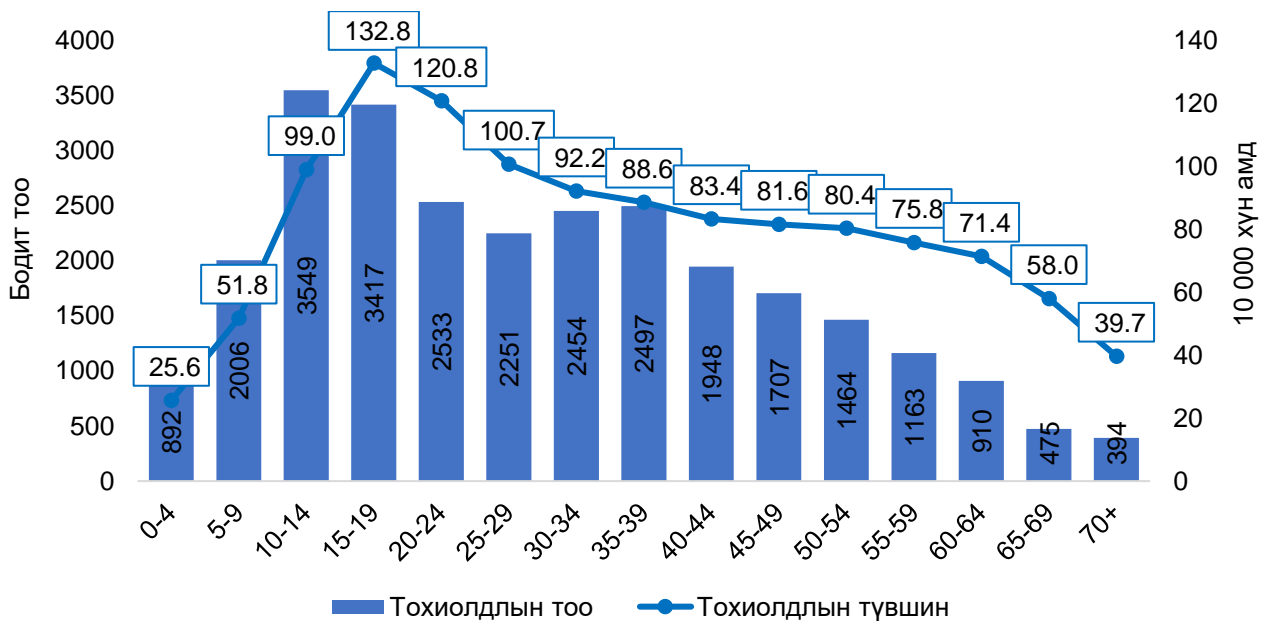

■ Эрэгтэй ■ Эмэгтэй

2024 оны зам тээврийн ослын шалтгаант шинэ тохиолдлын 65.9% /18230/ эрэгтэй, 34.1% /9430/ эмэгтэйчүүд байна.

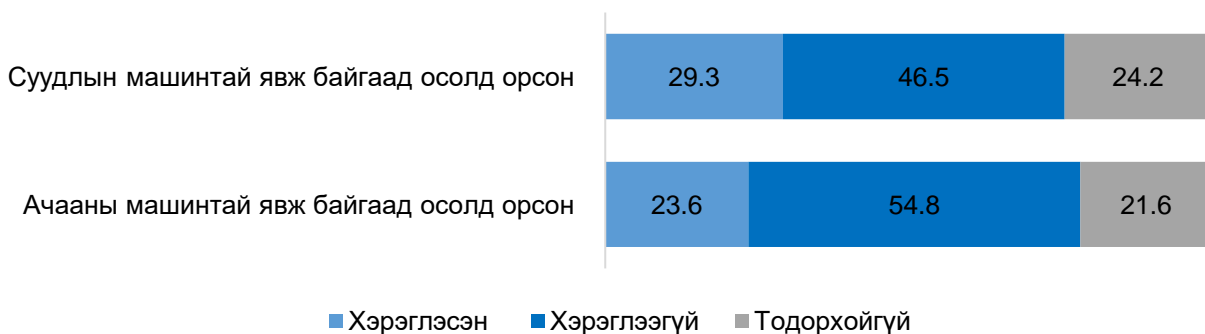
Тухайн онд зам тээврийн осолд өртөж гэмтсэн тохиолдол 10-14 насанд /3549/ их бол тохиолдлын түвшин 15-19 насанд өндөр байна. Өөрөөр хэлбэл 15-19 насны 10 000 хүүхэд тутмын 132.8 нь зам тээврийн осолд өртөж гэмтсэн байна.

Зураг 7. 47 Зам тээврийн ослын шинэ тохиолдол, тохиолдлын түвшин насны бүлгээр, 2024 он

Суудлын машинтай явж байгаад зам тээврийн осолд өртсөн тохиолдлын 29.3%-д, ачааны машинтай явж байсан тохиолдлын 23.6% нь суудлын хамгаалах бүстэй байсан гэсэн өгүүлэмжтэй байгаа бол мориноос унасан тохиолдлын 3.2%, мотоциклтой явж байгаад унасан тохиолдлын 12.4%, дугуйтай явж байгаад зам тээврийн осолд орсон тохиолдлын 4.7% нь хамгаалах малгай хэрэглэсэн байна.

Зураг 7. 48 Суудлын бүс хэрэглэсэн байдал, тээврийн хэрэгслийн төрөл, хувиар 2024 он

Зураг 7. 49 Хамгаалах малгай хэрэглэсэн байдал, тээврийн хэрэгслийн төрөл, хувиар 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

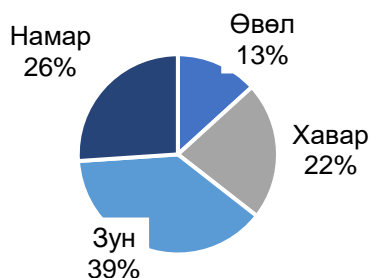
Нийт тохиолдлын 7.1% нь согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ зам тээврийн осолд өртсөн байна.

Зураг 7. 50 Согтууруулах ундаа хэрэглэсэн байдал, хувиар 2024 он

Улирлаас хамаарсан ялгаа ажиглагддаг осол гэмтлийн шалтгааны нэг нь зам тээврийн осол юм. 2023 оны зам тээврийн ослын шалтгаант шинэ тохиолдлын 38% нь зуны улиралд тохиолдсон байна.

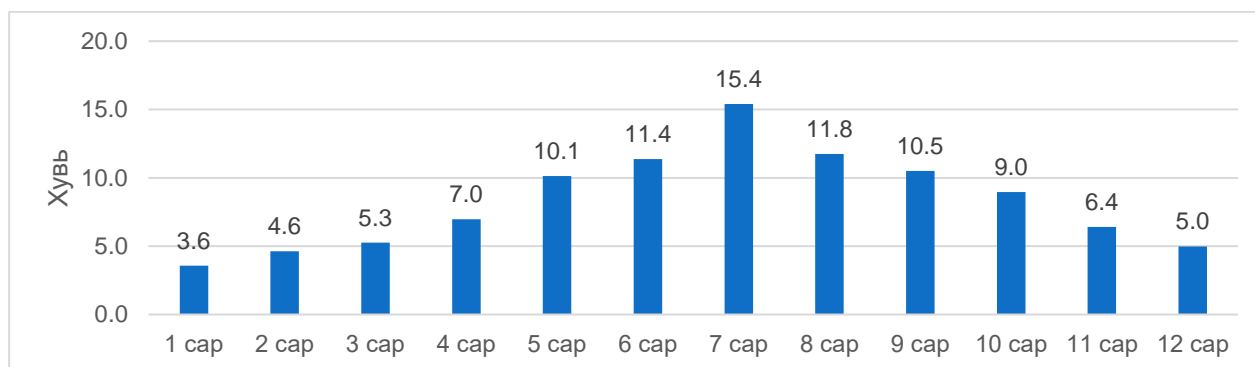
Зураг 7. 51 Зам тээврийн ослын шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн улирал, хувиар, 2024 он

Тухайн онд зам тээврийн осолд өртсөний улмаас эмнэлэгт хандах тохиолдол 7 сард /14.5%/ бусад саруудтай харьцуулахад өндөр байна.

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

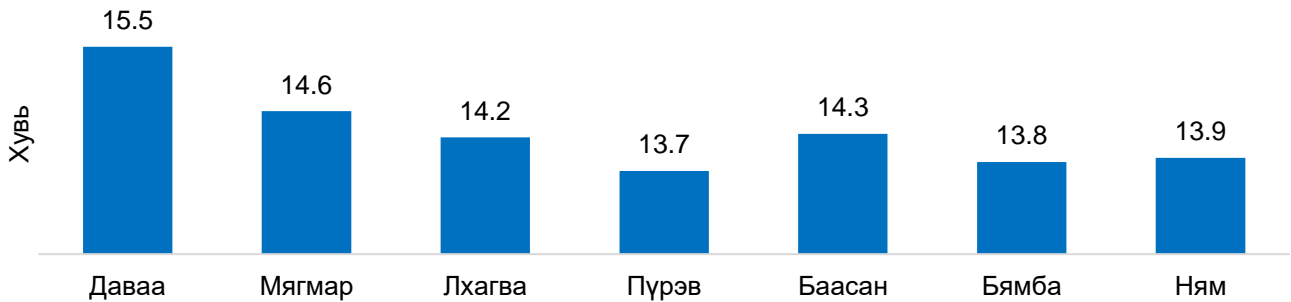
Зураг 7. 52 Зам тээврийн ослын шинэ тохиолдлын бүртгэгдсэн сар, хувиар 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

2024 онд зам тээврийн осолд өртөх шалтгааны улмаас 7 хоногийн Даваа /15.5%/ гарagt харьцангуй их бүртгэгдсэн бол Пүрэв /13.7%/ гарagt хамгийн бага байна.

Зураг 7. 53 Зам тээврийн осолд өртсөн шалтгаан бүртгэгдсэн гараг, хувиар 2024 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Нийт тохиолдлын 69.1% нь нийслэлд, 30.9% нь орон нутагт бүртгэгдсэн байгаа ба нийслэлд тохиолдлын түвшин орон нутгаас 2 дахин өндөр байна.

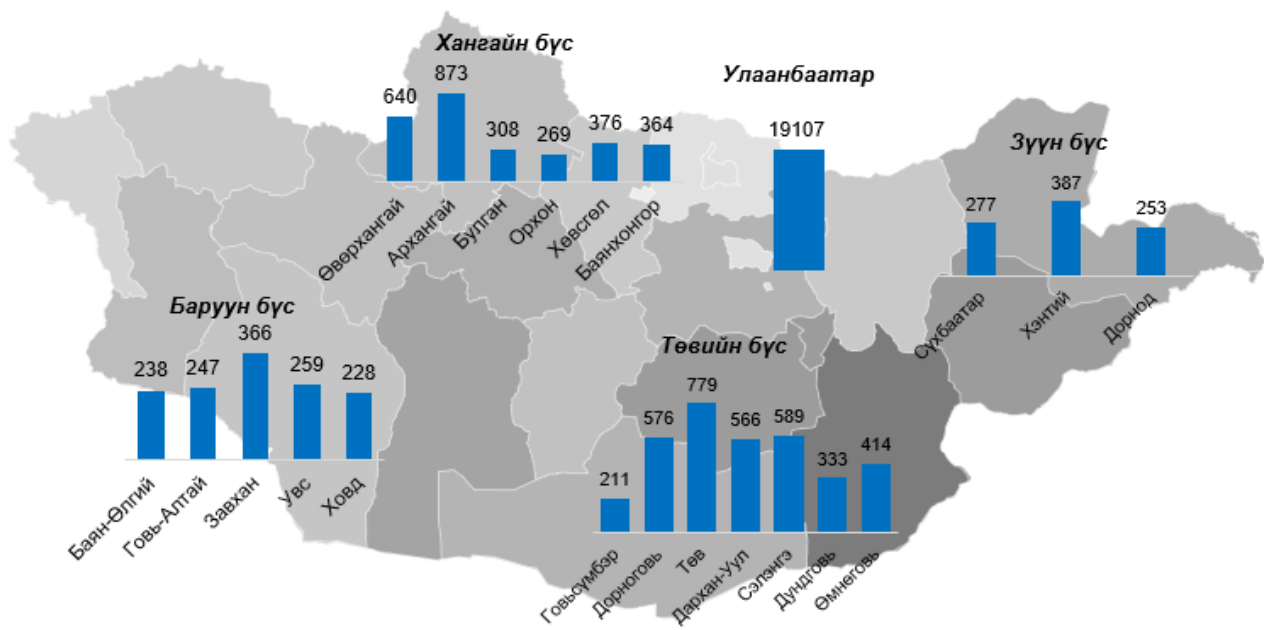
Хүснэгт 7. 17 Зам тээврийн ослын тохиолдлын бүртгэгдсэн газар, тохиолдлын түвшин 2024 он

Бүртгэгдсэн газар	Шинэ тохиолдол		Тохиолдлын түвшин
	Бодит тоо	Хувь	
Нийслэл	19107	69.1%	115.1
Орон нутаг	8553	30.9%	48.6

Эх үүсвэр: ГССҮТ СТСА

Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл Архангай болон Төв аймагт хамгийн их, Говьсүмбэр аймагт хамгийн бага байна. Мөн бусад бүстэй харьцуулахад төвийн бүсэд өндөр байна.

Зураг 7. 54 Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл харьяаллаар, 2024 он

7.4 ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧДИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

2024 оны байдлаар хэвтэн эмчлүүлэх өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан 10 000 хүн амд:

-Амьсгалын тогтолцооны өвчин	501.7
-Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	403.0
-Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	331.0
-Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	231.2
-Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	186.1

Хүснэгт 7. 18 Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд, 2015-2024 он

Өвчлөлийн шалтгаан	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	10 жилийн дундаж
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	353.0	465.0	432.0	466.0	478.0	298.0	160.6	508.0	513.3	501.7	417.6
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	392.0	407.0	412.0	422.0	427.0	365.0	262.9	365.0	401.8	403.0	385.8
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	338.0	339.0	333.0	341.0	342.0	341.0	262.0	327.0	342.7	331.0	329.7
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	307.0	312.0	316.0	320.0	328.0	323.0	239.8	276.0	260.3	231.2	291.3
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	190.0	198.0	211.0	215.0	226.0	229.0	140.9	186.0	208.9	186.1	199.1

Энэ онд 10 000 хүн амд амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 501.7 байгаа нь 10 жилийн дунджаас 84.-оор өндөр бөгөөд , өнгөрсөн оноос 11.6-оор буурч, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин 403.0 байгаа нь 10 жилийн дунджаас 17.2-оор, харин өнгөрсөн оноос 1.2-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний хувьд 10 жилийн дунджаас 1.4-оор нэмэгдэж, мэдрэлийн тогтолцооны өвчин 60.2-оор, харин шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин 13.0 -оор тус тус буурсан байна.

Эмнэлэгт хэвтэлтийн түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 2375.2, 10 000 эмэгтэй хүн амд 3687.7 ногдож, ойролцоогоор эмнэлэгт хэвтэж байгаа эмэгтэйчүүд нь эрэгтэйчүүдээс 1.5 дахин их байна. Байршлын хувьд авч үзвэл нийт өвчлөл 10 000 хүн амд Баруун бүсэд бусад бүсүүдтэй харьцуулахад өндөр /2940.2/ байгаа хэдий ч улсын дунджаас 100.4-оор бага байна.

Өвчлөлийн бүтцээр харуулбал, амьсгалын тогтолцооны өвчин Зүүн бүсэд, хоол боловсруулах тогтолцоо болон зүрх судас, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл Баруун бүсэд өндөр бүртгэгдсэн байна.

Хүснэгт 7. 19 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2024 он

Үзүүлэлт	Нийт өвчлөл	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	2375.2	518.4	342.9	305.6	134.4	141.1
Эмэгтэй	3687.7	485.5	461.4	355.8	325.3	229.8
Насны бүлэг						
Эрэгтэй						
20 хүртэлх	1732.9	938.3	12.5	183.7	50.6	68.1
20-44	1513.9	148.7	156.1	256.4	110.7	129.6
45-65	4010.7	264.8	915.2	551.6	249.5	254.5
65 ба түүнээс дээш	8882.5	730.6	2665.0	833.1	650.2	453.6
Эмэгтэй						
20 хүртэлх	1620.1	856.8	12.6	163.1	56.6	65.8
20-44	3830.1	181.5	192.8	249.1	444.1	196.9
45-65	5192.5	279.1	1005.1	649.9	496.2	439.4
65 ба түүнээс дээш	10333.7	599.9	2833.0	1132.5	723.8	707.6
Байршил						
Хот	3447.9	537.8	397.9	410.4	227.0	185.8
Хөдөө	2656.5	467.7	407.7	256.2	235.1	186.4
Бүсээр						
Баруун	2940.2	457.4	500.0	308.1	287.6	242.8
Хангайн	2582.5	410.6	474.5	260.8	258.3	137.6
Төв	2531.5	516.1	319.8	207.7	195.1	168.9
Зүүн	2617.9	527.2	263.5	259.3	169.3	251.2
Улсын дундаж	3040.6	501.7	403.0	331.0	231.2	186.1

Хүснэгт 7. 20 Зонхилон тохиолдох хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн бүтэц, хувиар, 2015-2024 он

Өвчний ангилал (ӨОУА-10)	Зонхилох шалтгаан	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	10 жилийн дундаж
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Бөөрний суганцрын үрэвсэл (N10-N16)	63.6	63.0	63.1	62.9	63.1	59.3	63.1	57.4	55.8	55.6	60.7
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хатгалгаа (J12-J18)	44.0	52.4	49.1	51.8	51.4	43.9	37.9	58.3	58.4	61.5	50.9
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Элэгний эмгэг (K70-K77)	26.9	26.0	25.5	23.2	23.6	19.6	18.3	21.9	22.6	22.9	23.0
	Мухар олгойн өвчин (K35-K38)	13.1	12.6	12.2	11.3	11.1	10.7	12.8	10.3	8.7	8.4	11.1
	Цөсний хүүдийн өвчнүүд (K80-K81)	13.2	13.4	13.5	14.3	13.8	14.9	14.4	14.5	12.8	11.7	13.7
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Даралт ихсэх өвчнүүд (I10-I15)	40.2	39.7	40.1	40.2	41.3	34.9	24.6	27.4	29.0	29.0	34.6
	Зүрхний ишеми өвчнүүд (I20, I23-I25)	23.6	24.3	24.1	23.3	22.5	24.4	31.3	21.6	16.8	12.5	22.4
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг (G50-G59)	34.8	36.4	37.2	38.9	40.4	40.7	31.9	29.4	28.8	27.9	34.6
	Эпилепси (G40-G41)	11.1	10.6	9.5	9.5	7.9	6.9	8.6	8.0	8.4	8.3	8.9

2024 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгааны дотор зонхилж буй өвчлөлийг авч үзвэл: шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 55.6 хувийг бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин, амьсгалын тогтолцооны өвчний дотор уушгины хатгалгааны улмаас хэвтэн эмчлүүлэгч 61.5 хувийг, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор элэгний эмгэг 22.9 хувийг, зүрх судасны тогтолцооны өвчний дотор даралт ихсэх өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 29.0 хувийг, зүрхний ишеми өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 12.5 хувийг тус тус эзэлж эдгээр өвчнүүд хүн амын дунд зонхилон тохиолдож байна.

Уушгины хатгалгаа өвчин 2015 онд амьсгалын тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 44.0 хувийг эзэлж байсан бол 2023 онд 58.4 хувь болж буурч, 2023 онтой харьцуулахад 2024 онд 3.1 хувиар ихэссэн байна.

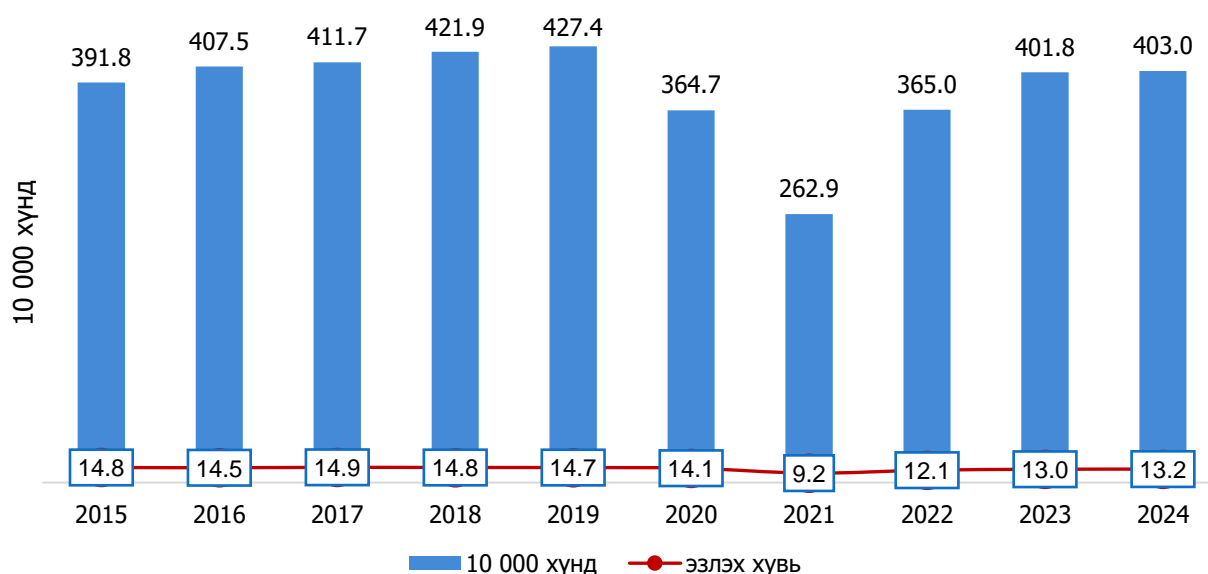
2015 онд хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор 26.9 хувийг элэгний эмгэг, 13.2 хувийг цэсний өвчнүүд эзэлж байсан бол 2024 онд элэгний эмгэг 22.9 хувь, цэсний хүүдийн өвчнүүд 11.7 болж буурсан байна.

Даралт ихсэх өвчин нь 2015 онд зүрх-судасны тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 40.2 хувийг эзэлж байсан бол 2024 онд 29.0 болж буурсан байна.

7.4.1 ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧДИЙН ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ

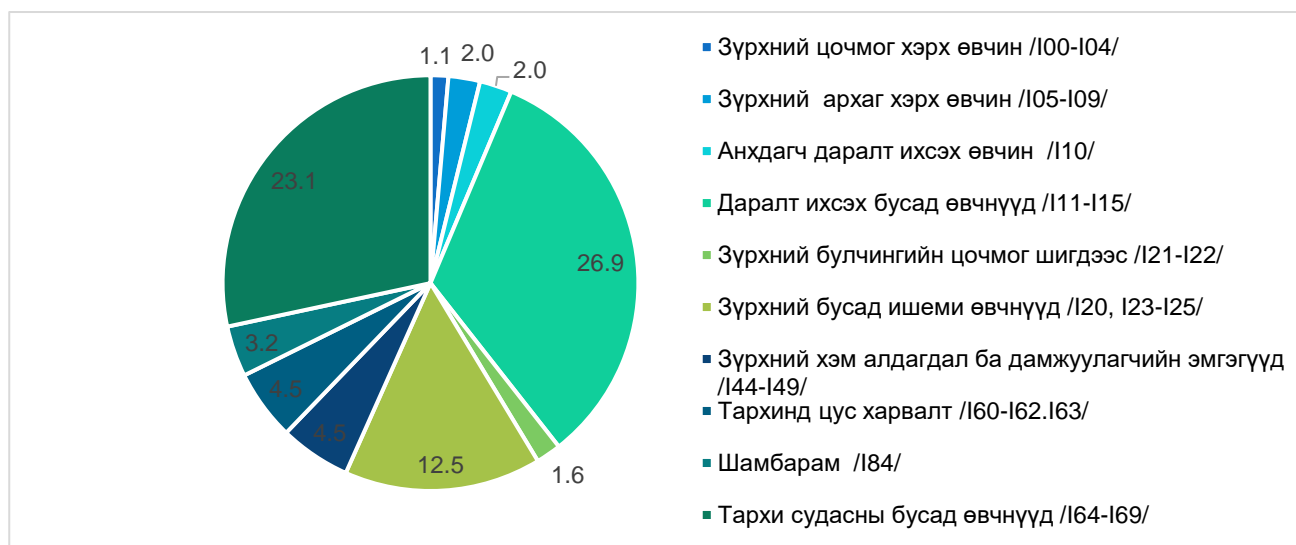
Хэвтэн эмчлүүлэгчдэд бүртгэгдсэн зүрх судасны өвчин нийт хэвтэж эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн 13.2 хувийг эзэлж байгаа нь 2015 онтой харьцуулахад 1.6 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Зүрх судасны өвчлөл 2024 оны байдлаар 10 000 хүн амд 403.0 байгаа ба эрэгтэйд 342.9, 10 000 эмэгтэйд 461.4 байна. Байршлаар харуулбал орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох өвчлөл 407.7, Улаанбаатарт 397.9 байна.

Зураг 7. 55 Зүрх, судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10 000 хүнд амд, эзлэх хувь, 2015-2024 он

Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дунд бүртгэгдсэн зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийг бүтцээр нь харуулбал: Артерийн даралт ихсэх өвчин хамгийн түгээмэл бүртгэгдсэн бөгөөд бөгөөд анхдагч даралт ихсэх өвчин 2.0 хувь, даралт ихсэх бусад өвчин 26.9 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд нийтдээ өвчлөлийн 28.9 хувийг эзэлж байгаа ба тархинд цус харвалт 4.5 хувийг зүрхний ишеми өвчний тохиолдол нийт өвчлөлийн 12.5 хувийг эзэлж байна.

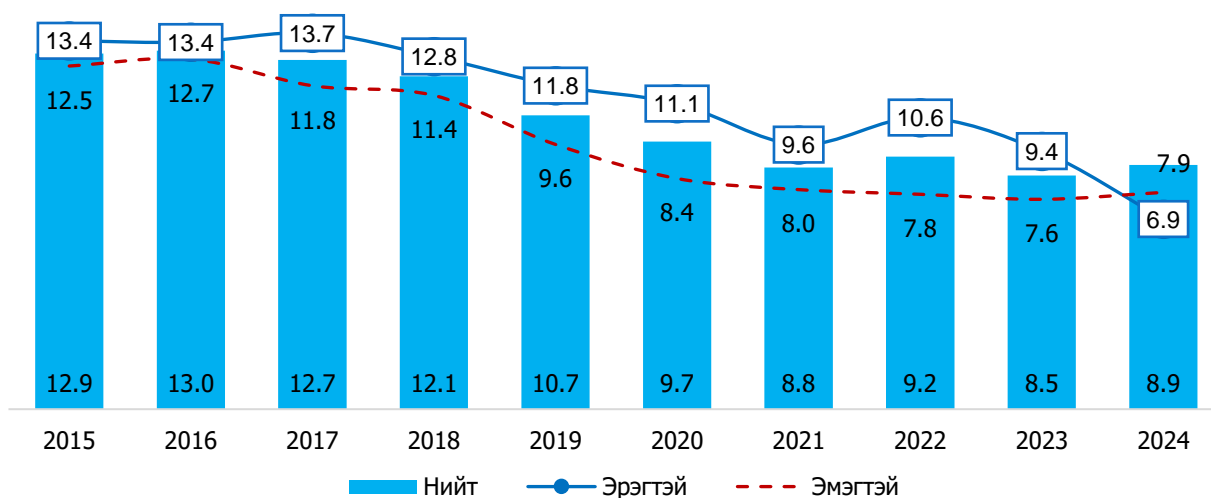
Зураг 7. 56 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дунд бүртгэгдсэн зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн бүтэц, 2024 он

Хүснэгт 7. 21 Хэвтэн эмчлүүлэгчдэд бүртгэгдсэн зүрх судасны тогтолцооны өвчин, тэргүүлэх шалтгаанаар, 10 000 хүнд, 2015-2024 он

Үзүүлэлт	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Артерийн даралт ихсэх өвчний өвчлөлийн түвшин, (I11-I15) 10 000 хүнд										
эрэгтэй	26.2	28.3	34.1	40.7	41.4	27.4	22.7	56.4	71.0	74.8
эмэгтэй	46.0	51.0	62.2	69.9	71.8	49.4	41.9	107.8	135.7	141.4
Бүгд	36.3	39.8	48.4	55.5	56.8	38.5	32.4	82.5	103.8	108.6
Анхдагч даралт ихсэх өвчний өвчлөлийн түвшин, (I10) 10 000 хүнд										
эрэгтэй	91.0	91.3	86.7	84.2	89.8	67.9	24.3	14.0	9.8	6.6
эмэгтэй	150.5	151.8	145.5	143.3	149.3	109.0	40.1	21.0	15.4	9.8
Бүгд	121.2	122.0	116.6	114.2	119.9	88.7	32.3	17.5	12.6	8.2
Зүрхний бусад ишеми өвчнүүдийн өвчлөлийн түвшин (I20, I23-I25), 10 000 хүнд										
эрэгтэй	83.5	89.7	90.8	90.5	89.0	79.5	69.4	70.1	61.2	47.6
эмэгтэй	100.9	108.2	107.6	105.9	102.9	98.1	94.7	87.7	73.3	53.0
Бүгд	92.4	99.1	99.4	98.3	96.0	88.9	82.2	79.0	67.3	50.3
Тархи судасны бусад өвчнүүдийн өвчлөлийн түвшин (I64-I69), 10 000 хүнд										
эрэгтэй	47.4	48.9	48.2	54.2	58.1	52.9	34.4	54.3	66.8	73.2
эмэгтэй	60.5	64.5	65.9	76.4	79.8	76.1	51.8	88.3	102.9	112.6
Бүгд	54.0	56.8	57.2	65.4	69.1	64.7	43.2	71.6	85.1	93.2
Зүрхний хэм алдагдал ба дамжуулагчийн эмгэгүүд (I44-I49), 10 000 хүнд										
эрэгтэй	1.50	2.16	2.64	3.22	3.72	5.02	3.99	9.56	11.64	14.6
эмэгтэй	1.88	2.54	3.01	3.54	4.34	6.74	5.96	14.46	16.62	21.7
Бүгд	1.69	2.35	2.83	3.38	4.03	5.89	4.99	12.05	14.16	18.2

Зураг 7. 57 Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дунд бүртгээгдсэн тархинд цус харвалт (цус алдалттай, I60-I62), 10 000 хүнд амд, 2015-2024 он

7.6 МЭС ЗАСЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Улсын хэмжээнд 2024 онд 213 021 өвчтөнд мэс засал хийгдсэн бөгөөд 79.7 хувь нь Улаанбаатарт, 20.3 хувь нь хөдөө орон нутагт хийгджээ. Нийт мэс заслын 10.7 хувь нь дурангийн мэс засал, 0.2 хувь нь давтан мэс засал байна. Мэс заслын дараах хүндрэлийн хувь 0.2, нас баралтын хувь 0.2 байна.

Хүснэгт 7. 22 Улаанбаатар хотын эмнэлгүүдэд хийгдсэн мэс заслын тоо хувиар, 2024 он

Эрүүл мэндийн байгууллага	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо		Үүнээс		Мэс заслын хүндрэл	Нас барсан
	Бүгд	Үүнээс: 15 хүртэлх насны хүүхэд	Дурангийн мэс засал	Давтан хагалгаа		
Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг	8.9	0.1	32.8	18.6	19.1	21.7
Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг	3.1	0.0	10.0	9.0	4.6	0.7
Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг	5.9	1.0	1.0	4.0	2.7	12.3
Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	7.8	30.9	1.5	19.4	10.1	1.1
Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв	2.4	0.0	0.8	5.9	30.2	8.5
Хавдар судлалын үндэсний төв	0.4	0.2	0.1	3.2	0.0	0.0
Гэмтэл согог судлалын үндэсний төв	9.4	11.3	2.6	2.4	2.5	48.0
Монгол Японы эмнэлэг	2.0	0.7	10.4	2.1	15.0	0.0
Эх, нярай, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв-2	2.7	4.7	0.4	0.3	8.2	0.0
АШУУИС-ийн төв эмнэлэг	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЭМЯ-ны харьяа хувийн эмнэлгүүд	13.7	5.0	15.0	21.0	3.5	1.1
Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	43.7	46.1	25.3	14.1	4.1	6.7
Бүгд	100	100	100	100	100	100

Хүснэгт 7. 23 Зонхилон хийгдсэн мэс засал, төрөл хувиар, 2024 он

Мэс заслын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо		Үүнээс		Мэс заслын дараах хүндрэл	Нас барсан
	Бүгд	Үүнээс: 15 хүртэлх насны хүүхэд	Дурангийн мэс засал	Давтан хагалгаа		
Мэдрэлийн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	1.6	0.8	0.1	3.8	2.9	25.2
Дотоод шүүрлийн булчирхайн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	0.5	0.0	0.2	0.4	1.0	0.0
Нүдэнд хийгдэх мэс заслууд	6.5	4.1	4.3	7.3	0.5	0.2
Чихэнд хийгдэх мэс заслууд	1.0	2.4	0.7	2.0	1.2	0.0
Хамар, ам, залгиурт хийгдэх мэс заслууд	23.3	48.1	2.8	3.1	8.2	0.2
Амьсгалын эрхтэн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	0.7	0.4	0.4	2.7	2.4	5.9
Зүрх судасны тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	4.0	1.3	3.6	3.1	1.2	7.4
Цус болон тунгалгийн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	0.2	0.2	0.0	0.2	0.0	0.8
Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	18.8	13.9	57.2	46.6	61.5	38.3
Шээсний замд хийгдэх хагалгаанууд	2.0	0.8	8.8	3.8	3.6	2.5
Эр бэлэг эрхтэнд хийгдэх мэс заслууд	1.9	5.0	3.3	1.8	1.2	0.2
Эм бэлэг эрхтэнд хийгдэх мэс заслууд	10.5	0.3	9.5	2.4	1.7	0.0
Эх барихын ажилбарууд	7.8	0.0	0.0	5.3	6.7	0.0
Яс, булчингийн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	14.4	13.1	9.0	10.2	5.8	8.0
Гадна эрхтэн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	6.7	9.6	0.0	7.3	2.2	11.2
Бүгд	100	100	100	100	100	100

БҮЛЭГ 8.

ХҮН АМЫН
НАС БАРАЛТ

БҮЛЭГ 8. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

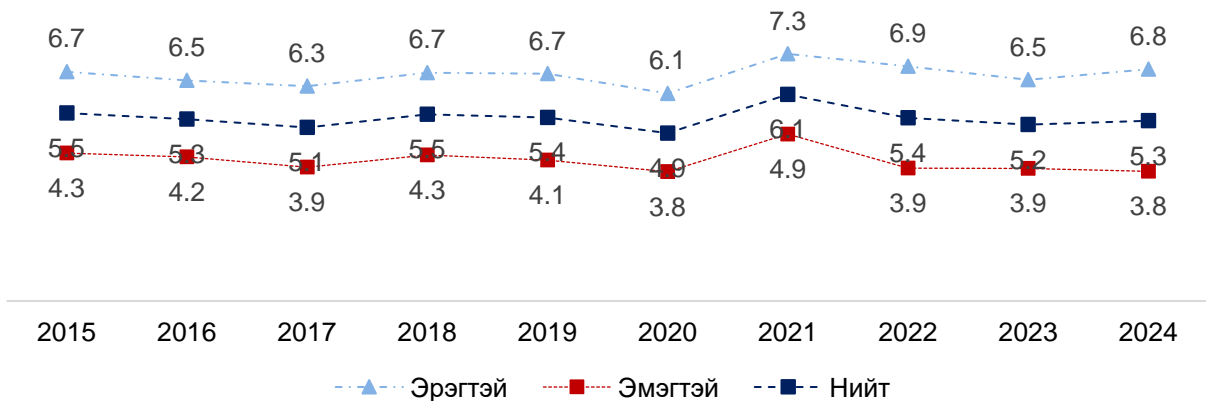
Монгол Улсад хүн амын өвчлөл, эндэгдлийн шалтгаанд 1990 оноос өмнө амьсгалын тогтолцооны өвчин тэргүүлж байсан бол 1990 оноос хойш зүрх судасны шалтгаант өвчин тогтмол тэргүүлэн улмаар өсөх хандлагатай болсон. Зүрх судасны өвчний шалтгаант нас баралт 1950-иад онд 7.1 хувь, 1985 онд 23.4 хувь, 1995 оноос 30.8 хувийг эзэлж байсан ба 2024 оны байдлаар 31.9 хувь байна. Зүрх судасны өвчний шалтгаант нас баралтын дийлэнх хувийг артерийн даралт ихсэлт, зүрхний шигдээс, тархины цус харвалт эзэлж байна.

8.1 ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

Монгол Улсад сүүлийн 10 жилийн дунджаар 17 мянган нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэнээс 61.0 хувь нь эрэгтэйчүүд, 39.0 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа бөгөөд шалтгаанаар авч үзвэл зүрх судасны тогтолцооны өвчин (31.9%), хавдар (25.0%), осол гэмтэл, гадны шалтгаан (18.6%) зонхилж байна. Нас баралтад эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 63.5% болж, 2015 оноос 3.5%-иар өссөн байна.

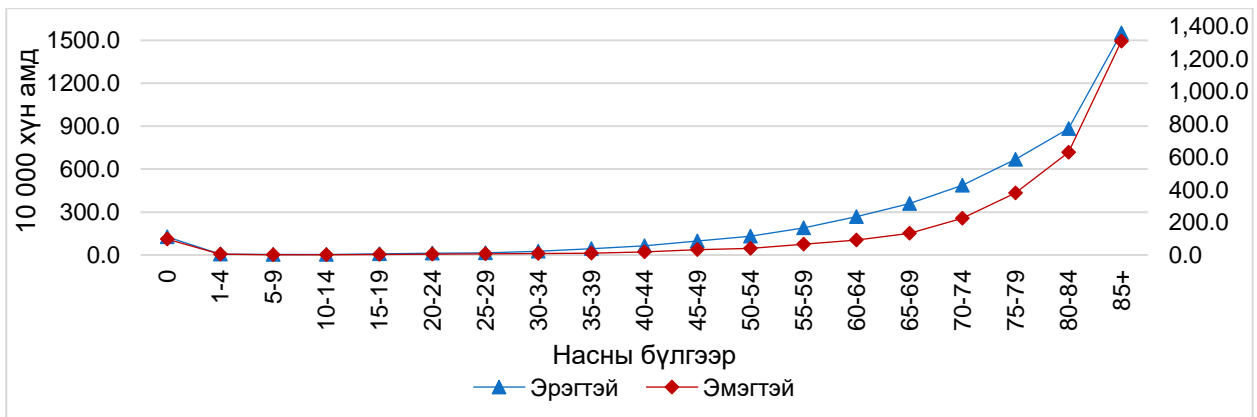
Хүн амын нас баралт 2024 онд 18.1 мянга болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 875 хүн (5.0%)-ээр, өмнөх оноос 580 (3.4%) хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна. Нас баралтын ерөнхий коэффициент 2024 онд 5.3 байгаа бөгөөд 1000 эрэгтэй хүн амд 6.8, эмэгтэй хүн амд 3.8 тус тус байна.

Зураг 8.1 Нас баралтын ерөнхий коэффициент, хүйсээр, 2015-2024 он

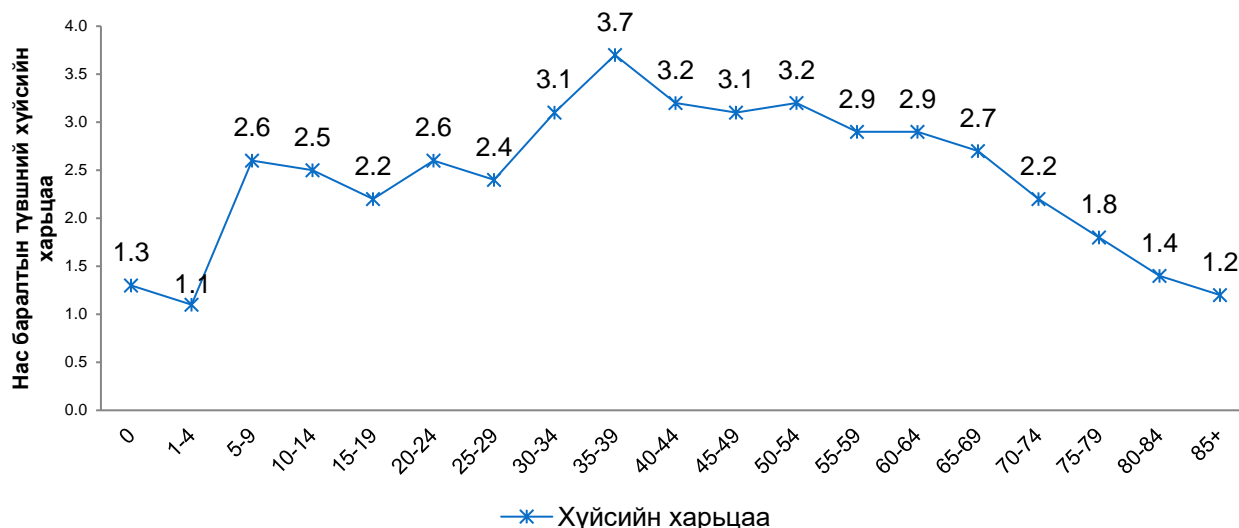
Нас баралтын өөр нэг үзүүлэлт нь насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициент (НБНБК) бөгөөд хүйс тус бүрээр НБНБК-ийн дүрслэлийг 2024 оны байдлаар үзүүллээ. Манай улсын хувьд нялхсын эндэгдэл өндөр биш тул доорх дүрслэл нь “J” хэлбэртэй байгааг харж болно. Мөн бүх насны бүлэг дээр эрэгтэйчүүдийн нас баралтын коэффициент өндөр байна.

Зураг 8.2 Насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициент, хүйсээр, 2024 он

Нас баралтын түвшний хүйсийн харьцааг 2024 оны байдлаар насны бүлэг тус бүрээр харахад 35-39 насанд өндөр буюу 3.7 байна. Тайлангийн жилд 35-39 насны бүлэгт нийт 773 тохиолдол бүртгэгдсэнээс 608 эрэгтэй, 165 эмэгтэй байна. 35-39 насны 10 000 эрэгтэй хүн амд харьцуулахад 43.1, эмэгтэй хүн амд 11.7 байгаа бөгөөд эрэгтэйчүүдийн нас баралтын шалтгаанд гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад эмгэг 57.2 хувь, зүрх судасны өвчний нас баралт 15.5 хувийг эзэлж байна.

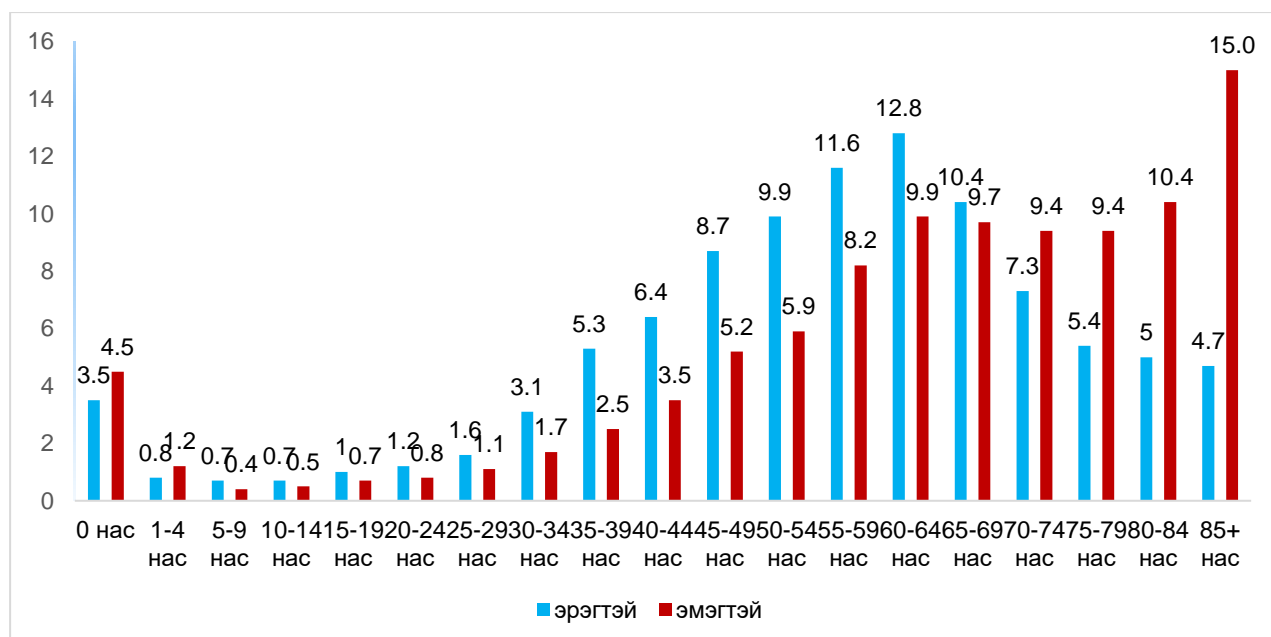
Зураг 8.3 Нас баралтын түвшний хүйсийн харьцаа, насны бүлгээр 2024 он

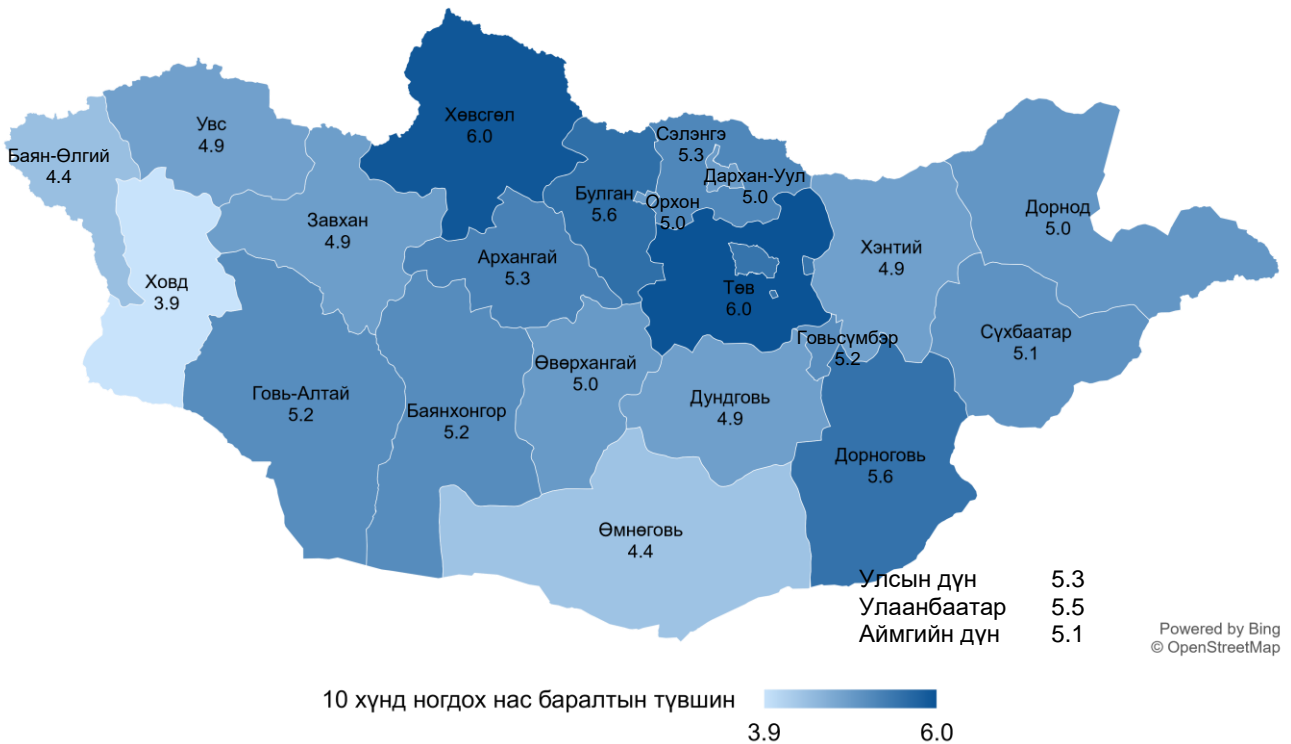
Мөн 40-44, 50-54 насанд хүйсийн харьцаа 3.2 байгаа нь тухайн насны эрэгтэйчүүдийн нас баралт эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад бусад насны бүлгээс өндөр байна. Нас баралтын шалтгаанаар авч үзвэл тухайн насны бүлгийн эрэгтэйчүүд осол гэмтэл, гадны шалтгаан, эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 3.6-5.4 дахин их байгаа ба хамгийн түгээмэл шалтгаан нь архины хордлого, амиа хорлолт, зам тээврийн осол байна.

Мөн 40-49 насны эрэгтэйчүүдийн зүрх судасны өвчний улмаас нас барах тохиолдол эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 3 дахин өндөр байгаа ба зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт хамгийн түгээмэл шалтгаан болж байна.

Зураг 8.4 Насны бүлэг дэх нас баралтын хувь, хүйсээр, 2024 он

Зураг 8. 5 Нийт нас баралтын түвшин, 1000 хүнд, аймгаар, 2024 он

Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт 10 000 хүн амд 16.9, хавдар 13.2, осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт 9.8, хоол боловсруулах тогтолцооны эмгэг 3.6, амьсгалын тогтолцооны эмгэгийн шалтгаант нас баралт 2.9 байгаа нь тэргүүлэх 5 шалтгаан болж байна.

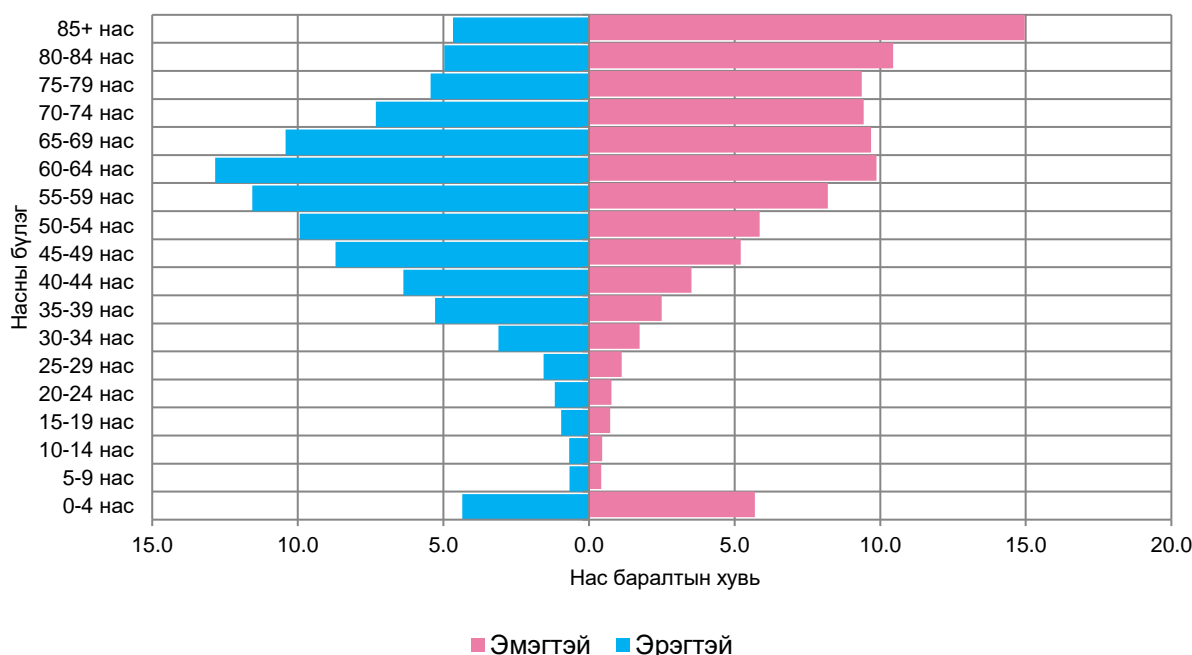
Зураг 8.6 Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он

Нас баралтыг насны бүлэгт эзлэх хувиар харвал нас барсан эрэгтэйчүүдийн 45.6%, эмэгтэйчүүдийн 72.0% нь тэтгэврийн насандаа нас барсан байна. Эрэгтэйчүүдийн 47.7%,

эмэгтэйчүүдийн 20.7% нь хөдөлмөр эрхлэх насандаа нас барсан байна. Хөдөлмөрийн насны эрэгтэйчүүдийн нас баралт эмэгтэйгээс 2.3 дахин илүү байна.

Зураг 8.7 Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн нас баралтын хувь, насны бүлгээр, 2024

Хүснэгт 8.1 Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан 10 000 хүнд, 2024 он

Үзүүлэлт	Нийт нас баралт	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Осол гэмтэл, гадны шалтгаант	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	68.2	21.3	15.6	16.0	4.1	3.9
Эмэгтэй	38.2	12.6	11.0	3.8	3.0	2.0
Насны бүлэг						
Эрэгтэй						
20 хүртэлх	11.1	0.2	0.6	3.3	0.2	0.9
20-44	33.0	5.2	2.3	18.6	3.1	1.3
45-65	157.4	50.9	39.2	36.4	11.3	8.3
65 ба түүнээс дээш	538.9	237.9	173.2	27.1	20.6	36.0
Эмэгтэй						
20 хүртэлх	7.3	0.2	0.4	1.8	0.2	0.6
20-44	10.6	1.5	1.7	4.0	1.2	0.4
45-65	53.9	14.0	18.9	6.9	5.5	2.1
65 ба түүнээс дээш	320.6	142.5	98.3	5.4	21.7	17.9
Байршил						
Хот	55.3	15.8	12.5	12.0	4.2	3.5
Хөдөө	50.8	18.0	14.0	7.8	3.0	2.4
Бүсээр						
Баруун	45.9	16.9	14.0	6.1	2.1	1.4
Хангайн	53.4	20.3	14.0	7.9	2.6	2.3
Төв	52.0	17.7	13.5	8.3	4.0	3.1
Зүүн	49.9	14.5	14.9	9.7	3.0	2.5
Улсын дундаж	53.0	16.9	13.2	9.8	3.6	2.9

8.2 ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

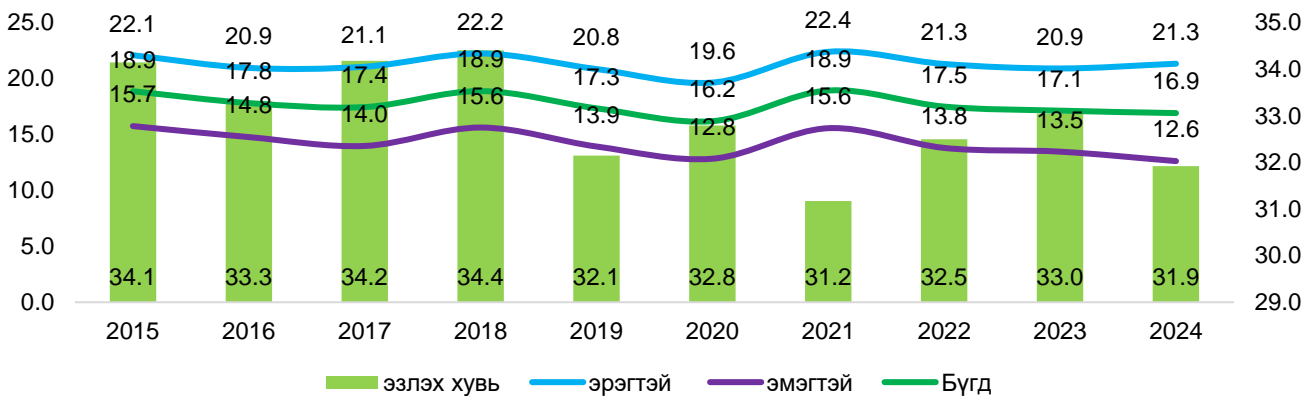
Зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас жил бүр 5500-6000 хүн нас барж байгаа бөгөөд хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна.

Хүн амын нас баралтын нэгдүгээр шалтгаан болох зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн 62.2% эрэгтэйчүүд, 37.8% нь эмэгтэйчүүд байна.

Зүрх судасны тогтолцооны өвчнөөс зүрхний ишемит өвчин, тархины цус харвалт өвчний нас баралт 59.5 хувийг эзэлж байна. Эдгээр нийтлэг өвчин тус бүрд эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс 1.7 дахин их байна.

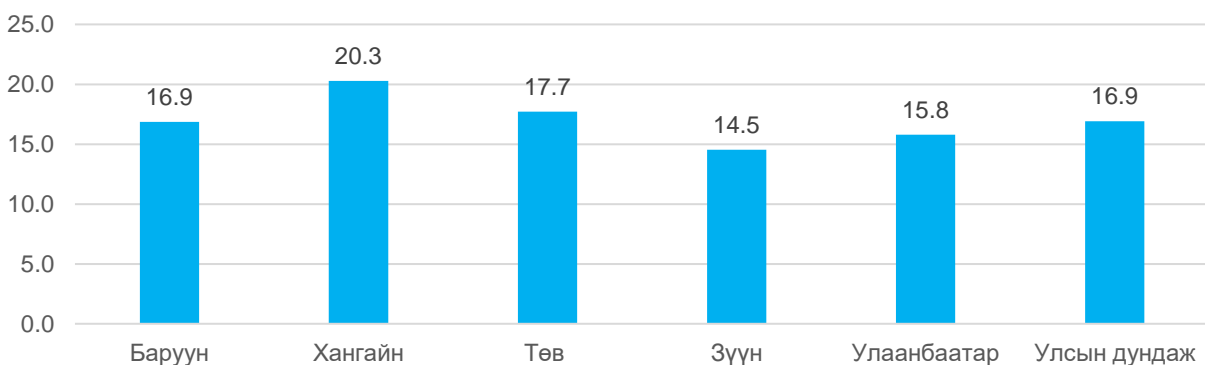
Нас барсан хүмүүсийн насны хувьд эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс илүү залуу насандаа нас барсан нь эрэгтэйчүүдийн дийлэнх нь 90.8 хувийг 45-аас дээш насныхан, эмэгтэйчүүдийн дийлэнх нь 87.2 хувийг 55-аас дээш настай байгаагаас харагдаж байна. Эрэгтэйчүүдийн 37.9%, эмэгтэйчүүдийн 12.3% нь хөдөлмөр эрхлэх насандаа зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас нас барсан байна. Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүнд 21.3, 10 000 эмэгтэй хүнд 12.6 ногдож байна.

Зураг 8. 8 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин, нийт нас баралтад эзлэх хувь, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2015-2024 он

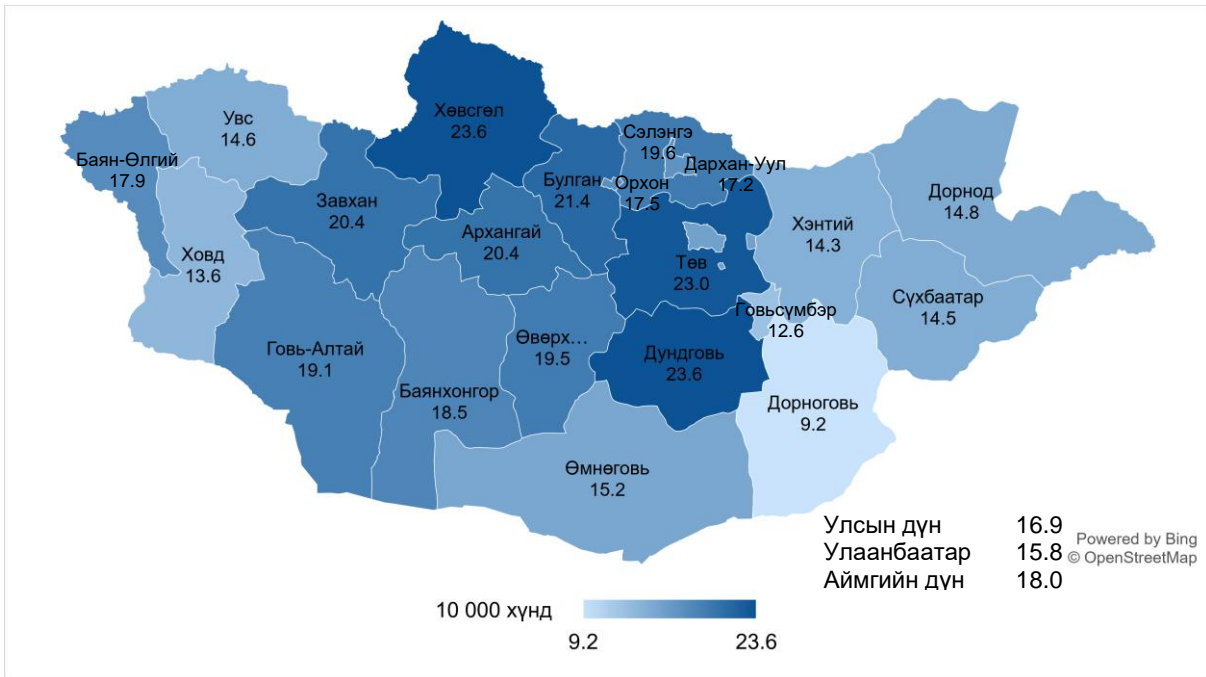
Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин Хангайн бүсийн аймгуудад 10 000 хүнд 20.3, Төвийн бүсийн аймгуудад 17.7 байгаа нь улсын дунджаас өндөр харин Баруун бүсийн аймгуудад улсын дундажтай ижил, Зүүн бүсийн аймгууд болон Улаанбаатарт улсын дунджаас бага байна.

Зураг 8. 9 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, бүсээр, 2024 он

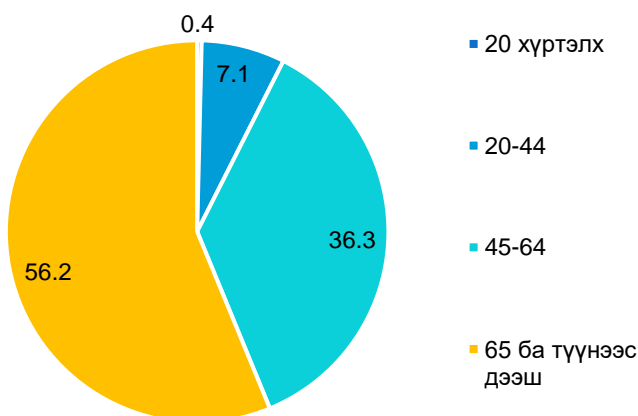

Аймгуудаар харуулбал Дундговь (23.6), Хөвсгөл (23.6), Төв (23.0), Булган (21.4), Архангай (20.4), Завхан (20.4), Сэлэнгэ (19.6), Өвөрхангай (19.5), Говь-Алтай (19.1), Баянхонгор (18.5), Баян-Өлгий (17.9), Орхон (17.5), Дархан-Уул (17.2) байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна.

Зураг 8. 10 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, аймгаар, 2024 он

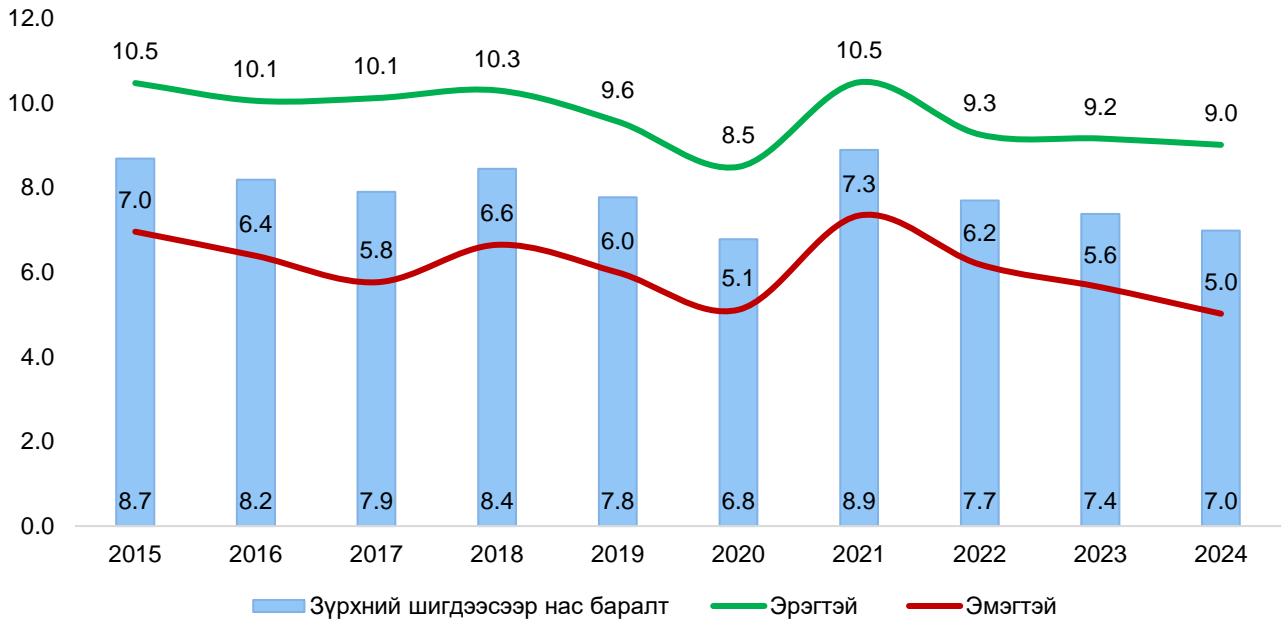
Зураг 8. 11 Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, хувь, 2024 он

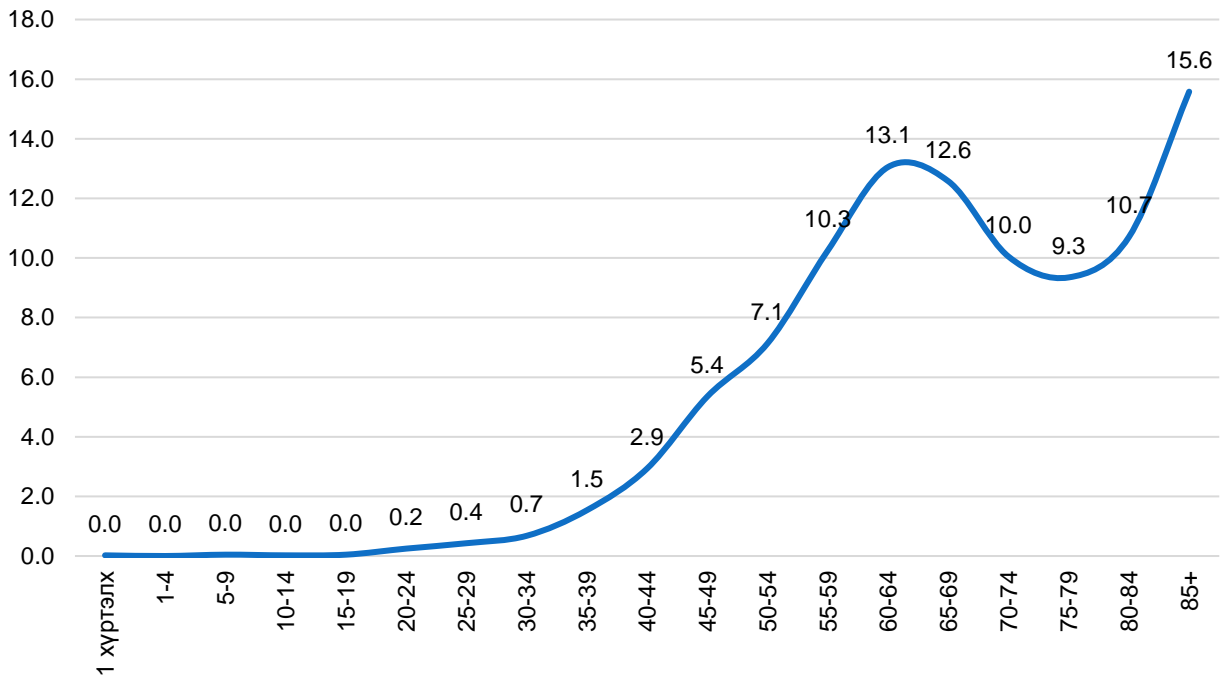
Зүрх судасны тогтолцооны өвчнөөр нас барсан хүмүүсийн 92.5 хувийг 45-аас дээш насныхан эзэлж байна. Зүрх судасны тогтолцооны өвчний дотор зүрхний шигдээс 41.3 хувь, тархинд цус харвах өвчин 18.2 хувийг эзэлж байна. Зүрх судасны тогтолцооны өвчний нас баралтыг байршлаар харвал Улаанбаатарт 45.3 хувь нь бүртгэгдсэн байна.

Зүрхний шигдээс өвчний шалтгаанаар нийт 2389 хүн нас барсан нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 131 тохиолдлоор, өмнөх оноос 107 тохиолдлоор тус тус буурсан байна. 10000 эрэгтэй хүн амд 9.0, эмэгтэй хүн амд 5.0 байгаа нь эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс 1.8 дахин их байна.

Зураг 8. 12 Зүрхний шигдээсээр нас баралтын түвшин, 10 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024 он

Зураг 8. 13 Сэргийлж болох зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, хувь, 2024 он

Хүснэгт 8. 2 Тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2018-2024 он

Тархинд цус харвах							
Үзүүлэлт	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он
Нийт нас баралт	5.24	4.52	3.97	4.28	4.03	3.42	3.10
20 хүртэл	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0
20-44	1.2	1.2	0.9	1.1	1.1	1.1	0.9
45-64	15.0	12.4	10.6	10.6	10.8	8.7	8.2
65-аас дээш	48.9	41.8	37.4	39.9	34.4	28.4	23.6
Эрэгтэй	6.06	5.33	4.72	5.26	5.07	4.10	3.96
20 хүртэл	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0
20-44	1.4	1.7	1.2	1.5	1.6	1.4	1.4
45-64	20.4	16.8	15.0	14.2	16.1	12.6	11.9
65-аас дээш	60.2	52.0	46.1	58.0	43.9	36.0	31.8
Эмэгтэй	4.45	3.73	3.25	3.32	3.03	2.75	2.27
20 хүртэл	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0
20-44	1.0	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.5
45-64	10.4	8.7	6.8	7.5	6.2	5.4	4.9
65-аас дээш	41.6	35.2	31.8	28.3	28.2	23.7	18.4

Хүснэгт 8. 3 Артерийн даралт ихсэх өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2018-2024 он

Артерийн даралт ихсэх өвчин							
Үзүүлэлт	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он
Нийт нас баралт	0.59	0.47	0.42	0.76	0.46	0.48	0.67
20 хүртэл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20-44	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
45-64	0.7	0.5	0.5	1.0	0.5	0.5	0.6
65-аас дээш	10.7	8.6	7.1	12.1	8.1	8.3	10.7
Эрэгтэй	0.55	0.45	0.46	0.71	0.48	0.47	0.68
20 хүртэл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20-44	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1
45-64	0.8	0.7	0.8	1.4	0.9	0.7	1.0
65-аас дээш	12.2	9.4	9.1	11.8	8.5	9.7	12.1
Эмэгтэй	0.63	0.49	0.37	0.80	0.44	0.48	0.65
20 хүртэл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20-44	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
45-64	0.7	0.4	0.3	0.7	0.1	0.3	0.2
65-аас дээш	9.8	8.1	5.8	12.3	7.8	7.4	9.9

Хүснэгт 8. 4 Зүрхний ишеми өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд, хүйсээр, 2018-2024 он

Зүрхний ишеми өвчин							
Үзүүлэлт	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он
Нийт нас баралт	8.44	7.75	6.78	8.89	7.83	7.47	7.06
20 хүртэл	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
20-44	1.4	1.4	1.2	1.2	1.2	1.2	0.9
45-64	15.3	13.7	11.3	13.4	13.4	12.5	12.0
65-аас дээш	124.2	112.3	97.2	130.7	107.6	99.1	88.1
Эрэгтэй	10.30	9.56	8.49	10.49	9.41	9.29	9.11
20 хүртэл	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1
20-44	2.0	2.1	1.9	1.9	2.0	1.9	1.6
45-64	25.8	23.4	19.8	22.7	22.5	21.7	21.1
65-аас дээш	152.5	141.0	124.2	159.9	130.6	129.8	118.4
Эмэгтэй	6.64	5.99	5.11	7.34	6.29	5.68	5.07
20 хүртэл	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
20-44	0.7	0.7	0.5	0.6	0.5	0.5	0.3
45-64	6.2	5.3	3.9	5.3	5.6	4.7	3.9
65-аас дээш	105.7	93.7	79.9	112.0	92.8	80.3	69.0

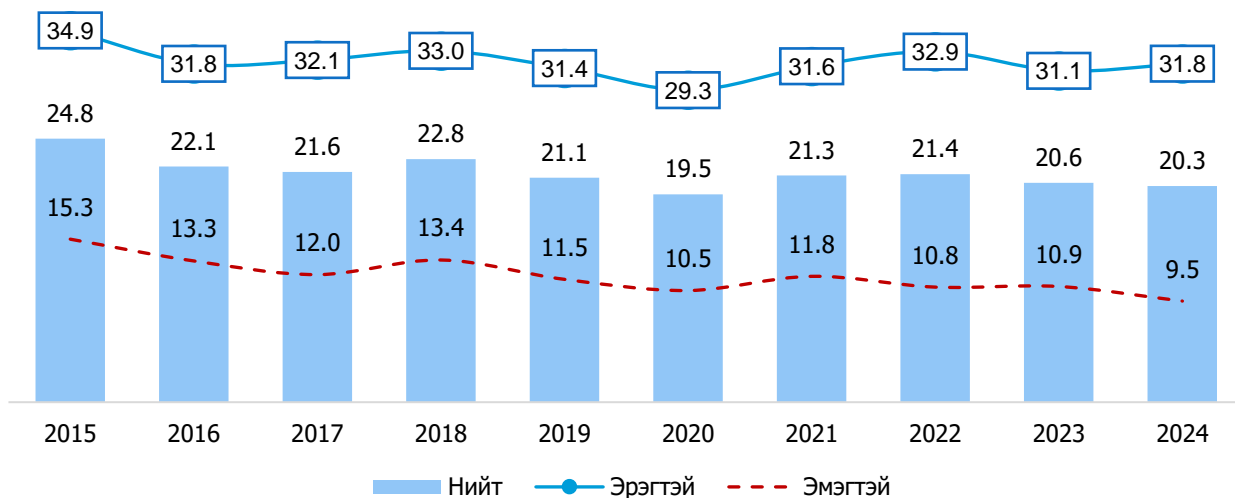
8.3 ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТОД ТУСГАГДСАН ЗҮРХ СУДАСНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Тогтвортой хөгжлийн зорилтын халдварт бус өвчний эрсдэлт хүчин зүйлийг хэмжих нэг шалгуур үзүүлэлт нь 30-70 насны хүн амын дунд бүртгэгдсэн 4 гол шалтгаан болох зүрх судасны өвчин, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчний шалтгаант нас баралтаар хэмждэг.

Эрүүл мэндийн статистикаар 2024 онд зүрх судасны өвчин, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барсан 30-70 насны шалтгаант нас баралтын 6405 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт нас баралтын 35.4 хувийг эзэлж байна. Эдгээр өвчлөлийн шалтгаант нас баралтын түвшин 2024 оны байдлаар тухайн насны 10 000 эрэгтэйд 60.3, эмэгтэйд 24.5 байна.

Үүнээс 30-70 насны хүн амын дунд бүртгэгдсэн зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт нийт 3141 тохиолдол бүртгэгдэж, тухайн насны 10 000 хүнд харьцуулахад 20.5 байгаа нь өмнөх оноос 1.1-оор нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Энэ үзүүлэлтийг хүйсээр харьцуулбал эрэгтэйчүүдэд эмэгтэйчүүдээс 3 дахин өндөр бүртгэгдсэн байна.

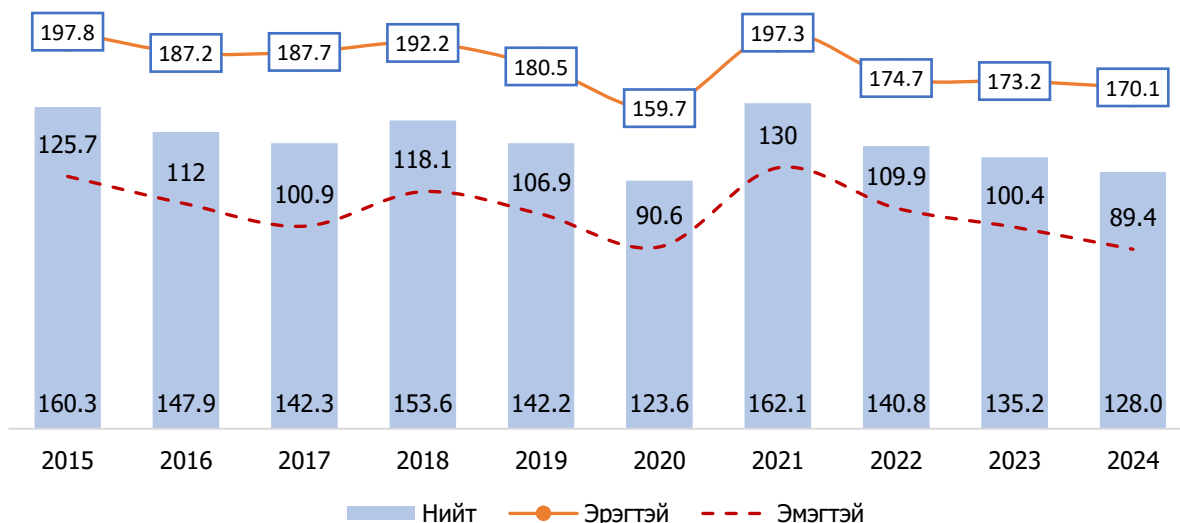
Зураг 8. 14 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судасны өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд, 2015-2024 он

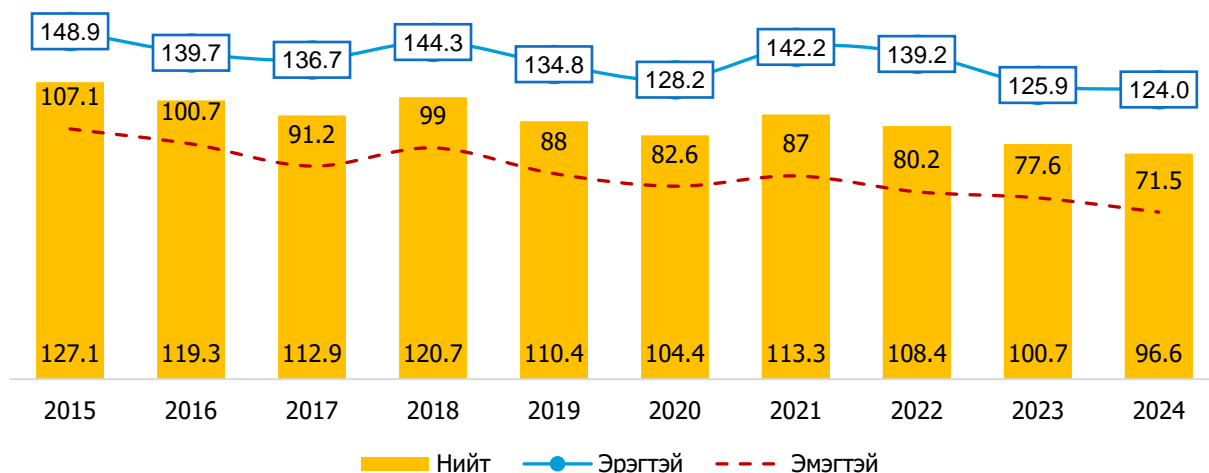
Мөн тогтвортой хөгжлийн зорилтод дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын түвшинг 25 ба түүнээс дээш насны хүн амын дунд бүртгэгдсэн зүрхний ишеми, тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралтыг 100 000 хүнд харьцуулсан тооцооллоор хэмжиж харуулдаг.

2024 оны эрүүл мэндийн статистикаар Монгол улсын хүн амын дундах дотоод болон гадаад орчны агаарын бохирдлоос шалтгаалсан нас баралтын шалтгаан болох зүрхний ишеми, тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралтыг 25 ба түүнээс дээш насанд бүртгэгдсэн тохиолдлыг тухайн насны 100 000 хүнд харьцуулан харууллаа.

Зураг 8. 15 Зүрхний ишеми өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин, 25 ба түүнээс дээш нас, тухайн насны 100 000 хүн амд, 2015-2024 он

Зураг 8. 16 Тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралтын түвшин, 25 ба түүнээс дээш нас, тухайн насны 100 000 хүн амд, 2015-2024 он

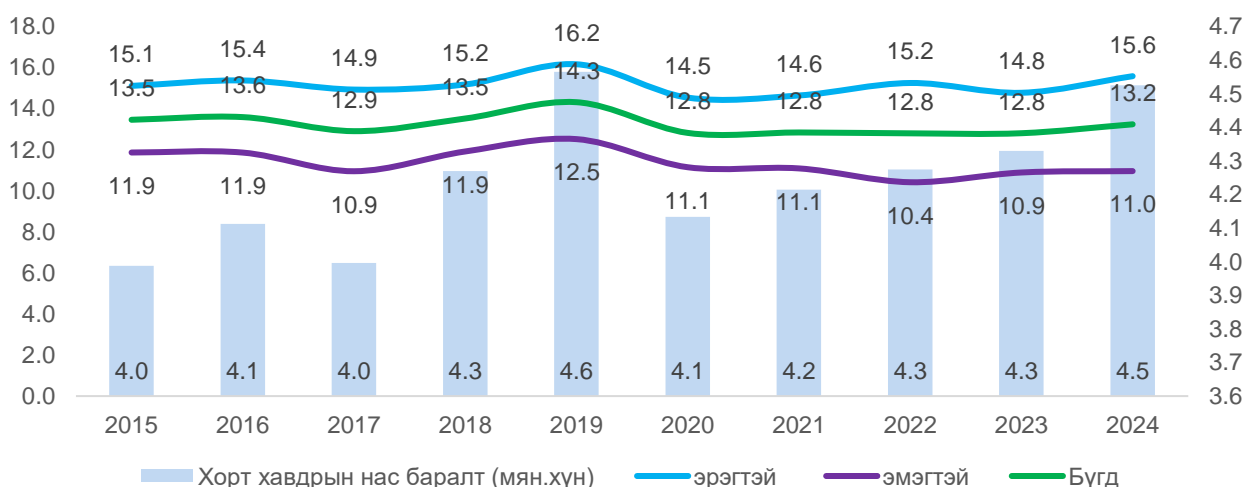

8.4 ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Хавдраас шалтгаалсан нас баралт 1990 оноос хойш нас баралтын 2 дахь шалтгаан болсоор байгаа бөгөөд нас барагчдыг хүйсээр авч үзэхэд 58.0 хувь нь эрэгтэйчүүд байгаа нь эмэгтэйчүүдээс илүү өвчилж, нас барж байна. Насны хувьд 40-өөс дээш насныхан 95.5 хувийг эзэлж байна.

Хавдрын шалтгаант нас баралт 2024 онд нийт нас баралтын 25.0 хувийг эзэлж, нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүнд 15.6, 10 000 эмэгтэй хүнд 11.0 байна. Нас баралт хүйсийн хувьд 58.0% нь эрэгтэй, 42.0% нь эмэгтэй байгаа нь эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс 1.4 дахин их байна. Хавдрын төрлийн хувьд дийлэнх буюу 63.8% нь элэг ба элгэн дэх цөсний сувгийн хорт хавдар, ходоодны хорт хавдар болон амьсгуурсны (бронхын) ба уушгины хорт хавдраас болж нас барсан байна.

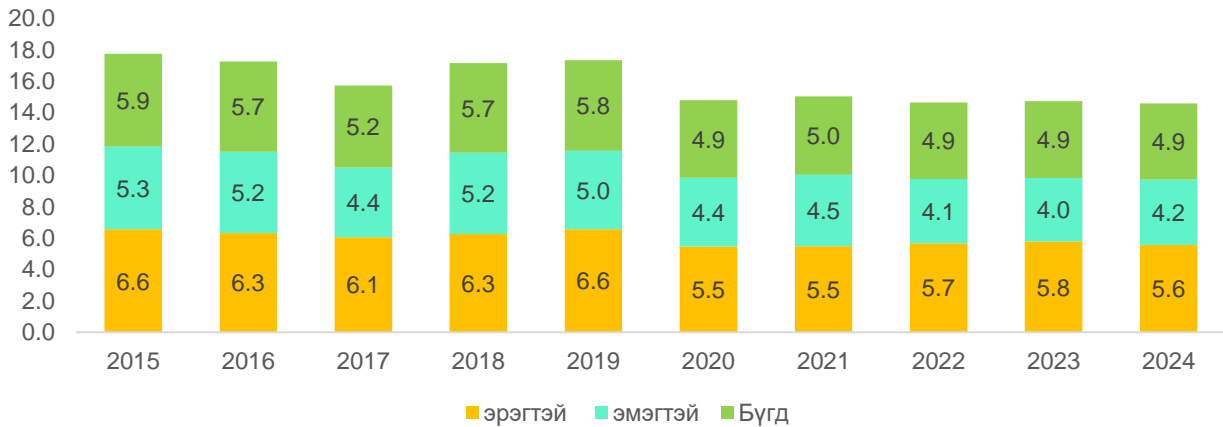
Зураг 8. 17 Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин, 10 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024 он

Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушийг, гуурсан хоолой, улаан хоолой, бүдүүн шулуун гэдэс, харин эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, умайн хүзүү, улаан хоолой, уушийг, гуурсан хоолойн хорт хавдрын нас баралт тэргүүлэх 5 шалтгаан болж байна.

Элэгний өвчлөл өндөр байгаа нь эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн элэгний хорт хавдрын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна.

Зураг 8. 18 Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд амд, хүйсээр, 2015-2024

8.5 ОСОЛ ГЭМТЭЛ, ГАДНЫ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт нь монгол хүний нас баралтын 3 дахь шалтгаан болсоор байгаа бөгөөд 2024 оны байдлаар нийт нас баралтын 18.6 хувийг эзэлж байна. Зам тээврийн осол, амиа хорлолт, үйлдвэрлэлийн осол, бусдад хорлогдсон, бусад осол, тодорхой бус гэсэн шалтгаануудаар эрэгтэй хүмүүсийн нас баралт эмэгтэйдээс харьцангуй их байна.

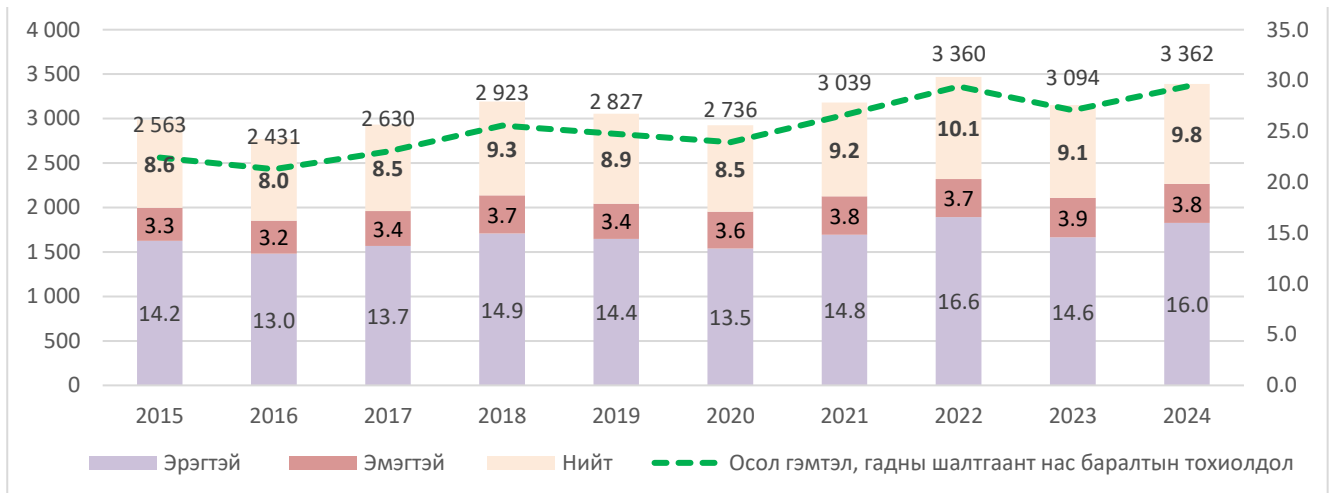
Хүснэгт 8. 5 Хүн амын нас баралтын хэлбэр, хувь, сонгосон оноор

Хэлбэр		2010		2015		2019		2020		2022		2023		2024	
		эр	эм	эр	эм	эр	эм	эр	эм	эр	эм	эр	эм	эр	эм
Өвчлөл	Хувь	81.6	97.2	78.9	92.5	75.6	90.4	75.6	90.4	79.6	92.3	75.6	90.4	76.6	90.0
Бусад осол	Хувь	11.3	4.6	9.3	3.7	14.1	6.2	14.1	6.2	11.4	5.1	14.1	6.2	12.8	6.3
Зам тээврийн осол	Хувь	3.8	1.8	4.6	1.8	3.2	1.5	3.2	1.5	3.1	1.2	3.2	1.5	3.5	1.9
Амиа хорлосон	Хувь	3.9	1.1	4.2	1.1	4.1	1.1	4.1	1.1	3.5	0.9	4.1	1.1	4.0	1.0
Бусдад хорлогдсон	Хувь	2.3	1.0	2.0	0.7	1.5	0.5	1.5	0.5	1.5	0.4	1.5	0.5	1.7	0.6
Тодорхой бус	Хувь	0.7	0.2	0.7	0.2	0.9	0.2	0.9	0.2	0.8	0.2	0.9	0.2	1.2	0.3
Үйлдвэрийн осол	Хувь	0.4	0.1	0.4	0.1	0.2	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0

Улсын хэмжээнд 2024 онд 10-34 насны хүүхэд, залуучуудын нас баралтын шалтгааны 62.6 хувийг осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт эзэлж байгаа ба үүнээс 15-19 насныхны 64.3 хувь нь осол гэмтэл, гадны шалтгааны улмаас амиа алдсан байна. Мөн 10-14 насны

хүүхдүүдийн 58.3 хувь, 20-24 насны залуучуудын 68.3 хувь, 25-29 насны залуучуудын 64.0 хувь нь гадны шалтгааны улмаас амь насаа алдсан байна.

Зураг 8. 19 Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд амд, 2015-2024 он

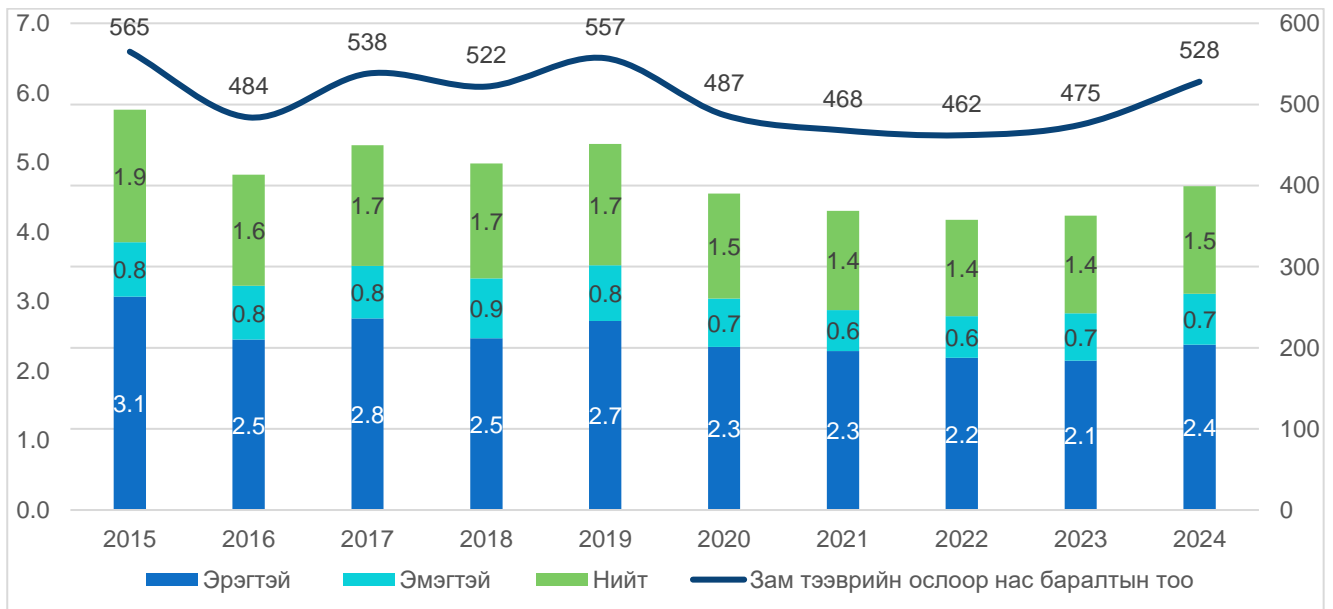

8.5.1 ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт осол гэмтлийн нас баралтын 15.7 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд сүүлийн 10 жилийн дунджаар 509 хүн нас барсан байна.

Зам тээврийн ослоор 2024 онд 528 хүн нас барсан нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 19 тохиолдлоор, өмнөх оноос 53 тохиолдлоор тус тус өссөн байна. Эрэгтэйчүүдийн зам тээврийн осолд өртөж амь насаа алдах явдал эмэгтэйчүүдээс 3 дахин их байна.

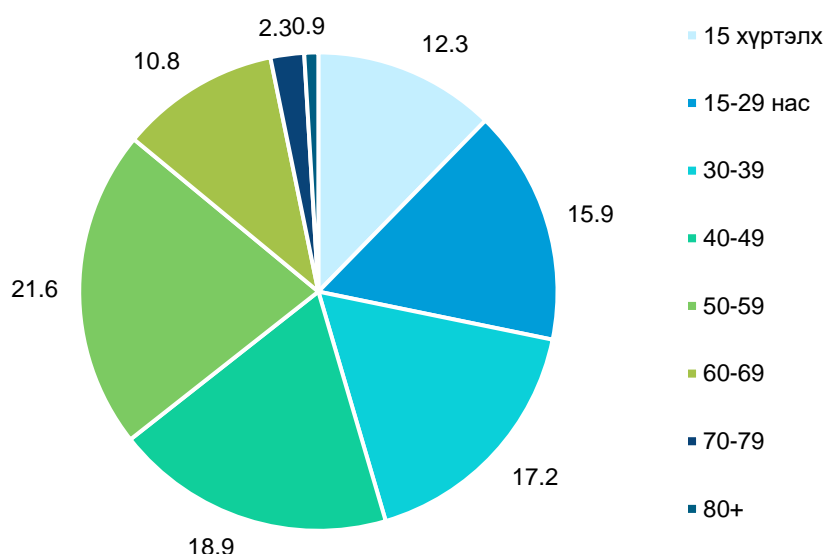
Зураг 8. 20 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд амд, 2015-2024 он

Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтад бусад тээврийн осол 55.9%, мотоциклтой зорчигч зам тээврийн осолд орсон 18.8%, явган зорчигч зам тээврийн осолд орсон 24.6% -

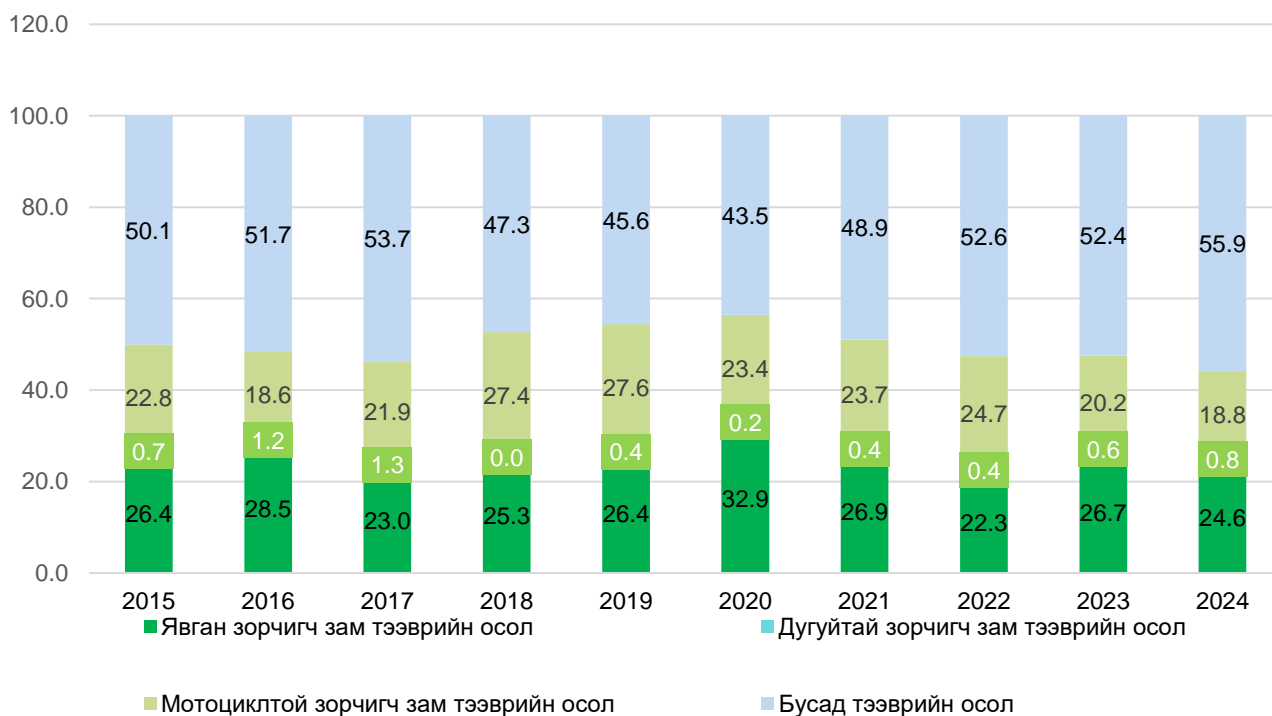
ийг тус тус эзэлж байна. Хүйсийн хувьд бусад тээврийн ослын улмаас нас барсан эрчүүд эмэгтэйчүүдээс 2.5 дахин их, явган зорчигч нас барсан тохиолдол 2.3 дахин их байгаа бол мотоциклтой зорчигч нас барсан тохиолдол эрэгтэйчүүд 98 дахин их байна.

Зураг 8.21 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, 2024 он

2024 онд зам тээврийн ослоор нас барсан тохиолдлыг насны ангиллаар харуулбал: 15 хүртэлх насны хүүхэд 12.3 хувь, 15-29 насныхан 15.9 хувийг эзэлж байгаа ба 30-39 насныхан 17.2 хувь, 40-49 насныхан 18.9 хувь, 50-59 насныхан 21.6 хувийг эзэлж байгаа нь насны ангилал дотроо өндөр үзүүлэлттэй байна.

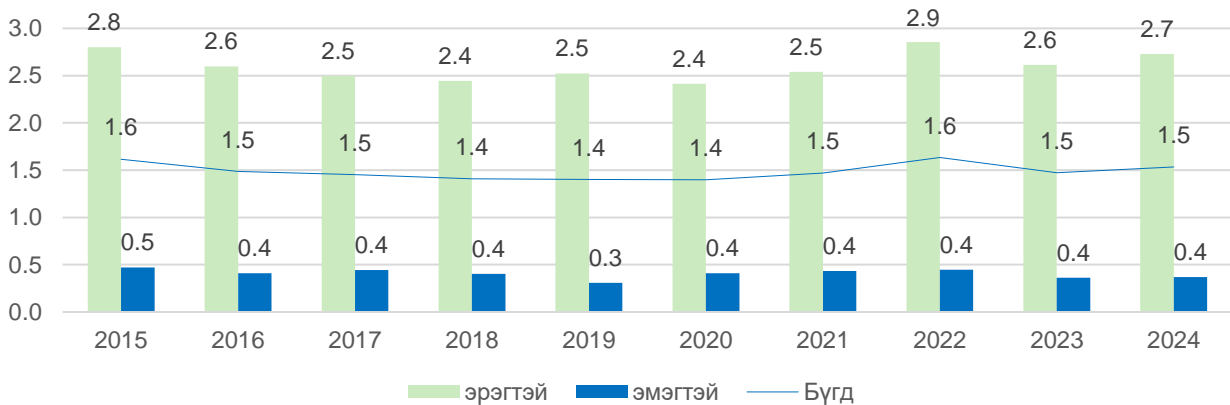
Зураг 8.22 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, шалтгаанаар, хувь, 2015-2024 он

8.5.2 АМИА ХОРЛОЛТ

Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын тоо 2024 онд 524 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 47 буурч, өмнөх онтой харьцуулахад 26 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. 10 000 хүнд харьцуулсан түвшин 1.5 байна. Шалтгаанаар авч үзвэл 91.0 хувь нь өөрийгөө санаатайгаар дүүжлэх, боомилох, амьсгал боох, 2.9 хувь нь өөрийгөө галт зэвсгээр хөнөөх, 1.0 хувь нь санаатайгаар өөрөө өндрөөс үсрэх, 1.0 хувь нь эмийн бодисоор өөрийгөө хордуулах, 4.1 хувь нь бусад аргаар өөртөө гэмтэл учруулж нас барсан байна.

Зураг 8.23 Амиа хорлож нас барсан тохиолдол, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он

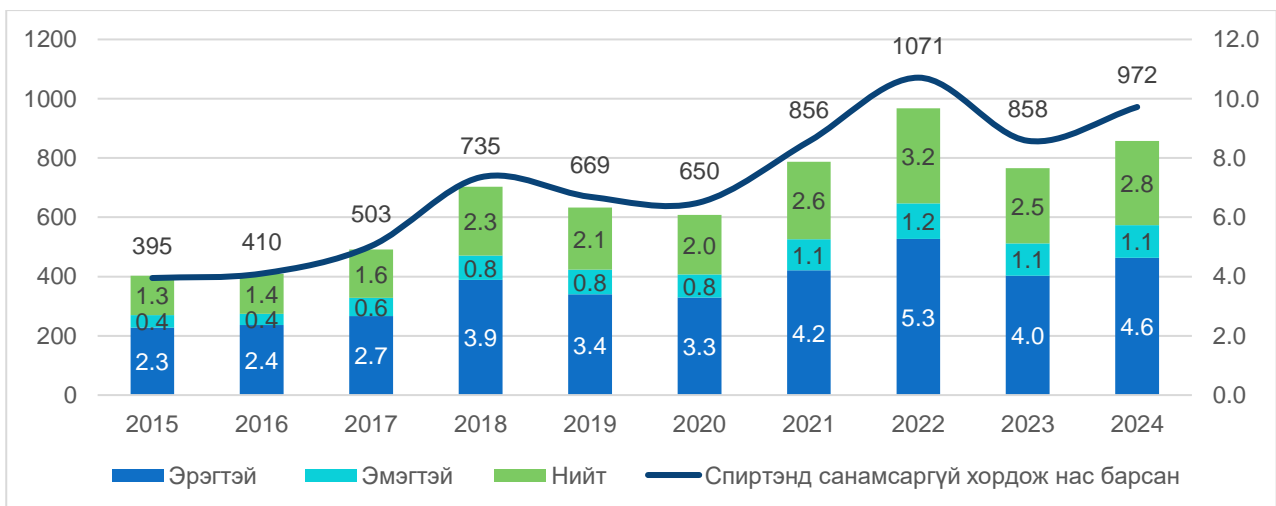
8.5.3 БУСАД ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Бусад ослын шалтгаант нас баралтаас архины хордлогын шалтгаант нас баралт 53.0 хувийг эзэлж байгаа ба ус, гал, хий, байгалийн хүчинд өртсөн осол 28.7 хувийг эзэлж байна.

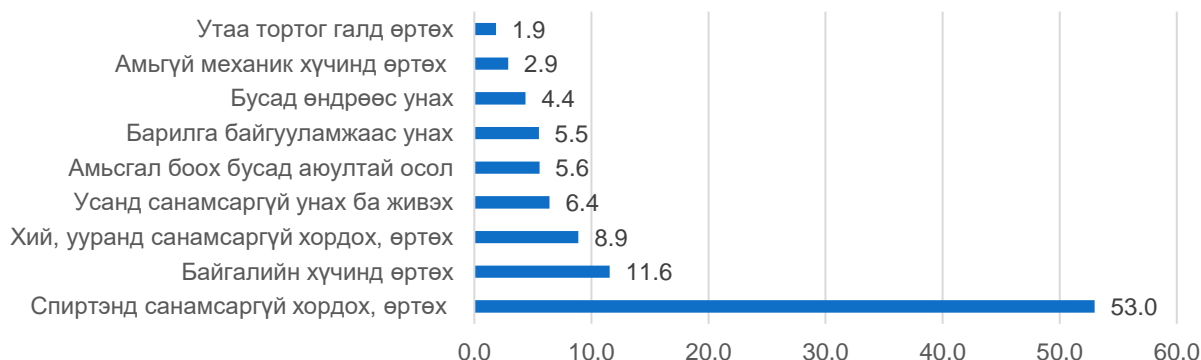
Бусад осолд спиртэд хордох, байгалийн хүчинд өртөх, усанд живэх, амьсгал боох бусад аюултай осол, хий, ууранд санамсаргүй хордох, өртөх, барилга байгууламжаас унах, бусад өндрөөс унах, амьгүй механик хүчинд өртөх зэрэг ослууд орж байна.

Эдгээр эрсдэлт ослуудын бүх төрөлд эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс харьцангуй их өртсөн байгаагаас спиртэд хордох, байгалийн хүчинд өртөх, амьгүй механик хүчинд өртөх гэсэн төрлүүдэд хамгийн их буюу эрэгтэйчүүд 79-86%-ийг эзэлж байна.

Зураг 8.24 Архи, спиртэд санамсаргүй хордож нас барсан тохиолдол, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он

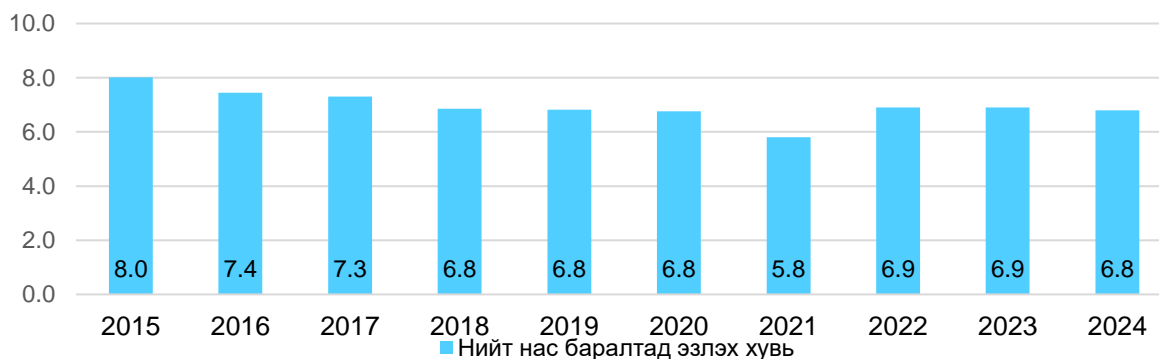
Зураг 8. 25 Нас баралтын бусад ослын шалтгаан, хувь, 2024 он

8.6 ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

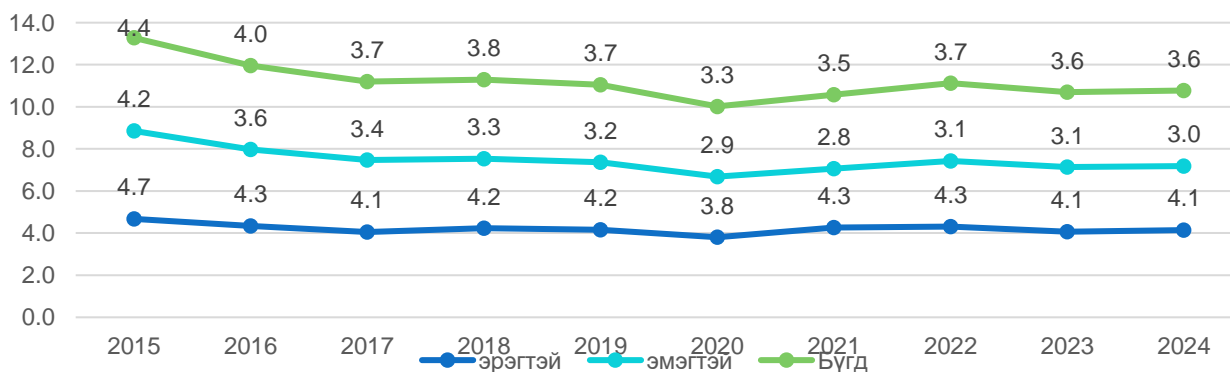
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт 2014 онд нийт нас баралтын 8.0 хувийг эзэлж байсан бол 2024 онд 1227 тохиолдол буюу 6.8 хувийг эзэлж байна. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар 1192 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 2024 онд сүүлийн 10 жилийн дунджаас 35 тохиолдол, өмнөх оноос 23 тохиолдлоор тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 8.26 Хоол боловсруулах өвчний шалтгаант нас баралт, хувь, 2015-2024 он

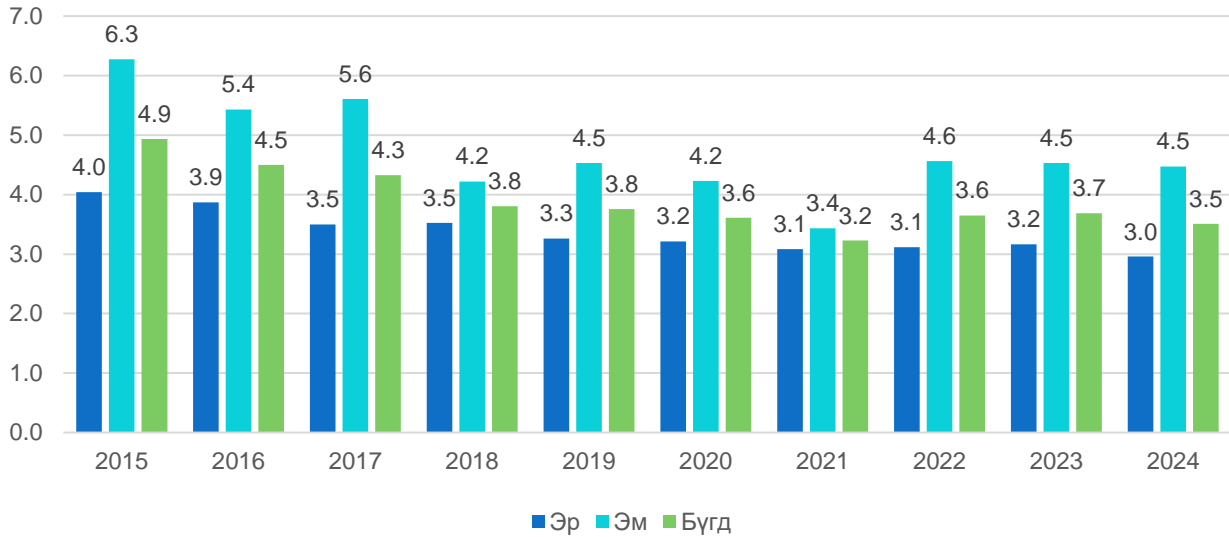
Хүн амын нас баралтын дөрөвдөх тэргүүлэх шалтгаан болох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн 57.0% эрэгтэйчүүд, 43.0% нь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 8.27 Хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2015-2024 он

Хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант нас баралтын 51.8 хувийг элэгний цирроз ба фиброзын шалтгаант нас баралт эзэлж байна. Насны ангиллаар 35-69 насныхан 75.6 хувь буюу дийлэнх хувийг эзэлж, эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс харьцангуй 1.5 дахин их байна.

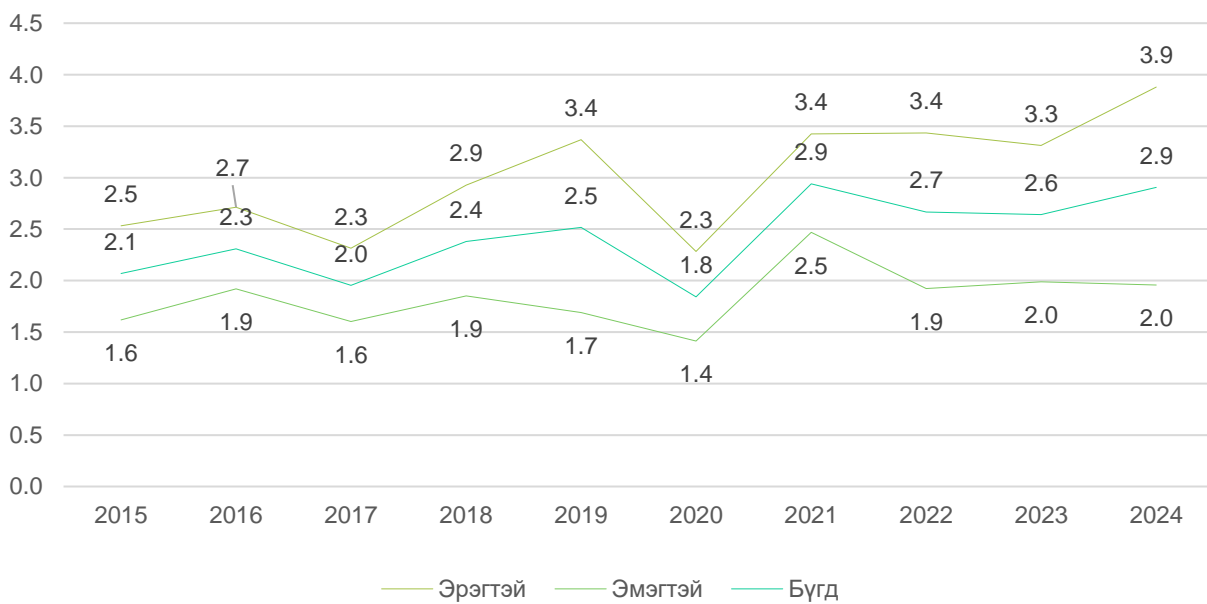
Зураг 8.28 Элэгний циррозын шалтгаант нас баралт, хувь, хүйсээр, 2015-2024 он

8.7 АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Улсын хэмжээнд 2024 онд амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын 993 тохиолдол бүртгэгдэж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 212 тохиолдлоор нэмэгдэж, өмнөх оноос 100 тохиолдлоор өссөн байна. Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын 65.9 хувь нь эрэгтэй, 34.1 хувь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 8.29 Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, 2015-2024 он

БҮЛЭГ 9.

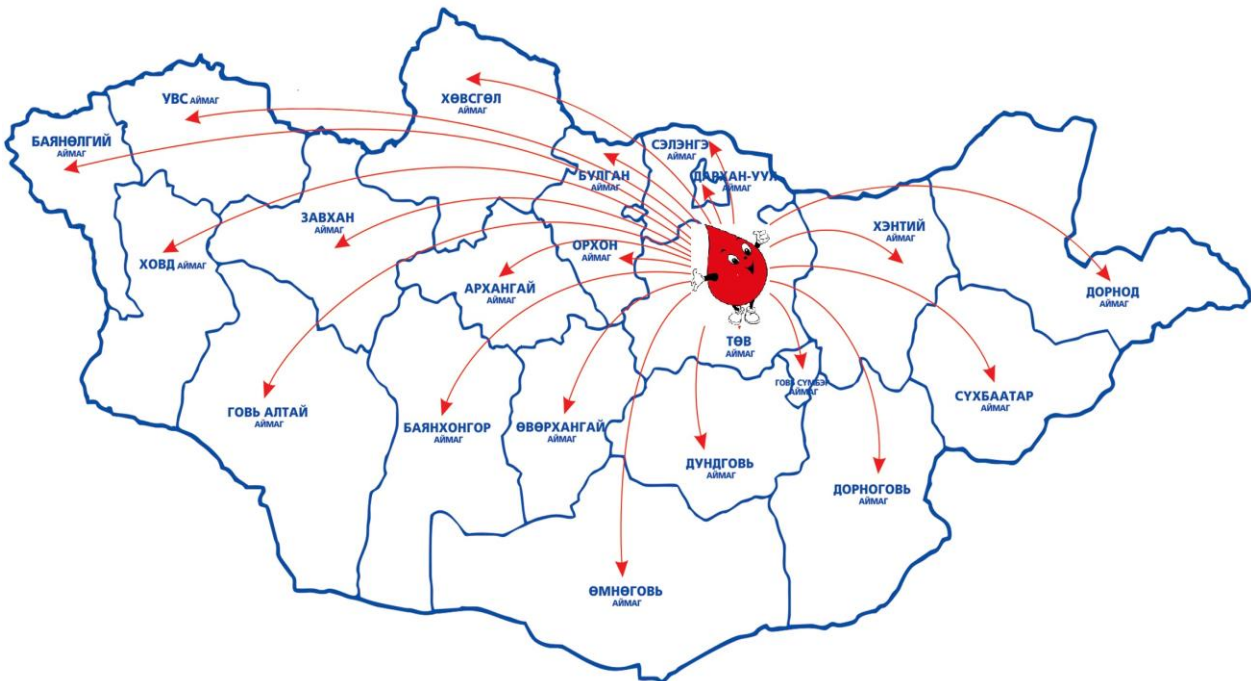
ЦУС СУДЛАЛЫН
САЛБАРЫН ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ
ҮЗҮҮЛЭЛТ

БҮЛЭГ 9. ЦУС СЭЛБЭЛТ СУДЛАЛЫН САЛБАРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

ДЭМБ-ын “Аюулгүй үр дүнтэй, чанарын баталгаатай цус, цусан бүтээгдэхүүнийг бүх нийтэд хүртээмжтэй болгох үйл ажиллагааны хүрээ 2020-2023”, “Монгол Улсын Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль”, “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, “Донорын тухай” хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө зэрэг бодлогын баримт бичигт дэвшүүлсэн зорилго, зорилтод нийцүүлэн “Цус сэлбэлт судлалын үндэсний төвийн 2023-2026 оны стратеги төлөвлөгөө”-г боловсруулан, батлуулан ажиллаж байна.

Цус сэлбэлт судлалын үндэсний төв (ЦССҮТ) нь Улаанбаатар хотын хэмжээнд алслагдсан 2 дүүргийг оролцуулан нийт цус цуглуулах 5 суурин төв, орон нутагт 21 аймаг, 3 суманд нийт 24 Цусны салбар төв (ЦСТ) байгаа бөгөөд улсын хэмжээнд цус, цусан бүтээгдэхүүн (ЦЦБ)-ий нөөц, аюулгүй байдлыг ханган ажиллаж байна.

Зураг 9. 1 Цусны салбар төвийн байршил

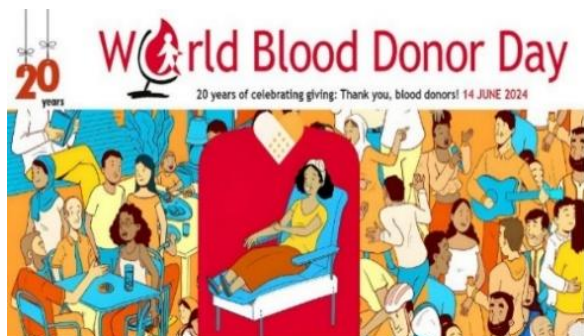

ЦССҮТ нь улсын хэмжээнд цусны донор элсүүлэлт, цус авах, цус, цусан бүтээгдэхүүний шинжилгээ, үйлдвэрлэл, чанар аюулгүй байдал, цусны сонор сэрэмжийн тогтолцоо, цус сэлбэлт судлалын чиглэлээр төрөлжсөн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх, мэргэжил арга зүйгээр хангах стандарт заавар, арга зүйн зөвлөмж боловсруулах, мэргэжлийн дүгнэлт гаргах, цус сэлбэлтийн чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэх, сургах, судалгаа, шинжилгээний ажлыг үндэсний хэмжээнд зохион байгуулах чиг үүрэг бүхий эрүүл мэндийн байгууллага /тусгай мэргэжлийн төв/ юм.

Мөн түүнчлэн, ЦССҮТ нь тусгай мэргэжлийн төвүүдээс 2014 онд анх удаа Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний технологи, чанарын шаардлага Магадлан итгэмжлэлд амжилттай хамрагдсан. Олон улсын 3 стандарт хэрэгжүүлэгч **“АНХДАГЧ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА”** юм.

9.1 ЦУСНЫ ДОНОР ЭЛСҮҮЛЭЛТ, УРАМШУУЛАЛ, АЛДАРШУУЛАЛТ

Олон улсын улаан загалмай нийгэмлэг, Улаан хавирга сар нийгэмлэгүүдийн холбоо (ОУУЗУХСНХ), ДЭМБ, Олон улсын цус сэлбэлтийн холбооны хандлага зөвлөмжийг мөрдөж Монгол улсын Цусны алба 1994 оноос сайн дурын авлагагүй донорын эгнээнд нэгдсэн бөгөөд 2016 онд төрөл, төрөгсдийн донорын эзлэх хувь тэг (0%) болж сайн дурын, авлагагүй донорын эгнээнд 100% бүрэн шилжсэн.

“Цусны донорын дэлхийн өдөр”-ийг 2003 оноос эхлэн жил бүрийн 6 дугаар сарын 14-ний өдөр ДЭМБ, ОУУЗУХСНХ-той нэг урианы дор улс орон даяар жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулж доноруудыг алдаршуулах, талархал илэрхийлэх олон талт арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулж байна.

“Сар бүрийн 3” цусаа бэлэглэх өдрийг 2015 оноос эхлэн сар бүрийн 3-ны өдөр төрийн болон төрийн бус байгууллагууд, их дээд сургуулиудтай хамтран зохион байгуулж байна.

“Цусаа бэлэглэх үндэсний өдөр”-ийг 2017 оноос эхлэн жил бүрийн 1 сарын 3-ны өдөр МУЗН болон төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулж байна.

“Цусны донорын дэлхийн өдөр”-ийг тохиолдуулан Монгол Улсын Үндсэн Хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 1, Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалын 3.4.1 дэх заалтыг үндэслэн 120 ба түүнээс дээш удаа цусаа хандивласан цусны “Хүндэт донор”-ыг жил бүрийн 6 дугаар сарын 14-ний өдөр буюу “Цусны донорын дэлхийн өдөр”-ийг тохиолдуулан Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигаар “**Шударга журам**” медалиар шагнаж байна /2021 оны 6 дугаар сарын 14-ний өдрийн 169 дүгээр тогтоол.

ЦССҮТ нь 2016 оноос эхлэн цусаа тогтмол өгсөн цусны донорыг цус өгөлтийн тооноос хамааран өргөмжилж, шагнаж урамшуулдаг болсон.

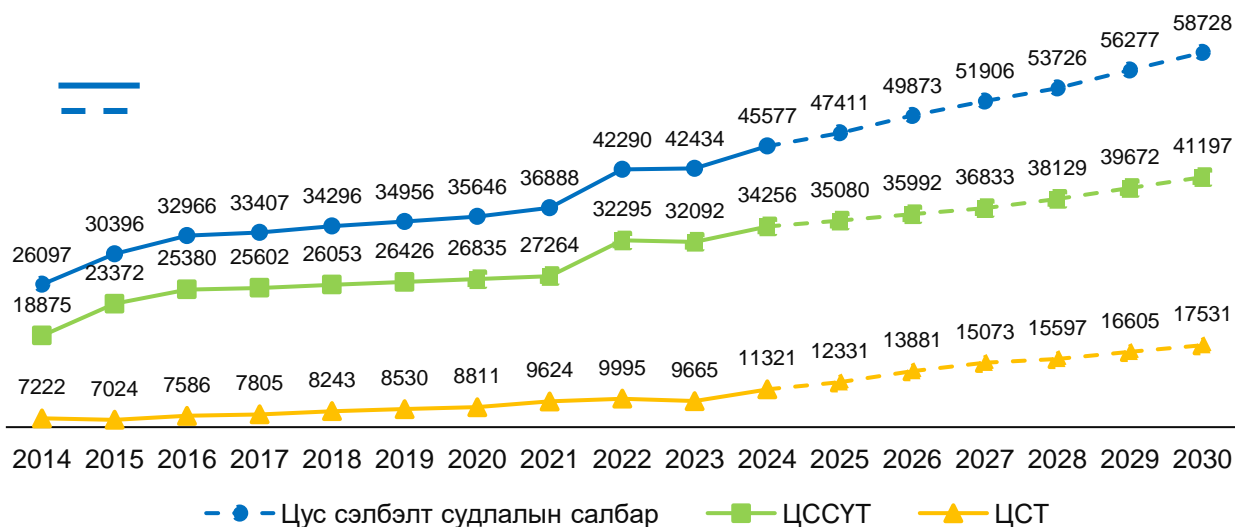

Сүүлийн жилүүдэд улсын хэмжээнд цусны донор хадгалалт, алдаршуулалтын арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлсний үр дүнд нийт доноруудын дунд байнгын донорын эзлэх хувь нэмэгдэж байна. Байнгын доноруудын эзлэх хувь нэмэгдэх нь ЦЦБ-ий чанар, аюулгүй байдлыг хангах, тасралтгүй нөөц бүрдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой.

9.2 ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ХАНГАЛТ

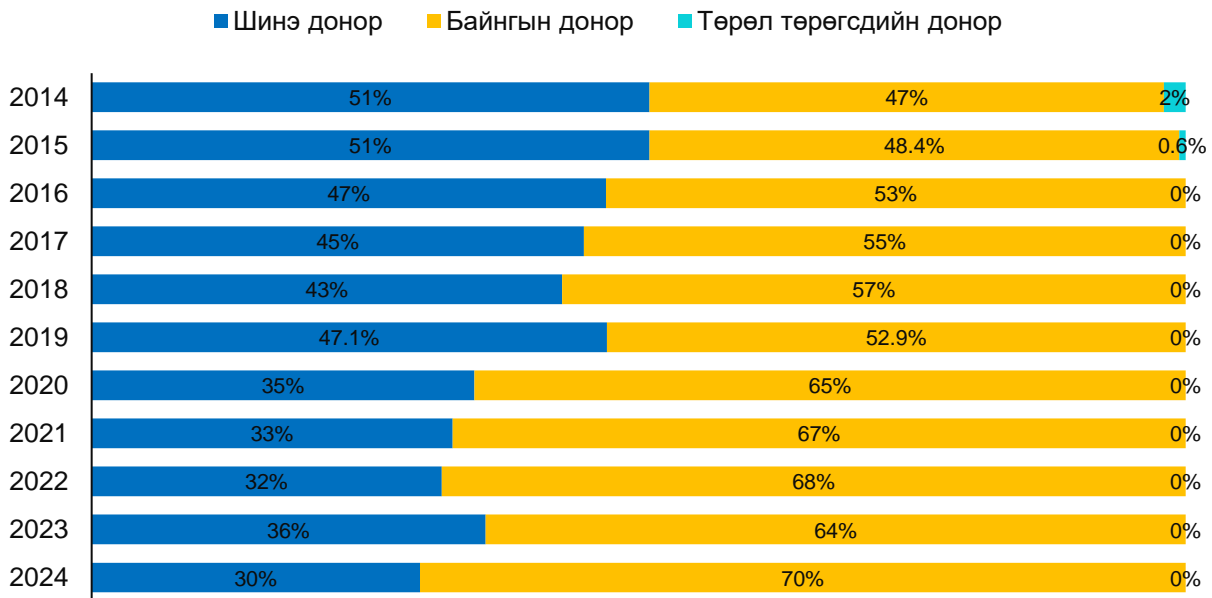
Цус сэлбэлт судлалын салбарын нийт цус цуглуулалт 2014 онд 26097 байсан бол 2024 онд 45577 болж 1.7 дахин өссөн үзүүлэлттэй байна. 2030 он хүртэл 58728 болж 2014 онтой харьцуулахад 2.2 дахин, 2024 онтой харьцуулахад 1.3 дахин тус тус нэмэгдэх төлөвтэй байна

Зураг 9. 2 Цус сэлбэлт судлалын салбарын цус цуглуулалт 2014-2024, 2030 он хүртэлх төлөв

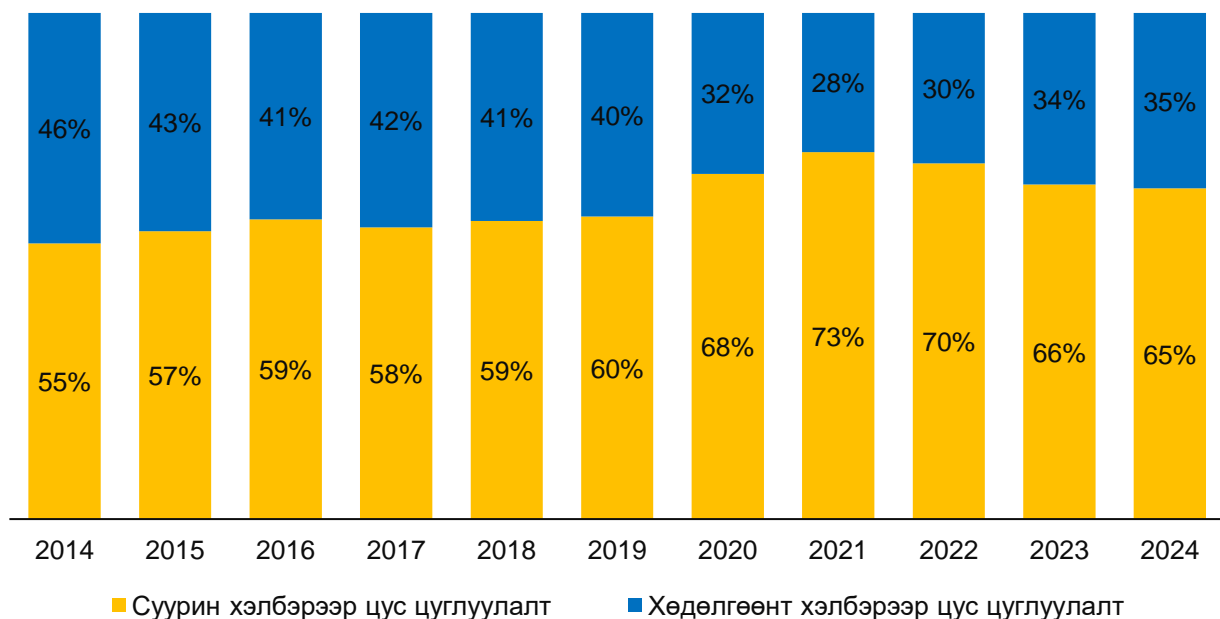
Донорын төрлөөр нь авч үзвэл 2014 онд нийт доноруудын дунд байнгын донорын эзлэх хувь 47%-тай байсан бол 2024 онд 70% болж 23%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна. 2016 оноос эхлэн төрөл, төрөгсдийн донорын эзлэх хувь тэг (0%) болж сайн дурын, авлагагүй донорын эгнээнд 100% бүрэн шилжсэн.

Зураг 9. 3 Цусны донорын төрөл, 2014-2024

2014 онд нийт цус цуглуулалтын дотор суурин хэлбэрээр цус цуглуулалт 55%-ийг эзэлж байсан бол 2024 онд 65% болж, 10%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна. Суурин төвүүдийг зорин ирж цусаа өгөх доноруудын тоо нэмэгдэх нь цусны доноруудын мэдлэг, хандлага нэмэгдсэнтэй шууд холбоотой.

Зураг 9. 4 Цус цуглуулалтын хэлбэр, 2014-2024

9.3 ЦУС СЭЛБЭЛТ СУДЛАЛЫН САЛБАРЫН ЛАБОРАТОРИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ДЭМБ-аас цусны албанд хэрэглэхийг зөвлөсөн Герман улсын Roche компанийн Cobas S201 PCR-ийн бүрэн автомат анализаторыг 2011 онд суурилуулж, 2012 оноос цус сэлбэлтээр дамжих халдвар (ЦСДХ) илрүүлэх шинжилгээнд 100% нэвтрүүлж эхэлсэн.

ЦССҮТ-ийн Нэгдсэн лабораторийн тасаг (НЛТ) нь эмнэлгийн лабораторийн чанар ба чадавхад тавигдах шаардлага MNS ISO 15189:2008 стандартаар 2015 онд анх удаа итгэмжлэгдэж улсын хэмжээнд энэхүү стандартыг хангасан 2 дах лаборатори болж байсан.

Цусаа өгсөн доноруудын сорьцод ЦСДХ болох Гепатит В, С болон тэмбүү, ХДХВ-ийг илрүүлэх шинжилгээг 100% хийдэг бөгөөд ЦСДХ ирүүлэх шинжилгээгээр хасагдалт 2014 онд 9% байсан бол 2024 онд 1.6% болж 5.6 дахин буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 9. 5 ЦСДХ илрүүлэх шинжилгээгээр хасагдалт 2014-2024

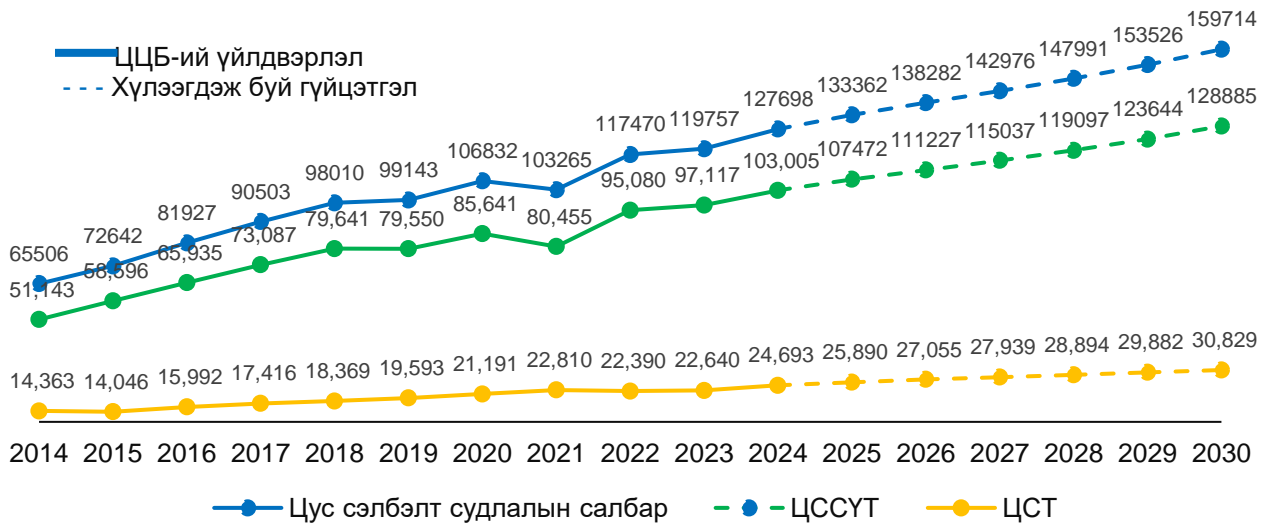

9.4 ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ХЭРЭГЛЭЭ

ЦССҮТ нь 2015 онд 15 нэр төрлийн ЦЦБ үйлдвэрлэж байсан бол 2024 онд 36 нэр төрлийн ЦЦБ үйлдвэрлэж байна. Тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийгдсэнээр хөлдөөсөн шинэ сийвэнгийн үйлдвэрлэл сүүлийн 10 жилийн хугацаанд 3.4 дахин, криопреципитатын үйлдвэрлэл 2.4 дахин, ялтаст эсийн өтгөрүүлийн үйлдвэрлэл 13 дахин, угаасан улаан эсийн үйлдвэрлэл 2.7 дахин тус тус өссөн.

2014 онд ЦЦБ-ий үйлдвэрлэл 65.5 мян. нэгж байсан бол 2024 онд 127.6 мун нэгж болж 1.9 дахин нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. ЦЦБ-ий үйлдвэрлэл 2030 онд 159.7 мянгад хүрч 2014 онтой харьцуулахад 2.4 дахин, 2024 онтой харьцуулахад 1.3 дахин тус тус нэмэгдэх төлөвтэй байна. 2024 оны байдлаар нийт ЦЦБ-ий 100,005 нэгж ЦЦБ (78%) нь ЦССҮТ-д, 24,693 нэгж ЦЦБ (22%) нь ЦСТ-үүдэд үйлдвэрлэсэн байна.

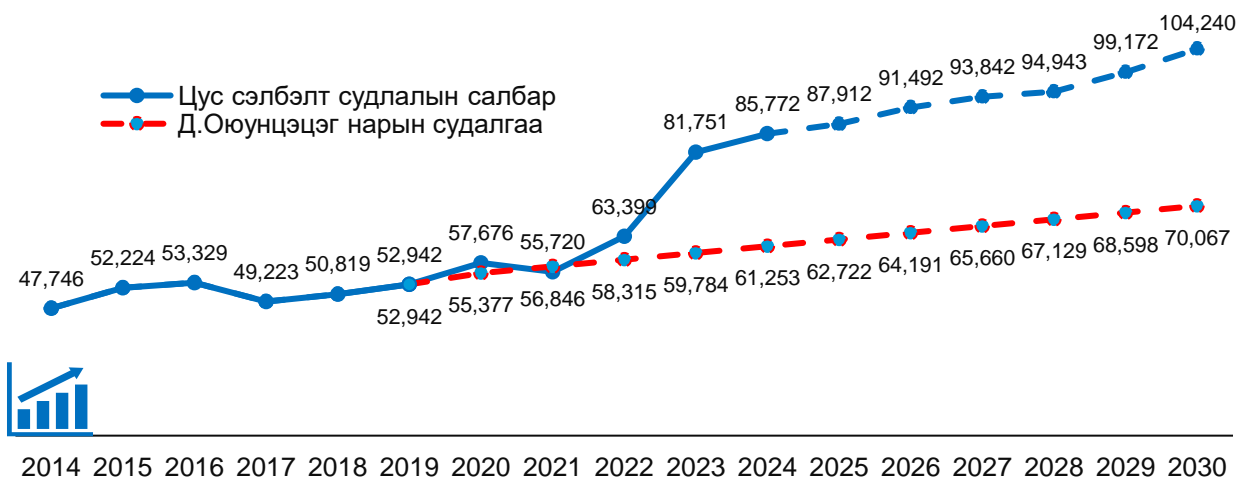
Зураг 9. 6 Цус сэлбэлт судлалын салбарын ЦЦБ-ий үйлдвэрлэл 2014-2024, 2030 он хүртэлх төлөв

Эмгэг төрүүлэгчийг идэвхгүйжүүлэх (Intercept Blood System, pathogen inactivation) технологи нь дэлхийн 20 орны 100 гаруй Цусны албанд нэвтэрсэн технологи юм.. ЦССҮТ-д шинээр нэвтрүүлсэн эмгэг төрүүлэгчийг идэвхгүйжүүлэх (Intercept Blood System, patogene reduction) технологи нь ЦЦБ-д агуулагдах бүрхүүлтэй, бүрхүүлгүй вирус, грам эерэг, сөрөг нян, протоза, спирохет зэргийг бүрэн идэвхгүйжүүлэх давуу талтай.

ЦЦБ-ий хэрэглээ 2014 онд 47,746 нэгж байсан бол 2024 онд 85,772 болж 1.8 дахин өссөн байна. 2019 онд хийсэн Д.Оюунцэцэг нарын судалгаагаар ЦЦБ-ий нийт хэрэглээ 2030 он гэхэд 70,067 хүрэх төлөвтэй байсан хэдий ч хүн амын дундах өвчлөлийн байдал, эрхтэн шилжүүлэн суулгах хагалгааны тоо нэмэгдсэн олон хүчин зүйлээс шалтгаалан 2014-2024 оны гүйцэтгэлд тулгуурласан таамаглалаар 104,240 хүрэх төлөвтэй байна.

Зураг 9. 7 Цус сэлбэлт судлалын салбарын ЦЦБ-ий хэрэглээ 2014-2024, 2030 он хүртэлх төлөв /нэгжээр/

Насны ангиллаар нь авч үзвэл нийт ЦЦБ хэрэглэгчийн 50.5% нь 36-65 хүмүүс байна. 2014-2024 онд ЦЦБ-ий захиалгын 48.1%-ийг төв эмнэлэг, 30.4%-ийг төрөлжсөн мэргэжлийн төв, 12.7%-ийг аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, 8.8%-ийг хувийн хэвшлийн эмнэлэг тус тус эзэлж байна.

9.5 ЦУСНЫ САЛБАР ТӨВҮҮДИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Цусны салбар төв нь Улаанбаатар хотын хэмжээнд алслагдсан 2 дүүрэг, орон нутагт 21 аймаг, 3 суманд нийт 26 цусны салбар төвөөс бүрддэг. ЦСТ-үүд нь харьяалах нутаг дэвсгэртээ цусны донорын сургалт, сурталчилгаа, донор элсүүлэлт, хадгалалтыг удирдан зохион байгуулах, цус авах, цус цусан бүтээгдэхүүн бэлтгэх, нийлүүлэх болон цусны аюулгүй байдлыг хангах чиг үүрэгтэй байна.

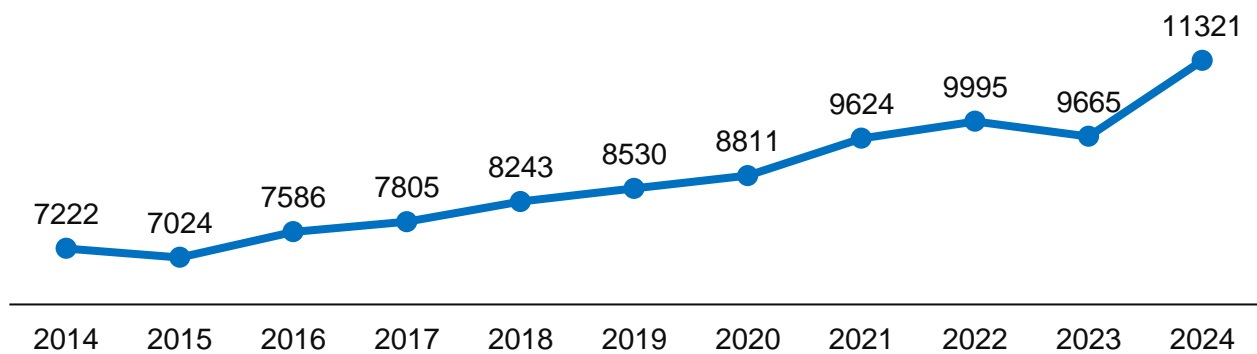
2024 онд хийсэн судалгаагаар нийт 7 ЦСТ бие даасан хэлбэрээр үйл ажиллагаа явуулж байна. 19 ЦСТ-үүд онош зүй, эрчимт эмчилгээ, амбулатори, захиргаа гэсэн тасаг нэгжүүдэд харьяалагдан үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Зураг 9. 8 ЦСТ-үүдийн бүтэц, зохион байгуулалт

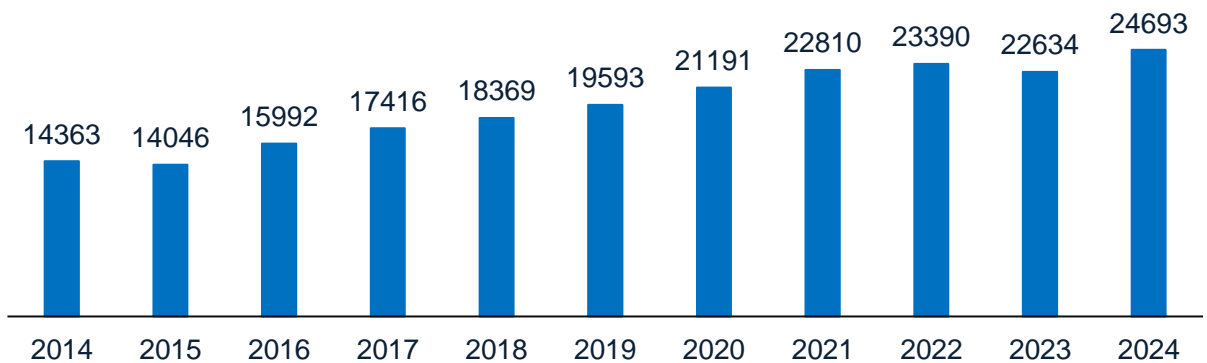
ЦСТ-үүдийн нийт цус цуглуулалт 2014 онд 7222 байсан бол 2024 онд 11,321 болж 57%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 9. 9 ЦСТ-үүдийн нийт цус цуглуулалт, 2014-2024

2024 оны байдлаар ЦСТ-үүдэд 8-11 нэр, төрлийн ЦЦБ үйлдвэрлэж байна. Сүүлийн 10 жилийн байдлаар ЦСТ-үүдийн нийт ЦЦБ-ий үйлдвэрлэл 2014 онд 14363 байсан бол 2024 онд 24693 болж 72%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 9. 10 ЦСТ-үүдийн нийт цус, цусан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, 2014-2024

БҮЛЭГ 10.

ЭС, ЭД, ЭРХТНИЙГ
ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ҮЗҮҮЛЭЛТ

БҮЛЭГ 10. ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Монгол Улсын Донорын тухай хууль анх 2000 онд батлагдан 2012 болон 2018 онд шинэчлэгдэн батлагдаж, 2022 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан. Шинэчлэгдэн батлагдсаны дагуу Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба 6 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байна.

Тус алба нь Эрүүл мэндийн сайдын 2018 болон 2019 оны тушаалаар батлагдсан зохицуулах журмууд болон бөөр, элэг, ясны чөмөг, нойр булчирхай шилжүүлэн суулгах заавар, аргачлалын дагуу эс, эд, эрхтэн шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг нэгдсэн зохион байгуулалт, арга зүйгээр ханган ажиллаж байна.

10.1 ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Манай улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслыг дараах эрүүл мэндийн байгууллагууд гүйцэтгэж байна. Үүнд:

- Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэгт бөөр, элэг, ясны чөмөг үүдэл эс, судас, шөрмөс шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ,
- Хавдар судлалын үндэсний төвд элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ,
- Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвд элэг болон үр шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ,
- “Гэгээн мэлхий” эмнэлэгт нүдний эвэрлэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ,
- “CLWH” үр шилжүүлэн суулгах төвд үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ,
- “RMC” үр шилжүүлэн суулгах төвд үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ,
- “Өөжинмед” үр шилжүүлэн суулгах төвд үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ,
- “Юнимэд интернэйшнл” эмнэлэгт үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ,
- “Эрүүл дөрвөн улирал” эмнэлэгт үүдэл эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ

Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэгт нойр булчирхай шилжүүлэн суулгах баг болон Улсын гуравдугаар төв эмнэлэгтэй хамтарсан Зүрх шилжүүлэн суулгах үндэсний баг тус тус байгуулагдан бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна.

Хүснэгт 10. 1 Шилжүүлэн суулгасан бөөр, элэг, ясны чөмөгний үүдэл эсийн мэс засал, 1996-2024 он, хувиар

Үзүүлэлт		1996-2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Элэг	УНТЭ	Амьд донор	3.1	1.8	2.2	2.7	3.1	4.0	10.2	9.8	8.9	12.4	19.1	22.7	18.9
		Амьгүй донор	-	-	-	-	14.3	-	-	28.7	21.4	21.4	7.1	7.1	17.6
	ХСҮТ	Амьд донор	-	-	-	-	-	-	6.3	8.0	7.1	8.0	26.8	43.8	31.3
		Амьгүй донор	-	-	-	-	-	-	-	36.4	9.0	36.4	9.1	9.1	8.3
Бөөр	УНТЭ	Амьд донор	19.7	4.2	6.3	5.3	5.6	6.3	8.2	6.3	8.2	4.9	12.7	12.3	50.0
		Амьгүй донор	17.0	-	-	-	8.5	-	4.3	23.4	12.8	17.0	8.5	8.5	-
Ясны чөмөг, үүдэл эс	УНТЭ	Ауто	-	-	3.2	3.2	6.5	9.7	22.6	19.3	12.9	-	16.1	6.5	12.3
		Алло	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.0	-	17.5

Монгол улсад 1996-2024 оны жилийн эцсийн байдлаар Монгол улсад нийт 994 эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ хийгдсэн. Үүнээс 85.7 хувийг эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс засал, 3.6 хувийг ясны чөмөг, үүдэл эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээ, 10.7

хувийг нүдний эвэрлэг болон шөрмөс шилжүүлэн суулгах мэс засал эзэлж байна. Эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс заслын 44.7 хувийг бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал, 55.3 хувийг элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал эзэлж байна.

Олон улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээний үр дүнг амьдарсан хугацаа буюу амьдрах чадварыг 1 жил, 3 жил, 5 жил, 10 жилээр хэмждэг. Манай орны хувьд амьдрах чадвар, эмчилгээний үр дүн нь Дэлхийн дунджаас илүү үр дүнтэй, өндөр хөгжилтэй орнуудын үр дүнтэй ижил түвшинд байгаа болно.

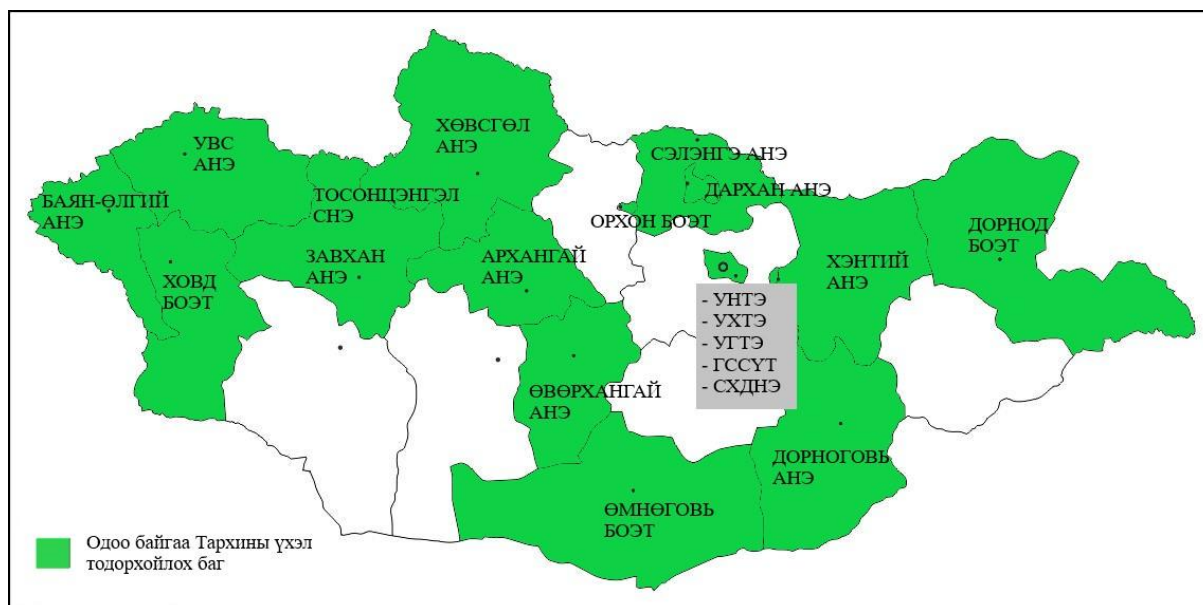
Хүснэгт 10. 2 Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний амьдрах чадварын үр дүн, 1996-2024 он, хувиар

Эмнэлгийн нэр	Эрхтэн, эд, эс	1 жил	3 жил	10 жил
Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг	Элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал	91.9	90.9	-
	Бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал	98.2	90.4	75.2
	Ясны чөмөг, үүдэл эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээ	100.0	100.0	-
Хавдар судлалын үндэсний төв	Элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал	90.1	84.7	-

10.2 ТАРХИНЫ ҮХЭЛТЭЙ ДОНОРООС ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Монгол улсад 2008 оноос тархины үхэлтэй донорын илрүүлэг, менежмент, эрхтэн шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаа хийгдэж байна. Тархины үхлийг тодорхойлох үйл явц MNS4621:2008 стандартын дагуу явагддаг. Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба байгуулагдсанаар 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 16 эрүүл мэндийн байгууллагад Тархины үхэл тодорхойлох баг энэхүү үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байна.

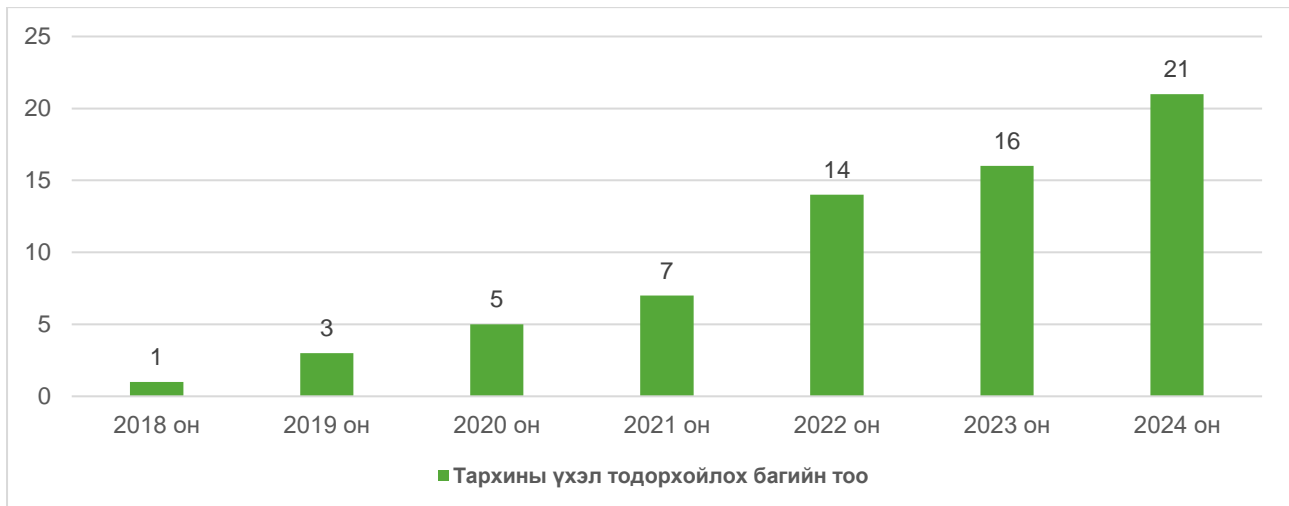
Зураг 10. 1 Монгол улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох баг

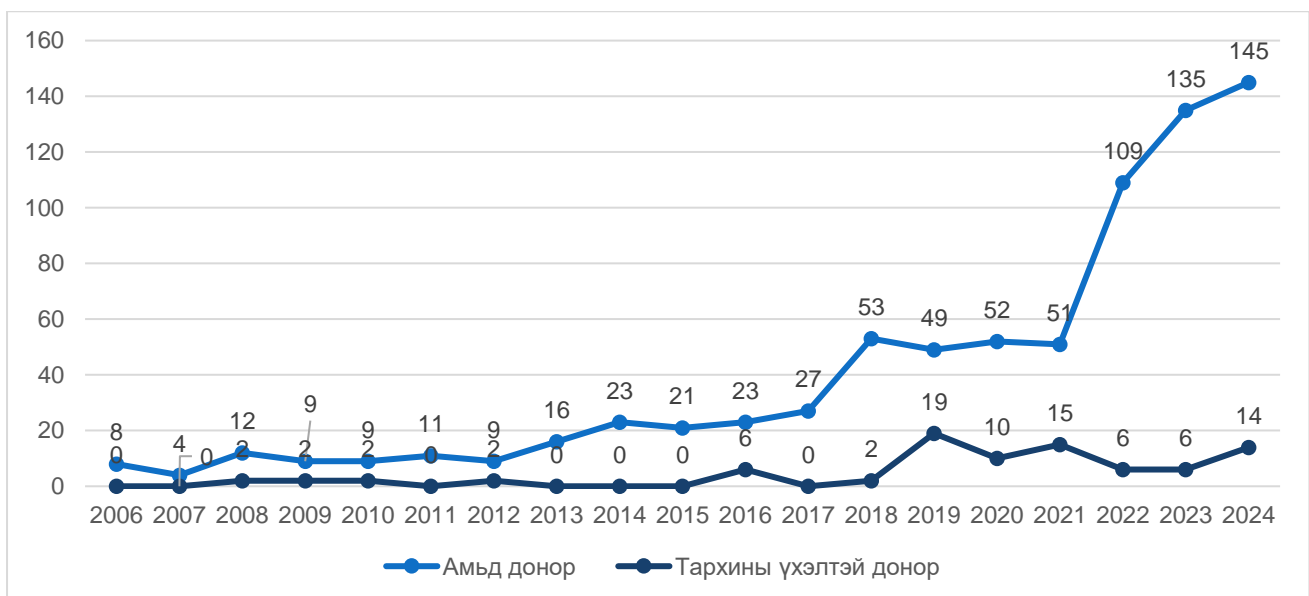
2018 онд Тархины үхэл тодорхойлох анхны баг байгуулагдан 2019 онд 3, 2020 онд 5, 2021 онд 7 баг ажиллаж байсан бол 2024 онд Тархины үхэл тодорхойлох баг 3 дахин нэмэгдсэн байна. Эдгээр багийн дунжийг авч үзэхэд нэг Тархины үхэл тодорхойлох багт дунджаар 9.7 эмнэлгийн

мэргэжилтэн ажиллаж байна. Үүнээс хамгийн их буюу 15 эмнэлгийн мэргэжилтний бүрэлдэхүүнтэй Тархины үхэл тодорхойлох баг Улсын гуравдугаар төв эмнэлэгт ажиллаж байгаа бол хамгийн бага буюу 5 эмнэлгийн мэргэжилтний бүрэлдэхүүнтэй Тархины үхэл тодорхойлох баг Дорнод аймгийн Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд ажиллаж байна.

Зураг 10. 2 Нийт тархины үхэлтэй донор илрүүлэх үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох багийн тоо, 2018-2024 он

Зураг 10. 3 Амьд болон тархины үхэлтэй донороос хийгдсэн эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс заслын тоо, 2006-2024 он

Эрүүл мэндийн сайдын 2023 оны А/198 дугаар тушаалын дагуу Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба нь Тархины үхэл тодорхойлох багаар тархины үхэл нь батлагдсан тархины үхэлтэй боломжит донорын гэр бүлтэй уулзалт зохион байгуулан донор болох хүсэлтийг тавьдаг. Тархины үхэлтэй донорын зөвшөөрлийг гэр бүлийн 3 гишүүнээс авдаг.

2018 оноос хойш нийт 292 тархины үхэлтэй боломжит донор илрүүлэн, 72 гэр бүлтэй уулзалт хийж, 37 (51.4 хувь) гэр бүлээс зөвшөөрөл авсан. Үүнээс 31 нь бодит донор болж нийт 45 бөөр, 27 элэг амжилттай шилжүүлэн суулгаж 72 хүний амь насыг аварсан. Мөн 170 гаруй хүнд шөрмөс шилжүүлэн суулгаж амьдралын чанарыг сайжруулсан болно.

Хүснэгт 10. 3Тархины үхэлтэй донорын үйл ажиллагааны тоон үзүүлэлт, 2018-2020н

№	Үйл ажиллагааны хэлбэр	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Донор эмнэлгүүдээс мэдээлэл авсан тоо	132	1077	990	1128	725	2534	7227
2	Донор эмнэлэгт очиж ажилласан тоо	10	152	90	78	80	25	35
3	Тархины үхэлтэй боломжит донор илрүүлсэн тоо	3	69	41	50	60	36	33
4	Шалгуурт тэнцээгүй боломжит донорын тоо	37	39	29	30	35	25	22
5	Шалгуурт тэнцсэн боломжит донорын тоо	1	18	10	11	13	11	11
6	Гэр бүлтэй уулзалт зохион байгуулсан тоо	1	18	10	11	13	11	11
7	Татгалзсан гэр бүлийн тоо	0	10	6	5	5	8	5
8	Зөвшөөрсөн гэр бүлийн тоо	1	8	6	8	4	3	6
9	Бодит донорын тоо	1	8	5	7	3	2	5
10	Суулгасан тоо	2	19	10	15	6	6	14

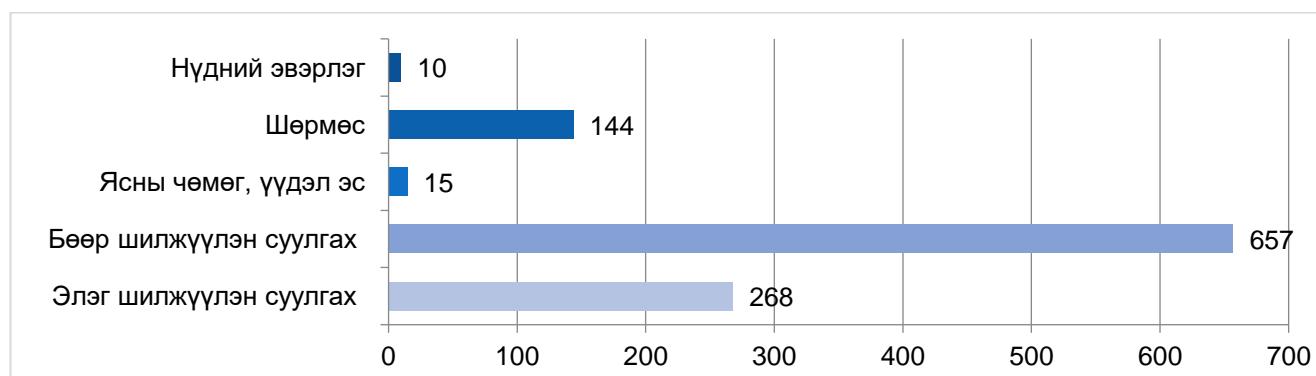
10.3 ТАРХИНЫ ҮХЭЛТЭЙ ДОНОРООС ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГУУЛАХ ШААРДЛАГАТАЙ ИРГЭДИЙН ХҮЛЭЭХ ЖАГСААЛТ

Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааны нэгдсэн бүртгэл мэдээллийн санд улсын хэмжээгээр эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаа хийж буй эрүүл мэндийн байгууллагын тоо мэдээллийг оруулан нэгдсэн дүнг хянан, удирдан зохицуулдаг.

2024 оны эхэнд тархины үхэлтэй донороос эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгуулах шаардлагатай иргэдийн хүлээх жагсаалтад 1052 иргэн байсан бөгөөд шинээр 274 иргэн бүртгүүлсэн байна. Үүнээс 13.5 хувь нь эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээг амьд болон тархины үхэлтэй донороос хийгдэж хүлээх жагсаалтаас хасагдсан бөгөөд энэ хугацаанд 4.0 хувь нь нас барсан байна. 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар хүлээх жагсаалтад нийт 1094 иргэн байна.

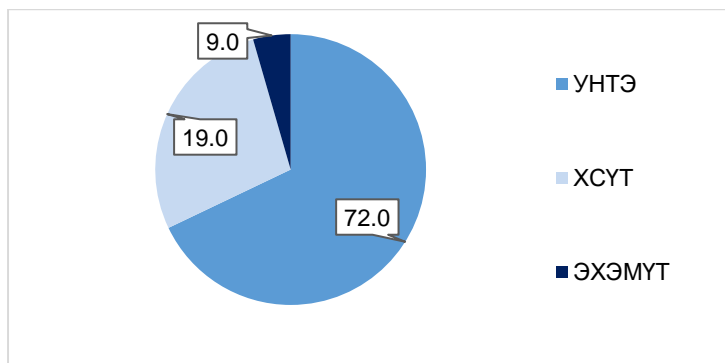
Эдгээр иргэдийг өвчний шалтгаанаар авч үзэхэд хүн амын өвчлөлийн дөрөвдүгээр шалтгаан болсон шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал хийлгэх шаардлагатай болсон иргэд 60.1 хувь, элэгний вируст гепатит өвчлөл улмаас үүссэн элэгний хатуурал, элэгний хавдар, цэсний ерөнхий сувгийн төрөлхийн битүүрэл шалтгаант элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал шаардлагатай иргэд 24.5 хувь, цусны хорт хавдар өвчний улмаас ясны чөмөг, үүдэл эс шилжүүлэн суулгах шаардлагатай иргэд 1.4 хувь, шөрмөс, нүдний эвэрлэг шилжүүлэн суулгуулах шаардлагатай иргэд 14.0 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 10. 4 Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2024 он

2024 оны жилийн эцсийн байдлаар Тархины үхэлтэй донороос элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал хийлгэхээр хүлээх жагсаалтад бүртгүүлсэн 268 үйлчлүүлэгч байгаа бөгөөд гепатит В, С халдварын улмаас элэгний хатуурлын шалтгаантай өвчлөл 50.0 хувь, мөн элэгний анхдагч хавдар 46.9 хувь, хүүхдийн цэсний ерөнхий сувгийн төрөлхийн битүүрэл 3.1 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 10. 5 Элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2024 он, хувиар

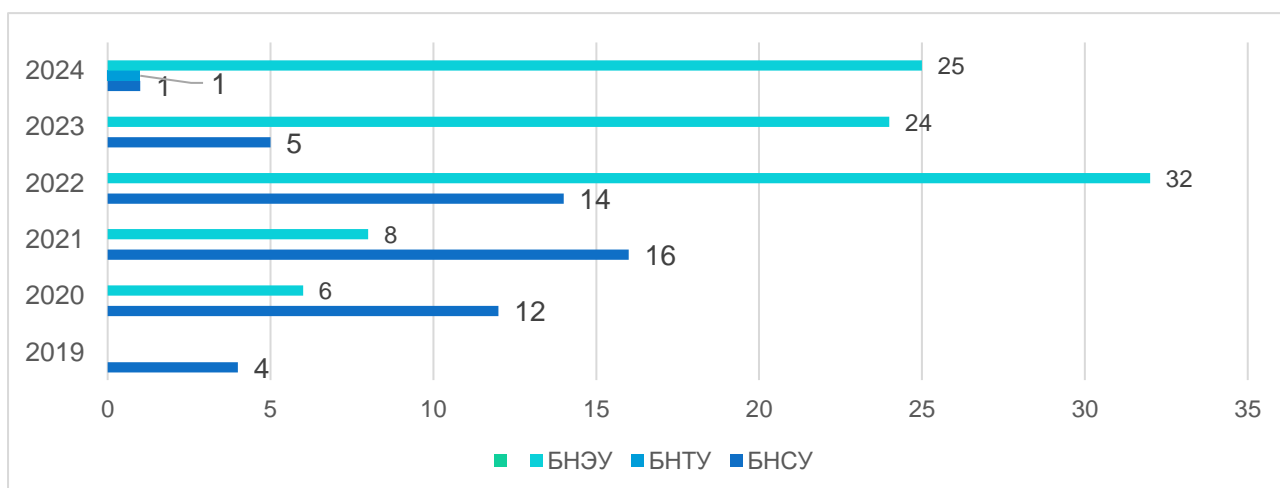

10.4 ГАДААД УЛСАД ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба нь гадаад улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд явах гэж буй иргэдийн донорын хамаарлыг шалган, бүртгэн тухай улсын элчин сайдын яаманд тодорхойлолт хүргүүлдэг.

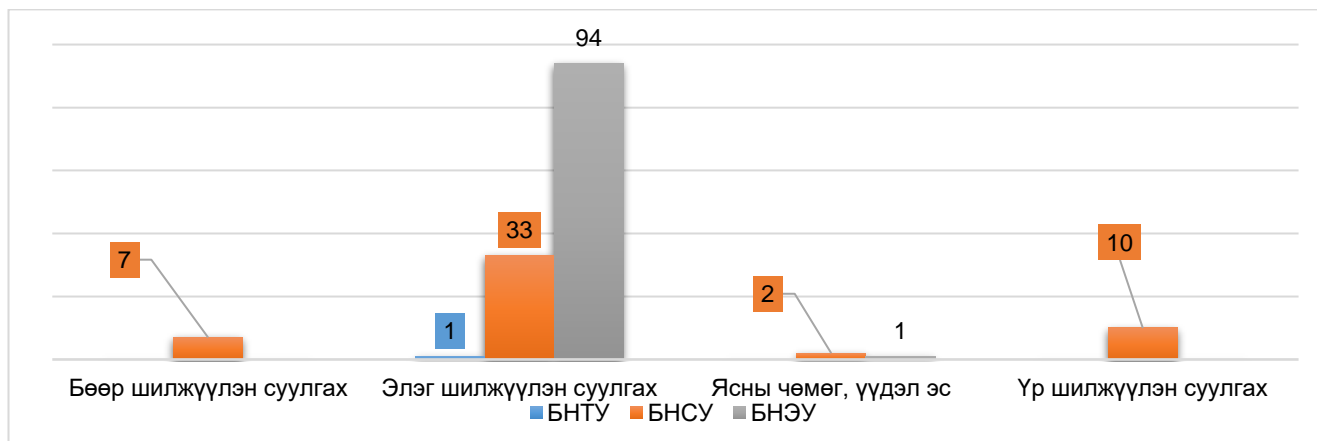
2024 онд нийт 27 иргэн гадаад улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд орохоор тодорхойлолт авсан бөгөөд үүнээс 92.5 хувь нь БНЭУ-д, 3.75 хувь нь БНСУ-д, 3.75 хувь нь БНТУ-д эмчилгээнд орохоор тодорхойлолт авсан байна.

Зураг 10. 6 Гадаадад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд орохоор бүртгэн, тодорхойлолт авсан иргэдийн тоо, 2019-2024 он

2019-2024 оны хооронд нийт 148 иргэн БНСУ, БНЭУ, БНТУ-д эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээг хийлгэхээр тодорхойлолт авсан бөгөөд үүнээс хамгийн их буюу 85.5 хувь нь элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг гадаадад хийлгэхээр тодорхойлолт авсан байна.

Зураг 10. 7 Гадаадад эрхтэн шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд явсан иргэдийн тоо, 2019-2024 он

10.5 ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ОРОЛЦОЖ БУЙ ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТНИЙ СУРГАЛТ

Эс, эд, эрхтэн шилжүүлэн суулгах эмчилгээний талаар сургалтыг Эрхтэн шилжүүлэн суулгах дэлхийн холбоо, БНСУ, БНТУ, Испани, Австрали, Франц, АНУ-ын нийгэмлэг холбоотой хамтран тогтмол зохион байгуулан эмч мэргэжилтний ур чадварыг нэмэгдүүлэн, судалгаа шинжилгээний ажлыг хамтран хийж байна.

Хүснэгт 10. 4 Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах чиглэлээр сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтний тоо, 2018-2024 он

Үзүүлэлт	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Гадаад сургалт	35	23	4	26	36	16	10
Дотоод сургалт	400	2020	600	250	650	310	630
Нийт	435	2043	604	276	686	326	640

2018 онд эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах чиглэлээр сургалтад нийт 435 хүн, 2019 онд 2043 хүн хамрагдсан. 2020, 2021 оны хувьд Ковид-19 цар тахлын хөл хорио, эмч нар дайчлагдан ажиллаж байсан тул сургалт цөөн явагдаж 2019 оноос оролцогчийн тоо буурсан. 2022 онд дэлхий нийтээр хөл хорио цуцлагдан хэвийн төлөвт шилжсэн учир олон улсын сургалт, семинарын үйл ажиллагаа эргэн сэргэснээр 2022 онд 36, 2023 онд 16 эмнэлгийн мэргэжилтэн 3 хоногоос 30 хоногийн хугацаатай сургалтад хамрагдаж байсан бөгөөд 2024 онд БНСУ, БНЭУ, Нидерланд, БНТУ зэрэг улсуудад 3-14 хоногийн хугацаатай сургалтад хамрагдсан байна. Гадаад сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтнүүд тухайн онд шинээр гарсан оношилгоо эмчилгээний шинэ технологи, менежмент суралцан мэдлэг, ур чадвараа нэмэгдүүлснээр эмнэл зүйн үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг сайжруулахад чухал үүрэгтэй байдаг.

Дотоод сургалтаар 2018 оноос 2024 онд эрүүл мэндийн байгууллагын эмнэлгийн мэргэжилтэн, анагаах ухааны их дээд сургуулийн оюутанд зориулан “Донор, эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаа”-ны талаар цогц ойлголтыг өгөн олон нийтэд таниулан сурталчлах чиглэлээр хамтран ажиллаж ирсэн. Энэ хугацаанд нийт 30 гаруй байгууллагын 4360 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, анагаах ухааны их, дээд сургуулийн оюутан сургалтад хамрагдсан байна.

БҮЛЭГ 11.

ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ЗАХИАЛГЫН
“1800-0119” ДУУДЛАГЫН УТАСНЫ ҮЙЛ
АЖИЛЛАГАА

БҮЛЭГ 11. ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ЗАХИАЛГЫН “1800-0119” ДУУДЛАГЫН ТӨВИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Улсын хоёрдугаар төв эмнэлгийн “1800-0119” тусгай дугаарын Эмчийн үзлэгийн цаг товллын утас нь 2020 оны 9-р сараас эхлэн нийслэлийн Дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүд, улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг төрөлжсөн болон тусгай мэргэшлийн төв эмнэлгүүдийн амбулаторийн эмчийн үзлэгийн цаг авах гэж өглөө эрт ирж урт дараалал үүсгэдэг, олон дахин давтан ирдэг, чирэгдүүлдэг байдлыг бууруулах, нэгдсэн удирдлагаар ханган шуурхай үйлчилгээ үзүүлэх зорилгоор байгуулагдан 5 дах жилдээ үйл ажиллагаа явуулж байна.

1800-0119 тусгай дугаарын утас нь 2024 онд нийт 38 эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран ажилласан. Үүнд:

Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төв эмнэлэг /7/

Дүүргийн Эрүүл мэндийн төв, Нэгдсэн эмнэлэг /8/

Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, БОЭТ /21/

Хөдөөгийн Нэгдсэн эмнэлэг /2/

Дуудлагын утасны үйлчилгээнд тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүдийн ажлын дадлага, туршлагатай 30 цахим бүртгэгч нар үйлчилж, өдөрт дунджаар 3500-6000 орчим дуудлага хүлээн авдаг бөгөөд дуудлагын ажилтан бүр өдөрт дунджаар 200-300 дуудлага хүлээн авч байна. 1 дуудлагад зарцуулах хугацаа 2-3 мин орчим байна.

2024 оны байдлаар тус дуудлагын утсанд хандсан дуудлага 1393642, үүнээс 998992 дуудлагад амжилттай үйлчилсэн байна. Дуудлагын чанарын үзүүлэлтийг тооцвол 71.7% хүрсэн нь өмнөх оны дуудлагын чанарын үзүүлэлт (77.2%)-ээс 5.5%-иар буурсан байна.

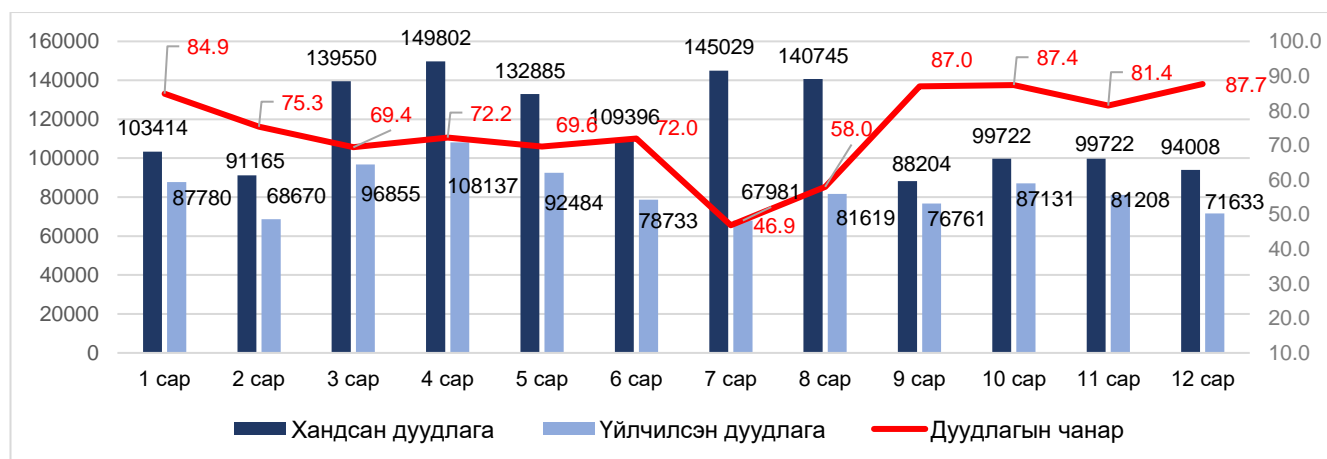
Хүснэгт 11. 1 Дуудлагын чанарын үзүүлэлт, 2023 он

Дуудлагын чанарын үзүүлэлтүүд /нийт өдрүүдээр/	Зорилт	Гүйцэтгэл	
Efficiency*	$Eff = \frac{\text{Үйлчилсэн дуудлага}}{\text{Хандсан дуудлага}} \times 100\%$	≥80%	71.7%
Service level**	$SL = \frac{20 \text{ секундэд авсан дуудлага}}{\text{Үйлчилсэн дуудлага}} \times 100\%$	≥80%	

*Efficiency чанарын стандарт нь нийт хүлээн авсан дуудлагын хэдэн хувьд нь хариу өгч ажилласан чанарын үзүүлэлтийг илтгэнэ.

**Service Level стандарт нь нэгж дуудлагыг 20 сек дотор авч, иргэдэд хүлээгдэлгүй үйлчилсэн байдлыг илтгэнэ

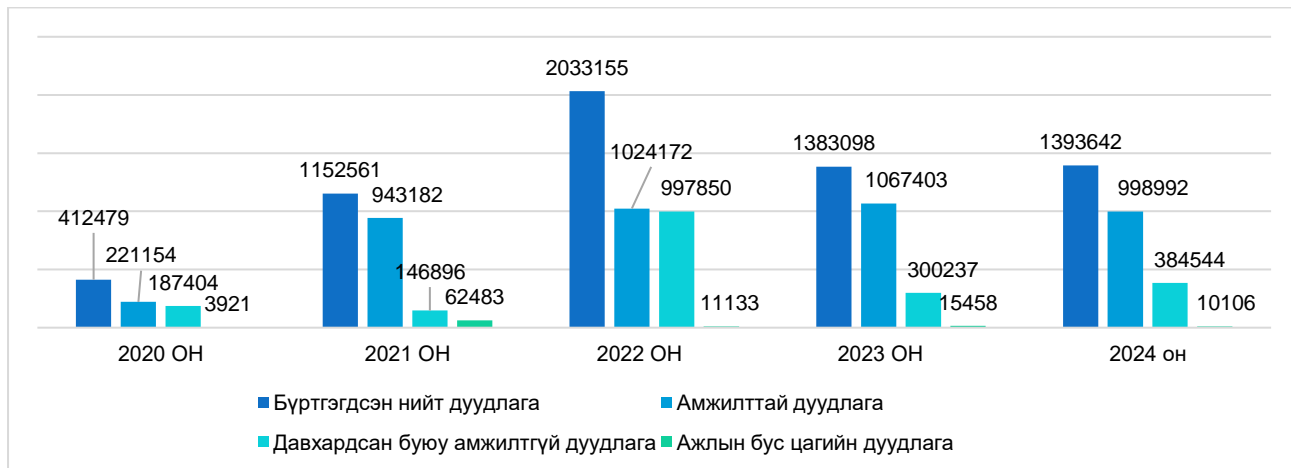
Зураг 11. 1 Дуудлагын чанарын үзүүлэлт, 2024 он

11.1 НИЙТ ХҮЛЭЭН АВСАН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ

2024 оны байдлаар 1800-0119 тусгай дугаарын утсанд нийт 1393642 дуудлага хандсан байна. Дуудлагын бүтцийг 2023 онтой харьцуулахад нийт хандсан дуудлага 10544 буюу 0.8%-аар ихэссэн, амжилттай дуудлага 68411 буюу 6.4%-иар буурсан үзүүлэлтэй байна.

Зураг 11.2 Нийт хандсан дуудлага 2020-2024 он

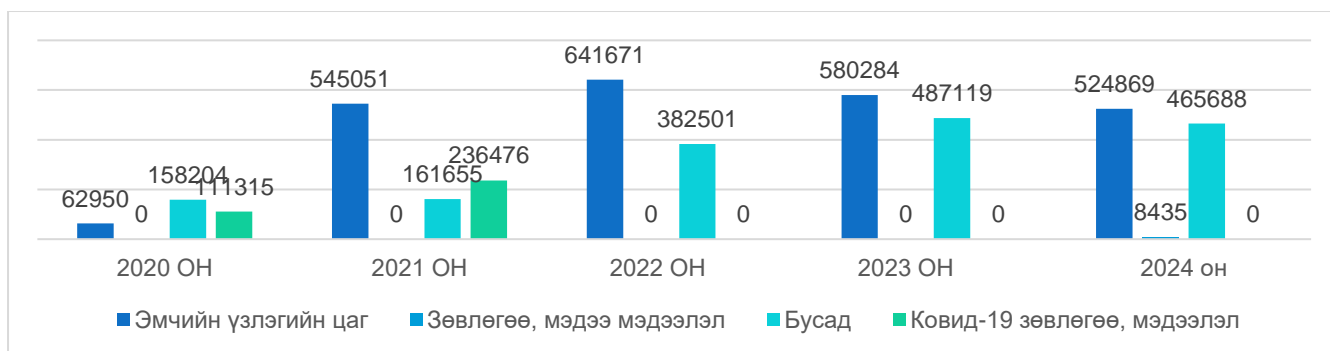
2024 оны байдлаар нийт хандсан дуудлагаас амжилттай дуудлага 998992 буюу 71.7%, давхардсан буюу амжилтгүй дуудлага 384544 буюу 27.6%, ажлын бус цагийн дуудлага 10106 буюу 0.7% тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 11.2 Дуудлагын бүтцээр, 2020-2024 он

Дуудлагын төрөл	2020 ОН	2021 ОН	2022 ОН	2023 ОН	2024 он
Хандсан нийт дуудлага	412479	1152561	2033155	1383098	1393642
Амжилттай дуудлага	221154	943182	1024172	1067403	998992
	53.60%	81.80%	50.4%	77.2%	71.7%
Давхардсан буюу амжилтгүй дуудлага	187404	146896	997850	300237	384544
	45.40%	12.80%	49.1%	21.7%	27.6%
Ажлын бус цагийн дуудлага	3921	62483	11133	15458	10106
	1.00%	5.40%	0.5%	1.1%	0.7%

Нийт 998992 амжилттай дуудлагыг бүтцээр задалж харуулбал, эмчийн үзлэгийн цаг товлол 524869(52.54%), бусад дуудлага 465688 (46.62%), зөвлөгөө, мэдээ мэдээлэл 8435 (0.84%)-ийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 11.3 Нийт үйлчилсэн дуудлага 2020-2024 он

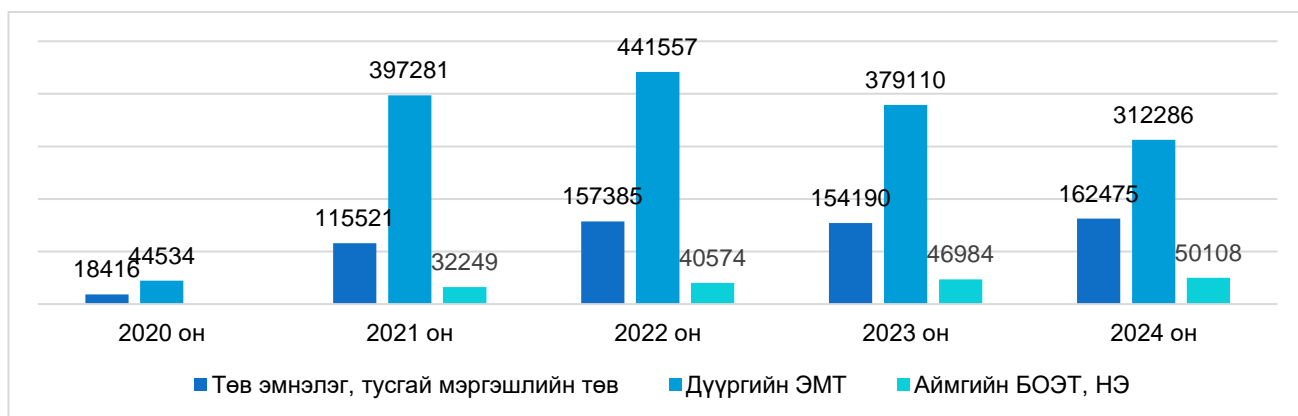
11.1. ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ТОВЛОСОН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ:

“Үйлчлүүлэгч эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ авахад хүлээж буй цаг хугацаа нь эрүүл мэндийн тогтолцооны хэрэгцээг хангаж чадаж байгаа эсэхийг хэмжих үндсэн шалгууруудын нэг” гэж ДЭМБ-аас тодорхойлсон байдаг. 2017 онд хийгдсэн “Амбулаторийн тусламж үйлчилгээний хүлээгдэл, түүнд нөлөөлж буй зарим хүчин зүйлсийн судалгаа”-нд өвчлөлийн тархалт их, нэг эмч нормативаас илүү үйлчлүүлэгч үзэх болон үзлэг их хийгдэж байгаа нь лавлагаа шатлалын зарим эмнэлгүүдэд хүлээгдэл үүсгэх гол хүчин зүйл болж байна гэсэн үр дүн гарсан байна.

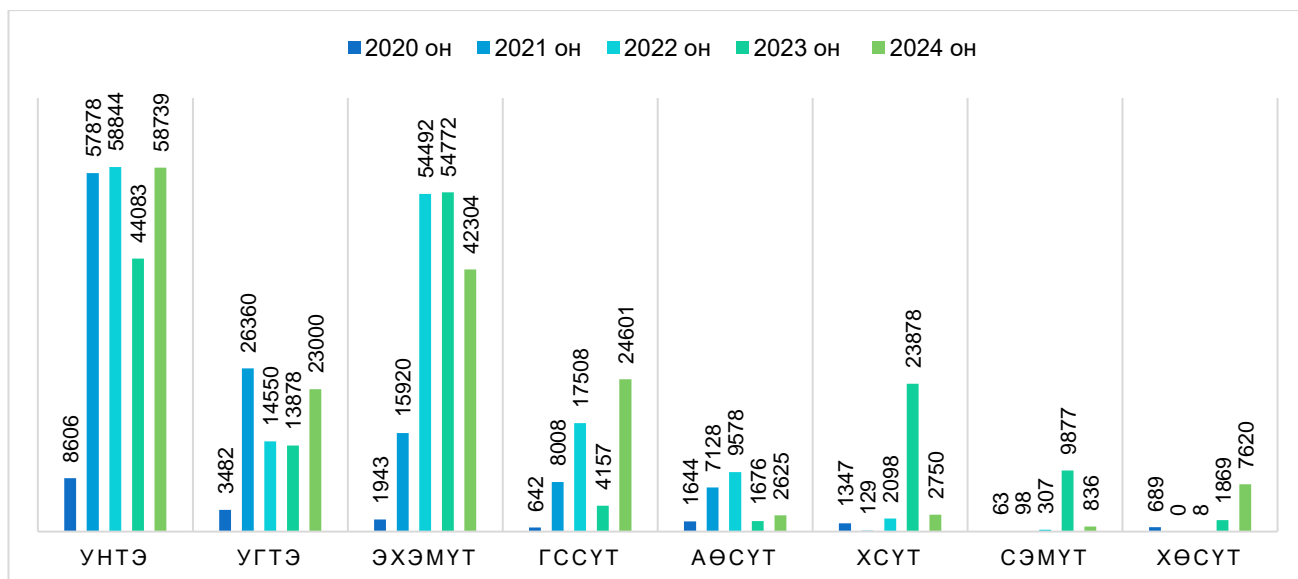
Нийслэлийн төрөлжсөн болон тусгай мэргэжлийн төв эмнэлэг, дүүргийн ЭМТ, Нэгдсэн эмнэлэг, аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг, БОЭТ-үүдээр үйлчлүүлэгч нь 4 төрлөөр буюу өөрөө биеэр ирэх, “1800-0119” дуудлагын утсанд хандах, давтан үзлэг бол шууд эмчээс, онлайн (e-mongolia цахим үйлчилгээний нэгдсэн портал) -аар үйлчилгээний цаг авах гэсэн хэлбэрээр амбулаторийн эмчийн үзлэгт хамрагдаж байна.

1800-0119 тусгай дугаарын “Эмчийн үзлэгийн цаг товлал” дуудлагын утас нь нийт 524869 дуудлагад эмчийн үзлэгийн цаг товлалыг олгосон байна. Үүнийг задалбал: Төв эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв 162475 (30.9%), Дүүргийн эрүүл мэндийн төв 312286 (59.4%), Аймгийн БОЭТ, НЭ 50108 (9.7%) эзэлж байна..

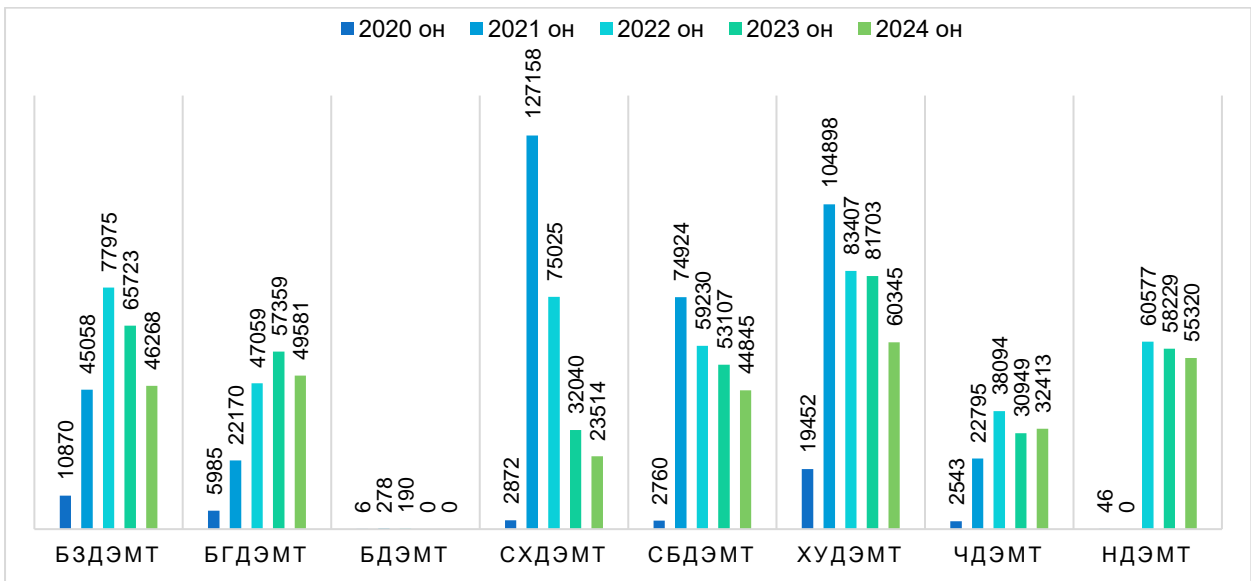
Зураг 11. 4 Эмчийн үзлэгийн цаг товлалын дуудлагын бүтэц 2020-2024 он

Зураг 11. 5 Эмчийн үзлэгийн цаг товлал, Төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв тус бүрээр 2020-2024 он

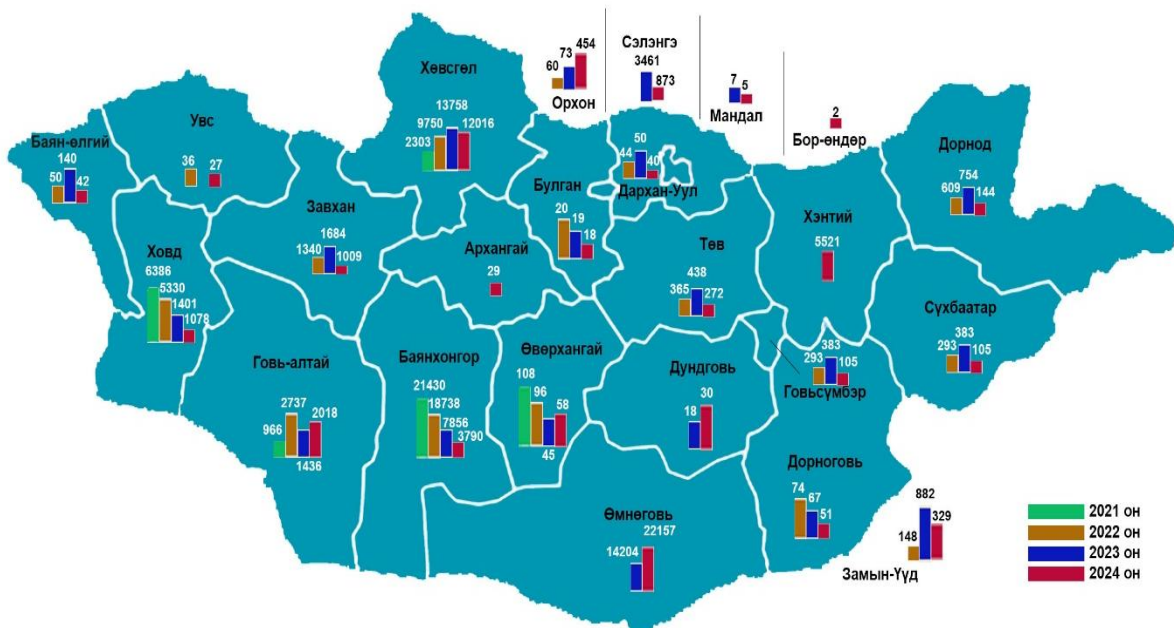

Зураг 11. 6 Эмчийн үзлэгийн цаг товлол /Дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүдээр 2020-2024 он

2024 онд Дуудлага зохицуулах алба нь 1800-0119 тусгай дугаарын утасны “Эмчийн үзлэгийн цаг товлол” дуудлагын үйлчилгээг хөдөө орон нутгийн нийт 23 эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран ажилласан.

Зураг 11. 7 Эмчийн үзлэгийн цаг товлол, аймаг 2021-2024 он

БҮЛЭГ 12.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ

БҮЛЭГ 12. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ

Энэхүү бүлгийг Монгол улсын эрүүл мэндийн үндэсний тооцооны 2023 оны үр дүнд үндэслэн боловсруулав. Тооцооллыг ДЭМБ болон ОУХАХБ-аас боловсруулсан “Эрүүл мэндийн тооцооны систем 2011” олон улсын стандарт аргачлалын дагуу Т-2 горим -ын дагуу тооцсон болно.

12.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДЛЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

12.1.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН НИЙТ ЗАРДАЛ

Эрүүл мэндийн нийт зардал 2023 онд өмнөх оноос 8 хувиар буурч 4.5 их наяд төгрөг, эрүүл мэндийн урсгал зардал 10 хувиар буурч 4.3 их наяд төгрөгт хүрсэн байна. 2023 онд улсын эмнэлгүүдэд гарсан зардал 3 хувиар, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад гарсан зардал 4 хувиар тус тус нэмэгдсэн ба гадаадад эмчлүүлсэн иргэдийн зардал 1.6 дахин, хөрөнгө оруулалтын 2.4 дахин нэмэгдсэн байна. Харин хандивлагч байгууллагуудаас хэрэгжүүлсэн төсөл хөтөлбөрийн зардал өмнөх оноос 7 дахин буурсан буюу коронавирүс (Ковид-19)-ийн вакцинжуулалт болон түүнтэй холбоотой судалгаа эрдэм шинжилгээний зардал буурсан нь нийт эрүүл мэндийн зардал буурахад голлох нөлөөг үзүүлжээ.

Зураг 12. 1 Эрүүл мэндийн нийт зардал (тэрбум төгрөг)

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

Эрүүл мэндийн нийт зардалд 2016-2020 он хүртэл дунджаар улсын эрүүл мэндийн байгууллагуудын зардал 43 хувийг, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын зардал 36 хувийг эзэлдэг байсан бол 2021-2022 онд улсын эрүүл мэндийн байгууллага болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын зардал тус тус 38 хувь байсан ба 2023 онд улсын эрүүл мэндийн байгууллагын зардал 34 хувьд хүрч буурсан бол хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагын зардал 45 хувьд хүрч өссөн үзүүлэлттэй байна.

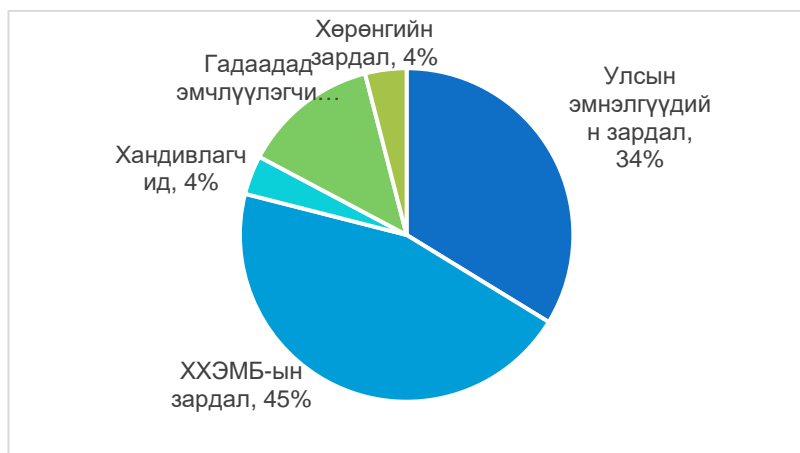
Цаашид эрүүл мэндийн нийт зардалд улсын эрүүл мэндийн байгууллагын зардлын эзлэх хувь буурч, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын зардлын хувийн жин нэмэгдэх зүй тогтол ажиглагдаж байна.

Гадаадад эмчлүүлсэн иргэдийн зардал 2016-2020 онд дунджаар нийт зардлын 7 орчим хувийг эзэлдэг байсан бол 2021 онд цар тахлын нөлөөгөөр буурч 1 хувьд хүрсэн боловч 2022 онд өсөж

7 хувьд буюу 343.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн бол 2023 онд энэ үзүүлэлт өмнөх оноос 1.6 дахин өсөж 565 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

Хандивлагч байгууллагуудаас эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжүүлсэн төсөл хөтөлбөр болон санхүүжүүлсэн зардлын хэмжээ нь 2016-2020 онд дунджаар нийт зардлын 3 хувийг эзэлж ирсэн бол 2021-2022 онд энэ үзүүлэлт нэмэгдэж дунджаар 17 хувьд хүрсэн ба 2023 онд дээр дурдсан шалтгаанаар буурч 162 тэрбум төгрөгт хүрсэн үзүүлэлтэй байна.

Зураг 12. 2 Эрүүл мэндийн нийт зардлын бүтэц хувиар, 2023 он

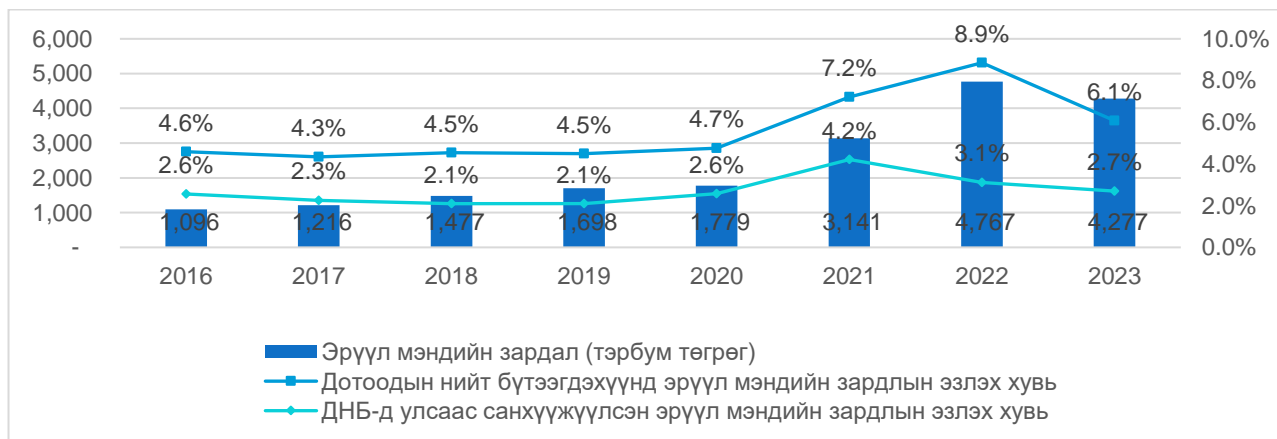
Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

12.1.2 ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНД ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эрүүл мэндийн зардлын эзлэх хувь 2016-2020 онд дунджаар 4.5 хувь буюу 4.3-4.7 хувийн хооронд тогтмол үзүүлэлттэй байсан бол 2021 онд энэ үзүүлэлт 2.5 нэгжээр нэмэгдэж 7.2 хувь, 2022 онд 8.9 хувьд хүрч өссөн ба 2023 онд 2.8 нэгжээр буурч 6.1 хувьд хүрсэн байна.

Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд улсаас санхүүжүүлсэн эрүүл мэндийн зардлын эзлэх хувь 2016-2020 онд 2.1-2.6 хувийг эзэлдэг байсан бол 2021 онд энэ үзүүлэлт нэмэгдэж 4.2 хувьд хүрсэн ба 2022 онд өмнөх оноос 1.1 нэгж буурч 3.1 хувь, 2023 онд 0.4 нэгж буурч 2.7 хувьд хүрчээ.

Зураг 12. 3 Эрүүл мэндийн зардал, Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эрүүл мэндийн зардлын эзлэх хувь

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

Хүснэгт 12. 1 Эрүүл мэндийн зардал ба дотоодын нийт бүтээгдэхүүн, тэдгээрийн жилийн өсөлт

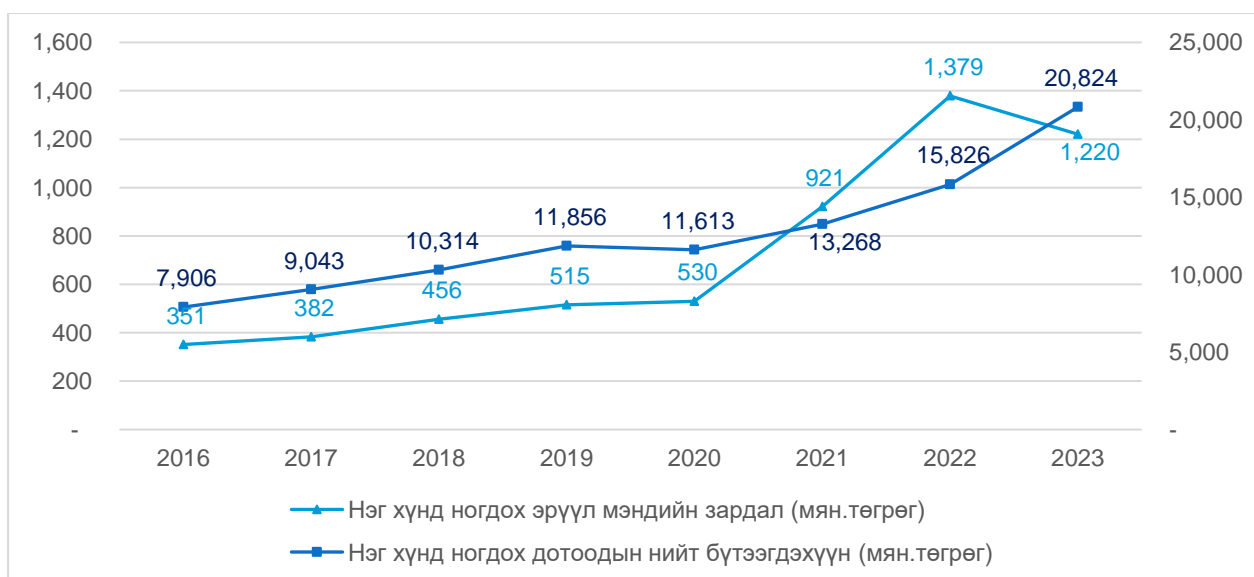
Он	Эрүүл мэндийн зардал		Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн		Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эрүүл мэндийн зардлын эзлэх хувь
	Дүн (тэрбум.₮)	Өсөлтийн хувь	Дүн (тэрбум.₮)	Өсөлтийн хувь	
2016	1,096	-	23,931.3	-	-
2017	1,216	11	28,010.7	17	4.3
2018	1,477	22	32,582.6	16	4.5
2019	1,698	15	37,839.2	16	4.5
2020	1,779	5	37,453.3	-1	4.7
2021	3,141	77	43,555.5	16	7.2
2022	4,767	52	45,851.6	24	8.9
2023	4277	-10	70441.5	31	6.1
Дундаж өсөлт					
2016-2020		10		12	
2016-2023		24		17	

Эх сурвалж: ҮСХ, ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

12.1.3 НЭГ ХҮНД НОГДОХ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДАЛ

Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал 2016 онд 351 мянган төгрөг байсан бол 2022 онд 4 дахин өсөж 1.37 сая төгрөгт хүрсэн бол 2023 онд өмнөх оноос 159 мянган төгрөгөөр буурч 1.22 сая төгрөгт хүрсэн байна. 2016-2020 онд өсөлт харьцангуй тогтмол буюу нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлттэй шууд хамааралтай өсөж ирсэн бол 2021 онд цар тахлын нөлөөгөөр өмнөх оноос 74 хувиар өссөн ба 2022 онд энэ өсөлт хадгалагдаж, өмнөх оноос 50 хувиар өссөн ба 2023 онд өмнөх оноос 12 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна..

Зураг 12. 4 Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн ба эрүүл мэндийн зардал, оны үнээр

Эх сурвалж: ҮСХ, ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

Хүснэгт 12. 2 Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал

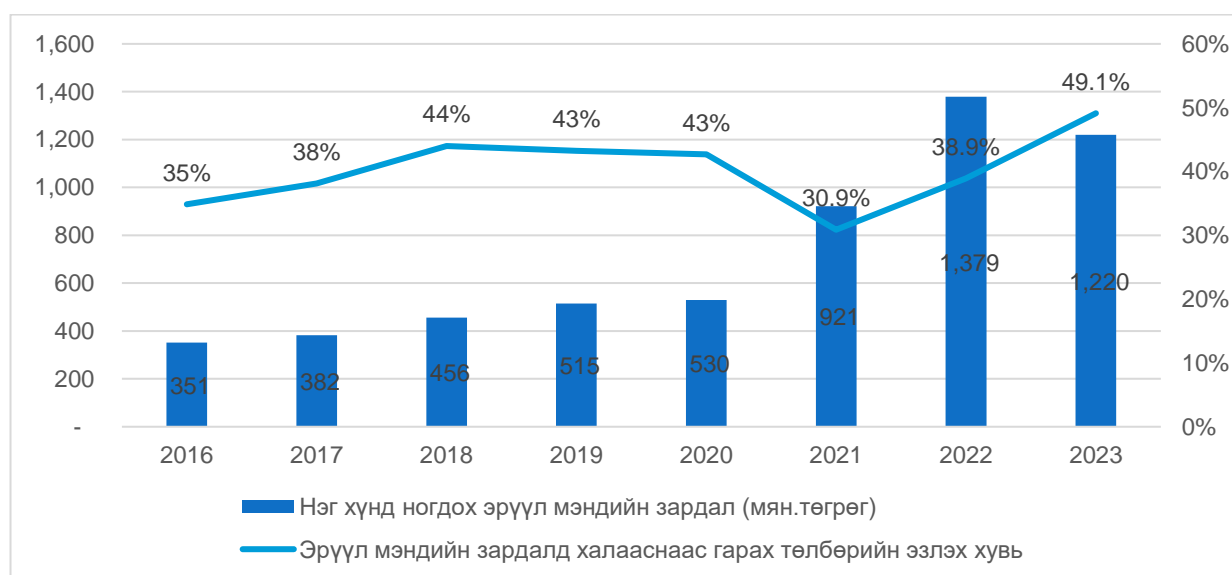
Он	Нэг хүнд ногдох ЭМЗ			Нэг хүнд ногдох ДНБ		Нэг хүнд ногдох ДНБ-д нэг хүнд ногдох ЭМЗ-ийн эзлэх хувь
	Дүн (мянган.₮)	Өсөлтийн хувь	Америк доллар	Дүн (мянган.₮)	Өсөлтийн хувь	
2016	351	-	164	7,906	-	-
2017	382	9	157	9,043	14	4.2
2018	456	19	185	10,314	14	4.4
2019	515	13	194	11,856	15	4.3
2020	530	3	188	11,613	-2	4.6
2021	921	74	310	13,268	14	6.9
2022	1,379	50	438	15,826	19	8.7
2023	1,220	-12	352	20,824	32	5.9
Дундаж өсөлт						
	2016-2020	10			10	
	2016-2023	22			15	

Эх сурвалж: ҮСХ, ЭМҮТ-ны мэдээний сан

12.1.4 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДАЛД ХУВИЙН ТӨЛБӨРИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

2016-2018 он хүртэл хувийн төлбөрийн хэмжээ жил бүр нэмэгдэж ирсэн бол 2019-2020 онд тогтмол буюу 43 хувь, 2021 онд 12 хувиар буурч 31 хувьд хүрсэн байна. Өөрөөр хэлбэл 2021 онд нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал 921 мянган төгрөг байсан ба үүний 30.9 хувь буюу 284 мянган төгрөгийг иргэн халааснаасаа гаргасан байна. Харин 2022 онд нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал 1,379 мянган төгрөг байсан ба үүний 38.9 хувь болон 535 мянган төгрөгийг иргэн халааснаасаа гаргасан бол 2023 онд нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал 1,220 мянган төгрөг байсан ба үүний 49.1 хувь болох 599 мянган төгрөгийг иргэн хувиасаа гаргажээ.

Зураг 12. 5 Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардалд хувийн төлбөрийн эзлэх хувь

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

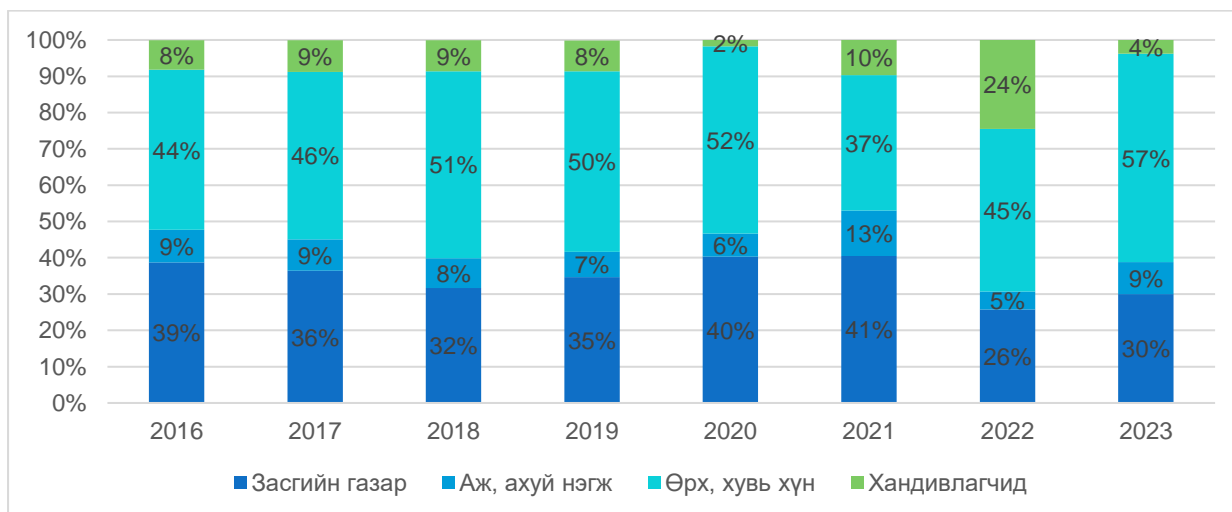
12.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДЛЫН АНГИЛАЛ

12.2.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ОРЛОГЫН ЭХ ҮҮСВЭР

Эрүүл мэндийн зардлыг орлогын эх үүсвэрээр авч үзвэл, 2016-2023 оны дунджаар нийт санхүүжилтэд улсын төсвийн санхүүжилт (засгийн газар) 35 хувь, аж ахуй нэгжийн санхүүжилт 8 хувь, хувийн санхүүжилт (өрх, хувь хүний төлбөр) 46 хувь, хандивлагч төрийн бус байгууллагын санхүүжилт 11 хувийг тус тус эзэлж байна.

Орлогын эх үүсвэрийг авч үзвэл улсын төсвийн санхүүжилт 2023 онд 2016 оноос 3 дахин өсөж 1,283.4 тэрбум төгрөг, хувийн санхүүжилт 5 дахин өсөж 2,454.5 тэрбум төгрөг, аж ахуй нэгжийн санхүүжилт 3.8 дахин өсөж 376.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн үзүүлэлттэй байна. Энэ нь жилээс жилд өсөн нэмэгдэж буй эрүүл мэндийн зардлыг санхүүжүүлэх орлогын эх үүсвэрийн өсөлтийн хурд өрх, хувь хүн болон улсын төсвийн хувьд ялгаатай байгааг харуулж байна.

Зураг 12. 6 Эрүүл мэндийн зардалд орлогын эх үүсвэрийн эзлэх хувь

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

Хүснэгт 12. 3 ЭМҮТ-г санхүүжүүлэх орлогын эх үүсвэрээр

Он	Орлогын эх үүсвэрээр (тэрбум төгрөг)					Орлогын эх үүсвэр хувиар				
	Засгийн газар	ААНБ	Өрх, хувь хүн	Хандивлагчид	ТББ	Засгийн газар	ААНБ	Өрх, хувь хүн	Хандивлагчид	ТББ
2016	424	98	483	89	1	38.7	9.0	44.1	8.1	0.1
2017	443	105	560	106	1	36.5	8.6	46.1	8.7	0.1
2018	468	121	760	126	2	31.7	8.2	51.4	8.5	0.1
2019	589	119	844	144	2	34.7	7.0	49.7	8.5	0.1
2020	717	114	917	31	-	40.3	6.4	51.6	1.8	-
2021	1,190	475	1,171	305	-	37.9	15.1	37.3	9.7	-
2022	1,224	252	2,124	1,167	-	25.7	5.3	44.6	24.5	-
2023	1,283	376	2,454	162	-	30.0	8.8	57.4	3.8	-

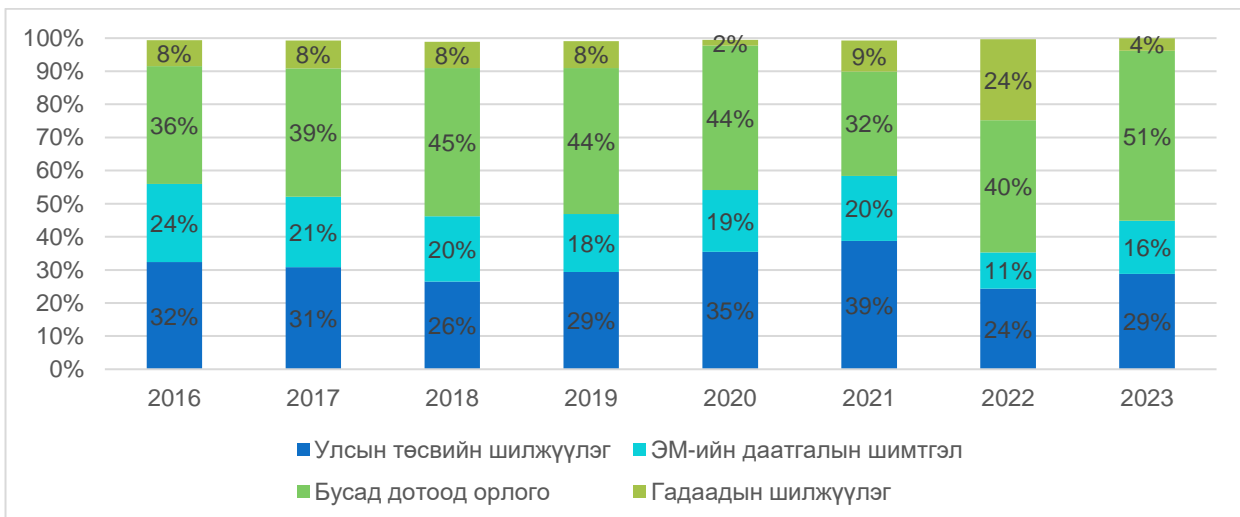
Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

12.2.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ОРЛОГЫН АНГИЛАЛ

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг санхүүжүүлэх орлогын ангилал -аар авч үзвэл 2016-2023 оны дунджаар нийт зардлын 41 хувь нь бусад дотоод орлого буюу өрх хувь хүний шууд төлбөр, 31 хувь нь улсын төсвийн дотоод шилжүүлэг буюу төр хариуцах тусламж үйлчилгээ болон улсын төсвөөс олгосон шилжүүлэг, 18 хувийг эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл буюу даатгалын сангийн шилжүүлэг, 9 хувийг гадаадын шилжүүлэг тус тус эзэлж байна. 2016-2019 онд хандивлагчдын санхүүжилт харьцангуй тогтвортой буюу орлогын 8 хувийг бүрдүүлж ирсэн бол 2020 онд 6 хувиар буурч 2 хувьд хүрсэн боловч 2021 онд 9 хувь, 2022 онд 24 хувьд хүрч өссөн бол 2023 онд өмнөх оноос буурч 4 хувьд хүрсэн үзүүлэлттэй байна.

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг санхүүжүүлэх орлогын ангилалд улсын төсвийн шилжүүлгийн эзлэх хувь нэмэгдэж 2020-2022 онд 35.4-24.3 хувьд хүрсэн ба даатгалын шимтгэл болон бусад орлого болох хувь хүний төлбөрийн эзлэх хувь буурсан байгаа нь цар тахалтай холбоотой эрүүл мэндийн зардлыг улсын төсвөөс шилжүүлсэнтэй холбоотой гарсан өөрчлөлтүүд байна. 2023 онд улсын төсвийн шилжүүлгийн дүн өмнөх оноос 11.5 тэрбум төгрөгөөр өссөн боловч нийт эрүүл мэндийн зардалд эзлэх хувийн жин нь буурч 29 хувьд хүрч өссөн.

Зураг 12. 7 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг санхүүжүүлэх орлогын ангилал (хувиар)

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

Хүснэгт 12. 4 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг санхүүжүүлэх орлогын ангилал (хувиар)

Үзүүлэлт	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Улсын төсвийн дотоод орлогын шилжүүлэг	32.3	30.9	26.5	29.3	35.4	31.3	24.3	28.8
Гадаадын эх үүсвэртэй санхүүжилтийг улсаас хуваарилсан шилжүүлэг	0.2	0.3	0.6	0.3	0.0	0.3	0.0	0.0
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	23.6	21.2	19.7	17.6	18.7	27.6	11.0	16.1
Сайн дурын урьдчилсан төлбөр	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.4	0.3	0.0
Бусад дотоод орлого	35.5	38.8	44.8	44.1	43.6	31.0	39.9	51.4
Гадаадын шууд шилжүүлэг	7.9	8.4	7.9	8.1	1.8	9.4	24.5	3.8

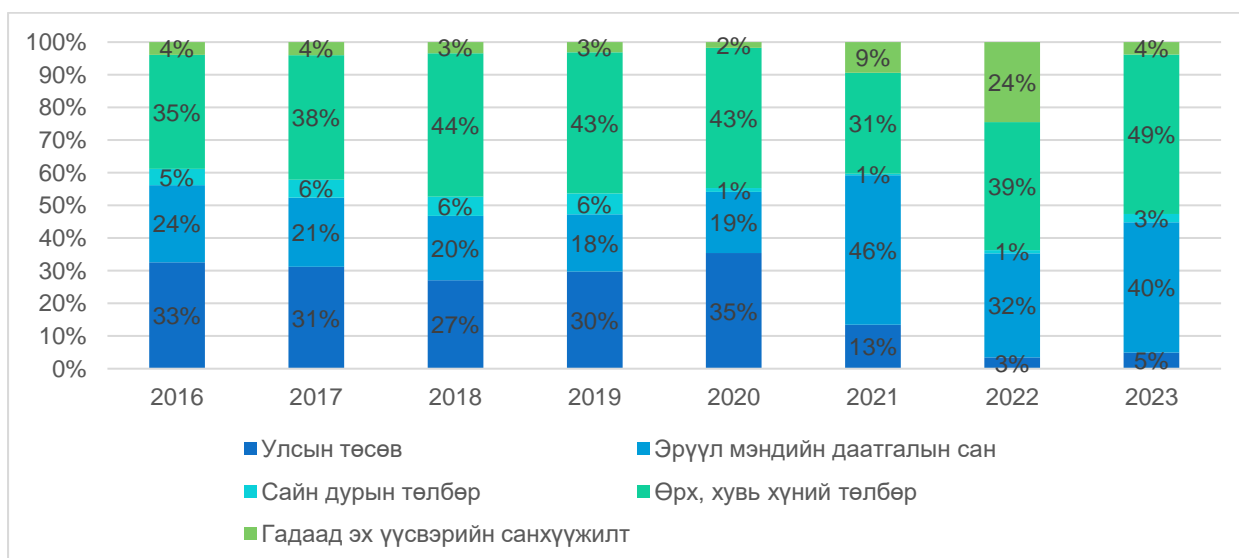
Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

12.2.3 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ САНХҮҮЖИЛТИЙН АНГИЛАЛ

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний санхүүжилтэд 2016-2023 оны дунджаар улсын санхүүжилт 50 хувь, өрх хувь хүний төлбөр 40 хувь, сайн дурын болон гадаад эх үүсвэрийн санхүүжилт тус тус 10 хувийг эзэлж байна.

Улсын төсвийн санхүүжилт нь эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний санхүүжилтэд голлох үүргийг гүйцэтгэсээр ирсэн ба 2020 онд түүний эзлэх хувь 35 хувь байсан бол 2021 онд нэг худалдан авагчийн тогтолцоонд шилжсэнтэй холбоотой энэ үзүүлэлт буурч 13 хувьд хүрсэн ба 2022-2023 онд 3-5 хувьд хүрсэн үзүүлэлттэй байна. Эсрэгээрээ эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүжилт 2020 онд 19 хувь байсан бол 2021 онд 46 хувь, 2022 онд 32 хувь, 2023 онд 40 хувьд хүрч өссөн байна. Өрх, хувь хүний төлбөр 2016-2021 онд жилд дунджаар 22 хувийн өсөлттэй байсан ба түүний эрүүл мэндийн зардалд эдлэх хувь 2016-2020 онд 35-43 хувьд хүрч өссөн бол 2021-2023 онд 31-49 хувьд хүрч өссөн ба мөнгөн дүнгээр 2.2 дахин нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 12. 8 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний санхүүжилтийн бүтэц хувиар

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

Хүснэгт 12. 5 Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний санхүүжилтийн ангилал (тэрбум төгрөг)

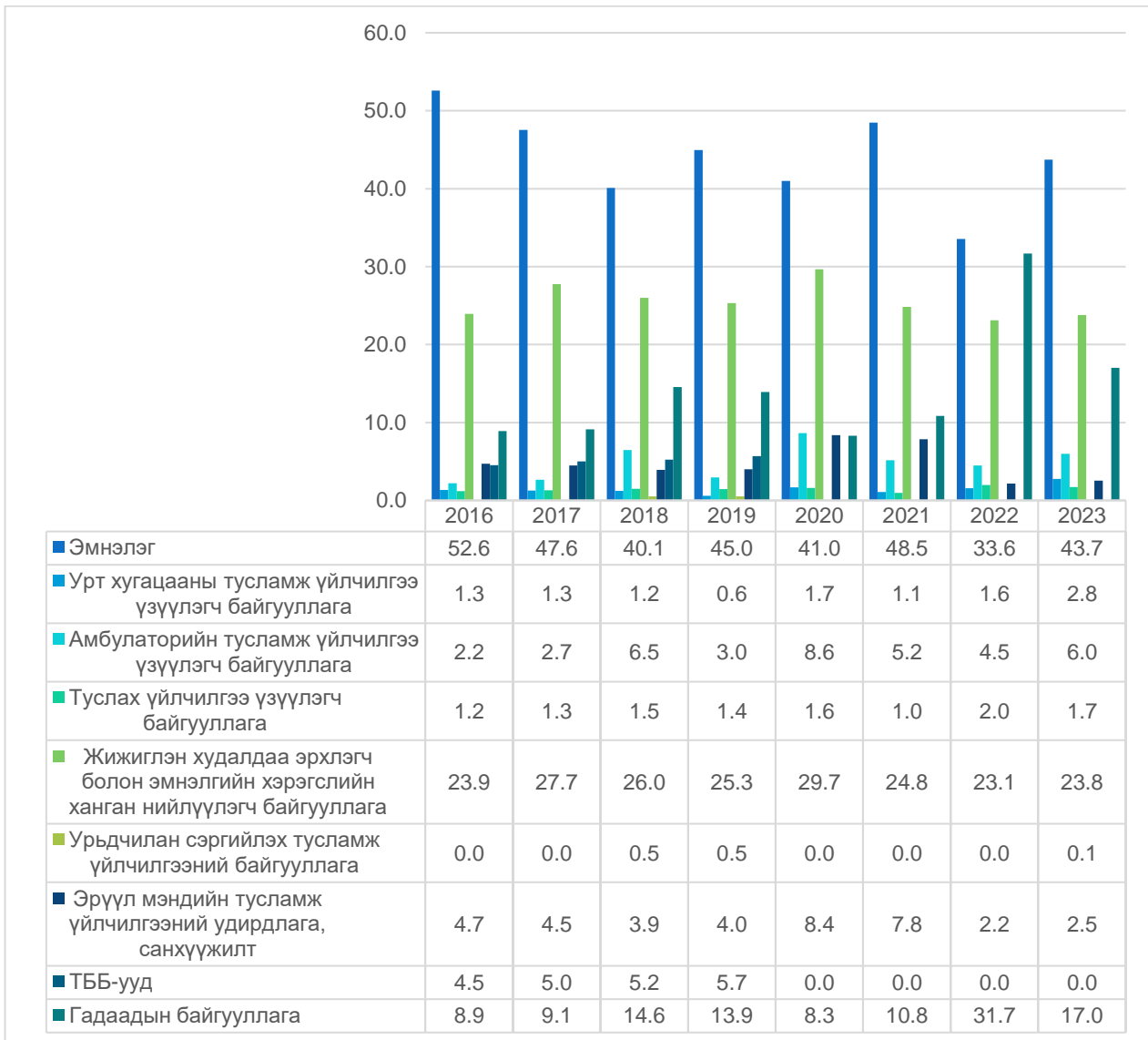
Үзүүлэлт	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Улсын нэгдсэн төсөв	616.2	636.9	691.5	802.3	962.3	1,858.9	1,682.5	1,919.4
Улсын төсөв (Нийгмийн халамжийн сангаас бусад)	357.2	379.1	400.0	504.2	630.4	423.2	168.1	211.7
Эрүүл мэндийн даатгалын сан	259.0	257.8	291.5	298.1	331.9	1,413.7	1514.4	1,707.6
Сайн дурын эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний төлбөр	55.0	67.0	87.0	108.9	21.5	17.2	49.3	108.7
Сайн дурын эрүүл мэндийн даатгал	5.0	5.6	9.0	11.5	20.9	17.2	20.7	26.8
Ашгийн бус байгууллагын санхүүжилт	49.5	60.8	77.3	96.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Сайн дурын эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний төлбөр /ангилагдаагүй/	0.6	0.6	0.6	0.7	0.6	0.0	28.5	0.0
Өрх, хувь хүний төлбөр	381.6	462.5	649.2	733.2	763.9	969.5	1,867.9	2,086.8
Гадаад эх үүсвэрийн санхүүжилт	43.2	49.1	49.8	53.6	31.3	294.8	1,167	162.4

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

12.2.4 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН ТӨРЛӨӨР

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагын төрлөөр авч үзвэл 2016-2023 оны дунджаар нийт зардлын 44.0 хувь нь бүх төрлийн ортой эмнэлгүүдэд, 25.5 хувь нь эм эмнэлгийн хэрэгслийн худалдаа эрхлэгч байгууллагуудад, 4.8 хувь нь удирдах байгууллагад, 4.8 хувь нь амбулаторийн үйлчилгээ эрхлэгч байгууллагуудад, 1.9 хувь нь туслах үйлчилгээ эрхлэгч болон урьдчилан сэргийлэх тусламж үйлчилгээ эрхлэгч байгууллагуудад, 1.4 хувь нь урт хугацааны тусламж үйлчилгээ эрхлэх байгууллагууд болох сэргээн засах төв болон рашаан сувиллын үйлчилгээ эрхлэгч байгууллагуудад гарсан зардал, үлдсэн 14.3 хувь нь гадаадын байгууллага (хандивлагч байгууллагууд болон гадаад улсад эмчилгээ хийлгэсэн иргэдийн зардал энэ хэсэгт орсон)-д гарсан зардал байна.

Зураг 12. 9 Эрүүл мэндийн зардал, тусламж, үйлчилгээ эрхлэгч байгууллагаар

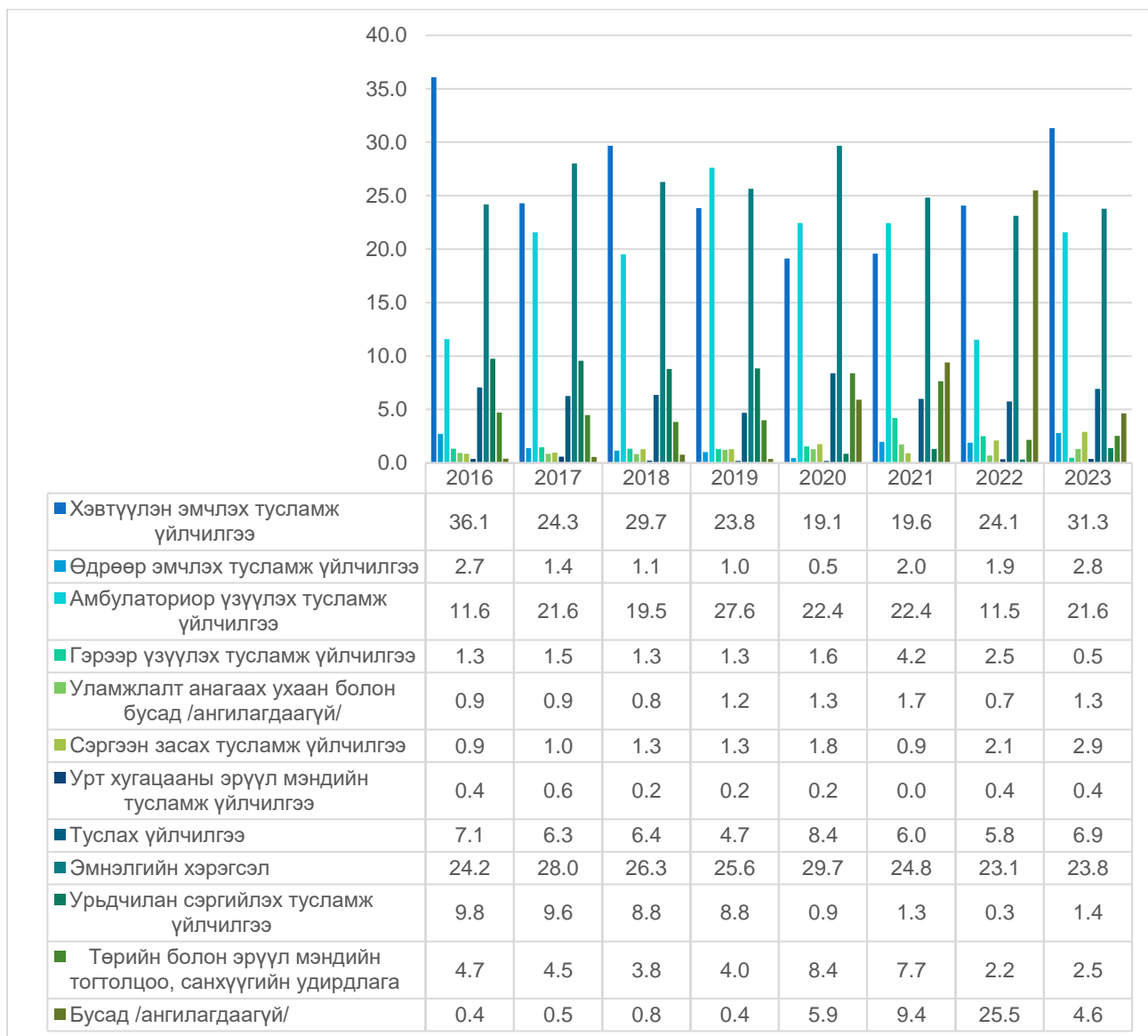

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

12.2.5 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АНГИЛЛААР

Эрүүл мэндийн зардлыг тусламж, үйлчилгээний ангиллаар авч үзвэл 2016-2023 оны дунджаар нийт зардлын 26.0 хувь нь хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээнд, 25.7 хувь нь эм, эмнэлгийн хэрэгсэлд, 19.8 хувь нь амбулаторийн тусламж, үйлчилгээнд, 6.4 хувь туслах үйл ажиллагаа болох дүрс оношилгоо, лаборатори, түргэн тусламжийн үйл ажиллагаанд, 5.1 хувь нь урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд, 4.7 хувь нь төрийн болон эрүүл мэндийн удирдлагаар хангах үйл ажиллагаанд, 1.7 хувь өдрөөр эмчлэх тусламж үйлчилгээнд, 1.8 хувь нь гэрээр үзүүлэх тусламж, үйлчилгээнд, 1.5 хувь нь сэргээн засах тусламж, үйлчилгээнд, 1.1 хувь нь уламжлалт анагаах ухааны тусламж, үйлчилгээнд тус тус зарцуулагдсан байна.

Зураг 12. 10 Эрүүл мэндийн зардал, тусламж, үйлчилгээний ангиллаар, (хувиар)

Эх сурвалж: ЭМУТ-ны мэдээллийн бааз

12.2.6 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН ХӨРӨНГИЙН ЗАРДЛЫН АНГИЛАЛ

Хөрөнгийн зардалд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын мэдээллийг ашиглан тооцсон ба хандивлагч орнуудын төсөл хөтөлбөрөөр хэрэгжсэн хөрөнгө оруулалт болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад хийгдсэн хөрөнгө оруулалтын мэдээллийг оруулаагүй болохыг анхаарна уу.

Хөрөнгийн зардалд 2016-2023 онд нийт 904.7 тэрбум төгрөг зарцуулсан байна. Үүний 61 хувь нь барилга байгууламж, 29 хувь нь машин, тоног төхөөрөмж, 9 хувь нь их засварт зарцуулагджээ. Дэд бүтэц буюу барилга байгууламжид зарцуулсан зардлын хөрөнгийн зардалд эзлэх хувийн жин 2019-2022 онд буурсан боловч зардлын дүн харьцангуй тогтвортой байсан ба 2023 онд өмнөх оноос 2.6 дахин өсөж 145.5 тэрбум төгрөгт хүрсэн. Харин машин, тоног төхөөрөмжид зарцуулсан зардлын хэмжээ 2019-2021 онд тогтмол өсөлттэй байсан ба 2022-2023 онд энэ үзүүлэлт буурч 10-7 хувьд хүрсэн. Их засварын зардал дунджаар хөрөнгийн зардлын 10 орчим хувийг эзэлж байгаа ба 2016 онд 9.6 тэрбум төгрөг байсан бол 2023 онд 79.8 тэрбум төгрөгт хүрч өссөн үзүүлэлттэй байна. 2023 онд 171.4 тэрбум төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулсан нь өмнөх оноос 2.4 дахин нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

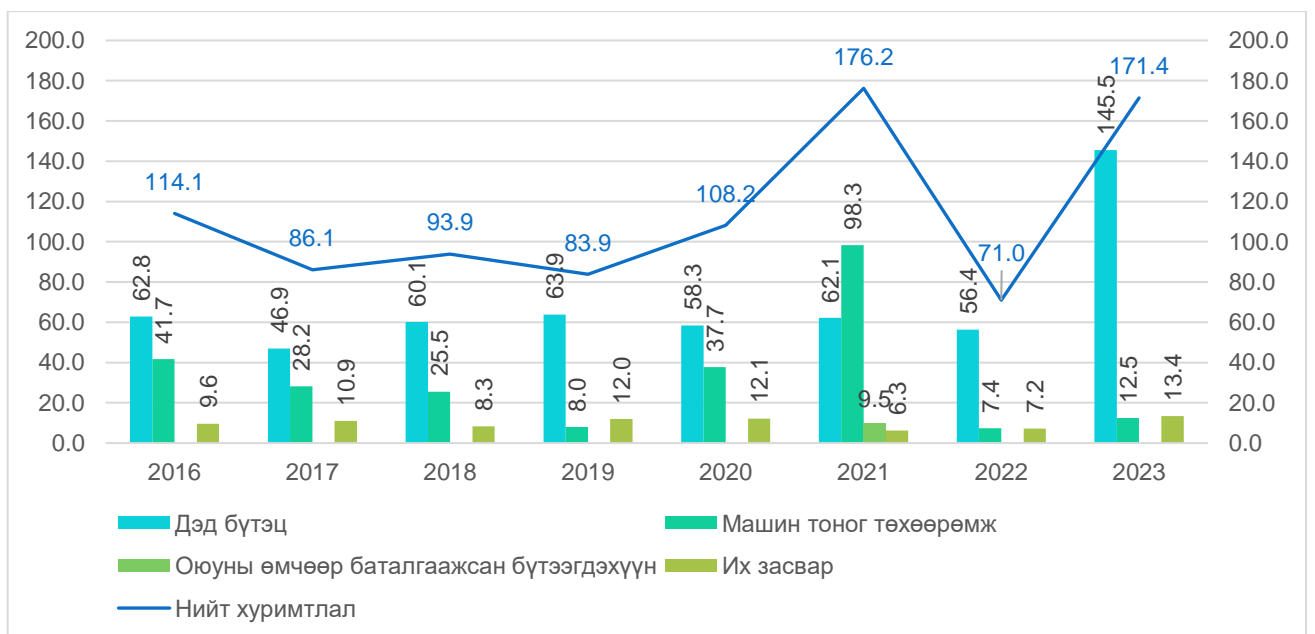
Зураг 12. 11 Хөрөнгийн зардал дэд ангиллаар (хувиар)

Эх сурвалж: ЭМҮТ-ны мэдээллийн бааз

2023 онд 171.4 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийн зардал гарсан ба үүний 85 хувийг барилга байгууламжид, 15 хувийг их засвар болон тоног төхөөрөмжид зарцуулсан байна. Машин тоног төхөөрөмж болон их засварын зардлын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг тухайн жилийн “Төсвийн тухай хууль”-ийн 2 дугаар хавсралтаас дэлгэрүүлэн үзэх боломжтой.

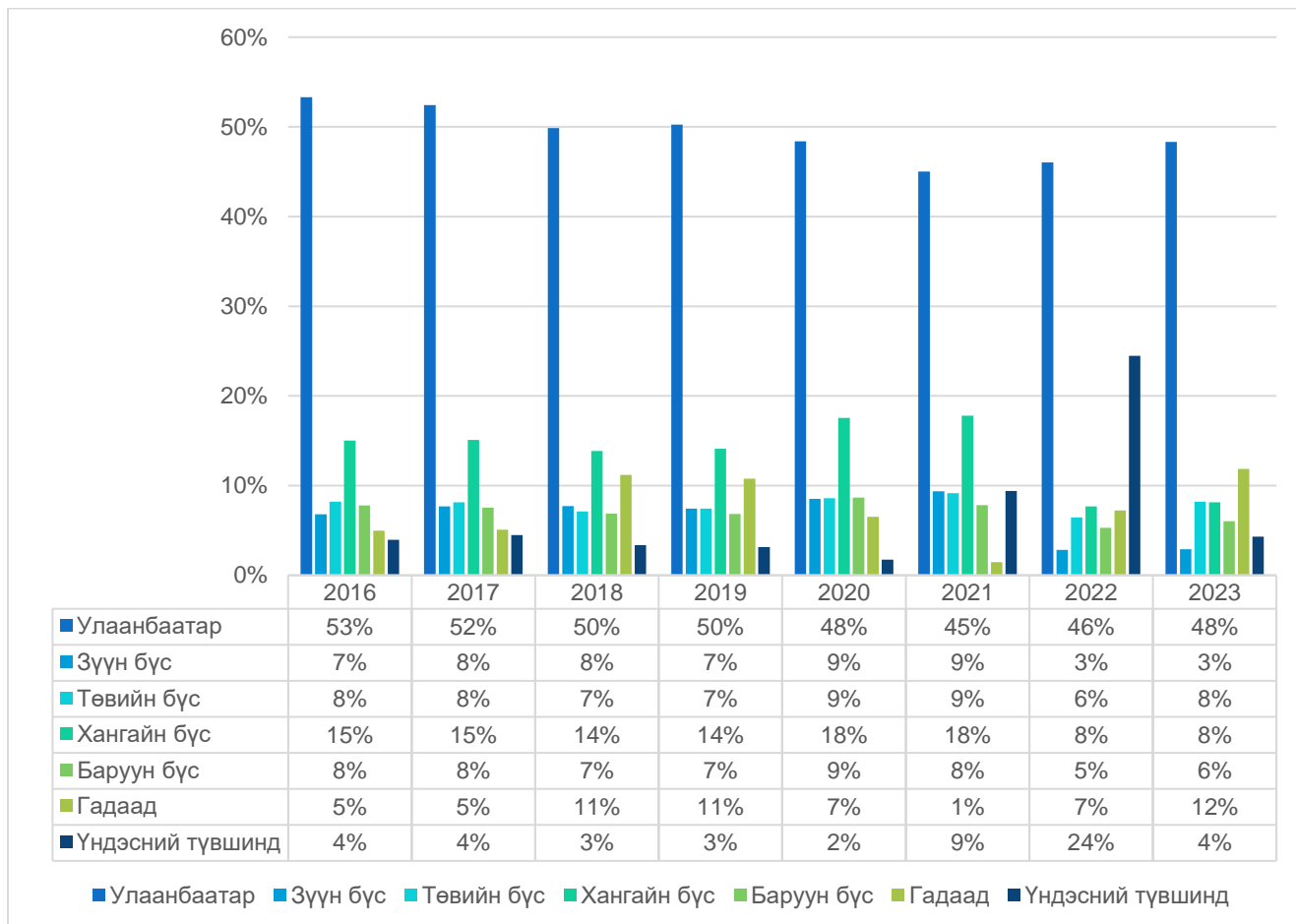
Зураг 12. 12 Хөрөнгийн зардал дэд ангиллаар (тэрбум төгрөгөөр)

12.2.7 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРДАЛ ГАЗАР ЗҮЙН БАЙРШЛААР

Эрүүл мэндийн зардлыг газар зүйн байршлаар нь авч үзвэл 2016-2023 оны дунджаар эрүүл мэндийн зардлын 49 хувийг Улаанбаатарт, 7 хувийг зүүн бүсэд, 8 хувийг төвийн бүсэд, 14 хувийг хангайн бүсэд, 7 хувийг баруун бүсэд, 7 хувийг гадаад улсад, үлдсэн 7 хувийг үндэсний хэмжээнд зарцуулсан (ангилагдаагүй) байна. Эрүүл мэндийн зардал 2023 онд өмнөх оноос Улаанбаатарт 2.3 хувь, Төвийн бүсэд 1.7 хувь, баруун бүсэд 0.7 хувь, хангайн бүсэд 0.5 хувь, зүүн бүсэд 0.1 хувиар нэмэгдсэн байна.

Зураг 12. 13 Эрүүл мэндийн зардал газар зүйн байршлаар (хувиар)

Эх сурвалж: ЭМУТ-ны мэдээллийн бааз

БҮЛЭГ 13.

ЭМГЭГ СУДЛАЛЫН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

БҮЛЭГ 13. ЭМГЭГ СУДЛАЛЫН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Эмгэг судлалын тусламж үйлчилгээг MNS ISO 9001:2016, эмгэг судлалын тусламж үйлчилгээний түгээмэл үйлдэл MNS 7015:2023, Эрүүл мэндийн сайдын 2023 оны 12 сарын 18-ны А/447 тоот тушаалаар батлагдсан “Эмгэг судлалын шинжилгээ хийх журам”, “Амьд сорьцын эмгэг эд, эс судлалын шинжилгээ хийх журам” зэргийг мөрдлөг болгон эмгэг судлалын тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах, чанарын гадаад болон дотоод үнэлгээг тогтмол хийх, төгсөлтийн дараах сургалтыг тасралтгүй явуулах зорилготой ажиллаж байна.

Амьд сорьцын шинжилгээний оношийг баталгаажуулах, ялган оношлох, халдвар илрүүлэх зорилгоор 15 нэр төрлийн гистохимийн шинжилгээ, хүүхэд ба насанд хүрэгчдийн хортой, хоргүй хавдрыг ялган оношлох, хавдрын эд гарвал, тавилан тодорхойлох, эмчилгээний төлөвлөгөө боловсруулах зорилгоор иммуногистохимийн шинжилгээний 70 гаруй маркер ашиглан анхдагч болон эцсийн оношийг баталгаажуулж байна.

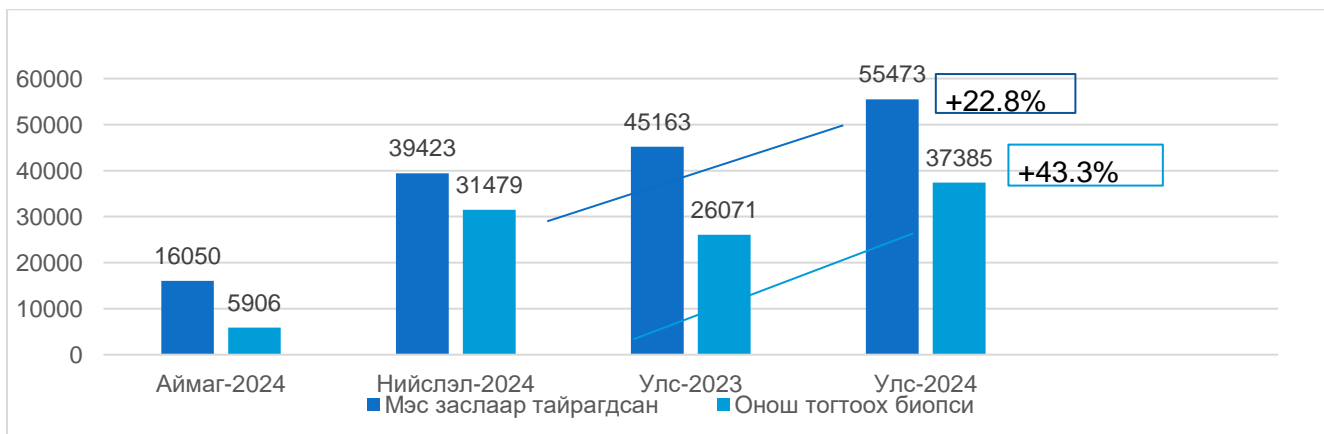
Телепатологийн тусламж, үйлчилгээг ашиглан Япон улсын анатомийн эмгэг судлаач эмч, зөвлөх мэргэжилтнүүдтэй холбогдон цахим зөвлөгөөнийг тогтмол зохион байгуулж, оношийг баталгаажуулж байгаа нь иргэдэд санхүүгийн дарамт чирэгдэл үүсгэх эрсдэлээс сэргийлсэн чухал ач холбогдолтой юм. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх заалт “Нас барагчийн цогцост үхлийн шалтгаан болон өвчний онош зөв тогтоогдсон эсэхийг тодорхойлох зорилгоор эмгэг судлалын шинжилгээ хийнэ” гэж заасны дагуу эмгэг судлалын шинжилгээг хийж, оношийн зөрөө, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний дутагдлыг тодорхойлж байна.

Монгол Улсын Эрүүл Мэндийн Сайдын 2022 оны А/550 дугаар тушаалаар Эхийн эндэгдлийн тохиолдолд лавлагаа төвөөс мэргэшсэн анатомийн эмгэг судлаач эмч томилон ажиллуулж онош, дүгнэлт гаргахаар зохицуулагдсан бөгөөд эмгэг судлалын шинжилгээ хийгдэж тохиолдлыг дахин давтагдахаас сэргийлэх, хожимдлыг арилгах чиглэлээр бодлогын шийдвэр гаргахад оролцож байна.

13.1 АМЬД СОРЬЦЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Улсын хэмжээнд өмнөх онтой харьцуулахад мэс заслаар тайрагдсан амьд сорьцын шинжилгээ нь 22.8%-аар өссөн, онош тогтоохоор авагдсан амьд сорьцын шинжилгээ нь 43.3%-аар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 13. 1 Амьд сорьцын шинжилгээ, 2024 он

13.1.1 АМЬД СОРЬЦЫН ШИНЖИЛГЭЭГЭЭР ХОРТ ХАВДАР ОНОШЛОГДСОН ТОХИОЛДОЛ

2024 онд амьд сорьцын шинжилгээгээр оношлогдсон зонхилох байрлалын хорт хавдрын нэгдүгээрт ходоод 17.9%, эмэгтэйчүүдийн дунд умайн хүзүү 18.8%, эрэгтэйчүүдийн дунд ходоодны хорт хавдар 11.4%-ийг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 13. 1 Амьд сорьцын шинжилгээгээр зонхилон тохиолдох хорт хавдар оношлогдсон тохиолдол, 2024 он

№	Хорт хавдрын байрлал	Тоо	Хувь	Эмэгтэй			Эрэгтэй		
				Хорт хавдрын байрлал	Тоо	Хувь	Хорт хавдрын байрлал	Тоо	Хувь
1	Ходоод	1101	17.9	Умайн хүзүү	638	18.8	Ходоод	715	11.4
2	Элэг	794	12.9	Хөх	599	17.7	Элэг	422	15.3
3	Умайн хүзүү	645	10.5	Ходоод	386	11.4	Улаан хоолой	277	10.0
4	Хөх	607	9.8	Элэг	372	10.9	Бөөр	221	8.0
5	Улаан хоолой	382	6.2	Бүдүүн гэдэс	127	3.7	Бүдүүн гэдэс	181	6.5
6	Бүдүүн гэдэс	308	5.0	Улаан хоолой	105	3.1	Уушги	171	6.2
Нийт		6142	100	Нийт	3384	100	Нийт	2758	100

13.1.2 АМЬД СОРЬЦЫН ШИНЖИЛГЭЭГЭЭР ХОРГҮЙ ХАВДАР ОНОШЛОГДСОН ТОХИОЛДОЛ

2024 онд амьд сорьцын шинжилгээгээр оношлогдсон хоргүй хавдрын нэгдүгээрт өөхний хоргүй хавдар 11.4%, эмэгтэйчүүдийн дунд өндгөвч 5.3%, эрэгтэйчүүдийн дунд бамбай булчирхайн хоргүй хавдар 4.7%-ийг эзэлж байна.

Хүснэгт 13. 2 Амьд сорьцын шинжилгээгээр зонхилон тохиолдох хоргүй хавдар оношлогдсон тохиолдол, улсаар, 2024 он

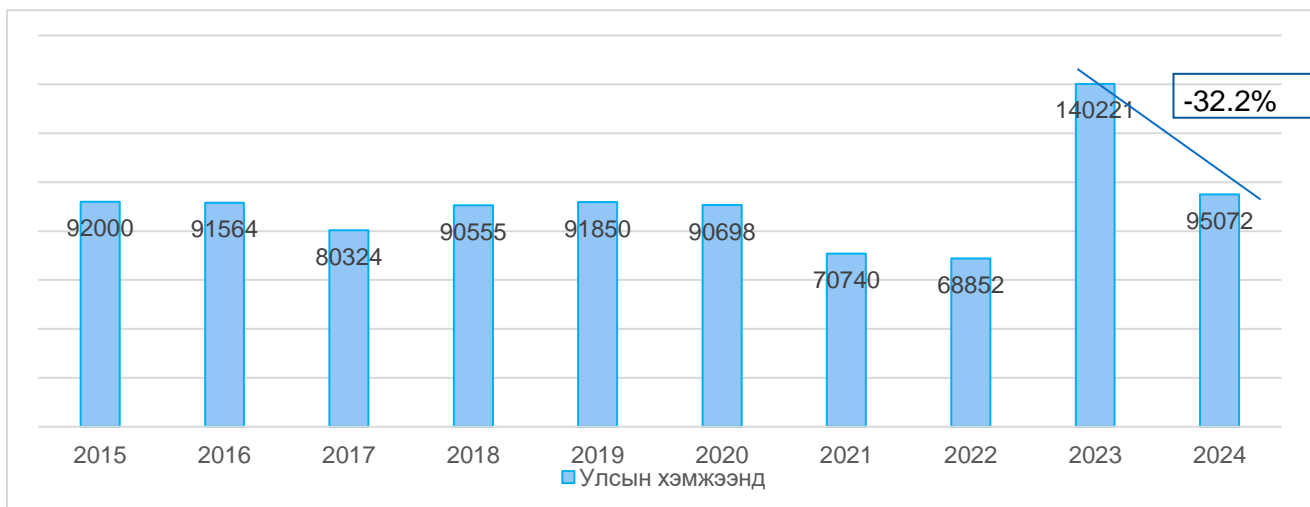
№	Хорт хавдрын байрлал	Тоо	Хувь	Эмэгтэй			Эрэгтэй		
				Хорт хавдрын байрлал	Тоо	Хувь	Хорт хавдрын байрлал	Тоо	Хувь
1	Өөхний	1025	11.4%	Өөхний	553	10.0	Өөхний	472	13.5
2	Өндгөвч	474	5.2%	Өндгөвч	295	5.3	Бамбай булчирхай	166	4.7
3	Бамбай булчирхай	423	4.7%	Бамбай булчирхай	257	4.6	Ходоод	199	5.7
4	Ходоод	354	3.9%	Умайн хүзүү	186	3.3	Арьс	192	5.5
5	Арьс	328	3.6%	Цусны судас	161	2.9	Улаан хоолой	112	3.2
6	Улаан хоолой	246	2.7%	Ходоод	155	2.8	Холбох ба бусад зөөлөн эдийн	101	2.9
Нийт		8967	100	Нийт	5495	100	Нийт	3472	100

13.2 ЭСИЙН ЭМГЭГ СУДЛАЛЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

2024 онд нийт 99370 эсийн эмгэг судлалын шинжилгээ хийгдсэнээс эмэгтэйчүүдийн (умайн хүзүүний) 95072, эмэгтэйчүүдийн бус 4298 хийгдсэн байна.

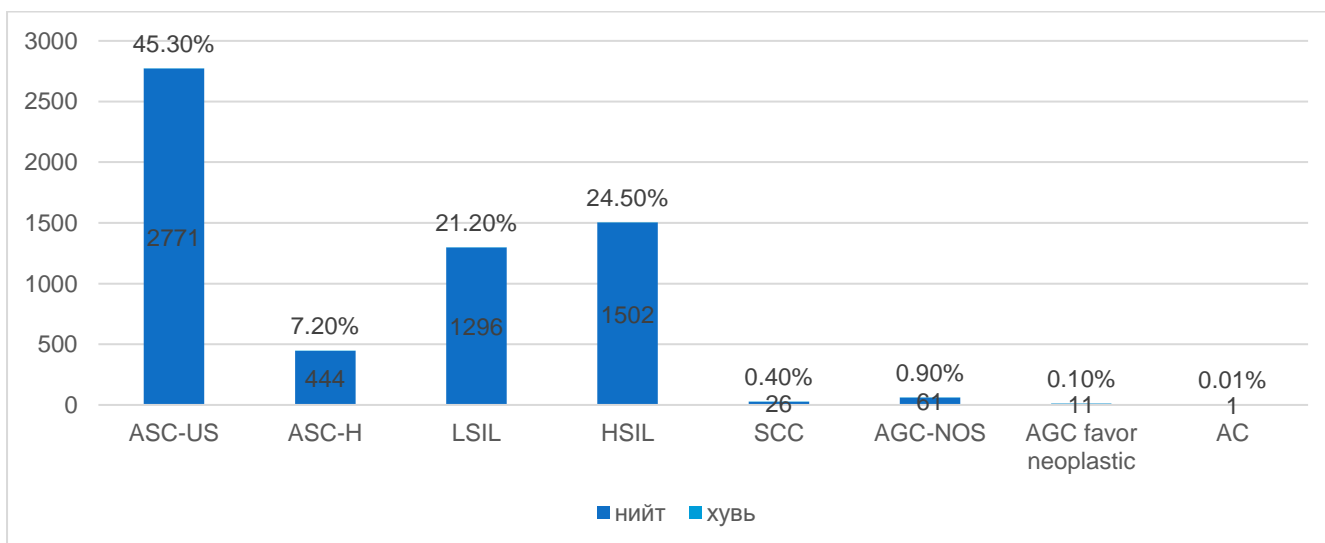
Умайн хүзүүний эсийн эмгэг судлалын шинжилгээ өмнөх онтой харьцуулахад 32.2 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлэг шинжилгээнд хамрагдсан зорилтот насны иргэдийн тоо 2015-2022 онуудад тогтвортой байсан бол 2023 онд харьцангуй өссөн байна. Энэ нь Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/139 дүгээр тушаалын хавсралт “Хүн амын нас, хүйс, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан зонхилон тохиолдох халдварт болон халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг, шинжилгээ, оношилгоог зохион байгуулах” журам батлагдаж, 2022 оны 05 дугаарын 01-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотой.

Хүснэгт 13. 3 Умайн хүзүүний эсийн эмгэг судлалын шинжилгээ, улсаар 2015-2024 он

2024 онд улсын хэмжээнд нийт 87731 /92.2%/ шинжилгээ сөрөг, 1230 /1.2%/ шинжилгээ шаардлага хангахгүй, 6111 /6.4%/ шинжилгээ хавдрын урьдал эмгэг оношлогдсон. Хавдрын урьдал эмгэг: ASC-US 2771 /45.3%/, ASC-H 444 /7.2%/, LSIL 1296 /21.2%/, HSIL 1502 /24.5%/, SCC 26 /0.4%/, AGC-NOS 61 /0.9%/, AGC-favor neoplastic 11 /0.1%/, Adenocarcinoma 1 /0.01%/ тус тус оношлогдсон байна.

Зураг 13. 2 Эсийн эмгэг судлалын шинжилгээ, оношийн төрлөөр, 2024 он

13.3 ЭМГЭГ СУДЛАЛЫН ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Сүүлийн 10 жилийн хугацаанд улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нас баралтын 55%-д нь эмгэг судлалын шинжилгээ хийгдсэн байна. Харин 2024 онд нас баралт 3.4 хувиар нэмэгдсэн бол бүртгэгдсэн нас баралтын 36.2%-д эмгэг судлалын шинжилгээ хийгдсэн ба өмнөх онтой харьцуулахад 16.2%-аар буурсан байна. Эрүүл мэндийн сайдын 2023 оны 12 сарын 18-ны А/447 тоот тушаалын эмгэг судлалын шинжилгээ хийхгүй байх заалттай холбоотойгоор эмгэг судлалын задлан шинжилгээний хувь өмнөх оноос буурсан үзүүлэлттэй байна.

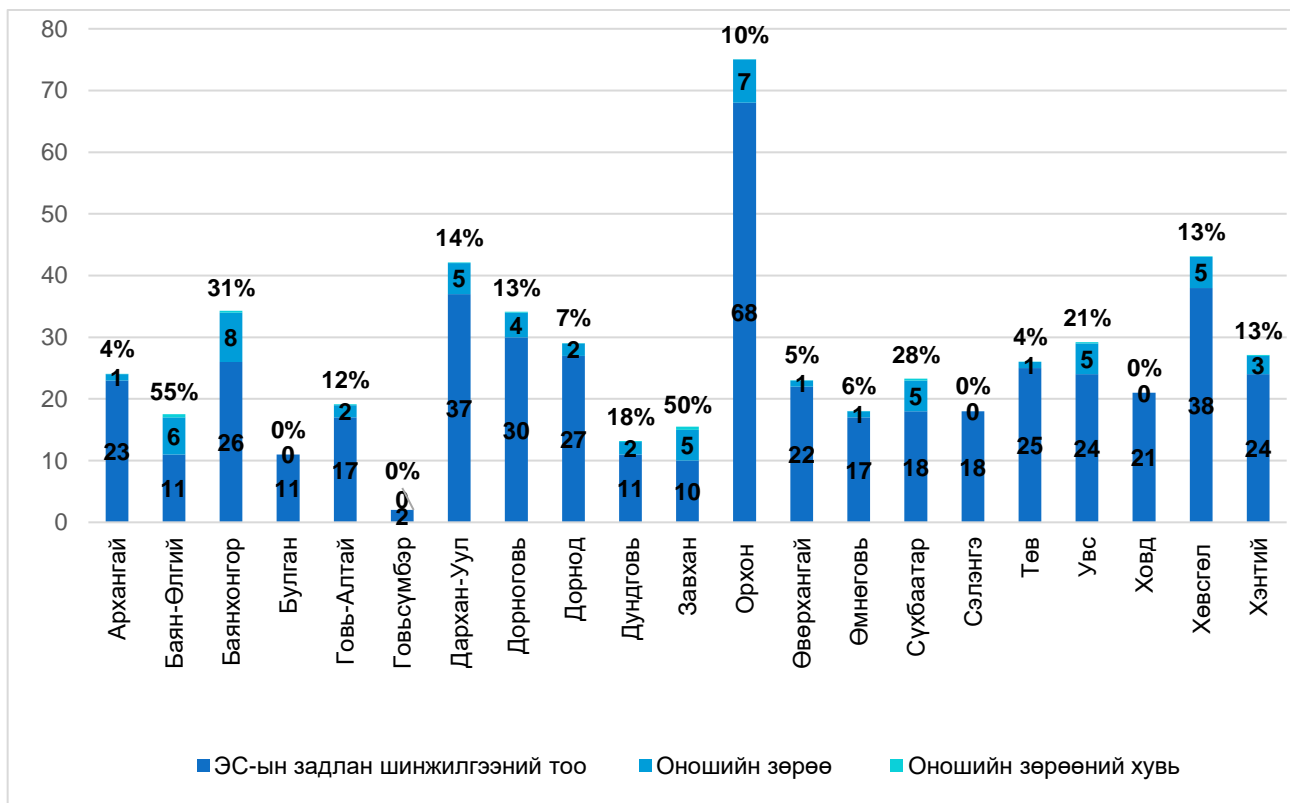
Зураг 13. 3 Эмгэг судлалын задлан шинжилгээ, Улсаар, 2015-2024 он

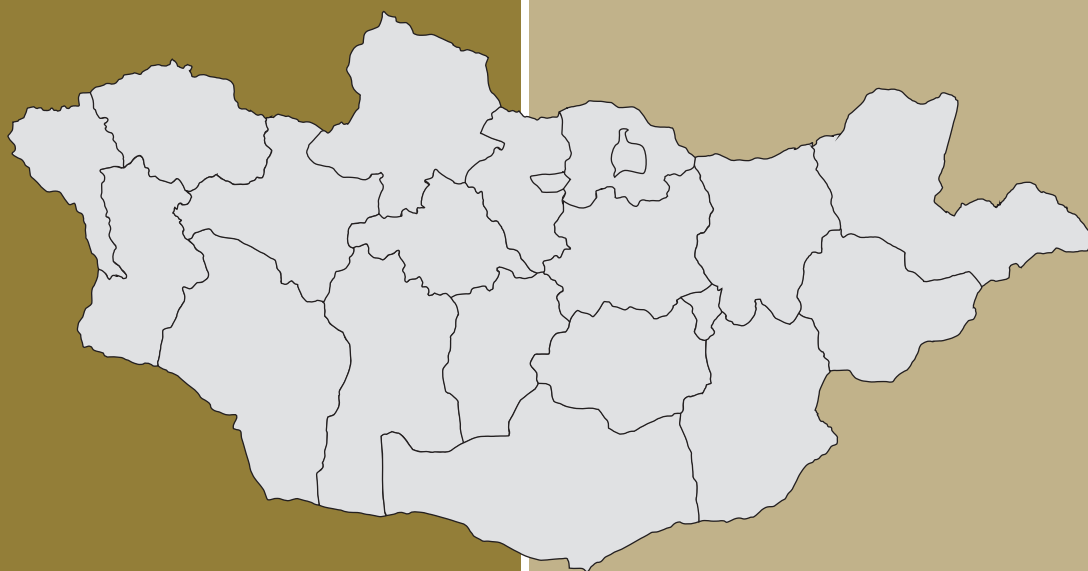

13.4 ҮНДСЭН ОНОШИЙН ЗӨРҮҮ

2024 онд эмгэг судлалын задлан шинжилгээ хийгдсэн тохиолдлуудын 13%-д нь үндсэн оношийн зөрөө илэрсэн.

Зураг 13. 4 Үндсэн оношийн зөрөө, зөрөөний хувь, аймгаар, 2024 он

БҮЛЭГ 14

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД,
СҮҮЛИЙН 10 ЖИЛЭЭР**

Эхийн эндэгдэл /100 000 амьд төрөлтөд/

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	0.0	102.2	0.0	115.1	58.5	122.0	242.4	0.0	0.0	0.0
2	Баян-Өлгий	72.2	35.3	35.1	0.0	0.0	174.6	68.3	72.1	0.0	0.0
3	Баянхонгор	46.9	101.7	0.0	0.0	0.0	0.0	53.8	59.6	0.0	70.5
4	Булган	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5	Говь-Алтай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	101.7	0.0
6	Говь-Сүмбэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
7	Дархан-Уул	0.0	40.2	0.0	83.1	0.0	0.0	136.7	0.0	0.0	0.0
8	Дорноговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	68.4	68.6	80.0	93.1	0.0
9	Дорнод	0.0	0.0	0.0	0.0	51.9	0.0	167.6	0.0	0.0	73.7
10	Дундговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
11	Завхан	0.0	0.0	150.5	0.0	0.0	0.0	75.2	0.0	0.0	0.0
12	Орхон	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	39.7	0.0	0.0	0.0
13	Өвөрхангай	36.3	74.8	0.0	0.0	38.4	41.2	45.3	50.3	0.0	58.1
14	Өмнөговь	66.4	212.9	76.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15	Сүхбаатар	0.0	158.5	78.4	0.0	77.5	0.0	0.0	90.1	82.4	104.7
16	Сэлэнгэ	51.1	108.9	0.0	58.6	56.2	0.0	123.2	0.0	0.0	90.7
17	Төв	78.5	82.1	0.0	0.0	0.0	0.0	177.1	125.0	0.0	0.0
18	Увс	0.0	0.0	49.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	57.3	61.5
19	Ховд	0.0	90.1	45.2	127.4	43.8	44.0	147.4	110.8	0.0	0.0
20	Хөвсгөл	32.0	101.2	0.0	34.7	70.6	73.3	37.7	130.5	0.0	0.0
21	Хэнтий	61.2	0.0	69.2	0.0	0.0	0.0	0.0	77.0	0.0	0.0
22	Аймгийн дундаж	23.0	56.0	22.3	24.4	21.6	32.9	70.9	42.8	13.3	22.8
23	Улаанбаатар	28.8	41.8	31.2	29.5	24.3	27.7	118.1	28.4	37.9	22.3
24	Улсын дундаж	26.0	48.6	26.9	27.1	23.0	30.2	94.9	35.1	26.4	22.5

Нялхсын эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/

Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1 Архангай	14.1	18.9	16.8	19.6	15.2	13.4	9.7	13.4	10.6	18.7
2 Баян-Өлгий	24.9	27.9	13.3	17.8	20.7	16.4	16.4	14.4	17.7	12.2
3 Баянхонгор	14.1	23.9	15.5	11.6	12.8	8.8	8.6	9.5	8.0	12.0
4 Булган	17.2	13.8	10.8	16.6	18.3	14.5	14.3	14.7	18.3	10.6
5 Говь-Алтай	13.1	16.2	16.4	16.3	14.6	8.5	17.7	13.4	11.2	13.9
6 Говь-Сүмбэр	13.5	15.6	7.2	2.1	11.7	6.8	2.1	10.6	8.7	3.1
7 Дархан-Уул	10.2	12.5	10.6	10.8	7.5	9.3	9.6	10.5	7.9	6.6
8 Дорноговь	12.3	14.6	12.8	11.7	7.4	8.9	8.9	9.6	11.2	10.9
9 Дорнод	7.6	11.1	13.4	4.1	7.3	15.5	7.8	8.2	5.3	5.9
10 Дундговь	7.0	16.8	9.1	7.7	7.4	7.8	14.0	11.8	10.1	1.8
11 Завхан	25.8	15.5	16.6	13.3	16.1	13.9	19.5	11.9	14.1	17.4
12 Орхон	12.2	12.6	5.0	6.5	8.3	8.6	12.3	6.5	8.1	9.9
13 Өвөрхангай	14.2	20.6	16.1	15.0	14.6	8.2	10.9	14.6	14.2	12.8
14 Өмнөговь	16.6	19.2	16.1	14.8	21.3	11.9	11.0	15.1	10.0	17.5
15 Сүхбаатар	18.6	22.2	17.3	10.7	10.1	7.4	5.1	8.1	4.9	7.3
16 Сэлэнгэ	8.2	14.7	11.0	10.6	9.6	8.5	10.5	9.7	13.0	7.3
17 Төв	13.3	20.5	10.0	18.3	15.4	11.2	15.1	21.3	12.7	20.0
18 Увс	20.4	21.6	18.7	14.1	13.6	13.8	10.2	13.7	8.6	14.8
19 Ховд	20.8	18.9	16.7	14.9	18.0	11.9	18.2	15.5	12.2	6.5
20 Хөвсгөл	22.4	28.3	22.0	18.0	18.0	13.6	13.6	16.1	10.6	17.9
21 Хэнтий	17.1	15.3	19.4	11.6	16.0	8.2	9.8	12.3	8.5	16.3
22 Аймагийн дундаж	15.9	18.8	14.5	13.1	13.8	11.2	12.0	12.3	10.8	11.9
23 Улаанбаатар	14.7	15.0	12.7	13.6	12.9	11.8	11.1	12.5	13.7	12.4
24 Улсын дундаж	15.3	16.8	13.6	13.4	13.3	11.5	11.6	12.4	12.3	12.2

Перинаталь эндэгдэл /1000 нийт төрөлтөд/

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	9.7	12.7	10.5	13.2	7.0	7.9	7.2	11.9	11.3	11.1
2	Баян-Өлгий	16.9	16.8	13.2	12.2	11.0	10.8	14.2	11.5	11.0	9.8
3	Баянхонгор	14.0	10.6	11.4	9.1	9.5	9.2	6.4	7.7	6.2	5.6
4	Булган	16.1	12.5	7.2	16.5	14.3	17.0	10.7	11.7	11.6	6.3
5	Говь-Алтай	9.2	15.2	14.7	13.1	12.4	9.9	15.3	8.6	13.1	5.8
6	Говь-Сүмбэр	8.9	6.6	4.8	2.1	13.9	0.0	4.2	10.5	8.7	3.1
7	Дархан-Уул	9.4	8.4	9.3	9.9	10.0	11.1	9.5	11.4	9.4	8.8
8	Дорноговь	9.7	11.1	14.3	11.6	8.1	9.5	5.5	4.8	13.0	7.9
9	Дорнод	8.6	10.1	13.3	6.6	7.2	7.5	13.3	10.6	9.2	4.4
10	Дундговь	4.0	16.7	9.0	5.5	8.4	5.6	9.3	13.2	4.3	5.4
11	Завхан	17.6	10.5	16.5	9.1	15.3	9.4	15.7	5.5	11.4	11.9
12	Орхон	13.3	11.4	8.9	8.3	8.3	8.6	13.4	8.2	8.0	12.3
13	Өвөрхангай	11.6	10.8	11.1	12.8	9.6	8.2	9.0	13.5	9.1	7.5
14	Өмнөговь	17.1	13.4	14.5	12.2	18.2	11.8	12.7	11.9	11.4	12.5
15	Сүхбаатар	16.4	13.4	11.7	9.1	9.2	10.3	7.2	7.2	3.3	5.2
16	Сэлэнгэ	8.1	7.1	7.0	7.6	10.6	12.0	10.4	6.7	10.7	5.4
17	Төв	18.6	21.1	9.2	10.4	18.0	8.3	19.3	13.6	8.8	9.3
18	Увс	14.9	14.1	15.6	9.4	8.9	12.2	13.9	12.4	7.4	9.8
19	Ховд	19.3	15.2	15.7	14.3	10.9	9.6	12.2	9.9	3.7	8.8
20	Хөвсгөл	18.1	16.8	12.9	14.2	11.2	13.5	14.2	10.8	5.5	12.6
21	Хэнтий	12.8	8.5	11.0	10.9	8.9	6.9	7.9	10.7	7.0	12.4
22	Аймгийн дундаж	13.4	12.6	11.9	10.8	10.6	9.9	11.4	10.2	8.6	9.0
23	Улаанбаатар	15.6	13.2	12.9	12.8	11.4	12.2	12.1	11.4	11.9	10.6
24	Улсын дундаж	14.6	12.9	12.4	11.9	11.0	11.1	11.8	10.8	10.4	9.8

Тав хүргэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	18.0	27.6	20.5	25.3	21.7	18.9	13.3	18.6	15.9	23.3
2	Баян-Өлгий	31.4	32.1	17.9	25.0	25.1	19.9	18.4	20.9	22.2	17.3
3	Баянхонгор	18.3	30.0	18.0	18.8	17.6	13.2	11.3	12.5	10.5	14.8
4	Булган	19.2	16.1	13.2	22.9	21.0	15.8	14.3	22.1	20.0	21.1
5	Говь-Алтай	15.5	20.4	19.7	19.4	19.0	9.2	21.6	20.1	12.2	17.4
6	Говь-Сүмбэр	15.7	20.0	14.4	6.4	11.7	11.3	2.1	13.2	8.7	6.3
7	Дархан-Уул	12.1	15.3	12.8	13.7	9.6	12.5	10.9	13.5	10.4	7.7
8	Дорноговь	12.3	16.7	13.6	16.0	12.5	10.3	12.3	13.6	13.0	15.9
9	Дорнод	10.2	15.4	18.1	6.6	10.4	19.5	10.1	12.0	8.6	9.6
10	Дундговь	10.0	21.0	15.9	13.2	9.5	10.0	15.2	11.8	14.5	3.6
11	Завхан	28.2	19.0	17.3	20.3	21.3	19.0	24.8	16.4	17.6	23.9
12	Орхон	15.2	14.5	5.4	9.5	10.6	10.2	13.9	6.9	9.4	10.4
13	Өвөрхангай	18.9	28.4	20.2	19.1	17.7	9.9	13.1	16.6	17.8	16.3
14	Өмнөговь	19.9	24.1	20.0	16.1	24.9	14.3	12.2	17.5	10.7	19.2
15	Сүхбаатар	22.9	27.7	20.4	16.1	13.2	12.6	5.8	11.7	9.1	10.5
16	Сэлэнгэ	11.8	19.1	15.1	12.3	12.4	12.7	14.8	15.7	16.8	11.8
17	Төв	17.3	30.4	17.5	26.2	20.9	20.5	21.3	30.0	21.5	26.7
18	Увс	23.4	27.0	22.1	19.9	17.8	15.8	11.8	18.5	12.6	17.8
19	Ховд	23.3	23.4	22.2	19.1	21.5	15.4	21.1	20.5	13.8	9.5
20	Хөвсгөл	27.5	32.4	26.3	23.6	22.6	17.2	18.1	17.8	16.5	22.1
21	Хэнтий	18.4	23.2	24.9	15.1	20.4	13.3	13.1	16.2	12.4	22.1
22	Аймгийн дундаж	19.2	23.7	18.1	17.7	17.6	14.6	14.7	16.2	14.1	15.5
23	Улаанбаатар	17.3	18.2	15.4	16.1	14.9	13.4	13.1	14.9	15.7	14.9
24	Улсын дундаж	18.3	20.8	16.7	16.9	16.1	14.0	13.9	15.5	14.9	15.2

Халдварт өвчин / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	64.1	159.7	53.3	61.2	55.6	37.7	1371.8	594.6	77.2	91.6
2	Баян-Өлгий	65.5	61.8	33.1	30.5	38.9	29.4	1074.1	218.1	36.9	52.8
3	Баянхонгор	183.1	268.8	134.3	167.2	183.1	149.8	2070.0	912.8	108.8	141.7
4	Булган	68.5	125.5	80.0	56.6	88.7	85.6	1967.2	515.8	53.2	60.5
5	Говь-Алтай	75.8	171.7	140.0	83.8	71.2	49.9	2258.5	1147.4	86.2	109.7
6	Говь-Сүмбэр	74.5	176.7	141.6	150.7	95.4	40.1	3097.3	1447.2	162.1	98.7
7	Дархан-Уул	77.3	313.8	93.0	114.2	148.0	96.4	1268.0	229.6	139.4	120.1
8	Дорноговь	139.8	266.9	105.3	108.1	160.6	129.6	2883.2	1282.8	230.8	136.3
9	Дорнод	337.8	337.1	381.2	354.5	268.6	194.8	2398.4	1029.4	313.7	233.6
10	Дундговь	125.3	144.7	110.5	89.0	87.3	65.6	2650.0	772.2	91.5	65.0
11	Завхан	75.2	112.8	65.4	63.6	97.8	88.2	1656.4	926.5	72.9	58.4
12	Орхон	104.2	138.6	66.8	84.9	87.8	62.8	1138.0	457.2	101.3	72.7
13	Өвөрхангай	81.2	196.0	99.2	88.0	77.3	48.9	1511.7	498.7	73.4	70.0
14	Өмнөговь	155.9	158.6	115.8	96.8	106.3	127.8	2502.9	2728.4	220.7	192.9
15	Сүхбаатар	142.5	218.3	216.1	110.9	154.5	80.0	2230.0	819.5	117.6	78.7
16	Сэлэнгэ	84.9	174.0	72.9	73.5	67.6	90.4	1431.8	742.1	154.7	49.7
17	Төв	136.6	133.5	88.9	70.4	76.6	60.6	1778.8	853.6	130.9	124.9
18	Увс	109.8	88.3	88.0	74.3	75.3	73.3	1740.8	633.1	64.4	62.8
19	Ховд	102.7	146.0	61.8	72.8	85.7	61.8	2241.4	943.2	67.3	74.8
20	Хөвсгөл	151.2	172.8	119.5	184.4	170.0	102.7	1427.5	403.3	87.8	104.0
21	Хэнтий	142.0	157.4	95.0	84.3	69.0	57.0	1901.5	632.3	65.6	56.7
22	Аймгийн дундаж	118.7	177.5	106.8	105.1	108.4	83.3	1795.9	768.7	113.6	97.3
23	Улаанбаатар	295.9	287.7	190.2	164.4	181.5	127.2	1706.6	1206.0	129.9	121.6
24	Улсын дундаж	200.5	227.8	144.9	132.4	141.8	103.5	1754.6	973.9	121.4	109.1

Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчид /10 000 хүн амд/

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	135.6	134.7	129.9	132.4	135.2	135.7	132.8	137.0	137.9	142.5
2	Баян-Өлгий	122.1	121.5	125.1	128.4	139.3	143.9	146.5	150.1	155.6	160.9
3	Баянхонгор	139.8	138.2	135.7	136.7	145.9	139.7	137.3	145.2	160.0	162.2
4	Булган	127.5	126.8	125.3	123.1	134.4	143.1	133.2	130.8	131.1	128.7
5	Говь-Алтай	190.5	195.9	192.8	189.4	190.6	196.7	198.7	207.4	209.2	213.3
6	Говь-Сүмбэр	160.2	148.3	152.6	159.9	155.7	156.8	168.7	163.6	165.4	167.3
7	Дархан-Уул	136.7	138.6	137.8	135.1	133.0	141.8	152.6	156.2	159.3	168.1
8	Дорноговь	150.6	158.2	165.4	167.0	158.0	172.5	168.1	168.3	167.6	176.2
9	Дорнод	136.3	132.7	131.0	129.9	129.8	131.2	134.5	137.9	139.8	140.6
10	Дундговь	157.9	156.7	154.3	152.8	156.8	152.2	157.4	148.6	154.3	162.7
11	Завхан	168.1	158.3	155.7	154.1	157.6	156.1	155.7	151.7	157.9	161.0
12	Орхон	133.0	150.3	148.7	155.3	157.3	161.6	173.0	188.9	196.0	197.4
13	Өвөрхангай	123.6	123.6	125.4	124.7	131.8	137.4	141.3	143.8	147.9	156.0
14	Өмнөговь	128.1	132.0	126.5	136.8	141.7	138.9	141.8	143.4	150.6	157.8
15	Сүхбаатар	136.2	133.6	128.9	129.7	129.6	132.9	131.5	130.5	127.3	128.9
16	Сэлэнгэ	112.6	116.9	121.8	119.2	126.0	117.0	116.4	129.7	132.0	136.4
17	Төв	135.2	139.5	143.4	139.4	140.4	147.0	146.3	138.9	143.3	146.6
18	Увс	146.4	141.2	133.8	137.8	141.1	144.6	146.9	157.2	167.3	166.0
19	Ховд	134.1	138.8	141.5	141.5	149.4	152.3	152.7	159.6	165.7	172.6
20	Хөвсгөл	119.7	117.0	115.7	118.9	115.7	115.0	118.8	124.0	125.4	133.1
21	Хэнтий	140.6	139.2	135.7	133.8	136.4	133.1	132.0	134.0	143.6	146.6
22	Аймгийн дундаж	136.2	137.2	136.6	137.3	140.5	142.5	144.3	148.2	152.7	157.1
23	Улаанбаатар	181.2	178.0	195.3	199.5	208.2	213.6	218.9	236.5	243.0	253.4
24	Улсын дундаж	156.7	156.0	163.1	165.5	171.4	175.2	178.8	189.6	195.9	203.9

Их эмч / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	18.0	19.9	18.3	19.4	21.6	22.0	21.3	21.7	22.8	24.8
2	Баян-Өлгий	17.0	18.6	20.2	20.7	22.9	24.3	24.9	26.3	28.6	30.1
3	Баянхонгор	19.0	20.6	21.7	23.0	24.2	22.9	21.6	23.5	25.5	26.3
4	Булган	18.4	19.9	19.8	17.9	21.8	23.9	22.2	18.4	21.0	20.6
5	Говь-Алтай	30.5	31.4	32.8	33.4	32.0	35.4	35.2	36.1	37.2	37.8
6	Говь-Сүмбэр	34.4	31.1	33.2	36.1	37.9	32.2	39.8	37.6	39.3	38.4
7	Дархан-Уул	26.2	28.0	27.2	26.3	27.3	29.7	29.6	31.2	33.9	36.0
8	Дорноговь	32.5	33.9	32.9	35.1	35.7	38.6	37.3	36.0	37.7	40.3
9	Дорнод	22.3	22.6	23.3	23.2	24.4	23.8	24.0	24.2	26.8	27.2
10	Дундговь	27.7	28.7	30.7	29.4	32.8	34.3	31.6	29.8	31.7	34.7
11	Завхан	23.1	25.9	25.3	24.5	25.1	25.3	25.3	24.5	27.1	26.8
12	Орхон	27.4	32.1	31.9	33.6	35.9	33.8	36.9	41.4	42.7	44.8
13	Өвөрхангай	22.0	22.6	22.5	22.8	24.6	25.5	25.0	26.0	28.8	31.3
14	Өмнөговь	28.0	29.1	29.2	29.2	32.7	33.3	34.1	33.2	34.1	35.2
15	Сүхбаатар	24.0	25.6	25.2	25.3	23.3	25.8	24.5	24.1	23.2	24.5
16	Сэлэнгэ	19.7	22.0	22.8	23.0	22.9	21.4	21.4	23.3	24.8	25.4
17	Төв	20.9	21.9	23.3	22.9	22.9	26.2	25.3	24.7	25.7	28.2
18	Увс	21.6	21.0	20.6	21.8	23.7	23.6	24.8	25.9	27.8	28.0
19	Ховд	23.5	24.8	26.8	27.2	29.9	32.2	30.6	33.6	35.6	37.4
20	Хөвсгөл	18.2	18.6	19.0	19.5	20.4	19.4	21.1	21.4	20.8	22.9
21	Хэнтий	21.6	22.6	24.1	23.4	25.0	26.6	26.5	26.5	27.1	26.4
22	Аймгийн дундаж	22.6	24.0	24.4	24.7	26.1	26.8	26.8	27.5	29.0	30.4
23	Улаанбаатар	42.3	42.2	46.0	48.2	49.9	52.4	54.2	58.1	60.9	64.0
24	Улсын дундаж	31.6	32.4	34.1	35.4	37.0	38.5	39.5	41.9	44.3	46.7

Сувилагч /10 000 хүн амд/

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	29.5	29.8	29.0	30.0	31.5	29.7	29.7	30.8	29.8	32.2
2	Баян-Өлгий	30.4	30.7	31.5	31.9	34.8	35.9	36.5	37.0	40.2	41.7
3	Баянхонгор	35.0	34.6	34.0	33.9	34.7	32.9	33.7	33.6	36.0	38.4
4	Булган	32.9	32.2	31.5	30.9	33.4	37.0	34.5	33.2	33.9	34.8
5	Говь-Алтай	43.6	44.9	44.5	44.1	46.1	44.0	45.6	46.3	44.6	46.4
6	Говь-Сүмбэр	37.4	37.1	39.0	37.3	33.3	29.3	32.6	32.0	33.7	35.1
7	Дархан-Уул	39.7	36.6	35.6	35.5	43.0	43.1	44.0	44.9	45.2	47.3
8	Дорноговь	32.2	34.3	37.7	36.3	33.9	38.4	35.0	36.3	35.3	39.3
9	Дорнод	35.6	35.6	35.2	34.5	35.1	36.0	35.7	36.9	36.3	37.0
10	Дундговь	35.6	34.1	32.4	33.0	33.5	33.6	35.0	29.3	31.9	33.4
11	Завхан	39.2	39.9	38.1	38.7	39.4	38.6	38.5	38.5	42.0	42.6
12	Орхон	36.3	41.3	41.3	42.6	40.0	40.1	40.9	45.9	47.9	48.4
13	Өвөрхангай	28.7	29.1	28.6	28.6	30.2	32.6	35.4	33.8	34.9	37.9
14	Өмнөговь	27.9	29.0	27.1	27.9	27.3	29.1	26.6	27.1	30.1	32.0
15	Сүхбаатар	36.6	36.0	35.4	35.8	35.2	36.0	37.4	36.5	35.8	35.2
16	Сэлэнгэ	27.5	27.7	30.6	29.9	30.4	30.2	29.2	32.9	34.6	35.9
17	Төв	31.1	32.4	31.5	30.7	31.8	32.6	33.2	33.8	32.7	32.5
18	Увс	34.4	34.6	31.6	34.2	35.2	37.1	37.0	38.4	40.9	40.8
19	Ховд	33.5	33.7	34.6	34.2	35.7	36.3	36.8	40.1	42.0	42.8
20	Хөвсгөл	28.6	27.9	28.2	29.8	29.4	30.9	32.6	35.1	34.8	37.8
21	Хэнтий	33.7	32.4	31.0	31.4	32.0	30.9	32.3	32.7	35.8	35.2
22	Аймгийн дундаж	33.1	33.4	33.1	33.4	34.3	34.9	35.3	36.3	37.4	38.8
23	Улаанбаатар	42.8	41.6	45.1	45.9	46.8	47.4	47.7	48.0	48.8	50.2
24	Улсын дундаж	37.5	37.2	38.5	39.1	40.0	40.7	41.0	41.8	42.8	44.3

Эмнэлгийн орны тоо / 10 000 хүн амд/

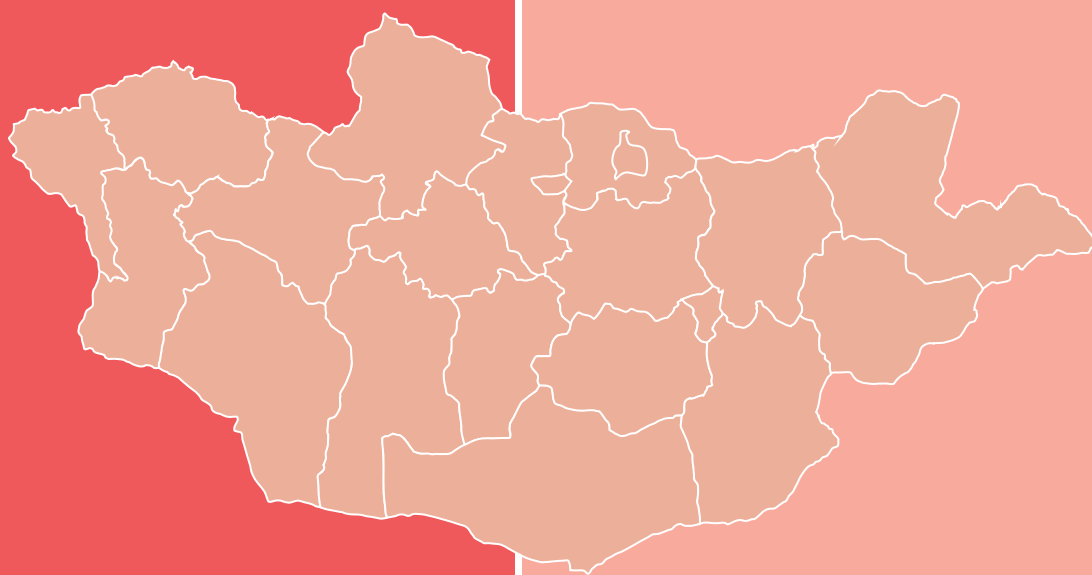
№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	55.2	56.0	55.0	54.3	54.6	58.2	161.4	57.7	62.9	63.6
2	Баян-Өлгий	68.9	72.7	77.1	76.9	76.1	90.5	88.3	89.1	92.6	90.5
3	Баянхонгор	57.1	62.2	63.4	67.3	67.1	74.8	214.3	76.8	77.6	78.4
4	Булган	55.1	62.3	60.4	60.7	61.6	58.3	158.1	53.9	50.6	50.6
5	Говь-Алтай	66.4	77.8	78.7	78.6	81.4	83.1	83.9	83.1	85.3	88.9
6	Говь-Сүмбэр	64.5	70.6	72.2	71.1	70.1	75.6	159.8	93.9	97.4	96.5
7	Дархан-Уул	67.1	73.2	73.6	73.9	73.9	75.2	51.8	52.6	52.8	81.1
8	Дорноговь	62.6	66.5	68.8	71.3	72.6	74.1	79.9	79.8	81.5	77.1
9	Дорнод	56.4	69.8	69.9	68.8	67.4	68.5	41.8	41.5	43.5	63.8
10	Дундговь	51.1	67.5	65.5	66.3	66.3	74.7	279.1	133.4	135.6	75.8
11	Завхан	71.2	81.7	82.1	78.8	76.1	92.6	180.0	85.9	87.2	88.0
12	Орхон	61.4	64.2	63.4	70.8	83.1	85.5	85.1	85.4	89.0	89.0
13	Өвөрхангай	60.7	63.5	72.7	71.7	74.0	80.3	137.2	90.0	89.7	79.6
14	Өмнөговь	73.5	71.4	102.5	99.3	100.1	98.5	208.2	102.3	102.2	93.7
15	Сүхбаатар	62.7	61.4	66.7	67.1	73.6	86.3	84.6	80.1	80.4	80.3
16	Сэлэнгэ	58.4	66.2	65.7	73.5	77.8	75.4	76.4	75.8	82.2	82.1
17	Төв	57.7	57.4	53.8	53.5	55.1	60.8	136.7	61.9	61.1	66.5
18	Увс	69.0	70.5	67.2	70.7	70.7	73.0	67.8	65.3	65.9	66.4
19	Ховд	67.6	67.4	66.8	64.0	68.8	86.2	92.1	93.8	90.7	93.3
20	Хөвсгөл	60.2	61.2	59.7	67.0	65.6	66.1	67.4	72.4	73.6	76.7
21	Хэнтий	60.2	67.5	63.0	63.6	63.3	71.7	129.9	73.9	76.0	76.1
22	Аймгийн дундаж	62.1	66.6	68.1	69.6	71.2	76.3	113.3	77.8	79.2	78.7
23	Улаанбаатар	83.2	83.4	88.1	89.8	91.4	92.9	100.9	101.1	95.6	98.0
24	Улсын дундаж	71.8	74.3	77.1	78.8	80.4	84.0	107.6	88.7	87.0	88.1

Хэвтэн эмчлүүлэгчид /10 000 хүн амд/

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	2052.7	2255.0	2128.3	2179.0	2038.6	2041.8	2528.8	2044.7	1978.1	2088.2
2	Баян-Өлгий	2793.4	2916.3	2724.3	2642.4	2753.0	2556.4	2829.4	2881.9	3183.0	3093.5
3	Баянхонгор	2280.9	2442.3	2308.3	2380.4	2625.2	2688.9	3438.1	2909.4	2831.3	2829.3
4	Булган	1931.3	2039.9	1919.0	2028.2	1950.0	1773.4	2500.2	1801.1	2048.2	2024.1
5	Говь-Алтай	2562.2	2586.3	2517.4	2464.9	2350.3	2298.9	3225.5	2413.7	2526.5	2685.6
6	Говь-Сүмбэр	2804.2	3003.5	2826.4	2948.3	2780.5	2461.9	3982.2	3301.0	3634.5	3494.6
7	Дархан-Уул	2818.1	3010.9	2976.8	3018.8	2975.7	2713.3	3443.3	3032.8	2929.4	2890.8
8	Дорноговь	2103.9	2415.8	2381.9	2453.7	2493.1	2390.4	2876.7	2692.7	2702.4	2738.4
9	Дорнод	2238.1	2528.0	2416.5	2368.2	2329.1	2166.9	2830.1	2309.1	2396.5	2421.0
10	Дундговь	2271.0	2548.0	2403.5	2385.9	2321.1	2158.9	2837.1	2232.2	2197.6	2418.2
11	Завхан	2339.3	2457.3	2279.4	2371.1	2409.1	2302.6	2783.9	2673.6	2877.8	2909.1
12	Орхон	2073.9	2197.5	2248.2	2451.7	2634.7	2451.8	3469.8	3607.3	3592.4	3488.3
13	Өвөрхангай	2076.2	2241.1	2111.6	2114.1	2160.8	2003.9	2386.9	2405.9	2668.5	2705.4
14	Өмнөговь	2008.9	2174.1	2105.9	2236.1	2273.4	2182.0	2552.4	2523.2	2393.7	2398.2
15	Сүхбаатар	2167.6	2242.6	2168.3	2187.5	2190.5	2125.5	2479.9	2338.8	2516.6	2727.5
16	Сэлэнгэ	1935.6	2196.7	2105.7	2132.0	2172.3	1825.2	2202.2	2202.4	2407.8	2464.2
17	Төв	1615.5	1826.9	1663.9	1640.7	1662.6	1448.6	2071.3	1813.5	1835.9	2019.4
18	Увс	2401.1	2592.1	2635.7	2529.1	2493.5	2273.7	2560.4	2668.5	2636.4	2702.7
19	Ховд	2773.8	2758.1	2647.7	2701.0	2588.8	2692.5	2944.4	3155.7	3176.1	3161.8
20	Хөвсгөл	2149.3	2280.2	2139.7	2233.6	2251.0	2100.7	2380.6	2171.1	2207.4	2202.2
21	Хэнтий	2147.9	2297.8	2085.4	2159.2	2248.2	2198.8	2978.0	2633.4	2592.4	2736.9
22	Аймгийн дундаж	2242.0	2406.7	2302.3	2340.8	2359.2	2224.4	2764.8	2553.5	2619.1	2656.5
23	Улаанбаатар	3012.2	3151.6	3307.7	3479.6	3558.3	3026.3	2945.0	3528.9	3588.3	3447.9
24	Улсын дундаж	2593.1	2748.8	2756.4	2856.7	2906.8	2593.0	2848.2	3011.3	3082.8	3040.6

Амбулаторид бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл, /10 000 хүн амд/

№	Аймаг, Хот	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Архангай	7977.1	9203.9	10178.0	9686.9	10094.1	7902.2	7254.7	9650.7	11003.4	10824.1
2	Баян-Өлгий	4711.8	4573.3	5408.8	6040.1	8582.6	5436.4	8292.9	9186.2	12212.6	11249.9
3	Баянхонгор	9644.5	9799.2	10745.8	12146.8	12803.5	9373.1	8915.7	9510.0	9477.2	10300.5
4	Булган	8042.1	8347.8	10707.1	9119.7	10038.1	4660.3	10144.8	12846.4	15015.8	16681.2
5	Говь-Алтай	5646.5	6819.7	7442.8	8198.2	12127.1	10010.5	9546.5	11363.3	11227.9	10895.4
6	Говь-Сүмбэр	6415.0	6337.6	6338.3	6770.8	5910.9	2540.8	5421.9	6136.2	4275.0	3198.9
7	Дархан-Уул	7998.5	8334.3	8945.2	8779.5	9854.2	4242.9	4797.8	5603.3	6409.8	8570.8
8	Дорноговь	7821.0	9302.9	13795.3	13643.6	15268.8	12312.4	13060.3	15386.5	16148.2	16129.0
9	Дорнод	8009.9	7419.5	7837.1	7736.5	8080.6	4823.5	8032.0	11281.8	12143.0	11416.1
10	Дундговь	5392.2	6353.6	5926.6	7403.3	9705.7	7450.5	7686.9	8986.6	11442.8	10760.4
11	Завхан	5559.1	6545.3	8723.5	9295.7	10288.9	8351.4	9749.0	15630.5	16844.0	15147.9
12	Орхон	5813.7	6556.9	5959.4	5075.3	8105.1	5776.6	6386.3	7483.4	7344.7	6228.3
13	Өвөрхангай	6691.5	7129.5	7804.1	7334.2	8181.9	4906.4	5200.4	6401.9	5322.1	4162.0
14	Өмнөговь	9652.7	11227.6	10970.7	11884.0	13863.9	11509.4	10362.9	16055.1	14609.4	13220.6
15	Сүхбаатар	7832.5	7876.5	7478.0	7417.0	9009.5	5902.1	6158.2	7057.6	7235.3	7104.5
16	Сэлэнгэ	4543.7	4661.9	5046.2	5291.5	6320.3	4011.8	4888.3	6598.3	7463.5	8548.3
17	Төв	8298.5	9053.2	9041.8	10587.1	12726.8	9076.1	8081.7	11543.7	12539.2	14249.0
18	Увс	7439.0	7853.6	8278.3	8990.5	10157.6	8106.3	9755.4	11607.0	11116.5	9461.5
19	Ховд	5566.8	5913.1	7297.1	9417.6	9640.4	7350.4	9566.9	9281.9	13507.0	13377.1
20	Хөвсгөл	5542.4	6498.2	8001.0	7998.7	9481.1	7050.8	7166.2	10153.1	10305.2	7811.2
21	Хэнтий	6016.5	7039.9	7298.4	7692.8	10033.1	7414.0	9543.1	11899.2	12668.1	11990.7
22	Аймгийн дундаж	6816.5	7392.0	8198.5	8508.6	9963.1	7013.4	7934.1	10002.9	10762.6	10412.2
23	Улаанбаатар	8644.1	9250.5	10770.4	10953.7	12886.3	8468.5	9083.6	11467.1	11801.6	11481.1
24	Улсын дундаж	7649.5	8245.4	9360.1	9616.2	11298.2	7682.3	8466.1	10690.1	11259.7	10950.9

БҮЛЭГ 15

СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧ БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМААР, 2023, 2024 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дүнд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дүнд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
УЛСЫН ДҮН	3382710	3419193	14978	15973	226	214	14494	15152	233	226	1	1	24830	26215	2	2
БАРУУН БҮС	415682	414640	1284	1317	324	315	1734	1764	240	235	1	1	3178	3230	2	2
ЗАВХАН	72576	71600	197	192	368	373	305	305	238	235	2	2	555	551	3	3
УЛМАСТАЙ	16332	16136	116	116	141	139	160	160	102	101	1	1	247	245	2	2
АЛДАРХААН	2938	2915	3	1	979	2915	5	6	588	486	2	6	11	13	4	13
АСГАТ	978	945	1	1	978	945	4	5	244	189	4	5	9	10	9	10
БАЯНТЭС	2601	2549	2	1	1300	2549	6	6	433	425	3	6	13	13	7	13
БАЯНХАЙРХАН	1724	1695	2	1	862	1695	5	4	345	424	3	4	12	9	6	9
ДӨРВӨЛЖИН	2259	2262	1	2	2259	1131	5	5	452	452	5	3	12	12	12	6
ЗАВХАНМАНДАЛ	1088	1073	2	3	544	358	3	2	363	537	2	1	9	8	5	3
ИДЭР	2505	2469	3	3	835	823	6	6	418	411	2	2	13	13	4	4
ИХ УУЛ	6565	6529	6	5	1094	1306	6	6	1094	1088	1	1	17	17	3	3
НӨМРӨГ	1935	1927	1	2	1935	964	5	5	387	385	5	3	12	12	12	6
ОТГОН	2545	2478	2	1	1273	2478	5	5	509	496	3	5	15	15	8	15
САНТМАРГАЦ	1547	1512	2	1	773	1512	5	4	309	378	3	4	10	8	5	8
СОНГИНО	1526	1527	1	1	1526	1527	5	6	305	254	5	6	11	12	11	12
ТОСОНЦЭНГЭЛ	9509	9456	31	29	307	326	30	32	317	295	1	1	40	41	1	1
ТҮДЭВТЭЙ	1876	1845	5	6	375	307	7	7	268	264	1	1	15	15	3	3
ТЭЛМЭН	2889	2873	3	1	963	2873	6	6	482	479	2	6	14	14	5	14
ТЭС	2842	2768	1	3	2842	923	6	6	474	461	6	2	15	15	15	5
УРГАМАЛ	1289	1250	2	4	644	313	5	4	258	313	3	1	11	10	6	3
ЦАГААНХАЙРХАН	1349	1322	2	2	674	661	5	4	270	331	3	2	11	11	6	6
ЦАГААНЧУЛУУТ	1249	1218	2	1	625	1218	5	5	250	244	3	5	10	11	5	11
ЦЭЦЭН-УУЛ	1568	1501	1	1	1568	1501	5	5	314	300	5	5	13	12	13	12
ШИЛҮҮСТЭЙ	1738	1715	4	4	435	429	6	6	290	286	2	2	12	12	3	3
ЭРДЭНЭХАЙРХАН	1717	1697	2	2	858	849	5	5	343	339	3	3	12	11	6	6
ЯРУУ	2013	1944	2	1	1006	1944	5	5	403	389	3	5	11	12	6	12
ГОВЬ-АЛТАЙ	57793	57139	215	216	269	265	258	265	224	216	1	1	517	525	2	2
ЕСӨНБУЛАГ	18955	18895	177	177	107	107	172	177	110	107	1	1	318	319	2	2
АЛТАЙ	1999	1929	2	2	999	965	4	3	500	643	2	2	9	9	5	5
БАЯН-УУЛ	3037	3026	4	5	759	605	6	6	506	504	2	1	15	15	4	3
БИГЭР	2229	2207	4	1	557	2207	6	6	372	368	2	6	15	15	4	15
БУГАТ	2171	2138	2	3	1086	713	5	5	434	428	3	2	13	11	7	4
ДАРВИ	1753	1734	3	3	584	578	5	5	351	347	2	2	11	12	4	4
ДЭЛГЭР	3115	3052	3	2	1038	1526	7	7	445	436	2	4	13	13	4	7
ЖАРГАЛАН	1813	1773	2	2	907	886	4	4	453	443	2	2	9	10	5	5

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дүнд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дүнд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
А	1610	1576	2	2	805	788	4	4	402	394	2	2	10	9	5	5
ТАЙШИР	2214	2173	1	1	2214	2173	4	6	553	362	4	6	11	15	11	15
ТОНХИЛ	1967	1945	2	3	983	648	5	5	393	389	3	2	11	11	6	4
ТЕГРЕГ	2388	2354	2	2	1194	1177	5	5	478	471	3	3	11	11	6	6
ХАЛИУН	2299	2275	1	2	2299	1137	6	5	383	455	6	3	13	13	13	7
ХӨХМОРЬТ	3423	3335	2	2	1711	1668	4	4	856	834	2	2	11	13	6	7
ЦОГТ	2212	2183	2	2	1106	1092	6	6	369	364	3	3	11	11	6	6
ЦЭЭЛ	2288	2270	3	3	763	757	6	7	381	324	2	2	14	15	5	5
ЧАНДМАНЬ	2020	2010	2	2	1010	1005	4	4	505	502	2	2	11	12	6	6
ШАРГА	2304	2269	1	2	2304	1134	5	6	461	378	5	3	11	11	11	6
ЭРДЭНЭ	109683	110133	313	332	350	332	442	459	249	240	1	1	776	811	2	2
БАЯН-ӨЛГИЙ	40764	41512	248	267	164	155	322	328	127	127	1	1	535	559	2	2
ӨЛГИЙ	4329	4289	4	4	1082	1072	8	10	541	429	2	3	17	18	4	5
АЛТАЙ	2932	2948	3	3	977	983	6	9	489	328	2	3	13	17	4	6
АЛТАНЦӨГЦ	5032	5041	7	7	719	720	10	10	503	504	1	1	17	17	2	2
БАЯННУУР	4145	4222	3	3	1382	1407	8	8	518	528	3	3	14	15	5	5
БУГАТ	4860	4546	5	5	972	909	10	10	486	455	2	2	21	19	4	4
БУЛГАН	2867	2820	4	4	717	705	9	10	319	282	2	3	15	16	4	4
БҮЯНТ	7522	7474	8	8	940	934	10	11	752	679	1	1	27	28	3	4
ДЭЛҮҮН	8331	8387	6	6	1389	1398	13	14	641	599	2	2	24	25	4	4
НОГООННУУР	5548	5579	5	5	1110	1116	10	10	555	558	2	2	20	21	4	4
САГСАЙ	4431	4462	6	6	738	744	10	12	443	372	2	2	18	20	3	3
ТОЛБО	8967	8961	5	5	1793	1792	14	14	641	640	3	3	30	30	6	6
УЛААНХУС	9958	9896	9	9	1106	1100	12	13	830	761	1	1	25	26	3	3
ЦЭНГЭЛ	90404	90683	322	339	281	268	380	388	238	234	1	1	669	695	2	2
Ховд	33172	34106	254	263	131	130	275	280	121	122	1	1	451	472	2	2
ЖАРГАЛАНТ	3348	3296	4	4	837	824	6	6	558	549	2	2	13	12	3	3
АЛТАЙ	10083	10126	21	21	480	482	21	21	480	482	1	1	35	36	2	2
БУЛГАН	3750	3710	3	4	1250	928	5	6	750	618	2	2	10	12	3	3
БҮЯНТ	2998	3097	2	2	1499	1548	6	8	500	387	3	4	15	15	8	8
ДАРВИ	2951	2852	2	3	1476	951	4	6	738	475	2	2	9	11	5	4
ДӨРГӨН	1826	1754	1	2	1826	877	3	4	609	438	3	2	8	10	8	5
ДУУТ	3333	3310	5	5	667	662	6	6	555	552	1	1	12	11	2	2
ЗЭРЭГ	4259	4178	5	5	852	836	7	6	608	696	1	1	13	12	3	2
МАНХАН	2083	2006	6	5	347	401	6	4	347	501	1	1	11	10	2	2
МӨНХХАЙРХАН	3078	3016	1	3	3078	1005	5	6	616	503	5	2	12	13	12	4
МӨСТ	3742	3732	2	4	1871	933	7	5	535	746	4	1	15	11	8	3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭРЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувиллагчийн тоо		Нэг сувиллагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувиллагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
А	3777	3716	4	4	944	929	7	6	540	619	2	2	15	15	4	4
Уенч	3410	3311	2	4	1705	828	6	6	568	552	3	2	11	14	6	4
Ховд	3256	3244	4	4	814	811	6	6	543	541	2	2	13	13	3	3
Цэцэг	3012	2957	3	3	1004	986	5	6	602	493	2	2	15	15	5	5
Чандмань	2330	2276	3	3	777	759	5	6	466	379	2	2	11	13	4	4
Эрдэнэбүрэн	85227	85085	237	238	360	358	349	347	244	245	1	1	661	648	3	3
Улаангом	33474	33848	174	179	192	189	232	227	144	149	1	1	399	389	2	2
Баруунтуруун	2716	2676	4	6	679	446	9	9	302	297	2	2	15	16	4	3
Бөхмөрөн	2260	2216	3	3	753	739	4	5	565	443	1	2	12	15	4	5
Давст	1539	1501	3	2	513	750	6	5	257	300	2	3	10	9	3	5
Завхан	1867	1842	3	2	622	921	7	6	267	307	2	3	13	12	4	6
Зүүнговь	2865	2826	3	2	955	1413	6	7	477	404	2	4	17	17	6	9
Зүүнхангай	2386	2403	3	3	795	801	6	5	398	481	2	2	14	11	5	4
Малчин	2442	2421	3	3	814	807	5	5	488	484	2	2	13	13	4	4
Наранбулаг	4348	4345	4	3	1087	1448	6	6	725	724	2	2	12	10	3	3
Өлгий	2460	2435	2	4	1230	609	7	7	351	348	4	2	16	14	8	4
Өмнөговь	4751	4736	6	6	792	789	7	10	679	474	1	2	14	18	2	3
Өндөрхангай	3216	3206	3	5	1072	641	9	9	357	356	3	2	19	19	6	4
Сатил	2492	2490	3	2	831	1245	5	4	498	623	2	2	17	15	6	8
Тариалан	4076	4029	4	2	1019	2015	5	5	815	806	1	3	15	15	4	8
Түргэн	2079	2082	4	3	520	694	6	6	346	347	2	2	13	13	3	4
Тэс	5106	5008	6	5	851	1002	12	12	426	417	2	2	24	22	4	4
Ховд	2513	2447	2	2	1257	1223	5	7	503	350	3	4	11	12	6	6
Хяргас	2542	2510	4	3	636	837	6	6	424	418	2	2	14	14	4	5
Цагаанхайрхан	2098	2069	3	3	699	690	6	6	350	345	2	2	13	14	4	5
Хангайн бүс	604092	600399	1643	1737	368	346	2200	2319	275	259	1	1	3975	4090	2	2
Орхон	105750	105828	452	474	234	223	507	512	209	207	1	1	842	856	2	2
Баян-Өндөр	102395	102552	448	471	229	218	503	508	204	202	1	1	831	845	2	2
Жаргалант	3355	3277	4	3	839	1092	4	4	839	819	1	1	11	11	3	4
Өвөрхангай	116332	115417	335	361	347	320	406	438	287	264	1	1	719	748	2	2
Арвайхээр	36254	37072	239	257	152	144	286	306	127	121	1	1	459	498	2	2
Б-Баян-Улаан	2577	2462	2	2	1288	1231	6	6	429	410	3	3	11	11	6	6
Бат-Өлзий	7615	7547	8	8	952	943	6	6	1269	1258	1	1	19	17	2	2
Баянгол	3612	3464	5	4	722	866	4	5	903	693	1	1	14	13	3	3
Баян-Өндөр	3423	3331	3	4	1141	833	4	4	856	833	1	1	12	13	4	3
Богд	5527	5360	7	6	790	893	6	7	921	766	1	1	16	16	2	3
Бурд	2793	2699	2	2	1396	1349	4	4	698	675	2	2	10	9	5	5
Гучин ус	2089	2047	2	3	1045	682	4	4	522	512	2	1	10	10	5	3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
А	2671	2578	4	4	668	644	3	4	890	644	1	1	10	9	3	2
З-БАЯН-УЛААН	3664	3571	3	3	1221	1190	5	5	733	714	2	2	10	10	3	3
НАРЯЙН ТЭЭЛ	3440	3302	8	5	430	660	8	3	430	1101	1	1	15	5	2	1
ӨЛЗЭЙТ	2204	2159	2	2	1102	1079	4	4	551	540	2	2	9	9	5	5
САНТ	3300	3244	1	2	3300	1622	4	5	825	649	4	3	11	10	11	5
ТАРАГТ	3180	3102	2	2	1590	1551	5	4	636	775	3	2	9	9	5	5
ТӨРРӨГ	2580	2509	2	3	1290	836	4	5	645	502	2	2	11	12	6	4
УЯНГА	9305	9184	8	11	1163	835	10	15	931	612	1	1	18	21	2	2
ХАЙРХАНДУЛААН	3415	3363	2	3	1707	1121	4	4	854	841	2	2	12	9	6	3
Хархорин	12039	11915	31	30	388	397	29	37	415	322	1	1	44	52	1	2
ХУЖИРТ	6648	6513	4	10	1662	651	10	10	665	651	3	1	19	15	5	2
БУЛГАН	61077	60284	128	124	477	486	207	210	295	287	2	2	385	378	3	3
Булган	12664	12500	83	88	182	182	112	120	113	104	1	1	197	197	2	2
Баян-Агт	3341	3300	3	3	1084	1084	6	6	557	550	2	2	14	15	5	5
Баяннуур	1882	1877	2	3	914	914	6	5	314	375	3	2	10	9	5	3
Бугат	2161	2182	2	3	1099	1099	5	6	432	364	3	2	9	11	5	4
Бүрэгхангай	2937	2967	4	2	1436	1436	5	4	587	742	1	2	11	10	3	5
Гурванбулаг	3248	3198	2	2	1645	1645	5	8	650	400	3	4	12	15	6	8
Дашинчилэн	2947	2884	2	2	1003	1003	8	8	368	360	4	4	14	14	7	7
Могод	2647	2610	2	2	1356	1356	6	6	441	435	3	3	13	13	7	7
Орхон	3339	3279	3	0	1739	1739	5	5	668	656	2	0	10	10	3	0
Рашаант	3167	3115	4	3	1084	1084	5	5	633	623	1	2	10	9	3	3
Сайхан	3490	3388	3	4	1781	1781	7	6	499	565	2	2	13	10	4	3
Сэлэнгэ	3317	3267	3	3	1114	1114	8	9	415	363	3	3	14	13	5	4
Төшиг	3558	3540	3	2	1780	1780	10	11	356	322	3	6	17	19	6	10
Хангал	4446	4378	1	1	2330	2330	2	3	2223	1459	2	3	6	7	6	7
Хишиг-Өндөр	2939	2852	4	4	630	630	7	4	420	713	2	1	15	12	4	3
Хутаг-Өндөр	4998	4950	7	5	721	721	10	9	500	550	1	2	20	20	3	4
БАЯНХОНГОР	89071	88512	227	233	392	380	321	340	277	260	1	1	606	635	3	3
Баянхонгор	32750	32991	174	177	188	186	214	228	153	145	1	1	382	405	2	2
Баацагаан	3120	3046	3	4	1040	762	5	6	624	508	2	2	12	12	4	3
Баянбулаг	1748	1712	2	2	874	856	6	6	291	285	3	3	11	11	6	6
Баянговь	3046	3015	2	2	1523	1507	4	4	761	754	2	2	10	10	5	5
Баянлиг	3757	3714	4	4	939	929	7	8	537	464	2	2	14	14	4	4
Баян-Овоо	2496	2430	3	2	832	1215	4	5	624	486	1	3	6	8	2	4
Баян-Өндөр	2533	2499	1	1	2533	2499	6	6	422	416	6	6	11	13	11	13

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
А																
БАЯЦДАГААН	3491	3443	3	3	1164	1148	6	7	582	492	2	2	11	13	4	4
БОГД	3024	2981	5	6	605	497	7	7	432	426	1	1	17	17	3	3
БӨМБӨГӨР	3336	3300	3	3	1112	1100	6	5	556	660	2	2	14	14	5	5
БУУЦАГААН	3665	3600	4	3	916	1200	6	5	611	720	2	2	13	12	3	4
ГАЛУУТ	4189	4164	4	5	1047	833	7	8	598	521	2	2	14	16	4	3
ГУРВАНХУЛАГ	2265	2218	1	2	2265	1109	7	7	324	317	7	4	14	13	14	7
ЖАРГАЛАНТ	2874	2833	3	4	958	708	7	8	411	354	2	2	11	13	4	3
ЖИНСТ	2184	2129	3	3	728	710	5	5	437	426	2	2	9	10	3	3
ЗАГ	2103	2060	3	3	701	687	6	4	351	515	2	1	12	8	4	3
ӨЛЗИЙТ	3860	3824	2	3	1930	1275	5	5	772	765	3	2	14	14	7	5
ХҮРЭЭМАРАЛ	1710	1686	2	1	855	1686	5	5	342	337	3	5	9	10	5	10
ШИНЭЖИНСТ	2564	2585	2	2	1282	1292	4	5	641	517	2	3	10	10	5	5
ЭРДЭНЭЦӨГТ	4361	4287	3	3	1454	1429	4	6	1090	714	1	2	12	12	4	4
АРХАНГАЙ	94435	93409	215	232	439	403	281	301	336	310	1	1	538	560	3	2
ЭРДЭНЭБУЛГАН	21595	21618	147	162	147	133	161	172	134	126	1	1	308	318	2	2
БАТЦЭНГЭЛ	3735	3688	3	3	1245	1229	6	8	622	461	2	3	13	14	4	5
БУЛГАН	2826	2827	1	2	2826	1413	6	5	471	565	6	3	10	9	10	5
ЖАРГАЛАНТ	4381	4363	5	5	876	873	6	7	730	623	1	1	13	13	3	3
ИХТАМИР	5618	5536	4	7	1405	791	4	5	1405	1107	1	1	10	13	3	2
ӨГЙЙНҮҮР	3091	3040	2	1	1545	3040	7	8	442	380	4	8	14	14	7	14
ӨЛЗИЙТ	3357	3299	3	4	1119	825	9	9	373	367	3	2	13	12	4	3
ӨНДӨР-УЛААН	5810	5698	3	4	1937	1424	12	12	484	475	4	3	17	17	6	4
ТАРИАТ	4988	4903	8	7	624	700	7	10	713	490	1	1	14	18	2	3
ТӨВШРҮҮЛЭХ	2854	2791	4	3	713	930	6	7	476	399	2	2	7	8	2	3
ХАЙРХАН	3638	3577	4	4	910	894	7	6	520	596	2	2	14	13	4	3
ХАНГАЙ	3189	3114	3	3	1063	1038	5	3	638	1038	2	1	14	14	5	5
ХАШААТ	3099	3023	3	3	1033	1008	7	7	443	432	2	2	11	11	4	4
ХОТОНТ	4300	4220	5	4	860	1055	5	7	860	603	1	2	12	14	2	4
ЦАХИР	2460	2443	3	3	820	814	5	5	492	489	2	2	11	10	4	3
ЦЭНХЭР	6063	6053	4	5	1516	1211	8	9	758	673	2	2	16	18	4	4
ЦЭЦЭРЛЭГ	3745	3703	4	3	936	1234	7	6	535	617	2	2	13	13	3	4
ЧУЛУУТ	4156	4099	3	5	1385	820	7	7	594	586	2	1	15	15	5	3
ЭРДЭНЭМАНДАЛ	5534	5418	6	4	922	1355	6	8	922	677	1	2	13	16	2	4
Хөвсгөл	137427	136951	286	313	481	438	478	518	288	264	2	2	885	913	3	3
МӨРӨН	42883	43125	216	227	199	190	281	315	153	137	1	1	506	539	2	2
АЛАГ-ЭРДЭНЭ	7016	7019	1	2	7016	3510	9	9	780	780	9	5	16	16	16	8
АРБУЛАГ	4125	4073	2	2	2063	2036	10	10	413	407	5	5	16	15	8	8
БАЯНЗҮРХ	4058	4035	3	3	1353	1345	9	8	451	504	3	3	16	15	5	5
БҮРЭНТӨГТӨХ	4380	4338	2	4	2190	1084	7	9	626	482	4	2	17	15	9	4
ГАЛТ	5480	5400	5	7	1096	771	9	11	609	491	2	2	15	17	3	2

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амьн тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
А	5458	5402	4	4	1365	1351	11	9	496	600	3	2	22	19	6	5
ЖАРГАЛАНТ	4173	4140	3	5	1391	828	8	9	522	460	3	2	17	18	6	4
ИХ-УУЛ	3794	3757	4	4	948	939	9	8	422	470	2	2	15	16	4	4
РАШААНТ	4856	4825	3	6	1619	804	8	8	607	603	3	1	20	19	7	3
РЕНЧИЛХҮМБЭ	6263	6246	6	6	1044	1041	13	14	482	446	2	2	23	24	4	4
ТАРИАЛАН	4435	4378	2	4	2218	1094	9	7	493	625	5	2	17	15	9	4
ТОСОНЦЭНГЭЛ	4384	4306	3	3	1461	1435	9	10	487	431	3	3	15	16	5	5
ТӨМӨРБҮЛАГ	4343	4346	4	2	1086	2173	6	8	724	543	2	4	16	18	4	9
ТҮНЭЛ	4322	4301	4	4	1080	1075	9	9	480	478	2	2	20	19	5	5
УЛААН-УУЛ	2855	2856	1	2	2855	1428	5	5	571	571	5	3	9	8	9	4
ХАНХ	2044	2034	2	3	1022	678	7	7	292	291	4	2	11	12	6	4
ЦАГААННУУР	5901	5885	6	4	983	1471	11	11	536	535	2	3	25	26	4	7
ЦАГААН-УУЛ	2676	2672	2	3	1338	891	8	8	334	334	4	3	16	15	8	5
ЦАГААН-ҮҮР	4588	4523	4	5	1147	905	8	8	574	565	2	2	20	16	5	3
ЦЭЦЭРЛЭГ	3159	3131	2	2	1580	1566	10	11	316	285	5	6	18	18	9	9
ЧАНДМАНЬ-ӨНДӨР	3125	3086	3	6	1042	514	12	13	260	237	4	2	21	23	7	4
ШИНЭ-ИДЭР	3114	3078	4	5	778	616	10	11	311	280	3	2	14	14	4	3
ЭРДЭНЭВҮЛГАН	514644	515143	1600	1694	322	304	1831	1919	281	268	1	1	3183	3310	2	2
ТӨВНИЙ БҮС	92484	91863	238	259	389	355	302	299	306	307	1	1	518	513	2	2
ТӨВ	17215	17372	163	174	106	100	180	177	96	98	1	1	275	268	2	2
ЗУУНМОД	3213	3132	2	3	1606	1044	5	4	643	783	3	1	9	9	5	3
АЛТАНБҮЛАГ	1577	1538	3	3	526	513	4	4	394	384	1	1	7	8	2	3
АРГАЛАНТ	1290	1268	2	3	645	423	4	4	323	317	2	1	7	8	4	3
АРХУСТ	7116	7195	4	5	1779	1439	6	5	1186	1439	2	1	11	11	3	2
БАТСҮМБЭР	1953	1930	3	3	651	643	4	2	488	965	1	1	5	4	2	1
БАЯН	1587	1562	2	2	794	781	3	3	529	521	2	2	5	5	3	3
БАЯНДЭЛГЭР	1813	2104	0	2	0	1052	5	5	363	421	0	3	11	10	0	5
БАЯНЖАРГАЛАН	2111	2051	1	1	2111	2051	4	3	528	684	4	3	9	7	9	7
БАЯН-ӨНЖҮҮЛ	1390	1363	3	2	463	681	4	4	348	341	1	2	8	8	3	4
БАЯНХАНГАЙ	1850	1825	1	1	1850	1825	4	4	463	456	4	4	8	8	8	8
БАЯНЦАГААН	1741	1785	2	3	871	595	5	4	348	446	3	1	9	7	5	2
БАЯНЦОГТ	4099	4074	5	6	820	679	5	5	820	815	1	1	9	10	2	2
БАЯНЧАНДМАНА	4860	4772	5	2	972	2386	7	7	694	682	1	4	12	12	2	6
БОРНУУР	2901	2852	1	2	2901	1426	4	3	725	951	4	2	10	10	10	5
БҮРЭН	1781	1760	1	1	1781	1760	5	6	356	293	5	6	10	11	10	11
ДЭЛГЭРХААН	6604	6540	5	6	1321	1090	6	6	1101	1090	1	1	14	14	3	2
ЖАРГАЛАНТ	5708	5556	9	8	634	694	8	9	713	617	1	1	14	15	2	2
ЗААМАР	2480	2447	2	3	1240	816	5	4	496	612	3	1	11	9	6	3
ЛУН																

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
МӨНГӨНМОРЫТ	2179	2140	1	1	2179	2140	4	5	545	428	4	5	8	8	8	8
ӨНДӨРШИРЭЭТ	1992	1933	4	2	498	967	4	4	498	483	1	2	7	8	2	4
СҮМБЭР	1682	1641	2	3	841	547	4	5	421	328	2	2	7	8	4	3
СЭРГЭЛЭН	1999	2022	3	4	666	506	3	4	666	506	1	1	9	10	3	3
УГТАЛЦАЙДАМ	2538	2439	1	2	2538	1219	5	5	508	488	5	3	10	11	10	6
ЦЭЭЛ	2604	2560	3	3	868	853	4	5	651	512	1	2	9	12	3	4
ЭРДЭНЭ	3818	3706	4	5	954	741	4	6	954	618	1	1	10	11	3	2
ЭРДЭНЭСАНТ	4387	4304	6	9	731	478	6	6	731	717	1	1	14	11	2	1
ГОВЬ-СҮМБЭР	18077	18231	71	70	255	260	61	64	296	285	1	1	111	116	2	2
СҮМБЭР	13218	13389	65	62	203	216	50	54	264	248	1	1	94	99	1	2
БАЯНТАЛ	1133	1127	3	3	378	376	5	5	227	225	2	2	8	8	3	3
ШИВЭЭГОВЬ	3727	3716	3	5	1242	743	6	5	621	743	2	1	9	9	3	2
СЭЛЭНЭ	106865	105809	265	269	403	393	370	380	289	278	1	1	664	684	3	3
СУХБААТАР	21716	21488	171	176	127	122	224	224	97	96	1	1	419	427	2	2
АЛТАНБУЛАГ	4635	4581	3	4	1545	1145	5	5	927	916	2	1	10	10	3	3
БАРУУНБҮРЭН	3095	3091	3	2	1032	1546	4	4	774	773	1	2	6	7	2	4
БАЯНГОЛ	5585	5447	6	6	931	908	7	8	798	681	1	1	12	14	2	2
ЕРӨӨ	7045	7017	3	4	2348	1754	6	6	1174	1170	2	2	11	11	4	3
ЖАВХЛАНТ	2032	2009	3	5	677	402	3	4	677	502	1	1	7	8	2	2
ЗҮҮНБҮРЭН	2951	2928	2	1	1475	2928	4	5	738	586	2	5	8	9	4	9
МАНДАЛ	26679	26478	49	48	544	552	66	68	404	389	1	1	95	96	2	2
ОРХОН	2239	2237	1	1	2239	2237	5	6	448	373	5	6	10	13	10	13
ОРХОНТУУЛ	3724	3636	1	1	3724	3636	4	5	931	727	4	5	9	9	9	9
САЙХАН	9210	9137	10	8	921	1142	15	18	614	508	2	2	28	32	3	4
САНТ	2084	2031	1	2	2084	1016	5	4	417	508	5	2	9	8	9	4
ТҮШИГ	1889	1874	3	2	630	937	3	4	630	469	1	2	6	8	2	4
ХҮДЭР	2884	2041	2	2	1442	1020	6	4	481	510	3	2	11	9	6	5
ХУШААТ	2070	2887	2	2	1035	1443	3	4	690	722	2	2	5	6	3	3
ЦАГААННУУР	5021	4981	4	3	1255	1660	4	7	1255	712	1	2	9	11	2	4
ШААМАР	4008	3949	1	2	4008	1975	6	4	668	987	6	2	9	6	9	3
ДОРНОГОВЬ	71613	71692	270	289	265	248	253	282	283	254	1	1	458	502	2	2
САЙНШАНД	28146	28343	199	209	141	136	179	199	157	142	1	1	324	360	2	2
АЙРАГ	3463	3499	3	4	1154	875	5	6	693	583	2	2	9	10	3	3
АЛТАНШИРЭЭ	1703	1756	4	2	426	878	5	3	341	585	1	2	10	7	3	4
ДАЛАНЖАРГАЛАН	2839	2765	3	4	946	691	5	4	568	691	2	1	7	8	2	2
ДЭЛГЭРЭХ	1937	1932	4	6	484	322	4	6	484	322	1	1	7	9	2	2
ЗАМЫН-ҮҮД	18384	18271	39	46	471	397	25	32	735	571	1	1	47	55	1	1
ИХХЭТ	2070	2041	1	2	2070	1020	4	6	518	340	4	3	8	9	8	5

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
A																
МАНДАХ	1530	1589	3	1	510	1589	2	4	765	397	1	4	4	4	1	4
ӨРГӨН	2079	2037	2	2	1039	1019	3	3	693	679	2	2	8	9	4	5
САЙХАНДУЛААН	1400	1377	3	2	467	689	5	3	280	459	2	2	6	4	2	2
УЛААНБАДРАХ	1479	1465	4	2	370	732	4	5	370	293	1	3	6	8	2	4
ХАТАНБУЛАГ	2814	2810	4	4	704	702	3	5	938	562	1	1	8	10	2	3
ХӨВСГӨЛ	1481	1524	1	3	1481	508	5	3	296	508	5	1	6	4	6	1
ЭРДЭНЭ	2293	2287	0	2	0	1143	4	3	573	762	0	2	8	5	0	3
ДАРХАН-УУЛ	103895	103934	352	374	295	278	470	492	221	211	1	1	720	762	2	2
ДАРХАН	87509	87995	336	358	260	246	447	468	188	188	1	1	679	724	2	2
ОРХОН	3182	3110	5	3	636	1037	5	5	636	622	1	2	9	9	2	3
ХОНГОР	5704	5537	5	5	1141	1107	6	7	951	791	1	1	12	11	2	2
ШАРЫН ГОЛ	7501	7293	6	8	1250	912	12	12	625	608	2	2	20	18	3	2
ӨМНӨГӨВЬ	75046	77458	256	273	293	284	226	248	332	312	1	1	435	454	2	2
ДАЛАНЗАДАГД	30623	32138	184	190	166	169	144	165	213	195	1	1	294	313	2	2
БАЯНДАЛАЙ	1998	1903	2	3	999	634	5	7	400	272	3	2	6	9	3	3
БАЯНОВОО	1709	1659	5	5	342	332	4	4	427	415	1	1	7	7	1	1
БУЛГАН	1959	1854	2	4	979	463	2	2	979	927	1	1	4	4	2	1
ГУРВАНТЭС	5295	5605	5	10	1059	560	6	9	882	623	1	1	12	14	2	1
МАНДАЛ-ОВОО	1551	1491	3	3	517	497	3	3	517	497	1	1	7	6	2	2
МАНЛАЙ	2610	2559	4	6	653	427	6	6	435	427	2	1	10	10	3	2
НОЁН	1339	1305	5	5	268	261	6	6	223	218	1	1	11	11	2	2
НОМГОН	2347	2226	3	5	782	445	6	2	391	1113	2	0	9	6	3	1
СЭВРЭЙ	1887	1854	2	2	944	927	6	5	315	371	3	3	9	10	5	5
ХАНБОГД	8737	9237	19	15	460	616	13	11	672	840	1	1	20	17	1	1
ХАНХОНГОР	1931	1859	4	4	483	465	6	4	322	465	2	1	9	6	2	2
ХҮРМЭН	1503	1422	2	3	752	474	4	6	376	237	2	2	6	8	3	3
ЦОГТ-ОВОО	1888	1877	2	3	944	626	5	5	378	375	3	2	11	10	6	3
ЦОГТЭЦИЙ	9672	10473	14	15	691	698	10	13	967	806	1	1	20	23	1	2
ДУНДГОВЬ	46665	46158	148	160	315	288	149	154	313	300	1	1	277	279	2	2
САЙНЦАГААН	16829	16963	111	123	152	138	86	98	196	173	1	1	159	168	1	1
АДААЦАГ	2670	2571	3	5	890	514	4	5	668	514	1	1	8	10	3	2
БАЯНЖАРГАЛАН	1268	1298	2	3	634	433	4	4	317	324	2	1	8	8	4	3
ГОВЬ-УГТААЛ	1426	1393	2	3	713	464	6	3	238	464	3	1	11	7	6	2
ГУРВАНСАЙХАН	2076	2024	2	1	1038	2024	5	4	415	506	3	4	9	8	5	8
ДЭЛГЭРХАНГАЙ	2192	2149	3	3	731	716	3	3	731	716	1	1	6	6	2	2
ДЭЛГЭРЦОГТ	1536	1486	1	2	1536	743	6	3	256	495	6	2	10	8	10	4

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
А	2113	2087	3	3	704	696	4	5	528	417	1	2	8	8	3	3
Дэрэн	1842	1805	4	4	460	451	6	5	307	361	2	1	10	9	3	2
Луус	2241	2183	2	1	1120	2183	4	4	560	546	2	4	7	9	4	9
Өлзийт	1424	1386	3	2	475	693	5	5	285	277	2	3	9	8	3	4
Өндөршил	2088	2053	3	2	696	1026	3	3	696	684	1	2	7	10	2	5
Сайхан овоо	2243	2176	1	3	2243	725	5	5	449	435	5	2	9	8	9	3
Хүлд	988	987	2	1	494	987	2	2	494	493	1	2	3	3	2	3
Цагаандэлгэр	5732	5601	6	4	955	1400	6	5	955	1120	1	1	13	17	2	4
Эрдэнэдалай	229735	229685	595	601	386	382	827	824	278	279	1	1	1354	1404	2	2
Зүүн бүс	84568	84519	227	230	373	367	307	313	275	270	1	1	505	524	2	2
Дорнод	47394	47411	188	183	252	259	238	235	199	202	1	1	370	366	2	2
Хэрлэн	3119	3132	2	4	1560	783	6	6	520	522	3	2	13	15	7	4
Баяндун	2961	2991	3	2	987	1495	7	6	423	498	2	3	12	16	4	8
Баянтүмэн	4782	4753	5	5	956	951	6	9	797	528	1	2	12	18	2	4
Баян-Уул	2145	2136	2	2	1072	1068	5	6	429	356	3	3	10	12	5	6
Булган	1540	1508	2	4	770	377	4	5	385	302	2	1	8	8	4	2
Гурванзагал	3640	3648	4	6	910	608	9	9	404	405	2	2	14	14	4	2
Дашбалбар	3148	3136	1	2	3148	1568	4	6	787	523	4	3	8	16	8	8
Мягд	2042	2030	1	4	2042	507	4	5	510	406	4	1	7	9	7	2
Сэргэлэн	3421	3421	8	5	428	684	8	8	428	428	1	2	12	13	2	3
Халхгол	1939	1914	2	2	970	957	4	5	485	383	2	3	9	8	5	4
Хөлөнбуйр	3885	3882	5	5	777	776	3	3	1295	1294	1	1	10	9	2	2
Цагаан-Овоо	2646	2642	2	4	1323	660	4	5	662	528	2	1	8	8	4	2
Чойбалсан	1909	1919	2	2	955	959	5	5	382	384	3	3	12	12	6	6
Чулуунхороот	65912	66102	153	162	431	408	236	233	279	284	2	1	389	412	3	3
Сүхбаатар	24135	24622	107	109	226	226	134	136	180	181	1	1	205	225	2	2
Баруун-Урт	1947	1918	4	4	487	479	7	6	278	320	2	2	14	12	4	3
Асгат	5046	5000	8	8	631	625	12	12	420	417	2	2	23	24	3	3
Баяндэлгэр	3224	3204	5	6	645	534	10	8	322	400	2	1	16	19	3	3
Дарьганга	4987	4955	6	6	831	826	13	13	384	381	2	2	20	21	3	4
Мөнххаан	1674	1671	1	1	1674	1671	5	5	335	334	5	5	10	7	10	7
Наран	3716	3635	4	4	929	909	11	11	338	330	3	3	19	21	5	5
Онгон	3663	3661	2	3	1831	1220	10	10	366	366	5	3	19	21	10	7
Сүхбаатар	3445	3413	3	3	1148	1138	8	8	431	427	3	3	15	15	5	5
Түвшинширээ	2493	2467	3	4	831	617	6	6	416	411	2	2	12	13	4	3
Түмэнцогт	2834	2781	3	5	945	556	7	7	405	397	2	1	11	13	4	3
Уулбаян	1732	1688	2	4	866	422	6	4	289	422	3	1	11	9	6	2

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дүнд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дүнд мэргэжилтэн	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
A	7018	7090	5	5	1404	1418	7	7	1003	1013	1	1	14	11	3	2
ЭРДЭНЭЦАГААН	79256	79064	215	209	369	378	284	278	279	284	1	1	460	454	2	2
Хэнтий	24394	24567	147	149	166	165	186	85	131	289	1	1	308	165	2	1
Хэрлэн	5703	5710	4	4	1426	1428	6	5	951	1142	2	1	9	9	2	2
Батноров	2347	2306	3	3	782	769	5	5	469	461	2	2	8	8	3	3
Батширээт	2588	2600	2	4	1294	650	4	5	647	520	2	1	8	8	4	2
Баяндрата	1770	1766	3	4	590	441	5	6	354	294	2	2	7	8	2	2
Баянмөнх	2000	1965	2	3	1000	655	6	6	333	327	3	2	10	10	5	3
Баян овоо	2467	2406	1	1	2467	2406	5	5	493	481	5	5	9	8	9	8
Баянхутаг	4176	4163	10	9	418	463	8	7	522	595	1	1	12	12	1	1
Биндэр	2217	2168	1	1	2217	2168	5	4	443	542	5	4	8	6	8	6
Галшир	3157	3136	5	3	631	1045	4	5	789	627	1	2	5	8	1	3
Дадал	2113	2101	3	2	704	1050	4	4	528	525	1	2	7	7	2	4
Дархан	2463	2416	1	1	2463	2416	4	4	616	604	4	4	7	8	7	8
Дэлгэрхаан	2227	2184	4	2	557	1092	5	5	445	437	1	3	7	7	2	4
Жаргалтхаан	1911	1859	2	2	955	930	5	5	382	372	3	3	7	7	4	4
Мөрөн	2903	2935	4	2	726	1468	5	6	581	489	1	3	11	10	3	5
Норовлин	5867	5855	4	5	1467	1171	8	8	733	732	2	2	12	13	3	3
Өмнөдэлгэр	2104	2043	2	2	1052	1022	3	5	701	409	2	3	6	7	3	4
Цэнхэрмандал	8854	8889	17	12	521	741	16	108	553	82	1	9	24	153	1	13
БОР ӨНДӨР	1618558	1659327	9856	10624	164	156	7902	8326	205	199	1	1	13140	14239	1	1

ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМААР, 2023, 2024 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			НИЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2023		2024	2023		2024	2023		2024	
	Бүгд	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	
УЛСЫН ДҮН	26.4	22.5	12.3	11.5	12.2	10.6	14.9	13.6	15.2	13.4
Баруун бүс	23.7	13.1	13.4	12.0	12.3	8.1	16.6	14.1	16.5	11.8
Завхан	0.0	0.0	14.1	13.5	17.4	13.4	17.6	13.5	23.9	24.6
Улиастай	0.0	0.0	11.8	11.2	17.5	15.1	11.8	11.2	20.9	22.6
Алдархаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Асгат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянтэс	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
Баянхайрхан	0.0	0.0	0.0	0.0	111.1	0.0	200.0	0.0	111.1	0.0
Дөрвөлжин	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Завханмандал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Идэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Их Уул	0.0	0.0	95.2	83.3	0.0	0.0	142.9	83.3	0.0	0.0
Нөмрөг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Отгон	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сантмаргац	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сонгино	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	750.0	0.0	0.0	0.0
Тосонцэнгэл	0.0	0.0	10.1	14.9	10.2	12.5	10.1	14.9	13.7	18.8
Түдэвтэй	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Тэлмэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Тэс	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0
Ургамал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Цагаанхайрхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Цагаанчулуут	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Цэцэн-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Шилүүстэй	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэхайрхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Яруу	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ГОВЬ-АЛТАЙ	101.7	0.0	11.2	4.4	13.9	17.0	12.2	4.4	17.4	17.0
Есөнбулаг	106.4	0.0	10.6	4.6	11.0	10.1	10.6	4.6	12.2	10.1
Алтай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	0.0
Баян-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бигэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бугат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дарви	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	500.0	0.0	0.0	250.0	500.0
Дэлгэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Жаргалан	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0
Тайшир	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НИЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРГЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД					
	2024		2023		2024		2023		2024		2023	
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	500.0	1000.0
ТОНХИЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТӨГРӨГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	90.9	0.0	0.0
ХАЛИУН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХӨХМОРЫТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦОГТ	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦЭЭЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЧАНДМАНЬ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ШАРГА	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЭРДЭНЭ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өлгий	0.0	0.0	17.7	17.5	12.2	4.9	22.2	20.5	17.3	9.8	9.8	9.8
ӨЛГИЙ	0.0	0.0	14.2	13.3	9.3	3.7	14.6	14.2	11.1	4.6	4.6	4.6
АЛТАЙ	0.0	0.0	142.9	250.0	0.0	0.0	285.7	250.0	76.9	0.0	0.0	0.0
АЛТАНЦӨГЦ	0.0	0.0	100.0	200.0	0.0	0.0	100.0	200.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БАЯННУУР	0.0	0.0	43.5	0.0	0.0	0.0	87.0	0.0	111.1	142.9	142.9	142.9
БУГАТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
БУЛГАН	0.0	0.0	29.0	0.0	0.0	0.0	29.0	0.0	20.4	0.0	0.0	0.0
БУЯНТ	0.0	0.0	2000.0	0.0	0.0	0.0	3000.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДЭЛҮҮН	0.0	0.0	17.5	41.7	120.0	76.9	17.5	41.7	160.0	153.8	153.8	153.8
НОГООННУУР	0.0	0.0	0.0	0.0	58.8	0.0	90.9	83.3	176.5	166.7	166.7	166.7
САГСАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	80.0	83.3	0.0	0.0	0.0	0.0
ТОЛБО	0.0	0.0	33.3	62.5	117.6	0.0	33.3	62.5	117.6	0.0	0.0	0.0
УЛААНХУС	0.0	0.0	28.6	0.0	33.3	0.0	85.7	71.4	33.3	0.0	0.0	0.0
ЦЭНГЭЛ	0.0	0.0	50.5	35.7	36.1	26.3	60.6	35.7	36.1	26.3	26.3	26.3
Ховд	0.0	0.0	12.2	10.5	6.5	3.7	13.8	12.7	9.5	6.1	6.1	6.1
ЖАРГАЛАНТ	0.0	0.0	9.6	6.0	6.4	4.0	9.6	6.0	7.7	4.0	4.0	4.0
АЛТАЙ	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БУЛГАН	0.0	0.0	8.1	0.0	12.7	0.0	8.1	0.0	12.7	0.0	0.0	0.0
БУЯНТ	0.0	0.0	333.3	333.3	0.0	0.0	333.3	333.3	500.0	1000.0	1000.0	1000.0
ДАРВИ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДӨРГӨН	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДУУТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЗЭРЭГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
МАНХАН	0.0	0.0	47.6	0.0	0.0	0.0	47.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
МӨНХХАЙРХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	285.7	666.7	0.0	0.0	0.0	0.0
МӨСТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
МЯНГАД	0.0	0.0	166.7	250.0	0.0	0.0	166.7	250.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ҮЕНЧ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХОВД	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	1000.0	1000.0
ЦЭЦЭГ	0.0	0.0	52.6	76.9	0.0	0.0	52.6	76.9	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2023		2024		2023		2024		2023		2024	
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЧАНДМАНЬ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЭРДЭНЭБҮРЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
УВС	57.3	61.5	8.6	14.8	8.1	9.9	12.6	11.5	17.8	11.1	17.8	11.1
УЛААНГОМ	62.9	67.4	6.9	10.1	6.4	6.7	9.4	9.0	10.8	8.1	10.8	8.1
БАРУУНТУРУУН	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	58.8	90.9	100.0	0.0	100.0	0.0
БӨХМӨРӨН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДАВСТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЗАВХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЗҮҮНГОВЬ	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	0.0	666.7	0.0	666.7	0.0
ЗҮҮНХАНГАЙ	0.0	0.0	181.8	76.9	0.0	0.0	181.8	0.0	76.9	0.0	76.9	0.0
МАЛЧИН	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	500.0	1000.0	500.0	1000.0
НАРАНБУЛАГ	0.0	0.0	166.7	0.0	1000.0	0.0	166.7	1000.0	500.0	0.0	500.0	0.0
ӨЛГИЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨМНӨГОВЬ	0.0	0.0	0.0	34.5	0.0	71.4	0.0	0.0	34.5	71.4	34.5	71.4
ӨНДӨРХАНГАЙ	0.0	0.0	55.6	0.0	71.4	0.0	111.1	71.4	0.0	0.0	0.0	0.0
САГИЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТАРИМЛАН	0.0	0.0	0.0	58.8	0.0	0.0	0.0	0.0	58.8	0.0	58.8	0.0
ТҮРЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТЭС	0.0	0.0	0.0	200.0	0.0	125.0	0.0	0.0	266.7	125.0	266.7	125.0
ХОВД	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХЯРАС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААНХАЙРХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАНГАЙН БҮС	0.0	23.3	10.8	13.7	10.6	11.6	14.3	13.5	17.1	14.2	17.1	14.2
Орхон	0.0	0.0	8.1	9.9	7.4	9.9	9.4	7.4	10.4	9.9	10.4	9.9
Баян-Өндөр	0.0	0.0	7.6	9.4	7.4	9.0	9.0	7.4	9.9	9.0	9.9	9.0
Жаргалант	0.0	0.0	333.3	1000.0	0.0	1000.0	333.3	0.0	1000.0	1000.0	1000.0	1000.0
Өвөрхангай	0.0	58.1	14.2	12.8	14.7	15.5	17.8	17.9	16.3	17.9	16.3	17.9
Арвайхээр	0.0	70.2	10.6	7.0	11.7	7.1	10.6	11.7	10.5	10.0	10.5	10.0
Б-Баян-Улаан	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бат-Өлзий	0.0	0.0	173.9	0.0	222.2	0.0	217.4	333.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянгол	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Богд	0.0	0.0	27.0	60.6	41.7	133.3	27.0	41.7	60.6	133.3	60.6	133.3
Бурд	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	500.0	0.0
Гучин ус	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	1000.0	1000.0
Зүйл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
З-Баян-Улаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	333.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Нарийн тээл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өлзийт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМБД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМБД ТӨРӨЛТӨД		ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМБД ТӨРӨЛТӨД	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
САНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТАРАГТ	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
Төгрөг	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	500.0
Уянга	0.0	0.0	0.0	153.8	0.0	153.8
Хайрхандулаан	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	333.3
Хархорин	0.0	0.0	8.0	4.8	10.8	10.8
Хужирт	0.0	0.0	285.7	285.7	666.7	285.7
Булган	0.0	0.0	18.3	10.6	8.8	21.1
Булган	0.0	0.0	9.9	7.3	5.1	12.2
Баян-Агт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0
Баяннуур	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0
Бугат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бүрэгхангай	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0
Гурванбулаг	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0
Дашинчилэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Могод	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Орхон	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Рашаант	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сайхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сэлэнгэ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Тэшиг	0.0	0.0	41.7	0.0	0.0	166.7
Хангал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хишиг-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хутаг-Өндөр	0.0	0.0	0.0	71.4	166.7	166.7
Баянхонгор	0.0	70.5	8.0	12.0	5.7	7.1
Баянхонгор	0.0	73.3	7.1	7.3	4.4	5.9
Баацагаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянговь	0.0	0.0	0.0	166.7	0.0	0.0
Баянлиг	0.0	0.0	125.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Овоо	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өндөр	0.0	0.0	250.0	0.0	0.0	0.0
Баянцагаан	0.0	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0
Богд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бөмбөгөр	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0
Бууцагаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Галуут	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Гурванбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Жаргалант	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Жинст	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		ТАВ ХҮРГЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ЗАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨЛЗИЙТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хүрээмарал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ШИНЭЖИНСТ	0.0	0.0	0.0	166.7	0.0	166.7
Эрдэнэцогт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
АРХАНГАЙ	0.0	0.0	10.6	18.7	15.9	23.3
Эрдэнэбулган	0.0	0.0	7.0	13.5	7.8	14.5
БАТЦЭНГЭЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БУЛГАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЖАРГАЛАНТ	0.0	0.0	500.0	0.0	1000.0	0.0
ИХТАМИР	0.0	0.0	0.0	0.0	400.0	0.0
ӨГИЙНУУР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨЛЗИЙТ	0.0	0.0	142.9	1000.0	285.7	1000.0
Өндөр-Улаан	0.0	0.0	0.0	52.6	0.0	52.6
ТАРИАТ	0.0	0.0	20.4	0.0	40.8	22.7
Төвшрүүлэх	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Хайрхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАНГАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАШААТ	0.0	0.0	0.0	1000.0	333.3	1000.0
ХОТОНТ	0.0	0.0	250.0	500.0	250.0	1000.0
ЦАХИР	0.0	0.0	200.0	0.0	200.0	0.0
ЦЭНХЭР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Цэцэрлэг	0.0	0.0	200.0	0.0	200.0	0.0
Чулуут	0.0	0.0	0.0	142.9	0.0	142.9
Эрдэнэмандал	0.0	0.0	0.0	200.0	0.0	200.0
Хөвсгөл	0.0	0.0	10.6	17.9	16.5	22.1
Мөрөн	0.0	0.0	7.7	15.8	11.4	18.2
Алаг-Эрдэнэ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
АРБУЛАГ	0.0	0.0	0.0	200.0	0.0	200.0
Баянзүрх	0.0	0.0	76.9	0.0	76.9	333.3
БҮРЭНТОГТОХ	0.0	0.0	0.0	250.0	500.0	500.0
ГАЛТ	0.0	0.0	0.0	250.0	0.0	250.0
ЖАРГАЛАНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0
Их-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
РАШААНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
РЕНЧИЛХҮМБЭ	0.0	0.0	71.4	0.0	142.9	0.0
ТАРИАЛАН	0.0	0.0	37.0	50.0	37.0	100.0
Тосонцэнгэл	0.0	0.0	47.6	0.0	95.2	0.0
Төмөрбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	285.7	0.0
Түнэл	0.0	0.0	83.3	0.0	83.3	0.0
Улаан-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД					
	2023	2024	2023	2024	2023	2024				
	СҮМБЭР	0.0	0.0	8.8	5.9	3.1	0.0	8.8	5.9	6.3
БЯНТАЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ШИВЭЭГОВЬ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
СЭЛЭНГЭ	0.0	90.7	13.0	6.5	7.3	5.6	16.8	8.1	11.8	9.4
СУХБААТАР	0.0	160.0	11.3	6.1	6.4	6.9	15.6	9.2	11.2	10.3
АЛТАНБУЛАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
БАРУУНБҮРЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БАЯНГОЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
ЕРӨӨ	0.0	0.0	666.7	500.0	0.0	0.0	1000.0	500.0	0.0	0.0
ЖАВХЛАНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЗҮҮНБҮРЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
МАНДАЛ	0.0	0.0	5.7	0.0	2.2	4.2	5.7	0.0	2.2	4.2
ОРХОН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ОРХОНТУУЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
САЙХАН	0.0	0.0	21.3	0.0	0.0	0.0	21.3	0.0	0.0	0.0
САНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТУШИГ	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0
ХҮДЭР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХУШААТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААНУУР	0.0	0.0	333.3	0.0	500.0	0.0	333.3	0.0	500.0	0.0
ШААМАР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДОРНОГОВЬ	93.1	0.0	11.2	5.5	10.9	10.9	13.0	7.4	15.9	17.5
САЙНШАНД	0.0	0.0	10.3	2.0	10.2	12.6	10.3	2.0	13.6	17.6
АЙРАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	0.0	0.0
АЛТАНШИРЭЭ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДАЛАНЖАРГАЛАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
ДЭЛГЭРЭХ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЗАМЫН-ҮҮД	1123.6	0.0	22.5	46.5	8.2	0.0	33.7	46.5	8.2	0.0
ИХЭТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
МАНДАХ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨРГӨН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
САЙХАНДУЛААН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
УЛААНБАДРАХ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАТАНБУЛАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХӨВСГӨЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЭРДЭНЭ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДАРХАН-УУЛ	0.0	0.0	7.9	5.1	6.6	7.8	10.4	6.2	7.7	8.9
ДАРХАН	0.0	0.0	6.9	4.1	6.1	6.7	9.4	5.2	7.2	7.8
ОРХОН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХОНГОР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ШАРЫН ГОЛ	0.0	0.0	2000.0	1000.0	0.0	0.0	2000.0	1000.0	0.0	0.0
ӨМНӨГОВЬ	0.0	0.0	10.0	8.5	17.5	13.8	10.7	8.5	19.2	15.6

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМБД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМБД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМБД ТӨРӨЛТӨД			
	2023	2024	2023		2024		2023		2024	
ДАЛАНЗАДГАД	0.0	0.0	6.1	5.2	11.9	10.4	7.0	5.2	12.9	10.4
БАЯНДАЛАЙ	0.0	0.0	166.7	0.0	0.0	0.0	166.7	0.0	0.0	0.0
БАЯНОВОО	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БУЛГАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ГУРВАНТЭС	0.0	0.0	133.3	142.9	136.4	166.7	133.3	142.9	136.4	166.7
МАНДАЛ-ОВОО	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
МАНЛАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
НОЁН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
НОМГОН	0.0	0.0	200.0	0.0	166.7	0.0	200.0	0.0	333.3	333.3
СЭВРЭЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
ХАНБОГДА	0.0	0.0	29.0	27.0	50.0	0.0	29.0	27.0	50.0	0.0
ХАНХОНГОР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХҮРМЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦОГТ-ОВОО	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦОГТЭЦИЙ	0.0	0.0	7.9	15.4	20.4	18.5	7.9	15.4	20.4	18.5
ДУНДГОВЬ	0.0	0.0	10.1	5.7	1.8	0.0	14.5	8.6	3.6	0.0
САЙНЦАГААН	0.0	0.0	10.7	6.1	1.9	0.0	12.2	9.1	1.9	0.0
АДААЦАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БАЯНЖАРГАЛАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ГОВЬ-УГТААЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ГУРВАНСАЙХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДЭЛГЭРХАНГАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДЭЛГЭРЦОГТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДЭРЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
ЛУУС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨЛЗИЙТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨНДӨРШИЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
САЙХАН ОВОО	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХҮЛД	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААНДЭЛГЭР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЭРДЭНЭДАЛАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	125.0	0.0	0.0	0.0
ЗҮҮН БҮС	24.9	59.7	6.2	7.8	9.5	8.0	10.0	11.4	13.7	12.3
ДОРНОД	0.0	73.7	5.3	5.5	5.9	4.6	8.6	9.7	9.6	10.8
Хэрлэн	0.0	75.3	4.7	4.2	3.8	4.7	6.7	5.7	5.3	6.3
Баяндун	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
Баянтүмэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	400.0	666.7	500.0	0.0
Булаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Гурванзагал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дашбалбар	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	333.3
Матад	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
	СЭРГЭЛЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАЛГОЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0
ХӨЛӨНБҮЙР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААН-ОВОО	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЧОЙБАЛСАН	0.0	0.0	333.3	500.0	333.3	500.0
ЧУЛУУНХОРООТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
СУХБААТАР	82.4	104.7	4.9	8.6	9.1	10.5
Баруун-Урт	0.0	109.3	3.4	7.2	5.1	3.3
Асгат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баяндэлгэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дарьганга	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0
Мөнххаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Наран	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Онгон	0.0	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0
Суखाатар	0.0	0.0	166.7	333.3	333.3	500.0
Түвшинширээ	0.0	0.0	500.0	0.0	500.0	1000.0
Түмэнцогт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Уулбаян	0.0	0.0	0.0	333.3	500.0	333.3
Халзан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэцагаан	4166.7	0.0	0.0	0.0	125.0	95.2
Хэнтий	0.0	0.0	8.5	9.5	13.9	15.8
Хэрлэн	0.0	0.0	7.6	7.7	17.3	11.5
Батноров	0.0	0.0	125.0	200.0	0.0	200.0
Батширээт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баяндрата	0.0	0.0	142.9	0.0	0.0	285.7
Баянмөнх	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян овоо	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянхутаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Биндэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Галшир	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дадал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дархан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дэлгэрхаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Жаргалтхаан	0.0	0.0	76.9	333.3	76.9	333.3
Мөрөн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0
Норовлин	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өмнөдэлгэр	0.0	0.0	0.0	0.0	30.3	58.8
Цэнхэрмандал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бор-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанбаатар	37.9	22.3	13.7	13.3	15.7	14.9
				12.4	11.6	15.2
						14.0

ОРНЫ АШИГЛАЛТ, БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМААР, 2023, 2024 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ			ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ			ОРНЫ ЭРГЭЛТ			ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО			ДҮНДАЖ ОР ХОНОГ		
	2023	2024	2024	2023	2024	2024	2023	2024	2024	2023	2024	2024	2023	2024	2024
УЛСЫН ДҮН	242.7	234.6	64.1	66.5	64.1	35.6	34.7	34.7	114.9	113.5	6.8	6.8	6.8	6.8	6.8
БАРУУН БҮС	244.0	241.7	66.0	66.9	66.0	34.6	34.4	34.4	118.0	116.9	7.1	7.0	7.0	7.0	7.0
ЗАВХАН	228.5	223.3	61.0	62.6	61.0	33.1	33.0	33.0	114.7	113.7	6.9	6.8	6.8	6.8	6.8
УЛИСТАЙ	246.2	225.6	61.6	67.5	61.6	34.7	32.4	32.4	46.9	45.3	7.1	7.0	7.0	7.0	7.0
АЛДАРХААН	265.5	229.0	62.6	72.7	62.6	37.4	35.0	35.0	489.6	485.8	7.1	6.5	6.5	6.5	6.5
АСГАТ	213.3	246.2	67.3	58.4	67.3	33.7	37.8	37.8	162.9	157.5	6.3	6.5	6.5	6.5	6.5
БАЯНТЭС	146.2	175.3	40.0	40.0	47.9	21.3	25.8	25.8	200.0	283.2	6.9	6.8	6.8	6.8	6.8
БАЯНХАЙРХАН	247.0	361.6	98.8	67.7	98.8	46.0	67.1	67.1	246.2	242.1	5.4	5.4	5.4	5.4	5.4
ДӨРВӨЛЖИН	103.0	193.4	52.8	28.2	52.8	15.9	28.9	28.9	225.9	323.1	6.5	6.7	6.7	6.7	6.7
ЗАВХАНМАНДАЛ	177.1	219.5	60.0	48.5	60.0	26.5	31.9	31.9	108.8	134.1	6.7	6.9	6.9	6.9	6.9
ИДЭР	268.0	306.6	83.8	73.4	83.8	41.7	46.0	46.0	313.1	308.6	6.4	6.7	6.7	6.7	6.7
ИХ УУЛ	324.5	316.1	86.4	88.9	86.4	50.0	49.0	49.0	437.6	408.0	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5
НӨМРӨГ	198.7	273.7	74.8	54.4	74.8	29.6	40.6	40.6	276.4	275.3	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7
ОТГОН	179.3	232.1	63.4	49.1	63.4	23.7	32.4	32.4	231.4	309.7	7.6	7.2	7.2	7.2	7.2
САНТМАРГАЦ	135.6	86.6	23.7	37.1	23.7	13.5	13.4	13.4	220.9	188.9	10.0	6.5	6.5	6.5	6.5
СОНГИНО	291.7	348.1	95.1	79.9	95.1	39.7	51.8	51.8	218.0	218.1	7.3	6.7	6.7	6.7	6.7
ТОСОНЦЭНГЭЛ	205.6	183.4	50.1	56.3	50.1	33.3	29.4	29.4	113.2	102.8	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2
ТҮДЭВТЭЙ	161.1	174.8	44.1	44.1	47.8	23.8	27.3	27.3	104.2	102.5	6.8	6.4	6.4	6.4	6.4
ТЭЛМЭН	217.4	376.1	59.6	80.4	59.6	32.3	56.6	56.6	288.9	410.4	6.7	6.6	6.6	6.6	6.6
ТЭС	293.4	267.3	73.0	80.4	73.0	42.5	39.4	39.4	315.8	307.6	6.9	6.8	6.8	6.8	6.8
УРТАМАЛ	220.3	232.1	63.4	60.4	63.4	24.5	34.1	34.1	184.1	178.6	9.0	6.8	6.8	6.8	6.8
ЦАГААНХАЙРХАН	180.4	184.7	50.5	49.4	50.5	29.1	32.1	32.1	168.6	188.9	6.2	5.7	5.7	5.7	5.7
ЦАГААНЧУЛУУТ	237.1	277.9	75.9	65.0	75.9	33.6	40.1	40.1	156.1	174.0	7.1	6.9	6.9	6.9	6.9
ЦЭЭН-УУЛ	301.9	310.7	84.9	82.7	84.9	39.5	44.1	44.1	224.0	214.4	7.6	7.0	7.0	7.0	7.0
ШИЛҮҮСТЭЙ	174.9	183.6	50.2	47.9	50.2	25.7	25.3	25.3	158.0	171.5	6.8	7.3	7.3	7.3	7.3
ЭРДЭНХАЙРХАН	132.8	160.1	43.8	36.4	43.8	19.6	21.6	21.6	171.7	242.4	6.8	7.4	7.4	7.4	7.4
ЯРУУ	180.7	143.5	39.2	49.5	39.2	26.3	20.8	20.8	335.4	323.9	6.9	6.9	6.9	6.9	6.9
ГОВЬ-АЛТАЙ	213.4	212.0	57.9	58.5	57.9	29.9	30.2	30.2	117.2	112.5	7.1	7.0	7.0	7.0	7.0
ЕСӨНБУЛАГ	230.1	220.5	60.2	63.0	60.2	32.1	31.3	31.3	61.5	58.5	7.2	7.1	7.1	7.1	7.1
АЛТАЙ	238.4	256.7	70.1	65.3	70.1	27.8	31.5	31.5	199.9	192.9	8.6	8.2	8.2	8.2	8.2
БАЯН-УУЛ	164.3	158.5	43.3	45.0	43.3	22.0	22.0	22.0	202.4	201.7	7.5	7.2	7.2	7.2	7.2
БИГЭР	121.4	114.3	31.2	33.3	31.2	17.8	17.7	17.7	148.6	147.1	6.8	6.5	6.5	6.5	6.5
БУГАТ	223.8	288.5	78.8	61.3	78.8	31.3	41.7	41.7	217.1	213.8	7.2	6.9	6.9	6.9	6.9
ДАРВИ	214.6	231.2	63.2	58.8	63.2	31.2	33.4	33.4	175.3	173.4	6.9	6.9	6.9	6.9	6.9
ДЭЛГЭР	217.4	206.8	56.5	59.6	56.5	26.5	29.2	29.2	311.5	305.2	8.2	7.1	7.1	7.1	7.1
ЖАРГАЛАН	217.3	217.4	59.4	59.5	59.4	31.0	32.2	32.2	181.3	177.3	7.0	6.8	6.8	6.8	6.8
ТАЙШИР	199.2	229.4	62.7	54.6	62.7	28.0	33.3	33.3	161.0	157.6	7.1	6.9	6.9	6.9	6.9

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Тонхил	236.5	213.7	64.8	58.4	32.3	31.2	221.4	217.3	7.3	6.8
Төгрөг	148.3	160.5	40.6	43.8	20.7	21.4	131.1	129.7	7.2	7.5
Халлун	84.7	105.9	23.2	28.9	11.5	14.4	238.8	235.4	7.4	7.4
Хөхмөрөлт	154.9	219.7	42.4	60.0	22.8	32.4	229.9	227.5	6.8	6.8
Цогт	125.2	148.0	34.3	40.4	18.6	22.2	342.3	333.5	6.7	6.7
Цээл	248.9	217.7	68.2	59.5	35.2	31.7	221.2	218.3	7.1	6.9
Чандмань	286.0	264.7	78.4	72.3	44.1	38.9	228.8	227.0	6.5	6.8
Шарга	175.4	211.1	48.1	57.7	25.7	30.5	202.0	201.0	6.8	6.9
Эрдэнэ	162.0	184.7	44.4	50.5	26.9	31.4	230.4	226.9	6.0	5.9
Баян-Өлгий	241.0	237.5	66.0	64.9	34.4	34.2	108.0	110.5	7.0	6.9
Өлгий	256.4	258.1	70.3	70.5	36.1	36.4	55.0	57.5	7.1	7.1
Алтай	243.3	245.4	66.7	67.1	38.4	37.7	240.5	238.3	6.3	6.5
Алтанцөгц	457.9	361.5	125.5	98.8	67.1	51.8	244.3	245.6	6.8	7.0
Баяннуур	207.1	139.0	56.7	38.0	32.0	22.7	218.8	219.2	6.5	6.1
Бугат	232.0	224.0	63.6	61.2	32.6	32.5	318.8	324.8	7.1	6.9
Булган	182.8	169.8	50.1	46.4	28.9	27.7	211.3	197.6	6.3	6.1
Баянт	293.3	238.4	80.3	65.1	39.3	34.4	238.9	235.0	7.5	6.9
Дэлүүн	146.7	126.0	40.2	34.4	22.3	19.7	242.6	241.1	6.6	6.4
Ногооннуур	176.5	147.8	48.4	40.4	26.1	23.2	252.5	254.1	6.8	6.4
Сайсай	129.5	114.5	35.5	31.3	20.2	17.1	241.2	242.5	6.4	6.7
Толбо	270.3	258.6	74.1	70.7	39.7	39.7	260.6	262.5	6.8	6.5
Улаанхус	119.2	157.7	32.7	43.1	19.3	26.1	256.2	256.0	6.2	6.0
Цэнгэл	210.0	211.6	57.5	57.8	31.3	32.0	284.5	282.7	6.7	6.6
Ховд	260.3	256.9	71.3	70.2	35.1	34.0	110.2	107.2	7.4	7.6
Жаргалант	249.2	250.8	68.3	68.5	33.0	32.2	55.9	54.9	7.6	7.8
Алтай	232.7	206.6	63.8	56.5	36.3	31.8	257.5	253.5	6.4	6.5
Булган	371.8	290.5	101.9	79.4	50.2	41.0	201.7	202.5	7.4	7.1
Баянт	359.9	324.0	98.6	88.5	52.5	48.0	375.0	371.0	6.9	6.8
Дарви	240.9	205.2	66.0	56.1	36.2	30.9	272.5	281.5	6.6	6.6
Дөргөн	298.9	335.5	81.9	91.7	44.8	49.0	227.0	285.2	6.7	6.9
Дут	306.9	250.1	84.1	68.3	39.4	34.9	228.3	219.2	7.8	7.2
Зэрэг	304.2	311.1	83.3	85.0	43.5	44.2	238.0	236.4	7.0	7.0
Манхан	215.1	208.4	58.9	56.9	31.5	30.2	283.9	278.5	6.8	6.9
Мөнххайрхан	213.5	230.0	58.5	62.8	31.6	33.3	189.4	182.3	6.7	6.9
Мөст	274.2	251.3	75.1	68.7	37.5	32.4	219.8	232.0	7.3	7.8
Мянгад	295.1	304.6	80.8	83.2	39.8	45.2	340.1	339.3	7.4	6.7
Үенч	259.8	229.9	71.2	62.8	35.8	32.7	269.8	232.2	7.3	7.0
Ховд	153.9	197.7	42.2	54.0	21.0	23.7	310.0	301.0	7.3	8.3
Цэцэг	260.7	324.9	71.4	88.8	38.8	47.0	296.0	294.9	6.7	6.9
Чандмань	337.0	385.7	92.3	105.4	46.4	54.8	273.8	268.8	7.3	7.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ			ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ			ОРНЫ ЭРГЭЛТ			ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО			ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ЭРДЭНЭБҮРЭН	261.4	322.9	71.6	88.2	27.6	27.6	37.9	45.6	233.0	227.6	6.9	7.1	6.9	7.1
УВС	270.1	273.7	74.0	74.8	27.6	27.6	40.1	40.9	151.6	150.6	6.7	6.7	6.7	6.7
УЛААНГОМ	275.8	278.9	75.6	76.2	27.6	27.6	41.0	41.8	97.6	98.7	6.7	6.7	6.7	6.7
БАРУУНТУРУУН	248.4	240.1	68.1	65.6	27.6	27.6	36.7	35.1	159.8	157.4	6.8	6.8	6.8	6.8
БӨХИӨРӨН	349.2	289.9	95.7	79.2	27.6	27.6	52.3	42.5	205.4	201.4	6.7	6.8	6.7	6.8
ДАВСТ	385.8	277.6	105.7	75.9	27.6	27.6	55.6	39.9	171.0	136.4	6.9	7.0	6.9	7.0
ЗАВХАН	216.3	378.8	59.3	103.5	27.6	27.6	31.9	55.3	207.4	184.2	6.8	6.8	6.8	6.8
ЗҮҮНГОВЬ	280.7	314.8	76.9	86.0	27.6	27.6	41.8	48.9	260.4	256.9	6.7	6.4	6.7	6.4
ЗҮҮНХАНГАЙ	289.5	316.4	79.3	86.4	27.6	27.6	44.0	47.5	216.9	218.4	6.6	6.7	6.6	6.7
МАЛЧИН	247.9	326.9	67.9	89.3	27.6	27.6	38.6	48.5	244.2	242.1	6.4	6.7	6.4	6.7
НАРАНБУЛАГ	136.8	134.8	37.5	36.8	27.6	27.6	20.0	19.3	395.3	395.0	6.9	7.0	6.9	7.0
ӨЛГИЙ	279.7	263.1	76.6	71.9	27.6	27.6	39.1	39.3	223.6	221.3	7.1	6.7	7.1	6.7
ӨМНӨГОВЬ	241.3	271.7	66.1	74.2	27.6	27.6	36.5	40.1	279.5	278.6	6.6	6.8	6.6	6.8
ӨНДӨРХАНГАЙ	254.0	201.6	69.6	55.1	27.6	27.6	37.8	31.9	189.2	188.6	6.7	6.3	6.7	6.3
САГИЛ	280.2	295.0	76.8	80.6	27.6	27.6	39.3	42.8	226.5	226.4	7.1	6.9	7.1	6.9
ТАРИАЛАН	164.5	189.5	45.1	51.8	27.6	27.6	24.5	28.9	370.5	366.3	6.7	6.6	6.7	6.6
ТҮРГЭН	289.8	277.2	79.4	75.7	27.6	27.6	42.9	41.7	189.0	189.2	6.8	6.6	6.8	6.6
ТЭС	249.3	229.1	68.3	62.6	27.6	27.6	35.3	33.7	255.3	250.4	7.1	6.8	7.1	6.8
ХОВД	245.8	245.9	67.3	67.2	27.6	27.6	38.4	38.0	251.3	244.7	6.4	6.5	6.4	6.5
ХЯРГАС	269.6	293.5	73.9	80.2	27.6	27.6	40.6	43.2	231.1	228.2	6.6	6.8	6.6	6.8
ЦАГААНХАЙРХАН	317.8	323.5	87.1	88.4	27.6	27.6	46.3	46.5	190.7	188.1	6.9	7.0	6.9	7.0
ХАНГАЙН БҮС	234.5	236.3	64.3	64.6	27.6	27.6	34.1	34.5	131.6	133.3	6.9	6.8	6.9	6.8
ОРХОН	274.3	264.6	75.2	72.3	27.6	27.6	40.5	39.3	112.4	112.3	6.8	6.7	6.8	6.7
БАЯН-ӨНДӨР	274.6	264.3	75.2	72.2	27.6	27.6	40.6	39.3	110.2	110.3	6.8	6.7	6.8	6.7
ЖАРГАЛАНТ	257.1	291.0	70.4	79.5	27.6	27.6	37.1	41.7	279.6	273.0	6.9	7.0	6.9	7.0
ӨВӨРХАНГАЙ	209.5	234.7	57.4	64.1	27.6	27.6	29.9	34.1	111.4	125.6	7.0	6.9	7.0	6.9
АРВАЙХЭЭР	211.5	229.3	58.0	62.6	27.6	27.6	29.4	32.4	58.2	66.2	7.2	7.1	7.2	7.1
Б-БАЯН-УЛААН	170.1	220.2	46.6	60.2	27.6	27.6	23.2	32.1	184.0	246.2	7.3	6.9	7.3	6.9
БАТ-ӨЛЗИЙ	215.5	277.2	59.0	75.7	27.6	27.6	33.0	42.4	304.6	377.4	6.5	6.5	6.5	6.5
БАЯНГОЛ	271.5	275.5	74.4	75.3	27.6	27.6	31.5	34.1	240.8	230.9	8.6	8.1	8.6	8.1
БАЯН-ӨНДӨР	133.9	195.5	36.7	53.4	27.6	27.6	19.4	29.0	228.2	277.6	6.9	6.8	6.9	6.8
БОГД	160.5	181.6	44.0	49.6	27.6	27.6	25.2	27.4	230.3	268.0	6.4	6.6	6.4	6.6
БҮРД	202.2	222.6	55.4	60.8	27.6	27.6	30.2	34.2	186.2	179.9	6.7	6.5	6.7	6.5
ГУЧИН УС	194.6	278.4	53.3	76.1	27.6	27.6	29.4	42.4	149.2	204.7	6.6	6.6	6.6	6.6
ЗҮЙЛ	137.0	196.0	37.5	53.6	27.6	27.6	19.3	28.4	111.3	143.2	7.1	6.9	7.1	6.9
З-БАЯН-УЛААН	228.6	234.5	62.6	64.1	27.6	27.6	37.4	40.0	305.3	297.6	6.1	5.9	6.1	5.9
НАРИЙН ТЭЭЛ	191.6	209.5	52.5	57.2	27.6	27.6	29.9	38.6	137.6	183.4	6.4	5.4	6.4	5.4
ӨЛЗИЙТ	397.9	434.6	109.0	118.7	27.6	27.6	53.2	62.7	137.8	179.9	7.5	6.9	7.5	6.9

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХҮВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
САЛТ	141.8	161.1	38.9	44.0	20.8	23.6	194.1	180.2	6.8	6.8
ТАРАГТ	147.3	185.3	40.3	50.6	21.8	27.9	212.0	206.8	6.7	6.6
ТӨРӨГ	186.0	156.2	51.0	42.7	27.0	22.2	172.0	209.1	6.9	7.0
УЯНГА	169.0	177.2	46.3	48.4	22.8	23.3	232.6	270.1	7.4	7.6
ХАЙРХАНДУЛААН	102.5	135.7	28.1	37.1	16.1	20.3	155.2	224.2	6.4	6.7
ХАРХОРИН	319.3	354.0	87.5	96.7	49.7	54.5	160.5	158.9	6.4	6.5
ХУЖИРТ	154.6	208.3	42.3	56.9	23.3	33.7	174.9	232.6	6.6	6.2
БУЛГАН	290.0	286.1	79.5	78.2	40.7	40.2	197.7	197.7	7.1	7.1
БУЛГАН	313.5	317.8	85.9	86.8	41.0	41.8	74.9	76.7	7.7	7.6
БАЯН-АГТ	367.4	354.8	100.7	96.9	56.6	53.6	417.6	412.5	6.5	6.6
БАЯННУУР	248.8	233.5	68.2	63.8	39.3	36.2	313.6	312.8	6.3	6.5
БУГАТ	285.2	246.4	78.1	67.3	41.4	36.5	432.2	436.4	6.9	6.8
БҮРЭГХАНГАЙ	231.8	181.0	63.5	49.5	35.2	30.0	267.0	269.7	6.6	6.0
ГУРВАНБУЛАГ	256.4	301.9	70.3	82.5	35.5	46.4	360.8	355.3	7.2	6.5
ДАШИНЧИЛЭН	296.1	247.3	81.1	67.6	42.9	36.3	421.0	411.9	6.9	6.8
МОГОД	312.1	260.3	85.5	71.1	49.6	41.7	378.1	372.8	6.3	6.2
ОРХОН	243.4	178.5	66.7	48.8	35.4	25.0	417.4	327.9	6.9	7.1
РАШААНТ	294.6	304.6	80.7	83.2	50.4	49.8	395.8	389.3	5.8	6.1
САЙХАН	198.7	231.0	54.4	63.1	42.9	41.9	290.8	282.3	4.6	5.5
СЭЛЭНГЭ	345.7	419.6	94.7	114.6	51.2	60.9	473.8	466.7	6.8	6.9
ТЭШИГ	280.0	275.1	76.7	75.2	41.4	43.0	444.7	442.5	6.8	6.4
ХАНГАЛ	672.0	469.0	184.1	128.1	89.8	66.8	1111.5	1094.5	7.5	7.0
ХИШИГ-ӨНДӨР	201.8	201.9	55.3	55.2	29.3	29.1	154.7	150.1	6.9	6.9
ХУТАГ-ӨНДӨР	180.4	185.2	49.4	50.6	28.0	27.6	238.0	235.7	6.4	6.7
БАЯНХОНГОР	257.3	251.7	70.5	68.8	36.6	36.2	128.9	127.5	7.0	6.9
БАЯНХОНГОР	262.3	255.6	71.9	69.8	36.8	36.1	69.7	70.3	7.1	7.1
БААЦАГААН	247.6	219.0	67.8	59.8	32.6	29.3	222.9	217.6	7.6	7.5
БАЯНБУЛАГ	331.8	337.5	90.9	92.2	49.1	48.0	218.5	214.0	6.8	7.0
БАЯНГОВЬ	178.7	193.4	49.0	52.8	24.8	27.8	276.9	274.0	7.2	7.0
БАЯНЛИГ	155.6	194.2	42.6	53.1	21.1	26.8	234.8	232.1	7.4	7.2
БАЯН-ОВОО	217.6	237.4	59.6	64.9	31.6	34.3	277.3	269.9	6.9	6.9
БАЯН-ӨНДӨР	190.5	156.8	52.2	42.8	26.3	22.0	253.3	249.9	7.3	7.1
БАЯНЦАГААН	231.5	231.2	63.4	63.2	33.3	31.3	268.5	264.8	6.9	7.4
БОГД	353.8	361.2	96.9	98.7	52.8	60.3	232.6	229.3	6.7	6.0
БӨМБӨГӨР	231.8	233.6	63.5	63.8	34.5	35.3	278.0	235.7	6.7	6.6
БУУЦАГААН	270.7	246.3	74.2	67.3	39.4	36.9	305.4	300.0	6.9	6.7
ГАЛУУТ	257.9	274.6	70.7	75.0	39.6	45.1	246.4	244.9	6.5	6.1
ГУРВАНБУЛАГ	202.1	152.8	55.4	41.8	29.5	22.8	226.5	184.8	6.9	6.7
ЖАРГАЛАНТ	242.8	273.8	66.5	74.8	41.1	41.5	221.0	217.9	5.9	6.6
ЖИНСТ	186.6	171.5	51.1	46.9	28.4	28.1	272.9	266.1	6.6	6.1

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОЙДОХ ХҮНИЙ ТОО			ДУНДАЖ ОР ХОНОГ		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ЗАГ	468.5	291.0	128.4	79.5	73.2	48.4	210.3	206.0	6.4	6.0	6.4	6.0
ӨЛЗИЙТ	256.8	331.8	70.3	90.7	37.0	48.4	321.7	318.7	6.9	6.9	6.9	6.9
ХҮРЭЭМАРАЛ	361.3	369.8	99.0	101.0	51.8	53.2	213.8	210.7	7.0	7.0	7.0	7.0
ШИНЭЖИНСТ	236.8	223.8	64.9	61.1	36.2	36.2	256.4	258.5	6.5	6.2	6.5	6.2
ЭРДЭНЭЦОГТ	156.8	174.8	43.0	47.8	22.2	24.6	290.7	285.8	7.1	7.1	7.1	7.1
АРХАНГАЙ	217.1	230.6	59.5	63.0	31.6	33.0	159.0	157.3	6.9	7.0	6.9	7.0
ЭРДЭНЭБУЛГАН	220.3	229.5	60.3	62.7	31.5	31.8	60.7	60.7	7.0	7.2	7.0	7.2
БАТЦЭНГЭЛ	245.9	243.8	67.4	66.6	35.1	36.1	311.2	307.3	7.0	6.8	7.0	6.8
БУЛГАН	210.4	277.7	57.7	75.9	30.5	40.0	314.0	314.1	6.9	6.9	6.9	6.9
ЖАРГАЛАНТ	166.7	197.8	45.7	54.0	25.2	29.3	337.0	335.6	6.6	6.7	6.6	6.7
ИХТАМИР	195.5	166.5	53.6	45.5	27.5	22.8	374.5	369.0	7.1	7.3	7.1	7.3
ӨГГИЙНУУР	324.1	309.6	88.8	84.6	45.2	45.8	281.0	276.4	7.2	6.8	7.2	6.8
ӨЛЗИЙТ	382.5	346.6	104.8	94.7	55.3	49.4	305.1	299.9	6.9	7.0	6.9	7.0
ӨНДӨР-УЛААН	193.3	196.5	53.0	53.7	30.1	29.8	387.3	379.8	6.4	6.6	6.4	6.6
ТАРИАТ	170.0	203.7	46.6	55.7	27.3	32.7	207.8	204.3	6.2	6.2	6.2	6.2
ТӨВШРҮҮЛЭХ	262.8	245.1	72.0	67.0	37.4	34.4	317.1	310.1	7.0	7.1	7.0	7.1
ХАЙРХАН	189.1	257.3	51.8	70.3	30.5	39.3	303.2	298.1	6.2	6.5	6.2	6.5
ХАНГАЙ	197.6	257.4	54.1	70.3	32.8	40.4	289.9	283.1	6.0	6.4	6.0	6.4
ХАШААТ	171.3	160.1	46.9	43.7	25.6	23.2	281.7	274.8	6.7	6.9	6.7	6.9
ХОТОНТ	202.8	271.5	55.6	74.2	29.8	39.0	330.7	324.6	6.8	7.0	6.8	7.0
ЦАХИР	216.9	195.1	59.4	53.3	37.7	36.4	307.5	305.3	5.8	5.4	5.8	5.4
ЦЭНХЭР	180.7	301.7	49.5	82.4	26.7	44.0	404.2	403.5	6.8	6.9	6.8	6.9
ЦЭЦЭРЛЭГ	234.1	274.1	64.1	74.9	34.5	39.2	312.1	308.5	6.8	7.0	6.8	7.0
ЧУЛУУТ	249.7	201.8	68.4	55.1	37.7	31.4	319.7	315.3	6.6	6.4	6.6	6.4
ЭРДЭНЭМАНДАЛ	168.0	180.5	46.0	49.3	24.6	27.4	230.6	225.8	6.8	6.6	6.8	6.6
Хөвсгөл	201.1	190.9	55.1	52.2	30.0	28.8	135.9	130.3	6.7	6.6	6.7	6.6
МӨРӨН	209.3	197.4	57.4	53.9	31.0	29.7	62.8	62.2	6.7	6.7	6.7	6.7
АЛАГ-ЭРДЭНЭ	198.4	178.0	54.3	48.6	30.4	24.1	876.9	701.9	6.5	7.4	6.5	7.4
АРБУЛАГ	145.8	127.3	39.9	34.8	27.6	25.6	412.5	370.2	5.3	5.0	5.3	5.0
БАЯНЗҮРХ	183.9	155.6	50.4	42.5	32.9	29.4	270.5	252.2	5.6	5.3	5.6	5.3
БҮРЭНТӨГТОХ	269.6	180.1	73.9	49.2	41.9	29.6	547.5	433.8	6.4	6.1	6.4	6.1
ГАЛТ	170.6	166.6	46.7	45.5	25.0	24.4	238.3	225.0	6.8	6.8	6.8	6.8
ЖАРГАЛАНТ	187.8	172.3	51.5	47.1	27.3	25.0	287.3	257.2	6.9	6.9	6.9	6.9
ИХ-УУЛ	162.2	185.0	44.4	50.5	24.9	28.4	231.8	217.9	6.5	6.5	6.5	6.5
РАШААНТ	192.6	229.9	52.8	62.8	29.4	33.4	271.0	268.4	6.6	6.9	6.6	6.9
РЕНЧИЛХҮМБЭ	127.8	137.5	35.0	37.6	19.9	21.0	231.2	219.3	6.4	6.6	6.4	6.6
ТАРИАЛАН	205.7	207.4	56.4	56.7	30.6	30.3	261.0	240.2	6.7	6.8	6.7	6.8
ТОСОНЦЭНГЭЛ	216.9	188.3	59.4	51.4	27.3	24.2	443.5	364.8	7.9	7.8	7.9	7.8
ТӨМӨРБУЛАГ	264.4	221.5	72.4	60.5	40.8	33.0	365.3	331.2	6.5	6.7	6.5	6.7

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭРЖ	ОРНЫ ФОНД АШИЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИЛЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Түнэл	294.2	221.0	80.6	60.4	44.2	34.3	482.5	362.2	6.7	6.4
Улаан-Уул	199.8	215.8	54.7	58.9	29.2	32.8	240.1	215.1	6.8	6.6
Ханх	126.0	133.5	34.5	36.5	20.4	23.1	190.3	190.4	6.2	5.8
Цагааннуур	199.4	182.7	54.6	49.9	28.7	27.4	227.1	203.4	7.0	6.7
Цагаан-Уул	173.5	174.4	47.5	47.6	27.2	25.9	347.1	309.7	6.4	6.7
Цагаан-Үүр	191.1	198.9	52.3	54.4	27.5	28.8	205.8	190.9	7.0	6.9
Цэцэрлэг	134.7	121.0	36.9	33.1	19.3	17.4	229.4	205.6	7.0	7.0
Чандмань-Өндөр	214.7	217.3	58.8	59.4	32.3	33.9	225.6	208.7	6.7	6.4
Шинэ-Идэр	179.6	191.8	49.2	52.4	26.6	27.3	173.6	162.4	6.7	7.0
Эрдэнэбулган	153.4	142.6	42.0	39.0	23.8	21.5	239.5	219.9	6.4	6.6
Төвийн бүс	214.9	220.1	58.9	60.1	30.9	31.7	124.1	124.8	7.0	6.9
Төв	222.2	219.5	60.9	60.0	30.3	30.5	163.7	150.3	7.3	7.2
Зуунмод	252.3	237.4	69.1	64.9	32.6	31.2	65.5	57.1	7.7	7.6
Алтанбулаг	257.9	285.6	70.7	78.0	36.1	41.6	292.0	284.7	7.1	6.9
Аргалант	211.9	209.5	58.0	57.2	32.3	36.6	197.1	192.2	6.6	5.7
Архуст	172.3	152.3	47.2	41.6	27.5	19.4	161.3	158.4	6.3	7.9
Батсүмбэр	137.3	140.7	37.6	38.4	22.3	22.6	284.6	287.8	6.2	6.2
Баян	184.3	165.3	50.5	45.2	25.1	22.9	279.0	214.4	7.4	7.2
Баяндэлгэр	160.5	198.5	44.0	54.2	22.4	27.9	198.4	195.2	7.2	7.1
Баянжаргалан	158.8	233.5	43.5	69.3	21.1	34.1	226.6	262.9	7.5	7.4
Баян-Өнжүүл	156.6	148.4	42.9	40.5	23.4	23.0	234.6	205.1	6.7	6.5
Баянхангай	144.5	144.5	39.6	39.5	20.3	21.9	173.8	170.3	7.1	6.6
Баянцагаан	179.4	185.5	49.1	50.7	25.8	28.4	231.3	228.1	6.9	6.5
Баянцогт	173.0	240.8	47.4	65.8	26.8	31.3	217.6	223.1	6.5	7.7
Баянчандмана	181.3	215.3	49.7	58.8	25.6	31.5	273.3	271.6	7.1	6.8
Борнуур	165.0	143.5	45.2	39.2	28.4	24.7	270.0	265.1	5.8	5.8
Бүрэн	177.9	148.5	48.7	40.6	25.5	21.2	263.7	259.2	7.0	7.0
Дэлгэрхаан	127.0	122.6	34.8	33.5	17.4	19.5	222.6	219.9	7.3	6.3
Жаргалант	246.8	207.5	67.6	56.7	30.8	29.7	287.1	284.3	8.0	7.0
Заамар	185.2	225.9	50.7	61.7	26.3	32.3	219.5	213.7	7.1	7.0
Лун	153.7	132.3	42.1	36.1	22.5	20.4	248.0	244.7	6.8	6.5
Мөнгөнморьт	226.6	212.3	62.1	58.0	34.9	32.9	272.3	267.5	6.5	6.5
Өндөрширээт	315.0	261.0	86.3	71.3	44.4	37.1	249.0	193.3	7.1	7.0
Сүмбэр	332.0	434.1	91.0	118.6	54.6	67.1	210.3	205.1	6.1	6.5
Сэргэлэн	293.1	303.6	80.3	83.0	39.1	39.9	249.9	252.8	7.5	7.6
Угтаалцайддам	224.4	193.2	61.5	52.8	27.8	28.2	253.8	243.9	8.1	6.9
Цээл	246.4	219.0	67.5	59.8	35.2	34.9	260.4	256.0	7.0	6.3
Эрдэнэ	147.5	236.0	40.4	64.5	20.8	36.1	254.5	247.1	7.1	6.5
Эрдэнэсант	227.8	187.6	62.4	51.3	32.5	25.6	274.2	269.0	7.0	7.3
Говь-Сүмбэр	267.0	251.7	73.1	68.8	37.6	36.3	102.7	103.6	7.1	6.9

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭЖ	ОРНЫ ФОНД АШИЛГАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Сүмбэр	317.9	299.4	87.1	81.8	44.6	42.0	100.9	102.2	7.1	7.1
Баянтал	91.6	78.0	25.1	21.3	11.8	11.5	56.6	56.3	7.8	6.8
Шивээговь	140.7	140.7	38.5	38.4	21.7	26.7	149.1	148.6	6.5	5.3
Сэлэнгэ	208.0	214.3	57.0	58.6	29.4	30.1	121.7	121.8	7.1	7.1
Сүхбаатар	232.7	242.8	63.7	66.3	32.9	33.7	51.6	52.2	7.1	7.2
Алтанбулаг	216.3	236.3	59.3	64.6	30.5	33.6	309.0	305.4	7.1	7.0
Баруунбүрэн	126.5	124.3	34.7	34.0	21.9	23.2	206.3	206.1	5.8	5.4
Баянгол	186.9	227.6	51.2	62.2	27.8	34.0	349.1	340.4	6.7	6.7
Ерөө	118.1	137.7	32.4	37.6	16.2	17.0	391.4	389.8	7.3	8.1
Жавхланта	227.8	214.2	62.4	58.5	32.0	33.8	156.3	154.5	7.1	6.3
Зүүнбүрэн	152.6	240.1	41.8	65.6	21.5	34.8	210.8	209.1	7.1	6.9
Мандаг	234.9	217.5	64.3	59.4	32.3	30.5	142.7	141.6	7.3	7.1
Орхон	41.9	71.5	11.5	19.5	5.4	10.0	149.3	149.1	7.7	7.2
Орхонтуул	121.4	127.9	33.2	34.9	17.9	18.3	266.0	259.7	6.8	7.0
Сайхан	142.7	130.8	39.1	35.7	20.7	18.3	148.5	147.4	6.9	7.1
Сант	92.4	118.6	25.3	32.4	13.5	17.6	148.8	145.1	6.9	6.7
Түшиг	117.6	181.1	32.2	49.5	17.3	27.5	145.3	144.2	6.8	6.6
Хүдэр	208.3	220.6	57.1	60.3	27.6	27.6	192.2	136.0	7.5	8.0
Хушаат	108.6	126.9	29.7	34.7	15.2	18.4	147.9	206.2	7.2	6.9
Цагааннуур	217.3	203.9	59.5	55.7	32.8	32.0	264.2	262.1	6.6	6.4
Шаамар	199.4	300.2	54.6	82.0	29.3	39.5	308.3	303.8	6.8	7.6
Дорноговь	249.3	251.1	68.3	68.6	35.4	35.7	130.4	129.6	7.0	7.0
Сайншанд	242.3	239.2	66.4	65.4	34.7	34.1	79.3	78.9	7.0	7.0
Айраг	192.4	224.9	52.7	61.4	24.2	30.7	230.8	233.2	8.0	7.3
Алтанширээ	212.4	229.1	58.2	62.6	32.1	33.9	212.8	219.5	6.6	6.8
Даланжаргалан	236.5	243.0	64.8	66.4	32.7	34.1	258.0	251.4	7.2	7.1
Дэлгэрэх	269.1	252.4	73.7	69.0	35.1	32.9	242.1	241.4	7.7	7.7
Замын-Үүд	331.5	348.6	90.8	95.2	46.5	49.8	224.2	222.8	7.1	7.0
Иххэт	210.8	236.3	57.8	64.6	30.5	33.0	188.2	185.5	6.9	7.2
Мандах	248.4	220.4	68.1	60.2	34.8	30.8	169.9	176.5	7.1	7.2
Өргөн	166.5	193.8	45.6	52.9	23.8	28.2	259.8	254.6	7.0	6.9
Сайхандулаан	266.1	263.9	72.9	72.1	38.4	38.0	200.0	196.7	6.9	6.9
Улаанбадрах	195.5	246.4	53.6	67.3	25.3	35.4	184.8	183.1	7.7	7.0
Хатанбулаг	144.7	147.6	39.7	40.3	24.5	19.9	255.8	255.4	5.9	7.4
Хөвсгөл	184.6	162.0	50.6	44.3	25.9	23.0	211.5	217.6	7.1	7.0
Эрдэнэ	237.0	198.9	64.9	54.3	33.5	28.3	254.8	254.1	7.1	7.0
Дархан-Уул	248.2	247.5	68.0	67.6	36.3	35.8	123.2	123.3	6.8	6.9
Дархан	248.6	244.8	68.1	66.9	36.5	35.5	111.8	112.4	6.8	6.9
Орхон	177.5	239.5	48.6	65.4	25.7	34.2	244.7	239.2	6.9	7.0
Хонгор	257.1	299.5	70.4	81.8	36.9	42.5	407.4	395.5	7.0	7.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИЛЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДҮНДАЖ ОР ХОНОТ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
	ШАРЫН ГОЛ	261.1	292.6	71.5	79.9	37.3	40.9	227.3	221.0	7.0
ӨМНӨГОВЬ	149.8	158.3	41.0	43.2	23.5	25.7	97.8	106.7	6.4	6.2
ДАЛАНЗАДГАД	141.5	153.5	38.8	41.9	22.8	25.4	56.3	63.9	6.2	6.1
БАЯНДАЛАЙ	173.8	167.8	47.6	45.8	22.7	22.6	166.5	158.6	7.7	7.4
БАЯНОВОО	264.3	248.3	72.4	67.9	37.9	37.9	142.4	138.3	7.0	6.6
БЛГАН	93.3	72.7	25.6	19.9	14.1	11.0	195.9	185.4	6.6	6.6
ГУРВАНТЭС	155.2	191.6	42.5	52.3	27.3	32.8	311.4	329.7	5.7	5.8
МАНДАЛ-ОВОО	140.2	165.1	38.4	45.1	20.8	24.2	172.3	165.6	6.7	6.8
МАНЛАЙ	169.8	183.0	46.5	50.0	23.2	25.7	217.5	213.3	7.3	7.1
НОЁН	132.1	130.9	36.2	35.8	19.4	19.3	95.6	93.2	6.8	6.8
НОМГОН	144.4	193.5	39.6	52.9	22.5	29.1	213.4	202.3	6.4	6.7
СЭВРЭЙ	132.5	127.0	36.3	34.7	23.8	23.5	157.3	154.5	5.6	5.4
ХАНБОГД	156.9	141.5	43.0	38.7	26.7	23.0	236.1	249.6	5.9	6.2
ХАНХОНГОР	426.8	159.6	116.9	43.6	30.6	23.3	214.5	206.6	14.0	6.8
ХҮРМЭН	194.7	228.7	53.3	62.5	27.7	32.7	150.3	142.2	7.0	7.0
ЦОГТ-ОВОО	123.2	149.8	33.7	40.9	24.1	29.1	145.2	144.3	5.1	5.1
ЦОГТЦЭЙ	168.3	192.2	46.1	52.5	27.3	30.5	214.9	232.7	6.2	6.3
ДУНДӨВЬ	203.9	233.2	55.9	63.7	28.1	32.0	126.8	131.9	7.3	7.3
САЙЦАГААН	228.5	262.1	62.6	71.6	30.5	34.5	69.8	76.1	7.5	7.6
АДАЦАГ	137.5	193.5	37.7	52.9	20.2	28.8	242.7	233.7	6.8	6.7
БАЯНЖАРГАЛАН	194.2	183.7	53.2	50.2	30.0	26.7	211.3	216.3	6.5	6.9
ГОВЬ-УГТААЛ	136.9	245.4	37.5	67.0	20.5	36.1	142.6	139.3	6.7	6.8
ГУРВАНСАЙХАН	100.6	168.9	27.6	46.1	15.3	27.4	259.5	252.9	6.6	6.2
ДЭЛГЭРХАНГАЙ	194.2	211.7	53.2	57.8	32.1	33.9	243.6	238.7	6.1	6.2
ДЭЛГЭРЦОГТ	213.0	295.8	58.4	80.8	31.6	45.0	256.0	247.6	6.7	6.6
ДЭРЭН	135.1	122.0	37.0	33.3	19.1	18.4	234.7	231.9	7.1	6.6
ЛУУС	204.3	224.7	56.0	61.4	29.1	33.3	263.1	257.9	7.0	6.8
ӨЛЗИЙТ	128.3	116.8	35.2	31.9	16.3	15.9	248.9	242.5	7.9	7.3
ӨНДӨРШИЛ	271.1	183.0	74.3	50.0	40.4	27.2	203.4	198.0	6.7	6.7
САЙХАН ОВОО	95.0	101.4	26.0	27.7	13.8	14.6	261.0	256.6	6.9	6.9
ХҮЛД	79.2	93.3	21.7	25.5	12.0	16.3	224.3	217.6	6.6	5.7
ЦАГААНДЭЛГЭР	226.4	250.0	62.0	68.3	35.6	44.8	197.5	197.3	6.4	5.6
ЭРДЭНЭДАЛАЙ	168.8	202.5	46.2	55.3	24.8	29.1	260.5	254.6	6.8	7.0
ЗҮҮН БУС	246.8	265.0	67.6	72.4	33.7	36.1	133.9	137.4	7.3	7.3
ДОРНОД	239.6	254.3	65.6	69.5	35.0	38.1	144.8	156.8	6.9	6.7
ХЭРЛЭН	246.7	268.8	67.6	73.4	35.9	40.4	107.2	123.8	6.9	6.7
БАЯНДУН	248.5	310.2	68.1	84.7	35.0	45.1	259.9	261.0	7.1	6.9
БАЯНТҮМЭН	210.7	308.0	57.7	84.2	30.1	44.1	269.2	271.9	7.0	7.0
БАЯН-УУЛ	176.9	195.8	48.5	53.5	24.9	28.6	239.1	237.6	7.1	6.9
БЛГАН	130.0	153.8	35.6	42.0	19.2	22.5	214.5	194.2	6.8	6.9
ГУРВАНЗАГАЛ	232.1	238.6	63.6	65.2	39.3	35.1	192.4	188.4	5.9	6.8
ДАШБАЛБАР	359.1	220.7	98.4	60.3	53.3	34.3	303.3	192.0	6.7	6.4
МАТАД	222.6	257.1	61.0	70.2	30.7	37.3	349.7	348.4	7.3	6.9

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИЛГАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИЛГАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОДДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДҮНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
СЭРГЭЛЭН	96.9	136.6	26.5	37.3	14.3	20.0	255.2	253.7	6.8	6.8
ХАЛХГОЛ	216.8	225.8	59.4	61.7	31.5	32.4	285.0	285.0	6.9	7.0
ХӨЛӨНӨВҮЙР	194.1	204.3	53.2	55.8	27.7	29.8	215.4	212.6	7.0	6.8
ЦАГААН-ОВОО	198.9	154.7	54.5	42.3	33.1	28.1	298.8	298.6	6.0	5.5
ЧОЙБАЛСАН	195.3	123.4	53.5	33.7	28.3	18.1	330.8	188.7	6.9	6.8
ЧУЛУУНХОРООТ	329.1	360.5	90.2	98.5	47.5	52.1	190.9	191.9	6.9	6.9
СУХБААТАР	244.9	266.0	67.1	72.7	31.5	34.1	124.4	124.5	7.8	7.8
БАРУУН-УРТ	273.9	290.6	75.0	79.4	34.4	35.8	69.0	70.1	8.0	8.1
АСГАТ	258.3	380.5	70.8	104.0	36.6	54.2	194.7	191.8	7.1	7.0
БАЯНДЭЛЭГР	241.4	254.2	66.1	69.4	34.6	35.9	280.3	277.8	7.0	7.1
ДАРЬАНГА	235.5	208.3	64.5	56.9	31.9	30.6	201.5	200.2	7.4	6.8
МӨНХХААН	185.4	274.2	50.8	74.9	22.0	34.5	237.5	236.0	8.4	8.0
НАРАН	95.1	144.7	26.1	39.5	13.2	21.2	167.4	167.1	7.2	6.8
ОНГОН	104.0	115.8	28.5	31.6	14.9	17.4	154.8	151.5	7.0	6.6
СУХБААТАР	271.9	308.6	74.5	84.3	39.3	44.5	244.2	244.1	6.9	6.9
ТҮВШИШИРЭЭ	146.8	186.5	40.2	51.0	17.0	24.0	229.7	227.5	8.6	7.8
ТҮМЭНЦОГТ	224.0	263.7	61.4	72.0	33.5	39.4	207.8	205.6	6.7	6.7
УЛБАЯН	132.4	128.7	36.3	35.2	19.3	19.9	202.4	198.6	6.9	6.5
ХАЛЗАН	227.4	178.3	62.3	48.7	25.9	19.9	173.2	168.8	8.8	9.0
ЭРДЭНЭЦАГААН	186.1	225.5	51.0	61.6	28.6	35.0	467.9	472.7	6.5	6.4
ХЭНГИЙ	255.3	273.6	70.0	74.8	34.3	36.0	131.7	131.3	7.4	7.6
ХЭРЛЭН	245.1	264.4	67.2	72.3	31.7	33.2	61.0	61.4	7.7	8.0
БАТНОРОВ	342.7	325.4	93.9	88.9	51.4	49.3	633.7	634.4	6.7	6.6
БАТШИРЭЭТ	244.3	347.3	66.9	94.9	34.8	50.1	293.4	288.2	7.0	6.9
БАЯНАДРАГА	226.0	264.4	61.9	72.2	33.3	40.0	323.4	324.9	6.8	6.6
БАЯНМӨНХ	275.4	307.5	75.4	84.0	40.0	43.3	221.3	220.7	6.9	7.1
БАЯН ОВОО	248.1	245.3	68.0	67.0	35.8	36.6	250.0	245.6	6.9	6.7
БАЯНХУТАГ	401.1	336.4	109.9	91.9	54.8	48.0	308.3	300.7	7.3	7.0
БИНДЭР	257.4	283.1	70.5	77.3	37.2	41.4	245.6	244.9	6.9	6.8
ГАЛШИР	285.3	268.6	78.2	73.4	36.3	34.0	277.1	270.9	7.9	7.9
ДАДАЛ	261.1	240.0	71.5	65.6	38.9	35.4	394.6	391.9	6.7	6.8
ДАРХАН	241.9	290.6	66.3	79.4	34.9	43.4	301.8	300.1	6.9	6.7
ДЭЛГЭРХААН	250.3	293.9	68.6	80.3	36.8	42.6	307.8	302.0	6.8	6.9
ЖАРГАЛТХААН	242.9	256.3	66.5	70.0	36.9	36.4	278.3	273.0	6.6	7.0
МӨРӨН	181.0	252.0	49.6	68.9	26.1	35.5	238.8	232.4	6.9	7.1
НОРОВЛИН	371.5	425.5	101.8	116.3	52.9	61.6	362.9	366.9	7.0	6.9
ӨМНӨДЭЛГЭР	264.5	266.9	72.5	72.9	40.3	39.4	345.1	344.4	6.6	6.8
ЦЭНХЭРМАНДАЛ	222.6	253.1	61.0	69.2	32.5	36.6	262.9	255.4	6.9	6.9
БОР-ӨНДӨР	291.8	298.3	79.9	81.5	41.2	40.9	158.1	158.7	7.1	7.3
УЛААНБААТАР	251.9	233.1	69.0	63.7	37.8	35.4	104.6	102.0	6.7	6.6

ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ, БҮС, АЙМАГ, СУМААР, 2023, 2024 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эвлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Улсын дүн	92.2	93.1	99.9	99.9	80.5	83.7
Баруун бүс	94.0	94.8	100.0	99.9	77.7	82.0
Завхан	93.1	92.8	99.9	100.0	85.8	91.9
Улиастай	90.2	88.7	99.9	100.0	87.0	90.9
Алдархаан	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Асгат	100.0	88.9	0.0	100.0	0.0	100.0
Баянтэс	91.7	89.3	100.0	100.0	100.0	0.0
Баянхайрхан	87.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Дөрвөлжин	95.7	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0
Завханмандал	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Идэр	88.9	95.8	100.0	0.0	100.0	0.0
Их Уул	93.8	95.6	100.0	100.0	95.2	63.6
Нөмрөг	100.0	100.0	100.0	100.0	66.7	100.0
Отгон	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Сантмаргац	88.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Сонгино	94.4	88.9	100.0	100.0	50.0	100.0
Тосонцэнгэл	0.0	0.0	100.0	100.0	83.3	95.2
Түдэвтэй	96.3	92.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Тэлмэн	97.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Тэс	100.0	97.0	100.0	100.0	100.0	40.0
Ургамал	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Цагаанхайрхан	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0
Цагаанчулуут	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Цэцэн-Уул	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0
Шилүүстэй	83.3	87.5	0.0	100.0	0.0	100.0
Эрдэнэхайрхан	93.3	87.5	100.0	0.0	0.0	0.0
Яруу	100.0	83.3	100.0	100.0	50.0	100.0
Товь-Алтай	94.0	94.1	99.8	99.9	80.0	87.3
Есөнбулаг	93.6	93.9	99.9	100.0	79.9	87.9
Алтай	97.2	100.0	100.0	100.0	100.0	75.0
Баян-Уул	94.3	94.9	100.0	100.0	100.0	66.7
Бигэр	92.6	95.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Бугат	85.2	91.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Дарви	95.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Дэлгэр	95.8	77.4	100.0	100.0	100.0	0.0
Жаргалан	93.8	85.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Тайшир	84.6	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		МЭРГЭЖЛИЙН ЭМЧ ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТИЙН ЭЭЛЭХ ХУВЬ		ЗУРГАА БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ УДАА ХЯНАЛТАД ХАМРАГДСАН ХУВЬ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Тонхил	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төгрөг	87.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Халиун	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0
Хөхмөрөт	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Цогт	95.2	96.2	66.7	50.0	0.0	0.0
Цээл	97.3	96.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Чандмань	90.9	96.2	100.0	100.0	71.4	40.0
Шарга	87.5	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэ	100.0	78.3	100.0	100.0	50.0	100.0
Баян-Өлгий	93.1	94.6	100.0	100.0	72.0	67.6
Өлгий	96.3	97.0	100.0	100.0	68.7	64.5
Алтай	100.0	95.7	100.0	100.0	77.8	92.3
Алтанцөгц	92.9	91.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Баяннуур	87.5	91.9	100.0	100.0	90.9	96.3
Бугат	87.5	91.4	0.0	100.0	0.0	0.0
Булган	89.9	89.2	100.0	100.0	91.0	100.0
Буянт	83.1	82.6	100.0	100.0	50.0	66.7
Дэлүүн	96.7	96.4	100.0	100.0	98.2	100.0
Ногооннуур	95.8	98.6	100.0	100.0	95.5	76.5
Сагсай	82.0	95.3	100.0	100.0	100.0	92.9
Толбо	91.5	91.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Улаанхус	92.9	97.4	100.0	100.0	100.0	100.0
Цэнгэл	86.3	85.0	100.0	100.0	84.0	81.0
Ховд	93.3	94.9	100.0	99.9	93.2	89.2
Жаргалант	94.4	94.8	100.0	100.0	93.5	89.1
Алтай	89.7	95.2	100.0	100.0	0.0	100.0
Булган	86.2	89.7	100.0	100.0	91.1	89.9
Буянт	89.3	89.9	100.0	100.0	33.3	100.0
Дарви	89.4	94.6	100.0	100.0	86.7	81.8
Дөргөн	93.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0
Дуут	93.9	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Зэрэг	97.0	97.4	100.0	100.0	91.3	100.0
Манхан	97.8	98.1	100.0	100.0	90.5	93.3
Мөнххайрхан	95.8	96.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Мөст	100.0	94.1	100.0	100.0	100.0	66.7
Мянгад	100.0	98.2	100.0	0.0	100.0	0.0
Уенч	76.1	93.2	100.0	0.0	100.0	0.0
Ховд	90.2	96.8	0.0	100.0	0.0	0.0
Цэцэг	97.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		МЭРГЭЖЛИЙН ЭМЧ ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ		ЗУРГАА БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ УДАА ХЯНАЛТАД ХАМИРАГДСАН ХУВЬ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ЧАНДМАНЬ	94.9	92.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Эрдэнэвүрэн	95.7	95.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Увс	96.6	96.6	100.0	99.8	63.4	88.7
Улаангом	96.8	96.7	100.0	99.9	60.4	88.5
Баруунтуруун	97.1	97.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Бөхмөрөн	100.0	94.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Давст	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	50.0
Завхан	100.0	90.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Зүүнговь	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Зүүнхангай	94.0	97.9	100.0	100.0	100.0	84.6
Малчин	90.5	100.0	100.0	100.0	62.5	100.0
Наранбулаг	96.6	100.0	100.0	100.0	83.3	100.0
Өлгий	95.5	92.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Өмнөговь	93.0	95.8	100.0	100.0	87.1	82.8
Өндөрхангай	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	96.7
Сагил	88.4	87.5	100.0	100.0	66.7	100.0
Тариалан	93.5	93.8	100.0	94.4	100.0	88.9
Түргэн	93.8	92.9	0.0	0.0	0.0	0.0
Тэс	100.0	98.8	100.0	100.0	95.0	93.3
Ховд	100.0	92.6	100.0	100.0	100.0	0.0
Хяргас	100.0	96.6	100.0	50.0	100.0	50.0
Цагаанхайрхан	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0
ХАНГАЙН БҮС	93.3	93.7	99.9	99.9	74.5	80.1
Орхон	98.5	99.2	99.8	99.9	61.2	79.2
Баян-Өндөр	98.6	99.4	99.8	99.9	61.2	79.2
Жаргалант	93.9	92.1	100.0	100.0	66.7	0.0
Өвөрхангай	93.0	93.7	99.9	99.9	72.5	77.8
Арвайхээр	93.3	94.9	100.0	100.0	67.8	74.4
Б-Баян-Улаан	97.4	91.7	66.7	100.0	66.7	100.0
Бат-Өлзий	94.8	97.4	100.0	100.0	87.0	100.0
Баянгол	92.9	90.6	100.0	0.0	100.0	0.0
Баян-Өндөр	97.7	100.0	100.0	100.0	66.7	100.0
Богд	94.7	87.0	100.0	100.0	100.0	96.9
Бүрд	94.1	90.0	100.0	100.0	100.0	50.0
Гучин ус	100.0	96.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Зүйл	88.6	82.8	100.0	100.0	100.0	100.0
З-Баян-Улаан	85.2	88.9	100.0	100.0	40.0	100.0
Нарийн тээл	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Өлзийт	94.1	93.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Сант	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	66.7
Тарат	60.0	87.5	100.0	100.0	100.0	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь				Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь				Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь			
	2023		2024		2023		2024		2023		2024	
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төгрөг	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Уянга	95.9	98.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	85.7
Хайрхандулаан	94.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Хархорин	92.7	93.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	95.2
Хужирт	79.8	74.2	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	71.4
Булган	95.1	93.7	100.0	100.0	100.0	100.0	99.8	78.9	76.5	74.4	25.0	0.0
Булган	96.4	90.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Баян-Агт	97.2	97.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Баяннуур	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Бугат	92.9	88.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Бүрэгхангай	89.7	89.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Гурванбулаг	96.6	82.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Дашинчилэн	91.9	85.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	33.3
Могод	78.1	95.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Орхон	85.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Рашаант	93.9	95.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	93.8
Сайхан	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Сэлэнгэ	92.3	94.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	50.0
Тэшиг	94.2	97.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Хангал	100.0	91.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Хишиг-Өндөр	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Хутаг-Өндөр	100.0	97.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянхонгор	92.0	91.4	99.9	99.9	99.9	99.9	99.9	93.1	92.9	80.0	100.0	92.1
Баянхонгор	93.1	92.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	92.5
Баацагаан	95.6	94.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	80.0
Баянбулаг	96.0	93.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянговь	97.9	94.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянлиг	86.3	90.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баян-Овоо	92.3	95.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баян-Өндөр	87.2	83.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянцагаан	89.6	91.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	80.0
Богд	93.9	94.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	85.7
Бөмбөгөр	91.2	83.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	66.7
Буцагаан	85.0	93.2	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Галуут	92.5	90.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	80.0
Гурванбулаг	93.5	95.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Жаргалант	94.1	96.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Жинст	93.1	87.0	0.0	100.0	0.0	50.0
Заг	75.0	85.3	100.0	0.0	100.0	0.0
Өлзийт	93.9	92.5	0.0	100.0	0.0	100.0
Хүрээмарал	94.1	82.6	100.0	0.0	100.0	0.0
Шинэжинст	88.9	86.5	100.0	100.0	100.0	50.0
Эрдэнэцогт	88.7	87.9	0.0	100.0	0.0	50.0
Архангай	88.5	92.0	99.8	99.8	79.6	75.4
Эрдэнэбулган	86.4	94.7	99.8	99.9	77.8	73.2
Батцэнгэл	93.8	96.6	100.0	0.0	50.0	0.0
Булган	100.0	93.9	100.0	0.0	100.0	0.0
Жаргалант	82.8	82.1	100.0	100.0	100.0	0.0
Ихтамир	83.1	76.9	80.0	0.0	40.0	0.0
Өгийнуур	87.2	88.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Өлзийт	93.0	86.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Өндөр-Улаан	94.5	98.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Тариат	94.6	95.3	100.0	100.0	95.9	95.5
Төвшрүүлэх	95.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Хайрхан	96.2	100.0	100.0	100.0	87.5	100.0
Хангай	91.1	88.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Хашаат	81.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Хотонт	85.7	90.0	100.0	100.0	75.0	100.0
Цахир	84.4	92.6	100.0	100.0	83.3	100.0
Цэнхэр	67.3	75.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Цэцэрлэг	91.4	94.6	100.0	100.0	40.0	100.0
Чулуут	96.2	98.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Эрдэнэмандал	94.8	92.5	100.0	100.0	100.0	80.0
Хөвсгөл	92.8	91.5	99.9	99.9	72.1	77.8
Мөрөн	92.4	89.1	99.9	100.0	69.2	76.0
Алаг-Эрдэнэ	97.8	97.1	100.0	100.0	71.4	80.0
Арбулаг	94.6	80.5	100.0	100.0	80.0	80.0
Баянзүрх	90.7	91.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Бүрэнтогтох	85.4	96.9	100.0	100.0	100.0	75.0
Галт	95.9	90.4	100.0	100.0	93.8	100.0
Жаргалант	93.0	89.9	100.0	100.0	100.0	75.0
Их-Уул	97.7	93.5	100.0	100.0	100.0	81.8
Рашаант	92.9	97.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Ренчинлхүмбэ	86.0	98.1	100.0	100.0	92.9	87.5
Тариалан	95.5	86.4	100.0	100.0	100.0	95.0
Тосонцэнгэл	90.7	96.0	100.0	100.0	90.5	100.0
Төмөрбулаг	90.0	97.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Түнэл	98.1	96.6	100.0	100.0	91.7	85.7

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Улаан-Уул	97.0	98.0	100.0	100.0	100.0	94.4
ХАНХ	97.6	97.9	100.0	100.0	94.7	100.0
ЦАГААННУУР	79.3	100.0	100.0	100.0	100.0	80.0
ЦАГААН-УУЛ	92.6	90.5	100.0	95.2	100.0	100.0
ЦАГААН-ҮҮР	97.7	94.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Цэцэрлэг	93.3	95.6	100.0	100.0	90.0	100.0
ЧАНДМАНЬ-ӨНДӨР	92.3	95.0	100.0	100.0	83.3	100.0
ШИНЭ-ИДЭР	97.5	90.9	100.0	0.0	100.0	0.0
ЭРДЭНЭБУЛГАН	91.5	84.4	100.0	100.0	66.7	100.0
Төвийн бүс	92.1	92.5	100.0	99.9	87.3	87.1
Төв	92.6	93.9	100.0	99.5	91.3	92.5
ЗУУНМОД	92.2	93.4	100.0	99.7	91.8	93.2
АЛТАНБУЛАГ	82.9	96.0	100.0	100.0	100.0	100.0
АРГАЛАНТ	100.0	85.7	100.0	100.0	100.0	66.7
АРХУСТ	100.0	94.4	100.0	100.0	100.0	100.0
БАТСҮМБЭР	96.6	97.7	100.0	100.0	88.7	97.3
БАЯН	81.8	78.6	100.0	100.0	100.0	0.0
БАЯНДЭЛГЭР	100.0	80.0	100.0	0.0	100.0	0.0
БАЯНЖАРГАЛАН	95.2	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
БАЯН-ӨНЖҮҮЛ	87.0	88.9	0.0	0.0	0.0	0.0
БАЯНХАНГАЙ	91.7	96.0	100.0	100.0	100.0	0.0
БАЯНЦАГААН	93.3	94.7	100.0	0.0	100.0	0.0
БАЯНЦОГТ	83.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
БАЯНЧАНДМАНА	88.9	93.5	100.0	100.0	50.0	100.0
БОРНУУР	83.9	96.3	100.0	100.0	100.0	100.0
БҮРЭН	96.8	100.0	100.0	100.0	75.0	50.0
ДЭЛГЭРХААН	87.5	81.8	100.0	100.0	100.0	60.0
ЖАРГАЛАНТ	85.5	84.5	100.0	100.0	50.0	20.0
ЗААМАР	98.8	98.3	100.0	0.0	100.0	0.0
ЛҮН	89.2	93.3	100.0	100.0	85.7	100.0
МӨНГӨНМОРЬТ	96.4	92.6	100.0	0.0	50.0	0.0
ӨНДӨРШИРЭЭТ	96.3	100.0	100.0	100.0	75.0	100.0
СҮМБЭР	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
СЭРГЭЛЭН	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
УГТАЛЦАЙДАМ	93.8	100.0	100.0	100.0	66.7	100.0
ЦЭЭЛ	97.7	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0
ЭРДЭНЭ	89.1	81.1	0.0	100.0	0.0	100.0
ЭРДЭНЭСАНТ	98.0	100.0	100.0	90.9	100.0	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь			Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь			Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь		
	2023	2024	2023	2023	2024	2023	2023	2024	2024
Говь-Сүмбэр	92.8	94.8	100.0	100.0	100.0	90.0	90.0	82.0	82.0
Сүмбэр	94.4	95.2	100.0	100.0	100.0	90.0	90.0	82.0	82.0
Баянтал	92.3	77.8	100.0	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	0.0
Шивээговь	86.8	97.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сэлэнгэ	89.9	89.6	99.9	99.9	99.9	87.9	87.9	89.6	89.6
Сүхбаатар	88.7	88.7	100.0	100.0	99.8	87.1	87.1	86.4	86.4
Алтанбулаг	94.7	93.3	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	100.0
Баруунбүрэн	100.0	86.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянгол	77.4	90.6	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	100.0
Ерөө	94.9	81.1	100.0	100.0	100.0	9.1	9.1	100.0	100.0
Жавхлалт	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	0.0
Зүүнбүрэн	91.7	77.3	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мандал	0.0	0.0	99.8	100.0	100.0	92.8	92.8	94.4	94.4
Орхон	93.9	90.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Орхонтуул	82.4	86.7	100.0	100.0	100.0	50.0	50.0	100.0	100.0
Сайхан	90.0	95.7	100.0	100.0	100.0	74.5	74.5	80.0	80.0
Сант	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Түшиг	93.8	95.7	100.0	100.0	100.0	50.0	50.0	50.0	50.0
Хүдэр	100.0	98.2	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Хушаат	88.9	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	0.0
Цагааннуур	90.7	90.0	100.0	100.0	100.0	80.0	80.0	100.0	100.0
Шаамар	87.0	73.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
Дорноговь	91.0	87.9	99.9	99.9	99.8	85.8	85.8	84.9	84.9
Сайншанд	93.0	93.7	100.0	100.0	99.9	85.6	85.6	85.0	85.0
Айраг	91.3	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Алтанширээ	88.9	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	0.0
Даланжаргалан	97.1	78.9	100.0	100.0	0.0	50.0	50.0	0.0	0.0
Дэлгэрэх	95.2	93.3	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Замын-Үүд	84.7	74.6	100.0	100.0	100.0	92.3	92.3	85.8	85.8
Иххэт	85.0	100.0	50.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мандах	93.3	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өргөн	90.0	90.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сайхандулаан	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанбадрах	94.4	90.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хатанбулаг	87.5	76.9	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	50.0	50.0
Хөвсгөл	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Эрдэнэ	100.0	87.1	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	100.0
Дархан-Уул	96.7	96.5	100.0	100.0	99.9	77.9	77.9	78.9	78.9
Дархан	96.8	96.5	100.0	100.0	99.9	77.9	77.9	78.9	78.9
Орхон	93.5	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хонгор	95.8	98.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Шарын гол	96.8	95.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭРЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		МЭРГЭЖЛИЙН ЭМЧ ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ			Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Өмнөговь	89.9	91.2	99.9	100.0	96.1	94.5		
Даланзадгад	89.4	92.1	100.0	100.0	97.4	95.9		
Баяндалай	85.7	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0		
Баянновоо	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Булган	76.0	92.9	100.0	100.0	75.0	100.0		
Гурвантэс	89.2	88.5	100.0	100.0	93.3	100.0		
Мандаал-Овоо	90.9	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Манлай	91.9	97.1	100.0	100.0	0.0	100.0		
Ноён	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0		
Номгон	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Сэврэй	97.1	97.4	100.0	100.0	100.0	100.0		
Ханбогд	96.3	87.4	100.0	100.0	98.6	87.5		
Ханхонгор	83.3	90.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Хүрмэн	96.0	88.2	100.0	100.0	0.0	100.0		
Цогт-Овоо	76.2	83.9	100.0	100.0	100.0	58.3		
Цогтцэций	85.2	89.1	99.2	100.0	85.8	85.0		
Дундговь	91.3	97.0	100.0	100.0	92.2	92.9		
Сайнцагаан	90.3	96.5	100.0	100.0	93.0	93.6		
Адаацаг	96.4	92.1	100.0	100.0	100.0	100.0		
Баянжаргалан	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Говь-Угтаал	83.3	100.0	100.0	100.0	25.0	100.0		
Гурвансайхан	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Дэлгэрхангай	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Дэлгэрцогт	82.4	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Дэрэн	87.5	88.2	100.0	100.0	0.0	66.7		
Луус	90.5	100.0	0.0	100.0	0.0	0.0		
Өлзийт	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Өндөршил	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Сайхан овоо	81.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0		
Хулд	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0		
Цагаандэлгэр	60.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Эрдэнэдалай	90.6	98.5	100.0	100.0	100.0	66.7		
Зүүн бүс	92.2	93.0	99.9	99.9	85.2	85.3		
Дорнод	94.1	95.9	99.9	99.9	84.2	81.4		
Хэрлэн	93.3	95.5	99.9	99.8	84.2	81.3		
Баяндун	97.9	97.5	0.0	100.0	0.0	100.0		
Баянтүмэн	96.2	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Баян-Уул	98.2	98.3	100.0	100.0	80.0	100.0		
Булган	93.3	94.4	100.0	0.0	100.0	0.0		
Гурванзагал	86.7	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0		
Дашбалбар	100.0	100.0	100.0	100.0	88.9	100.0		

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		МЭРГЭЖЛИЙН ЭМЧ ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ		ЗУРГАА БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ УДАА ХЯНАЛТАД ХАМРАГДСАН ХУВЬ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
МАТАД	80.0	95.8	100.0	100.0	75.0	33.3
СЭРГЭЛЭН	90.3	87.0	100.0	0.0	0.0	0.0
ХАЛХГОЛ	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0
ХӨЛӨНБУЙР	97.1	97.6	100.0	100.0	100.0	0.0
ЦАГААН-ОВОО	91.7	90.7	100.0	0.0	0.0	0.0
ЧОЙБАЛСАН	100.0	97.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ЧҮЛҮҮНХОРООТ	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	100.0
СУХБААТАР	88.4	88.9	99.9	99.9	97.0	94.0
Баруун-Урт	87.7	85.6	100.0	100.0	97.8	94.7
Асгат	90.7	87.5	0.0	0.0	0.0	0.0
Баяндэлгэр	91.6	85.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Дарьганга	87.7	81.1	100.0	50.0	0.0	0.0
Мөнххаан	95.7	95.7	100.0	100.0	100.0	66.7
Наран	96.2	90.9	0.0	100.0	0.0	0.0
Онгон	89.2	92.9	100.0	100.0	33.3	100.0
Сухбаатар	78.5	96.2	100.0	100.0	83.3	100.0
Түвшинширээ	87.3	81.0	100.0	100.0	100.0	50.0
Түмэнцогт	92.1	92.3	0.0	100.0	0.0	0.0
Уулбаян	90.5	92.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Халзан	93.5	88.9	100.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэцагаан	85.7	97.1	100.0	100.0	83.3	85.7
Хэнтий	93.2	93.4	99.9	99.9	75.1	82.5
Хэрлэн	91.7	88.2	99.9	99.9	70.7	80.1
Батноров	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Батширээт	88.5	95.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Баяндрата	94.1	90.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянмөнх	95.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баян овоо	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянхутаг	38.5	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Биндэр	93.7	97.1	100.0	100.0	100.0	90.5
Галшир	95.7	90.0	100.0	0.0	0.0	0.0
Дадал	90.7	97.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Дархан	93.9	90.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Дэлгэрхаан	93.3	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0
Жаргалхаан	96.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Мөрөн	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Норовлин	96.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Өмнөдэлгэр	97.1	94.6	100.0	100.0	93.9	83.3
Цэнхэрмандал	83.3	86.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Бор-Өндөр	96.7	98.9	100.0	100.0	94.7	93.5
Улаанбаатар	91.6	92.6	99.9	100.0	80.8	84.2

АМБУЛАТОРИЙН ҮЗЛЭГ, БҮС, АЙМАГ, СУМААР, 2023, 2024 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
УЛСЫН ДҮН	23164288	24526530	5809493	6111367	25.1	24.9	1546	1535	7	7	7	7
БАРУУН БҮС	2038094	2136887	468885	484496	23.0	22.7	1586	1623	5	5	5	5
ЗАВХАН	360036	384051	87794	96080	24.4	25.0	1828	2000	5	5	5	5
УЛИАСТАЙ	221104	230085	55838	52320	25.3	22.7	1906	1983	14	14	14	14
АЛДАРХААН	5535	5958	1200	745	21.7	12.5	1845	5958	2	2	2	2
АСГАТ	929	1583	216	689	23.3	43.5	929	1583	1	1	2	2
БАЯНТЭС	4158	5236	728	1110	17.5	21.2	2079	5236	2	2	2	2
БАЯНХАЙРХАН	3623	3893	701	1201	19.3	30.9	1812	3893	2	2	2	2
ДӨРВӨЛЖИН	1648	3176	629	1920	38.2	60.5	1648	1588	1	1	1	1
ЗАВХАНМАНДАЛ	2173	2354	847	404	39.0	17.2	1087	785	2	2	2	2
ИДЭР	3433	5241	207	597	6.0	11.4	1144	1747	1	1	2	2
ИХ УУЛ	12543	13057	3294	4992	26.3	38.2	2091	2611	2	2	2	2
НӨМРӨГ	4070	9385	1686	5817	41.4	62.0	4070	4693	2	2	5	5
ОТГОН	4616	5651	1528	2437	33.1	43.1	2308	5651	2	2	2	2
САНТМАРГАЦ	1487	2349	567	679	38.1	28.9	744	2349	1	1	2	2
СОНГИНО	3922	3303	1836	378	46.8	11.4	3922	3303	3	3	2	2
ТОСОНЦӨНГӨЛ	61290	57901	8467	6802	13.8	11.7	1977	1997	6	6	6	6
ТҮДЭВТЭЙ	3599	4859	1233	2471	34.3	50.9	720	810	2	2	3	3
ТЭЛМЭН	5878	6407	2262	3434	38.5	53.6	1959	6407	2	2	2	2
ТЭС	4554	4862	1725	2236	37.9	46.0	4554	1621	2	2	2	2
УРГАМАЛ	3067	2562	1273	929	41.5	36.3	1534	641	2	2	2	2
ЦАГААНХАЙРХАН	1126	3396	170	1819	15.1	53.6	563	1698	1	1	3	3
ЦАГААНЧУЛУУТ	2356	2085	445	385	18.9	18.5	1178	2085	2	2	2	2
ЦЭЦЭН-УУЛ	2321	1629	471	683	20.3	41.9	2321	1629	1	1	1	1
ШИЛҮҮСТЭЙ	2451	2564	766	854	31.3	33.3	613	641	1	1	1	1
Эрдэнэхайрхан	1935	4109	773	2013	39.9	49.0	968	2055	1	1	2	2
Яруу	2218	2406	932	1165	42.0	48.4	1109	2406	1	1	1	1
ГОВЬ-АЛТАЙ	287883	337676	70471	80951	24.5	24.0	1339	1563	5	5	6	6
Есөнбулаг	226444	263739	51412	51439	22.7	19.5	1279	1490	12	12	14	14
Алтай	2778	3699	1099	1617	39.6	43.7	1389	1850	1	1	2	2
Баян-Уул	3971	7513	1197	3196	30.1	42.5	993	1503	1	1	2	2
Бигэр	4303	4109	620	1578	14.4	38.4	1076	4109	2	2	2	2
Бугат	4407	5795	2440	2401	55.4	41.4	2204	1932	2	2	3	3
Дарви	2878	3756	682	1511	23.7	40.2	959	1252	2	2	2	2
Дэлгэр	3364	3655	553	693	16.4	19.0	1121	1828	1	1	1	1
Жаргалан	4188	5581	2229	3335	53.2	59.8	2094	2791	2	2	3	3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ТАЙШИР	2363	2223	581	790	24.6	35.5	1182	1112	1	1	1	1	1	1
ТОНХИЛ	4960	4901	1849	1699	37.3	34.7	4960	4901	2	2	2	2	2	2
ТӨРӨГ	4059	3868	1905	1440	46.9	37.2	2030	1289	2	2	2	2	2	2
ХАЛИУН	1496	3142	317	1289	21.2	41.0	748	1571	1	1	1	1	1	1
ХӨЖМОРЬТ	4014	3941	715	696	17.8	17.7	4014	1971	2	2	2	2	2	2
ЦОГТ	3369	5632	503	2350	14.9	41.7	1685	2816	1	1	1	2	2	2
ЦЭЭЛ	5033	5821	1660	2843	33.0	48.8	2517	2911	2	2	2	3	3	3
ЧАНДМАНЬ	5217	4837	1079	1390	20.7	28.7	1739	1612	2	2	2	2	2	2
ШАРГА	2466	2804	857	1537	34.8	54.8	1233	1402	1	1	1	1	1	1
ЭРДЭНЭ	2573	2660	773	1147	30.0	43.1	2573	1330	1	1	1	1	1	1
Баян-Өлгий	486152	501115	99226	120566	20.4	24.1	1548	1509	4	4	5	5	5	5
ӨЛГИЙ	355378	368716	66312	81503	18.7	22.1	1427	1381	9	9	9	9	9	9
АЛТАЙ	13418	14121	4532	4611	33.8	32.7	3355	3530	3	3	3	3	3	3
АЛТАНЦӨГЦ	5859	9990	1758	2133	30.0	21.4	1953	3330	2	2	2	3	3	3
БАЯННУУР	10523	9113	2196	2085	20.9	22.9	1503	1302	2	2	2	2	2	2
БУГАТ	8088	9559	2506	5276	31.0	55.2	2696	3186	2	2	2	2	2	2
БУЛГАН	7041	9050	981	1652	13.9	18.3	1408	1810	1	1	1	2	2	2
БҮЯНТ	3607	5521	277	836	7.7	15.1	902	1380	1	1	1	2	2	2
ДЭЛҮҮН	9283	15695	937	5535	10.1	35.3	1160	1962	1	1	1	2	2	2
НОГООННУУР	13491	11733	4090	4312	30.3	36.8	2249	1956	2	2	2	1	1	1
САГСАЙ	12761	14364	1995	2893	15.6	20.1	2552	2873	2	2	2	3	3	3
ТОЛБО	7710	7504	2646	2164	34.3	28.8	1285	1251	2	2	2	2	2	2
УЛААНХУС	12644	10953	3048	3507	24.1	32.0	2529	2191	1	1	1	1	1	1
ЦЭНГЭЛ	26349	14796	7948	4059	30.2	27.4	2928	1644	3	3	3	1	1	1
Ховд	501250	504278	114107	91590	22.8	18.2	1557	1488	6	6	6	6	6	6
ЖАРГАЛАНТ	387975	392139	86475	63560	22.3	16.2	1527	1491	12	12	11	11	11	11
АЛТАЙ	6858	5611	2701	2896	39.4	51.6	1715	1403	2	2	2	2	2	2
БУЛГАН	36703	33583	2705	1880	7.4	5.6	1748	1599	4	4	3	3	3	3
БҮЯНТ	3152	3200	553	811	17.5	25.3	1051	800	1	1	1	1	1	1
ДАРВИ	7141	6473	1835	1980	25.7	30.6	3571	3237	2	2	2	2	2	2
ДӨРГӨН	5155	4449	1268	1004	24.6	22.6	2578	1483	2	2	2	2	2	2
ДУУТ	2198	2459	551	437	25.1	17.8	2198	1230	1	1	1	1	1	1
ЗЭРЭГ	2873	3134	564	802	19.6	25.6	575	627	1	1	1	1	1	1
МАНХАН	12759	10461	6609	5289	51.8	50.6	2552	2092	3	3	3	3	3	3
МӨНХХАЙРХАН	7251	6147	2014	1843	27.8	30.0	1209	1229	3	3	3	3	3	3
МӨСТ	3497	3920	928	1266	26.5	32.3	3497	1307	1	1	1	1	1	1
МЯНГАД	4105	3973	1930	1003	47.0	25.2	2053	993	1	1	1	1	1	1
ҮЕНЧ	6346	7176	1579	1736	24.9	24.2	1587	1794	2	2	2	2	2	2
ХОВД	2415	2267	661	908	27.4	40.1	1208	567	1	1	1	1	1	1
ЦЭЦЭГ	3112	5804	526	1434	16.9	24.7	778	1451	1	1	1	2	2	2

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ӨЛЗИЙТ	2010	2468	554	922	27.6	37.4	1005	1234	1	1	1	1
САНТ	2962	3789	714	965	24.1	25.5	2962	1895	1	1	1	1
ТАРАГТ	4947	4167	1952	1440	39.5	34.6	2474	2084	2	2	2	1
ТӨРӨГ	4645	5161	1120	906	24.1	17.6	2323	1720	2	2	2	2
УЯНГА	13098	18941	5586	5904	42.6	31.2	1637	1722	1	1	2	2
ХАЙРХАНДУЛААН	4160	3816	1254	960	30.1	25.2	2080	1272	1	1	1	1
ХАРХОРИН	66094	71608	8914	6196	13.5	8.7	2132	2387	5	6	6	6
ХУЖИРТ	12487	10923	2713	2454	21.7	22.5	3122	1092	2	2	2	2
БУЛАН	249541	266240	55006	59655	22.0	22.4	1950	2147	4	4	4	4
БУЛАН	172199	175695	28477	24715	16.5	14.1	2075	1997	14	14	14	14
БАЯН-АГТ	5641	7914	2359	3406	41.8	43.0	1880	2638	2	2	2	2
БАЯННУУР	4268	3744	1142	1515	26.8	40.5	2134	1248	2	2	2	2
БУГАТ	2555	3027	832	938	32.6	31.0	1278	1009	1	1	1	1
БҮРЭГХАНГАЙ	6008	7175	2603	4429	43.3	61.7	1502	3588	2	2	2	2
ГУРВАНБҮЛАГ	3661	4106	619	730	16.9	17.8	1831	2053	1	1	1	1
ДАШИНЧИЛЭН	4614	7275	2342	1965	50.8	27.0	2307	3638	2	2	3	3
МОГОД	5469	6529	1694	2050	31.0	31.4	2735	3265	2	2	3	3
ОРХОН	4209	5243	1876	2278	44.6	43.4	1403	0	1	1	2	2
РАШААНТ	3113	5195	1185	2504	38.1	48.2	778	1732	1	1	2	2
САЙХАН	5248	7680	1254	2421	23.9	31.5	1749	1920	2	2	2	2
СЭЛЭНГЭ	5747	8111	1892	3418	32.9	42.1	1916	2704	2	2	2	2
ТЭШИГ	3118	5881	609	2691	19.5	45.8	1039	2941	1	1	2	2
ХАНГАЛ	2570	3140	967	1303	37.6	41.5	2570	3140	1	1	1	1
ХИШИГ-ӨНДӨР	7919	6198	2487	1187	31.4	19.2	1980	1550	3	2	2	2
ХУТАГ-ӨНДӨР	13202	9327	4668	4105	35.4	44.0	1886	1865	3	2	2	2
БАЯНХОНГОР	337297	333016	106836	98140	31.7	29.5	1486	1429	4	4	4	4
БАЯНХОНГОР	247926	236842	72655	59734	29.3	25.2	1425	1338	8	7	7	7
БААЦАГААН	5037	5574	1726	1896	34.3	34.0	1679	1394	2	2	2	2
БАЯНБҮЛАГ	3492	3484	1281	1285	36.7	36.9	1746	1742	2	2	2	2
БАЯНГОВЬ	4457	5007	1767	1335	39.6	26.7	2229	2504	1	1	2	2
БАЯНЛИГ	4787	4220	2511	2089	52.5	49.5	1197	1055	1	1	1	1
БАЯН-ОВОО	4852	3984	820	688	16.9	17.3	1617	1992	2	2	2	2
БАЯН-ӨНДӨР	2047	3676	325	1609	15.9	43.8	2047	3676	1	1	1	1
БАЯНЦАГААН	4021	5784	1557	1570	38.7	27.1	1340	1928	1	1	2	2
БОГД	6064	8464	2405	4009	39.7	47.4	1213	1411	2	2	3	3
БӨМБӨГӨР	7604	7124	4451	2890	58.5	40.6	2535	2375	2	2	2	2
БУУЦАГААН	4485	4461	721	652	16.1	14.6	1121	1487	1	1	1	1
ГАЛУУТ	5080	9225	1985	5936	39.1	64.3	1270	1845	1	1	2	2
ГУРВАНБҮЛАГ	3251	2953	1209	843	37.2	28.5	3251	1477	1	1	1	1
ЖАРГАЛАНТ	6961	5843	2938	2405	42.2	41.2	2320	1461	2	2	2	2
ЖИНСТ	4926	4499	2156	1778	43.8	39.5	1642	1500	2	2	2	2
ЗАГ	3450	3332	1039	1196	30.1	35.9	1150	1111	2	2	2	2

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо		Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ӨЛЗИЙТ	4195	4079	1579	2161	37.6	53.0	2098	1360	1	1
Хүрээмэрал	6246	5480	2257	2224	36.1	40.6	3123	5480	4	3
ШИНЭЖИНСТ	2595	4541	648	1672	25.0	36.8	1298	2271	1	2
ЭРДЭНЭЦОГТ	5821	4444	2806	2168	48.2	48.8	1940	1481	1	1
АРХАНГАЙ	372264	387391	129853	126368	34.9	32.6	1731	1670	4	4
ЭРДЭНЭБУЛАН	222741	217116	55302	42933	24.8	19.8	1515	1340	10	10
БАТЦЭНГЭЛ	8556	12462	3366	5035	39.3	40.4	2852	4154	2	3
БУЛАН	7875	5155	3326	2098	42.2	40.7	7875	2578	3	2
ЖАРГАЛАНТ	11483	16214	4712	6760	41.0	41.7	2297	3243	3	4
ИХТАМИР	5523	7732	2260	4542	40.9	58.7	1381	1105	1	1
ӨГЙЙНУУР	6156	5772	4059	3525	65.9	61.1	3078	5772	2	2
ӨЛЗИЙТ	9185	11334	5198	5528	56.6	48.8	3062	2834	3	3
Өндөр-Улаан	13020	13811	7249	6688	55.7	48.4	4340	3453	2	2
ТАРИАТ	13612	14214	4324	4267	31.8	30.0	1702	2031	3	3
Төвшрүүлэх	3857	3808	2016	2077	52.3	54.5	964	1269	1	1
Хайрхан	8055	7562	3955	4019	49.1	53.1	2014	1891	2	2
ХАНГАЙ	5961	5941	3758	2733	63.0	46.0	1987	1980	2	2
ХАШААТ	8307	8249	4300	4285	51.8	51.9	2769	2750	3	3
ХОТОНТ	7370	9521	4830	6534	65.5	68.6	1474	2380	2	2
Цахир	8391	8120	4582	4793	54.6	59.0	2797	2707	3	3
Цэнхэр	5000	7375	2913	3919	58.3	53.1	1250	1475	1	1
Цэцэрлэг	11792	10727	5458	3934	46.3	36.7	2948	3576	3	3
Чулуут	8293	11236	3981	5851	48.0	52.1	2764	2247	2	3
ЭРДЭНЭМАНДАЛ	7087	11042	4264	6847	60.2	62.0	1181	2761	1	2
Хөвсгөл	619746	781398	257876	366628	41.6	46.9	2167	2496	5	6
Мөрөн	402639	490641	134542	193850	33.4	39.5	1864	2161	9	11
Алаг-Эрдэнэ	10010	21246	6889	16582	68.8	78.0	10010	10623	1	3
Арбулаг	4266	6014	1110	2768	26.0	46.0	2133	3007	1	1
Баянзүрх	7096	9256	3598	6190	50.7	66.9	2365	3085	2	2
Бүрэнтогтох	8531	12877	4419	6688	51.8	51.9	4266	3219	2	3
Галт	16721	22456	9118	13689	54.5	61.0	3344	3208	3	4
Жаргалант	17401	18956	12699	12527	73.0	66.1	4350	4739	3	4
Их-Уул	8696	21957	4684	16449	53.9	74.9	2899	4391	2	5
Рашаант	12137	21103	8665	13331	71.4	63.2	3034	5276	3	6
Ренчинлхүмбэ	12400	20199	6738	12459	54.3	61.7	4133	3367	3	4
Тариалан	26780	26648	18862	11217	70.4	42.1	4463	4441	4	4
Тосонцэнгэл	20808	18238	13418	11204	64.5	61.4	10404	4560	5	4
Төмөрбулаг	2695	4383	645	2381	23.9	54.3	898	1461	1	1
Түнэл	6797	16805	2822	9668	41.5	57.5	1699	8403	2	4

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	
УЛААН-УУЛ	5028	3495	791	264	15.7	7.6	1257	874	1	1	1	1			
ХАНХ	1850	3636	126	829	6.8	22.8	1850	1818	1	1	1	1			
ЦАГААННУУР	3453	4195	1975	2239	57.2	53.4	1727	1398	2	2	2	2			
ЦАГААН-УУЛ	11743	8955	4917	3699	41.9	41.3	1957	2239	2	2	2	2			
ЦАГААН-ҮҮР	4581	7211	2198	3934	48.0	54.6	2291	2404	2	2	2	3			
ЦЭЦЭРЛЭГ	8326	17981	3176	11523	38.1	64.1	2082	3596	2	2	2	4			
ЧАНДМАНЬ-ӨНДӨР	10762	9366	6475	6691	60.2	71.4	5381	4683	3	3	3	3			
ШИНЭ-ИДЭР	12694	11222	8322	5624	65.6	50.1	4231	1870	4	4	4	4			
ЭРДЭНЭВУЛГАН	4332	4558	1687	2822	38.9	61.9	1083	912	1	1	1	1			
Төвийн бүс	2847353	2927405	787814	820552	27.7	28.0	1780	1728	6	6	6	6			
Төв	371976	394063	123110	138169	33.1	35.1	1563	1521	4	4	4	4			
ЗУУНМОД	231116	225467	47042	47234	20.4	20.9	1418	1296	13	13	13	13			
АЛТАНБУЛАГ	5781	10173	2748	5406	47.5	53.1	2891	3391	2	2	2	3			
АРГАЛАНТ	3110	4635	2084	2084	67.0	45.0	1037	1545	2	2	2	3			
АРХУСТ	3209	3533	2034	1973	63.4	55.8	1605	1178	2	2	2	3			
БАТСҮМБЭР	15003	13903	5793	6384	38.6	45.9	3751	2781	2	2	2	2			
БАЯН	4351	3837	2503	1957	57.5	51.0	1450	1279	2	2	2	2			
БАЯНДЭЛГЭР	2861	2551	1476	1261	51.6	49.4	1431	1276	2	2	2	2			
БАЯНЖАРГАЛАН	1595	3008	1114	2253	69.8	74.9	0	1504	1	1	1	1			
БАЯН-ӨНЖҮҮЛ	1559	2172	1017	1585	65.2	73.0	1559	2172	1	1	1	1			
БАЯНХАНГАЙ	3736	3968	2527	2300	67.6	58.0	1245	1984	3	3	3	3			
БАЯНЦАГААН	2127	3458	1152	2456	54.2	71.0	2127	3458	1	1	1	2			
БАЯНЦОЛТ	2431	3908	1254	2162	51.6	55.3	1216	1303	1	1	1	2			
БАЯНЧАНДМАНА	6974	14546	2686	7602	38.5	52.3	1395	2424	2	2	2	4			
БОРНУУР	7558	9604	3977	5017	52.6	52.2	1512	4802	2	2	2	2			
БҮРЭН	5063	4309	3206	2764	63.3	64.1	5063	2155	2	2	2	2			
ДЭЛГЭРХААН	2706	2254	1546	1065	57.1	47.2	2706	2254	2	2	2	1			
ЖАРГАЛАНТ	12065	14863	5769	7957	47.8	53.5	2413	2477	2	2	2	2			
ЗААМАР	11098	11639	8114	8021	73.1	68.9	1233	1455	2	2	2	2			
ЛҮН	4140	3369	2645	2091	63.9	62.1	2070	1123	2	2	2	1			
МӨНГӨНМОРЫТ	4496	5518	2196	2230	48.8	40.4	4496	5518	2	2	2	3			
ӨНДӨРШИРЭЭТ	3312	3439	2184	2548	65.9	74.1	828	1720	2	2	2	2			
СҮМБЭР	4944	6650	2964	3427	60.0	51.5	2472	2217	3	3	3	4			
СЭРГЭЛЭН	5315	5482	3030	3384	57.0	61.7	1772	1371	3	3	3	3			
УГТААЛЦАЙДАМ	5157	5919	2849	2826	55.2	47.7	5157	2960	2	2	2	2			
ЦЭЭЛ	4873	6950	1982	3532	40.7	50.8	1624	2317	2	2	2	3			
ЭРДЭНЭ	5849	6114	3658	2383	62.5	39.0	1462	1223	2	2	2	2			
ЭРДЭНЭСАНТ	11547	12794	5560	6267	48.2	49.0	1925	1422	3	3	3	3			
Говь-Сүмбэр	142272	134634	22561	26935	15.9	20.0	2004	1923	8	8	8	7			
СҮМБЭР	132143	124336	19923	24390	15.1	19.6	2033	2005	10	10	10	9			

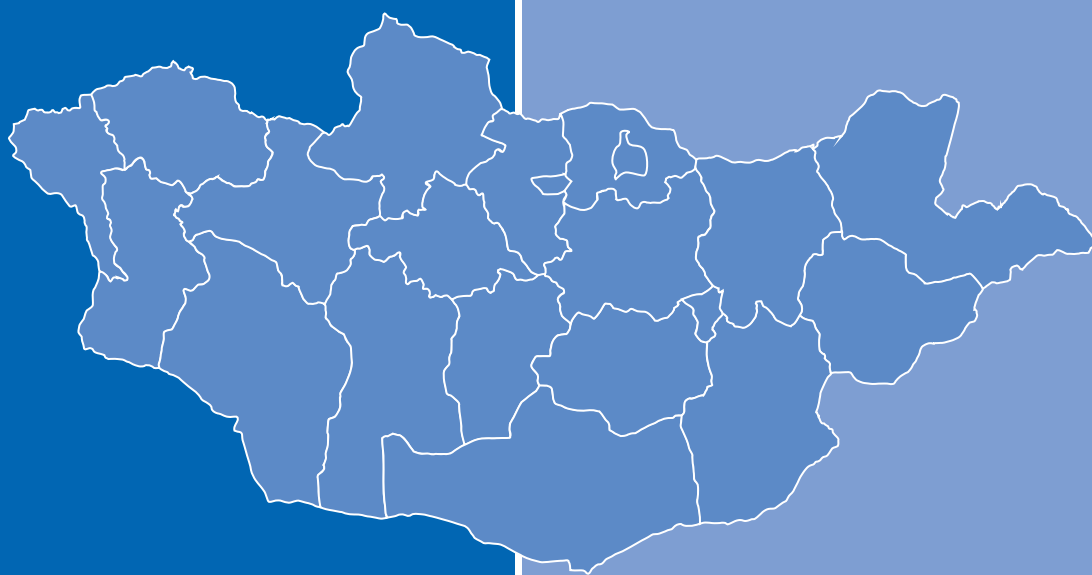

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
БАЯНТАЛ	3654	3153	1294	1491	35.4	47.3	47.3	1218	1051	3	3	3	3
ШИВЭЭГОВЬ	6475	7145	1344	1054	20.8	14.8	14.8	2158	1429	2	2	2	2
СЭЛЭНГЭ	526521	574951	151530	177684	28.8	30.9	30.9	1987	2137	5	5	5	5
СУХБААТАР	304133	340873	81616	97150	26.8	28.5	28.5	1779	1937	14	14	14	16
АЛТАНБУЛАГ	6515	8077	1984	4903	30.5	60.7	60.7	2172	2019	1	1	1	2
БАРУУНБҮРЭН	2859	6849	575	1984	20.1	29.0	29.0	953	3425	1	1	1	2
БАЯНГОЛ	10068	12389	3017	3757	30.0	30.3	30.3	1678	2065	2	2	2	2
ЕРӨӨ	3910	6058	949	954	24.3	15.7	15.7	1303	1515	1	1	1	1
ЖАВХЛАНТ	3460	3650	1542	1523	44.6	41.7	41.7	1153	730	2	2	2	2
ЗҮҮНБҮРЭН	8266	6592	5992	4478	72.5	67.9	67.9	4133	6592	3	3	3	2
МАНДАЛ	134972	136007	41212	47380	30.5	34.8	34.8	2755	2833	5	5	5	5
ОРХОН	3431	3153	1274	988	37.1	31.3	31.3	3431	3153	2	2	2	1
ОРХОНТУУЛ	2315	2997	814	315	35.2	10.5	10.5	2315	2997	1	1	1	1
САЙХАН	20655	16341	5421	4305	26.2	26.3	26.3	2066	2043	2	2	2	2
САНТ	3601	4774	1852	1623	51.4	34.0	34.0	3601	2387	2	2	2	2
ТҮШИГ	2989	3413	1111	830	37.2	24.3	24.3	996	1707	2	2	2	2
ХҮДЭР	3834	4431	731	1304	19.1	29.4	29.4	1917	2216	1	1	1	2
ХУШААТ	5250	4906	1558	1676	29.7	34.2	34.2	2625	2453	3	3	3	2
ЦАГААННУУР	7170	9278	1252	2492	17.5	26.9	26.9	1793	3093	1	1	1	2
ШААМАР	3093	5163	630	2022	20.4	39.2	39.2	3093	2582	1	1	1	1
ДОРНОГОВЬ	505048	497555	133184	124287	26.4	25.0	25.0	1871	1722	7	7	7	7
САЙНШАНД	342021	337641	83725	83890	24.5	24.8	24.8	1719	1616	12	12	12	12
АЙРАГ	12645	13920	5084	5045	40.2	36.2	36.2	4215	3480	4	4	4	4
АЛТАНШИРЭЭ	4061	4375	1759	1634	43.3	37.3	37.3	1015	2188	2	2	2	2
ДАЛАНЖАРГАЛАН	6240	6500	1255	1126	20.1	17.3	17.3	2080	1625	2	2	2	2
ДЭЛГЭРЭХ	6031	4984	2797	3045	46.4	61.1	61.1	1508	831	3	3	3	3
ЗАМЫН-ҮҮД	90147	80794	20660	10796	22.9	13.4	13.4	2311	1756	5	5	5	4
ИХХЭТ	6542	7520	3061	1742	46.8	23.2	23.2	6542	3760	3	3	3	4
МАНДАХ	8055	8148	2764	2826	34.3	34.7	34.7	2685	8148	5	5	5	5
ӨРГӨН	6557	8064	2979	3311	45.4	41.1	41.1	3279	4032	3	3	3	4
САЙХАНДУЛААН	3501	3502	1428	1677	40.8	47.9	47.9	1167	1751	3	3	3	3
УЛААНБАДРАХ	3742	3633	1591	2083	42.5	57.3	57.3	936	1817	3	3	3	2
ХАТАНБУЛАГ	5644	8673	2664	4113	47.2	47.4	47.4	1411	2168	2	2	2	3
ХӨВСГӨЛ	2457	3494	996	1403	40.5	40.2	40.2	2457	1165	2	2	2	2
ЭРДЭНЭ	7405	6307	2421	1596	32.7	25.3	25.3	0	3154	3	3	3	3
ДАРХАН-УУЛ	717983	716890	211411	211860	29.4	29.6	29.6	2040	1917	7	7	7	7
ДАРХАН	666462	665089	186457	185607	28.0	27.9	27.9	1984	1858	8	8	8	8
ОРХОН	6614	7499	1886	3511	28.5	46.8	46.8	1323	2500	2	2	2	2
ХОНГОР	16185	14241	7389	6597	45.7	46.3	46.3	3237	2848	3	3	3	3
ШАРЫН ГОЛ	28722	30061	15679	16145	54.6	53.7	53.7	4787	3758	4	4	4	4

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн зэлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо		Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Өмнөговь	406005	425978	104032	103957	25.6	24.4	1586	1560	5	5
Даланзадгад	308867	333878	77820	78118	25.2	23.4	1679	1757	10	10
Баяндалай	5676	5604	1419	1453	25.0	25.9	2838	1868	3	3
Баянновоо	3176	3597	1434	2425	45.2	67.4	635	719	2	2
Булган	1849	1882	739	646	40.0	34.3	925	471	1	1
Гурвантэс	5137	4923	505	688	9.8	14.0	1027	492	1	1
Мандал-Овоо	1881	1106	623	404	33.1	36.5	627	369	1	1
Манлай	6572	6640	2314	2243	35.2	33.8	1643	1107	3	3
Ноён	7641	6907	3796	2548	49.7	36.9	1528	1381	6	5
Номгон	2235	3720	581	1579	26.0	42.4	745	744	1	2
Сэврэй	3517	4140	1867	1769	53.1	42.7	1759	2070	2	2
Ханбогд	24838	20751	4460	3163	18.0	15.2	1307	1383	3	2
Ханхонгор	3002	3327	956	1414	31.8	42.5	751	832	2	2
Хүрмэн	4024	5102	1615	2800	40.1	54.9	2012	1701	3	4
Цогт-Овоо	3673	4859	1079	2157	29.4	44.4	1837	1620	2	3
Цогтцэций	23917	19542	4824	2550	20.2	13.0	1708	1303	2	2
Дунговь	177548	183334	41986	37660	23.6	20.5	1200	1146	4	4
Сайнцагаан	141023	140995	27052	20672	19.2	14.7	1270	1146	8	8
Адаацаг	2994	3789	1279	1912	42.7	50.5	998	758	1	1
Баянжаргалан	1679	2544	722	1306	43.0	51.3	840	848	1	2
Говь-Угтаал	2642	3255	725	1396	27.4	42.9	1321	1085	2	2
Гурвансайхан	2583	2743	908	388	35.2	14.1	1292	2743	1	1
Дэлгэрхангай	1982	1402	664	645	33.5	46.0	661	467	1	1
Дэлгэрцогт	1441	1078	259	143	18.0	13.3	1441	539	1	1
Дэрэн	2069	4217	640	1632	30.9	38.7	690	1406	1	2
Луус	2629	3428	1687	2089	64.2	60.9	657	857	1	2
Өлзийт	2389	1768	959	421	40.1	23.8	1195	1768	1	1
Өндөршил	2142	2031	580	624	27.1	30.7	714	1016	2	1
Сайхан овоо	781	989	156	168	20.0	17.0	260	495	0	0
Хүлд	952	1821	518	1030	54.4	56.6	952	607	0	1
Цагаандэлгэр	1004	896	479	365	47.7	40.7	502	896	1	1
Эрдэнэдалай	11238	12378	5358	4869	47.7	39.3	1873	3095	2	2
Зүүн бүс	1155297	1210492	311256	306715	26.9	25.3	1942	2014	5	5
Дорнод	494400	492381	149133	141859	30.2	28.8	2178	2141	6	6
Хэрлэн	415842	409184	117650	108309	28.3	26.5	2212	2236	9	9
Баяндун	9148	10322	3962	4245	43.3	41.1	4574	2581	3	3
Баянтүмэн	5097	4729	2815	2785	55.2	58.9	1699	2365	2	2
Баян-Уул	9789	9778	3323	2967	33.9	30.3	1958	1956	2	2
Булган	4785	4986	1631	1491	34.1	29.9	2393	2493	2	2
Гурванзагал	3495	3966	1090	1416	31.2	35.7	1748	992	2	3
Дашбалбар	7742	7037	2362	1668	30.5	23.7	1936	1173	2	2
Матад	4931	4882	1962	1789	39.8	36.6	4931	2441	2	2
Сэргэлэн	2702	6341	1059	3097	39.2	48.8	2702	1585	1	3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг				Урьдчилан сэргийлэх үзлэг				Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн зэлэх хувь				Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо				Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024		
ХАЛХГОЛ	7630	6598	3418	3862	3418	3862	44.8	58.5	44.8	58.5	954	1320	2	2	2	2		
ХӨЛӨНӨҮЙР	5822	5630	2780	2836	2780	2836	47.7	50.4	47.7	50.4	2911	2815	3	3	3	3		
ЦАГААН-ОВОО	8578	10903	4049	5077	4049	5077	47.2	46.6	47.2	46.6	1716	2181	2	2	2	3		
ЧОЙБАЛСАН	3784	3551	1781	1532	1781	1532	47.1	43.1	47.1	43.1	1892	888	1	1	1	1		
ЧУЛУУНХОРООТ	5055	4474	1251	785	1251	785	24.7	17.5	24.7	17.5	2528	2237	3	3	3	2		
СУХБААТАР	275344	285819	66650	61453	66650	61453	24.2	21.5	24.2	21.5	1800	1764	4	4	4	4		
БАРУУН-УРТ	199117	199929	39059	29506	39059	29506	19.6	14.8	19.6	14.8	1861	1834	8	8	8	8		
АСГАТ	3805	4342	1766	2098	1766	2098	46.4	48.3	46.4	48.3	951	1086	2	2	2	2		
БАЯНДЭЛГЭР	10106	15578	3860	7518	3860	7518	38.2	48.3	38.2	48.3	1263	1947	2	2	2	3		
ДАРЬГАНГА	7809	7540	2298	3247	2298	3247	29.4	43.1	29.4	43.1	1562	1257	2	2	2	2		
МӨНХХААН	7528	7537	3259	2877	3259	2877	43.3	38.2	43.3	38.2	1255	1256	2	2	2	2		
НАРАН	2119	4642	471	1956	471	1956	22.2	42.1	22.2	42.1	2119	4642	1	1	1	3		
ОНГОН	9678	10859	2269	2189	2269	2189	23.4	20.2	23.4	20.2	2420	2715	3	3	3	3		
СУХБААТАР	8244	8020	4278	2528	4278	2528	51.9	31.5	51.9	31.5	4122	2673	2	2	2	2		
ТҮВШИШИРЭЭ	8101	6369	3114	2876	3114	2876	38.4	45.2	38.4	45.2	2700	2123	2	2	2	2		
ТҮМЭНЦОГТ	6138	5011	1770	1519	1770	1519	28.8	30.3	28.8	30.3	2046	1253	2	2	2	2		
УУЛБАЯН	3497	3748	1421	1024	1421	1024	40.6	27.3	40.6	27.3	1166	750	1	1	1	1		
ХАЛЗАН	3589	5018	1846	2896	1846	2896	51.4	57.7	51.4	57.7	1795	1255	2	2	2	3		
ЭРДЭНЭЦАГААН	5613	7226	1239	1219	1239	1219	22.1	16.9	22.1	16.9	1123	1445	1	1	1	1		
ХЭНТИЙ	385553	432292	95473	103403	95473	103403	24.8	23.9	24.8	23.9	1793	2068	5	5	5	5		
ХЭРЛЭН	247625	302047	56699	68527	56699	68527	22.9	22.7	22.9	22.7	1685	2027	10	10	10	12		
БАТНОРОВ	5480	8569	2944	4328	2944	4328	53.7	50.5	53.7	50.5	1370	2142	1	1	1	2		
БАТШИРЭЭТ	9112	5617	3265	1732	3265	1732	35.8	30.8	35.8	30.8	3037	1872	4	4	4	2		
БАЯНАДРАГА	2917	4589	556	657	556	657	19.1	14.3	19.1	14.3	1459	1147	1	1	1	2		
БАЯНМӨНХ	8054	6903	2558	1945	2558	1945	31.8	28.2	31.8	28.2	2685	1726	5	5	5	4		
БАЯН ОВОО	5377	5363	3214	2969	3214	2969	59.8	55.4	59.8	55.4	2689	1788	3	3	3	3		
БАЯНХУТАГ	3551	2602	1616	1300	1616	1300	45.5	50.0	45.5	50.0	3551	2602	1	1	1	1		
БИНДЭР	11177	10650	5161	5697	5161	5697	46.2	53.5	46.2	53.5	1118	1183	3	3	3	3		
ГАЛШИР	4050	2146	1735	970	1735	970	42.8	45.2	42.8	45.2	4050	2146	2	2	2	1		
ДАДАЛ	3843	3307	311	900	311	900	8.1	27.2	8.1	27.2	769	1102	1	1	1	1		
ДАРХАН	3219	3794	799	723	799	723	24.8	19.1	24.8	19.1	1073	1897	2	2	2	2		
ДЭЛГЭРХААН	4634	2858	2593	1960	2593	1960	56.0	68.6	56.0	68.6	4634	2858	2	2	2	1		
ЖАРГАЛТХААН	6188	7985	1097	1208	1097	1208	17.7	15.1	17.7	15.1	1547	3993	3	3	3	4		
МӨРӨН	3529	4463	1066	1602	1066	1602	30.2	35.9	30.2	35.9	1765	2232	2	2	2	2		
НОРОВЛИН	10073	9713	3427	2580	3427	2580	34.0	26.6	34.0	26.6	2518	4857	3	3	3	3		
ӨМНӨДЭЛГЭР	9652	8626	5092	3378	5092	3378	52.8	39.2	52.8	39.2	2413	1725	2	2	2	1		
ЦЭНХЭРМАНДАЛ	2635	4480	524	977	524	977	19.9	21.8	19.9	21.8	1318	2240	1	1	1	2		
БОР-ӨНДӨР	44437	38580	2816	1950	2816	1950	6.3	5.1	6.3	5.1	2614	3215	5	5	5	4		
УЛААНБААТАР	14298637	15127901	3306720	3429198	3306720	3429198	23.1	22.7	23.1	22.7	1451	1424	9	9	9	9		

БҮЛЭГ 16

ХАВСРАЛТ ХҮСНЭГТҮҮД

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРИМ ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, 2024 ОН

№	Аймаг/хотын нэр	2024 оны жилийн эцсийн хүн амын тоо	10,000 хүн амд								Эмэгтэйн нэг оронд ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох сувилалчийн тоо	Жилд нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо	1000 хүнд ногдох			5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	
			Орны тоо	Их эмч	Сувилалч	Эх баригч	Барагч	Эмэгтэйн мэргэжлийн боловсролтой бусад болон техникийн ажилтантай бүгд	Нийт ажиллагчид	Төрөл					Нас баралт	Цэвэр өсөлт	1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд	Мөн насны 1000 хүүхэдэд	Амьд төрсөн 1000 хүүхэдэд
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Архангай	91559	63.6	24.8	32.2	6.0	6.5	47.4	142.5	157.3	402.6	1.3	4.1	11.48	5.33	6.1	18.7	2.8	23.3
2	Баян-Өлгий	118275	90.5	30.1	41.7	3.9	13.5	56.2	160.9	110.5	331.7	1.4	4.6	23.04	4.43	18.6	12.2	3.1	17.3
3	Баянхонгор	88029	78.4	26.3	38.4	4.3	10.4	57.1	162.2	127.5	379.9	1.5	3.8	16.02	5.17	10.8	12.0	2.3	14.8
4	Булган	60332	50.6	20.6	34.8	3.5	9.6	49.6	128.7	197.7	486.2	1.7	4.4	7.85	5.61	2.2	10.6	1.9	21.1
5	Говь-Алтай	56523	88.9	37.8	46.4	6.8	14.4	70.7	213.3	112.5	264.5	1.2	5.9	15.09	5.16	9.9	13.9	2.7	17.4
6	Говь-Сүмбэр	18159	96.5	38.4	35.1	3.3	4.9	55.4	167.3	103.6	260.4	0.9	7.4	17.44	5.16	12.3	3.1	1.0	6.3
7	Дархан-Уул	110544	81.1	36.0	47.3	3.5	1.2	68.7	168.1	123.3	277.9	1.3	6.9	17.48	4.96	12.5	6.6	1.4	7.7
8	Дорноговь	72097	77.1	40.3	39.3	3.1	4.7	62.2	176.2	129.6	248.1	1.0	6.9	14.06	5.55	8.5	10.9	2.3	15.9
9	Дорнод	84604	63.8	27.2	37.0	4.1	3.9	51.9	140.6	156.8	367.5	1.4	5.8	16.04	5.03	11.0	5.9	1.6	9.6
10	Дундговь	45900	75.8	34.7	33.4	4.8	5.0	50.7	162.7	131.9	288.5	1.0	4.0	11.98	4.90	7.1	1.8	0.4	3.6
11	Завхан	70719	88.0	26.8	42.6	5.2	9.9	61.9	161.0	113.7	372.9	1.6	5.4	12.84	4.92	7.9	17.4	3.4	23.9
12	Орхон	111890	89.0	44.8	48.4	3.1	7.3	70.5	197.4	112.3	223.3	1.1	7.6	19.06	4.96	14.1	9.9	2.1	10.4
13	Өвөрхангай	114351	79.6	31.3	37.9	4.6	8.1	52.1	156.0	125.6	319.7	1.2	4.8	14.90	4.97	9.9	12.8	2.5	16.3
14	Өмнөговь	77370	93.7	35.2	32.0	4.5	5.3	48.8	157.8	106.7	283.7	0.9	5.5	15.47	4.38	11.1	17.5	2.8	19.2
15	Сүхбаатар	65791	80.3	24.5	35.2	3.2	7.9	47.2	128.9	124.5	408.0	1.4	4.3	14.45	5.08	9.4	7.3	1.4	10.5
16	Сэлэнгэ	106042	82.1	25.4	35.9	4.8	7.0	52.8	136.4	121.8	393.3	1.4	5.4	10.42	5.25	5.2	7.3	1.4	11.8
17	Төв	91555	66.5	28.2	32.5	3.4	5.8	46.7	146.6	150.3	354.7	1.2	4.3	8.16	6.01	2.2	20.0	2.4	26.7
18	Увс	84911	66.4	28.0	40.8	5.5	12.2	58.4	166.0	150.6	357.5	1.5	4.8	19.11	4.88	14.2	14.8	3.1	17.8
19	Ховд	92417	93.3	37.4	42.8	4.6	12.6	59.4	172.6	107.2	267.5	1.1	5.6	18.65	3.90	14.7	6.5	1.6	9.5
20	Хөвсгөл	136436	76.7	22.9	37.8	5.9	9.9	50.8	133.1	130.3	437.5	1.7	5.7	13.89	5.95	7.9	17.9	3.3	22.1
21	Хэнтий	79180	76.1	26.4	35.2	4.6	3.0	49.8	146.6	131.3	378.3	1.3	5.5	13.17	4.88	8.3	16.3	3.0	22.1
22	Аймгийн дундаж	1776684	78.7	30.4	38.8	4.5	7.9	55.7	157.1	127.1	329.0	1.3	5.3	14.96	5.08	9.9	11.9	2.3	15.5
23	Улаанбаатар	1768151	98.0	64.0	50.2	2.3	1.5	82.0	253.4	102.0	156.2	0.8	9.1	18.94	5.53	13.4	12.4	2.9	14.9
24	Улсын дундаж	3544835	88.1	46.7	44.3	3.4	4.8	68.5	203.9	113.5	214.1	0.9	7.2	16.89	5.30	11.6	12.2	2.6	15.2

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ШАЛТГААН, ХҮЙСЭЭР, 2024 ОН

Өвчний бүлэг ӨОУА-10	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	5782	16.91	3595	21.32	2187	12.62
Хавдар	4525	13.23	2626	15.58	1899	10.96
Гэмтэл хордлого, гаднын шалтгаант нас баралт	3362	9.83	2697	16.00	665	3.84
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1227	3.59	699	4.15	528	3.05
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	993	2.90	654	3.88	339	1.96
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	398	1.16	244	1.45	154	0.89
Халдварт ба шимэгчид зарим өвчин	296	0.87	178	1.06	118	0.68
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	256	0.75	157	0.93	99	0.57
Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	376	1.10	191	1.13	185	1.07
Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	162	0.47	78	0.46	84	0.48
Бусад	736	2.15	378	2.24	358	2.07
Бүгд	18113	52.97	11497	68.20	6616	38.17

НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ 5 ШАЛТГААН /АЙМГААР/, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	10 000 хүн амд				
		Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Осол гэмтэл, гаднын шалтгаант нас баралт	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
1	Архангай	20.4	12.0	10.6	2.8	2.7
2	Баян-Өлгий	17.9	10.8	5.0	2.4	1.1
3	Баянхонгор	18.5	11.3	8.4	3.5	3.2
4	Булган	21.4	18.4	8.1	1.3	2.8
5	Говь-Алтай	19.1	16.1	7.7	3.3	1.2
6	Говь-Сүмбэр	12.6	8.8	14.8	5.5	6.6
7	Дархан-Уул	17.2	15.4	4.1	4.3	2.5
8	Дорноговь	9.2	15.1	10.7	6.0	6.3
9	Дорнод	14.8	16.4	10.6	2.7	1.5
10	Дундговь	23.6	11.5	5.8	2.8	2.6
11	Завхан	20.4	15.2	5.7	2.0	1.8
12	Орхон	17.5	15.5	3.2	3.5	1.7
13	Өвөрхангай	19.5	12.3	5.3	2.9	1.8
14	Өмнөговь	15.2	9.2	5.4	3.6	1.9
15	Сүхбаатар	14.5	16.2	6.7	4.2	2.7
16	Сэлэнгэ	19.6	14.5	9.2	3.7	2.0
17	Төв	23.0	14.8	12.2	3.2	3.2
18	Увс	14.6	15.6	8.5	1.5	2.4
19	Ховд	13.6	13.9	4.3	1.9	0.6
20	Хөвсгөл	23.6	15.3	11.4	1.8	2.3
21	Хэнтий	14.3	12.3	11.1	2.4	3.3
22	Аймгийн дундаж	18.0	14.0	7.8	3.0	2.4
23	Улаанбаатар	15.8	12.5	12.0	4.2	3.5
24	Улсын дундаж	16.9	13.2	9.8	3.6	2.9

НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Перинаталь нас баралт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Амьгүй төрөлт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн эрт үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн хожуу үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)
А	Б	1	2	3	4	5
1	Архангай	11.1	4.6	7.5	6.5	0.9
2	Баян-Өлгий	9.8	5.1	7.9	4.7	3.2
3	Баянхонгор	5.6	4.2	2.8	1.4	1.4
4	Булган	6.3	4.2	2.1	2.1	0.0
5	Говь-Алтай	5.8	4.6	3.5	1.2	2.3
6	Говь-Сүмбэр	3.1	0.0	3.1	3.1	0.0
7	Дархан-Уул	8.8	3.8	5.5	5.0	0.6
8	Дорноговь	7.9	2.0	6.9	6.0	1.0
9	Дорнод	4.4	2.2	3.7	2.2	1.5
10	Дундговь	5.4	3.6	1.8	1.8	0.0
11	Завхан	11.9	6.5	13.1	5.4	7.6
12	Орхон	12.3	4.0	8.4	8.4	0.0
13	Өвөрхангай	7.5	2.3	6.4	5.2	1.2
14	Өмнөговь	12.5	2.5	10.0	10.0	0.0
15	Сүхбаатар	5.2	2.1	5.2	3.1	2.1
16	Сэлэнгэ	5.4	3.6	4.5	1.8	2.7
17	Төв	9.3	2.7	9.3	6.7	2.7
18	Увс	9.8	3.7	11.1	6.2	4.9
19	Ховд	8.8	6.5	5.9	2.4	3.5
20	Хөвсгөл	12.6	5.2	12.1	7.4	4.7
21	Хэнтий	12.4	5.7	11.5	6.7	4.8
22	Аймгийн дундаж	9.0	4.0	7.3	5.0	2.3
23	Улаанбаатар	10.6	5.8	7.6	4.8	2.8
24	Улсын дундаж	9.8	5.0	7.5	4.9	2.6

ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, 10 000 ХҮН АМД /2020-2024 ОН/

Халдварт ба шимэгчид зарим өвчин	10 000 хүн амд				
	2020	2021	2022	2023	2024
Балнад	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сальмонеллэз	0.6	0.1	0.7	1.0	2.3
Цусан суулга	8.0	2.2	5.1	7.1	8.5
Сүрьеэ	10.1	6.9	6.9	7.0	6.4
Тарваган тахал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Боом	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бруцеллэз	0.2	0.1	0.2	0.3	0.1
Улаан эсэргэнэ	0.8	0.1	0.4	4.1	1.5
Менингококкт халдвар	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Салхинцэцэг	8.7	0.9	10.2	35.1	34.9
Улаанбурхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанууд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Вируст гепатит	1.1	0.4	0.6	0.8	0.6
Вируст гепатит А	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0
Вируст гепатит В	0.4	0.2	0.3	0.4	0.2
Вируст гепатит С	0.2	0.1	0.2	0.4	0.3
Гахай хавдар	0.3	0.1	0.2	0.6	0.9
Мөөгөнцөр	10.3	4.3	6.1	4.4	4.3
Тэмбүү	19.9	10.8	11.9	12.4	15.0
Заг хүйтэн	15.6	9.1	11.4	10.6	11.4
Трихомониаз	13.5	7.9	8.1	7.2	8.2

**ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТАРХАЛТ, ТОХИОЛДЛЫН ТОО,
НАС БАРАЛТ, 2024 ОН**

Хорт хавдар	№	Тархалт		Тохiolдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо			10 000 хүн амд			Бодит тоо			10 000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгэй	Эмэгтэй
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Уруул амны хөндий, залгиур	1	1684	4.9	344	111	233	1.0	0.7	1.3	83	48	35	0.2	0.3	0.2
Улаан хоолой	2	1221	3.6	364	205	159	1.1	1.2	0.9	278	176	102	0.8	1.0	0.6
Ходоод	3	5302	15.5	1326	904	422	3.9	5.4	2.4	775	552	223	2.3	3.3	1.3
Бүдүүн гэдэс	4	1354	4.0	326	166	160	1.0	1.0	0.9	151	78	73	0.4	0.5	0.4
Шүлүүн гэдэс, хошног	5	424	1.2	101	51	50	0.3	0.3	0.3	59	30	29	0.2	0.2	0.2
Элэг	6	9032	26.4	2364	1305	1059	6.9	7.7	6.1	1706	974	732	5.0	5.8	4.2
Нойр булчирхайн өмөн	7	614	1.8	268	134	134	0.8	0.8	0.8	202	110	92	0.6	0.7	0.5
Хоол боловсруулах замын бусад	8	166	0.5	48	26	22	0.1	0.2	0.1	21	12	9	0.1	0.1	0.1
Төвөнх	9	201	0.6	37	35	2	0.1	0.2	0.0	25	23	2	0.1	0.1	0.0
Хамрын хөндийн дайвар	10	88	0.3	17	12	5	0.0	0.1	0.0	7	5	2	0.0	0.0	0.0
Уушги	11	1262	3.7	549	418	131	1.6	2.5	0.8	497	397	100	1.5	2.4	0.6
Амьсгалын эрхтний бусад	12	88	0.3	31	18	13	0.1	0.1	0.1	19	13	6	0.1	0.1	0.0
Яс ба үений мөгөөрс	13	318	0.9	36	19	17	0.1	0.1	0.1	28	15	13	0.1	0.1	0.1
Арьсны меланома ба бусад	14	478	1.4	90	27	63	0.3	0.2	0.4	28	7	21	0.1	0.0	0.1
Гялтан ба зөөлөн эд	15	452	1.3	124	49	75	0.4	0.3	0.4	57	29	28	0.2	0.2	0.2
Хөх	16	2839	8.3	401	2	399	1.2	0.0	2.3	107	2	105	0.3	0.0	0.6
Умайн хүзүү	17	5238	15.3	521	-	521	1.5	0.0	3.0	167	-	167	0.5	0.0	1.0
Умай	18	396	1.2	60	-	60	0.2	0.0	0.3	16	-	16	0.0	0.0	0.1
Өндгөвч	19	884	2.6	161	-	161	0.5	0.0	0.9	63	-	63	0.2	0.0	0.4
Эм бэлэг эрхтний бусад	20	207	0.6	26	-	26	0.1	0.0	0.1	9	-	9	0.0	0.0	0.1
Эр бэлэг эрхтэн	21	428	1.3	91	91	-	0.3	0.5	0.0	40	40	-	0.1	0.2	0.0
Давсаг	22	417	1.2	118	97	21	0.3	0.6	0.1	35	27	8	0.1	0.2	0.0
Бөөрний	23	1816	5.3	315	176	139	0.9	1.0	0.8	76	48	28	0.2	0.3	0.2
Шээсний замын бусад	24	66	0.2	5	2	3	0.0	0.0	0.0	3	1	2	0.0	0.0	0.0
Нүд ба түүний дайврын	25	107	0.3	3	2	1	0.0	0.0	0.0	0	0	0	0.0	0.0	0.0
Тархины	26	459	1.3	93	52	41	0.3	0.3	0.2	73	44	29	0.2	0.3	0.2
Лейкеми, лимфолейкеми	27	495	1.4	136	74	62	0.4	0.4	0.4	84	46	38	0.2	0.3	0.2
Бусад	28	988	2.9	214	108	106	0.6	0.6	0.6	146	76	70	0.4	0.5	0.4
Бүгд	29	37024	108.3	8169	4084	4085	23.9	24.2	23.6	4755	2753	2002	13.9	16.3	11.5

*Эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан, 2024

**ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТАРХАЛТ, ТОХИОЛДЛЫН ТОО,
НАС БАРАЛТ, АЙМГААР, 2024 ОН**

№	Аймаг, хотын нэр	Тархалт		Тохiolдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо			10 000 хүн амд			Бодит тоо			10 000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Архангай	1009	108.0	231	118	113	24.7	25.1	24.4	129	85	44	13.8	18.1	9.5
2	Баян-Өлгий	812	73.7	226	127	99	20.5	0.8	18.0	123	81	42	11.2	14.7	7.6
3	Баянхонгор	754	85.2	211	97	114	23.8	22.2	25.4	121	68	53	13.7	15.6	11.8
4	Булган	813	134.9	209	110	99	34.7	35.8	33.5	126	76	50	20.9	24.7	16.9
5	Говь-Алтай	752	131.6	125	68	57	21.9	23.7	20.0	111	64	47	19.4	22.3	16.5
6	Говь-Сүмбэр	168	92.2	46	20	26	25.2	22.0	28.5	17	10	7	9.3	11.0	7.7
7	Дархан-Уул	1454	139.9	323	170	153	31.1	33.5	28.8	196	107	89	18.9	21.1	16.7
8	Дорноговь	692	96.5	176	86	90	24.5	23.6	25.6	123	61	62	17.2	16.7	17.6
9	Дорнод	984	116.4	213	115	98	25.2	26.9	23.5	160	100	60	18.9	23.4	14.4
10	Дундговь	466	101.0	102	60	42	22.1	25.8	18.3	63	36	27	13.6	15.5	11.8
11	Завхан	973	135.9	181	105	76	25.3	29.4	21.1	122	75	47	17.0	21.0	13.1
12	Орхон	1635	154.5	324	186	138	30.6	35.8	25.6	189	122	67	17.9	23.5	12.4
13	Өвөрхангай	1364	118.2	226	109	117	19.6	19.0	20.2	158	80	78	13.7	13.9	13.4
14	Өмнөговь	688	88.8	93	52	41	12.0	13.1	10.9	81	47	34	10.5	11.8	9.0
15	Сүхбаатар	730	110.4	169	111	58	25.6	33.3	17.7	121	86	35	18.3	25.8	10.7
16	Сэлэнгэ	1559	147.3	297	160	137	28.1	29.8	26.3	192	113	79	18.1	21.0	15.2
17	Төв	1185	129.0	226	126	100	24.6	26.4	22.6	177	109	68	19.3	22.9	15.4
18	Увс	926	108.8	212	115	97	24.9	26.9	22.9	156	95	61	18.3	22.2	14.4
19	Ховд	988	109.0	223	130	93	24.6	28.6	20.6	153	93	60	16.9	20.4	13.3
20	Хөвсгөл	1345	98.2	355	182	173	25.9	26.7	25.1	226	138	88	16.5	20.3	12.8
21	Хэнтий	1083	137.0	239	113	126	30.2	28.2	32.4	114	62	52	14.4	15.5	13.4
22	Аймгийн дундаж	20380	115.8	4407	2360	2047	25.0	26.7	23.4	2858	1708	1150	16.2	19.3	13.1
23	Улаанбаатар	16644	100.3	3762	1724	2038	22.7	21.5	23.8	1897	1045	852	11.4	13.0	9.9
24	Улсын дундаж	37024	108.3	8169	4084	4085	23.9	24.2	23.6	4755	2753	2002	13.9	16.3	11.5

* Эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан, 2024

ӨВЧЛӨЛИЙН БҮТЭЦ, 2024 ОН

№	ӨОУА-10 нэршил	Хүн амын өвчлөл			Стационарын өвчлөл		
		Бодит тоо	10 000 хүн амд	Нийт тох.д эзлэх хувь %	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Нийт тох.д эзлэх хувь %
1	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	632160	1848.9	16.9	171540	507.1	16.5
2	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	687250	2010.0	18.4	113187	334.6	10.9
3	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	458470	1340.9	12.3	137779	407.3	13.3
4	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	372333	1088.9	10.0	79042	233.7	7.6
5	Гэмтэл, хордлого ба гаднын шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	280418	820.1	7.5	46274	136.8	4.5
6	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	208432	609.6	5.6	63631	188.1	6.1
7	Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	203895	596.3	5.5	25758	76.1	2.5
8	Нүд ба түүний дайврын өвчин	179763	525.7	4.8	13901	41.1	1.3
9	Яс булчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	183411	536.4	4.9	71574	211.6	6.9
10	Бусад	531355	1554.0	14.2	316938	936.9	30.5
11	Бүгд	3737487	10930.9	100.0	1039624	3073.3	100.0

ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Нийт хяналтад авсан			6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Өсвөр насны охидын жирэмслэлтийн эзлэх хувь	Хожуу жирэмслэлтийн эзлэх хувь
		Эхний 3 сартайд	4-6 сартайд	7 ба түүнээс дээш сартайд				
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	92.0	6.8	1.2	75.4	4.4	4.0	21.1
2	Баян-Өлгий	94.6	5.0	0.4	67.6	8.6	0.8	22.0
3	Баянхонгор	91.4	8.0	0.6	92.1	4.6	3.7	23.3
4	Булган	93.7	6.1	0.2	76.1	2.7	3.1	24.2
5	Говь-Алтай	94.1	5.3	0.6	87.3	0.1	3.7	22.3
6	Говь-Сүмбэр	94.8	5.2	0.0	82.0	0.0	6.4	30.3
7	Дархан-Уул	96.5	3.2	0.3	78.9	11.7	4.1	24.8
8	Дорноговь	87.9	10.1	2.0	84.9	5.7	4.0	24.8
9	Дорнод	95.9	4.0	0.2	81.4	3.8	2.5	30.2
10	Дундговь	97.0	2.6	0.4	92.9	0.2	3.9	25.0
11	Завхан	92.8	7.1	0.1	91.9	2.0	3.2	24.7
12	Орхон	99.2	0.8	0.0	79.2	2.4	3.3	27.1
13	Өвөрхангай	93.7	5.6	0.7	77.8	1.8	4.0	24.1
14	Өмнөговь	91.2	7.8	1.0	94.5	0.9	3.3	21.0
15	Сүхбаатар	88.9	10.6	0.4	94.0	2.2	2.7	26.7
16	Сэлэнгэ	89.6	8.5	1.9	89.6	1.1	3.6	31.3
17	Төв	93.9	5.6	0.6	92.5	1.7	3.0	26.8
18	Увс	96.6	3.2	0.2	88.7	1.3	1.4	22.0
19	Ховд	94.9	4.5	0.6	89.2	3.3	2.0	22.2
20	Хөвсгөл	91.5	7.9	0.6	77.8	1.3	4.9	20.8
21	Хэнтий	93.4	6.0	0.6	82.5	1.3	3.5	20.3
22	Аймгийн дундаж	93.6	5.8	0.6	83.1	3.5	3.2	24.2
23	Улаанбаатар	92.6	6.7	0.7	84.2	4.3	5.3	24.2
24	Улсын дундаж	93.1	6.3	0.7	83.7	4.0	4.3	24.2

**ЖИРЭМСЛЭЛТЭЭС СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭРЭГСЭЛ ХЭРЭГЛЭДЭГ
ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2024 ОН**

№	Аймаг, хотын нэр	ЖСАХ хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Үүнээс					
			Бэлдмэл (эм)	Тариа	Норлант	Бэлгэвч	Ерөндөг	Стерилизаци
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	34.70	13.88	6.63	4.66	6.54	57.15	6.93
2	Баян-Өлгий	41.35	18.67	21.47	3.02	23.16	27.14	2.43
3	Баянхонгор	51.53	11.92	5.66	5.25	8.14	62.99	4.65
4	Булган	33.35	17.02	8.27	7.60	15.40	46.27	2.44
5	Говь-Алтай	56.11	16.95	10.96	8.71	15.77	42.13	2.21
6	Говь-Сүмбэр	49.44	31.35	13.31	8.34	16.49	15.93	4.08
7	Дархан-Уул	73.57	24.26	19.92	7.09	22.49	14.82	1.59
8	Дорноговь	63.78	23.69	6.35	8.79	23.06	22.94	2.04
9	Дорнод	63.99	15.49	9.94	12.15	13.65	37.32	6.07
10	Дундговь	45.96	18.04	14.18	5.13	26.91	30.52	2.27
11	Завхан	48.22	18.49	18.15	3.89	12.16	40.21	3.10
12	Орхон	62.89	17.26	8.90	5.55	28.39	30.85	2.24
13	Өвөрхангай	61.23	18.61	6.94	6.08	14.47	44.15	3.97
14	Өмнөговь	58.50	19.84	16.26	9.54	26.34	18.31	6.29
15	Сүхбаатар	61.41	10.64	6.68	3.85	4.91	66.65	6.11
16	Сэлэнгэ	56.94	16.13	13.37	9.23	26.50	27.01	5.65
17	Төв	40.10	23.84	11.26	5.33	20.27	33.37	2.43
18	Увс	36.85	21.61	12.52	11.59	14.99	27.99	2.26
19	Ховд	44.32	18.01	16.60	6.48	27.31	17.45	6.34
20	Хөвсгөл	47.79	11.98	11.60	9.80	8.53	49.27	6.18
21	Хэнтий	32.78	22.82	11.21	4.44	14.93	42.37	2.70
22	Аймгийн дундаж	51.20	18.01	11.99	7.10	18.04	35.71	3.99
23	Улаанбаатар	47.90	27.46	6.05	5.18	24.91	17.03	1.64
24	Улсын дундаж	49.55	22.59	9.11	6.17	21.37	26.67	2.85

ҮР ХӨНДӨЛТ, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Үр хөндөлт		Бүгд	Үр хөндөлт насаар				Хожуу үр хөндөлт	
		Төрөх насны 1000 эмэгтэйд /15-49 нас/	1000 амьд төрөлтөд		20 хүртэлх насны		35 ба дээш насны		Бодит тоо	1000 амьд төрөлтөд
					Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Архангай	8.8	181.9	195	5	2.6	75	38.5	6	5.6
2	Баян-Өлгий	3.3	35.1	89	2	2.2	42	47.2		0.0
3	Баянхонгор	3.8	59.2	84	14	16.7	34	40.5	13	9.2
4	Булган	2.9	82.5	39	4	10.3	15	38.5	15	31.7
5	Говь-Алтай	5.0	81.2	70	9	12.9	23	32.9	2	2.3
6	Говь-Сүмбэр	3.2	44.0	14	0	0.0	2	14.3		0.0
7	Дархан-Уул	16.6	225.6	410	22	5.4	135	32.9	10	5.5
8	Дорноговь	19.2	331.3	334	26	7.8	77	23.1	7	6.9
9	Дорнод	10.6	151.9	206	15	7.3	74	35.9		0.0
10	Дундговь	11.0	215.2	119	9	7.6	42	35.3		0.0
11	Завхан	0.4	7.6	7	1	14.3	4	57.1	1	1.1
12	Орхон	8.4	105.6	213	12	5.6	76	35.7		0.0
13	Өвөрхангай	4.2	68.6	118	8	6.8	33	28.0		0.0
14	Өмнөговь	25.7	399.0	478	22	4.6	148	31.0		0.0
15	Сүхбаатар	7.0	114.1	109	9	8.3	40	36.7		0.0
16	Сэлэнгэ	1.7	36.3	40	6	15.0	18	45.0	3	2.7
17	Төв	4.7	125.3	94	10	10.6	35	37.2	7	9.3
18	Увс	12.6	158.7	258	6	2.3	137	53.1	8	4.9
19	Ховд	1.7	21.3	36	3	8.3	17	47.2	3	1.8
20	Хөвсгөл	0.7	12.6	24	9	37.5	3	12.5	12	6.3
21	Хэнтий	3.5	61.5	64	2	3.1	20	31.3	7	6.7
22	Аймгийн дундаж	7.2	114.0	3001	194	6.5	1050	35.0	94	3.6
23	Улаанбаатар	23.0	307.9	9675	406	4.2	3421	35.4	470	15.0
24	Улсын дундаж	15.1	219.5	12676	600	4.7	4471	35.3	564	9.8

**ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕД ҮЗҮҮЛСЭН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ
/АЙМГААР/, 2024 ОН**

№	Аймаг, хотын нэр	Төрөлтийн эзлэх хувь				Эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн төрөлтийн эзлэх хувь	20-иос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь	35-аас дээш насны төрөлтийн эзлэх хувь	2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь
		Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэгт	Хувийн эмнэлэгт	Сумын эрүүл мэндийн төв	Гэргээ				
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Архангай	89.7	0.0	10.1	0.2	0.2	3.7	20.1	3.8
2	Баян-Өлгий	88.6	0.0	11.4	0.0	0.0	0.9	18.5	4.6
3	Баянхонгор	95.8	0.0	4.0	0.2	0.1	3.8	20.6	4.0
4	Булган	86.4	0.0	13.1	0.4	0.2	2.3	20.8	3.6
5	Говь-Алтай	95.0	0.0	4.8	0.2	0.1	4.1	20.1	4.6
6	Говь-Сүмбэр	99.7	0.0	0.0	0.3	0.0	6.0	20.2	1.9
7	Дархан-Уул	99.6	0.0	0.1	0.3	0.1	3.3	24.0	2.3
8	Дорноговь	87.2	0.0	12.6	0.2	0.2	4.3	23.1	3.6
9	Дорнод	97.6	0.0	2.1	0.3	0.1	5.1	24.6	2.9
10	Дундговь	96.0	0.0	4.0	0.0	0.0	6.7	18.7	4.0
11	Завхан	62.1	0.0	37.9	0.0	0.0	3.1	22.9	3.5
12	Орхон	99.9	0.0	0.0	0.1	0.1	3.3	24.8	5.2
13	Өвөрхангай	82.6	0.0	17.2	0.2	0.1	4.4	21.1	4.1
14	Өмнөговь	83.9	0.0	16.0	0.2	0.0	4.5	21.5	4.3
15	Сүхбаатар	95.7	0.0	4.1	0.2	0.1	4.0	25.5	2.9
16	Сэлэнгэ	55.6	0.0	44.3	0.1	0.1	5.0	23.5	2.8
17	Төв	86.3	0.0	12.5	1.2	0.5	4.0	26.3	4.0
18	Увс	90.9	0.0	8.7	0.4	0.2	2.0	19.5	3.6
19	Ховд	91.3	0.0	8.3	0.4	0.1	2.6	19.3	3.2
20	Хөвсгөл	88.4	0.0	11.3	0.3	0.1	5.1	18.8	4.0
21	Хэнтий	80.5	0.0	19.1	0.4	0.1	5.3	21.8	4.4
22	Аймгийн дундаж	88.8	0.0	11.0	0.2	0.1	3.7	21.6	3.8
23	Улаанбаатар	77.8	6.5	0.0	0.3	0.0	3.2	26.6	5.2
24	Улсын дундаж	82.8	3.6	5.0	0.3	0.1	3.4	24.3	4.6

1 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ХАМРАГДАЛТЫН ХУВЬ, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Хамрагдсан хувь			
		СХТ + Геп В +ХиВ-ийн тавт вакцин	Улаанбурхан, гахай хавдар, улаанууд	А.Гепатит	СТ-ийн хоргүйсгүүр
А	Б	1	2	3	4
1	Архангай	98.8	98.5	98.5	68.8
2	Баян-Өлгий	92.5	86.2	93.4	70.0
3	Баянхонгор	98.5	98.8	98.8	61.8
4	Булган	98.6	96.9	96.9	57.8
5	Говь-Алтай	98.2	97.9	97.9	69.9
6	Говь-Сүмбэр	100.0	100.0	100.0	90.4
7	Дархан-Уул	99.6	98.7	98.9	95.5
8	Дорноговь	94.2	91.2	89.7	66.6
9	Дорнод	98.8	99.0	99.0	69.1
10	Дундговь	96.7	90.9	89.5	67.6
11	Завхан	98.1	99.4	99.4	64.2
12	Орхон	99.8	99.9	99.9	98.1
13	Өвөрхангай	98.3	97.5	97.3	71.9
14	Өмнөговь	98.5	98.6	98.5	76.2
15	Сүхбаатар	96.7	97.4	97.3	69.6
16	Сэлэнгэ	100.0	100.0	100.0	71.1
17	Төв	95.1	97.1	97.1	61.2
18	Увс	96.7	96.8	96.8	74.4
19	Ховд	98.7	98.5	98.4	74.9
20	Хөвсгөл	94.6	99.2	99.2	76.0
21	Хэнтий	96.3	93.1	93.1	61.4
22	Аймгийн дундаж	97.6	96.9	97.1	72.2
23	Улаанбаатар	94.8	95.0	94.2	71.1
24	Улсын дундаж	96.1	95.1	95.8	71.9

ТАЙЛАР: ВАКЦИНЖУУЛАЛТЫН ХАМРАЛТЫН ХУВИЙН ТУХАЙН ВАКЦИНД ХАМРАГДВАЛ ЗОХИХ ХҮҮХДИЙН ТООНООС ТООЦОЖ ГАРГАСАН БОЛНО.

ЭХ СУРВАЛЖ: ХАЛДВАРТ ӨВЧИН СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ТАЙЛАН, 2024 ОН

10 000 ХҮН АМД ИХ ЭМЧИЙН ТОО, АЖЛЫН БАЙРАНДАА ТУХАЙН МЭРГЭЖЛЭЭРЭЭ /МЭРГЭШИЛ/ АЖИЛЛАЖ БАЙГАА, 2024 ОН

Аймаг, хотын нэр	№	Мэргэлийн төрлөөр																																						
		Бүгд	Хүний их эмч - бүгд	Ерөнхий мэргэжлийн	Анатомын эмгэг судлал	Арсенч	Гамгийн	Доргын	Хөнгөлөхийн	Дүрс оношилгооч	Ерөнхий мэргэжлийн	Зооэдийн	Мэдрэлийн	Мэс заслын	Хүүхдийн	Мэдээлжүүлэг	Хүүхдийн	Настны	Нүдний	Өрхийн эмч	Сүрьеэгийн	Сэтгэлийн	Сэргэн засахын	Хавдрын	Харшлын	Халдварын	Бэлх/ХДХв/Дох-ын	Хүүхдийн	Нарайн перитониталь	Чихрийн эмгэг судлал (диабет)	Эк барх эмгэгчүүдийн	Эрчийн эмгэгч	Хүүхдийн	Үеэ	Хүүхдийн	Үеэ	Бусад	Уламжлалт анагаахын	Шүүний	
A		Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
Архангай	1	24.8	19.4	4.6	0.1	0.2	0.2	2.7	0.0	0.7	0.2	0.2	0.4	1.0	0.0	0.3	0.1	0.1	0.1	0.0	0.3	0.2	0.2	0.3	0.0	0.5	0.0	0.1	2.5	0.3	0.7	1.7	0.4	0.2	0.5	0.0	0.6	3.4	2.0	
Баян-Өлгий	2	30.1	25.9	9.4	0.1	0.5	0.5	3.2	0.0	1.0	0.2	0.3	0.6	1.4	0.0	0.5	0.0	0.1	0.5	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2	0.0	0.5	0.0	0.0	2.2	0.5	0.4	2.0	0.3	0.0	0.4	0.0	0.8	1.8	2.5	
Баянхонгор	3	26.3	19.5	7.1	0.0	0.2	0.1	1.8	0.0	0.2	0.0	0.0	0.8	0.7	0.1	0.9	0.1	0.1	0.3	0.0	0.2	0.3	0.1	0.3	0.1	0.8	0.2	1.9	0.3	0.7	1.9	0.1	0.0	0.2	0.0	0.1	4.0	2.8		
Булган	4	20.6	15.9	6.6	0.2	0.2	0.3	2.3	0.0	0.8	0.0	0.0	0.3	0.7	0.0	0.2	0.0	0.2	0.2	0.0	0.3	0.2	0.2	0.0	0.0	0.5	0.0	0.8	0.2	0.2	1.2	0.3	0.0	0.2	0.0	0.0	2.5	2.2		
Говь-Алтай	5	37.8	33.8	10.0	0.7	0.4	0.7	3.9	0.0	1.6	0.0	1.6	0.4	0.7	1.2	0.2	0.4	0.2	0.0	0.4	0.7	0.4	0.5	0.5	0.4	0.0	0.9	0.2	2.5	0.4	0.5	2.3	0.4	0.2	0.9	0.0	3.3	1.6	2.5	
Говь-Сүмбэр	6	38.4	33.5	12.6	0.5	0.0	1.1	1.6	0.0	1.6	0.0	1.6	0.0	1.6	0.0	1.1	0.0	0.5	0.5	0.0	0.5	0.5	0.0	0.5	0.0	1.1	0.0	2.7	0.5	0.0	2.2	1.1	0.0	0.5	0.0	0.5	1.6	3.3		
Дархан-Уул	7	36.0	26.6	3.4	0.0	0.4	0.9	2.8	0.1	1.2	0.0	1.2	0.0	1.3	1.0	0.1	0.6	0.0	0.1	0.5	1.8	0.5	0.8	0.6	0.3	0.1	0.6	0.1	1.7	0.4	0.6	1.5	2.3	0.2	0.2	0.3	0.0	3.4	3.3	6.2
Дорноговь	8	40.3	35.2	11.0	0.6	0.4	0.8	2.5	0.0	1.5	0.0	1.4	1.1	0.0	1.4	1.1	0.0	0.6	0.1	0.6	0.6	0.4	0.6	0.3	0.1	1.0	0.7	2.8	0.7	1.0	2.4	0.7	0.3	0.8	0.0	3.1	2.4	2.8		
Дорнод	9	27.2	22.0	6.3	0.2	0.5	0.7	3.0	0.1	1.7	0.0	1.7	0.0	0.9	0.6	0.1	0.4	0.2	0.1	0.6	0.2	0.4	0.5	0.2	0.2	0.0	0.6	0.4	1.7	0.4	0.2	1.8	0.4	0.0	0.1	0.0	0.4	1.9	3.3	
Дундговь	10	34.7	29.0	15.4	0.2	0.2	0.2	1.9	0.0	1.1	0.0	1.1	0.0	0.4	0.6	0.0	0.6	0.0	0.0	0.2	0.0	0.4	0.2	0.2	0.2	0.0	0.4	0.2	1.5	0.4	0.4	1.7	0.4	0.2	0.9	0.0	1.3	3.0	2.6	
Завхан	11	26.8	21.6	4.2	0.3	0.3	0.1	2.9	0.3	0.7	0.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.1	1.1	0.1	0.1	0.3	0.3	0.7	0.1	0.4	0.4	0.1	0.7	0.3	2.7	0.7	0.3	2.2	0.6	0.1	0.7	0.0	0.0	2.4	2.8	
Орхон	12	44.8	33.2	8.7	0.3	0.6	0.9	4.3	0.1	2.1	0.1	0.0	1.2	1.8	0.5	0.7	0.3	0.1	0.9	0.7	0.4	0.8	0.4	0.4	0.0	0.5	0.2	1.5	0.5	0.9	2.5	0.8	0.2	0.9	0.0	1.1	5.5	6.1		
Өвөрхангай	13	31.3	20.4	6.1	0.2	0.1	0.4	2.5	0.1	1.0	0.1	0.0	0.8	1.2	0.3	1.0	0.1	0.0	0.3	0.0	0.1	0.3	0.1	0.1	0.1	0.0	0.3	0.2	1.9	0.3	0.3	1.4	1.0	0.3	0.3	0.0	0.5	8.2	2.7	
Өмнөговь	14	35.2	27.2	8.3	0.3	0.3	0.6	3.0	0.0	1.2	0.0	1.2	0.0	0.1	0.5	0.8	0.0	0.9	0.1	0.5	0.1	0.3	0.3	0.1	0.3	0.3	0.6	0.1	3.7	0.5	0.5	2.7	0.5	0.0	0.5	0.0	0.1	4.4	3.6	
Сүхбаатар	15	24.5	21.6	6.2	0.2	0.3	0.5	3.5	0.0	0.6	0.5	0.0	0.5	0.8	0.2	0.8	0.2	0.0	0.3	0.0	0.3	0.5	0.2	0.3	0.0	0.5	0.2	2.3	0.3	0.2	1.8	0.3	0.0	0.8	0.0	0.5	2.0	0.9		
Сэлэнгэ	16	25.4	19.6	6.5	0.1	0.3	0.4	2.3	0.0	0.6	0.0	0.1	0.7	0.8	0.0	0.7	0.0	0.0	0.3	0.5	0.7	0.2	0.0	0.2	0.0	0.2	0.2	2.0	0.5	0.5	1.7	0.4	0.1	0.0	0.2	0.0	0.2	3.0	2.8	
Төв	17	28.2	21.6	8.3	0.1	0.5	0.4	1.9	0.0	0.7	0.0	0.0	0.9	0.8	0.0	0.2	0.0	0.1	0.3	0.1	0.4	0.2	1.0	0.1	0.1	0.0	0.7	0.2	1.6	0.2	0.1	1.6	0.2	0.0	0.1	0.0	0.5	4.8	1.9	
Увс	18	28.0	22.2	7.2	0.2	0.4	0.4	2.9	0.0	1.1	0.0	0.6	0.6	0.8	0.1	0.6	0.2	0.1	0.5	0.0	0.2	0.4	0.1	0.2	0.0	0.5	0.2	2.5	0.2	0.2	1.6	0.4	0.1	0.2	0.0	0.0	2.9	2.8		
Ховд	19	37.4	30.3	7.9	0.6	0.6	0.9	3.0	0.0	1.4	0.3	0.2	1.1	1.1	0.1	0.8	0.0	0.1	0.4	0.8	0.2	0.3	0.2	0.3	0.0	0.6	0.1	2.8	0.4	0.6	0.9	2.4	0.4	0.1	0.6	0.0	1.9	3.5	3.5	
Хөвсгөл	20	22.9	16.9	4.9	0.1	0.1	0.3	2.3	0.0	0.7	0.0	0.1	0.7	0.4	0.0	0.4	0.0	0.1	0.2	0.1	0.1	0.3	0.3	0.1	0.0	0.4	0.0	2.0	0.0	0.1	1.3	0.3	0.0	0.0	0.0	1.1	3.3	2.7		
Хэнтий	21	26.4	20.5	5.9	0.1	0.1	0.6	1.8	0.1	0.6	0.3	0.0	0.9	1.1	0.1	0.6	0.1	0.3	0.3	0.1	0.4	0.3	0.1	0.1	0.0	0.5	0.1	1.9	0.3	0.4	1.5	0.1	0.0	0.3	0.0	1.5	3.9	2.0		
Аймгийн дундаж	22	30.4	23.8	7.1	0.2	0.3	0.5	2.7	0.0	1.0	0.1	0.8	1.0	0.1	0.8	0.1	0.6	0.1	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3	0.2	0.2	0.0	0.5	0.2	2.1	0.4	0.4	1.9	0.4	0.1	0.4	0.0	1.0	3.5	3.0	
Улаанбаатар	23	64.0	48.9	6.8	0.4	0.7	1.6	6.5	0.2	2.5	0.6	0.0	2.1	3.4	0.2	1.5	0.2	0.1	1.2	2.3	0.4	0.8	1.3	0.4	0.1	0.8	0.3	3.0	0.5	1.3	1.2	4.2	1.1	0.2	0.9	0.1	3.8	5.1	10.0	
Улсын дундаж	24	46.7	36.0	7.0	0.3	0.5	1.0	4.5	0.1	1.7	0.3	0.1	1.4	2.2	0.1	1.0	0.1	0.1	0.8	1.3	0.4	0.6	0.8	0.3	0.1	0.7	0.2	2.5	0.4	0.8	3.0	0.7	0.2	0.6	0.1	2.3	4.3	6.4		

10 000 ХҮН АМД НОГДОХ СУВИЛАГЧИЙН ТОО, АЖЛЫН БАЙРАНДАА ТУХАЙН МЭРГЭЖЛЭЭРЭЭ /МЭРГЭШИЛ/ АЖИЛЛАЖ БАЙГАА, 2024 ОН

Аймаг, хотын нэр	№	Үүнээс																			Бүгд						
		Сувилгагч-Бүгд	Арьсны	Гамтал, соргогын	Мэдрэлийн	Мэдээлжүүлэг	Мас заслын	Нүдний	Өрхийн	Сэтгэцийн	Сэргэн засахын	Цус, хавдрын	Харшлын	Халдвартын	Дархлаажуулалтын	Хүүхдийн	Нярайн	Хөнгөвчлөх эмчлэгээний	Чих, хамар, хоолойн	Эх, хүүхдийн		Эрчимт эмчлэгээний	Яаралтай тусламжийн	Бусад	Ерөнхий мэргэжлийн	Уламжлалт анагаахын сувилал	Нүүр амны сувилал
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Архангай	1	10.9	0.1	0.2	0.2	0.5	1.3	0.2	0.0	0.0	0.7	0.3	0.0	0.2	1.6	1.0	1.3	0.2	0.2	0.0	0.6	1.2	1.0	19.7	1.5	0.1	32.2
Баян-Өлгий	2	14.7	0.3	0.1	0.9	0.8	1.5	0.1	0.2	0.3	1.6	0.2	0.0	0.2	2.1	1.7	1.4	0.5	0.2	0.2	0.7	0.9	0.8	25.2	1.1	0.6	41.7
Баянхонгор	3	19.1	0.1	0.2	0.3	1.1	2.1	0.7	0.3	0.6	0.9	0.5	0.0	0.7	2.5	1.7	1.0	0.6	0.1	0.0	0.9	1.2	3.5	17.2	1.8	0.3	38.4
Булган	4	8.8	0.2	0.7	0.2	0.7	1.2	0.2	0.0	0.7	0.2	0.0	0.0	0.8	0.2	0.8	0.7	0.2	0.2	0.0	0.7	0.7	0.8	24.9	0.8	0.3	34.8
Говь-Алтай	5	30.5	0.2	1.4	1.1	0.9	2.1	0.2	0.4	0.9	1.2	0.4	0.0	1.2	3.5	4.4	1.1	0.4	0.2	0.9	1.4	1.4	7.5	13.1	2.3	0.5	46.4
Говь-Сүмбэр	6	20.8	0.0	0.0	0.0	1.1	2.2	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	3.3	1.1	1.6	0.5	0.0	0.0	2.2	0.5	5.5	14.3	0.0	0.0	35.1
Дархан-Уул	7	28.7	0.1	1.2	1.1	1.5	1.6	0.2	2.3	1.7	2.7	0.1	0.0	1.3	0.7	3.3	1.2	0.6	0.4	0.9	1.1	1.3	5.6	13.3	3.4	2.0	47.3
Дорноговь	8	25.5	0.1	0.7	0.3	1.3	2.2	0.1	0.6	0.0	3.3	0.1	0.0	0.8	3.3	1.3	1.1	0.6	0.3	0.0	1.5	1.7	6.1	12.7	1.0	0.1	39.3
Дорнод	9	18.5	0.0	0.5	0.1	1.4	2.0	0.2	0.0	0.5	1.2	0.4	0.0	0.6	2.0	1.5	0.6	0.6	0.4	0.1	0.5	0.6	5.3	17.3	0.9	0.4	37.0
Дундговь	10	15.2	0.0	0.0	0.2	1.1	2.2	0.2	0.9	0.0	0.4	0.2	0.0	0.9	1.5	1.7	1.5	0.2	0.0	0.0	0.9	0.9	2.4	17.8	0.2	0.2	33.4
Завхан	11	27.8	0.1	0.8	0.4	1.4	2.7	0.1	1.0	0.4	2.7	1.0	0.6	0.8	3.8	3.4	1.7	0.8	0.3	1.7	1.1	2.5	0.6	12.0	2.0	0.8	42.6
Орхон	12	24.0	0.1	0.4	0.2	1.7	2.1	0.1	1.7	0.4	1.6	0.3	0.0	0.1	1.0	1.0	1.1	0.9	0.1	0.3	1.3	1.0	8.5	18.7	4.0	1.7	48.4
Өвөрхангай	13	19.0	0.0	0.4	0.3	1.2	1.8	0.3	0.0	0.3	0.4	0.1	0.0	0.5	2.2	1.7	0.7	0.4	0.3	0.0	0.8	1.4	6.1	16.3	2.2	0.5	37.9
Өмнөговь	14	16.9	0.0	0.6	0.9	0.6	1.2	0.1	0.4	0.1	1.2	0.3	0.0	0.4	2.2	1.7	1.9	0.3	0.1	0.1	0.4	0.8	3.6	12.4	0.8	1.9	32.0
Сүхбаатар	15	19.8	0.2	0.2	0.5	0.8	1.5	0.2	0.0	0.9	1.8	0.3	0.0	0.3	2.3	1.7	0.9	0.2	0.2	0.2	1.1	1.4	5.6	14.4	0.6	0.5	35.2
Сэлэнгэ	16	21.6	0.2	0.5	0.3	1.3	1.9	0.4	0.2	0.6	1.1	0.3	0.0	0.7	1.7	2.3	1.6	0.0	0.2	0.3	0.5	1.0	6.7	11.3	2.3	0.7	35.9
Төв	17	11.6	0.1	0.2	0.7	0.4	0.8	0.3	0.0	0.1	2.3	0.1	0.0	0.5	1.7	1.3	0.9	0.0	0.2	0.0	0.8	1.0	0.2	18.1	2.3	0.5	32.5
Увс	18	24.0	0.6	1.3	0.6	1.4	2.7	0.2	0.1	0.5	0.7	0.2	0.0	0.6	2.8	3.6	1.6	0.6	0.2	0.1	1.3	1.6	3.1	14.1	2.0	0.7	40.8
Ховд	19	24.7	0.6	0.6	0.6	1.5	2.6	0.2	0.0	0.8	0.9	0.0	0.0	0.7	2.6	2.2	2.5	0.2	0.4	0.1	1.7	1.8	4.7	15.9	1.8	0.4	42.8
Хөвсгөл	20	15.6	0.1	0.4	0.8	0.9	1.2	0.1	0.5	0.4	0.9	0.3	0.0	0.3	2.3	2.7	0.8	0.1	0.1	0.0	0.3	0.4	3.0	20.1	1.5	0.7	37.8
Хэнтий	21	13.0	0.1	0.1	0.3	1.4	1.3	0.1	0.1	0.3	1.4	0.1	0.0	0.3	2.2	1.0	1.1	0.0	0.1	0.0	0.0	1.0	2.2	20.4	1.5	0.3	35.2
Аймгийн дундаж	22	19.4	0.2	0.5	0.5	1.1	1.8	0.2	0.5	0.5	1.4	0.2	0.0	0.6	2.1	2.0	1.2	0.4	0.2	0.2	0.9	1.2	3.9	16.9	1.8	0.7	38.8
Улаанбаатар	23	32.6	0.4	0.3	0.6	2.1	4.5	0.4	2.3	0.7	2.1	0.8	0.0	0.6	1.2	1.9	0.9	0.3	0.5	0.4	2.3	1.7	8.5	15.1	0.9	1.6	50.2
Улсын дундаж	24	25.8	0.3	0.4	0.6	1.6	3.1	0.3	1.4	0.6	1.7	0.5	0.0	0.6	1.6	1.9	1.1	0.3	0.4	0.3	1.6	1.4	6.2	16.0	1.3	1.1	44.3

ДУНДАЖ ОР ХОНОГ, ТАСГААР, 2024 ОН

Аймаг, хотын нэр	№	Эмнэлийн тасгаар																		Бүгд			
		Дотор	Мас засал	Төрөх	Эмэгтгүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэл	Гэмтэл	Невролог	Уролог	Эрчимт эмчилгээ, сэжээ амьдруулах	Нүд	Чих, хамар хоолой	Эрүү үүр	Хавдар		Уламжлалт эмчилгээ	Хөнгөвчлөх эмчилгээ	Бусад
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Архангай	1	7.2	6.3	4.1	7.0	6.9	8.8	0.0	17.3	8.6	9.1	6.4	0.0	0.0	3.6	7.1	5.9	5.8	7.5	7.4	0.0	0.0	7.0
Баян-Өлгий	2	7.2	6.1	4.3	5.7	6.3	8.7	7.6	36.7	7.9	7.9	6.8	0.0	0.0	4.9	6.9	7.2	7.1	4.5	8.4	7.6	7.4	6.9
Баянхонгор	3	6.8	6.8	6.4	6.6	7.4	7.8	7.1	13.1	7.1	7.5	7.7	0.0	0.0	6.0	6.9	6.2	7.2	6.4	7.0	0.0	6.8	6.9
Булган	4	6.8	6.1	6.1	6.6	7.5	7.6	8.4	14.6	8.8	9.0	7.0	0.0	0.0	3.4	0.0	6.9	7.4	6.9	7.0	0.0	0.0	7.1
Говь-Алтай	5	7.2	5.9	4.4	6.0	7.3	7.3	7.8	14.8	8.1	9.7	6.8	0.0	0.0	3.3	3.4	6.5	5.0	0.0	7.5	7.0	7.2	7.0
Говь-Сүмбэр	6	7.0	6.7	4.8	6.4	6.9	7.4	7.2	15.9	7.0	7.5	6.6	0.0	0.0	7.5	0.0	7.2	0.0	0.0	0.0	6.8	7.3	6.9
Дархан-Уул	7	7.6	4.3	3.7	5.2	7.3	7.3	7.0	29.1	7.2	8.5	8.3	0.0	0.0	5.9	3.8	5.4	3.3	4.0	6.9	6.9	8.0	6.9
Дорноговь	8	7.6	5.0	4.6	5.2	7.4	8.5	0.0	28.7	7.8	8.3	6.6	0.0	0.0	2.7	0.0	6.5	0.0	0.0	7.3	6.8	0.0	7.0
Дорнод	9	6.9	4.7	4.2	4.6	7.1	7.6	6.9	55.3	7.1	9.0	6.4	0.0	0.0	11.6	5.8	5.3	0.0	6.0	7.0	0.0	2.1	6.7
Дундговь	10	7.3	6.4	5.6	4.5	7.8	9.9	9.4	35.5	8.5	8.2	6.6	0.0	0.0	2.1	4.8	5.0	7.8	0.0	7.9	7.9	0.0	7.3
Завхан	11	6.9	4.4	5.1	6.3	6.9	7.3	7.8	13.7	7.5	8.0	5.9	0.0	0.0	9.4	1.8	4.0	6.3	0.0	7.2	5.8	0.0	6.8
Орхон	12	6.9	4.5	5.1	6.3	7.2	7.0	0.0	57.1	6.7	9.8	7.2	0.0	0.0	10.7	0.0	6.0	0.0	0.0	6.9	6.2	6.6	6.7
Өвөрхангай	13	6.9	6.4	3.1	7.7	7.1	7.3	7.1	17.5	7.1	7.9	8.3	0.0	0.0	19.8	6.8	6.7	6.7	5.0	7.1	6.9	7.5	6.9
Өмнөговь	14	6.7	5.5	3.1	5.8	6.1	6.7	7.2	17.1	7.2	6.7	7.1	0.0	0.0	2.2	6.3	5.5	0.0	0.0	6.9	7.0	9.2	6.2
Сүхбаатар	15	7.7	6.5	4.2	8.2	7.6	8.0	8.5	20.2	8.5	8.6	7.4	0.0	7.8	8.3	7.6	8.6	7.2	0.0	8.6	0.0	8.4	7.8
Сэлэнгэ	16	7.0	7.1	4.0	5.6	7.2	8.0	7.5	37.1	6.9	7.2	0.0	0.0	0.0	12.2	0.0	6.3	0.0	0.0	7.7	6.8	12.3	7.1
Төв	17	6.9	6.5	6.6	7.3	6.9	8.2	8.0	30.9	7.5	6.7	7.7	0.0	0.0	11.3	3.5	6.6	6.3	7.7	7.0	5.9	0.0	7.2
Увс	18	6.9	5.6	4.0	6.0	7.3	8.5	7.0	15.1	7.0	8.7	6.6	0.0	0.0	4.8	3.4	3.2	4.3	5.9	7.0	0.0	0.0	6.7
Ховд	19	7.8	6.0	3.5	7.8	7.6	7.9	7.6	12.8	7.9	14.1	7.6	0.0	0.0	14.0	4.7	6.4	5.6	0.0	7.8	5.2	8.5	7.6
Хөвсгөл	20	6.9	5.8	2.5	6.4	6.6	7.3	7.0	35.3	7.1	10.9	0.0	0.0	0.0	7.4	0.0	6.4	0.0	4.2	7.2	0.0	10.4	6.6
Хэнтий	21	7.0	6.5	5.4	8.7	7.1	9.5	7.9	20.4	8.2	8.1	7.9	0.0	0.0	3.1	0.0	6.9	0.0	6.3	9.8	7.5	7.8	7.6
Аймгийн дундаж	22	7.1	5.7	4.3	6.4	7.1	7.8	7.5	22.7	7.4	8.9	7.2	0.0	4.8	7.6	6.0	6.1	6.5	5.6	7.4	6.7	7.7	7.0
Улаанбаатар	23	7.3	5.5	4.7	4.8	6.7	7.3	7.4	21.6	6.7	15.5	7.3	8.2	5.4	14.0	2.3	5.1	4.9	2.2	6.8	5.1	8.6	6.6
Улсын дундаж	24	7.2	5.6	4.6	5.3	6.9	7.5	7.4	22.2	7.0	12.7	7.3	7.3	5.4	11.9	2.7	5.4	5.3	3.1	7.2	5.6	8.1	6.8

ЭМНЭЛГИЙН ОРНЫ АШИГЛАЛТ, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Бүгд				Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэг				Хөдөөгийн эмнэлэг			
		Ор ашиглалт	Ор ашиглалтын хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Ор ашиглалт	Ор ашиглалтын хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Ор ашиглалт	Ор ашиглалтын хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Архангай	230.6	63.0	7.0	33.0	229.5	62.7	7.2	31.8	232.3	63.5	6.7	34.8
2	Баян-Өлгий	237.5	64.9	6.9	34.2	259.7	71.0	7.1	36.6	181.7	49.6	6.5	28.0
3	Баянхонгор	251.7	68.8	6.9	36.2	255.5	69.8	7.1	36.0	244.0	66.7	6.7	36.6
4	Булган	286.1	78.2	7.1	40.2	315.9	86.3	7.7	41.1	255.7	69.9	6.5	39.3
5	Говь-Алтай	212.0	57.9	7.0	30.2	220.6	60.3	7.1	31.3	198.7	54.3	7.0	28.6
6	Говь-Сүмбэр	251.7	68.8	6.9	36.3	293.9	80.3	7.0	42.0	128.9	35.2	6.5	19.9
7	Дархан-Уул	247.5	67.6	6.9	35.8	244.8	66.9	6.9	35.5	282.7	77.2	7.1	39.8
8	Дорноговь	251.1	68.6	7.0	35.7	242.8	66.3	7.0	34.7	264.7	72.3	7.1	37.3
9	Дорнод	254.3	69.5	6.7	38.1	268.8	73.4	6.7	40.4	218.7	59.8	6.7	32.5
10	Дундговь	233.2	63.7	7.3	32.0	262.1	71.6	7.6	34.5	182.4	49.8	6.6	27.6
11	Завхан	223.3	61.0	6.8	33.0	225.6	61.6	7.0	32.4	220.4	60.2	6.5	33.9
12	Орхон	264.6	72.3	6.7	39.3	264.3	72.2	6.7	39.3	291.0	79.5	7.0	41.6
13	Өвөрхангай	234.7	64.1	6.9	34.1	229.3	62.6	7.1	32.4	243.2	66.4	6.6	36.7
14	Өмнөговь	158.3	43.2	6.2	25.7	153.5	41.9	6.1	25.4	169.0	46.2	6.4	26.6
15	Сүхбаатар	266.0	72.7	7.8	34.1	290.6	79.4	8.1	35.8	218.1	59.6	7.1	30.7
16	Сэлэнгэ	214.3	58.6	7.1	30.1	259.2	70.8	7.3	35.6	186.8	51.0	7.0	26.7
17	Төв	219.5	60.0	7.2	30.5	237.4	64.9	7.6	31.1	201.9	55.2	6.7	29.9
18	Увс	273.7	74.8	6.7	40.9	278.9	76.2	6.7	41.7	265.6	72.6	6.7	39.6
19	Ховд	256.9	70.2	7.6	34.0	250.8	68.5	7.8	32.2	273.7	74.8	7.0	39.0
20	Хөвсгөл	190.9	52.2	6.6	28.8	198.7	54.3	6.7	29.8	176.8	48.3	6.6	26.9
21	Хэнтий	273.6	74.8	7.6	36.0	266.6	72.8	8.1	32.9	284.1	77.6	7.0	40.7
22	Аймгийн дундаж	236.3	64.6	7.0	33.9	244.8	66.9	7.1	34.5	219.7	60.0	6.8	32.5
23	Улаанбаатар	233.1	63.7	6.6	35.4	233.1	63.7	6.6	35.4	235.5	64.3	7.1	33.2
24	Улсын дундаж	234.6	64.1	6.8	34.7	237.3	64.8	6.8	35.1	219.9	60.1	6.8	32.5

ЭМНЭЛГИЙН ОРНЫ ТОО, ТАСГААР, 10 000 ХҮН АМД, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Эмнэлгийн тасгаар																					
		Дотор	Мас засал	Төрөх	Эмгэгчүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арвс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэц	Гэмтэл	Невролог	Уролог	Эрчимт эмчилгээ, сэхээ амьдрүүлэх	Нүд	Чих, хамар хоолой	Эрүүнүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчилгээ	Хөгвөчлөх эмчилгээ	Бусад	Бүгд
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Архангай	27.2	2.9	6.2	2.7	9.4	3.7	0.0	0.7	2.5	1.6	1.2	0.0	0.0	0.4	0.1	0.2	0.1	1.3	3.3	0.0	0.0	63.6
2	Баян-Өлгий	31.1	5.3	7.0	3.7	10.0	2.7	1.0	1.0	5.7	1.4	1.0	0.0	0.0	1.0	1.0	1.1	1.1	0.5	7.9	0.9	7.1	90.5
3	Баянхонгор	21.9	3.8	9.3	3.4	11.7	4.0	0.9	1.6	4.2	2.0	1.7	0.0	0.0	0.6	1.6	0.2	0.2	1.1	5.3	0.0	4.9	78.4
4	Булган	15.3	2.7	6.3	2.2	8.6	4.8	1.0	1.0	2.5	1.3	1.3	0.0	0.0	0.7	0.2	0.5	0.2	0.3	1.7	0.0	0.2	50.6
5	Говь-Алтай	27.5	5.1	8.2	4.2	12.3	6.3	1.2	1.4	4.4	1.8	2.8	0.0	0.0	0.9	0.4	0.5	0.4	0.0	7.9	2.1	1.8	88.9
6	Говь-Сүмбэр	29.1	7.7	4.4	5.5	14.3	6.6	2.2	1.6	9.9	0.5	2.2	0.0	0.0	1.6	0.5	2.7	0.0	1.1	2.2	1.1	3.3	96.5
7	Дархан-Уул	22.0	3.4	4.2	2.0	9.1	2.1	1.5	1.6	5.5	3.2	3.3	0.0	0.0	1.0	0.5	1.7	0.4	0.3	15.4	1.9	1.9	81.1
8	Дорноговь	19.2	5.2	5.9	3.5	12.3	4.3	0.1	1.5	8.4	2.0	2.0	0.0	0.0	1.8	0.1	0.3	0.0	0.0	6.4	1.7	2.5	77.1
9	Дорнод	21.7	3.2	4.5	2.6	10.1	3.8	0.7	1.8	2.1	3.5	1.9	0.0	0.0	0.7	0.6	0.6	0.0	1.2	4.7	0.0	0.1	63.8
10	Дундговь	25.1	3.0	8.7	3.0	13.0	5.6	0.4	1.1	2.2	1.3	1.1	0.0	0.0	0.9	0.2	0.2	0.2	0.2	6.5	1.9	1.1	75.8
11	Завхан	26.5	4.9	8.0	3.1	13.7	5.7	2.2	1.4	5.4	1.7	1.4	0.0	0.0	1.0	0.3	0.4	0.4	0.0	9.1	1.7	1.1	88.0
12	Орхон	24.9	4.0	6.7	2.4	5.6	3.8	0.0	1.7	8.4	3.9	3.9	0.0	0.5	1.2	0.9	3.2	0.0	0.0	14.1	1.8	2.2	89.0
13	Өвөрхангай	23.2	4.2	5.0	4.4	14.1	3.5	0.5	0.5	1.9	1.4	2.2	0.0	0.0	0.8	0.4	0.4	0.4	0.3	14.5	1.0	0.9	79.6
14	Өмнөговь	20.1	2.3	6.3	6.6	11.5	4.8	1.0	1.0	6.6	2.6	3.2	5.2	1.0	0.5	0.3	0.4	0.1	0.5	13.7	1.0	4.9	93.7
15	Сүхбаатар	19.5	3.2	4.8	6.2	12.9	5.1	0.6	1.8	3.3	2.3	2.3	0.0	0.3	0.6	0.3	0.3	0.3	0.5	5.4	0.8	9.8	80.3
16	Сэлэнгэ	30.8	3.4	5.2	3.9	14.6	4.2	0.6	2.8	5.3	0.9	0.0	0.0	0.0	0.6	0.1	0.6	0.1	0.1	8.4	0.3	0.3	82.1
17	Төв	20.0	2.1	6.7	3.6	12.8	5.6	1.1	1.6	5.3	1.3	1.2	0.0	0.0	0.7	0.1	0.2	0.1	0.4	2.9	0.3	0.3	66.5
18	Увс	25.0	3.3	7.8	2.6	11.6	3.9	1.2	1.3	2.4	1.2	1.2	0.0	0.0	0.4	1.3	0.2	0.1	0.9	2.1	0.0	0.0	66.4
19	Ховд	20.5	4.6	6.4	4.1	12.2	4.5	2.0	1.4	7.1	1.9	1.9	0.0	0.0	1.0	0.2	0.8	0.2	1.1	8.3	1.4	13.7	93.3
20	Хөвсгөл	24.3	3.9	3.8	2.9	11.5	3.2	0.5	0.9	3.6	1.5	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	0.7	3.4	0.0	15.6	76.7
21	Хэнтий	16.6	6.1	7.7	2.9	11.9	5.6	0.8	1.5	3.3	1.9	2.3	0.0	0.0	0.8	0.0	0.8	0.0	0.4	10.2	1.6	1.9	76.1
22	Аймгийн дундаж	23.5	3.9	6.2	3.5	11.4	4.2	0.9	1.4	4.6	1.9	1.7	0.2	0.1	0.8	0.4	0.7	0.2	0.5	7.7	0.9	3.9	78.7
23	Улаанбаатар	20.6	9.7	4.6	6.3	12.8	2.2	1.3	1.6	13.6	3.9	5.1	0.9	0.5	2.3	0.6	1.0	0.3	0.9	4.5	2.0	3.1	98.0
24	Улсын дундаж	22.1	6.7	5.4	4.9	12.1	3.2	1.1	1.5	9.0	2.9	3.4	0.5	0.3	1.5	0.5	0.8	0.3	0.7	6.2	1.4	3.5	88.1

АЙМАГ ХОТЫН НЭГДСЭН ЭМНЭЛГҮҮДЭД ХИЙГДСЭН ЗАДЛАН
ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНДСЭН ОНОШИЙН ЗӨРҮҮНИЙ ХУВЬ, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Нийт нас баралт	Эмэгт судлаачийн нас баралт	Задлан шалгах нийнээлжилтийн тоо	Задлан шалгах нийнээлжилтийн хувь	Үндсэн оноошийн зөрүүл	Үндсэн оноошийн хувь
А	Б	1	2	3	4	5	5
1	Архангай	70	19	35.1%	0	0.0%	0.0%
2	Баян-Өлгий	44	11	29.6%	5	33.3%	33.3%
3	Баянхонгор	66	25	46.5%	8	30.8%	30.8%
4	Булган	34	11	50.0%	0	0.0%	0.0%
5	Говь-Алтай	36	13	41.0%	2	15.4%	15.4%
6	Говь-Сүмбэр	37	2	13.5%	0	0.0%	0.0%
7	Дархан-Уул	213	34	22.8%	1	2.6%	2.6%
8	Дорноговь	75	30	47.4%	4	12.9%	12.9%
9	Дорнод	89	27	44.0%	1	3.6%	3.6%
10	Дундговь	39	11	36.6%	2	18.2%	18.2%
11	Завхан	34	9	35.1%	0	0.0%	0.0%
12	Орхон	125	63	55.6%	7	10.9%	10.9%
13	Өвөрхангай	76	22	34.2%	1	4.0%	4.0%
14	Өмнөговь	50	17	51.0%	0	0.0%	0.0%
15	Сүхбаатар	40	17	56.1%	5	27.8%	27.8%
16	Сэлэнгэ	42	15	46.7%	0	0.0%	0.0%
17	Төв	91	25	30.8%	3	12.0%	12.0%
18	Увс	54	22	42.4%	5	20.8%	20.8%
19	Ховд	43	19	57.4%	0	0.0%	0.0%
20	Хөвсгөл	110	36	38.3%	5	13.9%	13.9%
21	Хэнтий	60	25	50.0%	3	11.5%	11.5%
22	Аймгийн дундаж	1428	453	39.7%	52	10.7%	10.7%
23	Улаанбаатар	2871	784	36.6%	25	3.0%	3.0%
24	Улсын дундаж	4299	1237	37.6%	77	5.8%	5.8%

ХАГАЛГААНЫ ДАРААХ ХҮНДРЭЛ,
НАС БАРАЛТЫН ХУВЬ, 2024 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Хүндрэлийн хувь	Нас баралтын хувь
А	Б	1	2	3
1	Архангай	1283	0.0	0.0
2	Баян-Өлгий	2957	0.0	0.0
3	Баянхонгор	2187	0.0	0.0
4	Булган	908	0.9	0.0
5	Говь-Алтай	1493	0.1	0.4
6	Говь-Сүмбэр	500	0.6	0.0
7	Дархан-Уул	3585	0.0	0.0
8	Дорноговь	2308	0.0	0.0
9	Дорнод	2979	0.1	0.0
10	Дундговь	979	0.7	0.1
11	Завхан	1320	0.0	0.0
12	Орхон	5071	0.2	0.1
13	Өвөрхангай	3372	0.2	0.0
14	Өмнөговь	1962	0.0	0.0
15	Сүхбаатар	1155	0.0	0.1
16	Сэлэнгэ	1476	0.0	0.0
17	Төв	1522	0.0	0.0
18	Увс	1666	0.2	0.0
19	Ховд	2323	0.0	0.0
20	Хөвсгөл	2059	0.0	0.1
21	Хэнтий	2076	0.2	0.4
22	Аймгийн дундаж	43181	0.1	0.1
23	Улаанбаатар	169840	0.2	0.3
24	Улсын дундаж	213021	0.2	0.2

СТАЦИОНАРТ ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧИД, (10 000 ХҮН АМД), 2024 ОН

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Хүний нийтийн эмчлүүлэгчид, (10 000 хүн амд), 2024 он																							
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	Архангай	2088.2	59.3	48.4	21.7	46.5	50.2	106.4	2.5	3.3	358.0	354.7	213.1	166.7	256.9	237.9	10.7	10.7	3.2	0.0	60.3	0.0	0.0	54.0	ХХIII. Уламжлалт анагаах ухааны үйлчилгээний үйлчилгээний төвүүд /ТМ/	
2	Баян-Өлгий	3093.5	40.5	67.0	47.9	38.8	33.7	201.2	20.9	21.9	645.2	390.0	313.8	68.8	279.6	408.3	2.5	21.7	2.6	0.0	67.7	10.7	0.3	151.6	ХХII. Шалтгаангүй шийтгэлгүй эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
3	Баянхонгор	2829.3	48.2	62.8	8.4	59.5	92.5	239.1	47.0	8.7	450.2	394.2	278.0	103.6	352.9	299.5	15.6	3.7	0.0	59.0	0.0	0.0	0.0	168.1	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
4	Булган	2024.1	70.3	59.2	9.3	47.1	57.1	83.6	0.2	1.5	462.8	345.2	136.7	60.9	58.9	186.3	11.1	0.7	0.0	76.5	7.8	0.0	0.0	96.2	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
5	Говь-Алтай	2685.6	126.4	77.4	9.1	58.5	55.8	161.7	15.2	14.9	392.9	316.2	247.3	144.4	78.2	302.6	4.4	0.0	130.6	0.0	1.2	209.8	0.0	0.0	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
6	Говь-Сүмбэр	3494.7	229.3	37.8	7.1	69.1	96.5	127.3	1.1	0.5	354.4	932.8	322.5	175.0	479.4	142.6	0.0	0.0	97.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/
7	Дархан-Уул	2890.8	103.1	72.8	10.0	71.9	159.1	208.9	5.6	9.7	378.5	425.1	259.2	75.5	270.8	174.3	259.6	28.8	2.3	1.2	98.7	15.1	0.1	260.4	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
8	Дорноговь	2738.4	78.0	68.1	8.0	42.5	39.1	279.4	15.2	3.8	306.7	601.6	230.6	88.7	111.9	149.8	298.8	35.3	2.1	1.3	116.1	7.7	0.0	254.0	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
9	Дорнод	2421.0	79.7	71.2	8.8	162.4	94.3	71.6	23.4	3.5	174.4	447.8	326.3	102.7	80.3	162.3	277.3	16.4	5.7	0.0	97.8	13.8	0.4	200.5	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
10	Дундговь	2418.2	15.6	34.4	11.9	43.1	47.0	115.9	6.3	10.6	284.5	562.6	242.0	58.3	129.8	217.7	247.6	12.3	0.4	0.0	93.6	3.5	0.0	281.0	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
11	Завхан	2909.1	121.5	59.6	9.6	47.5	77.7	408.4	3.8	6.7	423.9	388.7	301.3	131.6	183.1	389.5	248.3	14.1	3.4	1.3	61.6	0.0	1.5	26.1	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
12	Орхон	3488.3	77.3	69.9	7.7	86.1	113.7	149.4	14.2	15.5	633.9	473.8	378.7	34.8	258.8	164.0	289.0	38.8	0.4	0.0	115.7	19.0	0.0	547.7	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
13	Өвөрхангай	2705.4	49.4	87.0	9.8	29.4	52.6	148.5	9.4	8.1	412.7	462.7	317.8	87.0	92.6	264.7	261.4	34.7	2.8	2.3	109.8	0.0	0.2	262.6	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
14	Өмнөговь	2398.2	55.5	39.6	15.2	51.8	33.8	137.1	14.6	2.6	219.2	391.1	213.7	76.4	341.1	168.5	294.4	81.2	1.5	0.0	83.7	3.6	0.1	173.5	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
15	Сүхбаатар	2727.5	146.4	53.4	9.7	42.5	101.7	308.3	3.0	2.0	326.3	588.3	187.4	83.7	275.0	183.4	277.3	4.7	3.0	0.9	127.4	3.0	0.0	0.0	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
16	Сэлэнгэ	2464.2	49.9	59.5	13.9	94.2	48.5	145.2	0.2	2.5	361.4	592.3	168.6	56.3	98.4	228.2	252.2	12.8	0.9	0.0	48.6	0.0	0.1	230.4	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
17	Төв	2019.4	65.2	35.1	3.4	39.6	56.6	126.5	1.9	2.8	311.3	459.8	131.8	84.8	109.8	237.3	184.0	7.5	1.9	0.0	45.2	5.9	0.0	109.1	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
18	Увс	2702.7	89.9	65.5	12.5	37.8	43.6	221.5	5.4	2.4	445.4	553.3	292.3	73.6	99.4	338.5	311.1	16.6	5.9	0.0	83.2	0.0	4.8	0.0	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
19	Ховд	3161.8	86.5	72.9	11.0	39.4	76.8	233.6	8.7	13.6	502.4	592.3	359.7	117.6	388.7	184.9	286.7	48.7	4.4	1.8	121.4	10.7	0.0	0.1	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
20	Хөвсгөл	2202.2	57.2	59.9	11.0	34.5	51.2	98.8	1.5	5.8	503.9	395.3	197.5	34.4	99.2	267.8	211.8	16.6	2.4	0.2	75.7	0.3	0.0	77.2	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
21	Хэнтий	2736.9	115.1	79.7	4.8	42.4	89.5	395.5	0.5	8.5	306.2	560.8	247.6	87.3	292.9	165.1	247.3	10.9	1.5	0.0	73.6	7.7	0.0	0.0	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
22	АЙМГИЙН ДУНДАЖ	2656.5	76.1	62.9	12.7	56.1	69.6	186.4	9.9	7.6	407.7	467.7	256.2	78.1	182.4	235.1	269.8	23.8	3.8	0.6	85.9	5.5	0.4	158.1	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
23	Улаанбаатар	3447.9	72.4	208.8	11.6	67.9	110.4	185.8	73.3	13.8	397.9	537.8	410.4	72.3	237.9	227.0	397.4	40.4	18.2	4.0	187.8	21.7	0.0	151.1	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	
24	Улсын дундаж	3040.6	74.3	133.7	12.2	61.8	89.4	186.1	40.7	10.6	403.0	501.7	331.0	75.3	209.3	231.2	331.7	31.8	10.8	2.3	135.3	13.4	0.2	154.7	ХХI. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүд /У/00/У-9/	

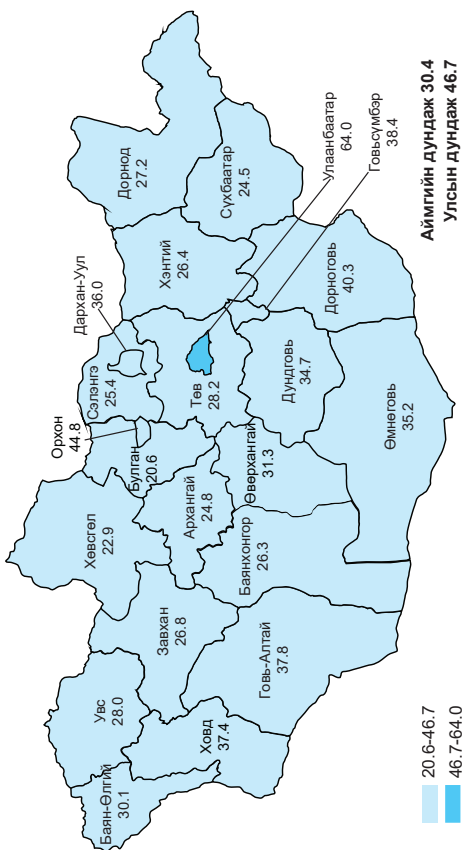

АМБУЛАТОРИД БҮРТГЭГДСЭН ХҮН АМЫН ӨВЧЛӨЛ (10 000 ХҮН АМД), 2024 ОН

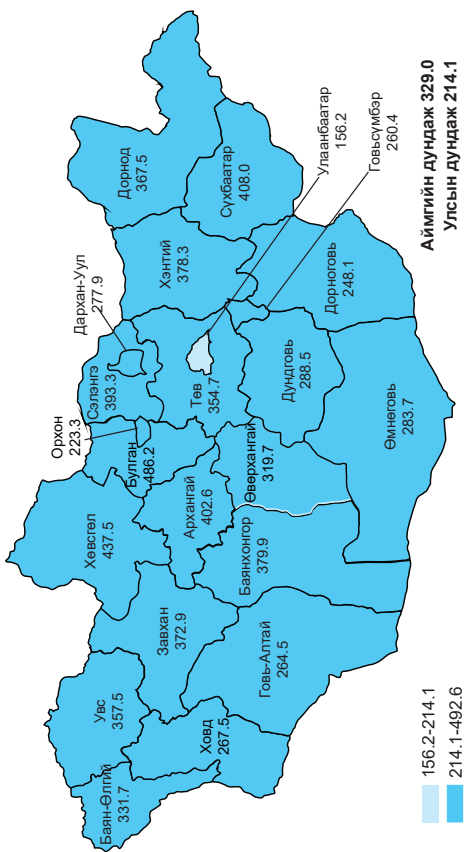
№	Аймаг, хотын нэр	Бүгд	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
			Халдварт ба шимтгэлд зарим өвчин	Кадаг	Цус, цус төлжүүлэх эрхтний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан эмгэг	Дотоод шүүрэг, гэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Няд ба түүний дайврын өвчнүүд	Чих ба хөхлөг сэртний өвчин	Эүрх-сүлдэсний тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Арьс ба арьсан доорх эсэргэцийн өвчин	Я-бүлчингийн тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	Жирэмсэн, төрөлт ба төрсний дараах үе	Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	Төрөлх гэжиг, гэж хөгжил ба хромосомын эмгэг	Өөр бүлэгт ангилалаагүй шинж тэмдэг, зовиур, өвчлөлийн нийвэл ба лабораторатороогийн шинж тэмдэг, зовиур, өвчлөлийн нийвэл	Гэмтэл, хордлого ба гаднын шалтгаалт бүсэд тодорхой эмгэг	Шалтгаан нь тодорхойгүй шинж тэмдэг, зовиур, өвчлөл /U00-U49/	Уламжлалт анагаах ухаанаар оношлогдсон өвчлөл /TM/	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1	Архангай	10824.2	91.3	73.9	36.9	309.6	156.0	457.1	430.3	363.2	1394.8	2432.1	1984.0	400.1	474.0	1160.5	98.8	23.9	27.4	0.0	708.6	0.3	201.3	
2	Баян-Өлгий	11249.9	52.0	115.0	139.7	375.8	34.4	681.0	466.9	503.0	1490.4	1701.4	2710.4	478.8	646.6	1226.1	106.0	10.4	62.5	19.5	210.9	0.6	218.6	
3	Баянхонгор	10300.6	141.3	109.3	25.9	261.3	126.2	577.1	559.8	200.2	1324.6	2268.1	1753.4	353.6	470.7	1256.7	55.8	55.0	89.6	4.3	329.4	0.9	337.4	
4	Булган	16681.3	60.5	170.7	29.4	314.2	248.2	451.0	376.9	128.1	4748.6	3050.1	3946.4	482.6	334.4	1511.5	10.1	26.4	11.8	0.8	305.1	0.0	474.8	
5	Говь-Алтай	10895.4	108.9	185.0	27.7	369.8	179.4	466.6	579.1	261.5	1360.2	1774.6	2537.8	431.6	277.6	1245.4	120.2	38.7	46.0	4.7	811.2	3.5	66.0	
6	Говь-Сүмбэр	3199.0	98.7	45.0	3.3	29.6	69.7	89.4	264.9	86.1	374.1	593.0	460.8	287.4	180.5	308.3	9.3	14.3	1.6	0.0	283.0	0.0	0.0	
7	Дархан-Уул	8570.8	118.5	97.7	20.9	189.7	146.2	266.6	857.5	337.9	785.8	2667.1	1296.8	660.9	186.3	554.7	6.3	4.3	21.7	0.2	313.7	1.5	36.7	
8	Дорноговь	16129.1	139.5	53.1	16.9	352.9	99.7	1053.5	617.9	499.1	1739.0	4115.4	3732.8	905.4	892.9	1271.8	30.4	110.3	43.7	4.9	422.2	1.1	44.2	
9	Дорнод	11416.2	258.6	24.4	42.1	293.4	158.4	361.0	762.0	468.5	784.4	2496.3	2987.3	810.5	629.4	988.4	107.3	10.6	41.5	1.1	157.2	3.8	29.8	
10	Дундговь	10760.4	64.8	45.7	20.8	329.3	159.0	604.9	142.6	377.6	1100.6	2091.9	2462.2	492.4	601.4	1321.8	67.8	18.4	26.4	0.0	709.3	0.0	123.5	
11	Завхан	15147.9	58.1	82.1	24.6	449.7	234.9	1282.3	808.2	231.4	2461.2	2160.8	3638.0	516.9	509.2	1678.8	103.4	18.2	162.0	1.0	504.7	0.3	222.2	
12	Орхон	6228.3	72.7	147.1	14.3	63.0	54.0	242.9	454.2	148.4	612.5	1363.8	1385.0	410.8	398.0	711.8	8.1	1.6	0.4	0.0	136.7	0.0	3.0	
13	Өвөрхангай	4162.1	69.4	76.7	7.4	89.0	34.0	270.8	155.4	106.1	663.3	645.4	653.6	288.3	167.9	482.3	15.3	10.6	13.3	3.2	307.5	0.8	101.7	
14	Өмнөговь	13220.6	189.7	105.6	43.6	309.5	58.6	648.2	692.9	358.4	986.5	3572.5	2967.8	674.0	552.9	1077.1	183.6	82.4	26.7	0.0	235.0	3.5	452.1	
15	Сүхбаатар	7104.5	93.3	42.8	19.1	118.8	100.8	279.1	149.3	134.2	767.5	3155.1	1095.1	410.7	216.3	338.0	0.2	5.9	25.1	0.8	152.5	0.0	0.0	
16	Сэлэнгэ	8548.4	48.6	42.6	14.6	454.6	97.4	533.3	693.3	305.0	1170.9	1593.3	1295.7	468.1	245.0	692.6	43.2	23.6	5.1	0.0	454.9	1.1	419.4	
17	Төв	14249.1	122.5	72.1	23.2	305.2	285.5	769.8	885.7	266.7	2678.7	3379.6	2077.1	524.9	879.2	1175.9	105.7	20.4	20.6	0.0	435.8	2.4	218.2	
18	Увс	9461.5	57.1	67.8	26.6	345.2	104.1	675.3	251.0	353.8	1604.5	2151.4	1681.8	563.8	347.7	951.0	7.9	18.9	109.2	10.5	128.5	5.4	0.0	
19	Ховд	13377.1	76.1	186.9	70.9	446.9	163.9	583.9	602.2	559.9	1717.3	1972.3	3338.8	601.7	744.1	1455.6	299.3	35.2	132.7	10.5	379.1	0.0	0.0	
20	Хөвсгөл	7811.2	104.1	84.1	35.0	175.6	41.2	549.1	459.6	189.8	1399.8	1335.6	2015.0	295.4	319.2	627.1	22.1	14.3	34.2	7.8	102.1	0.0	0.0	
21	Хэнтий	11990.7	55.9	117.6	31.4	244.6	204.0	730.4	440.5	365.9	1831.8	3162.0	1716.1	661.6	1000.8	1122.0	9.5	8.5	46.2	14.8	226.3	0.8	0.0	
22	Аймгийн дундаж	10412.2	98.4	93.8	34.6	277.4	124.3	553.4	520.7	302.8	1448.6	2229.6	2141.7	506.5	478.7	989.7	67.4	24.8	45.4	4.5	327.9	1.2	140.8	
23	Улаанбаатар	11481.1	140.4	322.4	75.5	474.8	113.2	669.2	531.1	267.8	1226.6	1445.0	1870.3	691.6	597.6	1194.2	206.8	70.1	118.7	21.9	1342.2	0.0	101.5	
24	Улсын дундаж	10930.9	118.8	204.7	54.4	373.2	118.9	609.6	525.7	285.8	1340.9	1848.9	2010.0	596.3	536.4	1088.9	135.0	46.8	81.0	12.9	820.1	0.7	121.7	

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

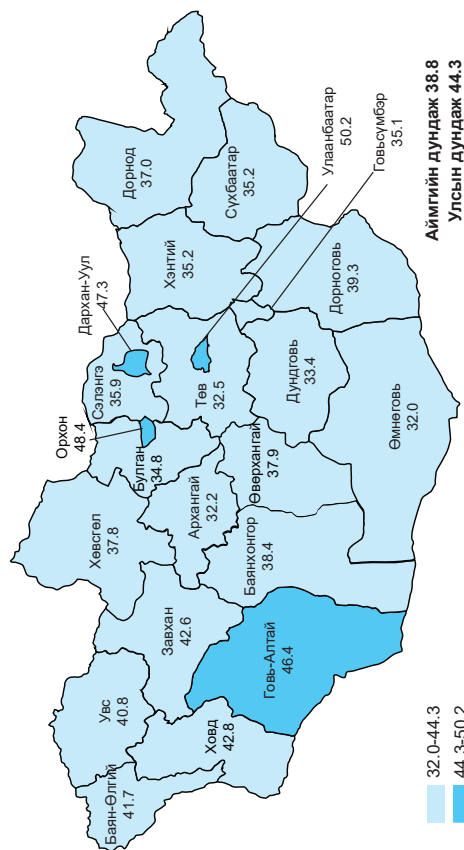
10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо

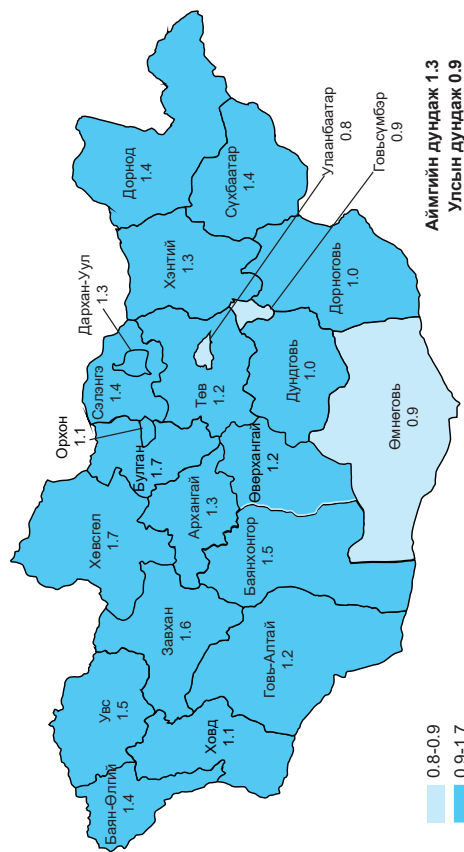
Нэг их эмчид ногдох хүний тоо

10 000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо

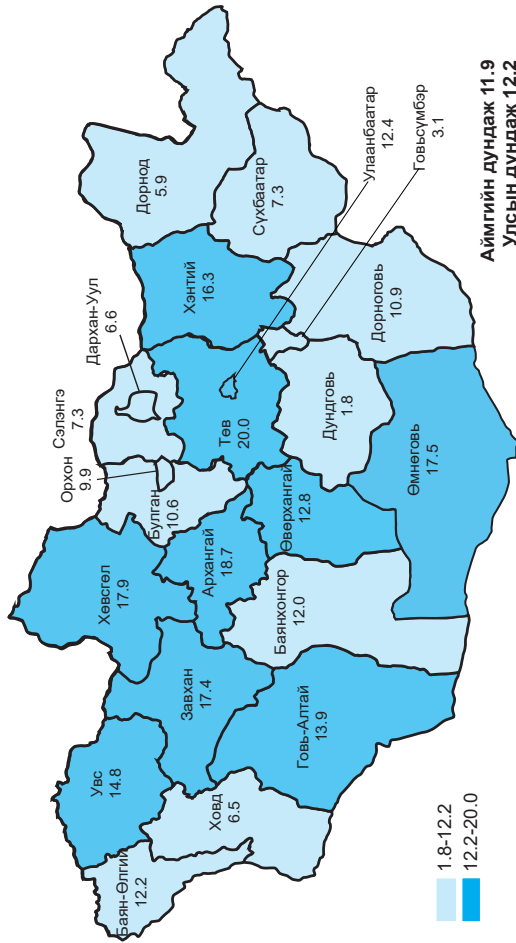

Их эмч, сувилагчийн харьцаа

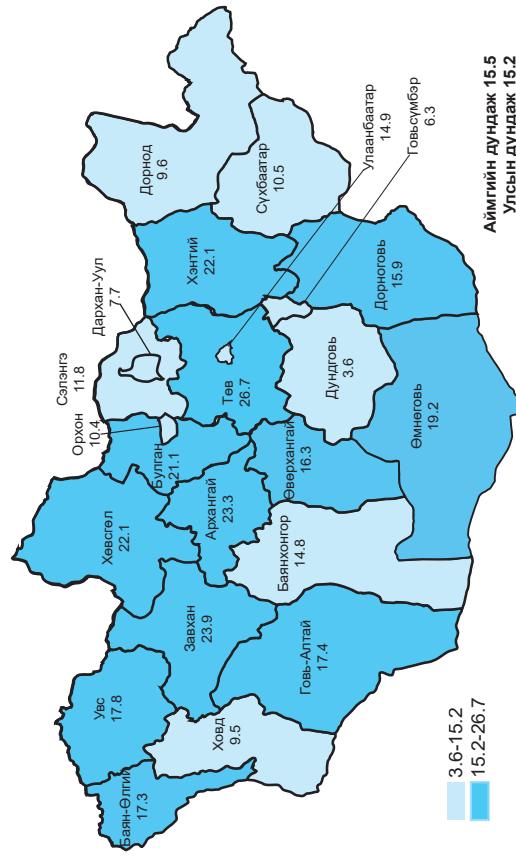

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

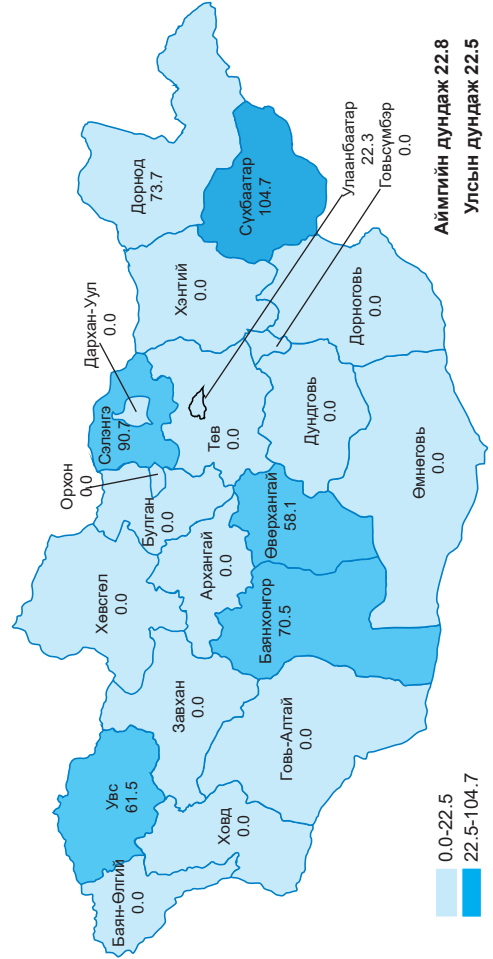
Нялхсын эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд

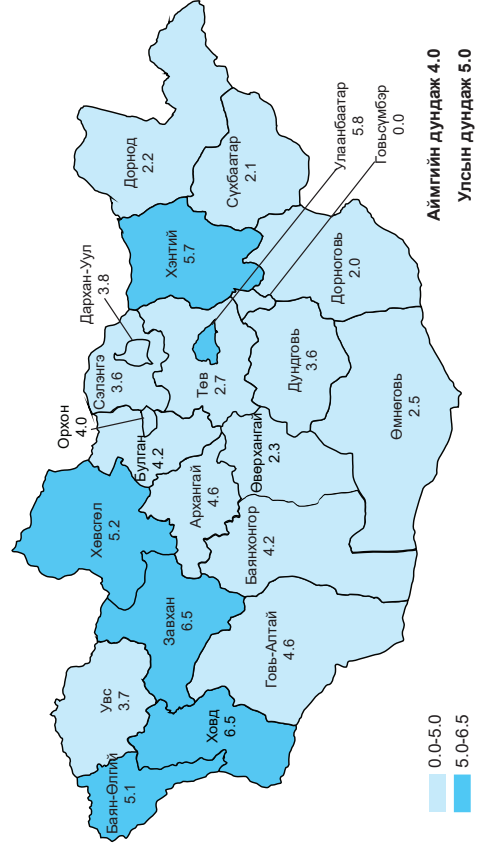
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд

Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд

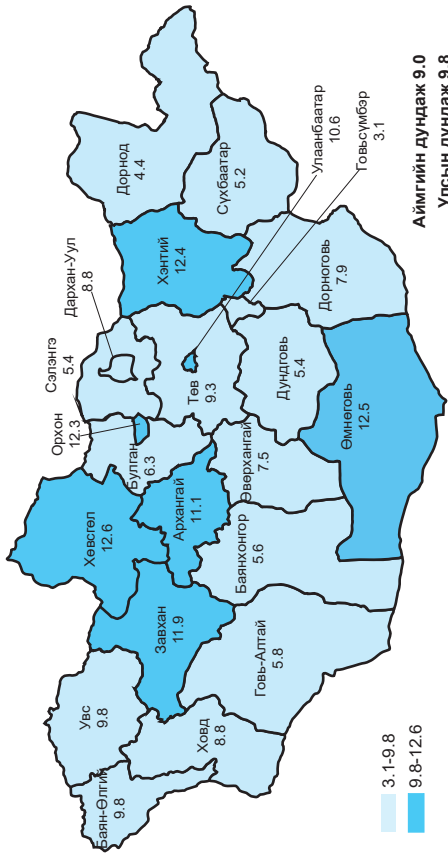

Амьгүй төрөлт /1000 амьд, амьгүй төрөлтөд/

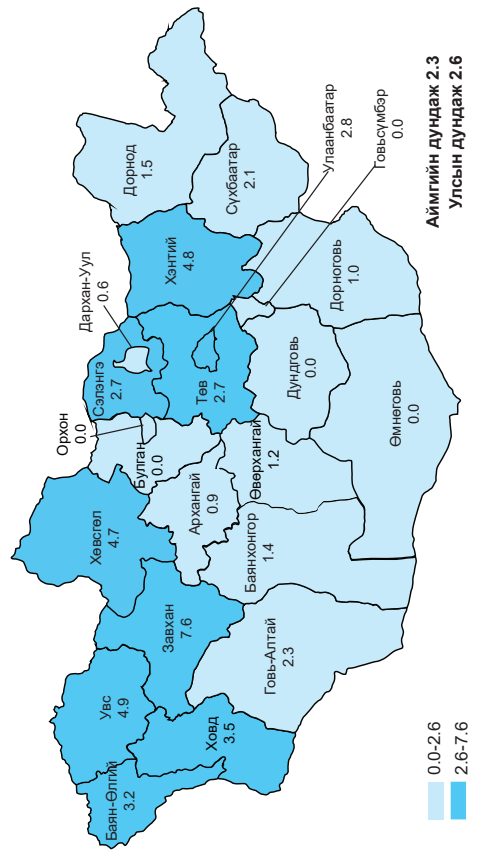

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

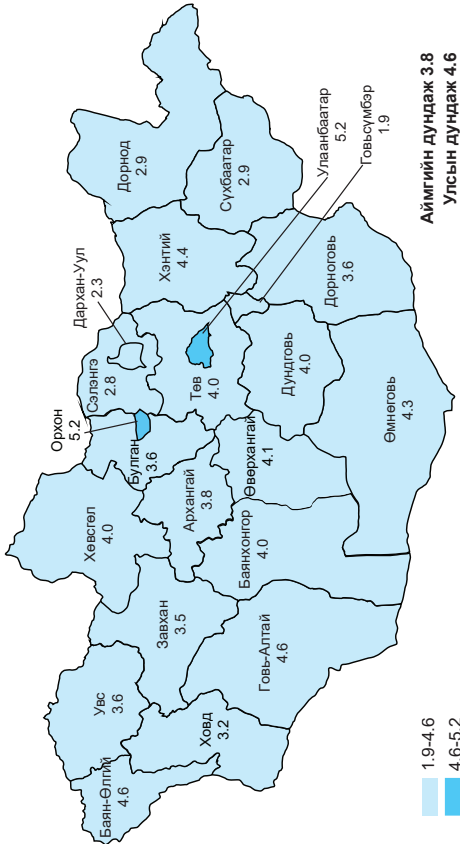
Перинаталь эндэгдлийн түвшин /амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд/

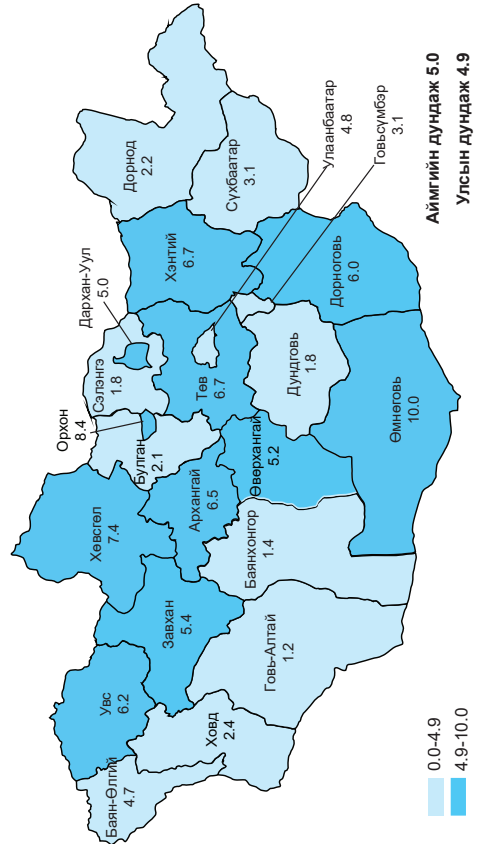
Хожуу нярайн эндэгдлийн түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь

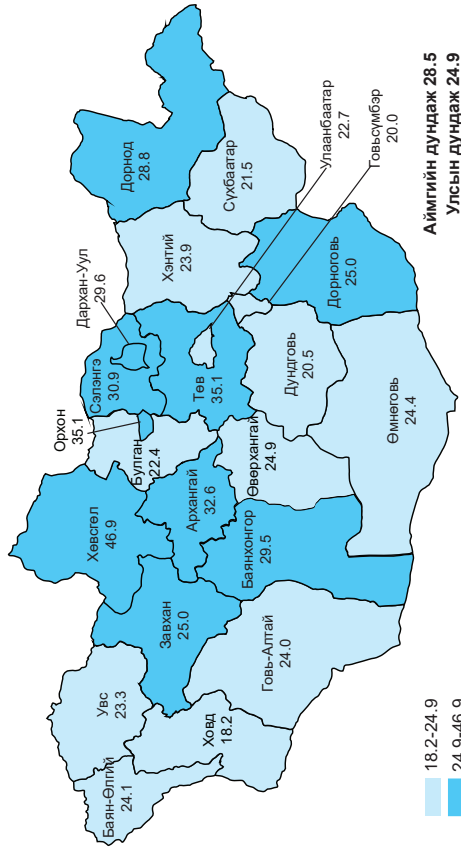

Эрт нярайн эндэгдлийн түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

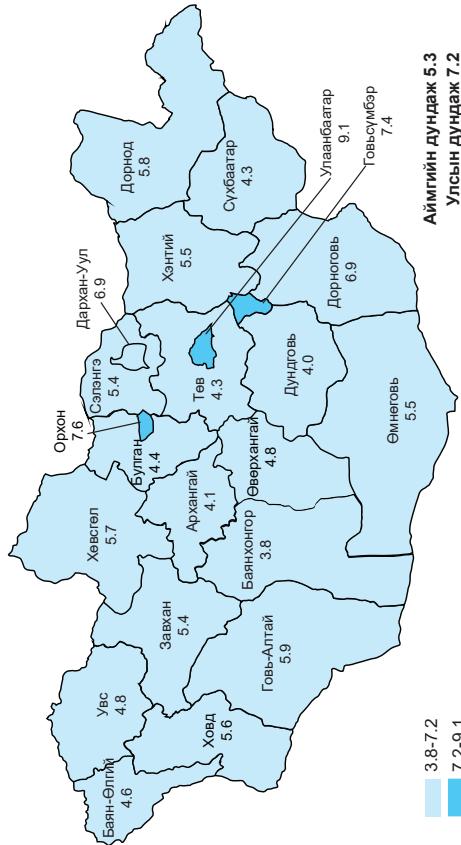

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

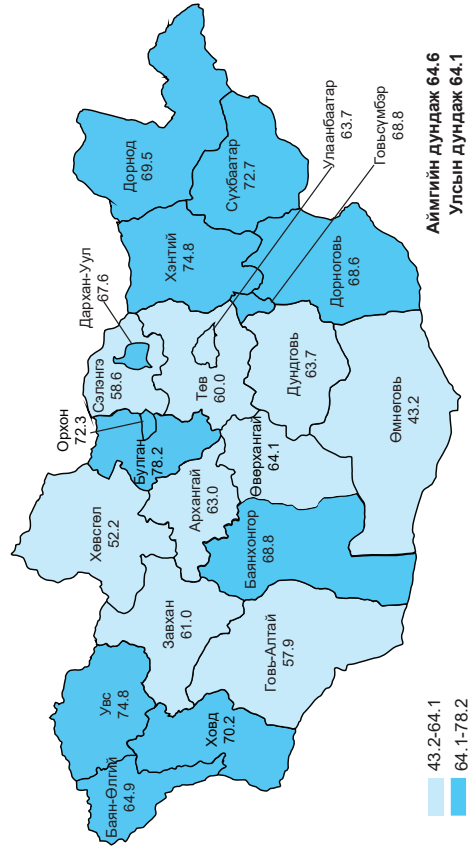
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь

Жилд нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо

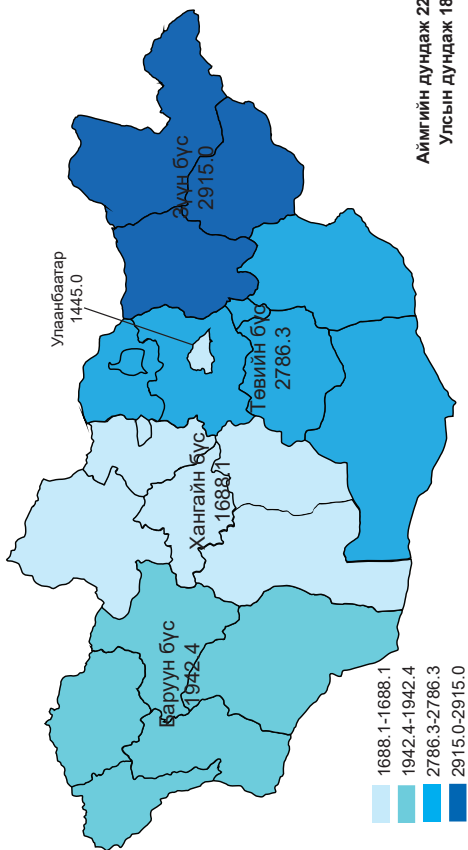

Орны фонд ашиглалтын хувь

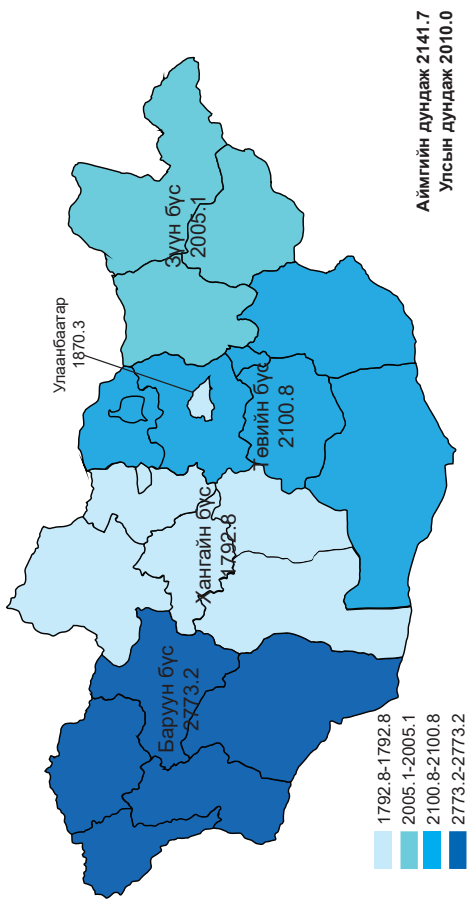

ХҮН АМЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, 10 000 ХҮН АМД

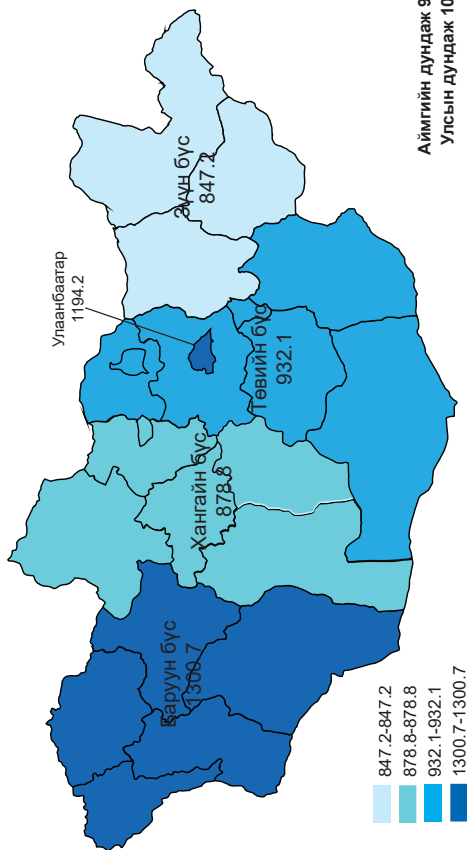
Амьсгалын тогтолцооны өвчин

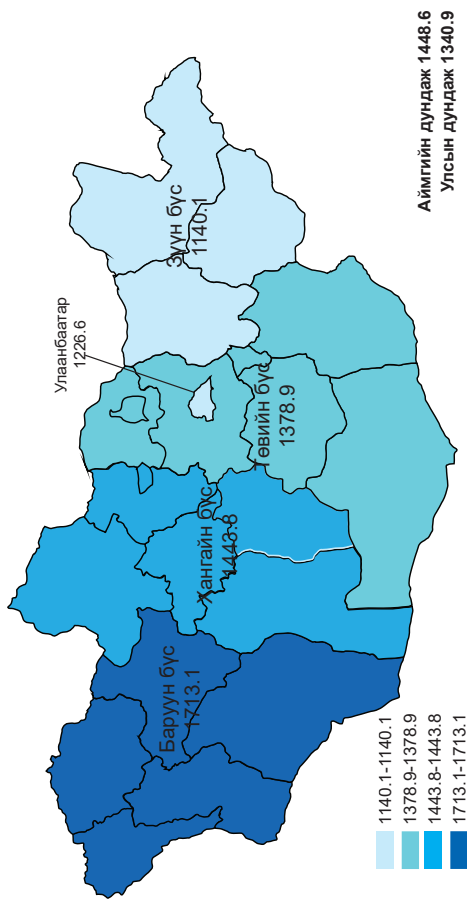
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин

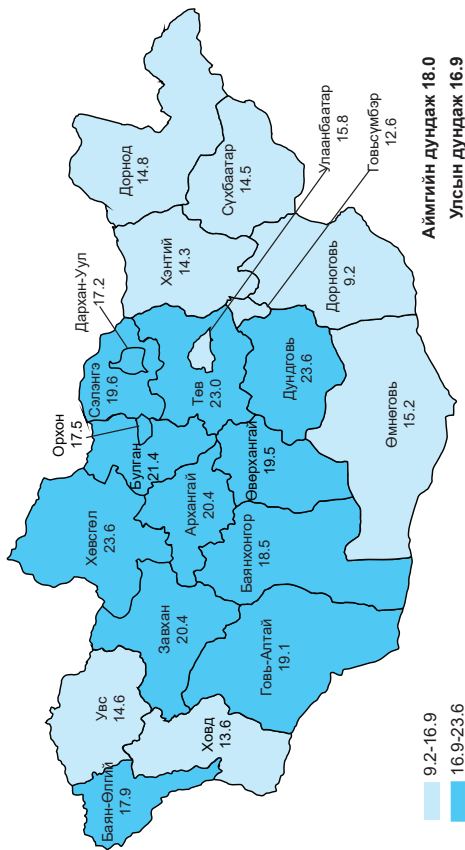

Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин

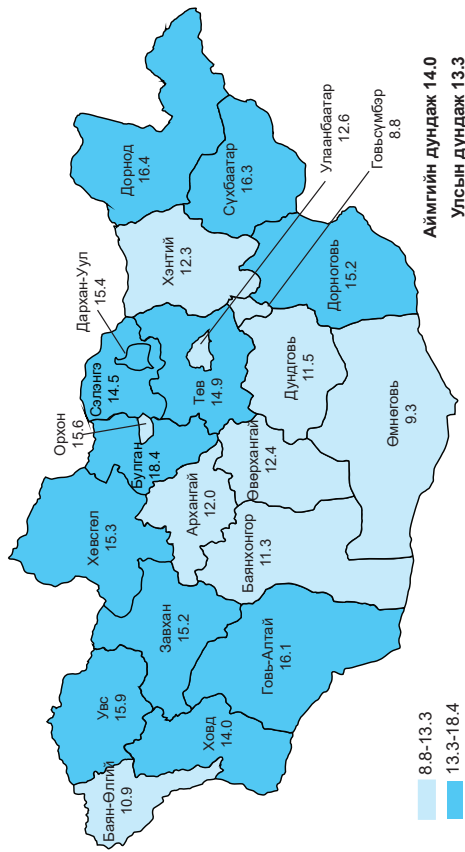

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, 10 000 ХҮН АМД

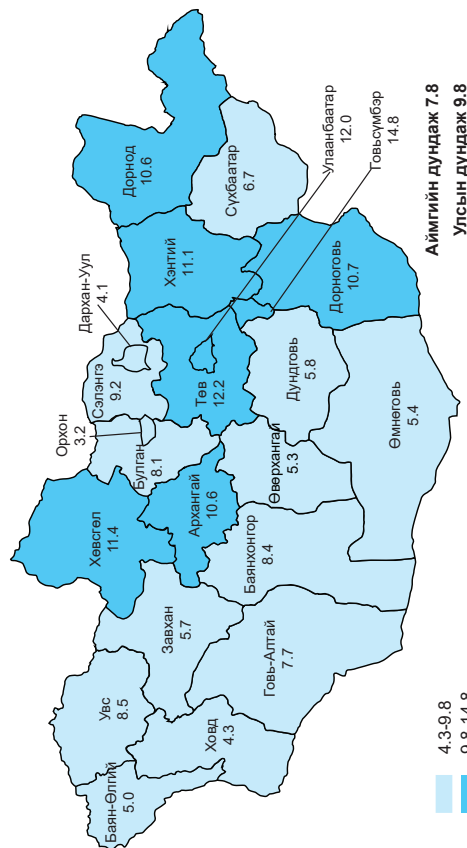
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний нас баралт

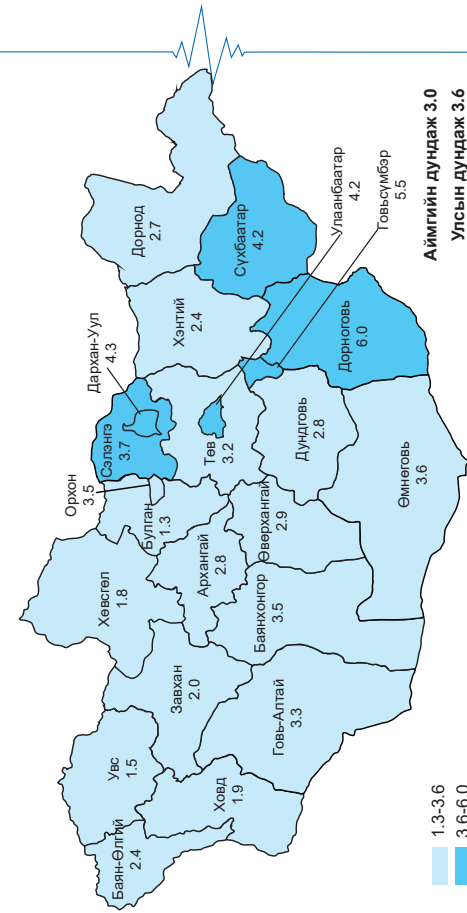
Хавдар

Гэмтэл хордлого, гаднын шалтгаант нас баралт

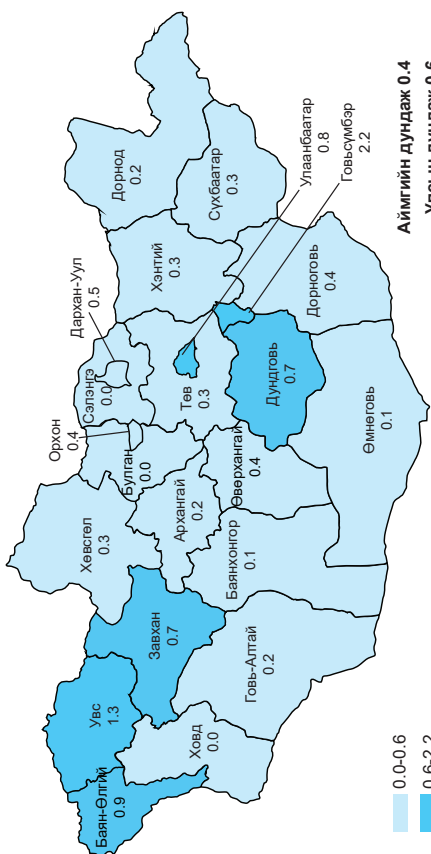

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний нас баралт

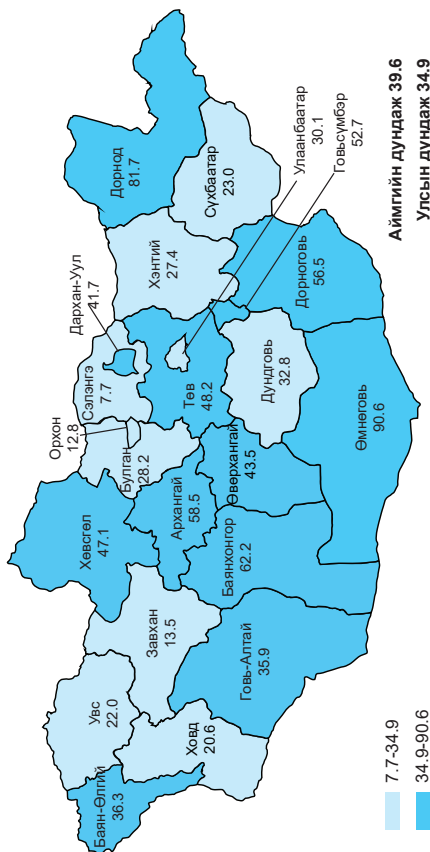

ЗАРИМ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, 10 000 ХҮН АМД

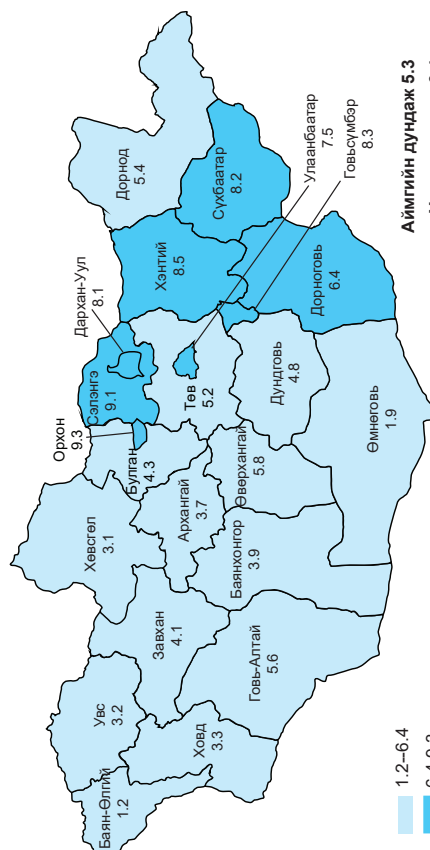
Вируст гепатит

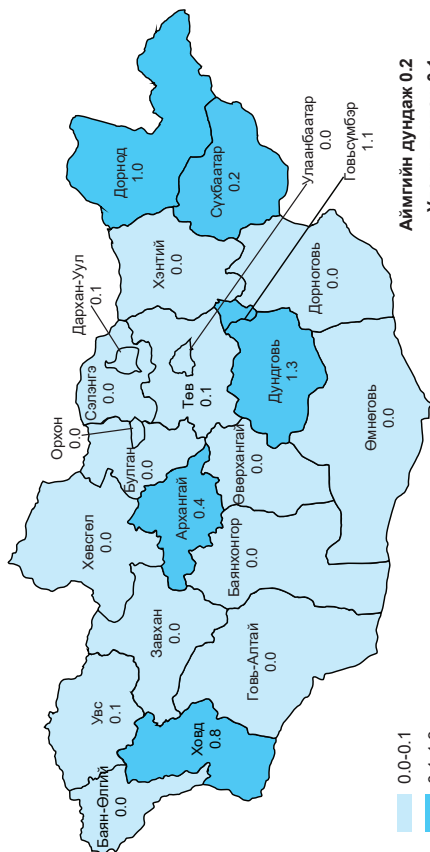
Салхин цэцэг

Сүрьеэ

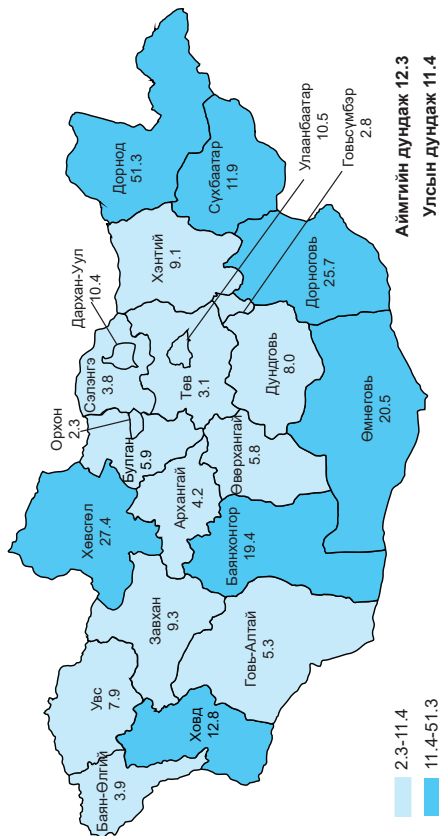

Бруцеллёз

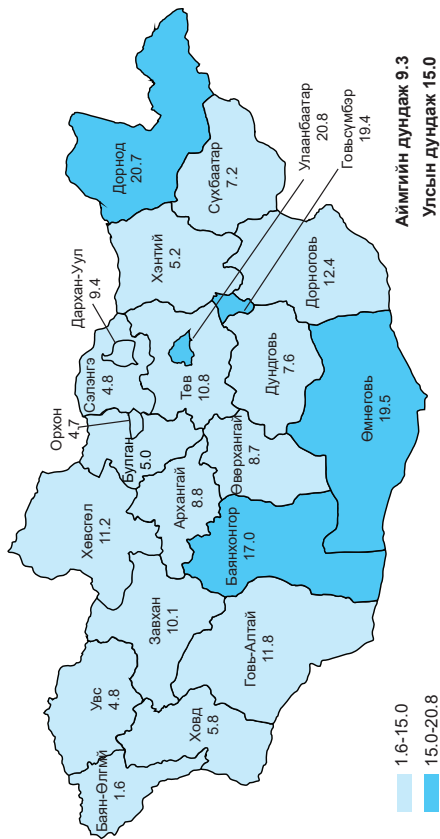

ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМЫН ХАЛДВАР, 10 000 ХҮН АМД

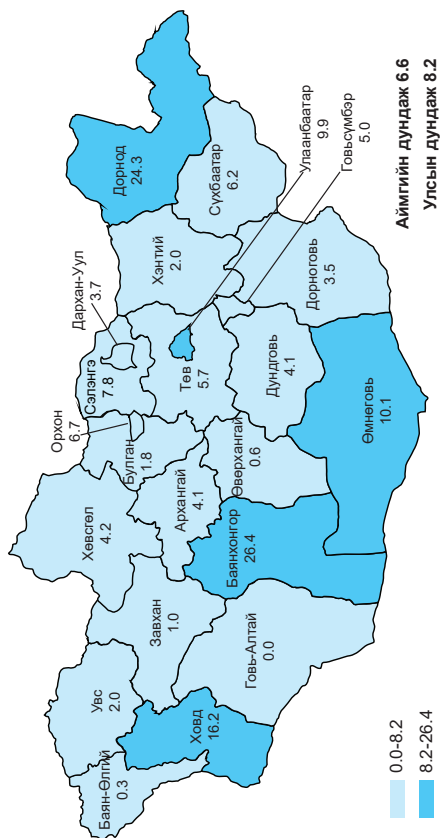
Заг хүйтэн

Тэмбүү

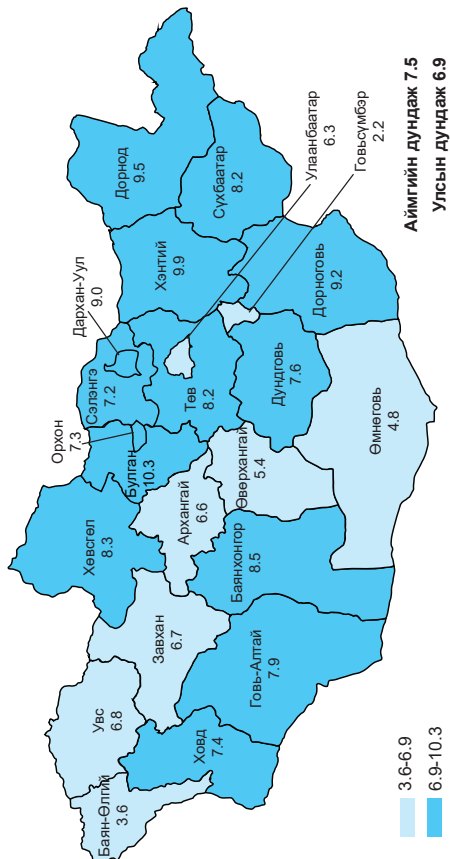

Трихомониаз

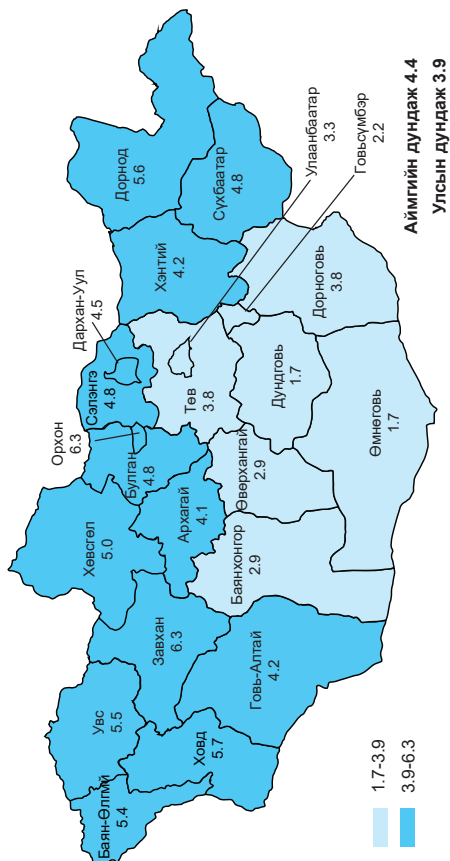

ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, 10 000 ХҮН АМД

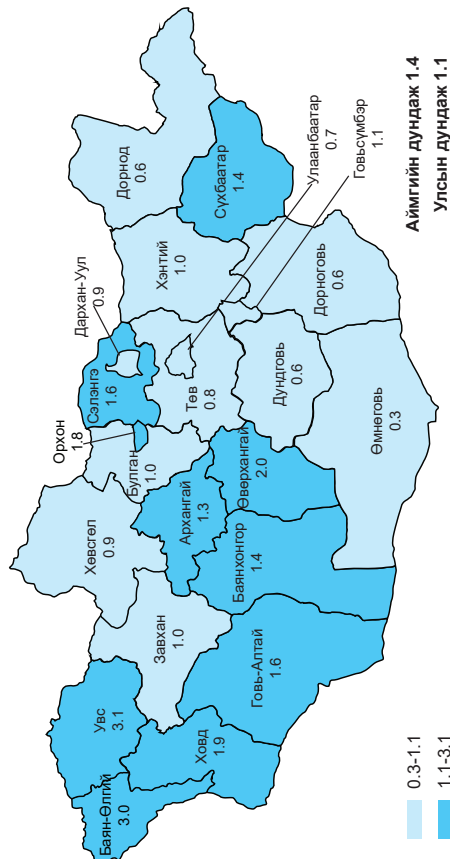
Элэгний хорт хавдрын өвчлөл

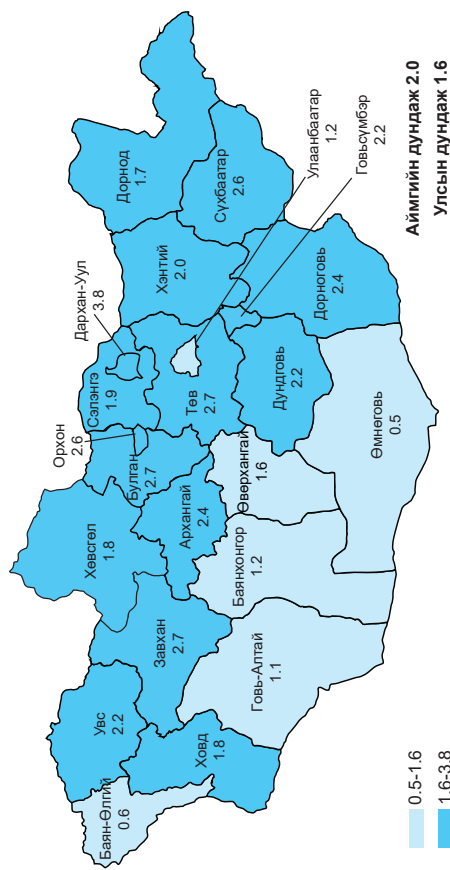
Ходоодны хорт хавдрын өвчлөл

Улаан хоолойн хорт хавдрын өвчлөл

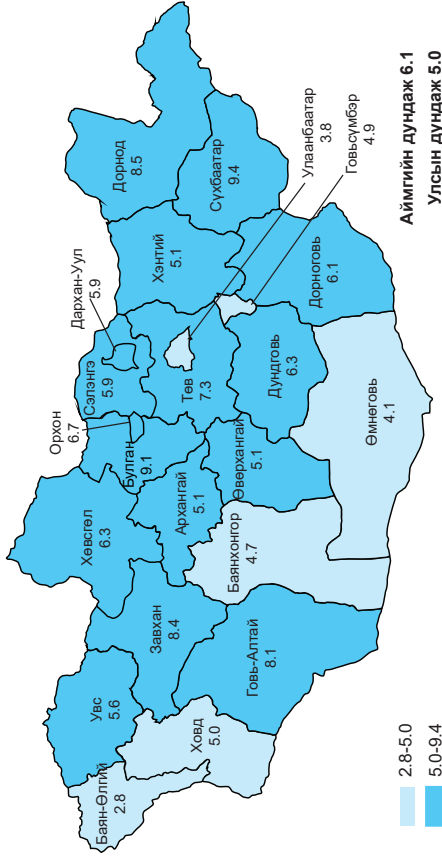
Уушгины хорт хавдрын өвчлөл

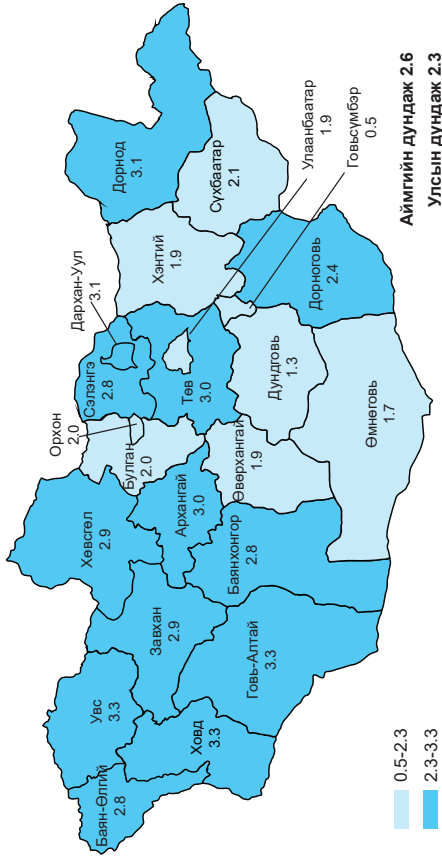
*Эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан, 2024

ХОРТ ХАВДРЫН НАС БАРАЛТ, 10 000 ХҮН АМД

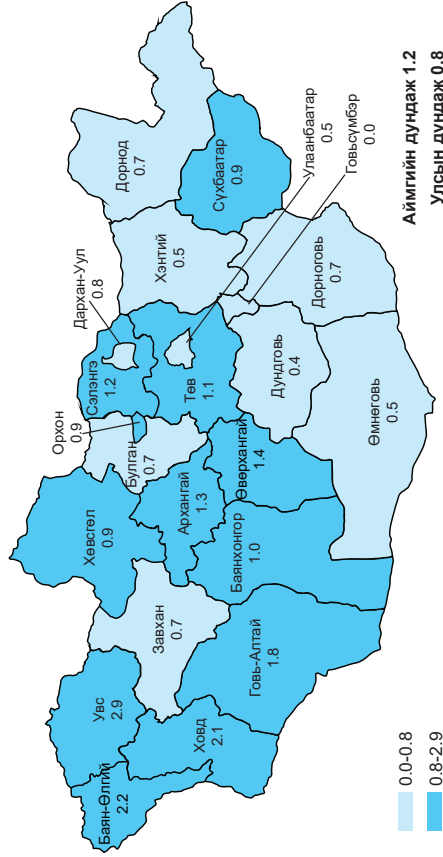
Элэгний хорт хавдрын нас баралт

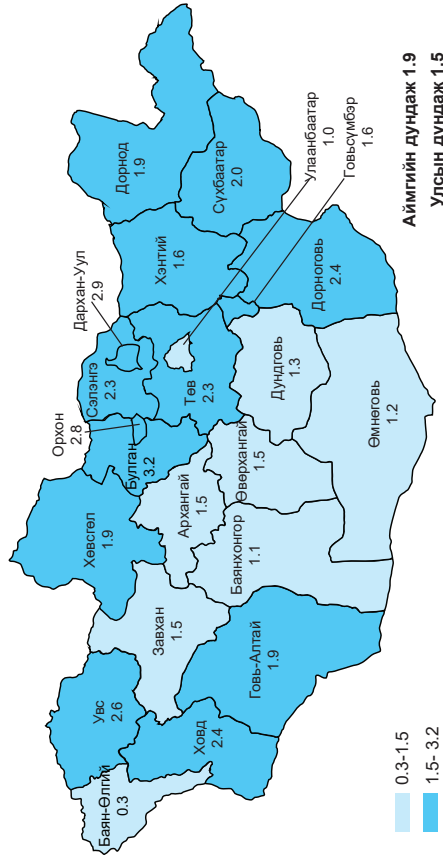
Ходоодны хорт хавдрын нас баралт

Улаан хоолойн хорт хавдрын нас баралт

Уушгины хорт хавдрын нас баралт

*Эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан, 2024